3 1761 08713623 0

Jno Cockburn

Gr Lit

Presented to the Library
OF THE
University of Toronto.
BY

G. R. R. Cockburn M.P.
Toronto

March 31 1890

LGr
X55mYo

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ.

XENOPHONTIS

MEMORABILIA.

CUM APOLOGIA SOCRATIS

EIDEM AUCTORI VULGO ADSCRIPTA.

EX RECENSIONE SCHNEIDERI.

EJUSDEM NOTIS INSTRUXIT,

ET DOCTORUM ANNOTATIONIBUS ALIORUM AUXIT

ROBERTUS YOUNG, A. M.

GLASGUÆ:

EX PRELO ACADEMICO,

TYPIS ET CURA ANDREÆ & JOANNIS M. DUNCAN,

IMPENSIS R. PRIESTLEY, COWIE, LOW, & SOC., HARDING & LEPARD,

LONDINI; BELL & BRADFUTE, EDINBURGI; ET

WARDLAW & CUNNINGHAME, GLASGUÆ.

1826.

626
31/8/1890
6

LECTORI DOCTO

S.

EDITOR.

XENOPHONTIS MEMORABILIUM editionem hanc novam vulgando, eam omni in parte erroribus maculisque quam maximè liberam et perfectam esse, operam dedimus.

Schneideri contextum, igitur, accuratissimum elegimus; nec laboribus, ut purus servetur, pepercimus. Contextui omnes notas ejus pretiosas subjunximus; utque locupletiores redderentur, his e scriptoribus doctis aliis non paucas addidimus, de quibus ne ulla dubitatio sit, cujusque finem, primam auctoris nominis literam, formâ majusculâ, adnotavimus. Signorum illorum clavis jamjam reperietur.

Si, dum emendatam auctamque, hujus operis præstantissimi, editionem reddere conaremur, lapsus pauci irrepserint, nullo esse, quibus lector aut criticus ignoscere non potest, speramus.

SCRIPT. GLASGUÆ, }
IPSIS NON. DECEM. 1825. }

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/memorabiliacumap00xeno

CATALOGUS LIBRORUM

EDITORUM ET SCRIPTORUM, QUORUM OPE COMMENTARII HI XENOPHONTEI A VIRIS DOCTIS FUERE CORRECTI ATQUE EMENDATI.

Prima omnium Editio librorum aliquot Xenophontis est Juntina vel Florentina anni 1516 valde lacunosa.

Altera multo integrior Aldina Venetiis anno 1525 prodiit.

Tertia Juntina seu Florentina altera anni 1527 prioris textum repetiit, ut contra Ernestium in Præfatione ad Cyri disciplinam docuit Zeune.

Quartam Petri Victorii, prelo heredum Juntæ paucis annis ante annum 1561 excusam, commemoravit H. Stephanus, postea nullus Interpretum vidisse et comparasse videtur.

Quinta Basileensis anni 1540. 8vo. Juntinas repetiit.

Sextæ Halensis (Halæ Suevorum 1540 proditæ tomis tribus et ex Juntinis repetitæ) titulus verus locum et annum signavit, alter fictus utraque nota caret.

Septima Basileensis anno 1545 apud Nic. Brylingerum cum versione Bessarionis Latina prodita textum Halensem secuta est.

Octava Basileensis apud Isingrinium circa annum 1545 (nota enim anni nullibi edita extat) prodita textum Halensem vel Juntinum exhibet a Castalione correctum, incertum ex ingenio an ex libris scriptis.

Nona Basileensis apud Nic. Brylingerum anno 1555 prodita textum a Castalione emendatum repetiit.

Decima Parisiensis anno 1541 apud Jac. Bogardum prodita priores duos tantum libros Ἀπομνημονευμάτων exhibet, quamvis titulus quatuor promittat, *ad fidem vetusti et manuscripti codicis diligenter emendatos.* Lectiones inde excerpsit Zeune.

Undecima Parisiensis anno 1559 apud Martinum Juvenem prodita et a Schützio comparata in priore parte Parisiensem priorem, altera fere Juntinam sequitur.

Altera et decima ab H. Stephano anno 1561 prodita verba Xenophontis cum Editionibus prioribus, libris scriptis et scriptorum antiquorum locis, qui Xenophontis libros excerpserunt vel laudarunt, comparata, passim etiam conjecturis Stephani correcta et tentata exhibet. Stephani ingenium adjuvarunt Jo. Brodæi Adnotationes in omnia Xenophontis opera Basileæ 1559 editæ, scriptorum librorum lectionibus diversis etiam refertæ.

Tertia et decima Basileæ anno 1569 opera Joannis Lewenklaii procurata conjecturis pluribus emendatum textum et additam habet ejusdem versionem Latinam.

Quarta et decima priorem repetiit Basileæ 1572 prodita. Quædam exemplaria annum 1577 præferre dicuntur.

Quinta et decima est Stephaniana altera anno 1581 prodita, passim aucta et emendata.

Sextam et decimam Romæ anno 1588 ab Hieron. Brunello curatam in usum lectionum inspexit *Schütz*, eamque usum criticum habere negat.

Septimam et decimam a Caselio Rostochii anno 1585 proditam et repetitam 1589 eodem numero et pretio quo præcedentem haberi oportet.

Octava et decima est Joannis Leunclavii tertia anno 1596 Francofurti post mortem auctoris a Fr. Sylburgio prodita cum Annotationibus Æmilii Porti, plena odii in H. Stephanum, sed omnium perfectissima.

Nona et decima Parisiensis anni 1625 priorem repetiit: hanc ipse tractavi.

Huc pertinet Is. Faustii Dissertatio præside D. Jac. Schallero in IV. libros Memorab. Socr. Argentorati 1650 edita, quam a J. A. Fabricio in Bibl. Gr. commemoratam nullus Interpretum vidisse aut comparasse videtur.

XX. Oxoniensem anno 1703 cum chronologia Xenophontea Dodwelli et tabulis 4 geographicis procuravit Edv. Wells.

XXI. XXII. Editionem a Jo. Aug. Ernesti Lipsiæ anno 1737 curatam repetiit Bolton Simpson Oxonii 1741 additis annotationibus quibusdam Stephani, Leunclavii et Æm. Porti.

XXIII. XXIV. Alteram Ernestinam Lipsiæ 1742 proditam repetiit idem Simpson Oxonii 1749.

XXV. Quarta demum Lipsiæ 1763 curata Jac. Reiskii conjecturas additas habet.

XXVI. Quinta Lipsiensis anni 1772 textum ad fidem librorum veterum et editorum, scriptorum quatuor et Animadversionibus Caroli Frid. Hindenburgii Lipsiæ 1769 editis emendatum exhibet, cui accessere L. C. Valckenarii et Dav. Ruhnkenii Annotationes, pauciores et exiliores illæ, quam ab egregio Valckenario expectari poterant. Causam rei aperuit nuper Wyttenbach in Vita Dav. Ruhnkenii p. 155, 156.

XXVII. XXVIII. XXIX. Simpsoniana tertia, quarta et quinta anni 1780. cui postremæ accesserunt Anonymorum quorundam Britannorum conjecturæ leves atque fere inutiles.

XXX. Editio Lipsiensis 1763 procurante C. Aug. Thieme Welsianam sequitur. Destinatum huic Indicem Græcitatis nuperrime e schedis vita functi Editoris edere cœpit Frider. Guil. Sturz: *Lexicon Xenophonteum Volumen I. Lipsiæ in Libraria Gleditschia* 1801 quod ultra literam Delta non progressum est.

XXXI. Editionis Gothanæ a F. A. Stroth anno 1780 procuratæ et anno 1797 tertium repetitæ cura, ut dicitur, Friderici Jacobs, exemplum adhibui.

XXXII. Editio Basileensis anni 1789 comparata nulli mihi fuit usui.

XXXIII. Halensis recensente Chr. Godofr. Schutzio anno 1780 edita et repetita anno 1793 præter egregias viri docti annotationes et correctiones continet excerptas Joann. Melch. Fabri observationes in loca quædam obscuriora Xenophontis Memor. Socr. Coburgi anno 1772 editas.

XXXIV. Zeuniana Lipsiæ 1781 prodita Editionum antiquiorum lectiones diversas multo accuratius excerptas posuit quam Ernestiana, cui successerat in officina Fritschiana, et Argumenta singulorum capitum copiosiora adjecit.

XXXV. Oxoniensis edente Edwardo Edwards anno 1785 censetur variis lectionibus e libris scriptis, Florentinis 5, Parisinis 3 totidemque Vaticanis, excerptis; quas inde,

XXXVI. in Editionem Zeunianam Lipsiæ anno 1790 repetitam transtuli, adjectis e libro Zeunii post mortem ejus mihi tradito annotationibus aliquot. Reliqua mea valde levis fuit tum opera: si quid tamen ibi bonæ frugis disseminatum forte latebat, id omne in hanc novissimam transtuli.

XXXVII. Ad interpretationem et crisin Commentariorum horum multum mihi, multisque ut credo aliis, profuit versio Germanico sermone facta multisque annotationibus philosophici et critici generis instructa, quam Scholæ Portensis in Saxonia, dulcissimæ studiorum meorum nutriculæ, Conrector Benj. Weiske Lipsiæ ex officina Fritschiana anno 1794 prodidit.

Libros manuscriptos adhibuit Jo. A. Ernesti quatuor, Leidensem e Vossianis copiis, alterum Meermannianum, in libro tertio desinentem, utrumque a Dav. Ruhnkenio comparatum, quem Ernesti MS. II. Vossianum autem MS. I. dicere solet. Tertius et quartus Vindobonenses sunt, quorum posterior primum et secundum tantum librum habet. Quinto loco adhibuit Joannis Stobæi Florilegii præter Editionem Venetam 1535 Codicis scripti lectiones a Dav. Ruhnkenio communicatas, quem suspicor esse Parisiensem A. ab H. Grotio olim comparatum, cujus excerptas lectiones e Bibliotheca Gœttingensi mecum benigne communicavit venerandus præceptor et senex *Heyne*.

Libros Florentinos e Bibliotheca Medicea quinque Edwards designavit literis A, B, C, D, E, in locis tantum selectis consultos.

Parisiensium I. no. 1302 duos priores libros tantum continet, Paris. II. quartum modo, Paris. III. no. 1643 Apostolii manu scriptus, ultra tertii libri maximam partem non procedit.

Vaticanos tres, I. olim bibliothecæ Ducum Urbini, no. 63. signatum, bombycina in charta scriptum, II. olim Fran. Barbari, no. 1619, tertium, III. olim Fulvii Ursini, no. 1336. signatum, plerisque in locis secum invicem consentire, ita ut sicubi Vaticani I. varietas annotata fuit, reliqui etiam intelligi debeant, annotavit Editor Britannus.

Pæne oblitus eram admonere lectorem de Editione Wolfiana, cujus aliquoties mentionem feci. Cœperat enim vir egregius *Fr. Aug. Wolf*, Professor Halensis, Commentarios hos Xenophonteos edere, ejusque opera folia duo impressa ante aliquot annos vidi apud ipsum, atque inde excerpsi diversitatem lectionis eam, quam inter reliquas varietates annotandam censui. Editio hæc nescio quo casu interrupta substitit in libri primi capitis IV. sect. 9. verbis Οὐδὲ γὰρ τὴν, nullas vero annotationes adjunctas habet Editoris doctissimi, cujus equidem judicium ut sequi possem, maximo opere optaveram.

His subsidiis equidem cum fide et diligentia ea, qua par est, usus textum Xenophontis denuo recensui, argumenta breviora monitu Weiskii apposui, ex amplis virorum doctorum commentariis, quæ mihi pertinere ad rem videbantur, fideliter excerpsi, reliqua omisi, correctiones et annotationes plures novas adjunxi, Indicem verborum auxi et correxi, atque ita procudisse mihi videor Editionem ceteris si non habitiorem nec speciosiorem, certe ad tractandum habiliorem et commodiorem.

J. G. SCHNEIDER.

CLAVIS LITERARUM

QUÆ AD FINEM NOTARUM UTUNTUR.

B.	Benwell.
E.	Ernesti.
Ed.	Editor, Glasg.
H.	Hindeburg.
R.	Ruhnken.
S.	Simpson.
U.	Upton.
Z.	Zeune.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

[a] ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ Α΄.

CAP. I.

CRIMINI PRIMO SOCRATI PUBLICE OBJECTO RESPONDETUR, ITA, UT SOCRATEM NEQUE CONTEMTOREM PATRIORUM DEORUM NEQUE NOVORUM AUCTOREM FUISSE, DOCEATUR.

ΠΟΛΛΑ΄ΚΙΣ ἐθαύμασα, [b] τίσι ποτὲ λόγοις Ἀθηναίους ἔπεισαν [c] οἱ γραψάμενοι Σωκράτην, ὡς ἄξιος εἴη θανάτου

a 'ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑ'ΤΩΝ.] *Libros* vocat Gellius XIV. 3. *quos dictorum atque factorum Socratis commentarios composuit Xenophon.* Ciceroni de N. D. I, 12. citatur *Xenophon in iis, quæ a Socrate dicta retulit.* Græcis *ἀπομνημονεύματα* rarius dicuntur *ὑπομνημονεύματα* [Mœridi p. 164. *ὑπομνήματα* Z.]: *ἠθικὰ ἀπομνημονεύματα* Diogeni Laërt. III. 34: *ἀποφθέγματα Σωκράτους* in scholiis MS. in Aristid. : secundum Theonem in Progymn. 5. *ἀπομνημόνευμα πρᾶξίς ἐστιν ἢ λόγος βιωφελής.* Ipse Xenophon in Epp. Socr. 18. *πεποίημαι δέ τινα ἀπομνημονεύματα Σωκράτους*: *hos commentarios missurum se* scribit *examinandos amicis:* Epist. 22. *vereri se, an persona Socratis satis sint digni.* Sed illud inprimis notabile, quod scribit in Ep. 15, p. 38, 10, *δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς συγγράφειν, ἅ ποτε εἶπεν ἀνὴρ καὶ ἔπραξεν· καὶ αὕτη ἀπολογία γένοιτ' ἂν αὐτοῦ βελτίστη εἰς τὸ νῦν τε καὶ εἰς τὸ ἔπειτα.* Hæc *ἀπομνημονεύματα* præbent Xenophonteam Socratis Apologiam: respondet enim in his Xenophon ad singula accusationis capita: præterea in Arte Rhet. inter opera Dionys. Halic. II. p. 103, 34. Socratis *ἐγκώμιον* scripsisse dicitur Plato *ἐν ἀπολογίας σχήματι*: Xenophon autem *ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν· ὡς γὰρ ἀπολογούμενος ὑπὲρ Σωκράτους ἐγκώμιον Σωκράτους περαίνει.* Quæ vulgata prostat ut Xenophontis *Σωκράτους Ἀπολογία*, est illa hoc ingenio capitali, si quid judico, prorsus indigna, ab eodem conflata, cui finem Cyropædiæ debemus et alia quædam, quæ vulgo leguntur ut Xenophontea. Cæterum ex his eximiis libellis dictorum factorumque Socratis, popularis Socratis est philosophia petenda, non ex Dialogis Platonis, Socrati multa tribuentis, de quibus ne cogitavit quidem, ex Pythagoreorum hausta commentariis. *Valk.*

Memorabilia qui primus vertit, Victorius, seu quis alius, nec Latine dixit, nec sensum vocabuli reddidit. Ipsum vero vocabulum hoc vanam esse arguit annotationem Weiskii, qui quod Diogenes Laërtius ait Xenophontem tradidisse *ὑποσημειωσάμενον* quæ de Socrate retulisset, ad scribendi notas refert, quibus Xenophon dicta Socratis excepta in publicum ediderit, adeoque Xenophontem cum Lipsio Centuria 1 Epist. ad Belgas 27 notarum istarum inventorem facit. Meminisse debebat vir doctus, quod ipse deinde ex eodem Diogene retulit de Si-

τῇ πόλει. [a] ἡ μὲν γὰρ γραφὴ κατ' αὐτοῦ [b] τοιάδε τις ἦν· [c] ΑΔΙΚΕΙ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΟΥΣ ΜΕΝ Η ΠΟΛΙΣ ΝΟΜΙΖΕΙ ΘΕΟΥΣ ΟΥ ΝΟΜΙΖΩΝ, [d] ΕΤΕΡΑ ΔΕ ΚΑΙΝΑ ΔΑΙΜΟΝΙΑ ΕΙΣΦΕΡΩΝ. ΑΔΙΚΕΙ ΔΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΔΙΑΦΘΕΙΡΩΝ.

2 Πρῶτον μὲν οὖν, ὡς οὐκ ἐνόμιζεν οὓς ἡ πόλις νομίζει θεοὺς, ποίῳ ποτ' ἐχρήσαντο τεκμηρίῳ; θύων τε γὰρ φανερὸς ἦν, πολλάκις μὲν [e] οἴκοι, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως βωμῶν. καὶ μαντικῇ χρώμενος οὐκ ἀφανὴς ἦν· διετεθρύλλητο γὰρ, ὡς φαίη Σωκράτης, τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ σημαίνειν. ὅθεν

mone Socratis auditore, qui ex schola rediens ὧν ἐμνημόνευεν ὑποσημειώσεις ἐποιεῖτο. Ridiculi igitur sunt, qui compendia notarum in hac Xenophontis ætate reperisse sibi visi sunt, aut adeo philosophum nobis inventorem notarum effingunt.

Ordinem capitum et rerum singulis capitibus tractatarum non optimum esse, nec eum, quem argumentorum similitudo et connexio postulare videbatur, sed potius eum quem recordatio forte suggesserat, aut accommodatio rerum auditarum ad summa illa defensionis Socraticæ capita, ad quæ materiam ex memoria sua et aliena undique collectam redigere conatus est Xenophon, exigere illi videbatur, primus accurate docuit B. Weiske, qui cetera de viribus ingenii Xenophontei infra meritum mihi sentire videtur.

Integritatem horum librorum non ubique salvam mansisse, sed hinc inde librariorum culpa et temporis injuria fuisse imminutam et contaminatam, multis indiciis licet hodieque agnoscere, quæ singulis locis conjecturis virorum doctorum investigata indicabimus. Alia viris quibusdam doctis falso visa sunt in his libris deesse, veluti quod Cicero de N. D. I. 12. Xenophonteum Socratem facit dicentem *solem et animum deum, et modo unum, tum autem plures deos*, potuit reperisse sibi videri id in Memor. IV. iii. 14. uti recte censuit Weiske contra Ruhnkenium. Atque omnino Ciceronis summa fuit negligentia in excerpendis veterum philosophorum opinionibus et inserendis libro de Natura Deorum.

b τίνι ποτὶ] Intersertum a Zeunio δὴ ex Gregorii Cor. Comment. ad Hermog. in Reiskii Oratt. Gr. Vol. VIII. p. 906. Libri manuscripti non agnoscunt.

c οἱ γραψάμενοι] Max. Tyr. Diss. 9. Σωκράτην, inquit, Μέλιτος μὲν ἐγράψατο, Ἄνυτος δὲ εἰσήγαγε, Λύκων δὲ ἐδίωκε, κατεδίκασαν δὲ Ἀθηναῖοι, ἔδησαν δὲ οἱ ἕνδεκα, ἀπέκτεινε δὲ ὁ ὑπηρέτης, etc.

a ἡ μὲν γὰρ γραφὴ] Γραφὴ *accusatio* seu *actio* est. Hæc vox proprie ad judicia publica spectat, et origo hæc est. Qui accusabat, in scripto vel libello nomen ejus deferebat, qui accusabatur, crimen ipsum, et ex qua lege; subscribebatque libellum, quem judici erat daturus. In libello tali hæc de Socrate scripta—Ἀδικεῖ Σωκράτης, οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς, &c. Vide Salmasium de modo usur. p. 108. Inde φεύγειν γραφὴν de reo dicitur. Memor. IV. iv. 4.—Sic in φεύγων φόνου, φεύγων ἀνδροφονίας, subintelligitur vox γραφήν. *S.*

b τοιάδε τις] Eleganter Græci verbo τις exprimunt illud Latinorum *fere;* neque δὲ plane abundat, *hujuscemodi fere erat.* Ernest. Vid. Aristoph. Nub. 816. *S.*

c Ἀδικεῖ] *Contra jus fasque agit.* Upton. Formulam hanc criminationis allatæ apud Laërt. II. 40. plenius descriptam videre licet. Ex quo loco et ex hoc Xenophontis, Uptonus V. C. locum Platonis in Apol. Soc. sect. 2. corrigendum censet, et supplendum esse vel εἰσφέροντα, vel εἰσηγούμενον; cum crimini daretur eum non modo καινὰ δαιμόνια νομίζειν, sed etiam εἰσφέρειν. *B.*

d ἕτερα δὲ καινὰ] Liber Paris. I. ἕτερα δέ τινα. Similiter fere paulo post Paris. III. αἰτιάσασθαι καὶ τὰ δαιμόνια scriptum habet. Pro εἰσφέρων margo Steph. ἐπεισφέρων ex Maximo Tyrio Dissert. IX, commemoravit.

e οἴκοι] Domi Græci aram vel focum ἐν αὐλῇ, Romani in compluvio habebant, in quo sacra privata faciebant, ut ex Dorvillio ad Charitonem p. 247. admonet

δὴ καὶ μάλιστά μοι δοκοῦσιν αὐτὸν αἰτιάσασθαι [f] καινὰ
δαιμόνια εἰσφέρειν. Ὁ δὲ οὐδὲν καινότερον εἰσέφερε τῶν 3
ἄλλων, ὅσοι, μαντικὴν νομίζοντες, οἰωνοῖς τε χρῶνται καὶ
[g] φήμαις καὶ [h] συμβόλοις καὶ [i] θυσίαις. οὗτοί τε γὰρ ὑπο-
λαμβάνουσιν, [k] οὐ τοὺς ὄρνιθας οὐδὲ τοὺς [l] ἀπαντῶντας
εἰδέναι τὰ συμφέροντα τοῖς μαντευομένοις, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς
διὰ τούτων αὐτὰ σημαίνειν, κἀκεῖνος οὕτως ἐνόμιζεν. Ἀλλ 4
οἱ μὲν πλεῖστοι φασὶν ὑπό τε τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἀπαντώντων
ἀποτρέπεσθαί τε καὶ προτρέπεσθαι· Σωκράτης δὲ ὥσπερ

Ernesti. Platonis Reipubl. I. p. 148. locus est clarissimus de Cephalo: *τεθυκὼς γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ.*

f *καινὰ δαιμόνια*] Iisdem fere verbis usi sunt Athenienses cum Paulum accusarent, Act. xvii. 18. dicentes illum *ξένων δαιμονίων καταγγελῆ*, quod Jesum et Resurrectionem eis annunciaret. *S.*

g *φήμαις*] Illustriss. Spanhem. in observationibus ad Julian. p. 97. *φήμαις* vertit *oraculis*, ibique ostendit hoc in sensu vocem hanc aliquando usurpari: mallem vero cum Leoncl. *ominibus* interpretari. Hic enim diversa sunt genera divinationum. Ex avibus *auguria*, *οἰωνοῖς χρῶνται*, ex vocibus, seu verbis, seu dictis hominum *omina*, quæ est vox in hac re propria. Nam, secundum *Festum*, *omen* quasi *oremen, quia fit ab ore.* Vid. Cicer. Divinat. Lib. I. c. 45. *Neque solum Deorum voces Pythagorei observitaverunt, sed etiam hominum*, scil. *τῶν ἀπαντώντων*, ut habet noster hac in §, *quæ vocant omina.* Græci vero vocant *φήμας ἀπὸ τοῦ φᾶναι.* Sic auctor noster in Apol. § 12. *φήμαις ἀνθρώπων χρώμενοι.* *Συμβόλοις* interpretari vellem *conjecturis*, quæ est vox in arte divinandi usitata; spectat ad interpretes somniorum, ostentorum, portentorum, similiumque; qui a Cicerone *conjectores* appellantur, Div. Lib. I. c. 33. *Quæ vero aut conjectura explicantur, aut eventis animadversa et notata sunt, ea genera divinandi, ut supra dixi, non naturalia, sed artificiosa dicuntur: in quo* (forsan in *queis*, nempe divinandi generibus) *aruspices, augures, conjectoresque, numerantur.* *Θυσίαις* hic respicit ad Aruspicinam, seu Extispicinam. *S.*

h *συμβόλοις*] In simili loco Symposii IV. 49. et Cyrop. VIII. vii. 3. *σύμβολα* omitti admonet Weiske, quo vocabulo ostenta et signa præcipue *μετέωρα* seu cælestia, veluti fulgura et tonitrua intelligi recte idem annotat. *βροντὰς* interpretatur ex h. l. Auctor Apologiæ inter Xenophontea sect. 12.

i *θυσίαις*] Aruspicinam intelligi quivis conjiciat; extispicinam etiam interpretatur Schütz, comparato loco Æschyli Promethei versu 485, ubi commemorantur *οἰωνοὶ, κληδόνες* [i. e. *φῆμαι*] *ἐνόδιοι σύμβολοι* et *ὀνείρατα*, denique *σπλάγχνα.* At auctor Apologiæ, sect. 12, vaticinia *θυσίας* interpretatur et *μάντεις* ex h. l.

k *οὐ τοὺς ὄρνιθας*] Cicero de Divin. I. 53. *Eademque efficit in avibus Divina Mens, ut tum huc, tum illuc, volent alites: tum in hac, tum in illa parte, se occultent: tum a dextra, tum a sinistra parte, canant oscines. Nam si animal omne, ut vult, ita utitur motu sui corporis prono, obliquo, supino, membraque, quocunque vult, flectit, contorquet, porrigit, contrahit, eaque ante efficit pæne, quam cogitat; quanto id Deo est facilius, cujus Numini parent omnia?* Confer Ammianum Marcellinum, Lib. XXI. c. 1. Clem. Alexandr. Protrept. p. 82. Nonnullas causas, cur hic honor *alitibus* detur, adsignat, dubitans licet et hæsitans, Statius Thebaid. Lib. III. 482. *S.*

l *ἀπαντῶντας*] Commode *ὄρνιθας* vel *οἰωνοὺς* intelligere non licet, quod putabat Weiske: *ἀνθρώπους* qui intelligi non minus incommode sed sine causa censebat vir doctus apud Simsonem Anglum, *ἀπαντῶντα* corrigebat, ad quod verbum *φήμας* simul et *σύμβολα* retulisse videtur, cum *φῆμαι* proprie ex occurrentium hominum animaliumque vocibus et sonis oriri videantur. *φήμαις τε καὶ συμβ.* Paris. I.

γίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγε. [a] τὸ δαιμόνιον [b] γὰρ ἔφη σημαίνειν.
καὶ πολλοῖς τῶν ξυνόντων προηγόρευε τὰ μὲν ποιεῖν, τὰ δὲ μὴ
ποιεῖν, ὡς τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος. καὶ τοῖς μὲν πει-
θομένοις αὐτῷ συνέφερε, τοῖς δὲ μὴ πειθομένοις μετέμελε.
5 Καίτοι τίς οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν, αὐτὸν βούλεσθαι μήτ' ἠλί-
θιον μήτ' ἀλαζόνα φαίνεσθαι τοῖς συνοῦσιν; ἐδόκει δ' ἂν
ἀμφότερα ταῦτα, εἰ προαγορεύων ὡς [c] ὑπὸ θεοῦ [d] φαινόμενα
εἶτα ψευδόμενος ἐφαίνετο. δῆλον οὖν, ὅτι οὐκ ἂν προέλεγεν,
εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν. ταῦτα δὲ [e] τίς ἂν ἄλλῳ πισ-
τεύσειεν ἢ θεῷ; πιστεύων δὲ θεοῖς, πῶς οὐκ εἶναι θεοὺς
6 ἐνόμιζεν; Ἀλλὰ μὴν ἐποίει καὶ τάδε [f] πρὸς τοὺς ἐπιτη-
δείους. τὰ μὲν γὰρ [g] ἀναγκαῖα συνεβούλευε [h] καὶ πράττειν,
ὡς [i] ἐνόμιζεν ἄριστ' ἂν πραχθῆναι· περὶ δὲ τῶν ἀδήλων
[k] ὅπως ἂν ἀποβήσοιτο, [l] μαντευσομένους ἔπεμπεν, εἰ ποιητέα.
7 [m] Καὶ τοὺς μέλλοντας οἴκους τε καὶ πόλεις καλῶς [n] οἰκήσειν,

a τὸ δαιμόνιον] *Hoc nimirum est illud, quod de Socrate accepimus, quodque ab ipso in libris Socraticorum sæpe dicitur, esse divinum quiddam, quod dæmonium appellat, cui semper ipse paruerit, nunquam impellenti, sæpe revocanti.* Cic. de Div. I, 54. Vid. Ælian. Var. Hist. Lib. VIII, c. 1. Plat. Phæd. *B.*

b γὰρ ἔφη] Mihi γάρ οἱ ἔφη legendum videbatur: nisi mavis δαιμόνιον h. l. opponi οἰωνοῖς et reliquis signis, quibus vulgus confidit, et sententiam esse generalem, hominibus non omina, non aves, non fulgura nec ostenta aut portenta, sed deum ipsum per ista signa significare hominibus, quid facere eos velit. Atque ita paulo post iterum est ὡς τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος, *quasi deus ita significaret:* quanquam signum non omnes homines agnoscere valeant.

c ὑπὸ θεοῦ φαινόμενα] Quidam apud Simsonem σημαινόμενα malebat.

d φαινόμενα εἶτα] Ita cum Reiskio et Bessarione, qui *postea* vertit, scripsi. Edd. pr. dabant φ. καὶ οὐ, sed negationem cum Editione Paris. delevit Stephanus. κᾆτα ex libro Vossiano recepit Zeune, φαινόμενα καὶ ψευδόμενος dedit Wolfius. Reiskianam conjecturam Ernesti propter similem locum infra c. 2. § 32. improbabat, quia in verbis θαυμαστότερον, εἴ τις, προστάτης γινόμενος πόλεως καὶ ποιῶν τοὺς πολίτας ἐλάττους καὶ χείρους, μὴ αἰσχύνοιτο μηδ' οἴοιτο κακὸς εἶναι προστάτης eodem modo καὶ adhibeatur. Quod longe aliter se habet. Apodosis enim demum a verbis μὴ αἰσχύνοιτο scilicet τοῦτο ποιῶν incipit nec hæc verba cum istis, καὶ ποιῶν — χείρους conjungi possunt aut debent. Quid? quod in eodem illo loco Bessario scriptum legit et vertit εἶτα vel ἔπειτα μὴ αἰσχύνοιτο μηδ' οἴοιτο etc. ut est in Cyrop. I. vi. 11. et alibi. Est locus Platonis in Gorgia § 11. ἐὰν ῥητορικὸς γενόμενός τις κᾆτα ταύτῃ τῇ δυνάμει ἀδικεῖ. ubi pariter εἶτα scriptum malim.

e τίς ἂν ἄλλῳ] Post ἄλλῳ Weiske desiderabat μᾶλλον, aut τίνι ἂν μᾶλλον scriptum malebat. Mihi neutrum nec necessarium nec elegans esse videbatur.

f πρὸς τοὺς ἐπιτηδείους] In consuetudine cum amicis et discipulis hunc tenuit morem. Sequens γὰρ est pro *nempe, videlicet.*

g ἀναγκαῖα] Quorum eventus certus est, quia necessarius, ut interpretatur Ernesti: de quibus demum sectione 9. Socratem loqui censet Weiske, qui vulgarem notionem h. l. sequitur, et περὶ τῶν ἐν τούτοις (ἀναγκαίοις) ἀδήλων in sequentibus interpretatur.

h καὶ πράττειν] Nempe sine divinatione, quasi interpretandi causa addit Zeune: Bessarionem vertere *dicere ac*

μαντικῆς ἔφη προσδεῖσθαι. τεκτονικὸν μὲν γὰρ ἢ χαλκευτι-
κὸν ἢ γεωργικὸν ἢ ἀνθρώπων ἀρχικὸν ἢ τῶν τοιούτων ἔργων
ἐξεταστικὸν ἢ [o] λογιστικὸν ἢ οἰκονομικὸν ἢ στρατηγικὸν
γενέσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα μαθήματα καὶ ἀνθρώπου γνώμῃ
αἱρετέα ἐνόμιζεν εἶναι· τὰ δὲ μέγιστα [p] τῶν ἐν τούτοις ἔφη 8
τοὺς θεοὺς ἑαυτοῖς καταλείπεσθαι, ὧν οὐδὲν δῆλον εἶναι τοῖς
ἀνθρώποις. οὔτε [q] γὰρ τῷ καλῶς ἀγρὸν φυτευσαμένῳ δῆλον,
ὅστις καρπώσεται· οὔτε τῷ καλῶς οἰκίαν οἰκοδομησαμένῳ
δῆλον, ὅστις οἰκήσει· οὔτε τῷ στρατηγικῷ δῆλον, εἰ συμφέρει
στρατηγεῖν· οὔτε τῷ πολιτικῷ δῆλον, εἰ [r] συμφέρει τῆς πό-
λεως προστατεῖν· οὔτε τῷ καλὴν γήμαντι, ἵνα εὐφραίνηται,
δῆλον, εἰ διὰ ταύτην ἀνιάσεται· οὔτε τῷ δυνατοὺς ἐν τῇ
πόλει κηδεστὰς λαβόντι δῆλον, εἰ [s] διὰ τούτους στερήσεται
τῆς πόλεως. Τοὺς δὲ μηδὲν τῶν τοιούτων οἰομένους εἶναι 9
[t] δαιμόνιον, ἀλλὰ πάντα τῆς ἀνθρωπίνης γνώμης, δαιμονᾷν

facere annotat Weiske, qui *καὶ* interpretatur ita, ut qui consulit oraculum vel deum, simul facere jubeatur, quæ fieri res postulat. Non plane est simile § 7. *καὶ ἀνθρώπου γνώμῃ*, quod putabat vir doctus; est enim illud *etiam absque consilio et oraculo divino.*

i ἐνόμιζεν] Leoncl. vult legi ἐνόμιζον, et ait sic legisse Bessarionem. Sed Bessario interpretatus est *arbitrabatur.* Et quanquam Leonclavii conjecturam recepit Ernestus, et post eum Simps. in prior. editt. est tamen inutilis. Nam vulgata commodum facit sensum adeo, ut ἐνόμιζεν referatur ad ipsum συνεβούλευε, *consuluit Socrates ita, ut sibi visum est*, etc. Zeun. Codd. MSS. Par. 1. 3. habent ἐνόμιζιν. Et hic observandum est, Codd. Vaticanos et Flor. quorum varietates apud Edv. sunt, in quibusdam locis tantum, nec integros, fuisse comparatos, et hunc locum, ut verisimile est, omissum fuisse. Codex autem Par. 2. non nisi quartum lib. continet. Nec Ernestus V. C. ullum ex suis 4 MSS. affert, qui ἐνόμιζον habeat. Uptonus isti lectioni favet, quam recepi. Idem de hujus loci argumento lectorem remittit ad Xenoph. Cyr. Exp. Lib. III. p. 185. ed Hutch. 4to. Cic. de Div. 1. 54. Conf. etiam Laërt. in vit. Xen. et Epictet. Enchir. c. xxxii. monente Hindeburgio. *B.*

k ὅπως ἂν] Cum Ernestio plerique Editores recentiores ἂν confisi auctoritate librorum Meerm. Vindob. Vatic. 1. Flor. E. et Edit. Junt. omiserunt. Oratio obliqua est in loco simili cap. 3. sect. 2.

l μαντευσομένους] Ita cum Reiskio Paris. Lib. III. Antea erat μαντευομένους.

m Καὶ] Weiske Τοὺς γὰρ μέλλοντας vel simile initium expectaverat.

n οἰκήσειν] Leonclavius οἰκίζειν legi malebat, Ernestius οἰκίσειν edidit, propter § 8. ubi est καλῶς οἰκοδομεῖσθαι. At ædificaturo domum architecto non oraculo opus esse censebat Socrates; contra domum novam ædificare et habitare, proficuumne an noxium homini futurum sit, id latere, et consilio divino opus habere aiebat. Non solum οἶκοι sed etiam πόλεις, in Cyri disciplina etiam στρατόπεδον, dicuntur εὖ vel καλῶς οἰκεῖν vel οἰκεῖσθαι.

o λογιστικὸν] Omittit Paris. 1. λογικὸν dat Paris. 3.

p τῶν ἐν τούτοις] Ex Lib. III. c. vi. § 2. καλὸν γὰρ, εἴ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις comparavit Hindenburg, ut vulgatam contra Reiskium τῶν delentem tueretur. Equidem cum Reiskio facere malim.

q γὰρ τῷ] Edd. pr. γάρ τοι—φυτευσάμενοι.

r συμφέρει τῆς] Paris. III. τὸ προστατεῖν.

s διὰ τούτους] Edd. pr. διὰ τούτου.

t δαιμόνιον] Voss. 2. δαιμόνων, Editio Paris. δαιμονίου.

ἔφη· δαιμονᾷν δὲ καὶ τοὺς μαντευομένους, ἃ τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκαν οἱ θεοὶ [a] μαθοῦσι διακρίνειν· οἷον, εἴ τις ἐπερωτῴη, πότερον ἐπιστάμενον ἡνιοχεῖν ἐπὶ ζεῦγος λαβεῖν κρεῖττον ἢ μὴ ἐπιστάμενον· ἢ πότερον ἐπιστάμενον κυβερνᾷν ἐπὶ τὴν ναῦν κρεῖττον λαβεῖν ἢ μὴ ἐπιστάμενον· ἢ ἃ ἔξεστιν ἀριθμήσαντας ἢ μετρήσαντας ἢ [b] στήσαντας εἰδέναι· τοὺς τὰ τοιαῦτα παρὰ τῶν θεῶν πυνθανομένους [c] ἀθέμιστα ποιεῖν ἡγεῖτο· ἔφη δὲ δεῖν, ἃ μὲν μαθόντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ θεοὶ, μανθάνειν· ἃ δὲ μὴ δῆλα τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ, πειρᾶσθαι διὰ μαντικῆς παρὰ τῶν θεῶν πυνθάνεσθαι· τοὺς θεοὺς γὰρ, [d] οἷς ἂν ὦσιν ἵλεῳ, σημαίνειν.

10 Ἀλλὰ μὴν ἐκεῖνός γε ἀεὶ μὲν ἦν ἐν τῷ φανερῷ. πρωΐ τε γὰρ εἰς τοὺς περιπάτους καὶ τὰ γυμνάσια ᾔει, καὶ [e] πληθούσης ἀγορᾶς ἐκεῖ [f] φανερὸς ἦν, καὶ τὸ λοιπὸν ἀεὶ τῆς ἡμέρας ἦν ὅπου πλείστοις μέλλοι συνέσεσθαι· καὶ ἔλεγε

a *μαθοῦσι*] Semel hic tirones monendi sunt, Græcos non solos accusativos, uti Latini fere, nisi ubi Græcos imitantur, sed omnes casus jungere infinitivis, eum scilicet, in quo est subjectum, ad quod refertur. Vid. Jensii Lect. Lucian. i. 7. sed pleni sunt Græci auctores exemplis. Hic tamen mox est: *ἃ μὲν μαθόντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ θεοὶ*, pro *μαθοῦσιν*, scilicet, quia dativus *ἀνθρώποις* non diserte præcessit. Exempla sunt apud eundem Jensium l. c. *E.*

b *στήσαντας*] Ἵστημι, *appendo, pondero.* Confer Matt. xxvi. 15. *ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.* Ubi Vulgatus vertit, *constituerunt*, sed rectius Beza habet, *appenderunt.* Confirmant enim hunc sensum LXX. Interpretes, qui in hoc ipso æstimandi Salvatoris nostri negotio *ἔστησαν* posuerunt pro Hebræo שקלו *appenderunt*; eodem modo hoc verbum converterunt sæpius, ut Jer. xxxii. 9. 2 Sam. xiv. 26. Esdr. viii. 25. Noster in Cyrop. iisdem fere verbis utitur, *ἀριθ. καὶ μετρ. καὶ ἱστάντες, καὶ διαψύχοντες.* Ubi, quod obiter notatum velim, quandoquidem viros doctiss. Wels. et Hutchins. fugisse videatur, pro *διαψύχοντες* libenter legerim *διαψήχοντες*, eos ut designet, qui pecuniam suam fricant ut æruginem avertant. Quod et T. Faber valde probat in notis ad Tim. Luciani. *S.*

c *ἀθέμιστα*] Voss. 2. et Vindob. *ἀθέμιτα.* Forma vulgaris est in Cyrop. I. vi. 6. VIII. viii. 5. Similiter in *ἐπιχάριστος, εὐχάριστος* et similibus vocabulis variant libri scripti. *Vetus opinio est, jam usque ab heroicis ducta temporibus, eaque et populi Romani et omnium gentium firmata consensu, versari quandam inter homines divinationem, quam Græci μαντικὴν appellant, id est, præsensionem et scientiam rerum futurarum. Magnifica quidem res et salutaris, si modo est ulla: quaque proxime ad Deorum vim natura mortalis possit accedere. Itaque ut alia nos melius multa, quam Græci; sic huic præstantissimæ rei nomen Nostri a Divis, Græci, ut Plato interpretatur, a furore, duxerunt.* Cicer. de Divin. Lib. I. c. 1. *S.*

d *οἷς ἂν ὦσιν ἵλεῳ*] Occurritur ita illis, qui non omnibus æque hominibus significari a diis futura querebantur. Hoc est, quod ait Cicero de Divinatione I. 53. *castus animus purusque vigilantis et ad astrorum et ad avium reliquorumque signorum et ad extorum veritatem est paratior. Hoc nimirum est illud, quod de Socrate accepimus—esse divinum quiddam, quod dæmonion appellat, cui semper ipse paruerit, numquam impellenti, sæpe revocanti.*

μὲν ὡς τὸ πολὺ, τοῖς δὲ βουλομένοις ἐξῆν ἀκούειν. Οὐδεὶς 11
δὲ πώποτε Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον οὔτε [g] πράτ-
τοντος εἶδεν, οὔτε λέγοντος ἤκουσεν. οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς [h] τῶν
πάντων φύσεως, ἧπερ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι, διελέγετο, σκο-
πῶν, [i] ὅπως ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν [k] κόσμος [l] ἔχει,
καὶ τίσιν ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται τῶν οὐρανίων. ἀλλὰ
καὶ τοὺς φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα [m] μωραίνοντας [n] ἀπεδείκ-
νυε. Καὶ [o] πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐσκόπει, πότερά ποτε νομί- 12
σαντες ἱκανῶς ἤδη τἀνθρώπινα εἰδέναι, ἔρχονται ἐπὶ τὸ περὶ
τῶν τοιούτων φροντίζειν, ἢ τὰ μὲν ἀνθρώπινα παρέντες, τὰ
δαιμόνια δὲ σκοποῦντες, ἡγοῦνται τὰ προσήκοντα πράττειν.
Ἐθαύμαζε δὲ, εἰ μὴ φανερὸν [p] αὐτοῖς ἐστιν, ὅτι ταῦτα [q] οὐ 13
δυνατόν ἐστιν ἀνθρώποις εὑρεῖν· [r] ἐπεὶ καὶ τοὺς μέγιστον
φρονοῦντας ἐπὶ τῷ περὶ τούτων λέγειν οὐ ταὐτὰ δοξάζειν
ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς μαινομένοις ὁμοίως διακεῖσθαι πρὸς

e *πληθούσης ἀγορᾶς*] Tempus illud inter mane et meridiem, quo homines in foro conveniebant. Vid. Perizon. ad Ælian. 12. 30. Græv. lect. Hes. c. x. Ernest. Vid. Xen. Cyr. Exp. p. 74. ed. Hutchs. 4to. et notam editoris. *U.*

f *φανερὸς ἦν*] Idem est cum *εἶναι ἐν τῷ φανερῷ*, in publico versari.

g *πράττοντος εἶδε*] Hoc et sequens verbum *λέγοντος* sunt genitivi absoluti, quos prætulit Xenophon, ne *Σωκράτη πράττοντα εἶδεν οὔτε λέγοντος αὐτοῦ ἤκουσεν* dicere cogeretur.

h *τῶν πάντων*] Eusebii Præpar. Evang. XV. 26. ed. Vigerii *τῶν ἁπάντων* laudat, et in Edd. antiquis ejusdem operis deinceps est *ἢ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς οἱ πλ.*

i *ὅπως ὁ*] Juntina *ὁ* omisit, *ὅπως οὖν ὁ* Aldina et Paris. editio.

k *κόσμος*] Est quæ antea *φύσις ἡ τῶν πάντων* dicitur, nec solum cœlum cum sideribus dicitur. Appellationis auctor dicitur Pythagoras apud Photium Biblioth. Cod. 659.

l *ἔχει*] Vulgatum *ἔφυ* rejecit Zeune confisus auctoritate Eusebii, Stobæi, libri Vindob. Paris. 1. 3. Florent. A. B. C. E. et Bessarionis. In Florent. D. *ἔχει ἔφυ* exstat scriptum, et habet, quo defendi posset lectio vulgaris *ἔφυ*. De origine enim et elementis mundi et corporum naturalium strenue disputaverunt primi Philosophi.

m *μωραίνοντας ἀπεδείκνυε*] *μωρ.* i. e. *οἱ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν.* Rom. i. 22. Upton. Hindeburg. censet Xenophontem hic Platonem perstringere, inter illos enim a quibusdam simultas intercessisse creditur. Vid. III. vi. 1. et not. ad c. ii. sect. 48. Citat vir elegantiss. Aul. Gell. N. A. Lib. XIV. 3. Item Diog. Laërt. Lib. II. sect. 45. cujus sententia est, Socratem de rebus etiam physicis disseruisse, quanquam Xenophon de rebus moralibus tantum affirmet. *H.*

n *ἀπεδείκνυε*] Ita cum Eusebio, Stobæo, Vatic. 1. Vindob. 2. Zeune correxit vulgatum *ἐπεδείκνυε*.

o *πρῶτον μὲν αὐτῶν*] Eusebii libri *πρ. μὲν περὶ αὐτῶν* habent.

p *αὐτοῖς ἐστὶν*] Stobæus *ἐστὶν αὐτοῖς — ἀδύνατόν ἐστιν.* Postremum hoc *ἐστιν* ab Eusebio omissum veluti glossema inclusit Zeune.

q *οὐ δυνατὸν*] De his pulcherrime Cicero.—*Latent ista omnia, Luculle, crassis occultata et circumfusa tenebris, ut nulla acies humani ingenii tanta sit, quæ penetrare in cœlum, terram intrare, possit.* Academ. Lib. IV. 39. Vid. IV. vii. 6. Post hoc Euseb. omittit *ἐστίν*. *S.*

r *ἐπεὶ — μέγιστον*] Stobæus *εἴγε — μέ*

14 ἀλλήλους. [a] Τῶν τε γὰρ μαινομένων τοὺς μὲν οὐδὲ τὰ δεινὰ δεδιέναι, τοὺς δὲ καὶ τὰ μὴ φοβερὰ φοβεῖσθαι· καὶ [b] τοῖς μὲν οὐδ' ἐν ὄχλῳ δοκεῖν αἰσχρὸν εἶναι λέγειν ἢ ποιεῖν ὁτιοῦν, τοῖς δὲ [c] οὐδ' ἐξιτητέον εἰς ἀνθρώπους εἶναι δοκεῖν· καὶ τοὺς μὲν οὔθ' ἱερὸν οὔτε βωμὸν οὔτε [d] ἄλλο τῶν θείων οὐδὲν τιμᾷν, τοὺς δὲ καὶ λίθους καὶ [e] ξύλα τὰ τυχόντα καὶ θηρία σέβεσθαι· τῶν τε περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως μεριμνώντων τοῖς μὲν δοκεῖν [f] ἓν μόνον τὸ ὂν εἶναι, τοῖς δὲ ἄπειρα τὸ πλῆθος· καὶ τοῖς μὲν ἀεὶ [g] κινεῖσθαι πάντα, τοῖς δὲ οὐδὲν ἄν ποτε κινηθῆναι· καὶ τοῖς μὲν πάντα γίγνεσθαί τε καὶ ἀπόλλυσθαι, τοῖς δὲ οὔτ' ἂν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν, οὔτε [h] ἀπολέσθαι.

15 Ἐσκόπει δὲ περὶ [i] αὐτῶν καὶ τάδε· ἆρ', ὥσπερ οἱ τἀνθρώπεια μανθάνοντες ἡγοῦνται τοῦθ', ὅ τι ἂν μάθωσιν, ἑαυτοῖς τε καὶ τῶν ἄλλων ὅτῳ ἂν βούλωνται, [k] ποιήσειν, οὕτω καὶ οἱ τὰ θεῖα ζητοῦντες νομίζουσιν, ἐπειδὰν γνῶσιν αἷς ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται, ποιήσειν, ὅταν βούλωνται, καὶ ἀνέμους καὶ ὕδατα καὶ ὥρας καὶ [l] ὅτου ἂν ἄλλου δέωνται τῶν τοιού-

γιστα φρ. ἐπιστήμη περὶ τούτων. Post ἀλλὰ Eusebius καὶ addit.

a Τῶν τε γὰρ] Editio Paris. hic et infrà initio apodoseos δὲ pro τε habet. Simili in loco supra § 3. est οὗτοί τε γὰρ sequitur κἀκεῖνος.

b τοῖς μὲν οὐδ' ἐν ὄχλῳ] Cel. Uptonus putat Xenophontem hic sub persona Socratis sectam Cynicorum tangere, quorum hæc fuit sententia. *Nec vero audiendi sunt Cynici, aut si qui fuerunt Stoici pene Cynici, qui reprehendunt et irrident, quod ea, quæ re turpia non sint, nominibus ac verbis flagitiosa ducamus.* Cic de Off. Lib. I. 35. *B.*

c οὐδ' ἐξιτητέον] Ita pro οὐκ Zeune cum Junt. Paris. Steph. secunda, Eusebio et Bessarione.

d ἄλλο τῶν θείων] Juntine ἄλλῳ τῶν θεῶν. sequens οὐδὲν τιμᾷν ex Junt. Paris. Steph. sec. Stob. Euseb. libro Vindob. pro οὐδὲ restituit Ernesti.

e ξύλα τὰ τυχόντα] Bessario, τὰ τυχ. non vertit. Eusebius habet scriptum καὶ ξ. καὶ λίθους τοὺς τυχόντας. Florent. A. dat Zeunii conjecturam καὶ τὰ τυχόντα θηρία, cui equidem Hindeburgianam numeri causa præfero καὶ θηρία τὰ τυχόντα.

f ἓν μόνον] Argumentum hoc ex opinione Xenophanis tractat Platonicus Parmenides, et Ciceronis locus Academ. 4. 37.

g κινεῖσθαι πάντα] Stobæus et Euseb. πάντα κ. dant. Materiæ æternitatem mutatione et motu carentem defendebat Zeno Eleates, qui mundi ortum et finem simul negabat.

h ἀπολέσθαι] Ita Edd. pr. ἀπολεῖσθαι ex Eusebio et Stobæo primus Stephanus in secunda sua correxit. Ceterum dissensum veterrimorum physicorum et varietatem opinionum nemo hodie miratur, multo minus inde argumentum adversus utilitatem studii ejus potest duci.

i αὐτῶν] Physicos intelligit. τἀνθρώπινα dat Eusebius.

k ποιήσειν] Imitando reddere vel efficere id quod didicerunt. Quod si nondum in ceteris, in tonitribus certe et fulminibus imitandis vi electrica adhibita præstiterunt physici nostri. Superest, ut prævidere hæc et cavere noxam quorundam discamus.

l ὅτου ἂν] Interpositum vulgo δὲ cum Eusebii libris omisi.

m οὐδ' ἐλπίζουσιν] Liber Paris. 1. omittit οὐδέ. Weiske οὐδέποτε olim scriptum aut verbum aliquod voculæ οὐδὲ adjectum fuisse suspicatur.

των; ἢ τοιοῦτο μὲν οὐδὲν [m] οὐδ' ἐλπίζουσιν, ἀρκεῖ δ' αὐτοῖς
γνῶναι μόνον, ᾗ τῶν τοιούτων ἕκαστα γίγνεται. Περὶ μὲν 16
οὖν τῶν ταῦτα πραγματευομένων τοιαῦτα ἔλεγεν. Αὐτὸς δὲ
περὶ τῶν ἀνθρωπείων [n] ἀεὶ διελέγετο, σκοπῶν, τί εὐσεβὲς, τί
ἀσεβές· τί καλὸν, τί αἰσχρόν· τί δίκαιον, τί ἄδικον· τί [o] σω-
φροσύνη, τί μανία· τί ἀνδρία, τί δειλία· τί πόλις, τί πολι-
τικός· τί ἀρχὴ ἀνθρώπων, τί ἀρχικὸς ἀνθρώπων· καὶ περὶ τῶν
ἄλλων, ἃ τοὺς μὲν εἰδότας ἡγεῖτο καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς εἶναι,
τοὺς δὲ ἀγνοοῦντας ἀνδραποδώδεις ἂν δικαίως [p] κεκλῆσθαι.

Ὅσα μὲν οὖν μὴ φανερὸς ἦν ὅπως ἐγίγνωσκεν, οὐδὲν θαυ- 17
μαστὸν, ὑπὲρ τούτων περὶ αὐτοῦ παραγνῶναι τοὺς δικαστάς·
ὅσα δὲ πάντες ᾔδεσαν, [q] θαυμαστὸν, εἰ μὴ τούτων ἐνεθυμή-
θησαν. [r] Βουλεύσας γάρ ποτε, καὶ τὸν βουλευτικὸν ὅρκον 18
ὀμόσας, ἐν ᾧ ἦν κατὰ τοὺς νόμους βουλεύσειν, ἐπιστάτης
[s] ἐν τῷ δήμῳ γενόμενος, ἐπιθυμήσαντος τοῦ δήμου παρὰ τοὺς
νόμους [t] ἐννέα στρατηγοὺς [u] μιᾷ ψήφῳ ([x] τοὺς ἀμφὶ Θρά-
συλον καὶ Ἐρασινίδην) [y] ἀποκτεῖναι πάντας, οὐκ ἠθέλησεν

n ἀεὶ] Edd. pr. ἂν ἀεί. sed ἂν cum Eusebii libris omisit Editio Paris. et Steph. deinceps ἀνδρία pro ἀνδρεία scripsit Stephan. et Zeune.

o σωφροσύνη] Platonis Alcibiades II. sect. 2. τὸ μαίνεσθαι ἆρα ὑπεναντίον σοὶ δοκεῖ τῷ σωφρονεῖν; ita enim recte Codex Venetus nuper comparatus omisso γε post ἆρα, male vero idem φρονεῖν dat.

p κεκλῆσθαι] Paris. III. καλεῖσθαι dat.

q θαυμαστὸν, εἰ μὴ] Edd. pr. et Paris. I. οὐ θαυμ. dant, Paris. III. οὐ θαῦμα. Bessario. Editio Paris. et Steph. negationem omiserunt. πάνυ θαυμαστὸν malebat Weiske. Deinceps μηδὲν τούτων cum Vossiano I. malim.

r Βουλεύσας] Cum esset de senatu quingentorum. Ex eo senatu deligebantur sorte quinquaginta Prytanes, qui senatui præessent. Horum singulæ decuriæ imperabant hebdomadibus singulis ita, ut sorte ex ea deligeretur, qui quemque diem imperaret. Atque is ἐπιστάτης dicebatur, scil. ἐν τῷ δήμῳ, vel ἐκκλησιῶν, quod concionibus populi præerat; qui autem in ea decuria erant, πρόεδροι. Vid. Harpocration in πρόεδρος et ἐπιστάτης Illust. D. Potter. Archæol. Gr. 1. 18. Chishul. ad Psephisma Sigeorum, pag. 105. de βουλευτικῷ ὅρκῳ Petit. Legg. Attic. 3. 3. *E.*

s ἐν τῷ δήμῳ] Infra IV. iv. 2. est ἐν ταῖς ἐκκλησίαις.

t ἐννέα στρατηγοὺς] Alcibiadi cum summum imperium abrogatum esset, (Vid. Xenoph. Hist. Gr. I. v. 10. et Lysiam, p. 701. ed Reisk. Z.) ei decem prætores pari imperio successerant. Hi, cum rem male gessissent, (h. e. cives, qui in pugna navali ad Arginusas demersis navibus perierant, tempestate impediti non sustulissent. Z.) omnibus, præter Cononem, imperio abrogato, auctoribus Archedemo et Timocrate, in vincula ducuntur. Jam, cum de eorum pœna ad populum ageretur, placuit ei de eis simul ferri sententias, cum lex de singulis juberet. Noluit ἐπιστάτης Socrates ἐπιψηφίσαι, h. e. populum in suffragia mittere; quod erat Proëdri, ut ad Harpocrat. p. m. 74. docet Valesius, et quidem, ut ex hoc loco intelligitur, ἐπιστάτου. *E.*

u μιᾷ ψήφῳ] Plato Apologiæ sect. 20. ἀθρόους dicit, noster Hellenicorum I. vii. 37. ἡ δὲ τῆς βουλῆς γνώμη ἦν μιᾷ ψήφῳ ἅπαντας κρίνειν, cum ex antiquissima lege a Canono lata oporteret κρίνεσθαι δίχα

[a] ἐπιψηφίσαι, ὀργιζομένου μὲν αὐτῷ τοῦ δήμου, πολλῶν δὲ καὶ [b] δυνατῶν ἀπειλούντων· ἀλλὰ περὶ πλείονος ἐποιήσατο [c] εὐορκεῖν, ἢ χαρίσασθαι τῷ δήμῳ παρὰ τὸ δίκαιον, καὶ
19 φυλάξασθαι τοὺς ἀπειλοῦντας. Καὶ γὰρ ἐπιμελεῖσθαι θεοὺς ἐνόμιζεν ἀνθρώπων, οὐχ ὃν τρόπον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν. οὗτοι μὲν γὰρ οἴονται, τοὺς θεοὺς τὰ μὲν εἰδέναι, τὰ δὲ οὐκ εἰδέναι· Σωκράτης δ' [d] ἡγεῖτο πάντα μὲν θεοὺς εἰδέναι, τά τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ τὰ σιγῇ βουλευόμενα, πανταχοῦ δὲ παρεῖναι, καὶ σημαίνειν τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων.

20 Θαυμάζω οὖν, ὅπως ποτὲ ἐπείσθησαν Ἀθηναῖοι, Σωκράτην περὶ τοὺς θεοὺς μὴ σωφρονεῖν, τὸν ἀσεβὲς μὲν [e] οὐδέν ποτε ([f] περὶ τοὺς θεοὺς) οὔτ' εἰπόντα οὔτε πράξαντα, [g] τοιαῦτα δὲ καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα περὶ θεῶν, οἷά τις ἂν καὶ λέγων καὶ πράττων εἴη τε καὶ νομίζοιτο εὐσεβέστατος.

CAP. II.

CRIMINI ALTERI OCCURRITUR ET DEMONSTRATUR SOCRATEM JUVENTUTEM ET DISCIPULOS NON CORRUPISSE.

Θαυμαστὸν δὲ [h] φαίνεταί μοι καὶ τὸ πεισθῆναί τινας, ὡς Σωκράτης τοὺς νέους διέφθειρεν, ὅς, πρὸς τοῖς εἰρημένοις,

ἕκαστον ut ibidem sequitur. Vide annot. p. 57. ad Hist. Gr.

x (τοὺς ἀμφὶ Θράσυλον καὶ Ἐρασινίδην)] Glossema jam olim ab Uptono ad Arrianum p. 240, postea a Valckenario damnatum convincit ipsa oratio, præcipue numerus ἐννέα qui præcessit: præterea inepte verba μιᾷ ψήφῳ ἀποκτεῖναι πάντας, in quibus magna et brevitatis et concinnitatis vis inest, interpositis his separantur. Zeuniana apologia utatur, qui volet.

y ἀποκτεῖναι] *Capitis damnare*, et sic est etiam IV. viii. 5. Apol. 4. In Æl. iii. 17. dicitur ψηφίζειν θάνατον, et in Xen. Hist. Gr. I. vii. 11. καταψηφίσασθαι: cui opponitur ἀποψηφίσασθαι, *suffragio absolvere*, ap. Laërt. Lib. II. sect. 24. ἀποκτεῖναι hoc sensu sæpissime dicitur *de judicibus*. *H.*

a ἐπιψηφίσαι] In Hellenicis est τῶν δὲ πρυτανέων οὐ φασκόντων προθήσειν τὴν διαψήφισιν παρὰ τὸν νόμον, etc. est *in suffragia mittere*. Infra IV. iv. 2. est de eadem re οὐκ ἐπέτρεψε τῷ δήμῳ παρὰ τοὺς νόμους ψηφίσασθαι.

b δυνατῶν] Paris. I. δυναστῶν.

c εὐορκεῖν] Ed. Castal. et quæ eam sequuntur, εὐορκίαν habent.

d ἡγεῖτο πάντα μὲν] Ita libet Paris. I. vulgo erat δὲ πάντα μὲν ἡγεῖτο. deinceps malim addito articulo καὶ τὰ πραττόμενα.

e οὐδέν ποτε] Ita ex Edit. Paris. et Steph. rescripsit Zeune; ceteræ Edd. libri Vossiani et Vindob. οὐδέποτε dant.

f (περὶ τοὺς θεοὺς)] Auctore Reiskio hæc verba ex antecedentibus temere repetita eliminavit Ernesti et Schütz: ineptissime defendit Zeune. Mihi non solum temere repetita esse videntur, sed minus etiam Græca. Nam περὶ θεῶν εἰπεῖν καὶ πράττειν dicitur Græce, ut statim sequitur, minime vero περὶ τοὺς θεοὺς: con-

πρῶτον μὲν ἀφροδισίων καὶ γαστρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐγκρα-
τέστατος ἦν· εἶτα πρὸς χειμῶνα καὶ θέρος καὶ πάντας
πόνους καρτερικώτατος· [i] ἔτι δὲ πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι
[k] πεπαιδευμένος οὕτως, ὥστε πάνυ [l] μικρὰ κεκτημένος πάνυ
ῥᾳδίως ἔχειν [m] ἀρκοῦντα. Πῶς οὖν, αὐτὸς ὢν τοιοῦτος, 2
ἄλλους ἂν ἢ ἀσεβεῖς ἢ παρανόμους ἢ λίχνους ἢ ἀφροδισίων
ἀκρατεῖς ἢ πρὸς τὸ πονεῖν μαλακοὺς ἐποίησεν; ἀλλ' ἔπαυσε
μὲν τούτων πολλοὺς, ἀρετῆς ποιήσας ἐπιθυμεῖν, καὶ ἐλπίδας
παρασχὼν, ἂν ἑαυτῶν ἐπιμελῶνται, καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
ἔσεσθαι. Καίτοι γε οὐδὲ πώποτε ὑπέσχετο διδάσκαλος εἶναι 3
τούτου· ἀλλὰ τῷ φανερὸς εἶναι τοιοῦτος ὢν, ἐλπίζειν ἐποίει
τοὺς συνδιατρίβοντας ἑαυτῷ, μιμουμένους ἐκεῖνον τοιούσδε
γενήσεσθαι. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ 4
ἠμέλει, τούς τε ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῄνει. Τὸ μὲν οὖν [n] ὑπερεσ-
θίοντα ὑπερπονεῖν ἀπεδοκίμαζε, τὸ δὲ, [o] ὅσα γ' ἡδέως ἡ
ψυχὴ δέχεται, ταῦτα ἱκανῶς ἐκπονεῖν ἐδοκίμαζε· ταύτην
γὰρ τὴν ἕξιν ὑγιεινήν τε ἱκανῶς εἶναι, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς 5
ἐπιμέλειαν οὐκ ἐμποδίζειν ἔφη. [p] Ἀλλ' οὐ μὴν θρυπτικός
γε, οὐδὲ ἀλαζονικὸς ἦν, οὔτ' ἀμπεχόνῃ, οὔθ' ὑποδέσει, οὔτε
τῇ ἄλλῃ διαίτῃ· οὐ μὴν οὐδ' ἐρασιχρημάτους γε τοὺς συνόν-
τας ἐποίει· τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔπαυε, τοὺς δὲ
ἑαυτοῦ ἐπιθυμοῦντας [q] οὐκ ἐπράττετο χρήματα. Τούτου δ' 6

tra εὐσεβεῖν, σωφρονεῖν et ἀσεβεῖν περὶ τοὺς θεοὺς Græcum est.

g τοιαῦτα δὲ] Weiske ἀεὶ deinceps additum maluit.

h φαίνεταί μοι καὶ] Aristides T. II. p. 496. θαυμάσιον δέ μοι κἀκεῖνο φαίνεται ex h. l. laudavit: deinde ἔπειτα πρὸς Paris. Liber III.

i ἔτι δὲ] Paris. Editio ἔτι δὲ καὶ. deinceps πρὸς τῶν μετρίων Edd. pr. πρὸς τῷ Leoncl. et Welsiana: verum dant Castal. Paris. Steph.

k πεπαιδευμένος] Infra cap. 3. sect. 5. διαίτῃ δὲ τήν τε ψυχὴν ἐπαίδευσε καὶ τὸ σῶμα, ᾗ χρώμενος ἄν τις — οὕτω γὰρ εὐτελὴς ἦν, ὥστ' οὐκ οἶδ' εἴ τις οὕτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκοῦντα.

l μικρὰ] Rem suam ipse Socrates Œconomici cap. 2. sect. 3. quinque minarum pretio æstumat.

m ἀρκοῦντα] Reiske addito articulo malebat τἀρκοῦντα ut c. 3. sect. 5. cujus loci tamen est diversa ratio, ut alterius etiam II. iii. 2. Adde Œconomici 2. 8. οἱ δὲ σοὶ φίλοι πολὺ ἀρκοῦντα σοῦ μᾶλλον ἔχοντες τῇ ἑαυτῶν κατασκευῇ ἢ σὺ τῇ σῇ.

n ὑπερεσθίοντα] Victum athletarum ἀναγκοφαγούντων respicit, quorum vitam omnium maxime morbis obnoxiam pronunciavit Hippocrates. Plato in Amatoribus p. 30. hominem gymnasticæ deditum ita describit, τραχηλιζόμενος καὶ ἐμπιμπλάμενος καὶ καθεύδων πάντα τὸν βίον διατετέλεκεν.

o ὅσα γ' ἡδέως] Edd. pr. ὅσα δέ. Cum Stobæo Stephanus particulam omisit, quam ex Edit. Paris. et Vossiano I. restituit Zeune.

p Ἀλλ' οὐ μὴν] Vossianus I. ἀλλὰ μὴν οὐ.

q οὐκ ἐπράττετο χρήματα] Et tamen ei

[a] ἀπεχομένους ἐνόμιζεν ἐλευθερίας ἐπιμελεῖσθαι· τοὺς δὲ
λαμβάνοντας τῆς ὁμιλίας μισθὸν ἀνδραποδιστὰς ἑαυτῶν
[b] ἀπεκάλει, διὰ τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς εἶναι, διαλέγεσθαι
7 παρ' ὧν ἂν λάβοιεν τὸν μισθόν. Ἐθαύμαζε δὲ, εἴ τις,
ἀρετὴν ἐπαγγελλόμενος, ἀργύριον πράττοιτο, καὶ μὴ νομίζοι
τὸ μέγιστον κέρδος ἕξειν, φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος, ἀλλὰ
φοβοῖτο, μὴ ὁ γενόμενος καλὸς κἀγαθὸς τῷ τὰ μέγιστα
8 εὐεργετήσαντι μὴ τὴν μεγίστην χάριν [c] ἕξοι. Σωκράτης δὲ
ἐπηγγείλατο μὲν οὐδενὶ πώποτε [d] τοιοῦτον οὐδέν· ἐπίστευε δὲ
τῶν ξυνόντων αὐτῷ τοὺς ἀποδεξαμένους, ἅπερ αὐτὸς ἐδοκίμα-
ζεν, εἰς τὸν πάντα βίον ἑαυτῷ τε καὶ ἄλλοις φίλους ἀγα-
θοὺς ἔσεσθαι. Πῶς ἂν οὖν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ διαφθείροι τοὺς
νέους; εἰ μὴ ἄρα ἡ τῆς ἀρετῆς [e] ἐπιμέλεια διαφθορά ἐστιν.
9 Ἀλλὰ, νὴ Δία, ὁ κατήγορος ἔφη, ὑπερορᾷν ἐποίει τῶν
καθεστώτων νόμων τοὺς συνόντας, λέγων ὡς [f] μωρῶν εἴη τοὺς
μὲν τῆς πόλεως ἄρχοντας ἀπὸ κυάμου καθίστασθαι, κυβερ-
νήτῃ δὲ μηδένα θέλειν κεχρῆσθαι κυαμευτῷ, μηδὲ τέκτονι,
μηδ' αὐλητῇ, μηδ' ἐπ' ἄλλα τοιαῦτα, ἃ πολλῷ ἐλάττονας
βλάβας ἁμαρτανόμενα ποιεῖ τῶν περὶ τὴν πόλιν ἁμαρτανο-
μένων· τοὺς δὲ τοιούτους λόγους ἐπαίρειν ἔφη τοὺς νέους
καταφρονεῖν τῆς καθεστώσης πολιτείας, καὶ ποιεῖν βιαίους.
10 Ἐγὼ δ' οἶμαι τοὺς φρόνησιν ἀσκοῦντας, καὶ νομίζοντας ἱκα-
νοὺς ἔσεσθαι τὰ συμφέροντα διδάσκειν τοὺς πολίτας [g] ἥκιστα

objicitur ap. Aristoph. Nub. 98. (ad quem l. Scholiast. Καὶ τοῦτο ψεῦδος διαβολῆς χάριν· οὐδεὶς γὰρ μισθὸν ἐτέλει Σωκράτει.) ut aliis Sophistis. Sed fortasse verum est, quod Græci grammatici tradunt, non ad unum Socratem omnia ibi spectare, sed omnium vitia in persona Socratis irrisa esse. *E.*

a ἀπεχομένους] Margo Steph. ἀπεχόμενος, quam lectionem Leoncl. est interpretatus.

b ἀπεκάλει] Ita cum Stephano malui quam ἐπεκάλει. deinde Edd. pr. ἀναγκαῖον ἑαυτοῖς εἶναι. De re comparetur cap. 6. inprimis cap. 5. sect. 6.

c ἕξοι] Ita cum Edd. pr. Paris. Vindob. I. Paris. I. Zeune. ἕξει Vindob. II. ἔχῃ Steph. Aristophanes Nub. 493. δέδοικα σὲ, μὴ πληγῶν δέει. Ex Luciano laudat Thomas Magister ὅρα μὴ τὸ ἐναντίον ἐστί. Cf. Brunck ad Aristophanis l. c.

d τοιοῦτον] Editio Paris. τοιοῦτο, deinde cum ceteris Edd. pr. et libro Paris. III. ἑαυτῷ, postea cum Bessarione et Paris. III. ἀλλήλοις pro ἄλλοις dat.

e ἐπιμέλεια] Max. Tyr. Dissert. ix. 6. locum hunc respicit. Ἦ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο Σωκράτης οὐ χαλεπῶς ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους, ὡς οὐκ ἔστι διαφθορὰ νέων ἀρετῆς ἐπιτήδευσις. Unde conjicit Zeunius illum forsan legisse in h. l. ἐπιτήδευσις pro ἐπιμέλεια, et νέων post διαφθορὰ præcipue, quod Bessario posterius sic expressit: *Nisi quis dicat virtutem corruptionem adolescentulorum esse.* Sed verisimile est Max. Tyr. locum imitatum fuisse tantum, Bessarionem

γίγνεσθαι βιαίους, εἰδότας ὅτι τῇ μὲν βίᾳ [h] πρόσεισιν ἔχθραι καὶ κίνδυνοι, διὰ δὲ τοῦ πείθειν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φιλίας [i] τὰ αὐτὰ γίγνεται· οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες ὡς ἀφαιρεθέντες μισοῦσιν, οἱ δὲ πεισθέντες ὡς [k] κεχαρισμένοι φιλοῦσιν. [l] Οὐκ οὖν τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχὺν ἄνευ γνώμης ἐχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν.
'Αλλὰ μὴν καὶ συμμάχων ὁ μὲν βιάζεσθαι τολμῶν δέοιτ' 11
ἂν οὐκ ὀλίγων, ὁ δὲ πείθειν δυνάμενος, οὐδενός· καὶ γὰρ μόνος ἡγοῖτ' ἂν δύνασθαι πείθειν. καὶ φονεύειν δὲ τοῖς τοιούτοις ἥκιστα συμβαίνει· τίς γὰρ ἀποκτεῖναί τινα βούλοιτ' ἂν μᾶλλον, ἢ ζῶντι πειθομένῳ χρῆσθαι;

'Αλλ', ἔφη γε ὁ κατήγορος, [m] Σωκράτει ὁμιλητὰ γενο- 12
μένω, Κριτίας τε καὶ 'Αλκιβιάδης πλεῖστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποιησάτην. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων [n] πλεονεκτίστατός τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο, 'Αλκιβιάδης δὲ αὖ τῶν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων ἀκρατέστατος καὶ [o] ὑβριστότατος. ([p] καὶ βιαιότατος) 'Εγὼ δ', εἰ μέν τι 13
κακὸν ἐκείνω τὴν πόλιν ἐποιησάτην, οὐκ ἀπολογήσομαι· τὴν δὲ πρὸς Σωκράτην συνουσίαν αὐτοῖν, ὡς ἐγένετο, διηγήσομαι.
'Εγενέσθην μὲν γὰρ δὴ τὼ ἄνδρε τούτω φύσει φιλοτιμοτάτω 14
πάντων 'Αθηναίων, βουλομένω τε πάντα δι' ἑαυτῶν πράττεσθαι, καὶ πάντων ὀνομαστοτάτω γενέσθαι· [q] ᾔδεσαν δέ, Σωκράτην ἀπ' ἐλαχίστων μὲν χρημάτων αὐταρκέστατα ζῶντα,

perspicuitatis gratia *adolescentulos* ex se addidisse. In Bess. interp. ap. Steph. *adolescentulos* in literis Italicis depingitur. *B.*

f μωρῶν] Editio Paris. cum libro Paris. III. et Bessarione μαρῶν dat.

g ἥκιστα λέγνεσθαι βιαίους] Callide respondet alterique criminis parti tantum occurrit, cum priorem a Socrate amovere non posset.

h πρόσεισιν ἔχθραι] Stobæus p. 247. habet πρόσεισιν ἔχθρα καὶ κίνδυνος.

i τὰ αὐτὰ] Ita pro ταῦτα cum Bessarione et Stobæo Stephan. sec.

k κεχαρισμένοι] Gratificati et persuasione inducti, recte monente etiam Schützio.

l Οὐκ οὖν] Ita cum Juntina Zeune: οὔκουν vulgo. οὐκοῦν οὐκ Stobæus et Brodæus.

m Σωκράτει] Juntina καὶ addit. ἀλλά γ', ἔφη ὁ κατ., Σωκρ. malebat Zeune comparata sect. 51.

n πλεονεκτίστατος] Critiam licet ex Hellenicis Xenophontis cognoscere, Alcibiadem ex iisdem, Diodoro, Nepote et Plutarcho.

o ὑβριστότατος] Vossianus I. ὑβριστικώτατος dat.

p (καὶ βιαιότατος)] Hæc jam olim a Stephano damnata, et a Bessarione omissa seclusit Zeune. Ex libro Paris. I. annotatur scriptura: πάντων κλεπτίστατός τε καὶ βιαιότατος καὶ φονικότατος ἐγένετο: quæ forte ad Critiam pertinet.

q ᾔδισαν] Juntina ᾔδησαν, Brodæus ᾔδεσαν.

τῶν ἡδονῶν δὲ πασῶν ἐγκρατέστατον ὄντα, τοῖς δὲ διαλεγο-
μένοις αὐτῷ πᾶσι χρώμενον ἐν τοῖς λόγοις ὅπως βούλοιτο.
15 Ταῦτα δὲ ὁρῶντε, καὶ ὄντε οἵω [a] προειρησθον, πότερόν τις
αὐτὼ φῇ τοῦ βίου τοῦ Σωκράτους ἐπιθυμήσαντε καὶ τῆς
[b] σωφροσύνης, ἣν [c] ἐκεῖνος εἶχεν, ὀρέξασθαι τῆς ὁμιλίας αὐ-
τοῦ, ἢ νομίσαντε, εἰ ὁμιλησαίτην ἐκείνῳ, γενέσθαι ἂν ἱκανω-
16 τάτω λέγειν τε καὶ πράττειν; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι,
Θεοῦ διδόντος [d] αὐτοῖν ἢ [e] ζῆν ὅλον τὸν βίον, ὥσπερ ζῶντα
Σωκράτην ἑώρων, ἢ τεθνάναι, ἑλέσθαι ἂν αὐτὼ μᾶλλον τεθ-
νάναι. Δήλω δ' ἐγενέσθην ἐξ ὧν ἐπραξάτην· ὡς γὰρ τά-
χιστα κρείττονε τῶν συγγιγνομένων ἡγησάσθην εἶναι, εὐθὺς
[f] ἀποπηδήσαντε Σωκράτους ἐπραττέτην τὰ πολιτικὰ, ὧνπερ
ἕνεκα Σωκράτους ὠρεχθήτην.
17 Ἴσως οὖν εἴποι τις ἂν πρὸς ταῦτα, ὅτι χρῆν τὸν Σωκράτην
μὴ πρότερον τὰ πολιτικὰ διδάσκειν τοὺς συνόντας ἢ σωφρονεῖν.
Ἐγὼ δὲ πρὸς τοῦτο μὲν οὐκ [g] ἀντιλέγω· πάντας δὲ τοὺς
διδάσκοντας ὁρῶ [h] αὑτοὺς δεικνύντας τε τοῖς μανθάνουσιν,
ἧπερ αὐτοὶ ποιοῦσιν ἃ διδάσκουσι, καὶ τῷ λόγῳ [i] προσβιβά-
18 ζοντας. Οἶδα δὲ καὶ Σωκράτην δεικνῦντα τοῖς ξυνοῦσιν
ἑαυτὸν καλὸν κἀγαθὸν ὄντα, καὶ διαλεγόμενον κάλλιστα

a προειρησθον] Castalio προειρήσθην.

b σωφροσύνης] Exquisitissimis his verbis, σώφρων, σωφροσύνη, σωφρονεῖν, Græci utuntur ad istam virtutem notandam, quæ posita est in coërcendis cupiditatibus, et in vita severe, sobrie, et modeste instituenda. Quæ cum summa ac pene sola sit sapientia, cumque is, qui animum semper commotum habeat nec cupiditates coërcere possit, nihil distet ab insano, (quæ sententia videtur a Socraticis ad Stoicos defluxisse) idcirco σωφροσύνη opponitur μανίᾳ i. 16. Apud Latinos nullæ voces sunt, quæ Græcis istis apte respondeant. In plurimis locis, ubi occurrunt, verti, *modestus*, *modestia*, *modeste se gerere*, sicut definit Cic. ad Herenn. Lib. III. 2. *Modestia est in animo continens moderatio cupiditatum.* Infra 21. σωφροσύνη bene reddi potest *virtus*, atque ita cum Ernesto interpretatus sum. Denique varie verti potest pro contextu orationis, et pro singulis vitiis, quibus opponitur. Interdum est *temperantia*, interdum *pudicitia*, sive *castitas*. Interdum etiam de cultu externo dicitur, ut II. i. 22. ubi Ernestus exponit, *modestia in cultu corporis*. *B.*

c εἶχεν] Edd. pr. ἔχειν, Edit. Paris. ἔσχεν, verum dedit Steph.

d αὐτοῖν] Ita pro αὐτοῖς Editio Paris. et Steph.

e ζῆν ὅλον] Ita Editio Paris. et Steph. cum primæ ζῆν ἢ ὅλον darent, unde Castalio ζῆν δι' ὅλον fecerat. Deinde ὡς ζῶντα Edd. pr.

f ἀποπηδήσαντε] Ælianus V. H. 4. 15. et Olympiodorus in Commentario MS. ad Platonis Gorgiam ex h. l. ἀποδράντες, alter ἀποφοιτήσαντες laudant, admonente Ruhnkenio.

g ἀντιλέγω] Quin ipse Xenophon infra 4. cap. 3. docet τὸ μὲν λεκτικοὺς καὶ πρακτικοὺς καὶ μηχανικοὺς γίγνεσθαι τοὺς συνόντας οὐκ ἔσπευδεν, ἀλλὰ πρότερον τούτων ᾤετο χρῆναι σωφροσύνην αὐτοῖς ἐγγενέσθαι, etc.

h αὑτοὺς] Ita Juntina, αὐτοὺς Aldina, Paris. Steph.

i προσβιβάζοντας] Ita cum Vindob. II.

περὶ ἀρετῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων. Οἶδα δὲ κἀκείνω σωφρονοῦντε, ἔστε Σωκράτει συνήστην, οὐ φοβουμένω μὴ ζημιοῖντο ἢ παίοιντο ὑπὸ Σωκράτους, ἀλλ' οἰομένω τότε, κράτιστον εἶναι τοῦτο πράττειν.

[k] Ἴσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν, 19
ὅτι οὐκ ἄν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων ὑβριστὴς, οὐδὲ [l] ἄλλο οὐδὲν, ὧν μάθησίς ἐστιν, ὁ μαθὼν ἀνεπιστήμων ἄν ποτε γένοιτο. Ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὕτω γιγνώσκω· ὁρῶ γὰρ, ὥσπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ τὰ σώματα ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω [m] καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους· οὔτε γὰρ, ἃ δεῖ, πράττειν, οὔτε, ὧν δεῖ, ἀπέχεσθαι δύνανται. Διὸ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, κἂν ὦσι σώφρονες, 20
[n] εἴργουσιν ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, [o] ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν, κατάλυσιν. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὅ τε λέγων,

> Ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ [p] διδάξεαι· ἢν δὲ κακοῖσι
> [q] Συμμιγέης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον,

καὶ [r] ὁ λέγων,

> Αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς [s] τοτὲ μὲν κακὸς, ἄλλοτε δ' ἐσθλός.

scripsi præeunte Reiskio pro vulgato πρβ. Impellere ad aliquid interpretabatur Ernesti hic et simili in loco infra c. 5. 1. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐγκράτεια καλόν τε καὶ — κτῆμά ἐστιν ἐπισκεψώμεθα, εἴ τι προὐβίβαζε λέγων εἰς αὐτὴν τάδε. Est potius adducere vel perducere alterum ad suam sententiam, eique approbare rem de qua disputatur, vel probabilem reddere. Ita est in Aristophanis Avib. 425. Alter locus est in Equit. 35. ποίῳ χρώμενος τεκμηρίῳ; quærit Demosthenes, et audita responsione Niciæ probabili: εὖ προσβιβάζεις με. Alibi παραινεῖν interpretatur Brunck. ad Aves 425. Apud Platonem in Phædro p. 285. de interpretandis et ad verisimilitudinem aliquam adducendis fabulis portentosis est: αἷς εἴ τις ἀπιστῶν προσβιβᾷ κατὰ τὸ εἰκὸς ἕκαστον, ἅτε ἀγροίκῳ τινὶ σοφίᾳ χρώμενος.

k Ἴσως οὖν] Juntina ἴσως ἂν dat.

l ἄλλο οὐδὲν] Intellige κατ' ἄλλο οὐδέν.

m καὶ τὰ τῆς] Juntina τὰ omittit.

n εἴργουσιν ὅμως] Ita Vossianus II. et Vindob. ὅμως omittunt Juntina, libri Florentini A. C. E. et Paris. III. post ἀνθρώπων reponit Aldina et Steph. ὅμως ἀπὸ τ. π. ἀν. εἴργουσιν Brodæus, Stobæus, Vindob. II. Paris. I. Vat. I. ἀπὸ τ. π. ἀνθρώπων εἴργουσιν ὅμως Editio Paris.

o ὡς — οὖσαν] Stobæi Codex αναι dat, monente Ernestio: deinde ὁ λέγων Vossianus II.

p διδάξεαι] Editiones Theognidis versu 35. Stobæus et Clemens Alex. laudant μαθήσεαι, quod postponendum est verbum nostro, quod habetur etiam in Symposio 2. 5.

q Συμμιγέης] Editiones vulgares Theognidis, etiam Brunckiana, cum Paris. et Steph. συμμιχθῇς, Edd. pr. Paris. III. Platonicus Menon, Stobæus et Clemens συμμιγῇς dant, unde συμμιγέης effecit Zeune.

r ὁ λέγων] Theognin eum esse statuit Brodæus, nulla edita auctoritate.

s τοτὲ] Codex Stobæi ποτὲ dat, monente Ernestio.

21 [a] Κἀγὼ δὲ [b] μαρτυρῶ τούτοις· ὁρῶ γὰρ, ὥσπερ τῶν ἐν μέτρῳ
πεποιημένων ἐπῶν τοὺς μὴ μελετῶντας ἐπιλανθανομένους,
οὕτω καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων τοῖς ἀμελοῦσι λήθην ἐγ-
γιγνομένην. Ὅταν δὲ τῶν νουθετικῶν λόγων ἐπιλάθηταί τις,
ἐπιλέλησται καὶ [c] ὧν ἡ ψυχὴ πάσχουσα τῆς σωφροσύνης
[d] ἐπιθυμεῖ· τούτων δὲ ἐπιλαθόμενον οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τῆς
22 σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι. Ὁρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοποσίαν
προαχθέντας, καὶ τοὺς εἰς ἔρωτας [e] ἐκκυλισθέντας, ἧττον
δυναμένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τῶν μὴ δεόντων
ἀπέχεσθαι. πολλοὶ γὰρ καὶ χρημάτων δυνάμενοι φείδεσθαι,
πρὶν ἐρᾷν, ἐρασθέντες οὐκ ἔτι δύνανται· καὶ τὰ χρήματα κα-
ταναλώσαντες, ὧν πρόσθεν ἀπείχοντο κερδῶν, αἰσχρὰ νομί-
23 ζοντες εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται. [f] Πῶς οὖν οὐκ ἐνδέχεται
σωφρονήσαντα πρόσθεν, αὖθις μὴ σωφρονεῖν, [g] καὶ δίκαια
δυνηθέντα πράττειν, αὖθις ἀδυνατεῖν; Πάντα μὲν οὖν ἔμοι
γε δοκεῖ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ [h] ἀσκητὰ εἶναι, οὐχ ἥκιστα
δὲ σωφροσύνη. ἐν τῷ γὰρ αὐτῷ σώματι συμπεφυτευμέναι τῇ
ψυχῇ αἱ [i] ἡδοναὶ πείθουσιν αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ τὴν
ταχίστην ἑαυταῖς τε [k] καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι.

24 Καὶ Κριτίας δὴ καὶ Ἀλκιβιάδης, ἕως μὲν Σωκράτει συν-
ήστην, ἐδυνάσθην, ἐκείνῳ χρωμένω συμμάχῳ, τῶν μὴ καλῶν
ἐπιθυμιῶν κρατεῖν· ἐκείνου δ' [l] ἀπαλλαγέντε, Κριτίας μὲν

a Κἀγὼ δὲ] Juntina δὲ omisit. Pro τούτοις Stobæus τοῦτό γε dat.

b μαρτυρῶ] i e. *Testimonio meo hæc approbo.* Nam τὸ μαρτυρεῖν, hoc loco et aliis multis, non declarat simpliciter *testari* de aliquo, ut solent testes a judice rogati; sed publica professione quidpiam ita testari, ut non modo assentiaris, sed etiam *laudes* ac *comprobes.* Sic Luc. iv. 22. Ἐμαρτύρουν αὐτῷ, *testimonium ei dabant*, i. e. ut Beza bene interpretatur, *approbabant communi consensu ac voce, de quibus ipse disserebat.* Conf. Act. xiv. 3. Hebr. x. 15. et Arrian. Epict. Lib. I. c. 29. *S.*

c ὧν ἡ ψυχὴ πάσχουσα] Quibus animus moveri et incitari solet ad virtutem capessendam.

d ἐπιθυμεῖ] Edd. pr. ἐπιθυμεῖν, recte Castal. ἐπιθύμει Vossianus I. et Vindob. II.

e ἐκκυλισθέντας] Edd. pr. ἐγκυλ. Ruhnkenius ex Aspasio ad Aristot. Nicomachea VII. p. 127. laudavit ἀεὶ πρὸς ἡδονὰς ἐγκυλίονται. IX. p. 149. εἰς φαυλότητα ἐκκυλισθέντα. Aliud est ibidem p. 128. τῷ πάθει et ταῖς ἡδοναῖς ἐγκυλίεσθαι, et apud Athenæum 6. p. 262. λιχνείαις ἐγκαλινδούμενος.

f Πῶς οὖν οὐκ] In Platonis Theage p. 22. ipse Socrates inducitur hæc affirmans: πολλοὶ δὲ ὅσον ἂν μετ' ἐμοῦ χρόνον ὦσι, θαυμάσια ἐπιδιδόασιν, ἐπειδὰν δ' ἐμοῦ ἀπόσχωνται, πάλιν οὐδὲν διαφέρουσιν ὁτιοῦν.

g καὶ δίκαια — ἀδυνατεῖν] Hæc in Edd. pr. omissa supplevit Editio Paris. Brodæus, Stobæus, Bessario et Steph.

h ἀσκητὰ] Weiske ἀσκητέα corrigens neminem facile assentientem habebit. Hoc enim ipsum erat demonstrandum virtutem esse ἀσκητόν; ex eo enim per se consequitur; eam ἀσκητέαν esse.

[m] φυγὼν εἰς Θετταλίαν, ἐκεῖ συνῆν ἀνθρώποις ἀνομίᾳ μᾶλλον
ἢ δικαιοσύνῃ χρωμένοις· Ἀλκιβιάδης [n] δ' αὖ διὰ μὲν κάλλος
ὑπὸ πολλῶν καὶ σεμνῶν γυναικῶν [o] θηρώμενος, διὰ δύναμιν
δὲ τὴν ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ [p] πολλῶν καὶ
[q] δυνατῶν κολακεύειν ἀνθρώπων διαθρυπτόμενος, ὑπὸ δὲ τοῦ
δήμου τιμώμενος, καὶ ῥᾳδίως πρωτεύων, ὥσπερ οἱ τῶν γυμνι-
κῶν ἀγώνων ἀθληταὶ ῥᾳδίως πρωτεύοντες ἀμελοῦσι τῆς ἀσκή-
σεως, [r] οὕτω κἀκεῖνος ἠμέλησεν αὑτοῦ. Τοιούτων δὲ συμ- 25
βάντων αὐτοῖν, καὶ ὠγκωμένω μὲν ἐπὶ γένει, ἐπηρμένω δ' ἐπὶ
πλούτῳ, πεφυσημένω δ' ἐπὶ δυνάμει, διατεθρυμμένω δὲ ὑπὸ
πολλῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις διεφθαρμένω, καὶ
πολὺν χρόνον ἀπὸ Σωκράτους γεγονότε, τί θαυμαστὸν, εἰ
ὑπερηφάνω ἐγενέσθην; Εἶτα, εἰ μέν τι ἐπλημμελησάτην, 26
τούτου Σωκράτην ὁ κατήγορος αἰτιᾶται; ὅτι δὲ νέω ὄντε
αὐτὼ (ἡνίκα καὶ ἀγνωμονεστάτω καὶ ἀκρατεστάτω εἰκὸς
εἶναι,) Σωκράτης [s] παρέσχε σώφρονε, οὐδενὸς ἐπαίνου δοκεῖ
τῷ κατηγόρῳ ἄξιος εἶναι; Οὐ μὴν τά γε ἄλλα οὕτω κρί- 27
νεται. τίς μὲν γὰρ αὐλητὴς, τίς δὲ καὶ κιθαριστὴς, [t] τίς δὲ
ἄλλος διδάσκαλος ἱκανοὺς ποιήσας τοὺς μαθητὰς, ἐὰν πρὸς
ἄλλους ἐλθόντες χείρους φανῶσιν, αἰτίαν ἔχει τούτου; τίς
δὲ πατὴρ, ἐὰν ὁ παῖς αὐτοῦ συνδιατρίβων τῳ σώφρων ᾖ, ὕστε-
ρον δὲ ἄλλῳ τῳ συγγενόμενος πονηρὸς γένηται, τὸν πρόσθεν

i ἡδοναὶ] Desideria, cupiditates voluptatis.

k καὶ τῷ σώματι] Articulum ex Stobæo adjunxit Zeune.

l ἀπαλλαγέντε] Ita Paris. et Steph. ἀπαλλαγέντες Aldina, ἐπαλλαγέντες Juntina.

m φυγὼν εἰς Θετταλίαν] Quæ mihi innotuerant de hac Critiæ fuga, annotavi ad Xenophontis Hellenica II. iii. 36. p. 96. Penestas, servile hominum genus, in Thessalia concitare contra dominos Critias studuit.

n δ' αὖ] Juntina δ' οὖν dat.

o θηρώμενος] Phæd. IV. 4. *filia formosa et oculis venans viros*. Verbum Græcum de utroque sexu dici notat Dorvillius ad Charit. p. *555*. Sic fæmina dicitur ἀγρεύειν et ἀγρεύεσθαι in Constit. Apostol. ap. Grab. Spicil. PP. T. I. p. *53*. Ern. Habet ex hoc loco Philostratus V. A. IV. p. 165. ὁ καλός τε καὶ ὑπὸ τῶν καλῶν γυναικῶν θηρευόμενος. *R.*

p πολλῶν καὶ] Hæc omisit liber Florentinus C.

q δυνατῶν κολακεύειν] Alibi δεινὸς dixit eo sensu, recte monente Zeunio, qui δυνατῶν omissum in Vindob. II. contra Ernestum defendit, quod fecerat antea Fischer in Indice Theophrasteo, ubi Theophrasti loca exstant δυνατὸς διακονῆσαι, ὀρχεῖσθαι. Adulationi tribuit Xenophon etiam in Cyri Disciplina, VII. ii. 23, τὸ διαθρύπτειν, emollire et inflare vanos homines. Quanquam Weiske etiam contendit sine ullo respectu scientiæ simpliciter ἀνθρώπους πολλοὺς καὶ δυνατοὺς opponi feminis πολλαῖς καὶ σεμναῖς, et verbum κολακεύειν abundare.

r οὕτω κἀκεῖνος] Juntina οὕτω ἐκεῖνος dat.

s παρέσχε] Paris. 3. παρέσχετο.

t τίς δὲ ἄλλος] Brodæus τίς δὲ καὶ

αἰτιᾶται; ἀλλ' οὐχ ὅσῳ ἂν παρὰ τῷ ὑστέρῳ χείρων φαίνηται, τοσούτῳ μᾶλλον ἐπαινεῖ τὸν πρότερον; ἀλλ' οἵ γε [a] πατέρες αὐτοὶ συνόντες τοῖς υἱέσι, τῶν παίδων πλημμελούντων, οὐκ
28 αἰτίαν ἔχουσιν, ἐὰν αὐτοὶ σωφρονῶσιν. Οὕτω δὲ καὶ Σωκράτην δίκαιον ἦν κρίνειν· εἰ μὲν αὐτὸς ἐποίει τι φαῦλον, εἰκότως ἂν ἐδόκει πονηρὸς εἶναι· εἰ δὲ αὐτὸς σωφρονῶν διετέλει, πῶς ἂν δικαίως τῆς οὐκ ἐνούσης αὐτῷ κακίας αἰτίαν ἔχοι;

29 Ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς πονηρὸν ποιῶν, ἐκείνους φαῦλα πράττοντας ὁρῶν ἐπῄνει, δικαίως ἂν ἐπετιμᾶτο. Κριτίαν μὲν τοίνυν αἰσθανόμενος ἐρῶντα [b] Εὐθυδήμου, καὶ πειρῶντα χρῆσθαι, καθάπερ οἱ πρὸς [c] τἀφροδίσια τῶν σωμάτων ἀπολαύοντες, ἀπέτρεπε, φάσκων ἀνελεύθερόν τε εἶναι καὶ οὐ πρέπον ἀνδρὶ καλῷ κἀγαθῷ, τὸν ἐρώμενον, ᾧ βούλεται πολλοῦ ἄξιος φαίνεσθαι, [e] προσαιτεῖν ὥσπερ τοὺς πτωχοὺς [d] ἱκετεύ-

ἄλλος malebat. Deinceps ἱκανοὺς ποιῆσαι Edd. ante Stephanianam dabant, ἱκανὸς ποιῆσαι corrigebat Brodæus.

a πατέρες αὐτοὶ] Ita pro αὐτοῖς ex Codd. rescripsit Ernesti.

b Εὐθυδήμου] Infra IV. ii. 1. cognomen καλοῦ gerit; de eodemque esse videtur cap. iii. et v. ejusdem libri. Dioclis filium ex Platonis Symposio § 37. facit Ernestianus Index. Diversus ergo Euthydemus Cephali filius, et Lysiæ Polemarchique frater in Platonis Republ. I. p. 48. Diversus etiam Euthydemus frater Dionysodori, de quo infra iii. 1. Chius, cujus nomine inscriptus exstat Platonis Dialogus.

c τἀφροδίσια] Stephanianum τὰ ἀφρ. revocavit Wolf.

d προσαιτεῖν] Symposii VIII. 22. ὡς δὲ καὶ ἀνελεύθερος ἡ συνουσία τῷ τὸ σῶμα μᾶλλον ἢ τῷ τὴν ψυχὴν ἀγαπῶντι νῦν τοῦτο δηλῶσω. — ὁ δὲ τοῦ σώματος ὀρεγόμενος εἰκότως ἂν ὥσπερ πτωχὸς περιέποιτο· ἀεὶ γάρ τι προσαιτῶν καὶ προσδεόμενος ἢ φιλήματος ἢ ἄλλου τινὸς ψηλαφήματος παρακολουθεῖ.

e ἱκετεύοντα] Ut referatur ad προσαιτεῖν, ut sequens δεόμενον ad προσδοῦναι, comma post hoc participium posuit Zeune. Verba ὥσπερ τοὺς πτωχοὺς ἱκέτευ. e glossemate videbantur orta Weiskio, qui præterea in plurali numero πτωχοὺς adhæsit. Distinctio Zeuniana eidem etiam causa erroris fuisse videtur, cum verteret: *anzubetteln, gleich dem, der einen bettler demüthig anspräche und noch um eine gabe bäte, und das nicht einmal zu einem gutem zwecke.* Verum totus hic locus in Græcis mihi vitiosus esse videtur. Quid enim? qui corpore amasii abuti conatur, precibusque ab eo impetrare fructum voluptatis studet, nonne id ipsum, quod Socrates turpe esse demonstrabat, ab amasio petit? Hoc est τὸ μηδὲν ἀγαθόν. De aspectu, tactu aut osculo cogitare non licet; quanquam Socrates hæc ipsa amoris præludia homini casto et honesto quam maxime periculosa et fugienda esse censebat. Quid igitur vult amasium προσδοῦναι amator? Qualis ista orationis duritia μηδενὸς ἀγαθοῦ, si cum interpretibus ἕνεκα intelligas? Quin res ipsa, quam impetrare vult amator, non id, cujus causa illa petitur, mala atque inhonesta Socrati videbatur. Igitur nullo modo equidem dubito, quin Xenophon scripserit ἱκετεύοντα καὶ δεόμενον μεταδοῦναι καὶ ταῦτα μηδενὸς ἀγαθοῦ.

f μηδενὸς ἀγαθοῦ] Sc. ἕνεκα. Z. Nonne potius hic genitivus ponitur propter verbum δεόμενον, quod præcedit, et cujus sensus adhuc in animo scriptoris manebat? Vid. Aristoph. Plut. 17. *E.*

g ὅτι οἱ ὑϊκὸν] Valckenarii correctionem vulgatæ ὅτι τι ὑϊκὸν primus recte *Zeune* prætulit, commotus lectione Vindob. 2. Suidæ in ὑϊκὸν et Photii in Lexico MS.

οντα, καὶ δεόμενον προσδοῦναι, καὶ ταῦτα [f] μηδενὸς ἀγαθοῦ.
Τοῦ δὲ Κριτίου τοῖς τοιούτοις οὐχ ὑπακούοντος, οὐδὲ ἀπο- 30
τρεπομένου, λέγεται, τὸν Σωκράτην, ἄλλων τε πολλῶν παρόν-
των καὶ τοῦ Εὐθυδήμου, εἰπεῖν, [g] ὅτι οἱ ὑϊκὸν δοκοίη πάσχειν
ὁ Κριτίας, ἐπιθυμῶν Εὐθυδήμῳ [h] προσκνήσασθαι, ὥσπερ τὰ
ὑΐδια τοῖς λίθοις. Ἐξ ὧν δὴ καὶ ἐμίσει τὸν Σωκράτην ὁ 31
Κριτίας, ὥστε καὶ, ὅτε τῶν Τριάκοντα ὢν [i] νομοθέτης μετὰ
Χαρικλέους ἐγένετο, ἀπεμνημόνευσεν αὐτῷ, καὶ ἐν τοῖς νόμοις
ἔγραψε, [k] λόγων τέχνην μὴ διδάσκειν, ἐπηρεάζων ἐκείνῳ, καὶ
οὐκ ἔχων ὅπῃ ἐπιλάβοιτο, ἀλλὰ [l] τὸ κοινῇ τοῖς φιλοσόφοις ὑπὸ
τῶν πολλῶν ἐπιτιμώμενον ἐπιφέρων αὐτῷ, καὶ διαβάλλων πρὸς
τοὺς πολλούς. οὔτε γὰρ [m] ἔγωγε αὐτὸς [n] τοῦτο πώποτε Σω-
κράτους ἤκουσα, οὔτ᾽ ἄλλου φάσκοντος ἀκηκοέναι ᾐσθόμην.
[o] Ἐδήλωσε δέ· ἐπεὶ γὰρ οἱ Τριάκοντα [p] πολλοὺς μὲν τῶν 32
πολιτῶν καὶ οὐ τοὺς χειρίστους [q] ἀπέκτεινον, πολλοὺς δὲ

ubi est scriptum ὅτι ὑεικὸν δοκοίη αὐτῷ. Vatic. 1. Florent. E. ὑϊκὸν αὐτῷ.

h προσκνήσασθαι] Ita cum Suida, Photio, Maximo Tyrio Diss. xxvi. 8. Brodæi liber, Vindob. 2. et Zeune. προσκνίσθαι Juntina, προσκνᾶσθαι cum Aldina Steph.

i νομοθέτης] Noster Hellenic. II. iii. 2. ἔδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἑλέσθαι, οἳ τοὺς πατρίους νόμους ξυγγράψουσι, καθ᾽ οὓς πολιτεύσουσι. ubi dixi quædam in annotatione.

k λόγων τέχνην μὴ διδάσκειν] Ut sensus in hoc loco clarior fiat, plura huc afferam ex Aristophane, qui in Nubibus, fabula, quam contra Socratem scripsit, multa de hac re in ipsum, sive sub ejus persona in cæteros philosophos, per ridiculum congessit. Hujusmodi autem est calumnia, nempe, *Socratem docere juvenes rationem et justitiam sermonum argutiis vincere;* τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν. Nam per ἥττων λόγος significatur *argumentum, quod et justitiæ et rationi contrarium est,* per κρείττων λόγος contra, *quod utrique est consentaneum.* Explicantur autem hæc optime in loco, quem citavit Hindeburgius. Vide Nub. 112. 116. 1034. 1336. 1447. 417. 318. 1405. *B.*

l τὸ κοινῇ] Quomodo vulgo artem dicendi interpretabantur, qui philosophis vel Sophistis invidiam facere volebant, videlicet τὸ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν, rem inferiorem facere dicendo superiorem. Ruhnkenius contra intelligebat τὸ ἀδολεσχεῖν περὶ τῶν μετεώρων, quod philosophis a Comicis fuisse crimen objectum operose docet vir doctus. Philosophi antiquissimi Athenis et alibi Sophistæ audiebant, iique præter physica tractabant etiam dicendi artem, veluti Gorgias aliique.

m ἔγωγε αὐτὸς] Ita cum Paris. III. scripsi. Vulgatum ἔγωγε, οὔτε αὐτὸς Stephano jam olim fuit suspectum.

n τοῦτο] Ejusmodi aliquid, quod vulgo Sophistis dabatur crimini. Ita Zeune. Contra Weiske ante hæc verba οὔτε γὰρ etc. excidisse verba aliquot suspicatur, quibus crimen Socrati objectum continebatur. Wolfius igitur ante οὔτε, deinde ante ἐδήλωσε lacunæ signa posuit.

o Ἐδήλωσε] Scilicet τὸ πρᾶγμα, ut Cyrop. VII. i. 30. Comparavit Weiske Lysiæ Orat. c. Theomn. i. 7. et Isocratis Areopag. p. 370.

p. πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν.] Dicuntur Xen. Hist. Gr. ii. 4. isti triginta tyranni intra octo mensium spatium plures Athenienses trucidasse, quam omnes Peloponnesii in bello decem annorum. Zeun. Plus 1400 cives interfecerunt, et præter hos 5000 in exilium ejecerunt. Vid. Isocr. Upton. Vid. etiam Laërt. Lib. vii. 5. *Ed.*

q ἀπέκτεινον] Exempla et argumenta dabit Nostri Historia Græca II. iii. 4.

προετρέποντο ἀδικεῖν, εἶπέ που ὁ Σωκράτης, ὅτι θαυμαστόν [a] οἱ δοκεῖ εἶναι, εἴ τις, γενόμενος βοῶν ἀγέλης νομεὺς καὶ τὰς βοῦς ἐλάττους τε καὶ χείρους ποιῶν, [b] μὴ ὁμολογοίη κακὸς βουκόλος εἶναι· ἔτι δὲ θαυμαστότερον, εἴ τις, προστάτης γενόμενος πόλεως καὶ ποιῶν τοὺς πολίτας ἐλάττους καὶ χείρους, μὴ [c] αἰσχύνοιτο, μηδ' οἴοιτο κακὸς εἶναι προστάτης
33 τῆς πόλεως. Ἀπαγγελθέντος δὲ αὐτοῖς τούτου, καλέσαντες ὅ τε Κριτίας καὶ ὁ Χαρικλῆς τὸν Σωκράτην, τόν τε νόμον ἐδεικνύτην αὐτῷ καὶ τοῖς νέοις [d] ἀπειπέτην μὴ διαλέγεσθαι. Ὁ δὲ Σωκράτης ἐπήρετο αὐτὼ, εἰ ἐξείη πυνθάνεσθαι, εἴ τι
34 ἀγνοοῖτο τῶν [e] προηγορευμένων. Τὼ δ' ἐφάτην. Ἐγὼ [f] τοίνυν, ἔφη, παρεσκεύασμαι μὲν πείθεσθαι τοῖς νόμοις· ὅπως δὲ μὴ δι' ἄγνοιαν λάθω τι παρανομήσας, τοῦτο βούλομαι σαφῶς μαθεῖν παρ' ὑμῶν, πότερον τὴν τῶν λόγων τέχνην [g] σὺν τοῖς ὀρθῶς λεγομένοις εἶναι νομίζοντες, ἢ σὺν τοῖς μὴ ὀρθῶς, ἀπέχεσθαι κελεύετε αὐτῆς. Εἰ μὲν γὰρ σὺν τοῖς ὀρθῶς, δῆλον ὅτι [h] ἀφεκτέον εἴη τοῦ ὀρθῶς λέγειν· εἰ δὲ σὺν τοῖς μὴ ὀρθῶς,

Platonis Apolog. 20. et qui laudantur in annotationibus ad istos locos scriptores.

a οἱ δοκεῖ] Edd. pr. σοι δοκεῖ correxit Castal. Steph. sec. confirmante correctionem Bessarione et Vossiano Lib. I.

b μὴ ὁμολογοίη] εἶτα μὴ ὁμολογοίη et paulo post similiter εἶτα μὴ αἰσχύνοιτο scriptum vertit Bessario. Vide supra ad cap. i. § 5.

c αἰσχύνοιτο] Intellige τοῦτο ποιῶν. Juntina male dat αἰσχύνεται — οἴεται cum Paris. I. et III. libris.

d ἀπειπέτην] Aristides T. II. p. 248. καὶ Κριτίας αὐτῷ Σωκράτει ζημίαν ἐπέθηκε — ἀπεῖπε γὰρ αὐτῷ μὴ διαλέγεσθαι τοῖς νέοις. Wolfiana Editio post ἀπειπέτην comma posuit.

e προηγορευμένων] Ita vulgatum προαγορ. correxit Stephanus. sequens τὼ δ' ἐφάτην cum Editione Paris. et Vindob. I. dedit Ernesti pro τὼ δὲ φάτην.

f τοίνυν, ἔφη] Posterius verbum omisit Paris. I.

g σὺν τοῖς ὀρθῶς λεγομένοις] Ars dicendi sitne in oratione vera et recta, an de iis, quæ male dicuntur, prædicetur? Hoc nisi mavis, et σὺν pro ἐν mecum accipere, cum Weiskio σὺν τοῖς ὀρθῶς διαλεγομένοις legere poteris, cui tamen conjecturæ contrarium est, quod bis Xenophon repetit, τὸ ὀρθῶς λέγειν.

h ἀφεκτέον εἴη] Edit. Paris. ἀφεκτέον αὐτοῦ εἴη τοῦ ὀρ. λ. laudavit Schütz.

i ἐπειδὴ] Vulgatum ἐπειδὰν cum Porto et Leonclavio correxit Ernesti, addicente Vindob. libro. ἐπεὶ ταῦτ' ἀγνοεῖς Vossianus I.

k τριάκοντα] Ætas senatoria igitur triginta annorum fuit Athenis.

l ἄν τι — ἢν πωλῇ] Falli possum, sed nescio, quomodo mihi commodius legi posse videbatur ἄν τι — καὶ πωλῇ. Nisi ἂν tempus, ἢν vero conditionem significare dicas, ut paulo post sequitur in libro Paris. III. ἄν τις με ἐρωτᾷ νέος, ἐὰν εἰδῶ, ubi ἐὰν ad conditionem scientiæ pertinet.

m ἔφη ὁ Χαρικλῆς] Hæc omisit Vindob. II. articulum Paris. Editio et Steph. sec. addidit.

n εἴωθας — ἐρωτᾷν] Videntur hæc ad Socratis disputandi morem respicere, quo ille discipulos manifesta quædam interrogando, quæ necesse esset concedere, tandem eo deducebat, ut, quæ ipse vellet, fateri cogerentur. Vid. infra cap. iv. 1. Cic. de Fin. Lib. II. i. An idem hoc Aristoph. spectet, cum hæc Socrati tribuat? Nub. 482.

δῆλον ὅτι πειρατέον ὀρθῶς λέγειν. Καὶ ὁ Χαρικλῆς ὀργισθεὶς 35
αὐτῷ, [i] ἐπειδὴ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀγνοεῖς, τάδε σοι εὐμα-
θέστερα ὄντα προαγορεύομεν, τοῖς νέοις ὅλως μὴ διαλέγεσθαι.
Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἵνα τοίνυν, ἔφη, μὴ ἀμφίβολον ᾖ, ὡς ἄλλο
τι ποιῶ ἢ τὰ προηγορευμένα, ὁρίσατέ μοι μέχρι πόσων ἐτῶν
δεῖ νομίζειν νέους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ὁ Χαρικλῆς,
Ὅσου περ, εἶπε, χρόνου βουλεύειν οὐκ ἔξεστιν, ὡς οὔπω φρο-
νίμοις οὖσι· μηδὲ σὺ διαλέγου νεωτέροις [k] τριάκοντα ἐτῶν. 36
Μηδὲ, [l] ἄν τι ὠνῶμαι, ἔφη, ἢν πωλῇ νεώτερος τριάκοντα ἐτῶν,
ἔρωμαι ὁπόσου πωλεῖ; Ναὶ τά γε τοιαῦτα, [m] ἔφη ὁ Χαρι-
κλῆς· ἀλλά τοι σύ γε, ὦ Σώκρατες, [n] εἴωθας, εἰδὼς [o] πῶς
ἔχει, τὰ πλεῖστα ἐρωτᾷν. ταῦτα οὖν μὴ ἐρώτα. Μηδ'
ἀποκρίνωμαι οὖν, ἔφη, ἄν τις με [p] ἐρωτῶν τάχα ἐξετάσῃ, ποῦ
οἰκεῖ Χαρικλῆς; ἢ, ποῦ ἐστι Κριτίας; Ναὶ τά γε τοιαῦτα,
ἔφη ὁ Χαρικλῆς. Ὁ δὲ Κριτίας, Ἀλλὰ τῶνδέ τοι σε ἀπέ- 37
χεσθαι, ἔφη, δεήσει, ὦ Σώκρατες, [q] τῶν σκυτέων καὶ τῶν
τεκτόνων καὶ τῶν χαλκέων· καὶ γὰρ οἶμαι αὐτοὺς ἤδη

—— ἀλλὰ βραχέα σου πυθέσθαι βούλομαι. Z.

o πῶς ἔχει] Usitatius erat ὅπως. Post ἔχει posui cum Wolfio comma, vulgo post πλεῖστα positum alieno loco. Juntina pro τοι σύ γε dat τοῖον σύ γε, et εἰ δὲ pro εἰδώς.

p ἐρωτῶν τάχα ἐξετάσῃ] Verbum ἐξετάσῃ locum hic habere nullum semper mihi visum est. Quare videat lector, ne lectio marginis Steph. quæ est in Editione Paris. et Codice Paris. III. ἐρωτᾷ νέος, ἐὰν εἰδῶ, οἷον ποῦ, etc. quam Bessario etiam interpretatus esse videtur, vulgatæ longe sit præferenda, quanquam Zeunio glossema redolere visa.

q τῶν σκυτέων] Similitudines et exempla, quæ Socrates a fullonibus, coriariis, figulis petere solebat, sæpe Sophistis risui fuerunt. Callicles apud Platonem Gorg. p. 299. B: ἀεὶ σκυτέας τε καὶ κναφέας καὶ μαγείρους λέγων καὶ ἰατροὺς οὐδὲν παύῃ. Adde Dion. Chrys. Or. LV. p. 560, D: 564. A, et Liban. Apol. Socrat. p. 643. C. Sed hanc disserendi rationem plus habuisse in recessu, quam fronte promitteret, præclare docet Plato Sympos. p. 335. G. Ruhnk. Scilicet hæc exempla sibi plures veluti opprobrium artis suæ objici suspicati irascebantur Socrati, quod ex verbis tyrannorum satis fit manifestum. Atque ipse Socrates apud Xenophontem in Apologia § 29. fatetur, Anytum sibi irasci, quod dixisset, filium ejus in arte coriaria non debuisse exerceri. In Apologia Platonica § 10. fatetur Socrates sibi iratum Anytum ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν, ob opifices, h. e. quod coriariam et alia opificia veluti in contemtum filii sui et amicorum suorum nominare soleret. Atque in Platonis Menone Socrates cum Anyto patre colloquens sæpiuscule et sutores et alios opifices nominat; et dum dubitat, num virtus doceri et tradi a parentibus possit filiis, utitur exemplis talium virorum, quos velut virtutis non satis ipsos compotes derideri iisque adeo se etiam includi putat et Socrati irascitur Anytus. Hoc fundamento nititur narratio Libanii in Apologia Socratis I. p. 642. Anyti filios ab initio Socratem audivisse, sed patrem iratum fuisse Socrati, quod artem coriariam veluti in contemtum suum nominasset. Addit deinde, Anytum promisisse philosopho, si is porro tacere de arte ista vellet, se ab accusatione destiturum esse. Qua quidem in narratione vides priorem partem ipso Xenophontis et Platonis testi-

κατατετρίφθαι διαθρυλλουμένους ὑπὸ σοῦ. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τῶν [a] ἑπομένων τούτοις, τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ ὁσίου καὶ τῶν ἄλλων [b] τῶν τοιούτων; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Χαρικλῆς, καὶ τῶν [c] βουκόλων γε· εἰ δὲ μὴ, φυλάττου,
38 ὅπως μὴ καὶ σὺ ἐλάττους τὰς βοῦς [d] ποιήσῃς. Ἔνθα καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι, ἀπαγγελθέντος αὐτοῖς τοῦ περὶ τῶν βοῶν λόγου, ὠργίζοντο τῷ Σωκράτει. Οἵα μὲν οὖν ἡ συνουσία ἐγεγόνει Κριτίᾳ πρὸς Σωκράτην, καὶ ὡς εἶχον πρὸς ἀλλή-
39 λους, εἴρηται. Φαίην δ' ἂν ἔγωγε, μηδενὶ μηδεμίαν εἶναι παίδευσιν παρὰ τοῦ μὴ ἀρέσκοντος. Κριτίας δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης, οὐκ ἀρέσκοντος αὐτοῖς Σωκράτους, ὡμιλησάτην, ὃν χρόνον [e] ὡμιλείτην αὐτῷ, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὡρμηκότε προεστάναι τῆς πόλεως. ἔτι γὰρ Σωκράτει συνόντες οὐκ ἄλλοις τισὶ μᾶλλον ἐπεχείρουν διαλέγεσθαι ἢ τοῖς μάλιστα
40 πράττουσι τὰ πολιτικά. Λέγεται γὰρ, Ἀλκιβιάδην, [f] πρὶν εἴκοσιν ἐτῶν εἶναι, [g] Περικλεῖ ἐπιτρόπῳ μὲν ὄντι ἑαυτοῦ προσ-
41 τάτῃ δὲ τῆς πόλεως, τοιάδε διαλεχθῆναι περὶ νόμων· Εἰπέ μοι, φάναι, ὦ Περίκλεις, [h] ἔχοις ἄν με διδάξαι, τί ἐστι νόμος; Πάντως δήπου, φάναι τὸν Περικλέα. [i] Δίδαξον δὴ πρὸς τῶν θεῶν, φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην· ὡς ἔγωγ' ἀκούων τινῶν ἐπαινουμένων, ὅτι [k] νόμιμοι ἄνδρες εἰσὶν, οἶμαι μὴ ἂν

monio niti; alteram aliunde sine dubio traxit Libanius. Quare non erat, quod fidem ejus in dubitationem adducere conaretur V. D. in *Bibliothek der alten Litteratur*, Parte II. iii. Recte etiam Anytum istum Dialogi Platonici, Menonis nomine inscripti, ipsum Socratis accusatorem intelligi, censet Gedike p. 7.

a ἑπομένων] Quæ nominum istorum et opificiorum commemorationi adjungere in disputando vel colloquendo soleo. Ita recte interpretatur Weiske, male Zeune.

b τῶν τοιούτων] Ita cum Bessarione et Paris. Lib. I. correxi vulgatum τῶν δικαίων. Wolfiana ἄλλων τοιούτων dedit.

c βουκόλων] De quibus supra § 32.

d ποιήσῃς.] Ut infra II. ix. 2. φοβοίμην, ὅπως μὴ ἐπ' αὐτόν με τράποιτο.

e ὡμιλείτην] Paris. I. ὡμιλησάτην.

f πρὶν εἴκοσιν ἐτῶν] Eadem fere ætate, qua Alcibiades in primo Dialogo cognomine inducitur loquens cum Socrate οὐδέπω γεγονὼς σφόδρα εἴκοσιν sectione 41 ubi de Pericle tutore Alcibiadis simul traditur. Ibi fingitur vel traditur Alcibiades accessurus ad populum et in concionem proditurus plane ut infra Glauco iii. 6. narratur οὐδέπω εἴκοσιν ἔτη γεγονὼς δημογορῆσαι volens.

g Περικλεῖ ἐπιτρόπῳ] Clinia patre in prœlio contra Bœotios ad Coroneam occiso, tutores Alcibiadis facti sunt Pericles et Ariphron, qui ejus erant propinqui. Vid. Plutarch. Alcib. cap. i. Cæterum Priscianus ex h. l. laudat: αὐτοῦ — τοιαῦτα νόμου. p. 1102. Zeun. Uptonus vocat Periclem Alcibiadis patruum. Alc. privignus ejus Per. fuisse dicitur. Nepos. Vit. Alc. cap. ii. Alcibiades colloquium hoc cum Pericle habuit, cum ipse a Socrate multa interrogatus, interrogare jam didicisset. Vid. Plat. Alc. 1. et 2. Sed, ut hic dialogus lectori jucundior fiat, operæ pretium erit pauca quædam de

δικαίως τούτου τυχεῖν τοῦ [l] ἐπαίνου τὸν μὴ εἰδότα, τί ἐστι
νόμος. Ἀλλ' οὐδέν τι χαλεποῦ πράγματος ἐπιθυμεῖς, ὦ 42
Ἀλκιβιάδη, φάναι τὸν Περικλέα, βουλόμενος γνῶναι τί ἐστι
νόμος· πάντες γὰρ οὗτοι νόμοι εἰσὶν, οὓς τὸ πλῆθος συνελθὸν
καὶ δοκιμάσαν ἔγραψε, φράζον ἅ τε δεῖ ποιεῖν καὶ ἃ μή.
— Πότερον δὲ τἀγαθὰ [m] νομίσαν δεῖν ποιεῖν, ἢ τὰ κακά;
Τἀγαθὰ, νὴ Δία, φάναι, ὦ μειράκιον, τὰ δὲ κακὰ, οὔ.
Ἐὰν δὲ μὴ [n] τὸ πλῆθος, ἀλλ', ὥσπερ ὅπου ὀλιγαρχία ἐστὶν, 43
ὀλίγοι συνελθόντες γράψωσιν, ὅ τι χρὴ ποιεῖν, ταῦτα τί ἐστι;
Πάντα, φάναι, [o] ὅσα γ' ἂν τὸ κρατοῦν τῆς [p] πόλεως βουλευ-
σάμενον ἃ χρὴ ποιεῖν γράψῃ, νόμος καλεῖται. Καὶ ἂν τύ-
ραννος οὖν [q] κρατῶν τῆς πόλεως γράψῃ τοῖς πολίταις, ἃ χρὴ
ποιεῖν, καὶ ταῦτα νόμος ἐστί; Καὶ ὅσα τύραννος ἄρχων,
φάναι, γράφει, καὶ ταῦτα νόμος καλεῖται. Βία δὲ, φάναι, 44
καὶ ἀνομία τί ἐστιν, ὦ Περίκλεις; ἆρ' οὐχ ὅταν ὁ κρείττων
τὸν ἥττω μὴ πείσας, ἀλλὰ βιασάμενος ἀναγκάσῃ ποιεῖν ὅ τι
ἂν αὐτῷ δοκῇ; Ἐμοί γε δοκεῖ, φάναι τὸν Περικλέα. Καὶ
ὅσα ἄρα τύραννος μὴ πείσας τοὺς πολίτας ἀναγκάζει ποιεῖν
γράφων, ἀνομία ἐστί; Δοκεῖ μοι, φάναι τὸν Περικλέα· ἀνα-
τίθεμαι γάρ τοι, ὅσα τύραννος μὴ πείσας γράφει, νόμον
εἶναι. Ὅσα δὲ οἱ ὀλίγοι [r] τοῖς πολλοῖς μὴ πείσαντες ἀλλὰ 45

Pericle dicere. Pericles in Athenienses cum summa potentia dominabatur, sed dominabatur potius largiendo, et temporibus callide inserviendo, quam virtute. Non alter fuit Aristides, aut Cimon. Philosophiæ præcepta, quæ ex Anaxagora didicit, ei in dicendo, facultas dicendi in administranda repub. adjumenta fuere. Denique miles et orator egregius fuit; nec administrandæ reip. sane imperitus, minime autem bonus philosophus. *U.*

h ἔχοις ἂν] Junt. Aldina ἔχεις ἄν.

i δίδαξον δὴ] Statim verba φάναι τὸν Ἀλκιβ. subjunxit Editio Paris.

k νόμιμοι] Editionis Paris. νομικοὶ Bessario vertit *juris consulti.*

l ἐπαίνου τὸν μὴ] Juntina ἐπαινουμένου: Castalio deinceps μή. Aldina τὸν μὴ inseruit: quæ vitia correxit Brodæus ex libro suo et Bessarionis cum Editione Paris. et Stephano.

m νομίσαν] Ita vulgatum ἐνόμισαν correxit Reiske approbante ipso Ernesto; recipere primus ausus est Wolfius. δεῖν sequens omittit Vatic. I. Flor. E. δεῖ dat Flor. B. Etiam paulo antea δὲ post πότερον Vossianus Lib. II. omittit, probante Weiskio.

n τὸ πλῆθος] Articulum neglexit Stephanus.

o ὅσα γ' ἂν] Ita pro ὅσα δ' ἂν ex Editione Paris. et conjectura Hindeburgii scripsit Ernesti. ὅσα ἂν Vatic. I. Florent. B. C. E.

p πόλεως βουλευσάμενον] Vulgo πόλεως, βουλευσάμενον ἃ χρὴ ποιεῖν, γράψῃ distinguitur; male: nam ad γράψῃ pertinent verba ἃ χρὴ ποιεῖν, non ad βουλευσάμενον. Deinceps Paris. I. γράφεται, pro γράψῃ habet.

q κρατῶν] Paris. Lib. I. κρατῇ — βία δὲ καὶ ἀνομία, φάναι, τί ἐστιν.

r τοῖς πολλοῖς] Hæc verba Bessario

κρατοῦντες γράφουσι, πότερον βίαν φῶμεν, ἢ μὴ [a] φῶμεν εἶναι; Πάντα μοι δοκεῖ, φάναι τὸν Περικλέα, ὅσα τις μὴ πείσας ἀναγκάζει τινὰ ποιεῖν, εἴτε γράφων, εἴτε μὴ, βία μᾶλλον ἢ νόμος εἶναι. Καὶ ὅσα ἄρα τὸ [b] πᾶν πλῆθος κρατοῦν τῶν τὰ χρήματα ἐχόντων, γράφει μὴ πεῖσαν, βία
46 μᾶλλον ἢ νόμος ἂν εἴη; Μάλα τοι, φάναι τὸν Περικλέα, ὦ Ἀλκιβιάδη. καὶ ἡμεῖς τηλικοῦτοι ὄντες, δεινοὶ τὰ τοιαῦτα ἦμεν· τοιαῦτα γὰρ καὶ ἐμελετῶμεν καὶ ἐσοφιζόμεθα, οἷά περ καὶ σὺ νῦν ἐμοὶ δοκεῖς μελετᾷν. Τὸν δὲ Ἀλκιβιάδην φάναι· Εἴθε σοι, ὦ Περίκλεις τότε συνεγενόμην, [c] ὅτε δεινό-
47 τατος σαυτοῦ ταῦτα ἦσθα. Ἐπεὶ τοίνυν τάχιστα τῶν πολιτευομένων ὑπέλαβον κρείττονες εἶναι, Σωκράτει μὲν οὐκ ἔτι προσῄεσαν, ([d] οὔτε γὰρ αὐτοῖς ἄλλως ἤρεσκεν· εἴτε προσέλθοιεν, ὑπὲρ ὧν ἡμάρτανον ἐλεγχόμενοι ἤχθοντο) τὰ δὲ τῆς πόλεως ἔπραττον, ὧνπερ ἕνεκεν καὶ Σωκράτει προσῆλθον.
48 Ἀλλὰ Κρίτων τε Σωκράτους ἦν ὁμιλητὴς, καὶ Χαιρεφῶν, καὶ [e] Χαιρεκράτης, καὶ Ἑρμοκράτης, καὶ Σιμμίας, καὶ Κέβης, καὶ [f] Φαιδώνδης, καὶ ἄλλοι, οἳ ἐκείνῳ συνῆσαν, οὐχ ἵνα δημηγορικοὶ ἢ δικανικοὶ [g] γένοιντο, ἀλλ', ἵνα καλοί τε κἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ οἴκῳ καὶ οἰκέταις καὶ οἰκείοις καὶ φίλοις καὶ πόλει καὶ πολίταις δύναιντο καλῶς χρῆσθαι. καὶ τούτων οὐδεὶς, οὔτε νεώτερος οὔτε πρεσβύτερος ὢν, οὔτ' ἐποίησε κακὸν οὐδὲν, οὔτ' αἰτίαν ἔσχεν.

omisit, in τοὺς πολλοὺς mutavit Stephanus. Dativum a γράφουσι rectum dat etiam Lib. Paris. III. cum Editione Parisiensi et veterrimis omnibus.

a φῶμεν εἶναι] Lib. Paris. I. εἶναι omittit. Sequens μοι ante δοκεῖ ex Edd. primis, Stephan. secunda, Bessar. Vindob. et Paris. III. restituit Ernesti.

b πᾶν πλῆθος] Plebs si in unum convenerit et se congregaverit.

c ὅτι δεινότατος σαυτοῦ] Græcismus egregius superlativi pro comparativo: *Cum in hoc genere te ipse superabas; cum studiosior eras, quam in reliqua vita fuisti, aut quam nunc es; cum maxime talia tractabas.* Hunc Græcismum non ceperunt quidam viri docti. *E.*

d οὔτε γὰρ — ἤρεσκεν] Omittit hæc Florent. E. οὐδὲ γὰρ malebat Hindeburg, quoniam deinceps Ernestii correctionem εἰ δὲ προσέλθοιεν probabat. εἴτε h. l. debet esse, et si quando.

e Χαιρεκράτης] Bessario et margo Steph. Χαιρεσικράτης scriptum referunt. Sed Chærecrates videtur esse frater Chærephontis, de quo infra ii. 3. Hermocratis nomen ex Cod. Paris. inserui, quem inter personas cum Socrate loquentes nominat Critias Platonis et Timæus.

f Φαιδώνδης] Ita cum libro Leidensi, Bessario et Wolfiana, non Φαίδων. Est Cyrenæus, qui morienti Socrati adfuit, teste Platone in Phæd. c. ii. Ab auctore Epistolæ Socraticæ p. 36. et apud Suidam in v. Σωκράτης idem Φαίδων dicitur, ut annotavit Ruhnken, qui de formarum patronymicarum permutatione hac dixit in Histor. Orat. Gr. p. 90, 100.

Ἀλλὰ Σωκράτης γ', ἔφη ὁ κατήγορος, τοὺς πατέρας 49
[h] προπηλακίζειν ἐδίδασκε, πείθων μὲν τοὺς συνόντας αὐτῷ,
[i] σοφωτέρους ποιεῖν τῶν πατέρων, φάσκων δὲ, κατὰ νόμον
ἐξεῖναι παρανοίας [k] ἑλόντι καὶ τὸν πατέρα δῆσαι, [l] τεκμηρίῳ
τούτῳ χρώμενος, ὡς τὸν ἀμαθέστερον ὑπὸ τοῦ σοφωτέρου νόμι-
μον εἴη δεδέσθαι. Σωκράτης δὲ τὸν μὲν ἀμαθίας ἕνεκα δεσ- 5
μεύοντα δικαίως ἂν καὶ αὐτὸν ᾤετο δεδέσθαι ὑπὸ τῶν ἐπισταμένων, ἃ μὴ αὐτὸς ἐπίσταται· καὶ τῶν τοιούτων ἕνεκα πολλάκις ἐσκόπει, τί διαφέρει μανίας ἀμαθία· καὶ τοὺς μὲν μαινομένους [m] ᾤετο συμφερόντως ἂν δεδέσθαι καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς φίλοις, τοὺς δὲ μὴ ἐπισταμένους τὰ δέοντα δικαίως ἂν
μανθάνειν παρὰ τῶν ἐπισταμένων. Ἀλλὰ Σωκράτης γε, 51
ἔφη ὁ κατήγορος, οὐ μόνον τοὺς πατέρας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς ἐποίει ἐν ἀτιμίᾳ εἶναι παρὰ τοῖς αὐτῷ συνοῦσι, λέγων, ὡς οὔτε τοὺς κάμνοντας οὔτε τοὺς δικαζομένους οἱ συγγενεῖς ὠφελοῦσιν, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἱ ἰατροὶ,
τοὺς δὲ οἱ συνδικεῖν ἐπιστάμενοι. Ἔφη δὲ, καὶ περὶ τῶν 52
φίλων αὐτὸν λέγειν, ὡς οὐδὲν ὄφελος εὔνους εἶναι, εἰ μὴ καὶ ὠφελεῖν [n] δυνήσονται· μόνους δὲ φάσκειν αὐτὸν ἀξίους εἶναι τιμῆς τοὺς εἰδότας τὰ δέοντα, καὶ ἑρμηνεῦσαι δυναμένους. ἀναπείθοντα οὖν τοὺς νέους αὐτὸν, ὡς αὐτὸς εἴη σοφώτατός τε καὶ ἄλλους ἱκανώτατος ποιῆσαι σοφοὺς, οὕτω διατιθέναι τοὺς αὐτῷ συνόντας, ὥστε μηδαμοῦ παρ' αὐτοῖς τοὺς ἄλλους

g γένοιντο] Paris. I. γένωνται.

h προπηλακίζειν] Ante Anytum crimen hoc Socrati objecerat Aristophanes in Nubibus 1407. Phidippidem a Socrate institutum inducens in scenam, qui patrem verberat, et demonstrat justum esse, patrem a filio verberari.

i σοφωτέρους ποιεῖν] Vossianus Lib. I. σοφ. ἑαυτοὺς ποι. unde αὐτοὺς inseri volebat Ernesti. Anytus quam veri speciem crimini prætexuerit, vide in annotatione ad § 37.

k ἑλόντι] Brodæi conjectura ἑλόντα legentis non est opus.

l τεκμηρίῳ τούτῳ χρώμενος] De his verbis errant interpretes, Leoncl. et Bessario, qui sic intelligunt, quasi τεκμήριον sint ea, quæ sequuntur, ὡς τὸν ἀμαθέστερον—. Sed nihil opus erat Socratem ullis argumentis id confirmare, quod jam dixisset *lege sancitum esse*, κατὰ νόμον ἐξεῖναι, sc. *ut quivis patrem delirantem in custodiam traderet.* Quare hæc ipsa lex τεκμήριον est, ex quo comprobantur ea, quæ mox sequuntur. Nam ex hujus instituti ratione Socrates alteram illam sententiam confirmare voluit, nempe *fas esse, ut inscitior quisque a sapientiore in custodiam daretur.* Hoc modo adhibetur τεκμήριον cum conjunctione ὡς I. i. 2. ὡς οὐκ ἐνόμιζεν,—ποίῳ ποτ' ἐχρήσαντο τεκμηρίῳ. Lege sancitum erat, cum apud Græcos, tum apud Romanos, ut quemvis delirantem hæredes a re sua amoverent, Vid. Cic. De Sen. cap. 7. *B.*

m ᾤετο συμφερόντως] Paris. III. ᾤετο ἂν συμφ. bis posita ἂν particula.

n δυνήσονται] Edd. pr. δυνήσωνται, excepta Castal.

53 εἶναι [a] πρὸς ἑαυτόν. Ἐγὼ δὲ αὐτὸν οἶδα μὲν καὶ περὶ πατέ-
ρων τε καὶ τῶν ἄλλων [b] συγγενῶν (τε) καὶ περὶ φίλων ταῦτα
λέγοντα· καὶ πρὸς τούτοις γε, [c] ὅτι, τῆς ψυχῆς ἐξελθούσης,
ἐν ᾗ μόνῃ γίνεται φρόνησις, τὸ σῶμα τοῦ οἰκειοτάτου ἀνθρώ-
54 που τὴν ταχίστην ἐξενέγκαντες [d] ἀφανίζουσιν. Ἔλεγε δὲ,
ὅτι καὶ ζῶν ἕκαστος ἑαυτοῦ, ὃ πάντων μάλιστα φιλεῖ, τοῦ
σώματος ὅ τι ἂν ἀχρεῖον ᾖ καὶ ἀνωφελὲς, αὐτός τε ἀφαιρεῖ
καὶ ἄλλῳ [e] παρέχει. [f] αὐτοί τε γὰρ αὑτῶν ὄνυχάς τε καὶ
τρίχας [g] καὶ τύλους ἀφαιροῦσι, καὶ τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι
μετὰ πόνων τε καὶ ἀλγηδόνων καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν,
καὶ τούτου χάριν οἴονται δεῖν αὐτοῖς καὶ μισθὸν τίνειν· καὶ
τὸ σίαλον ἐκ τοῦ στόματος ἀποπτύουσιν ὡς δύνανται πορ-
ρωτάτω, διότι ὠφελεῖ μὲν οὐδὲν αὐτοὺς ἐνὸν, βλάπτει δὲ πολὺ
55 μᾶλλον. [h] Ταῦτα μὲν οὖν ἔλεγεν, οὐ τὸν μὲν πατέρα ζῶν-
τα κατορύττειν διδάσκων, ἑαυτὸν δὲ κατατέμνειν· ἀλλ' ἐπι-
δεικνύων, ὅτι τὸ ἄφρον ἄτιμόν ἐστι. καὶ παρεκάλει ἐπιμε-
λεῖσθαι τοῦ ὡς φρονιμώτατον εἶναι καὶ ὠφελιμώτατον, ὅπως,
ἐάν τε ὑπὸ πατρὸς ἐάν τε ὑπὸ ἀδελφοῦ ἐάν τε ὑπ' ἄλλου
τινὸς [i] βούληται τιμᾶσθαι, μὴ, [k] τῷ οἰκεῖος εἶναι πιστεύων,
ἀμελῇ, ἀλλὰ πειρᾶται, ὑφ' ὧν [l] ἂν βούλοιτο τιμᾶσθαι, τού-
τοις ὠφέλιμος εἶναι.

56 Ἔφη δ' αὐτὸν ὁ κατήγορος καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ποιητῶν
ἐκλεγόμενον τὰ πονηρότατα, καὶ τούτοις μαρτυρίοις χρώμενον,

a πρὸς ἑαυτὸν] i. e. præ se, si comparentur cum ipso. Ernesti αὐτὸν malebat.

b συγγενῶν (τε)] Recte τε delendum censuit Morus; igitur seclusi.

c ὅτι, τῆς ψυχῆς] Ita cum Vossiano I. Zeune; antea erat διότι.

d ἀφανίζουσιν] Ita Juntina, Paris. Steph. sec. Vossianus I. ἀφανίσουσιν Ald. Leoncl. Ceterum hunc locum aut similem scriptoris, qui Socratica præcepta tradiderat, respexit Aristoteles in Ethicis Eudem. vii. 1. ὥσπερ Σωκράτης ὁ γέρων ἔλεγε τὸ πτύελον, καὶ τὰς τρίχας καὶ τοὺς ὄνυχας παραβάλλων καὶ τὰ μόρια ὅτι ῥιπτοῦμεν τὰ ἄχρηστα καὶ τέλος τὸ σῶμα ὅταν ἀποθάνῃ· ἄχρηστον γὰρ ὁ νεκρός· οἷς δὲ χρήσιμον, φυλάττουσιν, ὥσπερ ἐν Αἰγύπτῳ.

e παρέχει] Intellige ἀφαιρεῖν.

f αὐτοί τε γὰρ] Ita recte ex Vossiano I. Ernesti scripsit pro αὐτοί τε γε.

g καὶ τύλους ἀφαιροῦσι] Hindeburg suspicatur auctorem scripsisse ἀφαιροῦσι καὶ τύλους τοῖς ἰατροῖς. Scilicet tonsoribus ungues et capilli resecandi præbentur, medicis vel chirurgis clavi exscindendi committuntur. Sed ad solos τύλους medicorum mentionem pertinere, indicant satis verba ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν.

h Ταῦτα μὲν οὖν] Ex Editione Paris. μὲν adscivit Zeune.

i βούληται τιμᾶσθαι] Intellige τις. Vatic. I. Florent. E. βούλοιτο dant.

k τῷ οἰκεῖος — πιστεύων] *Fretus propinquitate.* Nominativus οἰκεῖος pendet a

διδάσκειν τοὺς συνόντας κακούργους εἶναι καὶ τυραννικούς· [m]Ἡσιόδου μὲν τὸ,

Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργείη δέ τ' ὄνειδος,

[n]τοῦτο δὴ λέγειν αὐτὸν, ὡς ὁ ποιητὴς [o]κελεύοι μηδενὸς ἔργου μήτε ἀδίκου μήτε αἰσχροῦ ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ποιεῖν ἐπὶ τῷ κέρδει. Σωκράτης δ' [p]ἐπεὶ διωμολο- 57
γήσατο, τὸ μὲν ἐργάτην εἶναι, ὠφέλιμόν τε ἀνθρώπῳ καὶ [q]ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀργὸν, βλαβερόν τε καὶ κακὸν, καὶ τὸ μὲν ἐργάζεσθαι, ἀγαθὸν, τὸ δὲ ἀργεῖν, κακόν· τοὺς μὲν ἀγαθόν τι ποιοῦντας ἐργάζεσθαί τε ἔφη, καὶ ἐργάτας ([r]ἀγαθοὺς) εἶναι· τοὺς δὲ κυβεύοντας ἤ τι ἄλλο πονηρὸν καὶ ἐπιζήμιον ποιοῦντας ἀργοὺς ἀπεκάλει. Ἐκ δὲ τούτων ὀρθῶς ἂν ἔχοι τὸ

Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργείη δέ τ' ὄνειδος.

Τὸ δὲ Ὁμήρου ἔφη ὁ κατήγορος πολλάκις αὐτὸν λέγειν, ὅτι 58
Ὀδυσσεὺς

[s]Ὅντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη,
Τόνδ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε παραστάς·
Δαιμόνι', οὔ σε ἔοικε κακὸν ὣς δειδίσσεσθαι,
Ἀλλ' αὐτός τε κάθησο, καὶ ἄλλους ἵδρυε λαούς.
Ὃν δ' αὖ δήμου τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,
Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ·

πιστεύων. V. ad c. i. sect. 9. Ern. Cæterum illud duplex τιμᾶσθαι fecit, ut in Junt. verba μὴ τῷ οἰκεῖος—τιμᾶσθαι omitterentur. Z.

l ἂν βούλοιτο] Editio Paris. Liber Paris. III. et Florent. C. βούληται dant.

m Ἡσιόδου] Ἔργων versu 311. ubi οὐδὲν vocabulo ἔργον an alteri ὄνειδος adjungas, nullum facit discrimen: hoc autem facit summam, Hesiodum de opere rustico loqui.

n τοῦτο δὴ λέγειν] Paris. III. καὶ τοῦτο δὴ λέγειν dat.

o κελεύοι] Ita pro κελεύει hortante Ernesto et scriptura Vindob. II. κελεύον scripsit Zeune.

p ἐπεὶ διωμολογήσατο] Vulgatum ἐπειδὴ ὁμολογήσαιτο Zeune corrigendum putavit, quod ἐπειδὴ jungi optativo nisi in oratione obliqua non possit. Cui opposuit Weiske locum Nostri III. viii. 9. ἐπειδὴ συμφαῖεν, alterumque Platonis in Phædone p. 134. ἐπειδὴ ἀνοιχθείη. Zeune ex lectione Stobæi ἐπιδιωμολογήσατο effecit ἐπειδὴ ὡμολογήσατο, Weiske ἐπεὶ διωμολογήσατο, quam posteriorem correctionem recepi.

q ἀγαθὸν εἶναι] Stobæus εἶναι omisit, Castalio contra idem etiam ante ἀνθρώπῳ reposuit.

r (ἀγαθοὺς)] Spurium vocabulum monente Weiskio seclusi. Deinceps ἢ ἄλλο τι dat Stobæus.

s Ὅντινα] Iliadis II. 188. et 198. seqq.

Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο, καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,
Οἵ σέο φέρτεροί εἰσι· σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις,
Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιος, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ·

Ταῦτα δὴ αὐτὸν ἐξηγεῖσθαι, ὡς ὁ ποιητὴς ἐπαινοίη παίεσθαι
59 τοὺς [a] δημότας καὶ πένητας. Σωκράτης δ' οὐ ταῦτ' ἔλεγεν
(καὶ γὰρ ἑαυτὸν οὕτω γ' ἂν ᾤετο δεῖν παίεσθαι,) ἀλλ' ἔφη,
δεῖν τοὺς μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ ὠφελίμους ὄντας, [b] καὶ μήτε
στρατεύματι μήτε πόλει μήτε αὐτῷ τῷ δήμῳ, εἴ τι δέοι,
βοηθεῖν ἱκανοὺς, ἄλλως τ' ἐὰν πρὸς τούτῳ καὶ θρασεῖς ὦσι,
πάντα τρόπον κωλύεσθαι, κἂν πάνυ πλούσιοι τυγχάνωσιν
60 ὄντες. Ἀλλὰ Σωκράτης γε, τἀναντία τούτων, φανερὸς
ἦν καὶ δημοτικὸς καὶ φιλάνθρωπος ὤν. ἐκεῖνος γὰρ πολλοὺς
ἐπιθυμητὰς καὶ ἀστοὺς καὶ ξένους λαβὼν, οὐδένα πώποτε
μισθὸν τῆς συνουσίας ἐπράξατο, ἀλλὰ πᾶσιν ἀφθόνως ἐπήρκει
[c] τῶν ἑαυτοῦ· [d] ὧν τινες μικρὰ μέρη, παρ' ἐκείνου προῖκα
λαβόντες, πολλοῦ τοῖς ἄλλοις [e] ἐπώλουν, καὶ οὐκ ἦσαν,
ὥσπερ ἐκεῖνος, δημοτικοί. τοῖς γὰρ μὴ ἔχουσι χρήματα
61 διδόναι οὐκ ἤθελον διαλέγεσθαι. Ἀλλὰ Σωκράτης γε καὶ
πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κόσμον τῇ πόλει παρεῖχε, πολ-
λῷ μᾶλλον ἢ Λίχας τῇ Λακεδαιμονίων, ὃς ὀνομαστὸς ἐπὶ
τούτῳ γέγονε. [f] Λίχας μὲν γὰρ ταῖς [g] γυμνοπαιδίαις τοὺς
ἐπιδημοῦντας ἐν Λακεδαίμονι ξένους ἐδείπνιζε· Σωκράτης δὲ,
διὰ παντὸς τοῦ βίου [h] τὰ ἑαυτοῦ δαπανῶν, τὰ μέγιστα πάν-

a δημότας] δημοτικοὺς Atticis sæpius dici ad h. l. annotavit ex Zonaræ Lexico MS. Ruhnkenius. Cf. Noster de Republ. Athen. I. 4.

b καὶ μήτε] Monitus ab Ernesto καὶ addidi; idem vir doctus ἄλλως τε κἂν malebat, cui Zeune reposuit καὶ adesse, sed post τούτῳ repositum.

c τῶν ἑαυτοῦ] Accipienda sunt hæc de *præceptis* Socratis, non de *facultatibus*, ut demonstrant sequentia ὧν μικρὰ μέρη. Nec vero potuit de suis facultatibus quidquam aliis communicare. Vid. supr. sect. 1. Bene igitur interpretatus est hunc loc. Bessario, *communicabat suam scientiam*. *B.*

d ὧν τινες μικρὰ μέρη] Oblique carpit tum alios Socratis discipulos, tum imprimis Aristippum, qui primus Socraticorum philosophiam mercede docere instituit. Etiam Disputationes de Voluptate II. 1. de Bono et Pulchro III. viii. alieni ab Aristippo animi indicium habent. Vid. Phaniam apud Diog. Laërt. ii. 65. Quæ cum ita sint, auctor Epist. Socrat. p. 43. qui Aristippum facit Xenophontis hospitio in Scillunte utentem, minus commode finxisse dicendus est. *R.*

e ἐπώλουν] Imprimis Aristippum respici, qui primus Socraticorum philosophiam mercede docuerit, admonet Ruhnken.

f Λίχας μὲν γὰρ] Codex Paris. I. Ὁ Λίχας γὰρ habet. Hunc esse Licham Arcesilai filium, de quo Thucydides v. 51. et Xenophon Hellenic. III. ii. 21. et cujus convivia memoret Plutarchus in Polit. Præceptis admonet Ruhnken, qui vidit locum ejusdem Plutarchi in Cimone hinc esse translatum: καί τοι Λίχαν γε τὸν Σπαρτιάτην ἀπ' οὐδενὸς ἄλλου γινώσκομεν

τας τοὺς βουλομένους ὠφέλει· βελτίους γὰρ ποιῶν τοὺς
συγγιγνομένους ἀπέπεμπεν.
Ἐμοὶ μὲν δὴ Σωκράτης, τοιοῦτος ὢν, ἐδόκει τιμῆς ἄξιος 62
εἶναι τῇ πόλει μᾶλλον ἢ θανάτου· καὶ κατὰ τοὺς νόμους
δὲ σκοπῶν ἄν τις τοῦθ᾽ εὕροι. Κατὰ γὰρ τοὺς νόμους ἐάν
τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ [i] λωποδυτῶν ἢ βαλαντιοτο-
μῶν ἢ τοιχωρυχῶν ἢ ἀνδραποδιζόμενος ἢ ἱεροσυλῶν, τούτοις
θάνατός ἐστιν ἡ ζημία· ὧν ἐκεῖνος πάντων ἀνθρώπων πλεῖστον
ἀπεῖχεν. Ἀλλὰ μὴν τῇ πόλει γε οὔτε πολέμου κακῶς 63
συμβάντος, οὔτε στάσεως, οὔτε προδοσίας, οὔτε ἄλλου κακοῦ
οὐδενὸς [k] πώποτε αἴτιος ἐγένετο. Οὐδὲ μὴν ἰδίᾳ γε οὐδένα
πώποτε ἀνθρώπων οὔτε ἀγαθῶν ἀπεστέρησεν, οὔτε κακοῖς
περιέβαλεν· ἀλλ᾽ οὐδ᾽ αἰτίαν τῶν εἰρημένων οὐδενὸς πώποτ᾽
ἔσχε. Πῶς οὖν ἔνοχος ἂν εἴη τῇ γραφῇ; ὃς ἀντὶ μὲν τοῦ 64
μὴ νομίζειν θεοὺς, ὡς ἐν τῇ γραφῇ ἐγέγραπτο, φανερὸς ἦν θεραπεύων τοὺς θεοὺς μάλιστα [l] τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· ἀντὶ δὲ τοῦ διαφθείρειν τοὺς νέους, [m] ὃ δὴ ὁ γραψάμενος αὐτὸν ᾐτιᾶτο, φανερὸς ἦν τῶν συνόντων τοὺς πονηρὰς ἐπιθυμίας ἔχοντας τούτων μὲν παύων, τῆς δὲ καλλίστης καὶ μεγαλοπρεπεστάτης ἀρετῆς, ᾗ πόλεις τε καὶ [n] οἴκους εὖ οἰκοῦσι, προτρέπων ἐπιθυμεῖν· ταῦτα δὲ πράττων, πῶς οὐ μεγάλης ἄξιος ἦν τιμῆς τῇ πόλει;

ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὀνομαστὸν γενόμενον, ἢ ὅτε τοὺς ξένους ἐν ταῖς Γυμνοπαιδίαις ἐδείπνιζεν.

g γυμνοπαιδίαις] Variatum fuit jam olim in scriptura. Libri enim hanc formam, alii γυμνοπαιδιαῖς quidam γυμνοπαιδείαις scriptum dant. Locus de festis diebus Spartæ peculiaribus, mense Hecatombæone celebratis a choris puerorum et virorum, classicus est Hellenicorum VI. iv. 16. ubi reliqua scriptorum loca annotavi.

h τὰ ἑαυτοῦ δαπανῶν] Intellige hæc de *præceptis* Socratis, ut in sect. præced. Δαπανᾷν autem fere est *sumptus facere aliorum causa, in alios impendere*, ut in Cyrop. πολλὰ δαπανᾷν καὶ εἰς Θεοὺς, καὶ εἰς φίλους, καὶ εἰς ξένους. Lib. VIII. p. 607. ed. Hutch. 4to. Vid. cap. iii. sect. 11. Καταδαπανᾷν contra, *sibi ipsi impendere*. Vid. Cyrop. Lib. VIII. p. 613. 624. ed Hutch. Sed δαπανᾷν non solum de pecunia dicitur, sed metaphorice de rebus aliis, ut in h. l. Socrates enim per inopiam sumptus facere non potuit, sed, quod habuit, aliis impendebat, nempe *discipulos suos meliores efficiebat*. *B.*

i λωποδυτῶν] Si rei furto ablatæ a fure balneatorio æstimatio 10 drachmas excederet, auctore Demosthene c. Timocratem, ut post Casaubonum admonuit Hindeburg.

k πώποτε αἴτιος] Paris. I. πώποτε τῇ πόλει αἴτιος repetit.

l τῶν ἄλλων] Paris. I. πάντων dat.

m ὃ δὴ ὁ γραψάμενος] Edd. Castal. et Bryl. ὁ διαγρ.

n οἴκους] Leonclavii conjecturæ οἶκοι si libri addicerent, probari potuisset. At supra i. § 7. τοὺς μέλλοντας οἴκους τε καὶ πόλεις καλῶς οἰκήσειν est.

CAP. III.

DEHINC DOCETUR, SOCRATEM ET VERBIS ET FACTIS TOTAQUE VITA TALEM FUISSE, UT ET IPSE HONESTE VIVERET ET ALIOS AD HONESTATIS STUDIUM EXCITARET: PRIMUM IGITUR PRECANDO, SACRIFICANDO, ET DEORUM VOLUNTATE EXPLORANDO RECTUM FUISSE DEORUM CULTOREM; DEINDE IN CIBO, POTU, VENEREQUE TEMPERANTIÆ STUDUISSE.

Ὡς δὲ δὴ [a] καὶ ὠφελεῖν ἐδόκει μοι τοὺς ξυνόντας, τὰ μὲν ἔργῳ δεικνύων ἑαυτὸν οἷος ἦν, τὰ δὲ καὶ διαλεγόμενος, τούτων δὴ γράψω, [b] ὁπόσα ἂν διαμνημονεύσω. Τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τοὺς θεοὺς φανερὸς ἦν καὶ ποιῶν καὶ λέγων, ᾗπερ ἡ Πυθία [c] ὑποκρίνεται τοῖς ἐρωτῶσι, πῶς δεῖ ποιεῖν, ἢ περὶ θυσίας ἢ περὶ προγόνων θεραπείας ἢ περὶ ἄλλου τινὸς τῶν τοιούτων· ἥ τε γὰρ Πυθία νόμῳ πόλεως ἀναιρεῖ ποιοῦντας εὐσεβῶς ἂν ποιεῖν, Σωκράτης τε οὕτω καὶ αὐτὸς ἐποίει καὶ τοῖς ἄλλοις παρῄνει, τοὺς δὲ ἄλλως πως ποιοῦντας περιέργους
2 καὶ ματαίους ἐνόμιζεν εἶναι. Καὶ [d] εὔχετο δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς [e] ἁπλῶς τἀγαθὰ διδόναι, ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα εἰδότας [f] ὁποῖα τἀγαθά ἐστι· τοὺς δὲ εὐχομένους χρυσίον ἢ ἀργύριον ἢ τυραννίδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων οὐδὲν διάφορον

a καὶ ὠφελεῖν] Καὶ emphasin habet, quasi dicat: *Tantum abfuit ut ille juventutem corrumperet, ut etiam multum eis prodesset. Cujus rei exempla nunc proferam,* &c. *B.*

b ὁπόσα ἂν] Florent. A. ὁπόσων ἂν habet.

c ὑποκρίνεται] Hoc pro ἀποκρ. ex Juntina, Vindob. I. et Vatic. I. restituit Ernesti. Vulgatum tamen ἀποκρ. in eadem narratione est infra IV. iii. 16. Deinceps Vatic. I. ἃ ἂν ποιῇ dat pro ἂν ποιεῖν, quam ipsam lectionem ex h. l. posuit Georg. Lecapenus in Grammat. apud Matthæi Lect. Mosq. I. p. 66. Cicero de Legibus ii. 16. *In lege est ut de ritibus patriis colantur optimi: de quo cum consulerent Athenienses Apollinem Pythium, quas potissimum religiones tenerent, oraculum editum est, eas, quæ essent in more majorum.*

d εὔχετο] Vossianus II. ηὔχετο dat.

e ἁπλῶς] Speciatim nullo boni nomine edito, ut facit etiam poëta apud Platonem in Alcibiade II. 5. Ζεῦ βασιλεῦ, τὰ μὲν ἐσθλὰ καὶ εὐχομένοις καὶ ἀνεύκτοις ἄμμι δίδου, τὰ δὲ δεινὰ καὶ εὐχομένοις ἀπαλέξειν. Ceterum h. l. expressit Valerius Maximus VII. 2. Socrates, inquit, nihil ultra petendum a diis immortalibus arbitrabatur, quam ut bona tribuerent, quia ii demum scirent, quid unicuique esset utile; nos autem id plerumque votis expetere, quod non impetrasse melius foret.

f ὁποῖα τἀγαθὰ] Ita cum Vossiano Libro II. malui quam omisso articulo, et vulgo scriptum legitur.

g ἀποβήσοιτο] Juntina ἀποβήσειτο, unde Brodæus ἀποβήσεται efficiebat. ἀποβήσοιντο Vatic. I. Florent. E. Paris. III. Cf. ad cap. i. § 6.

h πολλὰ καὶ μεγάλα] Expectabas πολλὰς καὶ μεγάλας θυσίας. Cum Brodæo

ἐνόμιζεν εὔχεσθαι, ἢ εἰ κυβείαν ἢ μάχην ἢ ἄλλο τι εὔχοιντο τῶν φανερῶς ἀδήλων ὅπως [g] ἀποβήσοιτο. Θυσίας δὲ θύων 3
μικρὰς ἀπὸ μικρῶν, οὐδὲν ἡγεῖτο μειοῦσθαι τῶν ἀπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων [h] πολλὰ καὶ μεγάλα θυόντων. οὔτε γὰρ τοῖς θεοῖς ἔφη καλῶς ἔχειν, εἰ ταῖς μεγάλαις θυσίαις μᾶλλον ἢ ταῖς μικραῖς ἔχαιρον. (πολλάκις γὰρ ἂν αὐτοῖς τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν [i] μᾶλλον ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν εἶναι κεχαρισμένα) [k] οὔτ' αὖ τοῖς ἀνθρώποις [l] ἄξιον εἶναι ζῆν, εἰ τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν μᾶλλον ἦν κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν· ἀλλ' ἐνόμιζε τοὺς θεοὺς ταῖς παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων τιμαῖς [m] μάλιστα χαίρειν. ἐπαινέτης δ' ἦν καὶ τοῦ ἔπους τούτου

[n] Κὰδ δύναμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσι·

καὶ [o] πρὸς φίλους δὲ καὶ ξένους καὶ πρὸς τὴν ἄλλην δίαιταν καλὴν ἔφη παραίνεσιν εἶναι τὴν "κὰδ δύναμιν ἔρδειν." Εἰ 4
δέ τι δόξειεν αὐτῷ σημαίνεσθαι [p] παρὰ τῶν θεῶν, ἧττον ἂν ἐπείσθη παρὰ τὰ σημαινόμενα ποιῆσαι, ἢ εἴ τις αὐτὸν ἔπειθεν ὁδοῦ λαβεῖν ἡγεμόνα τυφλὸν καὶ μὴ εἰδότα τὴν ὁδὸν, ἀντὶ βλέποντος καὶ εἰδότος· καὶ τῶν ἄλλων δὲ μωρίαν κατηγόρει, οἵτινες [q] παρὰ τὰ παρὰ τῶν θεῶν σημαινόμενα ποιοῦσί

ἀγαθὰ Zeune intelligit, Hindeburg ἱερὰ vel ἱερεῖα.

i μᾶλλον ἢ τὰ] Articulum Juntina omisit: μᾶλλον ἦν κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς Vindob. I.

k οὔτ' αὖ] Ita Reiske, cujus conjecturam probavit Ernesti. Vulgo ἂν legitur.

l ἄξιον εἶναι ζῆν] Hanc sententiam suspectam h. l. habet Weiske. Primum enim incommodum illud, de quo queritur Socrates, in pauperes eosque pios, non in omnes homines, cadere. Deinde causam additam oportuisse: postea seriem sententiarum monstrare hæc verba οὔτε — οὔτε non se consequi statim conjuncta debuisse, verum prius sententiæ membrum aptius incipere ita: οὐ γὰρ τοῖς θεοῖς: alterum vero sic consequi commodius. Καίτοι οὔτε ἂν τοῖς, etc. Denique totam sententiæ partem hanc posteriorem spuriam et a librariis interpolatam censet, eamque comparato loco Platonis in Alcibiade II. §. . et de Legibus III. p. 187. ita fere refingit: οὔτ' ἂν οὐδὲ τοῖς — εἶναι, εἰ τὰ παρὰ τ. πονηρῶν (δῶρα) μᾶλλον ἦν κεχ. αὐτοῖς ἢ, etc. Jacobs in Editione Gothana verbum ζῆν, deinde τοῖς θεοῖς omittit, atque ita locum hunc persanasse se putat.

m μάλιστα] Hoc pro μάλα ex Paris. III. dedi.

n Κὰδ δύναμιν] Hesiodi Ἔργων 336.

o πρὸς φίλους] In consuetudine cum amicis, hospitibus, et in reliqua vita civili et familiari.

p παρὰ τῶν θεῶν] Articulum ex Paris. I. addidi.

q παρὰ τὰ παρὰ τῶν] Juntina prius παρὰ, posterius Edit. Paris. et Codex Paris. III. Libri Brodæi μὴ ποιοῦσι dabant: scilicet ibi erat οἵτινες τὰ παρὰ τ. θ. σημ. μὴ ποιοῦσι, φυλαττόμενοι.

τι, φυλαττόμενοι τὴν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις [a] ἀδοξίαν. αὐτὸς δὲ πάντα [b] τἀνθρώπινα ὑπερεώρα πρὸς τὴν παρὰ τῶν θεῶν ξυμβουλίαν. . . .

5 [c] Διαίτῃ δὲ τήν τε ψυχὴν ἐπαίδευσε καὶ τὸ σῶμα, ᾗ χρώμενος ἄν τις, [d] εἰ μή τι δαιμόνιον εἴη, [e] θαῤῥαλέως καὶ ἀσφαλῶς διάγοι, καὶ οὐκ ἂν ἀπορήσειε [f] τοσαύτης δαπάνης. οὕτω γὰρ εὐτελὴς ἦν, ὥστ' οὐκ οἶδ' εἴ τις οὕτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκοῦντα. σίτῳ μὲν γὰρ [g] τοσούτῳ ἐχρῆτο, ὅσον ἡδέως ἤσθιε· καὶ ἐπὶ τοῦτον οὕτω παρεσκευασμένος ᾔει, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σίτου ὄψον αὐτῷ εἶναι· ποτὸν δὲ πᾶν ἡδὺ ἦν αὐτῷ, διὰ τὸ μὴ πίνειν,
6 εἰ μὴ διψῴη. Εἰ δέ ποτε κληθεὶς ἐθελήσειεν ἐπὶ δεῖπνον ἐλθεῖν, ὃ τοῖς πλείστοις ἐργωδέστατόν ἐστιν ὥστε φυλάξασθαι, τὸ ὑπὲρ [h] τὸν καιρὸν ἐμπίπλασθαι, τοῦτο ῥᾳδίως πάνυ [i] ἐφυλάττετο. τοῖς δὲ μὴ δυναμένοις τοῦτο ποιεῖν συνεβούλευε φυλάττεσθαι τὰ [k] ἀναπείθοντα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν, μηδὲ διψῶντας πίνειν· καὶ γὰρ τὰ λυμαινόμενα γαστέρας καὶ

a ἀδοξίαν] Ibyci poetæ locum huc pertinentem in Phædro Platonis p. 243. comparavit Ruhnken ad h. l. et ad Timæum, p. 66.

b τἀνθρώπινα] Articulum cum Reiskio ex Edit. Paris. addidit Zeune.

c Διαίτῃ] Vinculum, quo sequentia cum antecedentibus copulata et conjuncta continuavit Xenophon, equidem agnoscere nondum potui. Quæ sequuntur, alienum locum occupasse suspicor, ab ipso Xenophonte antecedentibus non subjuncta. Is enim argumentum capitis a sectione demum 5. repetit in extremo his verbis: περὶ μὲν δὴ βρώσεως καὶ πόσεως καὶ ἀφροδισίων, etc. Contra similis clausula finem tractationis ad sectionem 5. perductæ non definit. An forte Xenophon Socratis apologiam morum victusque exemplis singulis positis peragere voluit? hinc vero ad sermones transiit?

d εἰ μή τι δαιμόνιον εἴη] Alibi X. dixit ἢν μή τις θεὸς βλάπτῃ Cyrop. I. vi. 18. ἢν μὴ θεὸς ἀποκωλύῃ Sympos. viii. 43. — Liber Vossian. II. δαιμόνων dat.

e θαῤῥαλέως] I. e. *non metuat, ne se victus penuria opprimat, ne sibi sumptus ad victum necessarius deficiat.* Similis hujus vox θαῤῥούντως cum ἀσφαλῶς conjungitur Symp. ii. 2.

f τοσαύτης] Quanta opus est ad victum Socraticum, quem pretiis cibariorum vulgarium vilibus satis Athenis tolerari docet Socrates apud Plutarchum de Tranquillitate animi. Cf. ad cap. ii. § 1.

g τοσούτῳ] Libri Brodæi τοσοῦτον dant: sequens ἐπὶ τοῦτον cum Steph. sec. et Reiskio prætuli vulgato τούτῳ: quod defendebat Ernesti comparatis locis haud plane similibus cap. vii. 1. et III. ii. 3.

h τὸν καιρὸν] Ex Vossiano II. Vindob. II. Vatic. I. Florent. E. κόρον hic et sectione sequente temere induxit Ernesti, uti monuit Zeune.

i ἐφυλάττετο] Vossianus II. cum Paris. III. ἐφύλαττε.

k ἀναπείθοντα] Codex Stobæi p. 161. Idem Stobæus p. 548. ed. Gesneri, Clemens Alex. Stromat. II. p. 492. et Plutarchus Vol. VIII. p. 71. ed. Reiskii hanc formam dederunt Zeunio in locum vulgaris πείθοντα.

l καὶ αὐτὸν] *Sua sponte*, etiam si non moneretur a Mercurio. Callim. H. in Apoll. v. 6. αὐτοὶ νῦν κατοχῆες ἀνακλίνεσθε πυλάων. Sic etiam Latini: Terent.

κεφαλὰς καὶ ψυχὰς ταῦτ' ἔφη εἶναι. Οἴεσθαι δ' ἔφη 7
ἐπισκώπτων καὶ τὴν Κίρκην ὗς ποιεῖν, τοιούτοις πολλοῖς
δειπνίζουσαν· τὸν δὲ Ὀδυσσέα Ἑρμοῦ τε ὑποθημοσύνῃ, [l] καὶ
αὐτὸν ἐγκρατῆ ὄντα, καὶ [m] ἀποσχόμενον τοῦ ὑπὲρ τὸν καιρὸν
τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι, διὰ ταῦτα [n] οὐδὲ γενέσθαι ὗν.
Τοιαῦτα μὲν περὶ τούτων ἔπαιζεν ἅμα σπουδάζων· [o] ἀφ- 8
ροδισίων δὲ, παρῄνει τῶν καλῶν ἰσχυρῶς ἀπέχεσθαι· οὐ γὰρ
ἔφη ῥᾴδιον εἶναι τῶν τοιούτων ἁπτόμενον σωφρονεῖν. Ἀλλὰ
καὶ Κριτόβουλόν ποτε τὸν Κρίτωνος πυθόμενος, ὅτι ἐφίλησε
τὸν Ἀλκιβιάδου υἱὸν καλὸν ὄντα, παρόντος τοῦ Κριτοβούλου
ἤρετο Ξενοφῶντα· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Ξενοφῶν, οὐ σὺ Κριτό-
βουλον ἐνόμιζες εἶναι τῶν σωφρονικῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ τῶν
[p] θρασέων, καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀνοήτων τε
καὶ ῥιψοκινδύνων; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν. Νῦν 9
τοίνυν νόμιζε αὐτὸν θερμουργότατον [q] τε εἶναι καὶ λεωργό-
τατον· οὗτος κἂν [r] εἰς μαχαίρας κυβιστήσειε, κἂν εἰς πῦρ
ἅλλοιτο. Καὶ τί δὴ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἰδὼν ποιοῦντα, 10

Andr. I. ii. 22. *animus ipse ægrotus*, h. e. sua sponte ad vitia proclivis etiam sine magistro improbo. Ern.

——— *Circes pocula nôsti;*
Quæ si cum sociis stultus cupidusque bibisset,
Sub domina meretrice fuisset turpis et excors;
Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.
Hor. Epist. Lib. I. ii. 23. *S.*

m ἀποσχόμενον τοῦ] Vulgatum τὸ Brodæus, Castalio, Steph. sec. et Ernesti correxerunt. Fabula de Circe est in Odysseæ Lib. X.

n οὐδὲ γενέσθαι] Stobæus οὐ γενέσθαι dat.

o ἀφροδισίων δὲ] Intelligunt vulgo περὶ, quod mihi durum videtur.

p θρασέων] Ex margine Steph. Editione Paris. libro Leidensi, Vindob. II. Paris. I. hoc prætulit cum Ernestio Zeune vulgari ἐραστῶν. Vindob. I. habet ὀράσεων. Contra Hindeburg corrigebat δραστικῶν, Lennep ad Phalar. p. 102. ἀκρατῶν, quidam apud Simsonem ἀκολάστων, Ruhnken ὑβριστῶν. Scilicet omnes isti viri docti θρασέων nimis exiguo vel plane nullo discrimine differre censebant a sequenti ῥιψοκίνδυνος. Verum Ruhnkenii ὑβριστῶν esse alienum a re censuit Zeune, et recte quidem. Discrimen autem, quod Zeune exsculpsit inter θρασὺν et ῥιψοκίνδυνον, quod in hoc periculi neglectus, in illo vero ἄλογος ὁρμὴ spectetur, mihi vanum et commentitium videtur. Weiske locum ita refingit: σωφρονικῶν μᾶλλον ἢ τῶν θρασέων ἐραστῶν, καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον ἢ τῶν — ῥιψοκινδύνων ἀνθρώπων. Mihi correctio Anonymi apud Simsonem omnium maxime placet, quam Schutzius non solum eruditionis genere omni et argumentorum exornavit, sed in ipsa etiam Xenophontis oratione posuit: σωφρονικῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ τῶν ἀνοήτων καὶ τῶν πρ. μ. ἢ τῶν θρασέων καὶ ῥ. Inprimis facit huc locus Demosthenis a viro docto laudatus in Or. c. Neæram p. 1383. ubi γυναῖκες σωφρονέστεραι opponuntur ταῖς ἀνοήτοις.

q τε εἶναι] Copulam ex Paris. I. addidi. λεουργότατον deinceps habet ex h. l. Pollux iii. 134. Sed nostra forma est etiam in Æschyli Prom. 5.

r εἰς μαχαίρας] In Symposio θαυματουργὸς inducitur hoc faciens. Ceterum

[a] ταῦτα κατέγνωκας αὐτοῦ; Οὐ γὰρ οὗτος, ἔφη, ἐτόλ-
μησε τὸν Ἀλκιβιάδου υἱὸν φιλῆσαι, ὄντα εὐπροσωπότατον καὶ
ὡραιότατον; Ἀλλ' εἰ μέντοι, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιοῦτόν ἐστι
τὸ [b] ῥιψοκινδύνου ἔργον, κἂν ἐγὼ δοκῶ μοι τὸν κίνδυνον τοῦτον
11 ὑπομεῖναι. Ὦ τλῆμον, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ [c] τί ἂν οἴει
παθεῖν καλὸν φιλήσας; ἆρ' οὐκ ἂν αὐτίκα μάλα δοῦλος
[d] μὲν εἶναι ἀντ' ἐλευθέρου; πολλὰ δὲ δαπανᾷν εἰς βλαβερὰς
ἡδονάς; πολλὴν δὲ ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμεληθῆναί τινος
καλοῦ κἀγαθοῦ; σπουδάζειν δὲ ἀναγκασθῆναι ἐφ' οἷς οὐδ'
12 ἂν μαινόμενος σπουδάσειεν; Ὦ Ἡράκλεις, [e] ἔφη ὁ Ξε-
νοφῶν, ὡς δεινήν τινα λέγεις δύναμιν τοῦ φιλήματος εἶναι!
Καὶ τοῦτο, ἔφη ὁ Σωκράτης, θαυμάζεις; οὐκ [f] οἶσθα, ἔφη,
ὅτι τὰ φαλάγγια, οὐδ' [g] ἡμιωβολιαῖα τὸ μέγεθος ὄντα,
προσαψάμενα μόνον τῷ στόματι, ταῖς τε ὀδύναις ἐπιτρίβει
τοὺς ἀνθρώπους, καὶ [h] τοῦ φρονεῖν ἐξίστησι; Ναὶ μὰ Δί',
ἔφη ὁ Ξενοφῶν· ἐνίησι γάρ τι τὰ φαλάγγια κατὰ τὸ δῆγμα.
13 [i] Ὦ μωρὲ, [k] ἔφη ὁ Σωκράτης, τοὺς δὲ καλοὺς οὐκ οἴει φι-
λοῦντας ἐνιέναι τι, [l] ὅτι σὺ οὐχ ὁρᾷς; οὐκ οἶσθ' ὅτι τοῦτο τὸ
θηρίον, ὃ καλοῦσι καλὸν καὶ ὡραῖον, τοσούτῳ δεινότερόν ἐστι
τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκεῖνα μὲν ἁψάμενα, τοῦτο δὲ οὐδ'
ἁπτόμενον, [m] ἐάν τις αὐτὸ θεᾶται, [n] ἐνίησί τι καὶ πάνυ
[o] πρόσωθεν τοιοῦτον, ὥστε μαίνεσθαι ποιεῖν; ἴσως δὲ καὶ οἱ

locum hunc respexit Chrysostomus T. I. p. 230. ed Bened. et Ælianus Epistola 16. admonente Ruhnkenio.

a ταῦτα κατέγνωκας] Vossianus II. τοιαῦτα dat.

b ῥιψοκινδύνου] Ita ex Vossiano II. vulgatum ῥιψοκίνδυνον, quod de facto dici non potest, correxit Zeune: articulum τὸ omittit Vindob. I.

c τί ἂν οἴει] Ita Stobæus p. 401. Vossianus II. et Vindob. II. Ante Zeunium erat τί ἆρ' οἴει.

d μὲν εἶναι] Ita Stobæus, Brodæus, Paris. I. εἶναι omittunt Edd. pr. quod Paris. et Steph. post ἐλευθέρου reposuerunt.

e ἔφη ὁ Ξενοφῶν] Articulum addidit Editio Paris. liber Paris. I. et Stobæus.

f οἶσθα, ἔφη] Alterum verbum Stobæus omittit.

g ἡμιωβολιαῖα] Juntina et Stobæus ἡμιοβ. dant. Comparatio formam rotundam et minutam arguit insecti, cujus naturam et speciem accuratius definire non licet. Attice aranea φάλαγξ dicitur, a quo si diversum phalangium intelligitur, a formæ similitudine dictum interpretari oportet. Scio nuper virum doctum de genere Phalangiorum tradentem hunc locum de specie aliqua ejus generis interpretatum esse, sed vana omnis ejus doctrina nititur conjectura.

h τοῦ φρονεῖν] Juntina τὸ φρονεῖν dat.

i Ὦ μωρὲ] Vero lepore plena sunt hæc, quæ sequuntur, præcipue ea, in quibus Socrates verba Homerica per jocum adhibuit. Vid. Il. Π. 304. et Schol. in l. Sic ille Socrates, ut supra dictum est, ἔπαιζεν ἅμα σπουδάζων. *U.*

k ἔφη ὁ Σωκράτης] Articulum ex Stobæo restituit Leoncl.

ἔρωτες τοξόται διὰ τοῦτο καλοῦνται, ὅτι καὶ πρόσωθεν οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. Ἀλλὰ συμβουλεύω σοι, ὦ Ξενοφῶν, ὁπότ' ἂν ἴδῃς τινὰ καλὸν, φεύγειν προτροπάδην. σοὶ δὲ, ὦ Κριτόβουλε, συμβουλεύω ἀπενιαυτίσαι· [p] μόλις γὰρ ἂν ἴσως ἐν τοσούτῳ χρόνῳ τὸ δῆγμα ὑγιὴς γένοιο. Οὕτω δὴ 14
καὶ ἀφροδισιάζειν [q] τοὺς μὴ ἀσφαλῶς ἔχοντας πρὸς [r] ἀφροδίσια ᾤετο χρῆναι πρὸς τοιαῦτα οἷα, μὴ πάνυ μὲν δεομένου τοῦ σώματος, οὐκ ἂν προσδέξαιτο ἡ ψυχὴ, δεομένου δὲ, οὐκ ἂν πράγματα παρέχοι. Αὐτὸς δὲ πρὸς ταῦτα φανερὸς ἦν οὕτω παρεσκευασμένος, ὥστε ῥᾷον ἀπέχεσθαι τῶν καλλίστων καὶ ὡραιοτάτων, ἢ οἱ ἄλλοι τῶν αἰσχίστων καὶ ἀωροτάτων. Περὶ μὲν δὴ βρώσεως καὶ πόσεως καὶ ἀφροδισίων 15
οὕτω κατεσκευασμένος ἦν, καὶ ᾤετο οὐδὲν ἂν ἧττον ἀρκούντως ἥδεσθαι τῶν πολλὰ ἐπὶ τούτοις πραγματευομένων, λυπεῖσθαι δὲ πολὺ ἔλαττον.

[s] CAP. IV.

DEOS ESSE ATQUE HOMINIBUS CONSULERE, DEMONSTRATUR.

Εἰ δέ τινες Σωκράτην νομίζουσιν, (ὡς ἔνιοι γράφουσί τε

l ὅτι σὺ] Stobæus ὅ σὺ dat, et sunt qui ὅτι ab ὅστις derivent; male.

m ἐάν τις] Stobæus cum Bessarione ἐὰν δέ τις dat. deinceps Vossianus II. θεάσεται habet, θεάσηται volens dare.

n ἐνίησί τι] Ex Stobæo et editione Paris. cum Steph. sec. vulgatum τε, omissum in Vindob. II. correxit Zeune.

o πρόσωθεν] Ita cum Juntina et Stobæo Zeune. Vulgo πόῤῥωθεν.

p μόλις] Stobæus μόγις —ὑγιὲς γένοιτο dat; sequens ἂν Juntina omittit.

q τοὺς μὴ ἀσφαλῶς] Vossianus II. τοὺς καὶ ἀσφαλῶς dat. deinde pro οἷα Leoncl. malebat ἵνα scriptum: postea Edd. pr. dant μὴ πάνυ δεομένου μὲν—μὴ δεομένου, οὐκ ἂν, etc.

r ἀφροδίσια] Res venereæ, coitus. Socrates juventuti incontinenti concedit consuetudinem cum prostibulis vilibus et turpibus. Hinc fidelissimus Socratis auditor Antisthenes in Symposio IV. 38. ita de se profitetur: ἢν δέ ποτε καὶ ἀφροδισιάσαι τὸ σῶμά μου δεηθῇ, οὕτω μοι τὸ παρὸν ἀρκεῖ, ὥστε αἷς ἂν προσέλθω, ὑπερασπάζονταί με, διὰ τὸ μηδένα ἄλλον αὐταῖς ἐθέλειν προσιέναι. Alibi ἀφροδίσια sunt amasii vel amasiæ, veluti sect. 8. ἀφροδισίων καλῶν. Œconom. xii. 13. οἱ τῶν ἀφροδισίων δυσέρωτες. Superest in verbis Xenophontis durities vix tollenda. ἀφροδισιάζειν enim πρός τινα, veluti παιδικὰ, vix alibi positum reperias pro rem vel consuetudinem habere veneris cum aliquo.

s Capite antecedente docere ingressus erat Xenophon Socratem discipulis suis non solum sermonibus, sed exemplo etiam magnopere profuisse. Quod argumentum sectione 5. subito abruptum deseritur: nisi dicas Xenophontem per totum

καὶ λέγουσι περὶ αὐτοῦ [a] τεκμαιρόμενοι) [b] προτρέψασθαι
μὲν ἀνθρώπους ἐπ' ἀρετὴν κράτιστον γεγονέναι, προαγαγεῖν
δὲ ἐπ' αὐτὴν οὐχ ἱκανόν· σκεψάμενοι, μὴ μόνον ἃ ἐκεῖνος
[c] κολαστηρίου ἕνεκα τοὺς πάντ' οἰομένους εἰδέναι ἐρωτῶν
ἤλεγχεν, ἀλλὰ καὶ ἃ λέγων συνημέρευε τοῖς συνδιατρίβουσι,
δοκιμαζόντων, εἰ ἱκανὸς ἦν βελτίους ποιεῖν τοὺς συνόντας.
2 Λέξω δὲ πρῶτον, ἅ ποτε αὐτοῦ ἤκουσα περὶ τοῦ δαιμονίου
διαλεγομένου πρὸς Ἀριστόδημον [d] τὸν Μικρὸν ἐπικαλούμενον.
Καταμαθὼν γὰρ αὐτὸν οὔτε θύοντα τοῖς θεοῖς, [e] οὔτ' εὐχόμενον, οὔτε μαντικῇ χρώμενον, ἀλλὰ καὶ τῶν ποιούντων
ταῦτα καταγελῶντα· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Ἀριστόδημε, ἔστιν
οὕστινας [f] ἀνθρώπων τεθαύμακας ἐπὶ σοφίᾳ; Ἔγωγ', ἔφη.
3 Καὶ ὅς, λέξον ἡμῖν, ἔφη, τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Ἐπὶ μὲν
τοίνυν ἐπῶν ποιήσει Ὅμηρον ἔγωγε μάλιστα τεθαύμακα, ἐπὶ
δὲ διθυράμβῳ Μελανιππίδην, ἐπὶ δε τραγῳδίᾳ Σοφοκλέα,
ἐπὶ δὲ ἀνδριαντοποιίᾳ Πολύκλειτον, ἐπὶ δὲ ζωγραφίᾳ Ζεῦξιν.
4 [g] Πότερά σοι δοκοῦσιν οἱ ἀπεργαζόμενοι εἴδωλα ἄφρονά τε

illud caput exemplis vitæ, morum, victusque Socratici positis rem peragere voluisse: deinde ad sermones transiisse. Hic contra Xenophon aggreditur opinionem eorum oppugnare et refutare, qui τεκμαιρόμενοι, id est, comparatis dialogis et sermonibus cum Sophistis habitis, et a discipulis Socratis multis perscriptis, arguebant eum disputando quidem valuisse discipulos in viam veritatis et virtutis inducere, perducere vero ad virtutem ipsam doctrina non potuisse. Sed totum h. l. ut verba προτρέψασθαι et προαγαγεῖν ἐπ' ἀρετὴν egregie et unice illustrat locus Dialogi inter Platonicos publicati, ubi Clitophon p. 285. sic de Socrate profitetur: νομίσας σὲ τὸ μὲν προτρέπειν εἰς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν κάλλιστ' ἀνθρώπων δρᾷν, δυοῖν δὲ θάτερον ἢ τοσοῦτον μόνον δύνασθαι, μακρότερον δ' οὐδὲν — δυοῖν δὲ θάτερον ἢ οὐκ εἰδέναι σὲ ἢ οὐκ ἐθέλειν αὐτῆς ἐμοὶ κοινωνεῖν. et p. 186. μὴ μὲν γὰρ προτετραμμένῳ σὲ ἀνθρώπῳ ἄξιον εἶναι τοῦ παντὸς φήσω, προτετραμμένῳ δὲ σχεδὸν καὶ ἐμπόδιον τοῦ πρὸς τέλος ἀρετῆς ἐλθόντα εὐδαίμονα γενέσθαι. Hos eosdem philosophos Plutarchus Operum moralium VI. p. 137. ed. Hutten τοὺς προτρεπομένους vocat διδάσκοντας δὲ μηδὲν μηδὲ ὑποτιθεμένους· ὅμοιοι γάρ εἰσι τοῖς τοὺς λύχνους προμύττουσιν ἔλαιον δὲ μὴ ἐγχέουσιν, ubi recte Reiske προβύουσι corrigit.

a τεκμαιρόμενοι] Verbum Weiskio merito suspectum, quoniam commode interpretari non licet. Forte verba aliquot deinceps exciderunt in eandem sententiam congruentia, quam sequens membrum σκεψάμενοι — ἤλεγχεν reddit.

b προτρέψασθαι — κράτιστον γεγονέναι, προαγαγεῖν δ' — οὐχ ἱκανόν·] I. e. *Socratem illos in studium virtutis incendere potuisse, sed ad eam illos deducere non item potuisse.* Qua de re præclare Cicero De Orat. I. 30. *Sed profecto studia nihil prosunt perveniendi aliquo, nisi illud, quod eo, quo intendas, ferat deducatque, cognoris. B.*

c κολαστηρίου] Dialogos ἐριστικοὺς Platonis aliorumque discipulorum Socratis intelligere videtur, ubi Sophistarum argutias disputando Socrates redarguit.

d τὸν Μικρὸν] Quem Plato in Symposio nominat, assiduum Socratis auditorem, et hominem austerum, pago Attico Cydathenæo oriundum.

e οὔτ' εὐχόμενον] Vulgo erat ante Ernestium μηχανώμενον, unde Stephanus conjiciendo μήτ' εὐχόμενον, rectius Leonclavius οὔτ' εὐχόμενον effecit. Vindob. Liber II. μὴ μαχόμενον dat, verbum om-

καὶ ἀκίνητα ἀξιοθαυμαστότεροι εἶναι, ἢ οἱ ζῶα ἔμφρονά τε
καὶ ἐνεργά; Πολὺ, νὴ Δία, οἱ ζῶα, εἴπερ γε μὴ τύχῃ
τινὶ, ἀλλὰ ὑπὸ γνώμης ταῦτα [h]γεγένηται. Τῶν δὲ ἀτεκ-
μάρτως ἐχόντων ὅτου ἕνεκά ἐστι, καὶ τῶν φανερῶς ἐπ'
ὠφελείᾳ ὄντων, πότερα τύχης καὶ πότερα γνώμης ἔργα
κρίνεις; Πρέπει μὲν τὰ ἐπ' ὠφελείᾳ [i]γενόμενα γνώμης
εἶναι ἔργα. Οὐκοῦν δοκεῖ σοι [k]ὁ ἐξ ἀρχῆς ποιῶν ἀνθρώ- 5
πους ἐπ' ὠφελείᾳ προσθεῖναι αὐτοῖς, δι' ὧν αἰσθάνονται,
ἕκαστα, ὀφθαλμοὺς μὲν, ὥσθ' ὁρᾷν τὰ ὁρατὰ, ὦτα δὲ, ὥστ'
ἀκούειν τὰ ἀκουστά; ὀσμῶν γε μὴν, εἰ μὴ ῥῖνες [l]προσετέ-
θησαν, τί ἂν ὑμῖν ὄφελος ἦν; [m]τίς δ' ἂν αἴσθησις ἦν
γλυκέων καὶ δριμέων καὶ πάντων τῶν διὰ στόματος ἡδέων,
εἰ μὴ γλῶττα τούτων γνώμων ἐνειργάσθη; Πρὸς δὲ τού- 6
τοις, οὐ δοκεῖ σοι καὶ τόδε προνοίας [n]ἔργῳ ἐοικέναι, τὸ, ἐπεὶ
ἀσθενὴς μέν ἐστιν ἡ ὄψις, βλεφάροις αὐτὴν θυρῶσαι, [o]ἃ,
ὅταν μὲν αὐτῇ χρῆσθαί τι δέῃ, ἀναπετάννυται, ἐν δὲ τῷ
ὕπνῳ συγκλείεται; ὡς δ' ἂν μηδὲ ἄνεμοι βλάπτωσιν, [p]ἠθμὸν

nino omittit Vossianus I. cum quo faciunt Ernesti, Ruhnken et Zeune, quasi μηχανώμενον sit glossa verborum μαντικῇ χρώμενον per compendium scriptorum. Bessario etiam omisit. Verum Xenophon initio quidem capitis i. sect. 2. religionem Socratis mentione sacrificiorum et usu μαντικῆς comprehendit; sed idem cap. iii. sect. 2. primum preces, deinde sacrificia diis oblata, denique usum μαντικῆς tanquam præcipuas religionis Socraticæ partes commemorat.

f ἀνθρώπων] Juntina ἀνθρώπους. Melanippides fuit Critonis filius, Melius: reliqua nomina nimis sunt nota, quam ut iis immorari liceat.

g Πότερα] Paris. I. πότεροι — εἶσιν ἤ.

h γεγένηται] Hanc Stephani conjecturam vulgato γένηται substituit cum Welsio Zeune. Vatic. I. et Florent. E. γίνεται dant.

i γενόμενα] Ita cum Vossiano libro Ernesti. γιγνόμενα erat ante eum ut in Vatic. I. et Florentinis omnibus.

k ὁ ἐξ ἀρχῆς] Articulum ex Steph. sec. Vossiano I. et Paris. I. addidit Ernesti. In hac atque hujusmodi disputatione dignitas et præstantia philosophiæ Socraticæ spectari potest. Cum enim veteres philosophi physices studio occupati corporis humani fabricam explicare volebant: elementa nominabant, quibus corpus humanum componitur, atque ex eorum varia mixtione rationem singulárum partium fabricæ et naturæ repetebant. Contra fabricam ipsam partium et formam eam, quæ partes singulas et corpus omne ad usus necessarios vitæ adtemperat intelligentiamque primi creatoris inprimis demonstrat, interpretari omittebant. Primus tamen hanc rationem attigisse non consilio tamen magis quam a re ipsa coactus dicitur Democritus, anatomiæ peritissimus. A Socrate vero hanc rationem inprimis excultam et antiquam philosophandi methodum deseri cœptam fuisse annotat in libro primo de Partib. cap. i. Aristoteles, cujus libri quatuor egregii toti in hoc argumento explicando versantur.

l προσετέθησαν] Ita cum Steph. sec. et Vossiano I. Ernesti pro προετ.

m τίς δ' ἂν] Edd. pr. et Paris. τί δ' ἂν — πάντων διὰ στόματος.

n ἔργῳ] Hanc Leonclavii correctionem pro ἔργον confirmarunt Ed. pr. Liber Vossianus uterque et Paris. I. ἔργοις dat Vindob. II.

βλεφαρίδας ἐμφῦσαι· [a] ὀφρῦσί τε ἀπογεισῶσαι [b] τὰ ὑπὲρ
τῶν ὀμμάτων, ὡς μηδ' ὁ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἱδρὼς κακουργῇ· τὸ
δὲ τὴν ἀκοὴν δέχεσθαι μὲν πάσας φωνὰς, ἐμπίπλασθαι δὲ
μήποτε· καὶ τοὺς μὲν πρόσθεν ὀδόντας πᾶσι ζώοις οἵους
τέμνειν εἶναι, τοὺς δὲ γομφίους οἵους παρὰ τούτων δεξαμένους
λεαίνειν· καὶ [c] στόμα μὲν, δι' οὗ ὧν ἐπιθυμεῖ τὰ ζῶα εἰσπέμ-
πεται, πλησίον ὀφθαλμῶν καὶ ῥινῶν καταθεῖναι· ἐπεὶ δὲ τὰ
ἀποχωροῦντα δυσχερῆ, ἀποστρέψαι [d] τοὺς τούτων ὀχετοὺς,
καὶ ἀπενεγκεῖν, ᾗ δυνατὸν [e] προσωτάτω, ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων·
ταῦτα οὕτω προνοητικῶς πεπραγμένα, ἀπορεῖς, πότερα τύχης
7 ἢ [f] γνώμης ἔργα ἐστίν; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἀλλ' οὕτω
γε σκοπουμένῳ πάνυ ἔοικε ταῦτα σοφοῦ τινὸς δημιουργοῦ
καὶ φιλοζώου τεχνήματι. Τὸ δὲ ἐμφῦσαι μὲν ἔρωτα [g] τῆς
τεκνοποιΐας, ἐμφῦσαι δὲ ταῖς γειναμέναις ἔρωτα τοῦ ἐκτρέ-
φειν, τοῖς δὲ τραφεῖσι μέγιστον μὲν πόθον τοῦ ζῆν, μέγιστον
δὲ φόβον τοῦ θανάτου; [h] Ἀμέλει καὶ ταῦτα ἔοικε μη-
8 χανήμασί τινος ζῶα εἶναι βουλευσαμένου. Σὺ δὲ σαυτὸν

o ἅ, ὅταν] Paris. I. καὶ ὅταν—δέοι, ἀναπετάννυσθαι—συγκλείεσθαι; ὡς δὲ μηδ' ἄνεμοι.

p ἠθμὸν] Editio Paris. et Liber Leidensis ἰσθμόν. Spiritum asperum vocabulo addidit Ernesti auctoritate confisus Scholiorum Apollonii Rhodii et Inscriptionis Sigeæ. Ex loco Ciceronis de N. D. ii. 57. aliunde translato quam ex h. l. Victorius Var. Lect. xxiv. 15. ἠθμὸν in θρίγκον, pilorum vallum, mutari voluit; temere. Utrumque usum, coli et valli, palpebrarum pili præstare possunt: hic vero coli usus præferendus est propter ventorum additam mentionem, qui pulverem et festucas oculis ingerere facile et nocere visui possent, nisi pili additi arcerent, et pulverem cum radiis solaribus ingestum quasi percolarent.

a ὀφρῦσί τε] Zeune δὲ malebat, nescio qua de causa: ἀπογεισῶσαι τὰ ὑπὲρ τ. ὁ est *supercilia suggrundiorum modo prominere voluit.*

b τὰ ὑπὲρ τῶν ὀμμάτων] Cicero, h. l. vertit: *Superiora, superciliis obducta, sudorem a capite et a fronte defluentem repellunt.* Hinc Apuleius Habit. Doctr. Plat. I. p. 10. *Superciliorum sepes præmuniunt oculos, ne desuper proruat, quod teneras visiones mollesque perturbet.* Zeun.

c στόμα μὲν] Editio Paris. μὲν post πλησίον transtulit.

d τοὺς τούτων] Paris. III. τοὺς τοιούτους.

e προσωτάτω] Florentinus Liber A. cum Longino cap. xxxii. qui h. l. laudavit, dant πορρωτάτω.

f γνώμης] Juntina omisit, Castalio προνοίας supplevit.

g τῆς τεκνοποιΐας] Articulum omisit Florent. C.

h Ἀμέλει καὶ ταῦτα] Notam respondentis personæ addidi, monente Weiskio.

i ἔχειν, ἄλλοθι] Vulgo interserta verba Ἐρώτα γοῦν, καὶ ἀποκρινοῦμαι jam olim omisit Bessario h. l. vertens, et auctore Ruhnkenio damnavit Ernesti, qui alterum etiam φρόνιμον frigide repetitum esse a librario censuit. Primus Schützius ejecit verba sententiam inepte dividentia, quæ tamen Zeunius a pudore Aristodemi profecta putabat, quasi is δοκῶ ἐμαυτὸν φρόνιμόν τι ἔχειν respondere erubuisset. Rectius idem alterum φρόνιμον defendit, quod Juntina in φρονίμους, Paris. Ed. cum tribus Florent. libris in φρόνιμος mutavit. In Vatic. I. et Flor. E. est σαυτῷ δοκεῖς.

k καὶ ταῦτα] Hæc καὶ ταῦτα — συνήρ-

φρόνιμόν τι δοκεῖς [i] ἔχειν, ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ οὐδὲν οἴει
φρόνιμον εἶναι; [k] καὶ ταῦτα, εἰδὼς ὅτι γῆς τε μικρὸν μέρος
ἐν τῷ σώματι πολλῆς οὔσης ἔχεις, καὶ ὑγροῦ βραχὺ πολ-
λοῦ ὄντος, καὶ τῶν ἄλλων δήπου μεγάλων ὄντων ἑκάστου
μικρὸν μέρος λαβόντι τὸ σῶμα [l] συνήρμοσταί σοι· νοῦν δὲ
μόνον ἄρα [m] οὐδαμοῦ ὄντα σε [n] εὐτυχῶς πως δοκεῖς συναρ-
πάσαι, καὶ [o] τάδε τὰ ὑπερμεγέθη καὶ πλῆθος ἄπειρα δι'
ἀφροσύνην τινὰ [p] οὕτως οἴει εὐτάκτως ἔχειν; [q] Μὰ Δί'· 9
οὐ γὰρ ὁρῶ [r] τοὺς κυρίους, ὥσπερ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων
τοὺς δημιουργούς. Οὐδὲ γὰρ [s] τὴν ἑαυτοῦ σύ γε ψυχὴν
ὁρᾷς, ἣ τοῦ σώματος κυρία ἐστίν· ὥστε κατά γε τοῦτο
ἔξεστί σοι λέγειν, ὅτι [t] οὐδὲν γνώμῃ ἀλλὰ τύχῃ πάντα
πράττεις. Καὶ ὁ Ἀριστόδημος, Οὔτοι, ἔφη, ἐγὼ, ὦ Σώ- 10
κρατες, ὑπερορῶ τὸ δαιμόνιον, ἀλλ' [u] ἐκεῖνο μεγαλοπρε-
πέστερον ἡγοῦμαι, ἢ ὡς τῆς ἐμῆς θεραπείας προσδεῖσθαι.
Οὐκοῦν, ἔφη, [x] ὅσῳ μεγαλοπρεπέστερον ἀξιοῖ σε θεραπεύειν,
τοσούτῳ μᾶλλον [y] καὶ τιμητέον αὐτό. Εὖ ἴσθι, ἔφη, ὅτι, 11

μοσταί σοι in parenthesi dicta accipe, et νοῦν δὲ μόνον, etc. cum præcedentibus conjunge. Ern. Sensus autem est: *Cum corpus tibi ex variis rerum elementis compactum sit, nonne existimas mentem aliquam divinam esse, unde tibi mens derivetur.* Sic explicat Sextus Emp. adv. Mathem. p. 326. ed. Aurel. Τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ τοῦ Ξενοφῶντός ἐστι λόγος, δύναμίν τε ἐπαγωγικὴν ἔχων καὶ τοιαύτην· γῆς πολλῆς οὔσης ἐν τῷ κόσμῳ, μικρὸν μέρος ἔχεις, καὶ ὑγροῦ πολλοῦ ὄντος, μικρὸν μέρος ἔχεις, καὶ νοῦ ἄρα πολλοῦ ὄντος ἐν τῷ κόσμῳ, μικρὸν μέρος ἔχεις. *B.*

l συνήρμοσται] Vatic. I. et Flor. E. ἥρμοσται dant.

m οὐδαμοῦ ὄντα] Utitur eodem argumento Plato in Philebo sect. 16. p. 34. ed. Fischeri: τὸ παρ' ἡμῖν σῶμα ἆρ' οὐ ψυχὴν φήσομεν ἔχειν; δῆλον ὅτι φήσομεν. Πόθεν λαβὸν, εἴπερ μὴ τό γε τοῦ παντὸς σῶμα ἔμψυχον ὂν τυγχάνει, ταὐτά γε ἔχον τούτῳ καὶ ἔτι καλλίονα; δῆλον ὡς οὐδαμόθεν ἄλλοθεν.

n εὐτυχῶς πως] Sextus Empiricus adv. Mathem. p. 573. πόθεν ex h. l. laudat probatum Davisio ad Ciceronem de N. D. ii. 6. quasi Cicero id expresserit. Ita vero Cicero: *Unde enim hunc homo arripuit, ut ait apud Xenophontem Socrates.* Idem iii. 11. *At enim quærit apud Xenophontem Socrates, unde animum arripuerimus, si nullus fuerit in mundo.* In Vatic. I. deest εὐτυχῶς.

o τάδε τὰ] Ita Vatic. I. Vulgo τὰ deerat. καὶ τὰ ὑπερμ. Vossianus II. Intelligitur hoc universum, τὸ πᾶν. Infra sect. 17. τὴν ἐν τῷ παντὶ φρόνησιν dicit.

p οὕτως οἴει] Ita cum Vossiano I. Ernesti, cum antea ὡς οἴει legeretur.

q Μὰ Δί'] Ad verba οὐδαμοῦ δὲ ἄλλοθι responsum Aristodemi refert Zeune: potuit etiam ad universam quæstionem respicere, an non hoc universum mente aliqua divina et consilio præstantiore regi censeret?

r τοὺς κυρίους] τούτων interseri voluit Weiske, κυρίους dominos et rectores, non auctores, interpretatus. Sequens τοὺς ante δημιουργοὺς omittit Paris. I.

s τὴν ἑαυτοῦ] Vossianus I. σεαυτοῦ cum Paris. III. Florent. A. B. C. σαυτοῦ Vatic. I. et Paris. I.

t οὐδὲν γνώμῃ] Ita ex Vossiano I. pro οὐδὲ scripsit Ernesti, quod interposito σὺ defendi potuisse recte censuit Weiske.

u ἐκεῖνο] Edd. primarum ἐκεῖνον correxit Paris. et Castal.

εἰ νομίζοιμι θεοὺς ἀνθρώπων [a] τι φροντίζειν, οὐκ ἂν ἀμελοίην αὐτῶν. Ἔπειτ᾽ οὐκ οἴει φροντίζειν; οἳ πρῶτον μὲν μόνον τῶν ζώων ἄνθρωπον ὀρθὸν ἀνέστησαν· ἡ δὲ ὀρθότης καὶ [b] προορᾷν πλεῖον ποιεῖ δύνασθαι, καὶ τὰ ὕπερθεν μᾶλλον [c] θεᾶσθαι, καὶ ἧττον κακοπαθεῖν. καὶ ὄψιν καὶ ἀκοὴν καὶ στόμα [d] ἐνεποίησαν· ἔπειτα τοῖς μὲν ἄλλοις [e] ἑρπετοῖς πόδας ἔδωκαν, οἳ τὸ πορεύεσθαι μόνον παρέχουσιν· ἀνθρώπῳ δὲ καὶ χεῖρας προσέθεσαν, αἳ τὰ πλεῖστα, οἷς εὐδαιμονέστεροι
12 ἐκείνων ἐσμὲν, ἐξεργάζονται· [f] καὶ μὴν γλῶττάν γε πάντων τῶν ζώων ἐχόντων, μόνην τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐποίησαν οἵαν, ἄλλοτε ἀλλαχῇ ψαύουσαν τοῦ στόματος, ἀρθροῦν τε τὴν φωνὴν, καὶ σημαίνειν πάντα ἀλλήλοις ἃ βουλόμεθα; [g] Τὸ δὲ καὶ τὰς τῶν ἀφροδισίων ἡδονὰς τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις δοῦναι περιγράψαντας τοῦ ἔτους χρόνον, ἡμῖν δὲ συνεχῶς

x ὅσῳ μεγαλοπρεπέστερον] Si vere Wyttenbach ad Plutarchum de S. N. V. p. 36. participium ὂν subjungi posteriori vocabulo voluit priore in sententia, assentientem me non habet: hoc vero in loco equidem ὂν necessario addendum puto.

y καὶ τιμητέον] Ex Vossiano I. καὶ addidi: idem tamen liber male τιμᾷν scriptum habet.

a τι φροντίζειν] Omissum in Edd. pr. addidit Paris. et Steph. Ceterum hoc idem sect. 14. ἐπιμελεῖσθαι dicitur, unde simul intelligitur Aristodemum dubitasse de cura rerum humanarum eorumque, quæ ad singulos homines spectant, eamque non potuisse nec in communi omnium hominum nec in vita sua agnoscere. Quæ vero abhinc traduntur a Socrate, minime curam peculiarem rerum humanarum a diis susceptam et gestam comprobant, sed potius docent hominem esse similem τεχνήματι σοφοῦ τινος δημιουργοῦ καὶ φιλοζώου ut est sect. 7. et reliquis, animalibus præcellere naturalibus corporis et animi facultatibus.

b προορᾷν] Juntina πρὸς ὁρᾷν, unde Castal. πρὸς τὸ ὁρᾷν. deinde πλεῖστον Paris. III.

c θεᾶσθαι] Vossianus II. θεάσασθαι. Magis oculorum voluptatem ex aspectu rorum superiorum capiendam spectavit, quam ut homines deorum cognitionem cœlum intuentes capere possent, quæ est opinio Ciceronis de N. D. ii. 56. Facit ut hoc statuam antecedens et consequens mentio commodorum ad corpus solum pertinentium.

d ἐνεποίησαν] De loco et positu altiore oculorum, aurium et oris loqui voluisse auctorem recte vidit Weiske, qui vertit: *die ihm das Gesicht, das Gehör, den Mund erhaben gestellet.* Castal. τὸ στόμα ἐποίησαν.

e ἑρπετοῖς] Pro προβάτοις, pedatis animalibus generatim dictum miror, quod Pindaro et poëtæ cuivis concedimus.

f καὶ μὴν γλῶττάν γε] Paris. I. καὶ μὴν καὶ γλ. dat. Ceterum majus omnino artificium in voce humana conspicitur; sed hæc omnia non satisfaciunt sermoni explicando. Alias psittaci et merulæ et similes aviculæ sermonem humanum æmulantes in communionem hujus beneficii adsumendæ essent. Rationis potius usu sermo nititur, ut bene monuit jam olim Aristoteles!

g Τὸ δὲ καὶ] Stephanus cum interrogatione hæc legi et intelligi πόσον ἐστὶ vel simile quid volebat. Leonclavius τί δέ conjiciebat scribendum, quod plane exhibet Vossianus I. In vulgari lectione Ernesti e superioribus repetebat οὐκ οἴει προνοίας ἔργον εἶναι. Quod Zeune comparat locum infra IV. iii. 5. quasi similem: ait enim infinitivum novies ita repeti, intellecto τί δοκεῖ σοι, aut simili aliquo additamento; in eo vir doctus et fallitur et fallit lectorem. Ibi enim se-

μέχρι γήρως [h] ταύτας παρέχειν; [i] Οὐ τοίνυν μόνον ἤρκεσε 13
τῷ θεῷ τοῦ σώματος ἐπιμεληθῆναι, ἀλλ' (ὅπερ μέγιστόν
ἐστι,) καὶ τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ [k] ἐνέφυσε.
τίνος γὰρ ἄλλου ζώου ψυχὴ πρῶτα μὲν θεῶν [l] τῶν τὰ μέ-
γιστα καὶ κάλλιστα συνταξάντων ᾔσθηται ὅτι εἰσί; τί δὲ
φῦλον [m] ἄλλο ἢ οἱ ἄνθρωποι θεοὺς θεραπεύουσι; ποία δὲ
ψυχὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἱκανωτέρα προφυλάττεσθαι ἢ λιμὸν ἢ
δίψος ἢ ψύχη ἢ θάλπη, ἢ [n] νόσοις ἐπικουρῆσαι, ἢ ῥώμην
ἀσκῆσαι, ἢ [o] προσμάθησιν ἐκπονῆσαι, ἤ, ὅσα ἂν ἀκούσῃ
ἢ ἴδῃ ἢ μάθῃ, ἱκανωτέρα ἐστὶ διαμεμνῆσθαι; Οὐ γὰρ 14
πάνυ σοι κατάδηλον, ὅτι [p] παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα, ὥσπερ θεοὶ
[q] οἱ ἄνθρωποι βιοτεύουσι, [r] φύσει καὶ τῷ σώματι καὶ τῇ
ψυχῇ κρατιστεύοντες; οὔτε γὰρ βοὸς ἂν [s] ἔχων σῶμα
ἀνθρώπου δὲ γνώμην, ἠδύνατ' ἂν πράττειν ἃ ἐβούλετο· οὔθ'

quitur πάνυ καὶ ταῦτα φιλάνθρωπα, καὶ τοῦτο προνοητικὸν, ὑπερβάλλει καὶ τοῦτο φιλανθρωπίᾳ, et sic plura. Mihi verba aliquot excidisse videntur; quo factum ut sequentia Οὐ τοίνυν minus cum antecedentibus nunc congruant. Vide etiam ad IV. iii. 5. et Apologiæ sect. 17.

h ταύτας] Cum Aldina, Paris. et Steph. hoc Juntinæ, Vossiani II. et Vind. ταῦτα prætuli; alterum probavit Ernesti, Zeune, Schütz. et alii.

i Οὐ τοίνυν] Ex antecedentibus nihil hic consequitur; quare τοίνυν recte suspectum fuit Ernesto, inepte defendit Zeune. Vossianus II. οὗ τινος dat. οὐδὲ μὴν aut οὔτοι δὲ scripsisse Xenophontem suspicatur Schütz.

k ἐνέφυσε] Vossianus II. ἐνέφυσαν dat; contra paulo post θεὸν, τὸν — συντάξαντα — ἐστίν· quod equidem præferrem, ne Socrates nimis inconstans inter deum et deos fluctuare videatur.

l τῶν τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα συνταξάντων] Hæc verba commodius abesse censebat Ernesti, quia nec vim aliquam habeant aptam sententiæ universæ. At recte amplificari deorum notionem, ut eo major animi divinam creationem perspicientis vis intelligatur, lector facile sentit; et Platonem Legum Libro X. p. 74. similiter τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα de hoc universo posuisse admonuit Weiske.

m ἄλλο ἢ οἱ — θεραπεύουσι] Vossianus II. ἄλλο ὡς ἄνθρωποι omissis verbis θεοὺς θεραπεύουσι. Juntina ἀληθεῖ ἄνθρωποι, quod Brodæus correxit: ἄλλο τι ἢ ἀνθρ. Castalio ἀλλ' ἢ οἱ ἀνθρ. unde οἱ vulgo omissum recepit Zeune.

n νόσοις] Paris. I. νόσῳ dat.

o προσμάθησιν] Ita cum Castal. Zeune, cum reliquæ Edd. πρὸς μάθησιν darent. Vocabulum ipsum mihi displicet. Quæ contra Zeunium disputavit Schweighæuser ad Polybium T. VI. p. 526. malo apud ipsum legi, si quis opinionem viri docti cognoscere cupiat.

p παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα,] Hic locus valet ad demonstrandum inanem esse Thom. Magistri observationem, τὴν παρὰ *cum accusativo de inanimatis tantum rebus, non item de animatis dici.* Conf. Dorvill. ad Charit. p. 501. *H.*

q οἱ ἄνθρωποι] Articulum ex conjectura Hindeburgii adjecerunt præeunte Zeunio et probantibus Ernesto et Fischero ad Platonis Apol. p. 67. viri docti.

r φύσει] Naturali corporis et animi præstantia vertit Weiske, ut effugeret censuram Ernestianam, quæ frigere hoc verbum statuit.

s ἔχων] Intellige τὶς vel ὁ ἄνθρωπος. Simiæ manus habent similes humanis, neque tamen eam ob rem homini pares sunt prudentia. Recte igitur Socrates correxit errorem præceptoris Anaxagoræ, qui hominem propter usum manuum prudentissimum omnium animalium esse dixerat, auctore Aristotele de Partibus

ὅσα χεῖρας ἔχει, ἄφρονα δ' ἐστὶ, πλέον οὐδὲν ἔχει. σὺ δὲ
15 [a] ἀμφοτέρου τῶν πλείστου ἀξίων τετυχηκὼς, οὐκ οἴει σοῦ θεοὺς ἐπιμελεῖσθαι; ἀλλ', [b] ὅταν τί ποιήσωσι, νομιεῖς αὐτοὺς σοῦ φροντίζειν; [c] Ὅταν πέμπωσιν (ὥσπερ σοὶ φῂς πέμπειν αὐτοὺς,) συμβούλους, ὅ τι χρὴ ποιεῖν καὶ μὴ ποιεῖν. Ὅταν δὲ Ἀθηναίοις, ἔφη, πυνθανομένοις τι διὰ μαντικῆς φράζωσιν,
16 οὐ καὶ σοὶ δοκεῖς φράζειν αὐτούς; οὐδ', ὅταν τοῖς Ἕλλησι τέρατα πέμποντες προσημαίνωσιν, οὐδ', ὅταν πᾶσιν ἀνθρώποις; ἀλλὰ μόνον σε ἐξαιροῦντες ἐν [d] ἀμελείᾳ κατατίθενται; Οἴει δ' ἂν τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις δόξαν ἐμφῦσαι, ὡς ἱκανοί εἰσιν εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν, εἰ μὴ δυνατοὶ ἦσαν; [e] καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐξαπατωμένους τὸν πάντα χρόνον οὐδέποτ' ἂν αἰσθέσθαι; οὐχ' ὁρᾷς, ὅτι τὰ πολυχρονιώτατα καὶ σοφώτατα τῶν ἀνθρωπίνων, [f] πόλεις καὶ ἔθνη, θεοσεβέστατά ἐστιν, καὶ αἱ φρονιμώταται ἡλικίαι, θεῶν ἐπιμελέσταται;
17 Ὦ 'γαθὲ, ἔφη, κατάμαθε, ὅτι καὶ [g] ὁ σὸς νοῦς ἐνὼν τὸ σὸν σῶμα, ὅπως βούλεται, μεταχειρίζεται. Οἴεσθαι οὖν χρὴ καὶ τὴν [h] ἐν τῷ παντὶ φρόνησιν τὰ πάντα, ὅπως ἂν αὐτῇ ἡδὺ ᾖ, οὕτω τίθεσθαι· [i] καὶ μὴ, τὸ σὸν μὲν ὄμμα δύνασθαι ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι, τὸν δὲ τοῦ θεοῦ ὀφθαλμὸν ἀδύνατον εἶναι ἅμα πάντα ὁρᾷν· μηδὲ, τὴν σὴν μὲν ψυχὴν καὶ

Animal. IV. 10. qui contra monet ob usum rationis homini fuisse additas manus. Aristotelis locum transtulit Plutarchus de fraterno amore, p. 869. ed. Reisk. Idem de Fortuna p. 104. alium Anaxagoræ locum ea de re affert, sed corruptum.

a ἀμφοτέρου] Hoc cum Ernesto Zeune prætulit alteri ἀμφοτέρων, quod dat cum Aldina, Steph. In Vatic. I. Florent. A. D. Paris. I. ἀμφοτέρων πλείστου omisso τῶν est. Mihi animum in partes Stephani inclinare non diffiteor.

b ὅταν τί] Quid Deos facere vis tua causa, quando demum et quibus deorum factis credes eos non omnem tui curam abjecisse? Græcismum illustrant loca a viris doctis comparata infra II. ii. 3. Œconom. iii. 2. Platonis Phædon. sect. 54.

c Ὅταν] Paris. I. ὅταν μὲν πέμπωσιν, ὥσπερ σὺ σοὶ φῇς. Vulgo erat ὥσπερ σὺ φῄς. quam scripturam primus correxit suadente Stephano Schütz.

d ἀμελείᾳ κατατίθενται;] Consequi debebat κατατίθεσθαι, sed variatur oratio. Usitatius tamen τίθενται mihi videbatur esse.

e καὶ τοὺς ἀνθρώπους] Articulum de meo addidi, quia abesse vix posse videbatur.

f πόλεις καὶ ἔθνη] Hæc duo vocabula Weiskio et ei, qui Strothianam Editionem Gothæ recoxit, a glossatore interposita videntur. Falsum enim esse civitates et gentes diuturnitate et sapientia rebus humanis omnibus præstare. Socrates Aristodemo cultum deorum approbare conatur a consensu et singulorum hominum, et universorum in gentes et civitates congregatorum, in quibus, quo quis ætate provectior et prudentior est, eo magis animum ad deorum cultum

περὶ τῶν ἐνθάδε καὶ περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Σικελίᾳ δύνασ-
θαι φροντίζειν, τὴν δὲ τοῦ θεοῦ φρόνησιν μὴ ἱκανὴν εἶναι ἅμα
πάντων ἐπιμελεῖσθαι. Ἢν μέντοι, ὥσπερ ἀνθρώπους θερα- 18
πεύων, γιγνώσκεις τοὺς ἀντιθεραπεύειν ἐθέλοντας, καὶ χαριζό-
μενος τοὺς ἀντιχαριζομένους, καὶ [k] συμβουλευόμενος κατα-
μανθάνεις τοὺς φρονίμους, οὕτω καὶ τῶν θεῶν πεῖραν λαμβάνῃς
θεραπεύων, εἴ τι σοι θελήσουσι περὶ τῶν ἀδήλων ἀνθρώποις
συμβουλεύειν, γνώσῃ τὸ θεῖον, ὅτι τοσοῦτον καὶ τοιοῦτόν ἐστιν,
ὥσθ' ἅμα πάντα ὁρᾷν, καὶ πάντα ἀκούειν, καὶ πανταχοῦ
παρεῖναι, καὶ ἅμα πάντων [l] ἐπιμελεῖσθαι. [m] Ἐμοὶ μὲν οὖν 19
ταῦτα λέγων οὐ μόνον τοὺς συνόντας ἐδόκει ποιεῖν, ὁπότε ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων [n] ὁρῷντο, ἀπέχεσθαι τῶν ἀνοσίων τε καὶ ἀδίκων
καὶ αἰσχρῶν, ἀλλὰ καὶ ὁπότε ἐν ἐρημίᾳ [o] εἶεν, ἐπεί περ
ἡγήσαιντο μηδὲν ἄν ποτε, ὧν πράττοιεν, θεοὺς διαλαθεῖν.

CAP. V.

TEMPERANTIA COMMENDATUR.

Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐγκράτεια [p] καλόν τε κἀγαθὸν ἀνδρὶ κτῆμά ἐστιν, ἐπισκεψώμεθα, [q] εἴ τι προὐβίβαζε λέγων εἰς αὐτὴν

habet propensum; similiter quo gens aliqua aut civitas est antiquior et partim prudentia partim institutis et legibus cultior et politior, eo majorem erga deos reverentiam cultu publico et privato ostendit. In qua sententia ponitur hominem, ut animal sociale, simul atque cum aliis ad societatem civilem coiit, multo majores ingenii vires et effectus conjunctis conatibus exserere, quam sejunctus singularem dum vivit vitam. Mihi itaque vocabula πόλεις καὶ ἔθνη non solum non superflua, sed contra necessaria esse videntur.

g ὁ σὸς νοῦς ἐνὼν] Reiske ὁ σοὶ malebat, Ernesti verbum ἐνὼν suspectum habebat. Utrumque defendit Hindeburg. ἐνὼν interpretari licet *quamdiu inest*. ἐνὼν τὸ σῶμα dat Florent. A.

h ἐν τῷ παντὶ] Auctore Hindeburgio et præeunte Schützio articulum addidi.

i καὶ μὴ,] Repete οἴεσθαι χρή.

k συμβουλευόμενος] Juntina συμβουλευομένους καταμανθάνῃς. quem errorem correxit Castalio, ut statim in sequentibus, ubi Edd. pr. dant λαμβάνεις — εἴ τοι σοὶ — ἄλλων ἀνθρώποις. ubi Brodæus postremum in ἄλλων ἀνθρωπίνων mutari voluit.

l ἐπιμελεῖσθαι] Deinceps vulgo adnexum αὐτοὺς, vel ut est in Vossiano I. et Vindob. II. αὐτὸ, cum Vossiano II. omisit Ernesti.

m Ἐμοὶ μὲν οὖν] Ex Paris. Libro I. οὖν addidi.

n ὁρῷντο] Aldina ὡρῶντο: similiter fere Edd. recentiores omnes præter Schützianam, quæ ὁρῶντο sine Iota subscripto dant.

o εἶεν] Formam εἴησαν ex observatione Grammatici Sangermannensis a Ruhnkenio posita ad h. l. restituit Schütziana.

p καλόν — κτῆμα] De eadem re infra

τοιάδε· Ὦ ἄνδρες, εἰ, πολέμου ἡμῖν γενομένου, βουλοίμεθα
ἑλέσθαι ἄνδρα, ὑφ' οὗ μάλιστα [a] ἂν αὐτοὶ μὲν σωζοίμεθα,
τοὺς δὲ πολεμίους χειροίμεθα, ἆρ', ὅντιν' ἂν αἰσθανοίμεθα
ἥττω γαστρὸς ἢ οἴνου ἢ ἀφροδισίων [b] ἢ πόνου ἢ ὕπνου, τοῦτον
αἱροίμεθα; καὶ πῶς ἂν οἰηθείημεν τὸν τοιοῦτον ἢ ἡμᾶς σῶσαι,
2 ἢ [c] τοὺς πολεμίους κρατῆσαι; Εἰ δ' ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου
γενόμενοι βουλοίμεθά τῳ ἐπιτρέψαι ἢ παῖδας ἄῤῥενας παι-
δεῦσαι, ἢ θυγατέρας παρθένους διαφυλάξαι, ἢ χρήματα
διασῶσαι, ἆρ' ἀξιόπιστον εἰς ταῦτα [d] ἡγησαίμεθ' ἂν τὸν
ἀκρατῆ; δούλῳ δ' ἀκρατεῖ ἐπιτρέψαιμεν ἂν ἢ βοσκήματα
ἢ [e] ταμιεῖα ἢ ἔργων [f] ἐπιστασίαν; διάκονον δὲ καὶ [g] ἀγο-
3 ραστὴν τοιοῦτον ἐθελήσαιμεν ἂν προῖκα λαβεῖν; Ἀλλὰ
μὴν εἴ γε μηδὲ δοῦλον ἀκρατῆ δεξαίμεθ' ἂν, πῶς οὐκ ἄξιον
[h] αὐτόν γε φυλάξασθαι τοιοῦτον γενέσθαι; καὶ γὰρ οὐχ,
ὥσπερ οἱ πλεονέκται τῶν ἄλλων ἀφαιρούμενοι χρήματα
ἑαυτοὺς δοκοῦσι πλουτίζειν, οὕτως ὁ ἀκρατὴς τοῖς μὲν
ἄλλοις βλαβερὸς ἑαυτῷ δ' ὠφέλιμος, ἀλλὰ κακοῦργος μὲν
4 τῶν ἄλλων, ἑαυτοῦ δὲ πολὺ κακουργότερος· εἴ γε κακουργό-
τατόν ἐστι, μὴ μόνον τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ φθείρειν, ἀλλὰ
καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν. Ἐν συνουσίᾳ δὲ τίς ἂν
ἡσθείη τῷ τοιούτῳ, [i] ὃν εἰδείη τῷ ὄψῳ τε καὶ τῷ οἴνῳ χαί-
ροντα μᾶλλον ἢ τοῖς φίλοις, καὶ τὰς πόρνας ἀγαπῶντα

IV. v. 1. ἀγαθὸν εἶναι τῷ μέλλοντι καλόν τι πράξειν.

q εἴ τι] Stobæus εἴ πη dat. Sequens αὐτὴν ex versione Bessarionis, Edit. Paris. Florent. A. B. C. et Paris. Libro III. dedit Zeune, ταύτην cum Stobæo, Paris. I. Vatic. I. et Stephaniana sec. Ernesti, Vulgatum τοιαύτην habet Florent. D. De verbo προυβίβαζε. dixi ad I. ii. 17.

a ἂν αὐτοὶ] Male Stobæus ἂν omisit.

b ἢ πόνου] Inter ea, quibus omnino negatis sibi natura dolescit, desideria cibi, potus, coitus et somni πόνον enumerari quis non miretur? Video tamen interpretes nihil monuisse.

c τοὺς πολεμίους] Paris. III. τῶν πολεμίων dat. Juntina cum Stobæo infra IV. v. 10. ἐχθροὺς dat pro ἐχθρῶν.

d ἡγησαίμεθ' ἂν] Vulgatum ἡγησόμεθα, quod Vatic. I. et omnes libri Florentini retinent, ex conjectura Mori in ἡγησοίμεθα mutaverat Ernesti, verum ex Stobæo dedit Zeune.

e ταμιεῖα] Ita cum Juntina Steph. sec. Vossiano II. Stobæo Zeune scripsit: reliquæ Edd. ταμεῖα habent.

f ἐπιστασίαν] Vulgatum ἐπίστασιν ex Stobæo cum Brodæo correxit Zeune.

g ἀγοραστὴν τοιοῦτον] Ex Stobæo et Athenæo p. 171. comparata sect. 5. et Cyrop. V. v. 32. articulum τὸν interseruit Zeune. Athenæus præterea θέλοιμεν neglecto ἂν habet.

h αὐτὸν] Intellige τινὰ seu ἕκαστον ἡμῶν. Edd. pr. αὐτὸν dant.

i ὃν εἰδείη] Edd. pr. ἐπειδὴ ἢ peperit conjecturam in margine Castal. χαίροντ. et ἀγαπῶντι.

k πρῶτον] Stobæus πρώτην dat.

l Ἥραν] Utitur Socrates eadem for-

μᾶλλον ἢ τοὺς ἑταίρους; ἆρά γε οὐ χρὴ πάντα ἄνδρα, ἡγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρετῆς εἶναι κρηπῖδα, ταύτην [k] πρῶτον ἐν τῇ ψυχῇ κατασκευάσασθαι; Τίς γὰρ ἄνευ 5
ταύτης ἢ μάθοι τι ἂν ἀγαθὸν ἢ μελετήσειεν ἀξιολόγως; ἢ τίς οὐκ ἄν, ταῖς ἡδοναῖς δουλεύων, αἰσχρῶς διατεθείη καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, νὴ τὴν [l] Ἥραν, ἐλευθέρῳ μὲν ἀνδρὶ [m] εὐκτέον εἶναι, μὴ τυχεῖν δούλου τοιούτου, δουλεύοντα δὲ [n] ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς, ἱκετεύειν τοὺς θεοὺς, δεσποτῶν ἀγαθῶν τυχεῖν· οὕτω γὰρ ἂν [o] μόνως ὁ τοιοῦτος σωθείη. Τοιαῦτα δὲ λέγων, ἔτι ἐγκρατέστερον τοῖς ἔργοις 6
ἢ τοῖς λόγοις ἑαυτὸν ἐπεδείκνυεν· οὐ γὰρ μόνον τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν ἐκράτει, ἀλλὰ καὶ τῆς διὰ τῶν χρημάτων, νομίζων τὸν παρὰ τοῦ τυχόντος χρήματα λαμβάνοντα, [p] δεσπότην ἑαυτοῦ καθιστάναι, καὶ δουλεύειν δουλείαν οὐδεμιᾶς ἧττον αἰσχράν.

CAP. VI.

ANTIPHONTEM SOPHISTAM OBJICIENTEM SIBI VICTUM HABITUMQUE TENUEM ET GRATIS DOCENDI CONSUETUDINEM REFELLIT SOCRATES.

Ἄξιον δὲ αὐτοῦ, καὶ ἃ πρὸς [q] Ἀντιφῶντα [r] τὸν σοφιστὴν

mula III. x. 9. III. xi. 5. Noster Cyrop. I. iv. 12. Plato Apolog. quamvis viri docti muliebrem eam fuisse Athenis affirment.

m εὐκτέον] Ita recte vulgatum εὐκτὸν corrigi jussit Weiske. εὐκτέον ἀνδρὶ idem est, quod ἄνδρα δεῖ εὔχεσθαι: igitur ad sequens ἱκετεύειν repetendum est δεῖν ex εὐκτέον. Stobæus δουλεύοντι ἱκετευτέον dat, probante Brodæo, Vossianus liber δεῖν addit. Florent. E. δουλεύοντι, Paris. I. ἱκατευτέον dat.

n ταῖς τοιαύταις] Xenophontem αὐτὸν ταῖς ἡδοναῖς aut δουλ. μέντοι αὐτὸν ταῖς ἡδοναῖς scripsisse suspicatus est Weiske. Mihi neutra ratione nec omnino correctione opus esse videtur. ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς interpretor *uni alterive harum cupiditatum.* Totam vero sententiam ita verto: *Quod si tamen aliquando libero homini contigerit, ut in servitutem unius alteriusve harum cupiditatum incidat, eum precari decet deos, ut bonus ei dominus obtingat, qui non nimis dure eum tractet, nec dominium suum nimis severe exerceat.* Subtilitatem nimiam in comparatione quæsivit, et comparato loco Œcon. I. 23. sententiam illustrare voluit Weiske. Similis est locus Platonis in Republ. I. p. 151. ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι παύσωνται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσι — δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἐστι καὶ μαινομένων ἀπηλλάχθαι.

o μόνως] Ita cum Steph. sec. Florent. C. Paris. III. scripsit Zeune, comparata Cyri Disc. III. ii. 23. μόνον cum Leoncl. Welsiana et Ernest. μόνος est in Edd. pr.

p δεσπότην] Deinceps αὐτὸν addi Reiske, ἑαυτῷ rescribi voluit Ernesti: neutra conjectura opus est. Ceterum supra I.

διελέχθη, μὴ παραλιπεῖν. ὁ γὰρ Ἀντιφῶν ποτὲ βουλόμενος
[a] τοὺς συνουσιαστὰς αὐτοῦ παρελέσθαι, προσελθὼν τῷ Σω-
2 κράτει, παρόντων αὐτῶν, ἔλεξε τάδε· Ὦ Σώκρατες, ἐγὼ
μὲν ᾤμην τοὺς φιλοσοφοῦντας εὐδαιμονεστέρους χρῆναι γίγ-
νεσθαι· σὺ δέ μοι δοκεῖς τἀναντία τῆς [b] σοφίας ἀπολελαυκέ-
ναι. ζῇς γοῦν οὕτως, ὡς οὐδ᾽ ἂν εἷς δοῦλος ὑπὸ [c] δεσπότῃ
διαιτώμενος [d] μείνειε, σιτία τε σιτῇ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ
φαυλότατα, καὶ ἱμάτιον ἠμφίεσαι οὐ μόνον φαῦλον, [e] ἀλλὰ
τὸ αὐτὸ θέρους τε καὶ χειμῶνος, ἀνυπόδητός τε καὶ [f] ἀχίτων
3 [g] διατελεῖς. Καὶ μὴν χρήματά γε οὐ λαμβάνεις, ἃ καὶ
κτωμένους εὐφραίνει καὶ κεκτημένους ἐλευθεριώτερόν τε καὶ
ἥδιον ποιεῖ ζῆν. Εἰ οὖν, [h] ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἔργων οἱ
διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσιν,
οὕτω καὶ σὺ τοὺς συνόντας [i] διαθήσεις, νόμιζε κακοδαιμονίας
4 διδάσκαλος εἶναι. Καὶ ὁ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπεν· Δοκεῖς
μοι, [k] ἔφη, ὦ Ἀντιφῶν, ὑπειληφέναι με οὕτως ἀνιαρῶς ζῆν,

ii. 6. *τοὺς δὲ λαμβάνοντας τῆς ὁμιλίας μισθὸν ἀνδραποδιστὰς ἑαυτῶν ἀπεκάλει διὰ τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς εἶναι, διαλέγεσθαι παρ᾽ ὧν ἂν λάβοιεν τὸν μισθόν.* qui locus nisi cum nostro comparetur, extrema recte intelligi vix possunt. Atque omnino Xenophon inutili repetitione abstinere debebat.

q *Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν*] Ad oratorem Rhamnusium, retulerunt male Photius cum Pseudoplutarcho de Oratoribus Atticis. Librum Andranti, compilatum postea ab Hephæstione grammatico, *περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν Ἀντιφῶντος* memoravit Athenæus xv. pag. 673. F. Ex Aristotele Diogenes Laërtius ii. 46. tradit Antiphontem intelligi eum qui *τερατοσκόπος* fuit appellatus. *Σωκράτει τις ἐφιλονείκει Ἀντίλοχος Λήμνιος καὶ Ἀντιφῶν ὁ τερατοσκόπος.* De hoc Suidas *Ἀντιφῶν Ἀθηναῖος, τερατοσκόπος καὶ ἐποποιὸς καὶ σοφιστής· ἐκαλεῖτο δὲ λογομάγειρος.* Eundem idem Suidas ex alio auctore *ὀνειροκρίτην* vocat et auctorem libri *περὶ κρίσεως ὀνείρων* facit. Hermogenes *τερατοσκόπῳ* tribuit *λόγον περὶ ἀληθείας* (in libros duos divisum) et *περὶ ὁμονοίας,* item *λόγον πολιτικόν.* Hæc excerpta habeto ex Ruhnkenii Dissertatione de Antiphonte oratore repetita in Reiskii Oratorum Græcorum Vol. VII. p. 824. seqq.

r *τὸν σοφιστὴν*] Vocem *σοφιστὴς* primo latiorem sensum habuisse testis est Suidas. Dicebatur enim in sensu bono de cujuscunque artis peritis, præcipue vero de iis, qui sapientiam excolebant, seu philosophis: *τὸ παλαιὸν σοφιστὴς ὁ σοφὸς ἐκαλεῖτο.* Suid. Sic supra I. i. 11. *καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κόσμος.* (Qui cum multos discipulos haberent, eosdemque philosophiæ præceptis gratuito erudirent, hinc *σοφιστὴς* pro *διδάσκαλος* dictus fuit, nec sensu quidem malo: *λέγεται δὲ σοφιστὴς καὶ ὁ διδάσκαλος, ὡς σωφίζων,* teste eodem Suida.) Tandem Socratis temporibus, cum ex discipulis suis quæstum facerent, vanisque sermonum argutiis et ineptiis uterentur, Sophistæ summo contemptui habebantur, nec dubitat ipse Socrates eos cum turpissimis hominibus comparare, inf. 13. *B.*

a *τοὺς συνουσιαστὰς*] Juntina *τοὺς συνουσίας τάς*: quod vitium Brodæus corrigebat legendo *συνουσίας τὰς τούς.* Castal. *τὰς συνουσίας τὰς* dedit, Vossianus I. *τὰς συνουσίας αὐτοῦ.*

b *σοφίας*] Paris. I. dat *φιλοσοφίας.*

c *δεσπότῃ*] Paris. I. *δεσπότου* dat, quod ipsum h. l. rescribi voluit Brodæus.

d *μείνειε*] Valckenair malebat *ὑπομείνειε.*

ὥστε πέπεισμαι, σὲ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἂν ἑλέσθαι, ἢ ζῆν,
ὥσπερ ἐγώ. ἴθι οὖν ἐπισκεψώμεθα, τί χαλεπὸν ᾔσθησαι τοῦ
ἐμοῦ βίου. [l] Πότερον, ὅτι τοῖς μὲν λαμβάνουσιν ἀργύριον 5
ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀπεργάζεσθαι τοῦτο, [m] ἐφ' ᾧ ἂν μισθὸν λαμ-
βάνωσιν, ἐμοὶ δὲ μὴ λαμβάνοντι [n] οὐκ ἀνάγκη διαλέγεσθαι, ᾧ
ἂν μὴ βούλωμαι; ἢ τὴν δίαιτάν μου φαυλίζεις, ὡς ἧττον μὲν
ὑγιεινὰ ἐσθίοντος ἐμοῦ ἢ σοῦ, ἧττον δὲ ἰσχὺν παρέχοντα; ἢ
[o] ὡς χαλεπώτερα πορίσασθαι τὰ ἐμὰ διαιτήματα τῶν σῶν,
διὰ τὸ σπανιώτερά τε καὶ πολυτελέστερα εἶναι; ἢ ὡς ἡδίω σοι,
[p] ἃ σὺ [q] παρασκευάζει, ὄντα, ἢ ἐμοί, [r] ἃ ἐγώ; οὐκ οἶσθ' ὅτι
ὁ μὲν ἥδιστα ἐσθίων ἥκιστα ὄψου δεῖται, ὁ δὲ ἥδιστα πίνων
ἥκιστα τοῦ μὴ παρόντος ἐπιθυμεῖ ποτοῦ; Τά γε μὴν ἱμάτια 6
οἶσθ' ὅτι οἱ μεταβαλλόμενοι ψύχους καὶ θάλπους ἕνεκα
μεταβάλλονται· καὶ ὑποδήματα ὑποδοῦνται, ὅπως μὴ διὰ
τὰ λυποῦντα τοὺς πόδας κωλύωνται πορεύεσθαι· ἤδη οὖν ποτὲ
ᾔσθου ἐμὲ ἢ διὰ ψύχος [s] μᾶλλόν του ἔνδον μένοντα, ἢ διὰ

Sed vulgatam defendit Zeune ita, ut verbum fugæ (ἀποδιδράσκειν) opponatur.

e ἀλλὰ τὸ] Intellige ἀλλὰ καὶ τό. Sæpe καὶ omitti docuit ad h. l. Hindeburg.

f ἀχίτων] Sine tunica pallium gestans, quod imitati Socratem fecerunt etiam Cynici. χιτῶνα proprie dici τὸν ἐπενδύτην, interulam contra vel ὑπενδύτην, eamque etiam Socratis corpus sub pallio texisse admonuit Salmasius ad Tertullianum de Pallio p. 70.

g διατελεῖς] Post ἀχίτων Fischerus cum Valckenario ὢν addi voluerunt probante Ernesto: contra Zeune apposuit Nostri Cyrop. I. v. 10. et διατελεῖν ἐν εἰρήνῃ Vectigal. v. 2. mihi tamen non persuasit, ut vulgatam integram esse putem.

h ὥσπερ καὶ] Edd. pr. καὶ omittunt.

i διαθήσεις] *Ita et tu tuos disciplina tua effeceris tui similes, et imitatores tenuitatis illius reddideris.* Exquisita elegantia est in verbo διατιθέναι hoc modo dicto, quam sæpe non assecuti sunt Græce doctissimi. Et sæpe ita dicitur, ut vix uno verbo Latino exprimi possit. Itaque recte hujus verbi usus cognoscendus est studiosis, præsertim cum Græci scriptores posterioris ætatis elegantiæ studiosi prope venentur occasiones verbi ita similive modo usurpandi. Exempla plura congessere viri celeb. Tib. Hemsterhusius ad Lucian. Nigrin. T. I. p. 81. ubi Solanus id verbum non intellexerat, et Wesselingius ad Diodor. Sic. I. p. 99. quæ facile multis, qui attenderit, augebit. *E.*

k ἔφη,] Edd. pr. omittunt, quasi abundans verbum. Sed sic sæpe Xenophon interserit ἔφη, ut ad Cyrop. V. iv. 33. monuit Zeune.

l Πότερον] Intellige τοῦτο χαλεπὸν τοῦ ἐμοῦ βίου ᾔσθησαι.

m ἐφ' ᾧ] Paris. I. ἐφ' οἷς dat.

n οὐκ ἀνάγκη] Juntina οὐκ ἂν ἀνάγκη dat.

o ὡς χαλεπώτερα] Intellige ὄντα, ut sint accusativi absoluti, veluti sequitur ὡς ἡδίω ὄντα.

p ἃ σὺ] Juntina et Parisina ἃ σοὶ dant.

q παρασκευάζει] Stephaniano παρασκευάζῃ hoc ex Edd. pr. prætulit Zeune. παρασκευάζεις dat Castal. σοὶ παρασκευάζεται Parisina.

r ἃ ἐγώ;] Vulgatum λέγω omisit Parisina, correxit Ernestus, addicente Vatic. I. *quam mihi quæ ego sumo* vertit Bessarion. ἢ ἐμοὶ ἃ λέγω proxime ad verum Florent. liber. E. habet.

s μᾶλλόν του] Paris. Liber III. dat μᾶλλόν που.

θάλπος μαχόμενόν τῳ περὶ σκιᾶς, ἢ διὰ τὸ ἀλγεῖν τοὺς
7 πόδας οὐ βαδίζοντα, ὅπου ἂν βούλωμαι; Οὐκ οἶσθ᾽ ὅτι οἱ
φύσει ἀσθενέστατοι τῷ σώματι, μελετήσαντες τῶν ἰσχυρο-
τάτων ἀμελησάντων κρείττους τε γίγνονται, [a] πρὸς ἃ ἂν
μελετῶσι, καὶ ῥᾷον αὐτὰ φέρουσιν; [b] ἐμὲ δὲ ἄρα οὐκ οἴει,
[c] τῷ σώματι ἀεὶ τὰ συντυγχάνοντα μελετῶντα καρτερεῖν,
8 πάντα ῥᾷον φέρειν [d] σοῦ μὴ μελετῶντος; Τοῦ δὲ μὴ δου-
λεύειν γαστρὶ μηδὲ ὕπνῳ καὶ λαγνείᾳ οἴει τι ἄλλο αἰτιώ-
τερον εἶναι, ἢ τὸ ἕτερα ἔχειν τούτων ἡδίω, ἃ οὐ μόνον [e] ἐν
χρείᾳ ὄντα εὐφραίνει, ἀλλὰ καὶ ἐλπίδας παρέχοντα ὠφελή-
σειν ἀεί; καὶ μὴν τοῦτό γε οἶσθα, ὅτι οἱ μὲν οἰόμενοι μηδὲν
εὖ πράττειν οὐκ εὐφραίνονται, οἱ δὲ ἡγούμενοι καλῶς προχω-
ρεῖν ἑαυτοῖς ἢ γεωργίαν ἢ ναυκληρίαν ἢ [f] ἄλλ᾽ ὅ τι ἂν τυγ-
9 χάνωσιν ἐργαζόμενοι, ὡς εὖ πράττοντες εὐφραίνονται. Οἴει
οὖν ἀπὸ πάντων τούτων τοσαύτην ἡδονὴν εἶναι, ὅσην ἀπὸ τοῦ
ἑαυτόν τε ἡγεῖσθαι βελτίω γίγνεσθαι καὶ φίλους [g] ἀμείνους
κτᾶσθαι; ἐγὼ τοίνυν διατελῶ [h] ταῦτα νομίζων. ἐὰν δὲ [i] ἢ
φίλους ἢ πόλιν ὠφελεῖν δέῃ, ποτέρῳ [k] ἂν εἴη πλείων σχολὴ
τούτων ἐπιμελεῖσθαι, τῷ, ὡς ἐγὼ νῦν, ἢ τῷ, ὡς σὺ μακαρίζεις,
διαιτωμένῳ; στρατεύοιτο δὲ πότερος ἂν ῥᾷον, ὁ μὴ δυνάμενος

a πρὸς ἃ ἂν] Ex Stobæo, Edit. Paris. Vatic. I. Florent. A. B. E. et Paris. III. ἂν revocavit Zeune. πρὸς ἂν Florent. C. Paris. I. et Vatic. I. Deinde μελετήσωσι habet Stobæus; vere, ut equidem censeo.

b ἐμὲ — μελετῶντα] Edd. pr. Paris et libri Paris. I. et III. dant ἐμοὶ μελετῶντι.

c τῷ σώματι ἀεὶ τὰ] Weiske aut post σώματι comma ponendum aut scribendum esse transpositis vocabulis τὰ τῷ σώματι ἀεὶ συντυγχάνοντα censuit.

d σοῦ μὴ μελετῶντος] De genere non de Antiphonte loqui putans Socratem Ernesti τοῦ μὴ μελ. scriptum maluit adeoque edidit, quem recte non est secutus Zeune. Comparat se Socrates cum Antiphonte etiam sect. 5.

e ἐν χρείᾳ ὄντα] Male vertunt interpretes: *in necessitate constitutum exhilarant*, tanquam ὄντα dicatur in accusativo, cum nominativus pluralis sit, et opponatur alteri nom. παρέχοντα. Melius, nec tamen accurate Bessario: *dum usui sunt.* Sed recte vidit Hindeburgius, locum sic reddendum esse: *ipso usu, dum uteris eis. B.*

f ἄλλ᾽ ὅ τι ἂν τυγχάνωσιν] Edd. pr. ἄλλό τι ἂν τυγχάνουσι dant.

g ἀμείνους κτᾶσθαι] Voluit dicere, *amicos, quos acquisiveris, reddere meliores.*

h ταῦτα νομίζων] Weiske vertit quasi τοῦτο esset scriptum, *ego ita sum semper arbitratus.* Equidem ταῦτα referendum esse ad proxime antecedentia: τὸ ἡγεῖσθαι βελτίω ἑαυτὸν γίγνεσθαι alterumque τὸ φίλους ἀμείνους κτᾶσθαι: hæc igitur duo multo majorem voluptatem præstare censet Socrates hominibus virtutis studiosis, quam qui prospero negotiorum susceptorum gaudent eventu vel successu.

i ἢ φίλους] Δὴ vulgatum ex Stobæo et Bessarionis versione correxit suadente Ernesto Zeune: ἢ etiam Leoncl. interpretatus est. δὲ μὴ dat Vatic. I. et Florent. E.

k ἂν εἴη] Ita Vossianus I. eamque lectionem vertisse videtur Bessarion. Jun-

ἄνευ πολυτελοῦς διαίτης ζῆν, ἢ [l] ᾧ τὸ παρὸν ἀρκοίη; ἐκπο-
λιορκηθείη δὲ πότερος ἂν θᾶττον, ὁ τῶν χαλεπωτάτων [m] εὑρεῖν
δεόμενος, ἢ ὁ τοῖς [n] ῥᾴστοις ἐντυγχάνειν [o] ἀρκούντως χρώ-
μενος; Ἔοικας, ὦ Ἀντιφῶν, τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ τρυ- 10
φὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι· ἐγὼ δὲ νομίζω τὸ μὲν μηδενὸς
δέεσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχίστων, ἐγγυτάτω τοῦ θείου·
[p] καὶ τὸ μὲν θεῖον κράτιστον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τοῦ θείου
ἐγγυτάτω τοῦ κρατίστου.

Πάλιν δέ ποτε ὁ Ἀντιφῶν διαλεγόμενος τῷ Σωκράτει 11
εἶπεν· Ὦ Σώκρατες, ἐγώ τοι σὲ μὲν δίκαιον νομίζω, σοφὸν
δὲ οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν. δοκεῖς δέ μοι καὶ αὐτὸς τοῦτο γιγνώσκειν·
[q] οὐδένα γοῦν τῆς συνουσίας ἀργύριον πράττῃ. καίτοι τό γε
ἱμάτιον ἢ τὴν οἰκίαν ἢ ἄλλο τι, ὧν κέκτησαι, νομίζων ἀρ-
γυρίου ἄξιον εἶναι, οὐδενὶ ἂν μὴ ὅτι προῖκα δοίης, ἀλλ᾽ οὐδ᾽
ἔλαττον τῆς ἀξίας λαβών. Δῆλον δὴ ὅτι, [r] εἰ καὶ τὴν 12
συνουσίαν ᾤου τινὸς ἀξίαν εἶναι, καὶ ταύτης ἂν οὐκ [s] ἔλαττον
τῆς ἀξίας ἀργύριον ἐπράττου. Δίκαιος μὲν οὖν ἂν εἴης, ὅτι
οὐκ ἐξαπατᾷς [t] ἐπὶ πλεονεξίᾳ, σοφὸς δὲ οὐκ ἄν, μηδενός γε
ἄξια ἐπιστάμενος. Ὁ δὲ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπεν, 13
Ὦ Ἀντιφῶν, παρ᾽ ἡμῖν νομίζεται, τὴν ὥραν καὶ τὴν σοφίαν

tina et Paris. Editio ἤ, Aldina ἧ, Castal. et Brodæus εἴη, Steph. ᾗ dant: ᾗ est etiam in Vaticano I.

l ᾧ] Stobæus ὅς habet. Vide infra ad II. i 8. annotanda.

m εὑρεῖν δεόμενος] Ita Castal. Brodæi libri, Bessarionis, Stobæus et Vossianus I. Juntina cum Vindob. I. dat εὑρεῖν δυνάμενος, Aldina εὑρεῖν τι δυνάμενος, Parisina εὑρεῖν τι δεόμενος. Vaticanus I. servat εὑρεῖν, quod omnes libri Florentini omittunt, quod fecit etiam Stephanus, intruso contra μᾶλλον post δεόμενος. Vitium correxit Ernesti.

n ῥᾴστοις] Vulgo additum ῥᾴστως ut supervacuum auctore libro Vossiano I. et Stobæo MS. omisit Ernesti; sed jam antea omiserat Parisina, nec vertit Bessarion.

o ἀρκούντως χρώμενος] Idem ac si ἀρκούμενος dixisset.

p καὶ τὸ μὲν θεῖον] Weiske modum dicendi in subsumtionibus logicis respiciens scriptum malebat καίτοι τὸ μὲν θεῖον.

q οὐδένα γοῦν] Paris. I. οὐδένα γὰρ dat.

r εἰ καὶ τὴν συνουσίαν] Weiske necessario oppositionem postulare, ut τὴν σὴν συνουσίαν scribamus, censuit.

s ἔλαττον] Edd. pr. ἐλάττω. Sequens ἐπὶ πλεονεξίᾳ est etiam in Cyrop. VIII. v. 14.

t ἐπὶ πλεονεξίᾳ] Verba hæc duplici modo verti possunt, primum de animi affectu, *præ avaritia*, deinde de fine, *ut meliori sis conditione*. Equidem posteriorem hanc, quæ Zeunii est interpretatio, accuratiorem esse censeo, cum præp. ἐπὶ in hac forma finalem *causam* fere denotet. Sic ἐπὶ τῷ κέρδει, *lucri gratia*. I. ii. 56. Πλεονεξία autem sæpius apud Xenoph. de *potiori conditione* dicitur, quam de *animi affectu*, sc. *avaritia*. Hesychius interpretatur, τὸ πλεῖον τοῦ δέοντος ἔκ τινος λαμβάνειν. Mecum etiam Cl. Hindeburgium sentire video. Confer. Suid. in voc. πλεονεξία. *B.*

ὁμοίως μὲν [a] καλὸν ὁμοίως δὲ αἰσχρὸν διατίθεσθαι εἶναι. τήν τε γὰρ ὥραν ἐὰν μέν τις ἀργυρίου πωλῇ τῷ βουλομένῳ, πόρνον αὐτὸν ἀποκαλοῦσιν· ἐὰν δέ τις, ὃν ἂν γνῷ [b] καλόν τε κἀγαθὸν ἐραστὴν ὄντα, τοῦτον φίλον ἑαυτῷ ποιῆται, σώφρονα νομίζομεν· καὶ τὴν σοφίαν ὡσαύτως τοὺς μὲν ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλοῦντας, σοφιστὰς ([c] ὥσπερ πόρνους) ἀποκαλοῦσιν· ὅς τις δὲ, ὃν ἂν γνῷ [d] εὐφυᾶ ὄντα, διδάσκων ὅ τι ἂν ἔχῃ ἀγαθὸν, φίλον [e] ποιεῖται, τοῦτον νομίζομεν, [f] ἃ τῷ καλῷ κἀγαθῷ πολίτῃ προσήκει, ταῦτα ποιεῖν. ἐγὼ
14 δ' οὖν καὶ αὐτὸς, ὦ Ἀντιφῶν, [g] ὥσπερ ἄλλός τις ἢ ἵππῳ ἀγαθῷ ἢ κυνὶ ἢ ὄρνιθι ἥδεται, οὕτω καὶ ἔτι μᾶλλον ἥδομαι φίλοις ἀγαθοῖς· καὶ, ἐάν τι [h] σχῶ ἀγαθὸν, διδάσκω, καὶ ἄλλοις συνίστημι, παρ' ὧν ἂν ἡγῶμαι ὠφελήσεσθαί τι αὐτοὺς εἰς ἀρετήν. καὶ τοὺς θησαυροὺς τῶν πάλαι σοφῶν ἀνδρῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γράψαντες, [i] ἀνελίττων κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διέρχομαι· καὶ, ἄν τι ὁρῶμεν ἀγαθὸν, ἐκλεγόμεθα, καὶ μέγα νομίζομεν κέρδος, ἐὰν ἀλλήλοις [k] ὠφέλιμοι γιγνώμεθα. Ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντι ἐδόκει αὐτός τε μακάριος εἶναι, καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ καλοκἀγαθίαν ἄγειν.

a καλὸν — αἰσχρὸν] Pro καλῶς — αἰσχρῶς posita hæc vocabula interpretatur Ernesti, *posse aliquem non minus sapientia quam forma bene et male uti.* Ineptissime Zeune interpretatur dicta pro καλὴν—αἰσχρὰν κατὰ τὸ διατίθεσθαι, *formam et sapientiam esse æque honestam ac turpem prout quis utatur.* Mihi locus non sanus esse videtur, quamvis sententia sit manifesta.

b καλόν τε κἀγαθὸν] Stephani conjecturam καλῶν τε κἀγαθῶν recepit Leoncl. Welsiana, Ernestiana et Schütziana Editio.

c (ὥσπερ πόρνους)] Primus hæc verba damnavit veluti glossema Ruhnken.

d εὐφυᾶ] Ita libri Florentini A. B. C. Vulgatum εὐφυῆ damnaverat jam olim Hindeburg, comparato ἐνδεᾶ infra III. i. 11. et ὑγιᾶ IV. ii. 17. et alibi.

e ποιεῖται] Hoc vulgato ποιῆται ex Stobæo et Paris. prætulit Zeune.

f ἃ τῷ καλῷ κἀγαθῷ πολίτῃ προσήκει] In his verbis mira reperitur inesse Socratis modestia, qui noluit se σοφὸν ipse appellare, cum Antiphontem jam oblique σοφιστὴν nominasset: quapropter pro σοφὸν, quod sequi debebat, posuit ἃ τῷ καλῷ κἀγ. π. πρ. quo majus etiam quiddam dixit, innuens unumquemque, qui bonus civis esse velit, ejusmodi sapientiæ operam dare oportere, quæ utilitatem aliorum maxime spectet. Socrates enim παρεκάλει ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ὡς φρονιμώτατον εἶναι καὶ ὠφελιμώτατον, I. ii. 55. *H.*

g ὥσπερ ἄλλός τις] Locum Platonis in Lyside T. V. p. 228. commode comparavit Weiske: ὁ μὲν γάρ τις ἵππους ἐπιθυμεῖ κτᾶσθαι ὁ δὲ κύνας, ὁ δὲ χρυσίον, ὁ δὲ τιμάς· ἐγὼ δὲ πρὸς μὲν ταῦτα πρᾴως ἔχω, πρὸς δὲ τὴν τῶν φίλων κτῆσιν πάνυ ἐρωτικῶς· καὶ βουλοίμην ἄν μοι φίλον ἀγαθὸν γενέσθαι μᾶλλον ἢ τὸν ἄριστον ἐν ἀνθρώποις ὄρτυγα ἢ ἀλεκτρυόνα, καὶ ναὶ μὰ Δία ἔγωγε μᾶλλον ἢ ἵππον τε καὶ κύνα.

h σχῶ] Stobæi Codex cum Paris. I. ἔχω dat; deinde ἄλλῳ Paris. I.

Καὶ πάλιν ποτὲ τοῦ Ἀντιφῶντος ἐρομένου αὐτὸν, πῶς 15 ἄλλους μὲν [l] ἡγοῖτο πολιτικοὺς ποιεῖν, αὐτὸς δὲ [m] οὐ πράττοι τὰ πολιτικὰ, εἴπερ ἐπίσταιτο; Ποτέρως δ' ἂν, ἔφη, ὦ Ἀντιφῶν, μᾶλλον τὰ πολιτικὰ πράττοιμι, εἰ μόνος αὐτὰ πράττοιμι, ἢ εἰ ἐπιμελοίμην τοῦ ὡς [n] πλείστους ἱκανοὺς εἶναι πράττειν αὐτά;

CAP. VII.

QUOMODO SOCRATES A JACTANTIA AVERTERIT HOMINES.

Ἐπισκεψώμεθα δὲ, εἰ καὶ ἀλαζονείας ἀποτρέπων τοὺς συνόντας ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι προέτρεπεν· ἀεὶ γὰρ ἔλεγεν, ὡς οὐκ εἴη καλλίων ὁδὸς [o] ἐπ' εὐδοξίᾳ, ἢ δι' ἧς ἄν τις [p] ἀγαθὸς τοῦτο γένοιτο, ὃ καὶ δοκεῖν βούλοιτο. Ὅτι δ' ἀληθῆ ἔλεγεν, 2 ὧδε ἐδίδασκεν· Ἐνθυμώμεθα γὰρ, ἔφη, εἴ τις, μὴ ὢν ἀγαθὸς αὐλητὴς, δοκεῖν βούλοιτο, [q] τί ἂν αὐτῷ ποιητέον εἴη; ἆρ' οὐ τὰ ἔξω τῆς τέχνης μιμητέον τοὺς ἀγαθοὺς αὐλητάς; καὶ

i ἀνελίττων] Huc pertinere puto locum Symposii iv. 27. ὅτε παρὰ τῷ γραμματιστῇ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἀμφότεροι ἐμβατεύετέ τι.

k ὠφέλιμοι] Ita ex Vossiano I. vulgatum φίλοι correxit Ernesti.

l ἡγοῖτο] Juntina et Paris. ἡγεῖτο, reliquæ ἡγεῖται — πράττει — ἐπίσταται, sed Paris. ἐπίσταιτο dat; verum reposuit Ernesti ex Vindob. et Paris. III.

m οὐ πράττοι] Semel in senatu quingentorum fuerat ἐπιστάτης, ut supra I. i. 18. narratum fuit.

n πλείστους ἱκανοὺς] Plutarchi locum memorat Hindeburg, ubi docetur Socratem præceptis atque exemplo plus profuisse civitati, quam multi, qui ad rempublicam accessissent, ut eam opera sua juvarent.

o ἐπ' εὐδοξίᾳ] Malim εὐδοξίαν cum Castalione, Stephano et Reiskio, quod Ernestiana postrema recepit. Comparat tamen Zeune infra IV. iv. 3. Œcon. xx. 18. ἐφ' ᾧπερ ὥρμηται. Cyrop. VIII. vi. 2. ἐφ' οἷς ἴασιν. De Venat. vi. 5. ἐπὶ θήρᾳ ἐξιέναι. De Vectig. iii. 4. ἐπὶ ξενίᾳ καλεῖν. Ceterum argumentum ipsum eadem fere ratione tractatur in Cyrop. I. vi. 22.

p ἀγαθὸς τοῦτο] Ald. Paris. Steph. ἀγαθός τε γένοιτο καὶ μὴ δοκεῖν. quam lectionem tuetur Reiske, intellecto μόνον post καὶ μή; ita etiam Ernesti, mutato tamen τε in τι, et comparato loco iv. 1. εἴ τις οἴεται — δόξειν τι ἀγαθὸς εἶναι, ἢ μηδὲν ἀγαθὸς ὢν, δοκεῖν εὐδοκιμήσειν. Liber Florentinus A plane dat τι γένοιτο, καὶ δοκεῖν. Paris. I. τοῦτο γένοιτο. Paris. III. τι omittit. Nostram lectionem ex Juntina et Vind. libris adscivit Zeune, nisi quod ὃ, omissum ab istis, a Brodæo oblatum adjunxit, comparato loco II. vi. 39. ὅτι ἂν βούλῃ δοκεῖν ἀγαθὸς εἶναι, τοῦτο καὶ γενέσθαι ἀγαθὸν, et Cyrop. I. vi. 22. Ceterum ὃ καὶ pro ὃ ἂν dictum interpretatur Zeune.

q τί — ποιητέον] Τί accusativus est.

πρῶτον μὲν, ὅτι ἐκεῖνοι [a] σκεύη τε καλὰ κέκτηνται καὶ ἀκολούθους πολλοὺς περιάγονται, καὶ τούτῳ ταῦτα ποιητέον· ἔπειτα, ὅτι ἐκείνους πολλοὶ ἐπαινοῦσι, καὶ τούτῳ πολλοὺς ἐπαινέτας παρασκευαστέον. ἀλλὰ μὴν [b] ἔργον γε οὐδαμοῦ ληπτέον, ἢ εὐθὺς ἐλεγχθήσεται γελοῖος ὢν, καὶ οὐ μόνον αὐλητὴς κακὸς, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος ἀλαζών. καίτοι πολλὰ μὲν δαπανῶν, [c] μηδὲν δὲ ὠφελούμενος, πρὸς δὲ τούτοις κακοδοξῶν, πῶς οὐκ ἐπιπόνως τε καὶ ἀλυσιτελῶς καὶ καταγελάσ-
3 τως βιώσεται; Ὡσαύτως, εἴ τις βούλοιτο στρατηγὸς ἀγαθὸς, μὴ ὢν, φαίνεσθαι, ἢ κυβερνήτης, ἐννοῶμεν, τί ἂν συμβαίνοι. ἆρ' οὐκ ἂν, εἰ μὲν, ἐπιθυμῶν τοῦ δοκεῖν ἱκανὸς εἶναι ταῦτα πράττειν, μὴ δύναιτο πείθειν, [d] ταύτῃ λυπηρόν; εἰ δὲ πείσειεν, ἔτι ἀθλιώτερον; δῆλον γὰρ, ὅτι κυβερνᾷν τε κατασταθεὶς ὁ μὴ ἐπιστάμενος ἢ στρατηγεῖν, ἀπολέσειεν ἂν, οὓς ἥκιστα βούλοιτο, καὶ αὐτὸς [e] αἰσχρῶς ἂν καὶ
4 κακῶς ἀπαλλάξειεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πλούσιον καὶ τὸ ἀνδρεῖον καὶ τὸ ἰσχυρὸν [f] μὴ ὄντα δοκεῖν, ἀλυσιτελὲς ἀπέφαινε. προστάττεσθαι γὰρ [g] αὐτοῖς ἔφη μείζω ἢ κατὰ δύναμιν, καὶ μὴ δυναμένους ταῦτα ποιεῖν, δοκοῦντας ἱκανοὺς
5 εἶναι, συγγνώμης οὐκ ἂν τυγχάνειν. ἀπατεῶνα δ' [h] ἐκάλει οὐ μικρὸν μὲν, εἴ τις ἀργύριον ἢ σκεῦος παρά του πειθοῖ

Vid. sup. ad iv. 10. Intell. σοι, ut αὐτὸ accusativus sit, nam hujusmodi derivativa fere casum post se habent, eundem sc. quem verba a quibus derivantur. Cujus multa exempla habes hac sect. et II. i. 28. Interdum etiam declinabilia fiunt, et nomen quod postponi solet, præfixum habent in nominativo, ut ὠφιλητία σοι ἡ πόλις. III. vi. 3. *B.*

a σκεύη τε καλὰ] Non esse instrumenta musica, recte contra Ernestum monuit Weiske; nec Græce ita dicuntur. Tibicines Græci magnifice vestiti incedebant, et omnium artificum sumtuosissimi et carissimi erant, si quis ad choros Dionysiacos conducere eorum operam artemque volebat, ut ex Demosthene discimus.

b ἔργον γε] locare operam suam, et artis suæ experimentum darė, quod uno verbo Græce ἐργολαβεῖν dicitur.

c μηδὲν δὲ] Edd. pr. et Paris. δὲ omittunt.

d ταύτῃ λυπηρὸν] Reiske πάνυ λυπηρὸν malebat.

e αἰσχρῶς ἂν καὶ] Ita ex Paris. I. scripsi, cum vulgo esset αἰσχρῶς τε καί.

f μὴ ὄντα δοκεῖν] Stephanus βούλεσθαι addi volêbat, quod Valckenair necessarium esse negabat. Esse enim δοκεῖν h. l. simulare, de quo usu ipse dixerat ad Eur. Hippol. v. 462. Mihi cum Weiskio videtur dictum esse pro *in existimatione publica esse, haberi* et sim.

g αὐτοῖς] Juntina αὐτοὺς dat.

h ἐκάλει οὐ μικρὸν] Ita cum Juntina, libro Leidensi, Vindob. I. et Paris. III. Ernestiana Editio et Ruhnken. contra ἐκάλει τὸν οὐ μικρὸν μὲν οὐδ' εἴ τις. Ald. Paris. Steph. Excerpta Vossiana τὸν reponunt ante εἴ τις omisso οὐ negatione, quam Vindob. II. Paris. I. etiam omittunt servata tamen vulgata lectione. Leonclavius verba transponit οὐ τὸν μικρόν. Mihi membrum aliquod argumentationis

λαβὼν ἀποστεροίη, πολυ δὲ μέγιστον, ὅστις μηδενὸς ἄξιος ὢν [i] ἐξηπατήκει, πείθων ὡς ἱκανὸς εἴη τῆς [k] πόλεως ἡγεῖσθαι. Ἐμοὶ μὲν οὖν ἐδόκει καὶ τοῦ ἀλαζονεύεσθαι ἀποτρέπειν τοὺς συνόντας [l] τοιάδε διαλεγόμενος.

excidisse videtur, quo comparatio ἀλαζόνος cum ἀπατεῶνι instituta perficeretur atque illustraretur. Mecum sentit Weiske.

i ἐξηπατήκει] Weiskio propter similitudinem cum reliquis verbis ἐξηπατήκοι scribendum videbatur; mihi vero hoc ipsum tempus perfectum displicet.

k πόλεως ἡγεῖσθαι] Hinc sequitur sermonem fuisse habitum cum adolescente, qui ad rem publicam gerendam accedere volebat nulla vel scientia vel prudentia civili præparatus.

l τοιάδε διαλεγόμενος] Juntina ex initio libri sequentis hic repetit verba: ἐδόκει δέ μοι καὶ τοιαῦτα λέγων προτρέπειν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ Β.

CAP. I.

SOCRATIS DE VOLUPTATE ET TEMPERANTIA CUM ARISTIPPO CYRENÆO DISPUTATIO.

ἘΔΟ´ΚΕΙ δέ μοι [a] καὶ τοιαῦτα λέγων [b] προτρέπειν τοὺς συνόντας ἀσκεῖν ἐγκράτειαν [c] πρὸς ἐπιθυμίαν βρωτοῦ καὶ ποτοῦ καὶ λαγνείας καὶ ὕπνου, καὶ ῥίγους καὶ θάλπους

a *καὶ τοιαῦτα λέγων*] Hæc verba argumento esse ait Weiske, præcessisse etiam disputationem de temperantia, cum qua hæc sit copulanda et continuanda. Quodsi enim ad sequentem modo disputationem referantur verba *καὶ τοιαῦτα*, vim fieri sermoni Græco putat vir doctus. Debuisse enim ita esse *καὶ τάδε* vel *τοιάδε λέγων*, aut *καὶ τοιαῦτα λέγειν οἷα προτρ.* Atque omnino totum hoc caput argumento ipso tam arcte junctum adhærere capiti præcedenti censet Weiske, ut nullo modo separari novi libri titulo aut possit aut debeat. Contineri enim libro primo præcepta generalia; alterum tradere singularia et exempla, quibus Socrates *οἰκείους* instituerit. Quod ad verba Græca attinet initio capitis posita, in iis interpretandis nimis argutatur vir doctus.

b *προτρέπειν*] Infra IV. v. 1. est *δια λεγόμενος προετρέπετο.* Sed III. v. 3. *ἐπαιρόμενοι προτρέπονται ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι.* Medium adhibetur I. ii. 32. et III. iii. 8.

c *πρὸς ἐπιθυμίαν — ὕπνου*] Hæc glossemati similiora esse mihi videntur quam Xenophontis orationi, qui lectorem primo loco, ubi de *ἐγκρατείᾳ* docere instituebat, de natura ejus docere debebat. Deinde deest *καὶ καρτερίαν* ante verba *ῥίγους καὶ θάλπους καὶ πόνου*: nam postrema hæc tria verba commode non possunt referri ad *ἐγκράτειαν* et *ἐπιθυμίαν*. Attulit quidem Stephanus loca scriptorum, quæ similia esse putabat, attulit Portus et Ernesti, quibus duritiam loci molliri censebant, (inter alia locum § 7. ubi *ἐγκρατεῖς τούτων ἁπάντων* referuntur etiam ad laborem, frigus et æstum) verum mihi quidem excusatio hæc nullo modo in hunc locum convenire videtur, ubi non solum *ἐγκράτεια* inusitatiore modo dicitur, sed *ἐπιθυμία* etiam adjuncta est rebus, quæ per rerum naturam et hominis eam non tolerant. Ernestius igitur desinit in verbis *Ceterum usitatius erat interponere καὶ καρτερίαν, quod fortasse excidit:* Hanc quidem in suspicionem eo facilius incidere poterat, qui in margine quintæ Leonclav. positam conjecturam *καρτερίαν* pro *ἐγκράτειαν* viderat. Infra II. vi. 1. est *ὅστις ἄρχει — καὶ λαγνείας καὶ ὕπνου καὶ ἀργίας.*

καὶ πόνου. [a] Γνοὺς δέ τινα τῶν συνόντων ἀκολαστοτέρως
ἔχοντα πρὸς τὰ τοιαῦτα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ [b] Ἀρίστιππε,
εἰ δέοι σε παιδεύειν παραλαβόντα δύο τῶν νέων, τὸν μὲν, ὅπως
ἱκανὸς ἔσται ἄρχειν, τὸν δὲ, ὅπως μὴ ἀντιποιήσεται ἀρχῆς,
πῶς ἂν ἑκάτερον παιδεύοις; βούλει σκοπῶμεν, ἀρξάμενοι
ἀπὸ τῆς τροφῆς ὥσπερ ἀπὸ τῶν στοιχείων; Καὶ ὁ Ἀρίσ-
2 τιππος ἔφη, [c] Δοκεῖ γοῦν μοι ἡ τροφὴ ἀρχὴ εἶναι· οὐδὲ γὰρ
ζῴη γ' ἄν τις, εἰ μὴ τρέφοιτο. Οὐκοῦν τὸ μὲν βούλεσθαι
σίτου ἅπτεσθαι, ὅταν ὥρα ἥκῃ, ἀμφοτέροις εἰκὸς παραγίγ-
νεσθαι; Εἰκὸς γὰρ, ἔφη. Τὸ οὖν προαιρεῖσθαι τὸ κατεπεῖ-
γον μᾶλλον πράττειν, ἢ τῇ γαστρὶ χαρίζεσθαι, πότερον ἂν
αὐτῶν ἐθίζοιμεν; Τὸν εἰς τὸ ἄρχειν, ἔφη, νὴ Δία παιδευό-
μενον, ὅπως μὴ τὰ τῆς πόλεως ἄπρακτα γίγνηται παρὰ τὴν
ἐκείνου [d] ἀργίαν. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ὅταν πιεῖν [e] βούληται,
τὸ δύνασθαι διψῶντα ἀνέχεσθαι τῷ αὐτῷ προσθετέον; Πάνυ
3 μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ ὕπνου ἐγκρατῆ εἶναι, ὥστε δύνασθαι
καὶ ὀψὲ κοιμηθῆναι, καὶ πρωῒ ἀναστῆναι, καὶ ἀγρυπνῆσαι,
[f] εἴ τι δέοι, ποτέρῳ ἂν προσθείημεν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ
αὐτῷ. Τί δὲ, ἔφη, τὸ ἀφροδισίων ἐγκρατῆ εἶναι, ὥστε μὴ

a Γνοὺς δὲ] Seriem orationis γὰρ postulare, quod vertendo reddidit Bessario, recte admonuit Weiske.

b Ἀρίστιππε] Hæc cum Aristippo disputatio, ut altera iii. 8. de bono et pulcro alieni ab Aristippo animi indicium habet. Is primus Socraticorum discipulorum mercede philosophiam docuit, tradente Phania apud Diogen. ii. 65. Auctor igitur Epistolæ Socraticæ p. 43. qui Aristippum facit Xenophontis hospitio in Scillunte utentem, minus commode finxisse videtur Ruhnkenio.

c Δοκεῖ γοῦν] Repete βούλομαι. Γοῦν idem est quod γὰρ, et reddit rationem, quare concedat Aristippus ex hac re sumendum esse principium. Conf. ad I. iv. 8. et III. i. 10. *B.*

d ἀργίαν] Ernestii conjecturam Bessarionis versione confirmatam vulgari lectioni ἀρχὴν prætulit Zeune. *Voracitatem* interpretatur Weiske.

e βούληται] Vulgatum βούλωνται barbare cum αὐτῷ et διψῶντα junctum, suadente Stephano correxi, inepte defendit Zeune, tacitus admisit etiam Schütz. Paris. I. διψῶντας dat.

f εἴ τι δέοι] Paris. I. καὶ εἴ τι δέοι dat.

g ἐθελοντὴν] Edd. pr. et Paris. ἐθελοντὴς dant.

h προσεῖναι] Weiske προσθεῖναι malebat, quoniam vulgatum verbum virtutem aliquam a natura insitam non disciplina et doctrina traditam significet; quod mihi non videtur.

i καὶ γὰρ καὶ] Alterum καὶ omittunt Juntinæ et Aldina.

k γαστρὶ δελεαζόμενα] Etiam ex formula τὰ μὲν — τὰ δὲ agnoscere sibi visus est Valckenair voces istas ex margine receptas in contextum esse. Xenophonti enim satis fuisse dixisse: τῇ ἐπιθυμίᾳ — δέλεαρ. Contra, Schütz hæc ipsa verba illorum duorum interpretationem habere potius posse verosimilius videri censuit. Equidem omissis illis verbis, quæ Valckenario spuria videbantur, abrupta nimis hærere video tum hæc καὶ μάλα ἔνια δυσωπ.

διὰ ταῦτα κωλύεσθαι πράττειν, εἴ τι δέοι; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ αὐτῷ. Τί δέ; τὸ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους, ἀλλὰ [g] ἐθελοντὴν ὑπομένειν, ποτέρῳ ἂν προσθείημεν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ ἄρχειν παιδευομένῳ. Τί δέ; τὸ μαθεῖν, εἴ τι ἐπιτήδειόν ἐστι μάθημα πρὸς τὸ κρατεῖν τῶν ἀντιπάλων, ποτέρῳ ἂν [h] προσεῖναι μᾶλλον πρέποι; Πολὺ, νὴ Δί', ἔφη, τῷ ἄρχειν παιδευομένῳ [i] καὶ γὰρ καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ὄφελος ἄνευ τῶν τοιούτων μαθημάτων. Οὐκοῦν ὁ οὕτω πεπαιδευμένος 4
ἧττον ἂν δοκεῖ σοι ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων ἢ τὰ λοιπὰ ζῶα ἁλίσκεσθαι; τούτων γὰρ δήπου τὰ μὲν [k] γαστρὶ δελεαζόμενα, καὶ μάλα ἔνια δυσωπούμενα, ὅμως τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ φαγεῖν ἀγόμενα πρὸς τὸ δέλεαρ ἁλίσκεται, τὰ δὲ ποτῷ ἐνεδρεύεται. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἄλλα ὑπὸ λαγνείας, οἷον οἵ τε ὄρτυγες καὶ οἱ πέρδικες, πρὸς τὴν τῆς θηλείας φωνὴν τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ ἐλπίδι τῶν ἀφροδισίων φερόμενοι, καὶ [l] ἐξιστάμενοι τοῦ τὰ δεινὰ [m] ἀναλογίζεσθαι, τοῖς θηράτροις ἐμπίπτουσι; Συνέφη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν δοκεῖ σοι αἰσχρὸν 5
εἶναι ἀνθρώπῳ, ταὐτὰ πάσχειν τοῖς ἀφρονεστάτοις τῶν θηρίων; [n] ὥσπερ οἱ μοιχοὶ εἰσέρχονται εἰς τὰς εἱρκτὰς [o] εἰδό-

quin hoc ipsum ἔνια post τὰ μὲν plane redundaret: alioquin facile viri docti sententiæ accederem.

l ἐξιστάμενοι] Ἐξίσταμαι est, *mente dimoveor*, seu *alienor*, idque fere propter violentum quendam affectum. Sic I. iii. 12. propter doloris vehementiam, in h. l. autem propter vehementem animi, ut ita dicam, commotionem. Hesych. exponit ἐξίσταται, ἐκπλήττεται. Suidas: ἐξιστάμενος τάττεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκπληττόμενος. Idem explicat ἔκστασις· θαυμασμὸς, καὶ ἀλλοίωσις, et ἐξέστηκε· μαίνεται· quo sensu occurrit ap. Marc. iii. 21. Vid. Toup. ad Suid. in voc. ἐξέστηκε. Sensus est igitur, ut monuit Simps. *Hæc animalia præ lascivia adeo percelluntur, et quasi mente alienantur, ut de periculis non cogitent, atque ita in casses incidant. B.*

m ἀναλογίζεσθαι] Paris. I. λογίζεσθαι dat deinceps Edd. pr. θηραταῖς, quod correxit Parisina et Steph.

n ὥσπερ οἱ μοιχοὶ] Paris. I. καὶ οἱ μοιχοί.

o εἰδότες ὅτι] Paris. I. ὅτι κίνδυνον εἰδότες τῷ μοιχεύοντι κακόν τε καὶ αἰσχρὸν, ὄντων δὲ τῶν ἀπολυσόντων. qui Codicis lectiones enotavit Gallus Bellin. verba ἅ τε ὁ νόμος usque ad κακῶν καὶ αἰσχρῶν nihil aliud esse censuit nisi glossam et interpretationem verborum κίνδυνον κακὸν καὶ αἰσχρόν. Idem scribit εἴτε κίνδυνον. Mihi olim scribendum videbatur καίτοι κίνδυνον εἰδότες ἐπικείμενον τῷ μοιχεύοντι κακόν τε καὶ αἰσχρόν· ὄντων δὲ πολλῶν τῶν ἀπολυσόντων τῆς τῶν ἀφροδισίων ἐπιθυμίας ἐν ἀδείᾳ, ὅμως εἰς τ. ἐ. φέρεσθαι, ἆρ' οὐκ ἤδη τοῦτο π. κ. ἐστιν; Weiskio omnis locus a verbis inde ὥσπερ οἱ μοιχοὶ a Socratis consilio et responso Aristippi ἔμοι γε δοκεῖ plane alienus visus est; in altero tamen membro corrigendum putabat καίτοι τηλικούτων — ἐν ἀδείᾳ, εἴ τις ἐλαύνεται ὅμως τῇ ἐπιθυμίᾳ ὥστ' εἰς τ. ἐπ. φ. Mihi nulla nunc superest dubitatio scripturam Codicis Parisini in posteriore membro plane esse genuinam, itaque cum Schützio verba ἐν ἀδείᾳ inde adscivi, et ἐλαύνεται vulgo ante ὅμως positum omisi, quo facto oratio molliter satis fluit.

τες ὅτι [a] κίνδυνος τῷ μοιχεύοντι, ἅ τε ὁ νόμος ἀπειλεῖ [b] πα-
θεῖν, καὶ ἐνεδρευθῆναι, καὶ ληφθέντα ὑβρισθῆναι· καὶ τηλι-
κούτων μὲν ἐπικειμένων τῷ μοιχεύοντι κακῶν τε καὶ αἰσχρῶν,
ὄντων δὲ πολλῶν τῶν ἀπολυσόντων τῆς τῶν ἀφροδισίων ἐπιθυ-
μίας ἐν ἀδείᾳ, ὅμως εἰς τὰ ἐπικίνδυνα φέρεσθαι, ἆρ᾽ οὐκ ἤδη
τοῦτο παντάπασι κακοδαιμονῶντός ἐστιν; Ἔμοι γε δοκεῖ,
6 ἔφη. Τὸ δὲ εἶναι μὲν τὰς ἀναγκαιοτάτας πλείστας πρά-
ξεις τοῖς ἀνθρώποις ἐν ὑπαίθρῳ, οἷον τάς τε πολεμικὰς καὶ
τὰς γεωργικὰς καὶ τῶν ἄλλων οὐ τὰς ἐλαχίστας, τοὺς δὲ
πολλοὺς ἀγυμνάστως ἔχειν πρός τε ψύχη καὶ πρὸς θάλπη,
οὐ δοκεῖ σοι πολλὴ ἀμέλεια εἶναι; [c] Συνέφη καὶ τοῦτο.
Οὐκοῦν δοκεῖ σοι τὸν μέλλοντα ἄρχειν ἀσκεῖν δεῖν καὶ
7 ταῦτα εὐπετῶς φέρειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, εἰ
τοὺς ἐγκρατεῖς τούτων ἁπάντων εἰς τοὺς ἀρχικοὺς τάττομεν,
τοὺς ἀδυνάτους ταῦτα ποιεῖν εἰς τοὺς μηδ᾽ [d] ἀντιποιησομένους
τοῦ ἄρχειν τάξομεν; Συνέφη καὶ τοῦτο. Τί οὖν; ἐπειδὴ
καὶ τούτων ἑκατέρου τοῦ φύλου τὴν τάξιν οἶσθα, ἤδη ποτ᾽
ἐπεσκέψω, εἰς ποτέραν τῶν τάξεων τούτων σαυτὸν δικαίως
8 ἂν τάττοις; Ἔγωγ᾽ ἔφη ὁ Ἀρίστιππος, [e] οὐδ᾽ ὅλως γε
τάττω ἐμαυτὸν εἰς τὴν τῶν ἄρχειν βουλομένων τάξιν. Καὶ
γὰρ πάνυ μοι δοκεῖ ἄφρονος ἀνθρώπου εἶναι τό, μεγάλου
[f] ἔργου ὄντος τοῦ ἑαυτῷ τὰ δέοντα [g] παρασκευάζειν, μὴ

a *κίνδυνος τῷ μοιχεύοντι*] Lex a Dracone constituta fuit, et postea a Solone confirmata, per quam licebat, ut maritus adulterum, quem deprehendisset, impune posset occidere. Potter. Arch. Gr. iv. 12. Conf. Zeun. ad Cyrop. III. i. 39. Locum hunc, quanquam vix salva verecundia, tractavit Hor. Sat. I. ii. 37. etc. *B.*

b *παθεῖν*] Ex lege Solonis maritus adulterum impune occidere deprehensum potuit. Probrum et ignominiam præterea patiebatur adulter, veluti *παρατιλμὸν* et *ῥαφανισμόν*. Insidias hic inter pœnam lege irrogatam et ignominiam a marito et civibus tolerandam inclusas quis ferat? Quare si tolerari volueris scripturam vulgarem, ita fere refingendam censeo: *καίτοι κίνδυνον εἰδότες ἐπικείμενον τῷ μοιχεύοντι ἅτε ὁ νόμος ἀπειλεῖ παθεῖν ἐνεδρευθέντα, καὶ ληφθέντα ὑβρισθῆναι· ὄντων δὲ πολλῶν* et reliqua.

c *Συνέφη καὶ*] Edd. pr. et Paris. *συνέφη δέ καί.*

d *ἀντιποιησομένους*] Ita cum Stephano Leoncl. et Vindob. Vatic. I. Paris. I. Florent. A. B. C. E. Vulgo ante Ernestum erat *ἀντιποιησαμένους*.

e *οὐδ᾽ ὅλως γε*] Vulgatum *καὶ οὐδαμῶς γε* sic ex Paris. I. correxi.

f *ἔργου*] Omittunt Juntinæ, Aldina, Paris. Bessario, Brodæi libri et Schütziana Editio; inseruit Stephanus, seclusit Zeune.

g *παρασκευάζειν*] Paris. I. *παρασχεῖν*.

h *ἀρκεῖν τοῦτο*] Stephanus cum Leonclavio *τούτῳ* malebant, quod liber Paris. dat: contra quos Ernesti monuit debuisse esse *ἀρκεῖσθαι τούτῳ*. Igitur *αὐτῷ* intelligebat solenni ellipsi omissum. Supra I.

[h] ἀρκεῖν τοῦτο, ἀλλὰ προσαναθέσθαι τὸ καὶ τοῖς ἄλλοις
πολίταις, ὧν [i] δέονται, πορίζειν· καὶ ἑαυτῷ μὲν πολλὰ, ὧν
βούλεται, ἐλλείπειν, τῆς δὲ πόλεως προεστῶτα, ἐὰν μὴ
πάντα ὅσα ἡ πόλις βούλεται καταπράττῃ, τούτου δίκην
ὑπέχειν, τοῦτο πῶς οὐ πολλὴ ἀφροσύνη ἐστί; Καὶ γὰρ 9
ἀξιοῦσιν αἱ πόλεις τοῖς ἄρχουσιν, ὥσπερ ἐγὼ τοῖς οἰκέταις
χρῆσθαι. ἐγώ τε γὰρ ἀξιῶ τοὺς θεράποντας ἐμοὶ μὲν
ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια παρασκευάζειν, αὐτοὺς δὲ μηδενὸς
τούτων ἅπτεσθαι· αἵ τε πόλεις οἴονται χρῆναι τοὺς ἄρχοντας
ἑαυταῖς μὲν ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ πορίζειν, αὐτοὺς δὲ πάντων
τούτων ἀπέχεσθαι. Ἐγὼ οὖν τοὺς μὲν βουλομένους πολλὰ
πράγματα ἔχειν [k] αὐτούς τε καὶ ἄλλοις παρέχειν, οὕτως
ἂν παιδεύσας εἰς τοὺς ἀρχικοὺς καταστήσαιμι. [l] Ἐμαυτὸν
τοίνυν τάττω εἰς τοὺς βουλομένους ᾗ ῥᾷστά τε καὶ ἥδιστα
βιοτεύειν. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, Βούλει οὖν καὶ τοῦτο 10
σκεψώμεθα, [m] πότεροι ζῶσιν ἥδιον, οἱ ἄρχοντες ἢ οἱ ἀρχό-
μενοι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν τῶν ἐθνῶν,
ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ Πέρσαι μὲν ἄρχουσιν, ἄρχον-
ται δὲ Σύροι καὶ Φρύγες καὶ Λυδοί· ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ Σκύ-
θαι μὲν ἄρχουσι, [n] Μαιῶται δὲ ἄρχονται· ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ
Καρχηδόνιοι μὲν ἄρχουσι, Λίβυες δὲ ἄρχονται. τούτων οὖν
ποτέρους ἥδιον οἴει ζῆν; ἢ τῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς

vi. 9. Stobæus habebat ὃς τὸ παρὸν ἀρκοίη, ubi est in Edd. ᾧ τὸ π. ἀ.

i δέονται, πορίζειν] Junt. δέωνται. Paris. I. φροντίζειν dat, deinde ἐκλείπειν cum Edd. pr. et Paris. postea — καὶ ἐὰν μὴ — καὶ τοῦτο πῶς, etc.

k αὐτούς τε καὶ ἄλλοις] Vulgatum αὐτοῖς τε, vel ut est in Paris. αὐτοῖς τε, ita correxerunt Reiske et Valckenair. Morus deleto παρέχειν, corrigebat πράγματα ἔχειν αὐτοῖς τε καὶ ἄλλοις, *qui multis cupiunt et suis et aliorum negotiis distineri.* Eodem fere modo Weiske h. l. emendandum censuit scribens αὐτοῖς δὲ καὶ ἄλλους, aut ἔχειν αὐτοὺς, αὐτοῖς δὲ καὶ ἄλλους: quæ foret oratio durissima: nec vir doctus formulam πράγματα ἔχειν καὶ παρέχειν ἄλλοις in magistratibus rerum publicarum Græcarum recte interpretatur *viel lasten übernehmen und andern aufbürden.* Significat enim omnino vitam actuosam et negotiosam: quare Epicurus deos hominum curam ullam gerere negans οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει οὔτε ἄλλῳ παρέχει τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον affirmabat.

l Ἐμαυτὸν τοίνυν] Recte monuit Weiske debuisse esse ἐμαυτὸν δέ. Scilicet hoc membrum ita cum præcedente arctissimo vinculo jungendum censeo.

m πότεροι] Ita pro πότερον cum Steph. sec. Ernestiana, quæ deinceps articulum οἱ ante ἀρχόμενοι ex Hindeburgii conjectura supplevit, quem dat Codex Vatic. I. Florent. A. C. D.

n Μαιῶται] Inprimis accolæ lacus Mæotidis, de quibus Herodotus iv. 123. quos tamen Æschylus Prom. 417. Σκύθην ὅμιλον vocat.

εἰ, πότεροί σοι δοκοῦσιν ἥδιον οἱ κρατοῦντες ἢ οἱ κρατούμενοι
11 ζῆν; Ἀλλ' [a] ἐγώ τοι, ἔφη ὁ Ἀρίστιππος, οὐδὲ εἰς τὴν [b] δουλείαν αὖ ἐμαυτὸν τάττω· ἀλλ' [c] εἶναί τις μοὶ δοκεῖ μέση τούτων ὁδὸς, ἣν πειρῶμαι βαδίζειν, οὔτε δι' ἀρχῆς, οὔτε διὰ δουλείας, ἀλλὰ δι' ἐλευθερίας, ἥπερ μάλιστα πρὸς
12 εὐδαιμονίαν ἄγει. Ἀλλ', εἰ μέντοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ οὔτε δι' ἀρχῆς οὔτε διὰ δουλείας ἡ ὁδὸς αὕτη φέρει, οὕτω μηδὲ δι' ἀνθρώπων, ἴσως ἄν τι λέγοις· [d] εἰ μέντοι ἐν ἀνθρώποις ὢν μήτε ἄρχειν [e] ἀξιώσεις μήτε ἄρχεσθαι, μήτε τοὺς ἄρχοντας ἑκὼν θεραπεύσεις, οἶμαί σε ὁρᾷν, ὡς ἐπίστανται οἱ κρείττονες τοὺς ἥττονας, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ κλαίοντας
13 [f] καθίσαντες, [g] ὡς δούλοις χρῆσθαι. Ἢ λανθάνουσί σε οἱ ἄλλων σπειράντων καὶ φυτευσάντων τόν τε σῖτον τέμνοντες καὶ δενδροκοποῦντες, καὶ πάντα τρόπον πολιορκοῦντες τοὺς ἥττονας καὶ μὴ θέλοντας θεραπεύειν, ἕως ἂν πείσωσιν ἑλέσθαι δουλεύειν ἀντὶ τοῦ πολεμεῖν τοῖς κρείττοσι; καὶ ἰδίᾳ αὖ οἱ ἀνδρεῖοι καὶ δυνατοὶ τοὺς ἀνάνδρους καὶ ἀδυνάτους οὐκ οἶσθα ὅτι καταδουλωσάμενοι καρποῦνται; Ἀλλ' ἐγώ τοι, ἔφη, ἵνα μὴ πάσχω ταῦτα, οὐδ' εἰς πολιτείαν ἐμαυτὸν
14 κατακλείω, ἀλλὰ ξένος πανταχοῦ εἰμί. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, τοῦτο μέντοι ἤδη λέγεις δεινὸν πάλαισμα. τοὺς γὰρ ξένους, ἐξ οὗ ὅ τε [h] Σίννις καὶ ὁ Σκείρων καὶ ὁ Προκρούστης ἀπέθανον, οὐδεὶς ἔτι ἀδικεῖ· ἀλλὰ νῦν οἱ μὲν πολιτευόμενοι ἐν ταῖς πατρίσι καὶ νόμους τίθενται ἵνα μὴ ἀδικῶνται, καὶ φίλους

a ἐγώ τοι] Edd. pr. et Paris. ἐγὼ τοίνυν dant.

b δουλείαν αὖ] Vindob. I. male αὖ omisit: antea enim sect. 7. dixerat Aristippus ἔγωγε οὐδ' ὅλως γε τάττω ἐμαυτὸν εἰς τὴν τῶν ἄρχειν βουλομένων τάξιν.

c εἶναί τις μοὶ] Leonclavii conjecturam in Edd. Paris. et Steph. II. receptam confirmavit Vindob. II. In Paris. I. εἶναι est ex correctione. Edd. pr. ἵνα τίς μοι δοκῇ vel δοκεῖ, ut est in Juntina.

d εἰ μέντοι ἐν] Esse pro εἰ δὲ ἐν dictum admonuit Zeune: mihi geminum μέντοι in hac vicinia durum videtur, et priore loco τοι abesse malim.

e ἀξιώσεις — θεραπεύσεις] Ita vulgatum ἀξιώσῃς — θεραπεύσῃς correxi.

f καθίσαντες] Ita sum ausus rescribere, cum vulgo esset καθιστάντες. Usus Xenophonteus Sympos. III. 11. et Cyrop. II. ii. 14. alterum desiderabat verbum.

g ὡς δούλοις] Edd. pr. lectionem δούλους correxit addito ex Brodæi libris ὡς Zeune.

h Σίννις] De insignibus hisce latronibus, qui a Theseo eodem mortis genere affecti sunt, quo ipsi antea alios affecerant, vid. Plut. in Vit. Thesei sub init. Meurs. et Spanheim. ad Callim. Hymn. in Apoll. 92. et Schol. in Eurip. Hippol. 990. 992. (977. Ed. Beck.) quanquam, quæ ibi de Sinnide narrantur, ad Procrusten potius spectant. Conf. Hygin. Fab. 38. Ov. Met. vii. 438. etc. Zeunius Vir

πρὸς τοῖς ἀναγκαίοις καλουμένοις ἄλλους κτῶνται βοηθοὺς,
καὶ ταῖς πόλεσιν ἐρύματα περιβάλλονται, καὶ ὅπλα κτῶνται
οἷς [i] ἀμύνωνται τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ πρὸς τούτοις ἄλλους
ἔξωθεν συμμάχους κατασκευάζονται· καὶ οἱ μὲν πάντα
ταῦτα κεκτημένοι ὅμως ἀδικοῦνται· Σὺ δὲ οὐδὲν μὲν τούτων 15
ἔχων, ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς, ἔνθα πλεῖστοι ἀδικοῦνται, πολὺν
χρόνον διατρίβων, εἰς ὁποίαν δ' ἂν πόλιν ἀφίκῃ, τῶν [k] πολι-
τῶν πάντων ἥττων ὢν, καὶ τοιοῦτος οἵοις μάλιστα ἐπιτίθενται
οἱ βουλόμενοι ἀδικεῖν, ὅμως, διὰ τὸ ξένος εἶναι, οὐκ ἂν οἴει
ἀδικηθῆναι; ἦ, διότι αἱ πόλεις σοι κηρύττουσιν ἀσφάλειαν
καὶ προσιόντι καὶ ἀπιόντι, θαῤῥεῖς; ἢ διότι καὶ δοῦλος ἂν
οἴει [l] τοιοῦτος εἶναι, οἷος μηδενὶ δεσπότῃ [m] λυσιτελεῖν; τίς
γὰρ ἂν [n] ἐθέλοι ἄνθρωπον ἐν οἰκίᾳ ἔχειν, πονεῖν μὲν μηδὲν
ἐθέλοντα, τῇ δὲ πολυτελεστάτῃ [o] διαίτῃ χαίροντα; Σκεψώ- 16
μεθα δὲ καὶ τοῦτο, πῶς οἱ δεσπόται τοῖς τοιούτοις οἰκέταις
χρῶνται. ἆρα οὐ τὴν μὲν λαγνείαν αὐτῶν τῷ λιμῷ σωφρονί-
ζουσι; κλέπτειν δὲ κωλύουσιν, [p] ἀποκλείοντες ὅθεν ἄν τι
λαβεῖν ᾖ; τοῦ δὲ δραπετεύειν δεσμοῖς ἀπείργουσι; τὴν
ἀργίαν δὲ πληγαῖς ἐξαναγκάζουσιν; ἢ σὺ πῶς ποιεῖς, ὅταν
τῶν οἰκετῶν τινὰ τοιοῦτον ὄντα καταμανθάνῃς; Κολάζω, 17
ἔφη, πᾶσι κακοῖς, ἕως ἂν [q] δουλεύειν ἀναγκάσω. Ἀλλὰ
γὰρ, ὦ Σώκρατες, οἱ εἰς τὴν [r] βασιλικὴν τέχνην παιδευό-
μενοι, ἣν δοκεῖς μοι σὺ νομίζειν εὐδαιμονίαν εἶναι, τί διαφέ-
ρουσι τῶν ἐξ ἀνάγκης κακοπαθούντων, εἴ γε πεινήσουσι [s] καὶ

Cel. vult scribi Σίνις, hortante Xylandro ad Plut. Thes. 8. Vid. Apollodor. III. xvi. 2. et Heyn. ad l. *B.*

Juntina Σίδης, Ald. et Paris. Σίννης. Rectum est Σίνις. Cf. ad Plutarchi Theseum c. 8.

i ἀμύνωνται] Ita vulgatum ἀμύνονται Ernesti voluit corrigi.

k πολιτῶν πάντων] Ex Caseliana receperat πάντα Ernestiana, ut exquisitiorem lectionem.

l τοιοῦτος εἶναι] Juntina cum Castal. τοιοῦτος omisit, Zeuniana seclusit; mihi οἴει εἶναι propter euphoniam medium τοιοῦτος interpositum rectius dispescere videtur.

m λυσιτελεῖν] Reiskii conjecturam hoc tempus verbi tentantis reprobavit Reiz Disp. Epimetr. p. 24.

n ἐθέλοι] Ita Aldina, Paris. Steph. ἔχει Junt. et Vindob. II.

o διαίτῃ] Omissum in Junt. vocabulum restituit Paris. Castal. Steph. contra Aldina διαίτῃ διὰ τῇ dat, volens forte διαίτῃ δὲ τῇ πολ.

p ἀποκλείοντες] Codex Paris. I. omisit.

q δουλεύειν] Weiske deesse aliquid recte suspicatus est, veluti ὡς δεῖ σωφρόνως, vel simile aliquid.

r βασιλικὴν τέχνην] Solennis locutio esse videtur, *illam artem* designans, *quæ in administr. rep. versatur.* Cf. IV. ii. 11. *B.*

s καὶ διψήσουσι] Juntina εἴτε καταδιψήσουσι, Aldina et Paris. εἴτε καὶ δ.

διψήσουσι καὶ ῥιγώσουσι [a] καὶ ἀγρυπνήσουσι καὶ τἆλλα πάντα μοχθήσουσιν ἑκόντες; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι διαφέρει τὸ αὐτὸ δέρμα ἑκόντα ἢ ἄκοντα μαστιγοῦσθαι, ἢ ὅλως τὸ αὐτὸ σῶμα πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἑκόντα ἢ ἄκοντα πολιορκεῖσθαι· [b] ἄλλο γε ἢ ἀφροσύνη πρόσεστι τῷ θέλοντι
18 τὰ λυπηρὰ ὑπομένειν; Τί δ᾽, ὦ Ἀρίστιππε, ὁ Σωκράτης ἔφη, οὐ δοκεῖ σοι [c] τῶν τοιούτων διαφέρειν τὰ ἑκούσια τῶν ἀκουσίων, ᾗ ὁ μὲν ἑκὼν πεινῶν, φάγοι ἂν ὁπότε βούλοιτο, καὶ ὁ ἑκὼν διψῶν, πίοι, καὶ τἄλλ᾽ ὡσαύτως· τῷ δ᾽ ἐξ ἀνάγκης ταῦτα πάσχοντι οὐκ ἔξεστιν, ὁπότ᾽ ἂν βούληται, [d] παύεσθαι; ἔπειτα ὁ μὲν ἑκουσίως ταλαιπωρῶν ἐπ᾽ ἀγαθῇ ἐλπίδι [e] πονῶν εὐφραίνεται· [f] οἷον οἱ τὰ θηρία θηρῶντες, ἐλπίδι τοῦ
19 λήψεσθαι ἡδέως μοχθοῦσι. Καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἆθλα τῶν πόνων μικροῦ τινος ἄξιά ἐστι· τοὺς δὲ πονοῦντας, ἵνα φίλους ἀγαθοὺς κτήσωνται, ἢ ὅπως ἐχθροὺς [g] χειρώσονται, ἢ ἵνα δυνατοὶ γενόμενοι καὶ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς, καὶ τὸν ἑαυτῶν οἶκον καλῶς οἰκῶσι, καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιῶσι, καὶ

a *καὶ ἀγρυπνήσουσι*] Hæc vertendo reddidit Bessario, et habet Paris. cum Steph. contra omittunt Edd. pr.

b *ἄλλο γε ἢ*] Ernestio *ἄλλο τι ἢ* vel potius *ἄλλο δὲ ἢ* scribendum videbatur. Posuit tamen Weiske locum Platonis in Hippia p. 5. Vol. XI. Bipont. *τί δ᾽ οἴει, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γε ἢ ἀδύνατοι ἦσαν·* qui vulgarem lectionem tueri videtur; idem tamen vir doctus cum Anonymo apud Simsonem jungere malebat verba sic: *οὐκ οἶδα ὅτι διαφέρει — ἄλλο γε, ἢ ἀφροσύνη,* intellecta post *ἢ* particula *ὅτι*, vel potius scribebat *ἄλλο γε, ἢ ἦγε ἀφροσύνη πρόσεστι.* Librorum scriptorum lectiones apponere non est operæ pretium. Morus cum Bessarione scribendum censuit *οὐκ ἄλλο γε*. Deinceps *ἐθελοντὶ* adverbium participio *θέλοντι* substitui maluit Hindeburg.

c *τῶν τοιούτων*] Leoncl. *τῷ τοιούτῳ*, deinceps *εἰ ὁ μὲν* cum Budæo Stephanus malebat, quas conjecturas recte Ernesti reprobavit.

d *παύεσθαι;*] Intellige *πεινῶντι, διψῶντι*, etc.

e *πονῶν*] Ita vulgatum *φρονῶν* ex conjectura Taylori ad Lysiam p. 491. confirmata a Codice Stobæi correxit Ernesti.

f *οἷον οἱ*] Articulum omittunt Edd. pr. *οἱ δὲ* dat Stobæus p. 28. deinceps *ἐλπίδων τοῦ λήψεσθαι* dat Paris. III.

g *χειρώσονται*] Antiquum restitui in locum vulgaris *χειρώσωνται*, quod est in Paris. Castal. Steph. et Stobæo.

h *οὐκ οἴεσθαι χρὴ*] Ex Codice Stobæi correxi vulgatum *οὐκ οἶσθαι, ὡς χρή*. Vindob. II. dabat *πῶς οὐκ οἶσθαι χρῆν*. Deinceps *ἀγασαμένους* Stobæus dat.

i *ἐνεργάζεσθαι*] Vulgato *ἐργάζεσθαι* Reiskii conjecturam a Vindob. II. firmatam substituit Zeune.

k *ὥς φασιν οἱ γυμνασταὶ*] *Γυμνασταὶ* iidem sunt, qui in aliis veterum locis *παιδοτρίβαι* appellantur, sc. ii, qui adolescentibus in palæstra aderant, et iisdem tum exercitiorum tum victus rationem præscribere solebant. Vid. Æl. V. H. L. ii. 6. Hos itidem memorat Socrates, de eodem fere argumento dicens, ap. Plat. Erast. sect. 3. *Τίνα οὖν ἐρόμενοι ἂν δικαίως ἐροίμεθα, ὁποῖοι πόνοι μέτριοι καὶ σιτία πρὸς τὸ σῶμά ἐστιν; Ὁμολογοῦμεν μὲν τρεῖς ὄντες, ἢ ἰατρὸν, ἢ* ΠΑΙΔΟΤΡΙΒΗΝ. Cf. Fisch. Ind. ad Æsch. Dial. v. *παιδοτρίβαι*. *B.*

l *Ἡσίοδος*] *Ἔργ.* 287. seqq. ubi *ὀλίγη* exstat pro *λείη*, quod Platonis etiam libri dant.

τὴν πατρίδα εὐεργετῶσι, πῶς [h] οὐκ οἴεσθαι χρὴ τούτους καὶ πονεῖν ἡδέως εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ζῆν εὐφραινομένους, ἀγαμένους μὲν ἑαυτοὺς, ἐπαινουμένους δὲ καὶ ζηλουμένους ὑπὸ τῶν ἄλλων; Ἔτι δὲ αἱ μὲν ῥᾳδιουργίαι καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἡδοναὶ οὔτε σώματι εὐεξίαν ἱκαναί εἰσιν [i] ἐνεργάζεσθαι, [k] ὥς φασιν οἱ γυμνασταὶ, οὔτε ψυχῇ ἐπιστήμην ἀξιόλογον οὐδεμίαν ἐμποιοῦσιν· αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι τῶν καλῶν τε κἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι ποιοῦσιν, ὥς φασιν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. λέγει δέ που καὶ [l] Ἡσίοδος

Τὴν μὲν γὰρ κακότητα καὶ ἰλαδόν ἐστιν ἑλέσθαι
Ῥηϊδίως· λείη μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν,
Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον [m] ἵκηται,
Ῥηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει, χαλεπή περ ἐοῦσα.

Μαρτυρεῖ δὲ καὶ [n] Ἐπίχαρμος ἐν τῷδε·

m ἵκηται] Intellige τις. Grævius tamen in Hesiodo cum aliis scribi maluit ἵκηαι, quam lectionem edidit Brunckii Poësis Gnomica.

n Ἐπίχαρμος] Non Epicharmo, sed Platoni, Comico, ut opinor, hunc versum tribuit Scholiast. Hermogenis p. 377. cujus locum, quod liber in perpaucorum manibus est, hic totum ponam: Πλάτων τε γάρ φησί· Τῶν γὰρ πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν οἱ θεοὶ τὰ ἀγαθά· καὶ Σοφοκλῆς· Πόνος γὰρ, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ· καὶ ὁ ἐν Μιλήτῳ θεός· οὐδὲν ἄνευ καμάτου πέλει ἀνδράσιν εὐπετὲς ἔργον. καὶ πάλιν· Πάντα πόνος τεύχει δὲ βροτοῖς, μελέτη τε βροτείη. Senarium sub Sophoclis nomine laudatum, ex Euripidis Licymnio affert Stob. Tit. XXIX. p. 198. Sed mirum est, priorem hexametrum, qui inter Milesii Phocylidis sententias v. 151 reperitur, Milesii Apollinis dici; si modo locus expers est corruptelæ. Posteriorem Archilocho tribuit, et sic scriptum exhibet Joannes Siceliota Comment. MS. in Hermogenem: Πάντα πόνος τεύχει θνητοῖς, μελέτη τε βροτείη. Dicerem, hanc sententiam, non Epicharmi, ut Lambinus putat, expressisse Horatium I. Serm. 9. 60. *Nil sine magno vita labore dedit mortalibus*, nisi tam vulgaris esset, ut cuivis non stultissimo in mentem venire posset. Epicharmi autem versum, quem Xenophon attulit, sine poëtæ nomine laudat Eustratius in Aristot. Nicom. III. p. 43. addens alium simillimum: Ἐκ τῶν πόνων τοι τἀγαθ' αὔξεται βροτοῖς. quem ipsum, poëtæ nomine suppresso, laudat Lucian. Rhet. præc. p. 8. τὸν ποιητὴν ἐκεῖνον ἀληθεύειν ᾤμην, λέγοντα ἐκ τῶν πόνων φύεσθαι τὰ ἀγαθά. Sed ex Euripidis Erechtheo ductus est, teste Stobæo Tit. XXIX. p. 199. Epicharmeum dictum ita vertit Priscianus Praëex. Rhet. p. 1333. *Laboribus vendunt Dii nobis omnia bona.* Nescio, an illud in animo habuerit Dionys. Halic. T. II. p. 317. οὐδὲν τῶν μεγάλων μικρῶν ἐστὶ πόνων ὤνιον. Mox Xenophon idem suis verbis sic effert: τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις, quod forte expressit Philo Jud. T. I. p. 168. παντὸς ἀγαθοῦ καὶ ἀρετῆς πάσης ὁ θεὸς ἀνέδειξε ἀνθρώποις πόνον, οὗ χωρὶς τῶν καλῶν παρὰ τῷ θνητῷ γένει συνιστάμενον οὐδὲν εὑρήσεις. Sed valeat hic etiam, quod modo de Horatio diximus. *R.*

——————Τῶν πόνων
Πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα [a] τἀγαθ' οἱ θεοί

([b] Καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ φησίν·

——————Ὦ πονηρὲ
[c] Μὴ τὰ μαλακὰ μώεο, μὴ τὰ σκλῆρ' ἔχῃς.)

21 Καὶ [d] Πρόδικος δὲ ὁ σοφὸς [e] ἐν τῷ συγγράμματι [f] τῷ περὶ τοῦ Ἡρακλέους (ὅπερ δὴ καὶ πλείστοις ἐπιδείκνυται) [g] ὡσαύτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, ὧδέ πως λέγων, ὅσα ἐγὼ μέμνημαι. Φησὶ γὰρ, Ἡρακλέα, ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς ἥβην ὡρμᾶτο (ἐν ᾗ οἱ νέοι ἤδη αὐτοκράτορες γιγνόμενοι δηλοῦσιν, εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν τρέψονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας,) ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι,
22 ἀποροῦντα [h] ὁποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται· καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναῖκας [i] προσιέναι μεγάλας, [k] τὴν μὲν ἑτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν καὶ ἐλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα [l] καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ [m] σχῆμα σωφρο-

a τἀγαθ' οἱ θεοὶ] Ita cum Juntina, Castal. Stobæus p. 198. et liber Paris. I. contra Aldina, Paris. et Steph. τἀγαθὰ θεοὶ contra metrum peccat.

b (Καὶ ἐν ἄλλῳ — ἔχῃς)] Totus hic locus a Bessarione omissus, et a Socratis consilio alienus, a recentiore philologo adjectus in margine visus est Valckenario ad Herodot. p. 157. qui scriptorum veterum ulli τόπον de loco libri aut scriptoris dictum negat. Cujus admonitu Schütz verba suspecta seclusit, quem sequor.

c μὴ τὰ μαλακὰ] Edd. pr. et Paris. μή τι μάλα κακῶς (Codd. Brodæi κακὸς, Stobæus μαλακῶς dant) ὁ μὴ τὰ σκλῆρ' ἔχεις. Steph. ὦ πόνηρε, μὴ τὰ μαλακὰ μώμεο, μὴ τὰ σ. ἔχῃς. sed Stephanus μώεο id est ζήτει corrigendum esse admonuit. Leonclaviana tertia versus sic scriptos posuit:—

——————ὦ πόνηρε σὺ,
Μή μοι τὰ μαλακὰ μώεο, μὴ τὰ σκλῆρ' ἔχῃς.

Quam rationem Toupius probavit. Contra Valckenarius omissis insititiis istis σοι et μοὶ unum versum trochaicum efficiebat. Quanquam Vatic. I. habet scriptum πονηρὲ σὺ, et in Paris. III. Florent. B. E. est μώεο, ut in Phurnuti c. 14, ubi est: καλοῦνται δὲ Μοῦσαι ἀπὸ τῆς μώσεως, ὅ ἐστι ζητήσεως. καθὸ εἴρηται, μὴ τὰ μαλακὰ μώεο μὴ τὰ σκλῆρ' ἔχῃς.

d Πρόδικος] Ceus, quem Socrates ipse audiverat Athenis, ut ipse profitetur in Platonis Menone § 24. In Cratylo § 1. ἀλλὰ τὴν δραχμιαίαν ἐπίδειξιν ἀκήκοα παρὰ Προδίκου, οὐ τὴν πεντηκοντάδραχμον.

e ἐν τῷ συγγράμματι τῷ] Non hæc sic accipienda, quasi hic titulus libri fuerit. Suidas in Πρόδικος docet, libri titulum fuisse Ὧραι. Fabula de Hercule ita placuit, ut certatim eam non modo commemorarent, sed etiam imitarentur optimi scriptores: de quibus vid. Pighium in Præf. Herc. Prodicii: quo loco et de statuis Herculem Prodicium referentibus agitur. In imitationibus posuerim etiam locum Aristophanis Nub. 958. seqq. Ern. Conf. Justin. Mart. Apol. i. p. 49. ed. Col. Cic. Off. I. 32. Ep. ad Fam. V. 12. et Athen. Deipnos. p. 510. Ed. Casaub. *Z.*

f τῷ περὶ τοῦ Ἡρακλέους] Titulum operis fuisse Ὧραι docet Suidas in Πρόδικος.

g ὡσαύτως] Paris. I. ὡσαύτως καὶ dat. idem sequens γιγνόμενοι mutat in γινόμενοι, equidem γενόμενοι malim.

σύνῃ, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ· τὴν δὲ ἑτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ ἁπαλότητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν [n] τοῦ ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέραν τῆς φύσεως εἶναι, τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπταμένα, ἐσθῆτα δὲ, ἐξ ἧς ἂν μάλιστα [o] ἡ ὥρα διαλάμποι· κατασκοπεῖσθαι δὲ [p] θαμὰ ἑαυτὴν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται, πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιὰν ἀποβλέπειν.
Ὡς δ' [q] ἐγένοντο πλησιαίτερον τοῦ Ἡρακλέους, τὴν μὲν 23
πρόσθεν ῥηθεῖσαν ἰέναι τὸν αὐτὸν τρόπον, τὴν δὲ ἑτέραν, φθάσαι βουλομένην, προσδραμεῖν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ εἰπεῖν· Ὁρῶ σε, ὦ Ἡράκλεις, ἀποροῦντα, ποίαν ὁδὸν [r] ἐπὶ τὸν βίον τράπῃ. ἐὰν οὖν ἐμὲ φίλην [s] ποιήσῃ, ἐπὶ τὴν ἡδίστην τε καὶ ῥᾴστην ὁδὸν ἄξω σε, καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος ἔσῃ, τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβιώσῃ. Πρῶτον μὲν γὰρ 24
οὐ πολέμων οὐδὲ πραγμάτων φροντιεῖς, ἀλλὰ σκοπούμενος [t] διάξεις, τί ἂν κεχαρισμένον ἢ [u] σῖτον ἢ ποτὸν [x] εὕροις, ἢ

h ὁποτέραν] Ita cum Juntina Stobæo, Vossiano II. et Vindob. II. Ernesti; ποτέραν Aldina, Paris. et Steph.

i προσιέναι] Ita cum Reiskio scripsi. Vulgatum προϊέναι, procedere, locum non habet. Ad Herculem enim accedere mulieres, sequentia docent.

k τὴν μὲν ἑτέραν] Stephanianæ καὶ τὴν μὲν ἑτέραν recte Ernesti correxit ex Edd. pr. et libris scriptis plurimis.

l καθαρότητι] *Munditie*, καθαριότητι scribi maluit Valckenair, eam demum recte magnificentiæ et luxuriæ opponi consens; contra Weiske purum et nitidum corpus fucato opponi putabat, igitur σῶμα in χρῶμα mutari voluit, σῶμα vero post verba ἐσθῆτι δὲ λευκῇ reponi, ubi desiderari aliquid a sententia lector quilibet facile sentiet.

m σχῆμα] Paris. I. σῶμα dat; deinceps Juntina ἁπλότητα.

n τοῦ ὄντος] Idem mox τῆς φύσεως dicitur.

o ἡ ὥρα] Articulum desiderari vidit Weiske, qui tamen τὰ ὡραῖα scribi maluit. Verum locus Aristæneti 1 Epist. 25. τὸ δὲ ταραντινίδιον, ἐξ οὗ διαφανῶς ἡ ὥρα διαλάμποι· θαμὰ δὲ καὶ τὴν πτέρναν· αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστρεφομένη διεσκοπεῖτο, πολλάκις τε ἑαυτὴν ἐθεώρει καὶ εἴ τις αὐτὴν ἄλλος θεᾶται a Dorvillio Vanni Critici p. 302. comparatus et a Ruhnkenio ad h. l. glossa liberatus, vulgatam lectionem satis defendit, et articulum a me additum confirmat.

p θαμὰ] Edd. pr. δ' ἅμα dabant.

q ἐγένοντο] Ita cum Bessarione, Steph. sec. Vossiano utroque et Vindob. Ernesti, cum antea esset ἐγένετο. Idem ex iisdem libris et margine Steph. vulgatum πλησιέστερον correxit. Paris. Editio πλησιαίτεραι dat.

r ἐπὶ τὸν βίον] Hæc verba ut glossema e superioribus huc tractum seclusit Zeune, omisit Bessario et Vossianus II.

s ποιήσῃ] Ita Florentini libri A. C. E ποιήσει Vatic. I. ποιήσῃς Ald. Paris. et Steph. Vulgatum ποιησάμενος ex Juntina et Brodæi libris profectum Zeune defendit intellecto ἧς, et comparat loca nostri infra II. vi. 25. Symposii iv. 53. Cyrop. II. iv. 23. VIII. ii. 8. VIII. iii. 8. de Venat. v. 32.

t διάξεις] Ita Editio Paris. quod verbum aut διαιτήσῃ etiam Valckenair vulgato διέσῃ, quod in Vaticanis III. et Florenti-

τί ἂν ἰδὼν ἢ τί ἀκούσας τερφθείης, ἢ τίνων ὀσφραινόμενος
ἢ ἁπτόμενος ἡσθείης, τίσι δὲ παιδικοῖς ὁμιλῶν μάλιστ᾽ ἂν
εὐφρανθείης, καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα καθεύδοις, καὶ πῶς ἂν
25 ἀπονώτατα τούτων πάντων τυγχάνοις. Ἐὰν δέ ποτε γένηταί
τις ὑποψία [a] σπάνεως ἀφ᾽ ὧν ἔσται ταῦτα, [b] οὐ φόβος, μή
σε ἀγάγω ἐπὶ τὸ πονοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τῷ σώματι
καὶ τῇ ψυχῇ ταῦτα πορίζεσθαι. ἀλλ᾽ οἷς ἂν οἱ ἄλλοι
ἐργάζωνται, τούτοις σὺ χρήσῃ, οὐδενὸς ἀπεχόμενος ὅθεν ἂν
δυνατὸν ᾖ τι κερδᾶναι. πανταχόθεν γὰρ ὠφελεῖσθαι τοῖς ἐμοὶ
26 ξυνοῦσιν ἐξουσίαν ἔγωγε παρέχω. Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀκού-
σας ταῦτα, Ὦ γύναι, ἔφη, ὄνομα δέ σοι τί ἐστιν; Ἡ δὲ, οἱ
μὲν ἐμοὶ φίλοι, ἔφη, καλοῦσί με Εὐδαιμονίαν, οἱ δὲ [c] μι-
27 σοῦντες [d] ὑποκοριζόμενοι ὀνομάζουσί με Κακίαν. Καὶ ἐν
τούτῳ ἡ ἑτέρα γυνὴ προσελθοῦσα εἶπεν· Καὶ ἐγὼ ἥκω πρός
σε, ὦ Ἡράκλεις, [e] εἰδυῖα τοὺς γεννήσαντάς σε, καὶ τὴν
φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ [f] παιδείᾳ καταμαθοῦσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω,
εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράποιο, σφόδρ᾽ ἄν σε τῶν καλῶν καὶ
σεμνῶν ἐργάτην ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμοτέ-
ραν καὶ ἐπ᾽ ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι. οὐκ ἐξαπα-

nis V. libris legitur. δεήσῃ Vindob. II. δεήσεις εὑρεῖν Paris. I. διατελέσεις corrigebat Brodæus, δὴ ἔσῃ Budæi conjecturam receperunt Steph. sec. Ernesti et Zeune: *sed potius considerabis* vertit Bessario.

u σῖτον] Stephani σιτίον relegavit Zeune. In Anabasi VII. i. 33. et 35. sunt σῖτα καὶ ποτὰ, ubi tamen Codex Paris. σιτία dat.

x εὕροις] Vossianus II. εὕρῃς dat, idem verba sequentia ἢ τί ἀκούσας cum Edd. pr. et Bessarione omittit, quæ Editio Paris. prima nescio unde addidit.

a σπάνεως] Edd. pr. σπανίως. Verum est in Paris. et Stephan. Ipsum vocabulum si abesset, non desideraturus erat Valckenair; fuit, qui verba ἀφ᾽ ὧν ἔσται ταῦτα spuria censeret.

b οὐ φόβος] Vossianus II. ἀφόβως μὲν ἀπάγω dat. Sequens ἐπὶ τὸ est ex Castal. Paris. et Steph. antea erat ἐπὶ τόν.

c μισοῦντες] Deinceps additum με delevi, fretus auctoritate Florentini libri A. C.

d ὑποκοριζόμενοι] Bessario omisit, et delendum censuit Valckenair apud Piersonum ad Mœrin. p. 381. Locum mutari voluit et verbum ad φίλοι adjungi Ruhnken. μὴ ὑποκορ. corrigebat Toupius: θυμῷ χαριζόμενος qui Strothianam Editionem Gothæ rocoxit. Verum antiquitas lectionis vulgaris apparet ex locis Suidæ et Etymol. M. ubi verbum ὑποκορίζεσθαι interpretantur διασύρειν. quæ notio qua ratione e vera illa et nativa, quæ satis fuit a viris doctis ad h. l. explicata, derivari possit, nemo facile docebit. Quare etiam mihi verbum id suspectum est.

e εἰδυῖα τοὺς] Juntina εἰ δυνατοὺς dat, quod correxit Castalio; eadem deinceps ἐντιμωτέραν.

f παιδείᾳ] Edvards. conjicit legendum παιδίᾳ, sed vulgata recte se habet. Sensus loci est: *Novi ingenium tuum, cum viderim qualem te in disciplinis omnibus præstiteris, nempe promptum in discendo, fortem, alacrem,* etc. Sic ipse Xenophon Cyri sui mores depingit, Κῦρος μὲν ταύτῃ τῇ παιδείᾳ ἐπαιδεύθη, καὶ πάντων τῶν ἡλίκων διαφέρων ἐφαίνετο, καὶ εἰς τὸ

τήσω δέ σε προοιμίοις ἡδονῆς, ἀλλ᾽, ἧπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν,
[g] τὰ ὄντα διηγήσομαι μετ᾽ ἀληθείας. Τῶν γὰρ ὄντων ἀγα- 28
θῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ [h] διδόα-
σιν ἀνθρώποις· ἀλλ᾽ εἴτε τοὺς θεοὺς ἵλεως εἶναί σοι βούλει,
θεραπευτέον τοὺς θεούς· εἴτε ὑπὸ φίλων [i] ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι,
τοὺς φίλους εὐεργετητέον· εἴτε ὑπό τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς
τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελητέον· εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης
ἀξιοῖς ἐπ᾽ ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ
ποιεῖν· [k] εἴτε τὴν γῆν φέρειν σοι βούλει καρποὺς ἀφθόνους,
τὴν γῆν θεραπευτέον· εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἴει δεῖν πλουτί-
ζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον· εἴτε διὰ πολέμου
ὁρμᾷς αὔξεσθαι, καὶ βούλει [l] δύνασθαι τούς τε φίλους
ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς
τέχνας αὐτάς τε παρὰ [m] τῶν ἐπισταμένων μαθητέον, καὶ
ὅπως αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι ἀσκητέον· [n] εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι
βούλει δυνατὸς εἶναι, τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐθιστέον τὸ σῶμα
καὶ γυμναστέον [o] σὺν πόνοις καὶ ἱδρῶτι. Καὶ ἡ Κακία 29
[p] ὑπολαβοῦσα εἶπεν, (ὥς φησι Πρόδικος) Ἐννοεῖς, ὦ Ἡρά-
κλεις, [q] ὡς χαλεπὴν καὶ μακρὰν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ

ταχὺ μανθάνειν ἃ δέοι, καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἕκαστα ποιεῖν. Cyrop. I. iii. 1. Hutch. p. 18. Ed. maj. Conf. horum Mem. IV. i. 2. ἐτεκμαίρετο τὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐκ τοῦ ταχύ τε μανθάνειν οἷς προσέχοιεν, etc. *B.*

g τὰ ὄντα] Cum Bessarione et Hindeburgio post hæc verba distinxit Zeune et Schütz; deleri aut in τὰ πάντα mutari voluit Ernesti. Mihi cum Valckenario verba μετ᾽ ἀληθείας delenda esse videntur, et deinceps scribendum τῶν γὰρ ὄντως ἀγαθῶν. Vulgatam lectionem ita defendebat Zeune, ut τὰ ὄντα opponi diceret τοῖς προοιμίοις ἡδονῆς, et μετ᾽ ἀληθείας verbo ἐξαπατήσω.

h διδόασιν] Paris. I. διδάσκουσιν ἀνθρώπους dat.

i ἐθέλεις] Ita cum Juntina, Paris. Steph. sec. Vaticani Libri III. ἐθέλοις ex Aldina manavit in reliquas.

k εἴτε τὴν γῆν] Junt. εἴγε τ. γ. φ. σοι καρποὺς omisso βούλει. Vatic. I. et Florent. E. εἴτε γῆν βούλει σοι καρποὺς ἀφθόνους φέρειν.

l δύνασθαι] Post ἐλευθεροῦν collocat Vaticanus I.

m τῶν ἐπισταμένων] Vossianus II. τοῦ ἐπισταμένου dat et verba καὶ ὅπως — ἀσκητέον omittit. Verum sententiam esse necessariam, et in præcedentibus αὐτὰς huc respicere affirmat Ernesti, qui vertit h. l. *oportet et artes ipsas discere et modum utendi.* At Græce sic dicendum erat καὶ ὅπως αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι, omisso ἀσκητέον. Weiske vertit quasi scriptum esset καὶ ὥσπερ αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι ἀσκητέον. Mihi geminum αὐτὰς et αὐταῖς displicet; ἀσκητέον autem suspicor olim fuisse in loco eo, ubi nunc legitur γυμναστέον, scriptum.

n εἰ δὲ καὶ] Hindeburg εἴτε καὶ scribi maluit, quod probari poterat, nisi καὶ additum adesset.

o σὺν πόνοις] Hieron. Wolfii ἐν πόνοις non opus est, nec ἱδρῶσι Vossiani II.

p ὑπολαβοῦσα] Verbum ὑπολαμβάνειν, ut explicant Vorstius et Gatakerus, est *excipere*, vel *suscipere*, *sermonem alterius.* Vid. Hutch. ad Cyrop. Lib. V. p. 401

γυνή σοι αὕτη διηγεῖται; ἐγὼ δὲ ῥᾳδίαν καὶ βραχεῖαν ὁδὸν
30 ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε. Καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν, Ὦ τλῆμον! τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; ἢ τί ἡδὺ [a] οἶσθα, μηδὲν τούτων ἕνεκα πράττειν ἐθέλουσα; ἥτις οὐδὲ τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμένεις, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, πάντων ἐμπίπλασαι, πρὶν μὲν πεινῆν, ἐσθίουσα, πρὶν δὲ διψῆν, πίνουσα· [b] καὶ ἵνα μὲν ἡδέως φάγῃς, ὀψοποιοὺς μηχανωμένη ἵνα δὲ ἡδέως πίνῃς, οἴνους τε πολυτελεῖς παρασκευάζῃ, καὶ τοῦ θέρους χιόνα περιθέουσα [c] ζητεῖς· ἵνα δὲ [d] καθυπνώσῃς ἡδέως οὐ μόνον τὰς στρωμνὰς μαλακὰς, ἀλλὰ καὶ (τὰς κλίνας καὶ) τὰ ὑπόβαθρα ταῖς κλίναις παρασκευάζεις. οὐ γὰρ διὰ τὸ πονεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν, ὅ τι [e] ποιῇς, ὕπνου ἐπιθυμεῖς. τὰ δ' ἀφροδίσια πρὸ τοῦ δεῖσθαι ἀναγκάζεις, πάντα μηχανωμένη, καὶ γυναιξὶ [f] καὶ ἀνδράσι χρωμένη· οὕτω γὰρ παιδεύεις [g] τοὺς σαυτῆς φίλους, τῆς μὲν νυκτὸς ὑβρίζουσα, τῆς δὲ ἡμέρας τὸ χρησιμώτατον κατακοιμίζουσα.
31 Ἀθάνατος δὲ οὖσα, ἐκ θεῶν μὲν ἀπέῤῥιψαι, ὑπὸ

Ed. maj. citante Hindeburgio; qui observationem hanc Cl. Fischeri retulit, sc. *formulam ὑπολ. εἶπε adhiberi, quum aliquis ita respondet, ut aliquid excipiat, et reprehendat in iis, quæ dicta sunt ab altero, neque esse pleonasticam.* V. Ind. ad Æsch. Dial. *B.*

q ὡς χαλεπὴν] Vossianus II. ὡς et ὁδὸν post βραχεῖαν omittit. Hinc vocabulum ὁδὸν suadente Ernesto seclusit Zeune.

a οἶσθα,] Clemens Alex. Strom. II. p. 406. addit deinceps ἢ τί καλὸν σκοπεῖς, deinceps vero verba ἀλλὰ πρὶν — ἐμπίμπλασαι omittit. Postea ἀναμένουσα dat Juntina.

b καὶ ἵνα μὲν] Ita Aldina, Paris. Steph. Bessario, Clemens: καὶ omittit Juntina, margo Steph. ἵνα δὲ καὶ ἡδέως, quæ est scriptura Florent. A. deinceps φάγοις Juntina dat.

c ζητεῖς] Ad refrigerandum vinum. Recondebant enim nivem et glaciem in subterraneis scrobibus ad usum conviviorum. Cf. ad Athenæi iii. p. 124. Plinii xix. c. 4. Gellii xix. 5. Macrobii Saturn. vii. 12.

d καθυπνώσῃς] Clemens κατακοιμηθῇς dedit, deinceps κλίνας μαλακὰς, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑποβ. ταῖς κλίναις παρασκευάζῃ. quæ lectio mihi mirifice placet. Primum forma media h. l. necessaria videtur; sibi enim mollis parat non aliis vestem stragulam mollem et tapetia, in quibus pedes lectorum insistant. Deinde verba καὶ τὰς κλίνας quo pertineant, non video equidem. Si μαλακὰς repetere velis, spondarum et lecti lignum quale sit et vere dici possit μαλακὸν et mollitiæ incubantis aptum, equidem ignoro. Postea quæri potest Xenophon cur articulum addiderit vocabulo ὑπόβαθρα, adjectivum non addiderit? An μαλακὰ ex antecedenti membro repetendum et ὑπόβαθρα adjungendum? Recte vero hæc Hindeburg ex Cyrop. VIII. viii. 16. interpretatur tapetes lectorum pedibus suppositos, ne vel ingredienti vel incubanti lectus repercussu soli molestiam faciat. Verba sunt Xenophontis de luxu Persarum τὰς εὐνὰς οὐ μόνον ἀρκεῖ μαλακῶς ὑποστρώννυσθαι, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας ἐπὶ ταπίδων τιθέασι, ὅπως μὴ ἀντερείδῃ τὸ δάπεδον, ἀλλ' ὑπείκωσιν αἱ ταπίδες. Pessime vertit Weiske: *nicht nur auf weiche teppiche bedacht bist, sondern auch weiche kussen darunter und polster unter die bettstellen legst.* Equidem κλίνας olim vocabulo στρωμνὰς veluti glossam fuisse adscriptam, deinde in ejus locum

δὲ ἀνθρώπων ἀγαθῶν ἀτιμάζῃ· τοῦ δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσ-
ματος, ἐπαίνου σεαυτῆς, ἀνήκοος εἶ, καὶ τοῦ πάντων ἡδίστου
θεάματος ἀθέατος· οὐδὲν γὰρ πώποτε σαυτῆς ἔργον καλὸν
τεθέασαι. Τίς δ' ἄν σοι λεγούσῃ τι πιστεύσειε; τίς δ'
ἂν δεομένῃ τινὸς ἐπαρκέσειεν; ἢ τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ
θιάσου τολμήσειεν εἶναι [h] οἳ, νέοι μὲν ὄντες, τοῖς σώμασιν
ἀδύνατοί εἰσι, πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι, ταῖς ψυχαῖς
ἀνόητοι· ἀπόνως μὲν λιπαροὶ διὰ νεότητος [i] φερόμενοι, ἐπι-
πόνως δὲ αὐχμηροὶ διὰ γήρως περῶντες· τοῖς μὲν πεπραγ-
μένοις αἰσχυνόμενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις βαρυνόμενοι· τὰ
μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι διαδραμόντες, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς
τὸ γῆρας ἀποθέμενοι. Ἐγὼ δὲ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι 32
δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς· ἔργον δὲ καλὸν οὔτε θεῖον οὔτε
ἀνθρώπινον χωρὶς [k] ἐμοῦ γίγνεται. τιμῶμαι δὲ μάλιστα
πάντων καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις [l] οἷς προσήκει·
ἀγαπητὴ [m] μὲν συνεργὸς τεχνίταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἴκων
δεσπόταις, εὐμενὴς δὲ παραστάτις οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλ-

immigrasse, quod in Clementis libris factum vides, aut separatim in alienum locum intrusum fuisse, ut h. l. suspicor, quare verba mihi suspecta seclusi.

e ποιῇς] Ita Castal. et Steph. pro ποιεῖς Edd. primarum, quæ deinceps δέεσθαι dant.

f καὶ ἀνδράσι] Stephanus primus τοῖς ἀνδράσι omissa copula καὶ dedit, idque factum comprobari ait versione Bessarionis Zeune, ubi est: *ipsis etiam viris ut mulieribus uteris.* Equidem antiquam lectionem teneo, quæ ingenium κακίας omne plenius reddere videtur. Amores enim et muliebres et pueriles ea quærebat in Græcia: deinde ὡς γυναιξὶ τοῖς ἀνδράσι dicere debuisse mihi videtur Xenophon, si voluisset amorem teterrimum puerorum significare. Multo vero minus respexit tribadas Xenophon, cum Κακίαν faceret mulierum usum venereum memorantem, quod visum est Schützio.

g τοὺς σαυτῆς] Juntina, Vossianus II. Florent. A. B. C. E. ἑαυτῆς dant; contra sectione sequenti Vossianus II. cum Vindob. II. ἐπαίνου σεαυτῆς dant, quod vulgato ἑαυτῆς constantiæ causa substituit Ernesti.

h οἳ, νέοι] Antecedens θιάσου collectivum vocabulum complectitur θιασώτας, quos pronomen respicit.

i φερόμενοι] Ruhnkenii correctionem cum Weiskio amplector, Zeunio vulgatum τρεφόμενοι relinquens ineptissime tuenti.

k ἐμοῦ γίγνεται] In priore Editione ex Zeunii conjectura ἐμοῦ οὐ γίγνεται dederam, quæ lectio facit orationem minime numerosam. Potius debebat esse ἐμοῦ γίγνεται οὐδέν.

l οἷς προσήκει] Leonclavius vertit *quibus par est:* Bessario *apud homines optimos:* Brodæus *a quibus laudari convenit, a bonis scilicet et integris:* quibuscum Zeune repetit ex antecedentibus τιμᾶν ἐμέ. Quæ ratio mihi durissima videtur. Schütz interpretatur: *afficior omnibus honoribus debitis,* οἷς προσήκει τιμᾶσθαι. Non miror equidem Ernestum professum: *Hoc quo pertineat et quid sit h. l. se non videre.* Mihi venit in mentem respici ad formulam ἀνδρὶ προσήκει οὐδεμιᾶς ἀρετῆς Libri IV. vi. 11. et similes; igitur Virtutem suspicor h. l. amicos suos dicens ita fere loqui παρὰ ἀνθρώποις, οἷς προσήκω, ἀγαπητὴ μὲν, etc.

m μὲν συνεργὸς] Ex Editt. pr. Paris. Brodæi, Bessarionis et Paris. I. libro

33 λήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ φιλίας κοινωνός. Ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις· ἀνέχονται γὰρ, ἕως ἂν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν. Ὕπνος δὲ αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων ἢ τοῖς ἀμόχθοις· καὶ οὔτε [a] ἀπολείποντες αὐτὸν ἄχθονται, οὔτε διὰ τοῦτον μεθιᾶσι τὰ δέοντα πράττειν. Καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν, οἱ δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται· καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηνται, εὖ δὲ τὰς παρούσας ἥδονται πράττοντες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ δὲ φίλοις, τίμιοι δὲ πατρίσιν. ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, οὐ μετὰ λήθης ἄτιμοι κεῖνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν ἀεὶ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι. Τοιαῦτά σοι, ὦ παῖ τοκέων ἀγαθῶν Ἡράκλεις, ἔξεστι διαπονησαμένῳ τὴν [b] μακαριστοτάτην εὐδαι-
34 μονίαν κεκτῆσθαι. Οὕτω πως [c] διῴκει Πρόδικος τὴν ὑπ' ἀρετῆς Ἡρακλέους παίδευσιν· ἐκόσμησε μέντοι τὰς γνώμας ἔτι μεγαλειοτέροις ῥήμασιν, ἢ ἐγὼ νῦν. Σοὶ δ' οὖν ἄξιον, ὦ Ἀρίστιππε, [d] τούτων ἐνθυμουμένῳ πειρᾶσθαί τι καὶ τῶν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον τοῦ βίου φροντίζειν.

Zeune revocavit γὰρ post μὲν a Stephano insertum: verum sic εἰμὶ simul fuisse addendum recte admonuit Weiske. Mihi quid de h. l. videatur, in annotatione antecedente dixi.

a ἀπολείποντες] Ita Vossianus II. Vindob. uterque et Florent. A. B. C. Ante Ernestum erat ἀπολιπόντες.

b μακαριστοτάτην] Vide annotata ad Cyrop. VII. ii. 27.

c διῴκει] Scripsi quod voluere Hemsterhuis et Ruhnken, cum vulgo διώκει legatur præsenti tempore a διώκω derivato: quod tempus etsi melius cum initio narrationis sect. 21. congruere videtur, id tamen assensum lectoris morari non debet. Sequitur enim statim ἐκόσμησε, quod præcedenti præsenti tempori διώκει multo minus congruit, quam illud διώκει verbis ἐπιδείκνυται, et ἀποφαίνεται sect. 21.

d τούτων] Refero cum Zeunio et Weiskio ad ἐνθυμουμένῳ; ad τι intellige κατά. Quid si τῶν τοῦ βίου dictum, jungas?

e Λαμπροκλέα] Socratis fuit, ut ex hoc loco patet, filius natu maximus, quem habuit ex Xanthippe; ex Myrtone Aristidis Justi filia Sophroniscum suscepit et Menexenum, qui et ab aliis vocatur Menedemus: Laërt. II. 26. Duas enim habuit uxores, si fides habenda Laërt. et Suidæ. Sunt tamen qui negent, maxime propter silentium auctorum coætaneorum, Socratisque adeo discipulorum, Platonis v. c. Xenophontis aliorumque, Socratem duas habuisse uxores. Et mihi quoque verisimilius videtur, Socratem unam tantum Xanthippen duxisse in matrimonium. v. quæ de hac re tradit Rollin. in vita Socr. T. IV. Hist. Ant. Hindeburg. Socratem Plato in Apologia sect. 23. facit dicentem: υἱεῖς τρεῖς μοι εἰσὶ, εἷς μὲν μειράκιον, δύο δὲ παιδία. In Phædone sect. 65. ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο καὶ ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία· δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς σμικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας· καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο. Idem Plato unam Xanthippem Socratis uxorem noverat; ita enim in

CAP. II.

LAMPROCLEM FILIUM MATRI IRATUM PLACAT ET PIETATIS CAUSAS DOCET.

Αἰσθόμενος δέ ποτε [e] Λαμπροκλέα, τὸν πρεσβύτατον υἱὸν
ἑαυτοῦ, πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ
παῖ, οἶσθά τινας [f] ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους;
Καὶ μάλα, ἔφη ὁ νεανίσκος. Καταμεμάθηκας οὖν [g] τοὺς
τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; Ἔγω γε, ἔφη·
τοὺς γὰρ εὖ παθόντας, ὅταν δυνάμενοι χάριν ἀποδοῦναι,
μὴ ἀποδῶσιν, ἀχαρίστους καλοῦσιν. Οὐκοῦν [h] δοκοῦσί σοι
ἐν τοῖς ἀδίκοις [i] καταλογίζεσθαι τοὺς ἀχαρίστους; Ἔμοι
γε, ἔφη. Ἤδη δέ ποτε ἐσκέψω, εἰ ἄρα, ὥσπερ τὸ ἀνδρα- 2
ποδίζεσθαι τοὺς μὲν φίλους ἄδικον εἶναι δοκεῖ, τοὺς δὲ πολε-
μίους δίκαιον, [k] οὕτω καὶ τὸ ἀχαριστεῖν πρὸς μὲν τοὺς
φίλους ἄδικόν ἐστι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους δίκαιον; Καὶ
μάλα, ἔφη· καὶ δοκεῖ μοι, ὑφ᾽ οὗ ἄν τις εὖ παθὼν εἴτε
φίλου εἴτε πολεμίου μὴ πειρᾶται χάριν ἀποδιδόναι, ἄδικος
εἶναι. Οὐκοῦν, εἴ γε οὕτως ἔχει τοῦτο, εἰλικρινής τις ἂν εἴη 3
ἀδικία ἡ ἀχαριστία; Συνωμολόγει. Οὐκοῦν, ὅσῳ ἄν τις
μείζω ἀγαθὰ παθὼν μὴ ἀποδιδῷ χάριν, τοσούτῳ ἀδικώτερος
ἂν εἴη; Συνέφη καὶ τοῦτο. Τίνας οὖν, ἔφη, ὑπὸ τίνων

Phædone sect. 3. εἰσιόντες κατελαμβάνομεν — τὴν δὲ Ξανθίππην ἔχουσαν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. Ceterum in Libanii Apologia Socratis Vol. II. p. 53. ed. Reiske editum legitur: οὐκ Ἀριστοκλεῖ μητρὸς ἀμελοῦντι, διδάσκων ἡλίκα χρέα γονεῦσιν ὀφείλομεν; Ex priore Platonici Phædonis loco duxisse videntur argumentum opinionis suæ Satyrus et Hieronymus Rhodius, qui duas simul in matrimonio uxores habuisse Socratem tradiderant, narrante Diogene ii. 26. qui paulo antea Aristotelem adeo opinioni isti præscribit auctorem, cum Athenæo in Libro XIII.

f ἀνθρώπους] Paris. Codex I. omisit.

g τοὺς τί] Hæc verba in οἵους τί vel οὕς τί mutari voluit Valckenair. τοῦτο, τί conjecit Zeune; τίνας τί dedit Schütz, quam scripturam maxime equidem probaverim, quamvis τῷ pro τίνι positum, sed solum, nec sequente τί, sciam infra IV. iv. 17. et IV. v. 10.

h δοκοῦσι] Reiske δικαίως addendum censebat; Zeune post καταλογίζεσθαι intelligi volebat δεῖν: neutro opus est.

i καταλογίζεσθαι] Codex Stobæi, teste Ernesto, dat simplex λογίζεσθαι.

k οὕτω καὶ] Stephani secunda Editio οὕτω addidit, firmante versione Bessarionis et Stobæo pag. 463. Errori alieno obsecutus Ernesti εἶναι, οὕτω dederat: deinceps πρὸς τοὺς μὲν dedit Steph. sec.

εὕροιμεν ἂν μείζονα εὐεργετημένους ἢ παῖδας [a] ὑπὸ γονέων;
οὓς οἱ γονεῖς ἐκ μὲν οὐκ ὄντων ἐποίησαν εἶναι, τοσαῦτα δὲ
καλὰ ἰδεῖν καὶ τοσούτων ἀγαθῶν μετασχεῖν, ὅσα οἱ θεοὶ
παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις· [b] ἃ δὴ καὶ οὕτως ἡμῖν δοκεῖ
παντὸς ἄξια εἶναι, ὥστε πάντες τὸ καταλιπεῖν αὐτὰ πάντων
μάλιστα φεύγομεν. καὶ αἱ πόλεις ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδική-
μασι ζημίαν θάνατον πεποιήκασιν, ὡς οὐκ ἂν μείζονος
4 κακοῦ φόβῳ τὴν ἀδικίαν [c] παύσοντες. Καὶ [d] μή που τῶν
γε ἀφροδισίων ἕνεκα παιδοποιεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπολάμ-
βανε· ἐπεὶ [e] τοῦ γε τῶν ἀπολυσόντων μεσταὶ μὲν αἱ ὁδοὶ,
μεστὰ δὲ τὰ οἰκήματα. φανεροὶ δ' ἐσμὲν καὶ σκοπούμενοι ἐξ
ὁποίων ἂν γυναικῶν βέλτιστα ἡμῖν τέκνα γένοιτο, αἷς
5 συνελθόντες τεκνοποιούμεθα. [f] Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ τήν τε συν-
τεκνοποιήσουσαν ἑαυτῷ τρέφει, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι
παισὶ προπαρασκευάζει πάντα ὅσα ἂν οἴηται συνοίσειν αὐ-
τοῖς πρὸς τὸν βίον, καὶ ταῦτα ὡς ἂν δύνηται πλεῖστα. ἡ δὲ
γυνὴ ὑποδεξαμένη τε φέρει τὸ φορτίον τοῦτο, βαρυνομένη τε
καὶ κινδυνεύουσα περὶ τοῦ βίου, καὶ μεταδιδοῦσα τῆς τροφῆς
[g] ᾗ καὶ αὐτὴ τρέφεται, καὶ σὺν πολλῷ πόνῳ διενέγκασα
καὶ τεκοῦσα, τρέφει τε καὶ ἐπιμελεῖται, οὔτε προπεπονθυῖα
οὐδὲν ἀγαθὸν, οὔτε [h] γιγνώσκον τὸ βρέφος ὑφ' ὅτου εὖ

a ὑπὸ γονέων] Ita ex Stobæo suadente Stephano scripsit Zeune pro vulgato ἀπό.

b ἃ δὴ καὶ] Juntina ἄδικα dedit, deinceps πάντων ἄξια Stobæus.

c παύσοντες] Exspectabas παύσουσαι, sed in πόλεις intelliguntur homines in civitatem collecti et juribus civilibus conjuncti.

d μή που — ὑπολάμβανε] Vulgatum μὴν οὐ — ὑπολαμβάνοις varie tentarunt viri docti. Castalio καὶ μὲν οὐ dederat, ὑπολαμβάνεις Edd. pr. usque ad Leonclavianam, quæ prima ὑπολαμβάνοις dedit, Castalio ὑπολαμβάνει. Nostrum debetur Brodæo. μὴν in μὴ mutari voluit Zeune, μήπου cum Schützio dedi, qui ὑπολαμβάνοις tamen intactum reliquit.

e τοῦ γε] Veterum Edd. et Vindob. I. scripturam cum Schützio revocavi; recentiores τούτου γε dederunt. Utrumque per Synesin cum præcedente ἀφροδισίων ἕνεκα jungendum, quasi præcesserit τοῦ τῶν ἀφ. ἐπιθυμεῖν. Vossianus I. dat ἐπὶ τῶν ἀπολυσόντων. Supra II. i. 5. erat τῶν ἀπολυσόντων τῆς τῶν ἀφροδισίων ἐπιθυμίας.

f Καὶ ὁ μὲν] Additum deinceps γὰρ in Junt. Paris. et Stobæo, omittunt ceteræ Edd. deinceps Stobæus συντεκνοποιοῦσαν dat.

g ᾗ καὶ] Ita cum Stobæo Steph. ἧς καὶ ceteræ Edd. deinceps διενεγκοῦσα dat Stobæus.

h γιγνώσκον] Refer accusativum ad τρέφει præcedens; sequens εὖ πάσχει ex Stobæo, Paris. et Steph. est receptum pro συμπάσχει Edd. ceterarum.

i οὔτε σημαίνειν] Ita cum Ernesto dedi pro οὐδὲ, quod damnavit Hindeburg. defendunt Zeune et Schütz, hic quidem *imo ne quidem* interpretatus.

k αὐτὴ στοχαζομένη] Ita pro αὕτη ex Stobæo rescripsit Ernesti: ex eodem Stobæo articulum τὰ ante κεχαρισμένα addidit Zeune.

l νυκτὸς] Ita cum Stobæo Bessarionis

πάσχει, [i] οὔτε σημαίνειν δυνάμενον ὅτου δεῖται· ἀλλ' [k] αὐ-
τὴ στοχαζομένη τά τε συμφέροντα καὶ τὰ κεχαρισμένα
πειρᾶται ἐκπληροῦν, καὶ τρέφει πολὺν χρόνον καὶ ἡμέρας
καὶ [l] νυκτὸς ὑπομένουσα πονεῖν, [m] οὐκ εἰδυῖα τίνα τούτων
χάριν ἀπολήψεται. Καὶ οὐκ ἀρκεῖ θρέψαι μόνον, ἀλλὰ 6
καὶ, ἐπειδὰν δόξωσιν ἱκανοὶ εἶναι οἱ παῖδες μανθάνειν τι, [n] ἃ
μὲν ἂν αὐτοὶ ἔχωσιν οἱ γονεῖς ἀγαθὰ πρὸς τὸν βίον, διδάσ-
κουσιν· [o] ἃ δ' ἂν οἴωνται ἄλλον ἱκανώτερον εἶναι διδάξαι,
πέμπουσι πρὸς τοῦτον δαπανῶντες, καὶ ἐπιμελοῦνται πάντα
ποιοῦντες, ὅπως οἱ παῖδες [p] αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατὸν βέλ-
τιστοι. Πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος [q] ἔφη· Ἀλλά τοι [r] εἰ 7
καὶ ταῦτα πάντα πεποίηκε καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια,
οὐδεὶς ἂν δύναιτο αὐτῆς ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. Καὶ
ὁ Σωκράτης, Πότερα δὲ οἴει, ἔφη, θηρίου ἀγριότητα δυσφο-
ρωτέραν εἶναι ἢ μητρός; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, [s] ἔφη, μητρὸς,
τῆς γε τοιαύτης. Ἤδη πώποτε οὖν ἢ δακοῦσα κακόν τί
σοι ἔδωκεν ἢ λακτίσασα, οἷα ὑπὸ θηρίων ἤδη πολλοὶ ἔπαθον;
Ἀλλὰ νὴ Δία, ἔφη, λέγει, ἃ οὐκ ἄν τις [t] ἐπὶ τῷ βίῳ 8
παντὶ βούλοιτο ἀκοῦσαι· Σὺ δὲ πόσα, ἔφη ὁ Σωκράτης,
οἴει [u] ταύτῃ δυσάνεκτα, καὶ τῇ φωνῇ καὶ [x] τοῖς ἔργοις ἐκ
παιδίου δυσκολαίνων καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς, πράγματα

versio, Vatic. I. et Flor. A. scripsi. Vulgo est *νύκτας*. Quatuor accusativi continuo positi mihi ingrati esse videbantur nec eleganter positi.

m *οὐκ εἰδυῖα*] Pendere mihi participium hoc nec satis firmiter hærere præcedentibus verbis junctum videtur. Forte fuit olim *πολὺν μὲν χρόνον — οὐκ εἰδυῖα δὲ*: deinceps Stobæus et Brodæi liber *εἴ τινα τούτων* dat.

n *ἃ μὲν ἂν*] Edd. pr. et Paris. *ἂν* omittunt; deinceps *ἔχουσιν* Paris. pro *ἔχωσιν* dat.

o *ἃ δ' ἂν*] Ita Paris. Stobæus et Steph. *ἀλλ' ἂν* Edd. pr. sequens *εἶναι* omisit Stobæus.

p *αὐτοῖς γένωνται*] Margo Leoncl. et Steph. *αὐτοῖς ἀγαθοὶ γένωνται καὶ ὡς δυνατὸν βέλτιστοι.*

q *ἔφη*] Stobæus et Vatic. I. *εἶπεν*. Post *πεποίηκε* vel ante debet intelligi *ἡ μήτηρ*, quod Lamproclis animus commotior omisit.

r *εἰ καὶ ταῦτα*] Ita cum Vossiano I. Zeune et Schütz: antea *καὶ* deerat. Vatic. I. dat *εἰ πάντα ταῦτα.*

s *ἔφη, μητρὸς*] Cum Stobæo articulum *τῆς* ante *μητρὸς* omisi, quod in sententia generali ferri non potest: ad suam vero matrem Lamprocles mox speciatim accommodat sententiam verbis *τῆς γε τοιαύτης*. Igitur post *μητρὸς* incisum posui.

t *ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ*] Formulam rariorem varie tentarunt vel explicarunt viri docti. Nuper demum Weiske post *τις* addi voluit *δὶς*, interpretatus *die man in seinem ganzen leben nicht wieder hören möchte.* Plane geminus locus Cyrop. III. i. 43. *ἐπὶ πόσῳ ἂν ἐθέλοις τὴν γυναῖκά σου ἀκοῦσαι ὅτι σκευοφορεῖς*; vulgatam satis defendit et interpretatur. Plato Apologiæ 32. *ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτ' ἂν*;

u *ταύτῃ*] Ernesti malebat *αὐτῇ* scriptum: recte.

x *τοῖς ἔργοις*] Deinceps *παρασχεῖν* in-

παρασχεῖν; πόσα δὲ λυπῆσαι κάμνων; Ἀλλ' οὐδεπώποτε αὐτὴν, ἔφη, οὔτ' εἶπα οὔτ' ἐποίησα οὐδὲν, ἐφ' ᾧ [a] ᾐσχύνθη.

9 [b] Τί δ'; οἴει, ἔφη, χαλεπώτερον εἶναί σοι ἀκούειν ὧν αὐτὴ λέγει, ἢ τοῖς ὑποκριταῖς, ὅταν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ἀλλήλους τὰ ἔσχατα λέγωσιν; Ἀλλ', οἶμαι, ἐπειδὴ οὐκ οἴονται τῶν λεγόντων οὔτε [c] τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν ἵνα ζημιώσῃ, οὔτε τὸν ἀπειλοῦντα ἀπειλεῖν ἵνα κακόν τι ποιήσῃ, ῥᾳδίως φέρουσι. Σὺ δ' εὖ εἰδὼς, [d] ὅτι, ἃ λέγει σοι ἡ μήτηρ, οὐ μόνον οὐδὲν κακὸν νοοῦσα λέγει, [e] ἀλλὰ καὶ βουλομένη σοι ἀγαθὰ εἶναι ὅσα οὐδενὶ ἄλλῳ, χαλεπαίνεις; ἢ νομίζεις

10 κακόνουν τὴν μητέρα σοι εἶναι; Οὐ δῆτα, ἔφη, τοῦτό γε οὐκ οἴομαι. Καὶ ὁ Σωκράτης, οὐκοῦν, ἔφη, σὺ [f] ταύτην, εὔνουν τέ σοι οὖσαν καὶ [g] ἐπιμελομένην ὡς μάλιστα δύναται κάμνοντος, ὅπως ὑγιανεῖς τε καὶ ὅπως τῶν ἐπιτηδείων μηδενὸς ἐνδεὴς ἔσῃ, καὶ πρὸς τούτοις, πολλὰ τοῖς θεοῖς [h] εὐχομένην ἀγαθὰ ὑπὲρ σοῦ, καὶ εὐχὰς ἀποδιδοῦσαν, χαλεπὴν εἶναι φῄς; ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν μητέρα,

11 τἀγαθά σε οὐ δύνασθαι φέρειν. Εἰπὲ [i] δέ μοι, ἔφη, πότερον ἄλλόν τινα οἴει δεῖν θεραπεύειν; ἢ παρεσκεύασαι μηδενὶ

serebat Reiske, et sequens παρασχεῖν mutabat in παρασχών. Senserat scilicet vir egregius in vulgari lectione concinnitatem solitam Xenophontis desiderari, et vocabulum δυσάνεκτα partim ineptum esse, partim nimis longe disjunctum a πράγματα. Voluit incommodo mederi Hindeburg, qui δυσάνεκτα adverbii loco habens verbo δυσκολαίνων adjungebat: quem sequitur Schütz. Mihi scribendum videtur δυσάνεκτα ποιῆσαι, καὶ τῇ φ. καὶ τ. ἔργοις ἐκ π. δυσκολαίνων, καὶ ἡμ. κ. νυκτὸς πράγματα παρασχών;

a ᾐσχύνθη] Stobæus et libri Brodæi ᾐσχύνθην dant, unde Edwards conjecit scribendum ἐφ' ᾧ ἂν αἰσχυνθείην. Stobæi scripturam probavit etiam Hindeburg.

b Τί δέ;] Stobæus dat Atticum Τί δαί; receptum a Schützio: pejus deinceps ἀλλήλοις.

c τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν] Brodæus malebat τὸν λέγοντα λέγειν. quam correctionem pessime interpretatus est Zeune, quasi Brodæus verba τῶν λεγόντων sic voluerit mutari.

d ὅτι ἃ λέγει] Ex Stobæo ἃ inseruit Steph. ὅτι λέγει ὃ Castalio dedit, Stephanus ὅτι λέγει. Bessario vertit *quod quicquid mater dicit*. Edd. pr. ὅτι λέγει dant: Romana ὡς ὅτι λέγει, monente Schützio.

e ἀλλὰ καὶ] Juntina verba καὶ βουλομένη σοὶ, deinceps ἄλλῳ omisit. Pro ὅσα Stobæus οἷα habet, deinde τοῦτο δ' οὐκ οἶμαί γε.

f ταύτην] Edd. pr. et Paris. σοὶ ταύτην: verum Castalio cum Stobæo dedit, unde recepi.

g ἐπιμελομένην] Stobæus ἐπιμελουμένην dat, et pro vulgato deinceps ὑγιαίνῃς habet ὑγιανῇς, quod in ὑγιανεῖς propter sequens ἔσῃ mutavi. οὐδενὸς ἔσῃ dat Paris. Codex III.

h εὐχομένην ἀγαθὰ] Posterius vocabulum cum Ernesto damnat Zeune, defendit cum Hindeburgio Schütz: mihi etiam propter sequens εὐχὰς ἀποδιδοῦσαν servandum videtur.

i δέ μοι] Stobæus δή μοι dat.

k μηδ' ἔπεσθαι] Cum Stobæo plane omitti velim, quæ seclusi. Contra cum

ἀνθρώπων πειρᾶσθαι ἀρέσκειν, ([k] μηδ' ἕπεσθαι) μήτε πείθεσ-
θαι μήτε στρατηγῷ μήτε ἄλλῳ ἄρχοντι; [l] Ναὶ μὰ Δία
ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τῷ γείτονι 12
[m] βούλει σὺ ἀρέσκειν, ἵνα σοι καὶ πῦρ ἐναύῃ, ὅταν τούτου
δέῃ, καὶ ἀγαθοῦ τέ σοι γίγνηται συλλήπτωρ, καὶ, ἄν τι
σφαλλόμενος τύχῃς, εὐνοϊκῶς ἐγγύθεν βοηθῇ σοι; Ἔγωγε,
ἔφη. Τί δέ; συνοδοιπόρον ἢ σύμπλουν, ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ
ἐντυγχάνοις, οὐδὲν ἄν σοι διαφέροι φίλον ἢ ἐχθρὸν γενέσθαι,
ἢ καὶ τῆς παρὰ τούτων εὐνοίας οἴει δεῖν ἐπιμελεῖσθαι; Ἔγω
γε, ἔφη. Εἶτα τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι παρεσκευάσαι, τὴν 13
δὲ μητέρα τὴν πάντων μάλιστά σε φιλοῦσαν οὐκ οἴει δεῖν
θεραπεύειν; οὐκ οἶσθα, ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν [n] ἀχα-
ριστίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται, οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ
τοὺς εὖ πεπονθότας χάριν οὐκ ἀποδιδόντας· ἐὰν δέ τις
[o] γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπιτίθησι, καὶ ἀπο-
δοκιμάζουσα οὐκ ἐᾷ [p] ἄρχειν τοῦτον, ὡς οὔτε ἂν τὰ ἱερὰ
εὐσεβῶς [q] τὰ θυόμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τούτου θύοντος,
οὔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως οὐδὲν ἂν τούτου πράξαντος;
Καὶ νὴ Δία ἐάν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τοὺς [r] τάφους

Stephano (et Juntina) verba sequentia *μήτε πείθεσθαι* damnata seclusit Zeune, omisit Schütz, quasi *πείθεσθαι* sit glossema verbi *ἕπεσθαι*. Sed licet sectari aliquem, cui placere quidem velis, minime vero imperanti obedire. Posuit Socrates geminum exemplum hominis, qui sponte aliquem sectatur, cui placere vult, aliusque, quem officium obedire cogit imperanti. Nemo est, qui utrumque vitare possit, pauci alterum effugiunt.

l *Ναὶ μὰ Δία ἔγωγε*] In hujusmodi responsionibus, quæ ad duo contraria membra referuntur, e sensu colligendum est, cujus membri verbum repetendum sit. Hic semper *ἀπὸ κοινοῦ* verbum repetendum est melioris membri, ut hic: *οἶμαι δεῖν θεραπεύειν*. *E*. Vid. ad I. iv. 2.

m *βούλει σὺ*] Ita Castal. Paris. Steph. libri Brodæi; ceteræ Edd. cum Vindob. I. *βούλει σοι* dant, Vindob. II. cum Stobæo et Paris. I. iii. *βουλήσῃ*. Postea *βοηθήσει* habet Stobæus.

n *ἀχαριστίας*] Cf. Cyropædiæ I. ii. 7.

o *γονέας μὴ θεραπεύῃ*] Ex lege Solonis. Cf. Pollux Onom. viii. 6. Porphyrius de Abstinentia Carn. iv. 22. Casaubonus ad Theophrasti Char. vi. 2.

p *ἄρχειν*] I. e. archontem esse, ut ex *ἀρχόντων δοκιμασίαις* arguit Hindeburg.

q *τὰ θυόμενα*] Vulgo articulus deest, quem inserui, ne majorem vim verbis inferre cogerer. In vulgata lectione et distinctione *ὡς οὔτε ἂν τὰ ἱερὰ εὐσεβῶς θυόμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως, τούτου θύοντος*, Ernesti, quem sequitur Schütz, accusativos consequentiæ putat esse *τὰ ἱερὰ θυόμενα*, contra in altero membro *οὔτε ἄλλο πράξαντος* genitivos. Quæ variatio magnam orationi duritiam videtur afferre. Reiske post *οὐδὲν ἂν* inseri voluit *πραττόμενον*, cui obsecutus est Zeune. Hindeburg *οὐδὲν ὂν τούτου πράξαντος* conjecit; sed *ἂν* abesse non potest. Gesnerus in Chrestomathia recte *εὐσεβῶς* jungebat verbis *τούτου θύοντος*, sed omisit monere ita articulum accedere debere participio *θυόμενα*.

r *τάφους μὴ κοσμῇ*] Epigramma *Στήλην μητρυιῆς, μικρὸν λίθον, ἔστεφε κοῦρος, ὡς βίον, ἠλλάχθαι καὶ τρόπον οἰόμενος*, quod exstat

μὴ κοσμῇ, καὶ τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων
14 [a] δοκιμασίαις. [b] Σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἂν σωφρονῇς, τοὺς μὲν θεοὺς [c] παραιτήσῃ συγγνώμονάς σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας τῆς μητρὸς, μή σε [d] καὶ οὗτοι, νομίσαντες ἀχάριστον εἶναι, οὐκ ἐθέλωσιν εὖ ποιεῖν· τοὺς δὲ ἀνθρώπους [e] αὖ φυλάξῃ, μή σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων ἀμελοῦντα [f] πάντες ἀτιμάσωσιν, κᾆτα ἐν ἐρημίᾳ φίλων ἀναφανῇς. εἰ γάρ σε ὑπολάβοιεν πρὸς τοὺς [g] γονέας ἀχάριστον εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειεν εὖ σε ποιήσας χάριν ἀπολήψεσθαι.

CAP. III.

FRATRES INVICEM SIBI IRATOS PLACAT, ET CONCORDIAM COMMENDAT SOCRATES.

[h] Χαιρεφῶντα δέ ποτε καὶ Χαιρεκράτην, ἀδελφὼ μὲν ὄντε ἀλλήλοιν, ἑαυτῷ δὲ γνωρίμω, αἰσθόμενος διαφερομένω, ἰδὼν τὸν Χαιρεκράτην, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Χαιρέκρατες, οὐ δήπου καὶ σὺ εἶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἳ [i] χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ [k] ἀδελφόν; καὶ ταῦτα, τῶν μὲν ἀφρόνων ὄντων, τοῦ δὲ φρονίμου· καὶ τῶν μὲν βοηθείας δεο-

in Analectis Brunckii III. p. 242. no. 432. comparavit Ernesti.

a δοκιμασίαις] Id examen eorum, qui Archontes fieri volebant, cum in senatu instituebatur, ἀνάκρισις, eum in foro, δοκιμασία dicebatur, auctore Polluce viii. 44.

b Σὺ οὖν,] Priscianus Putschii p. 1198. laudat ex h. l. σὺ μὲν οὖν — σωφρονήσεις. Stobæus ἐὰν σωφρονῇς.

c παραιτήσῃ] Stobæus παραστήσεις dat; sed vulgatam lectionem ex h. l. retulit Zonaras in Lexicon MS. quod ad h. l. laudavit Ruhnken.

d καὶ οὗτοι] Copulam omisit Juntina cum Stobæo.

e αὖ φυλάξῃ] Edd. pr. Paris. et Stobæus οὐ φυλάξῃ dant; αὖ ex Castal. revocavit Zeune: Bessarion *quoque* vertit. Neutrum habet Stephani Editio.

f πάντες] Stobæi exemplaria quædam πάντη habent: sequens κᾆτα debes Zeunio pro vulgata εἶτα.

g γονέας] Vulgatum γονεῖς correxit Zeune.

h Χαιρεφῶντα] Inter reditum Thrasybuli in urbem et Socratis mortem, Olympiadis 95 anno 2 mortuum, fratre superstite, testatur Platonica Socratis Apologia c. 6.

Chærephon et Chærecrates, fratres, supra I. ii. 48. in Socratis discipulis numerantur, eorumque et alibi, Chærephontis præsertim, apud Socraticos mentio fit. Argumenta, quibus h. l. fratres, inimicitias exercentes, placare studet Socrates, quanquam non eadem sunt, tamen pari suavitate animum afficiunt, ac quibus fratrum caritatem et concordiam commendat, et quæ inde sit expectanda utilitas, ostendit Cyrus moriens in Cyrop. VIII. vii. 8. seqq. (pag. 650. Hutch. Ed. maj.) Hindeb. Cæterum totum hoc caput descripsit Stobæus Serm. lxxxii. *B.*

i χρησιμώτερον] Intellige χρῆμα vel simile vocabulum.

μένων, τοῦ δὲ βοηθεῖν δυναμένου· καὶ πρὸς τούτοις, τῶν
μὲν πλειόνων ὑπαρχόντων, τοῦ δὲ ἑνός. Θαυμαστὸν δὲ καὶ 2
τοῦτο, εἴ τις τοὺς μὲν ἀδελφοὺς ζημίαν ἡγεῖται, ὅτι οὐ καὶ
τὰ τῶν ἀδελφῶν κέκτηται, τοὺς δὲ πολίτας οὐχ ἡγεῖται
ζημίαν, ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἔχει, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν
δύναται λογίζεσθαι, ὅτι κρεῖττον σὺν πολλοῖς οἰκοῦντα
ἀσφαλῶς [l] τἀρκοῦντα ἔχειν, ἢ μόνον διαιτώμενον τὰ τῶν
πολιτῶν ἐπικινδύνως πάντα κεκτῆσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν
τὸ αὐτὸ τοῦτο [m] ἀγνοοῦσι. Καὶ οἰκέτας μὲν οἱ δυνάμενοι 3
ὠνοῦνται, ἵνα συνεργοὺς ἔχωσι, καὶ φίλους κτῶνται, ὡς
βοηθῶν δεόμενοι· τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, [n] ὥσπερ ἐκ πολι-
τῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους.
Καὶ μὴν πρὸς φιλίαν μέγα μὲν ὑπάρχει τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν
φῦναι, μέγα δὲ τὸ ὁμοῦ τραφῆναι· ἐπεὶ καὶ τοῖς θηρίοις
πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντρόφων. πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ
ἄλλοι ἄνθρωποι τιμῶσί τε μᾶλλον τοὺς συναδέλφους ὄντας
τῶν ἀναδέλφων, καὶ ἧττον τούτοις ἐπιτίθενται. Καὶ ὁ 4
Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μέν, ὦ Σώκρατες, μὴ μέγα
εἴη τὸ διάφορον, ἴσως ἂν δέοι φέρειν τὸν ἀδελφόν, καὶ μὴ
[o] μικρῶν ἕνεκα φεύγειν· ἀγαθὸν γάρ, ὥσπερ καὶ σὺ λέγεις,
ἀδελφός, ὢν οἷον δεῖ· ὁπότε μέντοι [p] παντὸς ἐνδέοι, καὶ πᾶν

k ἀδελφὸν] Editio Paris. et ex Stephani conjectura Welsiana, hoc recte vulgato ἀδελφοὺς prætulit. Ernestum lectionem vulgatam defendentem audirem, nisi τοῦ δὲ φρονίμου sequeretur cum duobus membris similibus, præcipue illud τοῦ δὲ ἑνός. Exempla cum hoc loco comparata a viro docto plane sunt aliena. Ceterum post ἀδελφοὺς multa excidisse suspicatus est Weiske. Verba enim τῶν μὲν ἀφρόνων ὄντων ad χρήματα minus apte referri, quam si putes mentionem jumentorum, armentorum et pecorum antecessisse: in qua quidem suspicione admiror acumen et sagacitatem viri docti. Quod vero idem ait nimis abruptam esse Socratis orationem nec ex Chærecratis responsione aliqua aptam, nec justa narratione de causa simultatis fratrum lectorem præparatum in medium quasi actum proripi, nullam potest habere vim ad suspicionem viri docti confirmandam. Ipse enim bene animadvertit capite antecedente plane eadem ratione sect. 7. non exspectatæ sed prævisæ patris objurgationi occurrere Lamproclem: Ἀλλά τοι εἰ καὶ ταῦτα πάντα πεποίηκε, intellecto ἡ μήτηρ, cujus tamen mentio nondum facta fuerat.

l τἀρκοῦντα] Ex Zeunii sententia articulum addidi, quod fecit etiam Schütz.

m ἀγνοοῦσι] Cum præcesserit εἴ τις δύναται, non mirum nec inusitatum est sequi pluralem verbi numerum. Comparavit Hindeburg et Zeune Nostri Hieronem iv. 2: v. 4. Cyrop. IV. v. 39. VII. iv. 5. Igitur Stephani et Reiskii conjecturis non opus est.

n ὥσπερ] Usitatius cum accusativis ejusmodi ὡς simplex copulatur.

o μικρῶν] Editionis Paris. μικροῦ Bessario expressit.

p παντὸς ἐνδέοι] Ernestianus Index interpretatur *plane deest officio:* quem errorem recte notavit Weiske comparans

τὸ ἐναντιώτατον εἴη, [a] τί ἄν τις ἐπιχειροίη τοῖς ἀδυνάτοις;
6 Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Πότερα δὲ, ὦ Χαιρέκρατες, οὐδενὶ ἀρέσαι δύναται Χαιρεφῶν, ὥσπερ οὐδέ σοι, ἢ ἔστιν οἷς καὶ πάνυ [b] ἀρέσκει; Διὰ τοῦτο γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἄξιόν ἐστιν [c] ἐμὲ μισεῖν αὐτὸν, ὅτι ἄλλοις μὲν ἀρέσκειν δύναται, ἐμοὶ δὲ, ὅπου ἂν παρῇ, πανταχοῦ καὶ ἔργῳ καὶ
7 λόγῳ ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέλειά ἐστιν. Ἆρ' οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ ἵππος τῷ ἀνεπιστήμονι μὲν ἐγχειροῦντι δὲ χρῆσθαι ζημία ἐστὶν, οὕτω καὶ ἀδελφὸς, ὅταν τις αὐτῷ μὴ
8 ἐπιστάμενος ἐγχειρῇ χρῆσθαι, ζημία ἐστί; [d] Πῶς δ' ἂν ἐγὼ, ἔφη ὁ Χαιρεκράτης, ἀνεπιστήμων εἴην ἀδελφῷ χρῆσθαι, ἐπιστάμενός γε καὶ εὖ λέγειν τὸν εὖ λέγοντα, καὶ εὖ ποιεῖν τὸν εὖ ποιοῦντα; τὸν μέντοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πειρώμενον ἐμὲ ἀνιᾶν, οὐκ ἂν δυναίμην οὔτ' εὖ λέγειν, οὔτ' εὖ ποιεῖν,
9 ἀλλ' οὐδὲ πειράσομαι. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Θαυμαστά γε λέγεις, ὦ Χαιρέκρατες, [e] εἰ κύνα μὲν, εἰ σοὶ ἦν ἐπὶ προβάτοις ἐπιτήδειος, καὶ τοὺς μὲν ποιμένας ἠσπάζετο, σοὶ δὲ προσιόντι ἐχαλέπαινεν, [f] ἀμελήσας ἂν τοῦ ὀργίζεσθαι ἐπειρῶ εὖ ποιήσας πραΰνειν ([g] αὐτόν)· [h] τὸν δὲ ἀδελφὸν φῂς μὲν [i] μέγα ἂν ἀγαθὸν εἶναι, ὄντα πρός σε οἷον δεῖ, ἐπίστασθαι δὲ ὁμολογῶν καὶ εὖ ποιεῖν καὶ εὖ λέγειν, οὐκ ἐπιχειρεῖς
10 μηχανᾶσθαι, ὅπως σοι ὡς βέλτιστος [k] ἔσται; Καὶ ὁ Χαι-

πολλοῦ ἐνδεῖ ex Platonico Alcibiade II. p. 92. Similes sunt formulæ μικροῦ, πολλοῦ δεῖ.

a τί ἄν τις] Edd. pr. et Paris. τί omittunt; hinc Castal. τίς ἂν ἐπιχειροίη.

b ἀρέσκει] Hoc vulgato ἀρέσκη ex Castal. Paris. et Stobæo prætulit Zeune.

c ἐμὲ μισεῖν] Edd. pr. Paris. et Stobæus ἐμοὶ μισεῖν habent; deinde idem Stobæus cum Bessarionis versione præferunt λόγῳ καὶ ἔργῳ. Vocabulum πανταχοῦ omisit Codex Paris. I.

d Πῶς δ'] Refertur ad id, quod reticetur, quasi Socrates plane dixisset ipsum Chærecratem nescire fratre uti, cum ille hoc innuat tantum. Sed adolescens id animo præcipiens, mox sese acerrime excusat. Similis est Euthydemi responsio, in IV. ii. 12. *B.*

e εἰ κύνα μὲν] Juntina cum Aldina εἰ κύων μὲν σοὶ ἦν. Parisina εἰ κὺν μὲν σοὶ ἦν. Stephani lectionem comprobat Vaticanus I. cum Florent. A. C. E. εἰ κῦν σοι μὲν σοὶ — ἐπιτήδειος ὢν Stobæus cum Parisina dat, et ἐπιτήδειος ὢν offerunt Vaticanus I. et Florentini libri B. C. E. Mihi nec vulgata lectio, nec quod libri scripti offerunt, placet; retenta enim veterum Edd. scriptura malim inserere ὃς et locum ita refingere: Θαυμαστά γε λέγεις, ὦ Χαιρέκρατες, ὃς, εἰ κύων μὲν σοὶ ἦν ἐπὶ προβάτοις ἐπιτήδειος, καὶ τοὺς μὲν et cetera. Exemplum canis si antea jam appositum fuisset a Socrate, vulgatam probarem.

f ἀμελήσας] Stobæus ἠμέλησας habet, quo probato deinceps καὶ ἐπειρῶ scribendum erit. Sed ἂν pertinet ad sequens ἐπειρῶ.

g αὐτὸν] Cum scripturam vulgatam intentatam reliquerim, secludendum erat pronomen, quod ad alteram lectionem εἰ

ρεκράτης, [l] Δέδοικα, ἔφη, ὦ Σώκρατες, μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ
τοσαύτην σοφίαν, ὥστε Χαιρεφῶντα ποιῆσαι πρὸς ἐμὲ οἷον
δεῖ. Καὶ μὴν οὐδέν γε ποικίλον, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδὲ
καινὸν δεῖ ἐπ' αὐτὸν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, [m] μηχανᾶσθαι· οἷς δὲ
καὶ σὺ ἐπίστασαι αὐτὸς, οἶμαι ἂν αὐτὸν ἁλόντα περὶ πολ-
λοῦ ποιεῖσθαί σε. Οὐκ ἂν φθάνοις, ἔφη, λέγων, εἴ τι ᾔσθη- 11
σαί με [n] φίλτρον ἐπιστάμενον, ὃ ἐγὼ εἰδὼς λέληθα ἐμαυτόν;
Λέγε δή μοι, ἔφη, εἴ τινα τῶν γνωρίμων βούλοιο κατεργά-
σασθαι, ὁπότε θύοι, καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον, [o] τί ἂν ποιοίης;
Δῆλον ὅτι κατάρχοιμι ἂν τοῦ αὐτὸς, ὅτε θύοιμι, καλεῖν
ἐκεῖνον. Εἰ δὲ βούλοιο τῶν φίλων τινὰ προτρέψασθαι, ὁπότε 12
ἀποδημοίης, ἐπιμελεῖσθαι τῶν σῶν, τί ἂν ποιοίης; Δῆλον
ὅτι πρότερος ἂν ἐγχειροίην ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐκείνου, ὁπότε
ἀποδημοίη. Εἰ δὲ βούλοιο ξένον ποιῆσαι ὑποδέχεσθαι σεαυ- 13
τὸν, ὁπότε ἔλθοις εἰς [p] τὴν ἐκείνου, τί ἂν ποιοίης; Δῆλον
ὅτι καὶ τοῦτον πρότερος ὑποδεχοίμην ἂν, ὁπότε ἔλθοι Ἀθή-
ναζε. καὶ εἴ γε βουλοίμην [q] αὐτὸν προθυμεῖσθαι διαπράττειν
μοι, ἐφ' ἃ ἥκοιμι, δῆλον ὅτι καὶ τοῦτο δέοι ἂν πρότερον
[r] αὐτὸν ἐκείνῳ ποιεῖν. Πάντ' ἄρα σύ γε τὰ ἐν ἀνθρώποις 14
φίλτρα ἐπιστάμενος πάλαι ἀπεκρύπτου. ἢ ὀκνεῖς, ἔφη, ἄρξαι,
μὴ [s] αἰσχρὸς φανῇς, ἐὰν πρότερος τὸν ἀδελφὸν εὖ ποιῇς;
καὶ μὴν πλείστου γε δοκεῖ ἀνὴρ ἐπαίνου ἄξιος εἶναι, ὃς ἂν

κύων μὲν σοὶ ἦν pertinet, propterea damnatum etiam a Schützio.

h τὸν δὲ ἀδελφὸν φῇς] Cum Ernesto Interpretes reliqui scripserunt ἀδελφὸν, ὃν φῇς, ut est in Stobæo MS. putantes sine hoc fulcro constructionem non constare, τὸν ἀδελφὸν οὐκ ἐπιχειρεῖς — ὃν φῄς. Alioquin deberet etiam sequi καὶ οὐκ ἐπιχειρεῖς. Miror virum doctum non vidisse verborum nexum hunc τὸν ἀδελφὸν φῇς μὲν — ὁμολογῶν δὲ καὶ ἐπίστασθαι εὖ ποιεῖν καὶ εὖ λέγειν οὐκ ἐπιχειρεῖς et reliqua.

i μέγα ἂν] Stobæus cum Vaticanis libris III. ἂν omisit.

k ἔσται] Ita vulgatum ᾖ ex Florent. A. B. C. et Paris. correxi. εἴη dat Paris. I.

l Δέδοικα, ἔφη] Paris. I. ἔφη, δέδοικα dat.

m μηχανᾶσθαι] Stobæus μηχανήσασθαι habet.

n φίλτρον] Proprie *de poculis amatoriis*, sed h. l. dicitur *de omnibus iis, quæ amorem, amicitiam conciliare valent.* Conf. Theocr. Idyl. II. 1. Φίλτρων mentio quoque III. xi. 17. ubi conjunguntur cum ἐπῳδαῖς et ἴϋγξι. Atque etiam ἴϋγγες interdum *de illecebris* dicuntur, et sic occurrit ap. Cic. ad Att. VII. 8. Vid. etiam indic. ad Ed. Verburg. ubi ἴϋγγα optime interpretantur *de illecebra, desiderio, pellacia*, simpliciter. *H.*

o τί ἂν ποιοίης;] Juntina et Stobæus ποιῇς habent.

p τὴν ἐκείνου] Intellige χώραν, γῆν vel πόλιν.

q αὐτὸν] Stobæus ἂν αὐτὸ posuit.

r αὐτὸν ἐκείνῳ] Intellige ἐμαυτόν. Pro ἐκείνῳ Steph. secunda ἐκεῖνον dedit, non necessaria mutatione.

s αἰσχρὸς] Ex Budæi Comment. p. 160. deinceps σὺ addidit Zeune.

φθάνῃ τοὺς μὲν πολεμίους κακῶς ποιῶν, τοὺς δὲ φίλους εὐεργετῶν. εἰ μὲν οὖν ἐδόκει μοι Χαιρεφῶν ἡγεμονικώτερος εἶναι σοῦ πρὸς τὴν [a] πρᾶξιν ταύτην, ἐκεῖνον ἂν ἐπειρώμην πείθειν πρότερον ἐγχειρεῖν τῷ σε φίλον ποιεῖσθαι. νῦν δέ μοι σὺ
15 δοκεῖς ἡγούμενος μᾶλλον ἂν [b] ἐξεργάσασθαι τοῦτο. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἄτοπα λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ, ὅς γε κελεύεις ἐμὲ νεώτερον ὄντα καθηγεῖσθαι. καίτοι [c] τούτου γε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις τἀναντία νομίζεται, τὸν πρεσβύτερον ἡγεῖσθαι παντὸς καὶ ἔργου καὶ
16 λόγου. Πῶς; ἔφη ὁ Σωκράτης· οὐ γὰρ καὶ ὁδοῦ παραχωρῆσαι τὸν νεώτερον [d] τῷ πρεσβυτέρῳ συντυγχάνοντι [e] πανταχοῦ νομίζεται; [f] καὶ (οὐ) καθήμενον ὑπαναστῆναι, ([g] καὶ κοίτῃ μαλακῇ τιμῆσαι,) καὶ [h] λόγων ὑπεῖξαι; ὦ ἀγαθὲ, μὴ ὄκνει, ἔφη, ἀλλ' ἐγχείρει τὸν ἄνδρα καταπραΰνειν· καὶ [i] πάνυ ταχύ σοι ὑπακούσεται. οὐχ ὁρᾷς ὡς φιλότιμός ἐστι καὶ ἐλευθέριος; τὰ μὲν γὰρ πονηρὰ ἀνθρώπια οὐκ ἂν ἄλλως μᾶλλον ἕλοις, ἢ εἰ [k] διδοίης τι· τοὺς δὲ καλοὺς κἀγαθοὺς

a πρᾶξιν ταύτην] Hanc Vossiani I. scripturam vulgatæ φύσιν substitui, quam inepte interpretatur Zeune. φιλίαν Stobæi recepit Stephani sec. Editio, quod ipsum dat liber Vatic. I. Ernesti χρῆσιν scriptum malebat: Bessarion vertit *ad hanc rem*. Schütz putabat nostrum scripsisse εἰ μὲν οὖν ἐδόκει μοι Χαιρεφῶν ἡγεμονικώτερος εἶναι σοῦ πρὸς ταῦτα τὴν φύσιν. quam scripturam si in libro scripto vel uno reperta fuisset, statim equidem recepissem. Vulgatam ita defendit Weiske, ut σοῦ ad φύσιν referatur, ταύτην dicatur δεικτικῶς, præpositio vero πρὸς comparationem indicet: quæ ratio mihi quidem dura videtur. Chærephontis animum acrem et vehementem annotavit Apologia Platonica sect. 5.

b ἐξεργάσασθαι] Sic dedit Stobæus loco ἐξεργάζεσθαι nonnullorum et sequenti sectione ἡγεῖσθαι pro καθηγεῖσθαι.

c τούτου] Sic Steph. cum Stobæo: Juntina τοῦτο, Aldina τούτῳ, Parisina τούτων dedit: deinceps Stobæus λόγου καὶ ἔργου habet.

d τῷ πρεσβυτέρῳ] Articulum ex Stobæo restituit Zeune. καὶ ante ὁδοῦ omittit Vatic. I.

e πανταχοῦ νομίζεται] Hunc morem respexit Cic. de Sen. sect. 18. *Hæc enim ipsa sunt honorabilia, quæ videntur levia atque communia, salutari, appeti, decedi, assurgi,* etc. *quæ et apud nos, et in aliis civitatibus, ut quæque optime morata, ita diligentissime observantur.* Vid. etiam quæ ibi sequuntur. Conf. Cyrop. VIII. vii. 10. (p. 650. Hutch. Ed. maj.) et Zeun. in. loc. Conf. etiam Valken. ad Herod. Lib. II. p. 140. Ed. Wessel. *B.*

f καὶ (οὐ)] Seclusi, suadente Stephano, negationem quam Stobæus omisit, Reiske in που, Edwards in οὐ καὶ mutari voluit.

g (καὶ κοίτῃ μαλακῇ τιμῆσαι)] Hæc verba spuria, Socrate indigna et a tota disputatione aliena merito censuit Valckenair ad Herodot. p. 140. not. 84. Ernesto in vulgata lectione certe μαλακῇ vitiosum esse videbatur: κοίτῃ τιμᾷν interpretabatur *locum superiorem in discumbendo cedere*. Quam sedem simul molliorem fuisse suspicatus Zeune ipsum etiam vocabulum μαλακῇ defendit, quod seclusit Schütz: equidem cum Valckenario facio.

h λόγων] Ita vulgatum λόγῳ, Vindob. λόγοις correxit Valckenair. Cf. Cyrop. VIII. vii. 10. deinde Paris. I. dat ὦ 'γαθε.

ἀνθρώπους προσφιλῶς χρώμενος μάλιστ' ἂν κατεργάσαιο.
Καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἐὰν οὖν, ἐμοῦ ταῦτα ποιοῦντος, 17
ἐκεῖνος μηδὲν βελτίων γίγνηται; [l] Τί γὰρ ἄλλο, ἔφη ὁ
Σωκράτης, ἢ κινδυνεύσεις ἐπιδεῖξαι, σὺ μὲν χρηστός τε καὶ
φιλάδελφος εἶναι, [m] ἐκεῖνος δὲ φαῦλός τε καὶ οὐκ ἄξιος
εὐεργεσίας; Ἀλλ' οὐδὲν οἶμαι τούτων ἔσεσθαι· νομίζω
γὰρ αὐτὸν, ἐπειδὰν αἴσθηταί σε προκαλούμενον ἑαυτὸν εἰς
τὸν ἀγῶνα τοῦτον, πάνυ [n] φιλονικήσειν, ὅπως περιγένηταί σου
λόγῳ καὶ ἔργῳ εὖ ποιῶν. Νῦν μὲν γὰρ οὕτως, ἔφη, [o] διά- 18
κεισθον, ὥσπερ εἰ [p] τὼ χεῖρε, ἃς ὁ θεὸς [q] ἐπὶ τὸ συλλαμ-
βάνειν ἀλλήλαιν ἐποίησεν, [r] ἀφεμένω τούτου τράποιντο πρὸς
τὸ διακωλύειν ἀλλήλω· ἢ εἰ τὼ πόδε θείᾳ μοίρᾳ πεποιημένω
πρὸς τὸ συνεργεῖν ἀλλήλοιν, ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιεν
ἀλλήλω. [s] Οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη καὶ κακοδαιμονία, 19
[t] τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ πεποιημένοις ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι; Καὶ
μὴν ἀδελφώ γε, ὡς [u] ἐμοὶ δοκεῖ, ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι
ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν, ἢ χεῖρέ τε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμὼ καὶ

i πάνυ ταχὺ] Stobæus πανταχοῦ dat. sequens ἀνθρώπια Stobæus in ἀνθρώπεια, Edd. pr. et Paris. in ἀνθρώπινα mutarunt.

k διδοίης] Stobæus δοίης habet.

l Τί γὰρ ἄλλο — ἢ] *Quid enim aliud nisi.* Sic etiam Latini scriptores, monente Ernesto et laudante Gronovium ad Livii ii. 1.

m ἐκεῖνος δὲ] Intellige κινδυνεύσει ἐπιδεῖξαι.

n φιλονικήσειν] Ita cum Caseliana et Gesnero Ernesti vulgatam φιλονεικήσειν correxit; deinceps καὶ λόγῳ dat Stobæus.

o διάκεισθον] Ita cum Parisina libri Vindob. Parisinus III. et Stobæi Codex probante Ernesto. Edd. pr. διακεῖσθαι, Castal. et Steph. διάκεισθε.

p τὼ χεῖρε — ἀφεμένω — ἀλλήλω] Attice pro τὰ — ἀφεμένα — ἀλλήλα monent Interpretes.

q ἐπὶ τὸ συλλαμβάνειν] Stobæus ἐπὶ τῷ συλλ. dedit; recte, puto; ut postea ἐπὶ βλάβῃ et ὠφελείᾳ dicitur. deinceps ἀλλήλαις Juntina, verum dedit Aldina, Paris. Steph. et Stobæus.

r ἀφεμένω τούτου] Ita Aldina, Paris. Steph. τούτῳ Juntina, τοῦτο Castal. et Stobæus.

s Οὐκ ἂν] Ernesti negat initium hoc satis aptum esse antecedentibus, quæ requirant formam hanc: *enimvero non valde stultum sit?* Igitur Zeune οὐκοῦν scriptum malebat. Sed emendatione non est opus. Ita noster in Cyrop. I. iv. 13. ὥρα ἄν, ἔφη ὁ Κῦρος, παρασκευάζεσθαι σοι εἴη, ὅτῳ μαστιγώσῃς με (ita enim cum libro Altorfino erant postrema scribenda) ubi cum Stephano Weiske Aldinum οὐκ οὖν revocavit. Iterum ibidem sect. 28. ὥρα ἂν εἴη σοι πάλιν φιλεῖν ἐμὲ ubi nihil innovatum est. Tertium III. i. 43. Idem IV. iv. 5. Δυοῖν ἂν ἐπιμελητέον ἡμῖν εἴη. ubi neminem ἂν pro οὖν positum offendit. Denique VII. v. 25. οὐκ ἂν ἀμελεῖν δέοι. ubi viris doctis usus hic novus accidisse videtur.

t τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ] Deinceps ἀλλήλοιν addit Stobæus, quod tamen liber MS. Stobæi, teste Ernesto, omittit. Ceterum media verba inter ἐπ' ὠφελείᾳ et sequens ἀλλήλοιν omittunt Edd. pr. Paris. Bessarion, libri Vindob. τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ γεγονόσι μᾶλλον ἢ χεῖρε habet Vossianus I.

u ἐμοὶ δοκεῖ] Stobæi et Brodæi δοκεῖν recepit et inepte defendit Zeune.

[a] τἄλλα, ὅσα ἀδελφὰ ἔφυσεν ἀνθρώποις. Χεῖρες μὲν γὰρ, εἰ δέοι αὐτὰς τὰ πλέον ὀργυιᾶς διέχοντα ἅμα ποιῆσαι, οὐκ ἂν δύναιντο· πόδες δὲ οὐδ᾽ ἂν ἐπὶ τὰ ὀργυιὰν διέχοντα ἔλθοιεν ἅμα· ὀφθαλμοὶ δὲ, [b] οἱ καὶ δοκοῦντες ἐπὶ πλεῖστον ἐξικνεῖσθαι, οὐδ᾽ ἂν τῶν ἔτι ἐγγυτέρω ὄντων τὰ ἔμπροσθεν [c] ἅμα καὶ τὰ ὄπισθεν ἰδεῖν δύναιντο· ἀδελφὼ δὲ φίλω ὄντε, καὶ πολὺ διεστῶτε, πράττετον ἅμα (καὶ) τὰ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν.

CAP. IV.

DE AMICITIÆ PRETIO.

Ἤκουσα δέ ποτε αὐτοῦ καὶ περὶ [d] φίλων διαλεγομένου, ἐξ ὧν ἔμοι γε ἐδόκει μάλιστ᾽ ἄν τις ὠφελεῖσθαι πρὸς φίλων [e] κτῆσίν τε καὶ χρείαν· τοῦτο μὲν γὰρ δὴ πολλῶν ἔφη ἀκούειν, ὡς πάντων κτημάτων κράτιστον ἂν εἴη φίλος [f] σαφὴς καὶ ἀγαθός· ἐπιμελουμένους δὲ [g] παντὸς μᾶλλον ὁρᾶν ἔφη
2 τοὺς πολλοὺς ἢ φίλων κτήσεως. Καὶ γὰρ οἰκίας καὶ ἀγροὺς καὶ ἀνδράποδα καὶ βοσκήματα καὶ σκεύη [h] κτω-

a τἄλλα, ὅσα] Juntina τἄλλα τ᾽ ἴως. unde Castal. τἄλλα δ᾽ ὅσα effecit. Ceterum totum h. l. imitatus est Plutarchus de fraterno amore p. 869. edit. Reiskianæ.

b οἱ καὶ] Juntina cum Stobæo καὶ omisit: mihi τ᾽ καὶ placeret.

c ἅμα καὶ τὰ] Edd. pr. Paris. et Stobæus τὰ omittunt, ut sit ἅμα πράττειν consentire, conspirare et sociare vires in aliquo facto. Romana Editio habet οὐ πράττετον ἅμα τὰ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν, quam lectionem alicunde apposuit Stephanus, cum interrogatione accipiendam monens. Schütz copulam καὶ velut inutilem delevit, quam interim seclusi. Post καὶ sententiæ absolvendæ deesse quædam verba suspicatus est Weiske.

d φίλων] Juntina φίλου habet. Imitatus est h. l. Cicero Lælii cap. 15.

e κτῆσιν] Verbum κτάομαι in præs. est semper, *acquiro, comparo*; item aoristus ἐκτησάμην, κτήσασθαι, *acquisivi, acquirere*, et *acquisivisse*; præteritum vero κέκτημαι est, ut ita dicam, *acquisitum habeo*, i. e. *possideo*. Unde κτῆμα, quod est quasi τὸ κεκτημένον, significat id, *quod possidetur*, et in plur. *facultates*. Sed κτῆσις, quæ vel a præsenti vel ab aoristo deducitur, latiorem sensum habet: interdum *possessionem*, sive *actum possidendi* significat; interdum est idem quod κτῆμα, ut ab Hesych. explicatur, κτῆσις· πλοῦτος, et ap. Poll. ἐρεῖς δὲ, οὐσία, κλῆρος, κτῆσις, — πλοῦτος — κτήματα — τὰ ὄντα. vi. 196. interdum, ut in hoc loco, est *actus acquirendi*, sive *conciliatio*, nam in h. l. κτῆσις et κτήσεως idem prorsus valent, quod paulo inf. ὅπως κτήσωνται. *B.*

f σαφὴς] Edwards inepte σοφὸς conjiciebat scribendum.

g παντὸς] Intellige χρήματος.

h κτωμένους τι] Editiones Leonclavianæ, Caseliana et Welsiana καὶ pro τι habent.

i κτήσονται] Ita Edit. Paris. et libri Vossiani et Vindob. unde Ernesti vulgatum κτήσωνται, quod habet etiam Paris. I. correxit.

μένους τε ἐπιμελῶς ὁρᾷν ἔφη, καὶ τὰ ὄντα σώζειν πειρωμένους·
φίλον δὲ, ὃ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναί φασιν, ὁρᾷν ἔφη τοὺς
πολλοὺς οὔτε, ὅπως [i] κτήσονται, φροντίζοντας, οὔτε, ὅπως
[k] οἱ ὄντες ἑαυτοῖς σώζωνται. Ἀλλὰ καὶ καμνόντων φίλων 3
τε καὶ οἰκετῶν, ὁρᾷν τινας ἔφη τοῖς μὲν οἰκέταις καὶ ἰατροὺς
εἰσάγοντας, καὶ τἄλλα πρὸς ὑγιείαν ἐπιμελῶς παρασκευά-
ζοντας, τῶν δὲ φίλων ὀλιγωροῦντας· ἀποθανόντων τε ἀμφοτέ-
ρων, ἐπὶ μὲν τοῖς οἰκέταις [l] ἀχθομένους τε καὶ ζημίαν ἡγου-
μένους, ἐπὶ δὲ τοῖς φίλοις οὐδὲν οἰομένους ἐλαττοῦσθαι· καὶ
τῶν μὲν ἄλλων κτημάτων οὐδὲν ἐῶντας ἀθεράπευτον οὐδ'
ἀνεπίσκεπτον, τῶν δὲ φίλων ἐπιμελείας δεομένων ἀμελοῦντας.
Ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ὁρᾷν ἔφη τοὺς πολλοὺς τῶν μὲν ἄλλων 4
κτημάτων καὶ πάνυ πολλῶν αὐτοῖς ὄντων [m] τὸ πλῆθος εἰδό-
τας, τῶν δὲ φίλων ὀλίγων ὄντων οὐ μόνον τὸ πλῆθος ἀγνοοῦν-
τας, ἀλλὰ καὶ τοῖς πυνθανομένοις τοῦτο καταλέγειν ἐγχει-
ρήσαντας, οὓς ἐν τοῖς φίλοις [n] ἔθεσαν, πάλιν [o] τούτους
ἀνατίθεσθαι· τοσοῦτον αὐτοὺς τῶν φίλων φροντίζειν! Καίτοι 5
πρὸς ποῖον κτῆμα [p] τῶν ἄλλων παραβαλλόμενος φίλος ἀγα-
θὸς οὐκ ἂν πολλῷ κρείττων φανείη; ποῖος γὰρ ἵππος ἢ ποῖον
[q] ζεῦγος οὕτω χρήσιμον, ὥσπερ ὁ χρηστὸς φίλος; ποῖον δὲ

k οἱ ὄντες — σώζωνται] Edd. pr. Florentini libri B. C. Paris. I. 3. Vossianus I. habent οἷόν τε — σώζωνται. Editio Paris. σώζεσθαι. Stephanus primus σώζοντας edere cœpit, ut ὅπως οἷόν τε sit *pro viribus*, ut Cyrop. II. i. 4. et I. iv. 14. Vindob. liber σώζονται dat, et ὡς post ὅπως inserit, quod fieri voluit etiam Gesnerus ita, ut sit ὅπως ὡς οἷόν τε σώζωνται. Simson conjecit ὅπως ὄντας ἑαυτοῖς σώζωνται. in qua conjectura insunt vestigia, quibus insistens Schütz ad verum accessit, qui edidit ὅπως οἱ ὄντες ἑαυτοῖς σώσονται, ut hoc sit pro σωθήσονται. Equidem οἱ ὄντες a viro docto accepi, σώσονται ponere non sum ausus, sed quod libri fere omnes dant, servavi interim, dum aliunde medicina melior afferatur. Neutra enim forma verbi placet, sed malim propter concinnitatem scriptum ὅπως τοὺς ὄντας σώσουσι.

l ἀχθομένους τε] Ex Paris. I. τε addidi.

m τὸ πλῆθος εἰδότας] Hunc locum imitatus est Cicero Lælii cap. 17. et respicit Diogenes Laërtius II. 30. ἔλεγε δὲ ὡς θαυμάζοι τὸ μὲν ἕκαστον εἰπεῖν ἂν ῥᾳδίως ὅσα ἔχοι, φίλους δὲ οὐκ ἂν ὀνομάσαι ὁπόσους κέκτηται· οὕτως ὀλιγώρως ἔχειν περὶ αὐτούς.

n ἔθεσαν] Juntinæ ἐθέασαν Aldina in ἐθεάσαντο mutavit, quod in omnes Editiones manavit, excepta Castal. unde restituit verum Ernesti, quod dant etiam libri Vossianus I. Vindob. II. Paris. I. ἐτίθεσαν malebat Brodæus, ἔθεντο Stephanus et Valckenarius, quod ipsum dat liber Paris. III.

o τούτους ἀνατίθεσθαι] Vulgatum τούτοις jam Gesnerus in Chrestom. correxerat. Verbum ἀνατίθεσθαι non solum de ludo duodecim scriptorum, sed de tabula etiam dicitur, in qua calculis rationes putantur. Cum igitur calculus male positus, retractatur, ἀνατίθεσθαι hominem dicimus.

p τῶν ἄλλων] Intellige κτημάτων. Brevior ratio erat ποῖον ἄλλο κτῆμα.

q ζεῦγος] *Jugum boum.* In hoc sensu sæpissime a Xenophonte adhibetur. Hesych. πᾶν τὸ ἐζευγμένον. Conf. Poll.

ἀνδράποδον οὕτως εὔνουν καὶ [a] παραμόνιμον; ἢ ποῖον ἄλλο
6 κτῆμα οὕτω πάγχρηστον; Ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος ἑαυτὸν τάττει πρὸς πᾶν τὸ ἐλλεῖπον τῷ φίλῳ καὶ [b] τῆς τῶν ἰδίων κατασκευῆς καὶ τῶν κοινῶν πράξεων· καὶ ἄν τέ τινα εὖ ποιῆσαι δέῃ, συνεπισχύει, ἄν τέ τις φόβος ταράττῃ, [c] συμβοηθεῖ, τὰ μὲν συναναλίσκων, τὰ δὲ [d] συμπράττων, καὶ τὰ μὲν συμπείθων, τὰ δὲ βιαζόμενος, καὶ εὖ μὲν πράττοντας πλεῖστα εὐφραίνων, σφαλλομένους δὲ πλεῖστα ἐπανορθῶν.
7 Ἃ δὲ αἵ τε χεῖρες ἑκάστῳ ὑπηρετοῦσι, καὶ [e] οἱ ὀφθαλμοὶ προορῶσι, καὶ τὰ ὦτα προακούουσι, καὶ οἱ πόδες [f] διανύτουσι, τούτων φίλος εὐεργετῶν οὐδενὸς λείπεται· [g] πολλάκις δὲ, ἃ [h] πρὸ αὑτοῦ τις ἢ οὐκ ἐξειργάσατο ἢ οὐκ εἶδεν ἢ οὐκ ἤκουσεν ἢ οὐ διήνυσε, ταῦτα ὁ φίλος [i] πρὸ τοῦ φίλου [k] ἐξήρκεσεν. Ἀλλ' ὅμως [l] ἔνιοι μὲν δένδρα πειρῶνται θεραπεύειν τοῦ καρποῦ ἕνεκεν· τοῦ δὲ παμφορωτάτου κτήματος, ὃ καλεῖται φίλος, ἀργῶς καὶ ἀνειμένως οἱ πλεῖστοι ἐπιμέλονται.

x. 53. Dicitur de duobus vel pluribus, οὐ μόνον τὸ ἐκ δυοῖν τινῶν ζευγνύμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ πλειόνων, Etym. Mag. nunquam de uno, quanquam sic dici opinabar Æl. Var. Hist. ix. 25. εἰ μέν σοι τέθνηκε ζεῦγος, sed hic quoque dicitur de duobus. *B.*

a παραμόνιμον] Editio Halensis παράμονον dat. cf. ad cap. x. sect. 3.

b τῆς τῶν ἰδίων κατασκευῆς] Sequens κοινῶν πράξεων videtur opponi præcedenti ἰδίων, adeoque κατασκευὴ ad πράξεων κοινῶν etiam pertinere videtur, quæ quid sit, equidem non intelligo. κατασκευὴν τῶν ἰδίων intelligerem ut in Œconomici II. sect. 8. καὶ ἐμοὶ μὲν εἴ τι καὶ προσδεηθείην — εἰσὶν οἵ καὶ ἐπαρκέσειαν — οἱ δὲ σοὶ φίλοι πολὺ ἀρκοῦντα σοῦ μᾶλλον ἔχοντες τῇ ἑαυτῶν κατασκευῇ ἢ σὺ τῇ σῇ, ὅμως παρὰ σοῦ ὠφελησόμενοι ἀποβλέπουσι.

c συμβοηθεῖ] Paris. I. συμβοηθῶν dat.

d συμπράττων] Castal. καὶ συμπράττων. deinceps συμβιαζόμενος malebat Edwards.

e οἱ ὀφθαλμοὶ] Articulum ex Hindeburgii conjectura addidit Ernesti.

f διανύτουσι] Editiones et libri scripti διανύττουσιν, alii διανύουσιν dant, nostrum est in Junt. Aldina, Basil. Steph.

g πολλάκις δὲ] Ita cum Editione Paris. et Castal. Ernesti. Vulgo enim δὲ deest; unde Portus πολλάκις γὰρ cum Bessarione, Stephanus καὶ πολλάκις scribendum censebat.

h πρὸ αὑτοῦ τις ἢ] Editio Paris. προτοῦ. Margo Steph. πρὸς αὑτοῦ. sequens ἢ post τις omisit Florent. A. non male.

i πρὸ τοῦ φίλου] Ita scribere sum ausus, quoniam in Vaticano I. πρὸς τοῦ φίλου esse vidi. Noster in Cyropædiæ IV. v. 44. οὔτε ἐγὼ ἀρκέσω (ὑμῖν) πράττων πρὸ ὑμῶν ὅτι ἂν δέῃ οὔτε ὑμεῖς πρὸ ἡμῶν. V. iv. 36. ἐκεῖνος τούτῳ ἀρκέσει μηχανώμενος, ἕως ἂν ἕλῃ τὸν ἑαυτοῦ βελτίονα. Igitur h. l. intellige ad ἐξήρκεσε participia ἐξεργαζόμενος, ἰδὼν, ἀκούσας et διανύσας.

k ἐξήρκεσεν] Observent h. l. tirones genuinam vim aoristorum; amicus amici causa *facere solet*, etc. Sic illud Nov. Test. ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὡμοιώθη, *simile esse solet*. Longinus Περὶ Ὕψους, sect. 1. in fin. δίκην σκηπτοῦ πάντα διεφόρησεν, καὶ τὴν τοῦ ῥήτορος εὐθὺς ἀθρόαν ἐνεδείξατο δύναμιν; *sublime instar fulminis omnia solet prosternere, et statim omnem oratoris vim demonstrare*. Quod cum ignoraret Cl. Pearcius, ad eum locum, de singulari, nescio qua, vi aoristorum hic pro præsente positorum, præter rem argutatus est. *E.*

l ἔνιοι μὲν δένδρα] Vatic. I. ἔνιοι δένδρα μὲν dat. Ceterum in hoc priore membro

CAP. V.

EXPLORARE SE QUEMQUE, QUANTI AB AMICIS ÆSTIMARI POSSIT, ET UT MAGNI ÆSTIMETUR, ELABORARE DEBERE.

Ἤκουσα δέ ποτε καὶ ἄλλον αὐτοῦ λόγον, [m] ὅς ἐδόκει μοι
προτρέπειν τὸν ἀκούοντα ἐξετάζειν ἑαυτὸν, ὁπόσου τοῖς φίλοις
ἄξιος εἴη. Ἰδὼν γάρ τινα τῶν ξυνόντων ἀμελοῦντα φίλου
πενίᾳ πιεζομένου, ἤρετο Ἀντισθένη ἐναντίον τοῦ ἀμελοῦντος
[n] αὐτοῦ καὶ ἄλλων πολλῶν· Ἆρα, ἔφη, ὦ Ἀντίσθενες, εἰσί 2
τινες ἀξίαι φίλων, [o] ὥσπερ οἰκετῶν; Τῶν γὰρ οἰκετῶν ὁ μέν
που δύο [p] μνῶν ἄξιός ἐστιν, ὁ δὲ οὐδ᾽ ἡμιμναίου, ὁ δὲ πέντε
μνῶν, ὁ δὲ καὶ δέκα· Νικίας δὲ ὁ Νικηράτου λέγεται ἐπισ-
τάτην εἰς [q] τἀργύρια πρίασθαι ταλάντου. [r] Σκοπῶμεν δὴ
τοῦτο, ἔφη, εἰ ἄρα, ὥσπερ τῶν οἰκετῶν, οὕτω καὶ τῶν φίλων
εἰσὶν ἀξίαι; Ναὶ μὰ Δί᾽, ἔφη ὁ Ἀντισθένης. ἔγωγ᾽ οὖν βου- 3
λοίμην ἂν τὸν μέν τινα φίλον μοι εἶναι μᾶλλον ἢ δύο μνᾶς,
τὸν δ᾽ οὐδ᾽ ἂν ἡμιμναίου προτιμησαίμην, τὸν δὲ καὶ πρὸ δέκα
μνῶν [s] ἑλοίμην ἂν, τὸν δὲ πρὸ πάντων χρημάτων καὶ [t] πόρων
[u] πριαίμην ἂν φίλον μοι εἶναι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴ 4
γε ταῦτα τοιαῦτά ἐστι, καλῶς ἂν ἔχοι ἐξετάζειν τινὰ ἑαυτὸν,
πόσου ἄρα [x] τυγχάνοι τοῖς φίλοις ἄξιος ὢν, καὶ πειρᾶσθαι
ὡς πλείστου ἄξιος εἶναι, ἵνα ἧττον αὐτὸν οἱ φίλοι προδιδῶσιν.

quædam excidisse suspicabar, antequam Weiskio eandem suspicionem in mentem venisse videram. Alioquin cum Vatic. I. ἔνιοι δένδρα μὲν erat scribendum.

m ὅς] Juntina ὡς Parisina in ὧ mutavit.

n αὐτοῦ καὶ ἄλλων] Paris. III. φίλων καὶ ἄλλων dat.

o ὥσπερ οἰκετῶν] Ita cum Juntina, Steph. sec. Vindob. I. Vatic. I. Flor. B. C. E. scripsit Ernesti. ὥσπερ ἐπὶ οἰκετῶν ex Aldina et Paris. in reliquas manavit. ὥσπερ εἰσὶν οἰκετῶν cum Simsono malebat Schütz.

p μνῶν] Margo Steph. μναῖν nescio unde apposuit.

q τἀργύρια] Ita Edd. pr. ἀργυρεῖα cum Parisina, Steph. sec. et Vossianus I. quod recepit Ernesti. De Niciæ metallis est locus in libro περὶ πόρων iv. 14. quem comparabit lector.

r Σκοπῶμεν] Vulgatum σκοποῦμαι ita correxit Zeune. Bessario *consideremus* vertit. σκοπῶ est in Vossiano I.

s ἑλοίμην ἂν] Ex libro Vaticano I. et Florentino E. ἂν addidi.

t πόρων] Hanc Porti et Leonclavii conjecturam vulgato πόνων substituit Ernesti; καὶ πόρων equidem abesse malim.

u πριαίμην] Cum πρίασθαι τι πρὸ non sit usitatum, varie verbum tentarunt viri docti. Stephanus malebat προτιμησαίμην, quod præcessit, Zeune ποιησαίμην. In libro Paris. I. est πόνῳ πριαίμενου ἂν φίλου μοι εἶναι.

x τυγχάνοι] Hanc Hindeburgii conjecturam Edd. pr. scripturæ τυγχάνεις et Stephani τυγχάνει recte prætulit Zeune.

ἐγὼ γάρ τοι, ἔφη, πολλάκις ἀκούω τοῦ μὲν, ὅτι προὔδωκεν αὐτὸν φίλος ἀνὴρ, τοῦ δὲ, ὅτι μνᾶν ἀνθ' ἑαυτοῦ μᾶλλον εἵλετο
5 ἀνὴρ, ὃν ᾤετο φίλον εἶναι. [a] Τὰ τοιαῦτα πάντα σκοπῶ, μὴ, ὥσπερ, ὅταν τις οἰκέτην πονηρὸν (ἔχῃ,) πωλεῖ καὶ [b] ἀποδίδοται τοῦ [c] εὑρόντος, οὕτω καὶ [d] τὸν πονηρὸν φίλον, ὅταν ἐξῇ τὸ πλεῖον τῆς ἀξίας λαβεῖν, ἐπαγωγὸν [e] ᾖ [f] προδίδοσθαι. [g] τοὺς δὲ χρηστοὺς οὔτε οἰκέτας πάνυ τι πωλουμένους ὁρῶ, οὔτε φίλους προδιδομένους.

CAP. VI.

DE AMICIS CUM DELIGENDIS TUM CONCILIANDIS.

Ἐδόκει δέ μοι καὶ εἰς τὸ δοκιμάζειν, φίλους ὁποίους ἄξιον κτᾶσθαι, φρενοῦν τοιάδε λέγων· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, εἰ δεοίμεθα φίλου ἀγαθοῦ, πῶς ἂν ἐπιχειροίημεν σκοπεῖν; ἆρα πρῶτον μὲν ζητητέον, ὅστις ἄρχει γαστρός τε καὶ φιλοποσίας καὶ λαγνείας καὶ ὕπνου καὶ ἀργίας; ὁ γὰρ ὑπὸ τούτων κρατούμενος οὔτ' αὐτὸς ἑαυτῷ δύναιτ' ἂν οὔτε φίλῳ τὰ δέοντα πράττειν; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦ μὲν ὑπὸ τούτων ἀρχομένου ἀφεκτέον δοκεῖ σοι
2 εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί γάρ; ἔφη, ὅστις δαπα-

a Τὰ τοιαῦτα] Intellige διὰ. Post τοιαῦτα Zeune additum δὴ vel ἄρα malebat.

b ἀποδίδοται] Ita Vossianus I. contra Edd. pr. ἀπόδοται, Paris. ἀποδιδῶται, Steph. ἀποδῶται. In priore Editione πονηρὸν πωλῇ, καὶ ἀποδίδοται dederam, ut πωλῇ sit venalem habere: nunc vero sentio ita copulam καὶ ante ἀποδίδοται abundare, et πωλῇ minime est venalem habere; contra in Symposio viii. 21. est ὁ ἐν ἀγορᾷ πωλῶν καὶ ἀποδιδόμενος. Quare Schützium imitatus ex versione Bessarionis ἔχῃ inserui. Ceterum miror eundem virum edidisse tamen cetera sic: ὅταν τίς οἰκέτην ἔχῃ πονηρὸν, πωλῇ καὶ ἀποδῶται τοῦ εὑρόντος. Ad ὥσπερ enim πωλεῖ καὶ ἀποδίδοται scriptum referri debebat; igitur vulgatum πωλῇ correxi. Cum Moro κἂν ἀποδῶται malebat Weiske.

c εὑρόντος] Editio Paris. cum libris Brodæi εὑρεθέντος, Vossianus I. τυχόντος dat, quod probavit cum Stephano, Leonclavio, Porto et Ruhnkenio Ernestus. εὑρόντος dicitur passive ut ἁλόντος. Æschines orator c. Timarch. p. 117. τοῦ εὑρίσκοντος similiter dixit, pro *quocunque pretio.* Ita apud Aristotelem Œconomicorum II. portorium publice locatum dicitur εὑρεῖν τὸ διπλάσιον, altero tanto locatum esse redemtoribus publicanis. Cf. Zeune ad librum Xenoph. de Vectigalibus iv. 25. et 40.

d τὸν πονηρὸν φίλον] Edd. pr. et Paris. τῶν πονηρῶν φίλων habent.

e ᾖ] Juntina εἰ dedit. Libro suo Zeune adscripserat: Forte μὴ οὐχὶ, *annon?*

f προδίδοσθαι] Hoc vulgato ἀποδίδοσθαι recte ex Vossiano I. prætulit Ernesti.

g τοὺς δὲ] Weiske γὰρ vel γοῦν scriptum malebat.

νηρὸς ὢν μὴ αὐτάρκης ἐστὶν, [h] ἀλλ' ἀεὶ τῶν [i] πλησίον δεῖ-
ται, καὶ λαμβάνων μὲν μὴ δύναται ἀποδιδόναι, μὴ λαμβά-
νων δὲ τὸν μὴ διδόντα μισεῖ, οὐ δοκεῖ σοι καὶ οὗτος χαλεπὸς
φίλος εἶναι; Πάνυ, ἔφη. Οὐκοῦν ἀφεκτέον καὶ τούτου;
Ἀφεκτέον μέντοι, ἔφη. Τί γάρ; ὅστις χρηματίζεσθαι μὲν 3
δύναται, πολλῶν δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, καὶ διὰ τοῦτο
δυσξύμβολός ἐστι, καὶ λαμβάνων μὲν ἥδεται, ἀποδιδόναι
δὲ οὐ βούλεται; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, οὗτος ἔτι πονηρό-
τερος ἐκείνου εἶναι. Τί δέ; [k] ὅστις διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ 4
χρηματίζεσθαι μηδὲ πρὸς ἓν ἄλλο σχολὴν ποιεῖται, ἢ ὁπό-
θεν αὐτὸς κερδανεῖ; Ἀφεκτέον καὶ τούτου, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ·
ἀνωφελὴς γὰρ ἂν εἴη τῷ χρωμένῳ. Τί δέ; ὅστις [l] στα-
σιώδης τέ ἐστι καὶ θέλων πολλοὺς τοῖς φίλοις ἐχθροὺς
παρέχειν; Φευκτέον, νὴ Δία, καὶ τοῦτον. Εἰ δέ τις
τούτων μὲν τῶν κακῶν μηδὲν [m] ἔχοι, εὖ δὲ πάσχων ἀνέχοιτο,
μηδὲν φροντίζων τοῦ ἀντευεργετεῖν; Ἀνωφελὴς ἂν εἴη καὶ
οὗτος. ἀλλὰ ποῖον, ὦ Σώκρατες, ἐπιχειρήσομεν φίλον ποιεῖσ-
θαι; [n] Οἶμαι μὲν, [o] ὃς τἀναντία τούτων, ἐγκρατὴς μὲν 5
ἐστι τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν, [p] εὔοργος δὲ καὶ εὐξύμ-
βολος ὢν τυγχάνει, καὶ φιλόνικος πρὸς τὸ μὴ [q] ἐλλείπεσθαι
εὖ ποιῶν τοὺς εὐεργετοῦντας ἑαυτὸν, ὥστε λυσιτελεῖν [r] τοῖς
χρωμένοις. [s] Πῶς οὖν ἂν ταῦτα δοκιμάσαιμεν, ὦ Σώκρα-

h ἀλλ' ἀεὶ] Vossianus I. ἀλλὰ καὶ habet scriptum.

i πλησίον] Edd. pr. πλησίων habent, deinde μισεῖν, rectum Castal.

Leonclavius vertit, *rebus vicinorum eget*, male, aut saltem ambigue, nam incertum est, an ille hic neutrum τὰ πλησίον, an masculinum τοὺς πλησίον agnoverit. Verti ipse, *ab amicis opem petat*, ut τῶν πλησίον sit a recto ὁ πλησίον, *alter sive amicus alicujus*, ut bis exponit interpres Luciani, Calumn. vii. 10. Δεῖσθαί τινος est, *alicujus ope indigere*. (Potius, *ab aliquo opem petere.*) *B.*

k ὅστις διὰ τὸν ἔρωτα] Castal. τί δ' ὅστις τὸν ἔρωτα, et in margine ponit ὅστις ἔχει τὸν ἔρωτα.

l στασιώδης τι] Edd. pr. et Paris. στασιώδης τι, Castal. τις inde effecit.

m ἔχοι] Ita Edd. pr. quod ob sequens ἀνέχεται mutarunt; ego vero hoc ipsum mutavi in ἀνέχοιτο. Utrumque enim modum sententia postulare videtur.

n Οἶμαι μὲν] Reiske deinceps ἔφη inserit.

o ὃς — ἐστι] Edd. pr. ὡς — εἶναι.

p εὔοργος] Vulgatum εὔορκος h. l. ineptum esse primus animadvertit, eique αὐτάρκης substituit Hindeburg, assentiente Ernesto. In Vindob. II. est εὔνους. Non dubitavi cum Schützio recipere Ruhnkenii emendationem, quam Suidæ glossa: εὐομιλότατος, εὐόργητος, πρᾶος. Εὐοργήτως ἀντὶ τοῦ εὐτρόπως. Ὀργὴ ὁ τρόπος παρὰ Θουκυδίδῃ egregie explicat. Cf. etiam Valckenair ad Eurip. Hipp. 1039. In Vatic. I. est εὔοικος. Sequens φιλόνικος vulgato φιλόνεικος substituit præeunte Gesnero Ernesti.

q ἐλλείπεσθαι] Est pro ἀπολείπεσθαι dictum.

τες, πρὸ τοῦ χρῆσθαι; Τοὺς μὲν [a] ἀνδριαντοποιοὺς, ἔφη, δοκιμάζομεν, οὐ τοῖς λόγοις αὐτῶν τεκμαιρόμενοι, ἀλλ' ὃν ἂν ὁρῶμεν τοὺς πρόσθεν ἀνδριάντας καλῶς εἰργασμένον,
7 τούτῳ πιστεύομεν καὶ τοὺς λοιποὺς εὖ ποιήσειν. Καὶ ἄνδρα δὴ λέγεις, ἔφη, ὃς ἂν τοὺς φίλους τοὺς πρόσθεν εὖ ποιῶν φαίνηται, δῆλον εἶναι καὶ τοὺς ὑστέρους εὐεργετήσοντα; [b] Καὶ γὰρ ἵπποις, ἔφη, ὃν ἂν τοῖς πρόσθεν ὁρῶ καλῶς χρώμενον, τοῦτον καὶ ἄλλοις οἶμαι καλῶς [c] χρήσεσθαι.
8 Εἶεν, ἔφη· ὃς δ' ἂν ἡμῖν ἄξιος φιλίας δοκῇ εἶναι, πῶς χρὴ [d] φίλον τοῦτον ποιεῖσθαι; Πρῶτον μὲν, ἔφη, [e] τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐπισκεπτέον, εἰ συμβουλεύουσιν αὐτὸν φίλον ποιεῖσθαι. Τί οὖν; ἔφη, [f] ὃν ἂν ἡμῖν δοκῇ, καὶ οἱ θεοὶ μὴ
9 ἐναντιῶνται, ἔχεις εἰπεῖν, ὅπως οὗτος θηρατέος; Μὰ Δί', ἔφη, οὐ κατὰ πόδας, ὥσπερ ὁ λαγὼς, οὐδ' ἀπάτῃ, ὥσπερ αἱ ὄρνιθες, οὐδὲ βίᾳ, ὥσπερ [g] οἱ ἐχθροί. ἄκοντα γὰρ φίλον ἑλεῖν ἐργῶδες· χαλεπὸν δὲ καὶ δήσαντα κατέχειν, ὥσπερ δοῦλον. ἐχθροὶ γὰρ μᾶλλον ἢ φίλοι [h] γίγνονται ταῦτα
10 πάσχοντες. Φίλοι δὲ πῶς; ἔφη. Εἶναι μέν τινάς φασιν ἐπῳδὰς, ἃς οἱ ἐπιστάμενοι ἐπᾴδοντες [i] οἷς ἂν βούλωνται, φίλους ἑαυτοῖς ποιοῦνται· εἶναι δὲ καὶ φίλτρα, οἷς οἱ ἐπισ-

r τοῖς χρωμένοις] Edd. pr. τοὺς χρωμένους dant.

s Πῶς οὖν ἂν] Edd. pr. et Paris. ἂν omittunt.

a ἀνδριαντοποιοὺς] Ex hac arte pulcherrima Socrates plus simplici vice similitudines petivit, quæ, præterquam quod apud Athenienses a Periclis temporibus notissima fuit et in summo honore habita est, eo magis, ut credibile est, ipsius animo familiaris erat, quod patrem statuarum artificem habuerit, artemque ipse juvenis tractasset. Vid. Forster. ad Plat. p. 331. *B.*

b Καὶ γὰρ] Intellige ante hæc λέγω, solenni Atticis ellipsi.

c χρήσεσθαι] Ita vulgatum χρῆσθαι correxi cum Valckenario, quod fecit etiam Schütz.

d φίλον τοῦτον ποιεῖσθαι] Hic totus locus de modo conciliandorum amicorum est unus e pulcherrimis, et mellis Attici leporisque Socratici plenissimus, diligenterque adeo cognoscendus. Sed hæc suavitas maxime oritur primo e metaphoris, quibus κτῆσιν φίλων, h. e. *modum et rationem amici conciliandi* exprimit, θηρᾶν, ἐπᾴδειν, ἐπῳδὴ, φίλτρον, etc. deinde ex illis facetis ironiis Socraticis, quibus etiam nostri homines in vernaculo sermone utuntur: κατείπειν, κατηγορεῖν, διαβάλλειν, pro *laudare*, 33, 34. *E.*

e τὰ παρὰ τῶν θεῶν] Vias omnes antea omnia tentandas, quibus explorari et declarari putabat antiquitas voluntatem deorum; μαντικὴν dicebant, cujus partes enumerat noster I. i. 3.

f ὃν ἂν] Juntina ὃ ἄν. Hindeburg malebat ὃς ἄν. Ad δοκῇ intellige φίλον ποιεῖσθαι. deinceps ἡμῖν τε dat Paris. III.

g οἱ ἐχθροὶ] Membra duo reliqua comparata docent esse debere in loco vocabuli nomen bestiæ, veluti κάπροι, quod conjecit Ernesti, vel simile. Vulgatum tamen defendit Schütz, respici suspicatus ad rationem veterum hostes captivos tanquam

ταμενοι πρὸς οὓς ἂν βούλωνται χρώμενοι, φιλοῦνται ὑπ'
αὐτῶν. Πόθεν οὖν, ἔφη, ταῦτα μάθοιμεν ἄν; [k] Ἃ μὲν αἱ 11
Σειρῆνες ἐπῆδον τῷ Ὀδυσσεῖ, ἤκουσας Ὁμήρου, [l] ὧν ἐστιν
ἀρχὴ τοιάδε τις·

Δεῦρ' ἄγε δὴ πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν.

Ταύτην οὖν, ἔφη, τὴν ἐπῳδὴν, ὦ Σώκρατες, καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀνθρώποις αἱ Σειρῆνες ἐπᾴδουσαι κατεῖχον, ὥστε μὴ ἀπιέ-
ναι ἀπ' αὐτῶν τοὺς [m] ἐπᾳσθέντας; Οὔκ· ἀλλὰ τοῖς ἐπ'
ἀρετῇ φιλοτιμουμένοις οὕτως ἐπῆδον. Σχεδόν τι λέγεις 12
τοιαῦτα χρῆναι ἑκάστῳ ἐπᾴδειν, οἷα μὴ [n] νομιεῖ ἀκούων
τὸν ἐπαινοῦντα καταγελῶντα λέγειν. οὕτω μὲν γὰρ [o] ἐχθίων
τ' ἂν εἴη, καὶ ἀπελαύνοι τοὺς ἀνθρώπους ἀφ' ἑαυτοῦ, εἰ
τὸν εἰδότα ὅτι μικρός τε καὶ αἰσχρὸς καὶ ἀσθενής ἐστιν,
ἐπαινοίη λέγων, ὅτι καλός τε καὶ μέγας καὶ ἰσχυρός ἐστιν.
Ἄλλας δέ τινας οἶσθα ἐπῳδάς; Οὔκ· ἀλλ' ἤκουσα μὲν, 13
ὅτι Περικλῆς πολλὰς [p] ἐπίστατο, ἃς ἐπᾴδων τῇ πόλει ἐποίει
αὐτὴν φιλεῖν αὐτόν. Θεμιστοκλῆς δὲ πῶς ἐποίησε τὴν
πόλιν φιλεῖν αὐτόν; Μὰ Δί' οὐκ ἐπᾴδων, ἀλλὰ [q] περιά-
ψας τι ἀγαθὸν αὐτῇ. Δοκεῖς μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὡς, 14

prædam vendendi et distribuendi; deinde etiam sequentia ait ὥσπερ δοῦλον lectionem οἱ ἐχθροὶ firmare, quoniam hostes captivi in servitutem fere vendebantur. Quæ quidem rationes nullam ad animum meum commovendum vim habent: Verum ἐχθροὺς diversos esse a πολεμίοις recte monuit Weiske.

h γίγνονται ταῦτα πάσχοντες] Recte admonuit Weiske debere esse οἱ πάσχοντες, aut γίγνοιντο esse scribendum.

i οἷς ἂν] Juntina et Paris. οὓς ἄν. deinde bis βούλονται est in Edd. pr. quod vitium correxit Castal.

k Ἃ μὲν αἱ Σειρῆνες ἐπῆδον] Conf. sect. 31. Locum hunc Homeri de Sirenis (*potius* Sirenibus) vertit Cic. De Fin. V. 18. ubi Sirenum cantum aliter interpretatur, quam Socrates h. l. *Mihi quidem Homerus hujusmodi quiddam vidisse videtur in iis, quæ de Sirenum cantibus finxerit. Neque enim vocum suavitate videntur aut novitate quadam et varietate cantandi revocare eos solitæ, qui prætervehebantur; sed quia multa se scire profitebantur, ut homines ad earum saxa discendi cupiditate adhærescerent.* Sed solent poëtarum verba scriptores sæpissime suo accommodare instituto. *H.*

l ὧν ἐστὶν ἀρχὴ] Hæc omnia una cum versu Homerico Odyss. μ. 184. a litteratore aliquo non Xenophonte adscripta videbantur Valckenario.

m ἐπᾳσθέντας] Ita cum Bessarione Steph. Vulgatum antea ἐπαινεθέντας ejus glossema esse videtur.

n νομιεῖ] Juntina νομιῇς, Parisinus Liber I. et III. νομιεῖς.

o ἐχθίων] Esse pro ἐχθρὸς μᾶλλον εἴη monuit Weiske.

p ἐπίστατο] Ita cum Brodæo vulgatum ἐπίσταιτο propter sequens ἐποίει correxi.

q περιάψας] Dictionem lepidam e re venefica ductam, quando amuletum aut aliquid, quod fascinandi vim habere putatur, applicatur vel appenditur, quod περί-

M

εἰ μέλλοιμεν ἀγαθόν τινα κτήσεσθαι φίλον, αὐτοὺς ἡμᾶς
ἀγαθοὺς δεῖ γενέσθαι ([a] λέγειν τε καὶ πράττειν). Σὺ δὲ
ᾤου, ἔφη ὁ Σωκράτης, οἷόν τ' εἶναι πονηρὸν ὄντα χρηστοὺς
15 φίλους κτήσασθαι; [b] Ἑώρων γάρ, ἔφη ὁ Κριτόβουλος,
[c] ῥήτοράς τε φαύλους ἀγαθοῖς δημηγόροις φίλους ὄντας,
καὶ στρατηγεῖν οὐχ ἱκανοὺς πάνυ στρατηγικοῖς ἀνδράσιν
16 ἑταίρους. Ἆρ' οὖν, ἔφη, καὶ, περὶ οὗ διαλεγόμεθα, οἶσθά
τινας, οἳ ἀνωφελεῖς ὄντες ὠφελίμους δύνανται φίλους ποιεῖσ-
θαι; Μὰ Δί', οὐ δῆτ', ἔφη. ἀλλ' εἰ ἀδύνατόν ἐστι, πονη-
ρὸν ὄντα καλοὺς κἀγαθοὺς [d] φίλους κτήσασθαι, ἐκεῖνο ἤδη
[e] λέγε μοι, εἰ ἔστιν, αὐτὸν καλὸν κἀγαθὸν γενόμενον, ἐξ
17 ἑτοίμου τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς φίλον εἶναι. [f] Ἦ ταράττει
σε, ὦ Κριτόβουλε, ὅτι πολλάκις ἄνδρας καὶ καλὰ πράττον-
τας καὶ τῶν αἰσχρῶν ἀπεχομένους ὁρᾷς, ἀντὶ τοῦ φίλους
εἶναι, στασιάζοντας ἀλλήλοις, καὶ χαλεπώτερον χρωμένους
18 τῶν μηδενὸς ἀξίων ἀνθρώπων; Καὶ οὐ μόνον γ', ἔφη ὁ
Κριτόβουλος, οἱ ἰδιῶται τοῦτο ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ πόλεις
αἱ τῶν τε καλῶν μάλιστα ἐπιμελούμεναι, καὶ τὰ αἰσχρὰ
ἥκιστα προσιέμεναι, πολλάκις [g] πολεμικῶς ἔχουσι πρὸς
19 ἀλλήλας. Ἃ λογιζόμενος, πάνυ ἀθύμως ἔχω πρὸς τὴν τῶν
φίλων κτῆσιν· [h] οὔτε γὰρ τοὺς πονηροὺς ὁρῶ φίλους ἀλλή-
λοις δυναμένους εἶναι· πῶς γὰρ ἂν ἢ ἀχάριστοι ἢ ἀμελεῖς
ἢ πλεονέκται ἢ ἄπιστοι ἢ ἀκρατεῖς ἄνθρωποι δύναιντο φίλοι

αττον et περίαμμα vocatur, bene animadvertit Ernesti.

a λέγειν — πράττειν] Hæc verba glossatoris emblema esse egregie vidit Schütz. Turbarunt in h. l. Editores, qui præter Edd. pr. auctoritatem καλὰ post λέγειν τε inculcarunt, quo nihil ineptius est hoc quidem in loco. Nec Bessario καλὰ reddidit, omisit etiam Paris. I. qui deinde πράττειν εὖ dat.

b Ἑώρων γὰρ] Intellige ante hæc ᾤμην οἷόν τε εἶναι.

c ῥήτορας — δημηγόροις] Ῥήτορες h. l. iidem sunt qui δημηγόροι. Vid. Ind. v. Ῥήτορες. Δημηγόροι καὶ ῥήτορες sic conjunguntur tanquam synonyma ap. Ælian. Var Hist. ix. 19. *E.*

d φίλους κτήσασθαι] Paris. κεκτῆσθαι habet.

e λέγε μοι] Juntina μέλλει, unde effectum μέλει exstat in margine Steph. quam lectionem ut exquisitiorem et meliorem recepit Schütz.

f ἢ ταράττει] Ita cum Bessarione Steph. ὃ Edd. pr. et Paris. quod quo pertineat, explicat Paris. Liber. I. ubi est οἶδα, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὃ ταράττει σε Κριτόβουλε.

g πολεμικῶς] Ernesto πολεμίως scribendum videbatur probante Zeunio. Moëris ex his Ἀπομνημονευμάτων libris vocabulum ἰδιελέχθρως apposuit, quod huic loco bene convenit, meliusque quam alteri III. v. 2. judice Ernesto.

h οὔτε γὰρ] Hindeburg οὐδὲ malebat, quia sect. 20. sequitur οὐδ' ἂν τοῖς χρηστοῖς.

i πάντως] Ita Edd. pr. et Paris. πάν-

γενέσθαι; Οἱ μὲν οὖν πονηροὶ [i] πάντως ἔμοι γε δοκοῦσιν 20
ἀλλήλοις ἐχθροὶ μᾶλλον ἢ φίλοι πεφυκέναι. Ἀλλὰ μὴν,
ὥσπερ σὺ λέγεις, οὐδ' ἂν τοῖς χρηστοῖς οἱ πονηροί ποτε
συναρμόσειαν εἰς φιλίαν· πῶς γὰρ οἱ τὰ πονηρὰ ποιοῦντες
τοῖς τὰ τοιαῦτα μισοῦσι φίλοι γένοιντ' ἄν; Εἰ δὲ δὴ καὶ
οἱ ἀρετὴν ἀσκοῦντες στασιάζουσί τε περὶ τοῦ πρωτεύειν ἐν
ταῖς πόλεσι, καὶ φθονοῦντες ἑαυτοῖς μισοῦσιν [k] ἀλλήλους,
τίνες ἔτι φίλοι ἔσονται, καὶ ἐν τίσιν ἀνθρώποις εὔνοια καὶ
πίστις ἔσται; Ἀλλ' ἔχει μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, [l] ποικίλως 21
πως ταῦτα, ὦ Κριτόβουλε. φύσει γὰρ ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι
τὰ μὲν φιλικά· [m] δέονται γὰρ ἀλλήλων, καὶ ἐλεοῦσι, καὶ
συνεργοῦντες ὠφελοῦσι, καὶ τοῦτο συνιέντες χάριν ἔχουσιν
ἀλλήλοις· τὰ δὲ πολεμικά· [n] τά τε γὰρ αὐτὰ καλὰ καὶ
ἡδέα νομίζοντες, ὑπὲρ τούτων μάχονται, καὶ διχογνωμο-
νοῦντες ἐναντιοῦνται. πολεμικὸν δὲ καὶ ἔρις καὶ ὀργή· καὶ
[o] δυσμενὲς μὲν ὁ τοῦ πλεονεκτεῖν ἔρως, μισητὸν δὲ ὁ φθόνος.
Ἀλλ' ὅμως διὰ τούτων πάντων ἡ φιλία διαδυομένη συνάπτει 22
τοὺς καλούς τε κἀγαθούς. διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν αἱροῦνται
μὲν ἄνευ πόνου τὰ μέτρια κεκτῆσθαι μᾶλλον, ἢ διὰ πολέμου
πάντων κυριεύειν· καὶ δύνανται πεινῶντες καὶ διψῶντες ἀλύ-
πως σίτου καὶ [p] ποτοῦ κοινωνεῖν, καὶ τοῖς τῶν ὡραίων ἀφρο-
δισίοις [q] ἡδόμενοι [r] καρτερεῖν, ὥστε μὴ λυπεῖν, [s] οὓς μὴ
προσήκει· Δύνανται δὲ καὶ χρημάτων οὐ μόνον, τοῦ πλεονεκ- 23

τες Steph. οἱ μὲν γὰρ πονηροὶ πάντως Paris. I. dat; forte οἱ μὲν ἄρα voluit.

k ἀλλήλους] Edd. pr. dant ἀλλήλοις.

l ποικίλως πως] Florentinus C. ποικίλως περὶ dat.

m δέονται γὰρ] Florentini A. B. cum Paris. III. dant δέονταί τε γάρ.

n τά τε γὰρ αὐτὰ καλὰ — νομίζοντες] Ita Cic. De Amicit. 10. testatur, *dirimi interdum* amores *contentione vel uxoriæ conditionis, vel commodi alicujus, quod idem adipisci uterque non possit.* Quatuor hic humanarum inimicitiarum causæ commemorantur. Prima, ejusdem commodi contentio. Hanc significant verba τά τε γὰρ — ἐναντιοῦνται, quibus opponuntur ea, quæ in sect. seq. dicta sunt διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν usque ad finem sectionis. Altera causa, discordia atque ira; tertia, avaritia; quarta, invidia. Hisce singulis respondent singulæ sententiæ sectionis 23. *B.*

o δυσμενὲς] Ita cum Juntina Paris. Excerpta Vossiana, liber Leidensis et Vatic. II. Vulgo erat ante Zeunium δυσμενής. Sequens μισητὸν est ex Paris. Exc. Voss. et Leidensi libro adscitum pro μισητός: Ruhnkenius tamen μισητικὸν malebat. In Vatic. I. est ἡδὺς μὲν ἐστὶν ὁ τοῦ πλ. ἔρως.

p ποτοῦ] Sic Edd. pr. Paris. pro πότου.

q ἡδόμενοι] Ita Vatic. I. ἡλωμένοι Paris. liber Brodæi, Leidensis et Florentinus C. ἡλωμένοι Juntina, ἑλόμενοι Aldina, ἑλκόμενοι Excerpta Vossiana, ἡλόμενοι Florent. B. E.

r καρτερεῖν] Ita cum Juntina, Vatic. I. et Florent. C. scripsi pro ἐγκαρτ.

τεῖν ἀπεχόμενοι, [a] νομίμως κοινωνεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπαρκεῖν
ἀλλήλοις· δύνανται δὲ καὶ [b] τὴν ἔριν οὐ μόνον ἀλύπως ἀλλὰ
καὶ συμφερόντως ἀλλήλοις διατίθεσθαι, καὶ τὴν ὀργὴν
κωλύειν εἰς τὸ μεταμελησόμενον προϊέναι. τὸν δὲ φθόνον
παντάπασιν ἀφαιροῦσι, τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀγαθὰ τοῖς φίλοις
οἰκεῖα παρέχοντες, τὰ δὲ τῶν φίλων ἑαυτῶν νομίζοντες.
24 Πῶς οὖν οὐκ εἰκὸς τοὺς καλούς τε κἀγαθοὺς καὶ τῶν πολι-
τικῶν τιμῶν μὴ μόνον ἀβλαβεῖς ἀλλὰ καὶ ὠφελίμους ἀλλή-
λοις κοινωνοὺς εἶναι; οἱ μὲν γὰρ ἐπιθυμοῦντες ἐν ταῖς πόλεσι
τιμᾶσθαί τε καὶ ἄρχειν, ἵνα ἐξουσίαν ἔχωσι χρήματά τε
κλέπτειν καὶ ἀνθρώπους βιάζεσθαι καὶ ἡδυπαθεῖν, ἄδικοί τε
25 καὶ πονηροὶ ἂν εἶεν καὶ ἀδύνατοι [c] ἄλλῳ συναρμόσαι· εἰ δέ
τις ἐν πόλει τιμᾶσθαι [d] βουλόμενος, ὅπως αὐτός τε μὴ
ἀδικῆται, καὶ τοῖς φίλοις [e] τὰ δίκαια βοηθεῖν δύνηται, καὶ
ἄρξας ἀγαθόν τι ποιεῖν τὴν πατρίδα πειρᾶται, διὰ τί ὁ
τοιοῦτος ἄλλῳ τοιούτῳ οὐκ ἂν δύναιτο συναρμόσαι; πότερον
τοὺς φίλους ὠφελεῖν μετὰ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἧττον δυνήσε-
ται; ἢ τὴν πόλιν εὐεργετεῖν ἀδυνατώτερος ἔσται, καλούς τε
26 κἀγαθοὺς ἔχων συνεργούς; Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς γυμνικοῖς
ἀγῶσι [f] δῆλόν ἐστιν, ὅτι, εἰ ἐξῆν τοῖς κρατίστοις [g] συνθεμέ-
νους ἐπὶ τοὺς χείρους ἰέναι, πάντας ἂν τοὺς ἀγῶνας οὗτοι
ἐνίκων, καὶ πάντα τὰ ἆθλα οὗτοι ἐλάμβανον. [h] Ἐπεὶ οὖν
ἐκεῖ μὲν οὐκ ἐῶσι τοῦτο ποιεῖν, ἐν δὲ τοῖς πολιτικοῖς, ἐν οἷς
οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ κρατιστεύουσιν, οὐδεὶς κωλύει, μεθ᾽ οὗ ἂν

s οὓς μὴ προσήκει] Noster in Hierone, I. 36. τὸ δὲ ἀκόντων παιδικῶν ἀπολαύειν, λεηλασίᾳ ἔμοι γε δοκεῖ ἐοικέναι μᾶλλον ἢ ἀφροδισίοις. quem locum respexit Plutarchus in Amatorio p. 8. ed. Hutten: ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ἀῤῥένων ἀκόντων μὲν καὶ μετὰ βίας λεγομένη λεηλασία, etc.

a νομίμως] Cum Castalione hoc quam vulgatum νομίμων malui: hoc vero Hindeburgio duce interpretatur Zeune facultates recte partas, bona a quibus abest injustitia. Edwards conjiciebat: χρημάτων οὐ μόνον νομίμων αὐταρκεῖν, τοῦ πλεονεκτεῖν ἀπεχόμενοι, ἀλλὰ καὶ κοινωνεῖν ἀλλήλοις. Weiske: δύνανται δὲ καὶ οὐ μόνον τοῦ πλ. ἀλλὰ καὶ τοῦ τῶν νομίμων (omisso χρημάτων) κοινωνεῖν ἀπεχόμενοι, ἐπ. ἀλλ.

b τὴν ἔριν — διατίθεσθαι] *Lite uti* interpretatur Index Ernestinus. Sed διατίθεσθαι hanc significationem aut rarissime aut nunquam habuit; potius interpretor dictionem ut ἀγῶνα διατιθέναι, certamini moderari.

c ἄλλῳ] Edwards ἄλλῳ τῳ malebat scriptum.

d βουλόμενος] Intellige ἐστι: deinceps αὐτός τι Edd. pr. dabant.

e τὰ δίκαια] Intellige κατὰ τ. δ.

f δῆλον] Edd. pr. et Paris. δῆλος habent.

g συνθεμένους] Licebat etiam συνθεμένοις dicere; hoc vero Xenophon casu fere semper in simili verborum structura utitur.

h Ἐπεὶ οὖν ἐκεῖ μὲν] Juntina ἐπεὶ μὲν

τις βούληται, τὴν πόλιν εὐεργετεῖν· πῶς οὖν οὐ λυσιτελεῖ
[i] τοὺς βελτίστους φίλους κτησάμενον πολιτεύεσθαι, τούτοις
κοινωνοῖς καὶ συνεργοῖς τῶν πράξεων μᾶλλον ἢ ἀνταγωνισταῖς
χρώμενον; Ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο δῆλον, ὅτι, κἂν πολεμῇ τις 27
τινὶ, συμμάχων [k] δεήσεται, καὶ τούτων πλειόνων, ἐὰν καλοῖς
κἀγαθοῖς ἀντιτάττηται. καὶ μὴν οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες εὖ
ποιητέοι, ἵνα θέλωσι προθυμεῖσθαι. πολὺ δὲ κρεῖττον τοὺς
βελτίστους ἐλάττονας εὖ ποιεῖν, ἢ τοὺς χείρονας πλείονας
ὄντας· οἱ γὰρ πονηροὶ πολὺ πλειόνων [l] εὐεργεσιῶν ἢ οἱ χρηστοὶ
δέονται. Ἀλλὰ θαῤῥῶν, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, πειρῶ ἀγαθὸς 28
γίγνεσθαι, καὶ τοιοῦτος γιγνόμενος, θηρᾶν ἐπιχείρει τοὺς κα-
λούς τε κἀγαθούς. ἴσως δ' ἄν τί σοι κἀγὼ συλλαβεῖν εἰς
τὴν τῶν καλῶν τε κἀγαθῶν θήραν ἔχοιμι, διὰ τὸ [m] ἐρωτικὸς
εἶναι. δεινῶς γὰρ, ὧν ἂν ἐπιθυμήσω ἀνθρώπων, ὅλος ὥρμημαι
ἐπὶ τὸ φιλῶν τε αὐτοὺς [n] ἀντιφιλεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, καὶ ποθῶν
ἀντιποθεῖσθαι, καὶ ἐπιθυμῶν ξυνεῖναι καὶ ἀντεπιθυμεῖσθαι
τῆς ξυνουσίας. Ὁρῶ δὲ καὶ σοὶ τούτων δεῆσον, ὅταν ἐπιθυ- 29
μήσῃς φιλίαν πρός τινας ποιεῖσθαι. Μὴ σὺ οὖν ἀποκρύπτου
με, οἷς ἂν βούλοιο φίλος γενέσθαι· διὰ γὰρ τὸ ἐπιμελεῖσθαι
τοῦ ἀρέσαι τῷ ἀρέσκοντί μοι, οὐκ ἀπείρως οἶμαι ἔχειν [o] πρὸς
θήραν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ Κριτόβουλος ἔφη· Καὶ μὴν, ὦ Σώ- 30
κρατες, τούτων ἐγὼ τῶν μαθημάτων πάλαι ἐπιθυμῶ, ἄλλως
τε καὶ εἰ ἐξαρκέσει μοι ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἐπὶ τοὺς [p] ἀγαθοὺς
τὰς ψυχὰς καὶ ἐπὶ τοὺς καλοὺς τὰ σώματα. Καὶ ὁ Σω- 31

reliquis omissis habet; ad πολιτικοῖς intellige ἀγῶσι.

i τοὺς βελτίστους] Usum loquendi τὸν ante τοὺς inserendum postulare Zeunio putanti non assentior, nec Weiskio ante τούτοις κοινωνοῖς saltim καὶ inserendum censenti.

k δεήσεται] Edd. pr. δέηται, Paris. δεῖται, quod etiam margo Castal. dat. sequens ἐὰν Juntina omisit, hinc Castalio in margine ὅσον supplevit, et in textu ἀντιτάττεται posuit.

l εὐεργεσιῶν] Ita vulgatum εὐεργετῶν correxit Ernesti; *beneficiis* vertit etiam Bessarion.

m ἐρωτικὸς εἶναι] Conf. Platonis Symposium c. 5. et Nostri Symp. iii. 10.

n ἀντιποθεῖσθαι] Vatic. I. καὶ ἀντιπ. dat, uti deinceps καὶ ἀντιεπιθυμεῖσθαι est, ubi copulam saudente Leonclavio delevit Ernesti, seclusit Zeune.

o πρὸς θήραν ἀνθρώπων] Hanc scripturam Paris. Juntino ἔχειν θηρᾶν ἀνθρώπων, Aldino ἔχειν θηρᾶν ἀνθρώπου, et Stephani ἔχειν θηρᾶν ἀνθρώπους prætulit Schütz et Zeune.

p ἀγαθοὺς τὰς ψυχὰς — καλοὺς τὰ σώματα.] " Hic locus pertinet ad intelligendum, qui proprie fuerit καλοκἀγαθὸς apud Græcos, ἀγαθός τε pertinere fere *ad animi virtutes*, ut καλὸς *ad corporis*: Conf. sect. 33. Et præclare τὴν ὥραν σώματος Zeno pronunciavit ἄνθος εἶναι ἀρετῆς μελλούσης, καὶ οἱονεὶ προοίμιον κάλλους ὡραιοτέ-

κράτης ἔφη· Ἀλλ', ὦ Κριτόβουλε, οὐκ [a] ἔνεστιν ἐν τῇ ἐμῇ ἐπιστήμῃ τὸ τὰς χεῖρας προσφέροντα ποιεῖν ὑπομένειν τοὺς καλούς. [b] πέπυσμαι δὲ καὶ ἀπὸ [c] τῆς Σκύλλης διὰ τοῦτο [d] φεύγειν τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι τὰς χεῖρας αὐτοῖς προσέφερε· τὰς δέ γε Σειρῆνας, ὅτι τὰς χεῖρας οὐδενὶ προσέφερον, ἀλλὰ πᾶσι πόῤῥωθεν ἐπῇδον, πάντας φασὶν ὑπομένειν, καὶ ἀκούον-
32 τας αὐτῶν κηλεῖσθαι. Καὶ ὁ Κριτόβουλος ἔφη· Ὡς οὐ [e] προσοίσοντος τὰς χεῖρας, εἴ τι ἔχεις ἀγαθὸν εἰς φίλων κτῆσιν, δίδασκε. Οὐδὲ τὸ στόμα οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, πρὸς τὸ στόμα [f] προσθήσεις; Θάῤῥει, ἔφη ὁ Κριτόβουλος· οὐδὲ γὰρ [g] τὸ στόμα προσοίσω οὐδενὶ, ἐὰν μὴ καλὸς ᾖ. [h] Εὐθὺς, ἔφη, σύ γε, ὦ Κριτόβουλε, τοὐναντίον τοῦ συμφέροντος εἴρηκας. οἱ μὲν γὰρ καλοὶ τὰ τοιαῦτα οὐχ ὑπομένουσιν· οἱ δὲ αἰσχροὶ καὶ ἡδέως προσίενται, νομίζοντες διὰ τὴν ψυχὴν κα-
33 λοὶ καλεῖσθαι. Καὶ ὁ Κριτόβουλος ἔφη· Ὡς τοὺς μὲν καλοὺς φιλήσοντός μου, τοὺς δ' ἀγαθοὺς καταφιλήσοντος, θαῤῥῶν δίδασκε τῶν φίλων τὰ θηρατικά. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Ὅταν οὖν, ὦ Κριτόβουλε, φίλος τινὶ [i] βούλῃ γενέσθαι, ἐάσεις με κατειπεῖν σου πρὸς αὐτὸν, ὅτι [k] ἄγασαί τε αὐτοῦ, καὶ ἐπιθυμεῖς φίλος αὐτοῦ εἶναι; Κατηγόρει, ἔφη ὁ Κριτό-
34 βουλος· οὐδένα γὰρ οἶδα μισοῦντα τοὺς ἐπαινοῦντας. Ἐὰν δέ σου προσκατηγορήσω, ἔφη, ὅτι διὰ τὸ ἄγασθαι αὐτοῦ καὶ εὐνοϊκῶς ἔχεις πρὸς αὐτὸν, ἆρα μὴ διαβάλλεσθαι δόξεις ὑπ' ἐμοῦ; [l] Ἀλλὰ καὶ αὐτῷ μοι, ἔφη, ἐγγίγνεται εὔνοια, πρὸς

ρου. Diog. Laërt. Vit. Zen. L. vii." Ita Hindeburgius ingeniose quidem, sed vereor ut recte; credo enim utrumque adjectivum in voce καλοκἀγαθὸς *ad animi virtutes* solum pertinere. *B.*

a ἔνεστιν] Paris. I. ἔστιν habet.

b πέπυσμαι] Hoc cum Ernesto, Dorvillio ad Charitonem p. 700. et Weiskio præfero vulgato πέπεισμαι propter sequens φασὶ, et in fabulosa narratione quis affirmationi locus erat?

c τῆς Σκύλλης] Juntina τι Σκύλης, Paris. τῶν Σκύλης. Fabulam habes in Odysseæ μ', 85, seqq.

d φεύγειν] Vulgatum propter προσέφερε mutaveram in φυγεῖν probante Schützio. Nunc sententiam ipse mutavi. Video enim sequi, ὑπομένειν et κηλεῖσθαι junctum verbi ἐπῇδον.

e προσοίσοντος] Intellige μου, quod sectione 33. additum legitur.

f προσθήσεις] Weiske etiam hic προσοίσεις scriptum malebat.

g τὸ στόμα] Vulgo sequebatur πρὸς τὸ στόμα, quæ verba cum Edit. Parisina, Bessarione et Schützio omisi, Leonclaviana et duæ Steph. uti Zeuniana secluserunt.

h Εὐθὺς] Ernesto αὖθις corrigenti non venit in mentem Socratem præcepta amicorum seligendorum et acquirendorum dantem in responso Critobuli arripere jocose, quod a disciplina sua alienum et proposito Critobuli minime proficuum esse

οὓς ἂν ὑπολάβω εὐνοϊκῶς ἔχειν πρὸς ἐμέ. Ταῦτα μὲν δὴ, 35
ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐξέσται μοι λέγειν περὶ σοῦ, πρὸς οὓς ἂν
[m] βούλῃ φίλους ποιήσασθαι; ἐὰν δέ μοι ἔτι ἐξουσίαν δῷς λέ-
γειν περὶ σοῦ, ὅτι ἐπιμελής τε τῶν φίλων εἶ, καὶ οὐδενὶ οὕτω
χαίρεις ὡς φίλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἐπί τε τοῖς καλοῖς ἔργοις τῶν
φίλων ἀγάλλῃ οὐχ' ἧττον ἢ ἐπὶ [n] τοῖς ἑαυτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς
ἀγαθοῖς τῶν φίλων χαίρεις οὐδὲν ἧττον ἢ ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ,
ὅπως τε ταῦτα γίγνηται τοῖς φίλοις, οὐκ ἀποκάμνεις μηχα-
νώμενος, καὶ ὅτι ἔγνωκας, [o] ἀνδρὸς ἀρετὴν εἶναι, νικᾷν τοὺς
μὲν φίλους εὖ ποιοῦντα, [p] τοὺς δὲ ἐχθροὺς κακῶς· πάνυ ἂν
οἶμαί σοι ἐπιτήδειον εἶναί με σύνθηρον τῶν ἀγαθῶν φίλων. Τί 36
οὖν, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ἐμοὶ τοῦτο λέγεις, ὥσπερ οὐκ [q] ἐπὶ
σοὶ ὂν, ὅ τι ἂν βούλῃ, περὶ ἐμοῦ λέγειν; Μὰ Δί', οὐχ,
[r] ὥς ποτε ἐγὼ Ἀσπασίας ἤκουσα. ἔφη γὰρ, τὰς ἀγαθὰς
[s] προμνηστρίδας, μετὰ μὲν ἀληθείας τἀγαθὰ διαγγελλού-
σας, δεινὰς εἶναι συνάγειν ἀνθρώπους εἰς κηδείαν, ψευδομένας
δ' οὐκ ὠφελεῖν ἐπαινούσας, τοὺς γὰρ ἐξαπατηθέντας ἅμα
μισεῖν ἀλλήλους τε καὶ [t] τὴν προμνησαμένην. ἃ δὴ καὶ ἐγὼ
πεισθεὶς ὀρθῶς ἔχειν, ἡγοῦμαι οὐκ ἐξεῖναί μοι περὶ σοῦ λέγειν
ἐπαινοῦντι οὐδὲν, ὅ τι ἂν μὴ ἀληθεύω. Σὺ μὲν ἄρα, ἔφη ὁ 37
Κριτόβουλος, τοιοῦτός μοι φίλος εἶ, ὦ Σώκρατες, οἷος, ἂν
μέν τι αὐτὸς ἔχω ἐπιτήδειον εἰς τὸ φίλους κτήσασθαι, συλ-
λαμβάνειν μοι· εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἂν ἐθέλοις πλάσας τι εἰπεῖν
ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὠφελείᾳ. Πότερα δ' ἂν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ

censet. *En, statim tu, Critobule, dixisti ea, quæ inutilia tibi fore prædico.*

i βούλῃ] Edd. pr. βούλοιο, nostrum est in Paris. et Steph.

k ἄγασαί τε αὐτοῦ] MargoSteph. αὐτὸν dat.

l Ἀλλὰ καὶ] Ante hæc intellige οὐ διαβάλλεσθαι δόξω.

m βούλῃ] Ita Paris. Castal. et Steph. sec. βούλει reliquæ habent.

n τοῖς ἑαυτοῦ] Florentini libri A. B. C. σαυτοῦ dant.

o ἀνδρὸς ἀρετὴν] Juntina ἀνδρὸς omisit.

p τοὺς δὲ ἐχθροὺς] Hanc nostri sententiam cum præcepto isto Evangelico conferre libet, Matth. v. 44. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν (inquit *Christus*), Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν. Simp. Notum est illud, quod Cyro minori ab auctore laudi datum est, eum Deos precari solitum esse, ut tamdiu viveret, donec omnes, qui et bene et male de se meriti fuissent, gratiam referendo vinceret. Vid. Cyri Anab. I. ix. 11. p. 94. Hutch. Ed. maj. *B.*

q ἐπὶ σοὶ ὂν] Idem quod genitivus ὄντος, *quasi non sit in tua potestate.*

r ὥς ποτε ἐγὼ] Paris. I. dat. ὥς ποτε ἂν ἐγώ. Aspasia Milesia magistra eloquentiæ usus est etiam Pericles, teste Platone in Menexeno.

s προμνηστρίδας] Atticam formam προμνηστρίας ex correctione Valckenarii ad Eurip. Hippol. versu 589 reposuit Schütz.

t τὴν προμνησαμένην] Exemplum ex Aristophanis Nub. 41. apposuit Ernesti.

Κριτόβουλε, [a] δοκῶ σοι μᾶλλον ὠφελεῖν ἄν σε, τὰ ψευδῆ
38 ἐπαινῶν, ἢ πείθων πειρᾶσθαί σε ἀγαθὸν ἄνδρα γενέσθαι; Εἰ
δὲ μὴ φανερὸν [b] οὕτω σοι, ἐκ τῶνδε σκέψαι· εἰ γάρ σε, βου-
λόμενος φίλον ποιῆσαι ναυκλήρῳ, ψευδόμενος ἐπαινοίην, φάσ-
κων ἀγαθὸν εἶναι κυβερνήτην, ὁ δέ μοι πεισθεὶς ἐπιτρέψειέ σοι
τὴν ναῦν μὴ ἐπισταμένῳ κυβερνᾶν, ἔχεις τινὰ ἐλπίδα, μὴ ἂν
σαυτόν τε καὶ τὴν ναῦν ἀπολέσαι; ἢ εἴ σοι πείσαιμι κοινῇ
τὴν πόλιν, ψευδόμενος, [c] ὡς ὄντι στρατηγικῷ τε καὶ δικαστι-
κῷ καὶ πολιτικῷ ἑαυτὴν ἐπιτρέψαι, τί ἂν οἴει σαυτὸν καὶ τὴν
πόλιν ὑπὸ σοῦ παθεῖν; ἢ εἴ τινας ἰδίᾳ τῶν πολιτῶν πείσαιμι,
ψευδόμενος, ὡς ὄντι οἰκονομικῷ τε καὶ ἐπιμελεῖ τὰ ἑαυτῶν
ἐπιτρέψαι, ἆρ' οὐκ ἂν, πεῖραν διδοὺς, ἅμα τε βλαβερὸς εἴης,
39 καὶ καταγέλαστος φαίνοιο; Ἀλλὰ [d] συντομωτάτη τε καὶ
ἀσφαλεστάτη καὶ καλλίστη ὁδὸς, ὦ Κριτόβουλε, ὅ τι ἂν
βούλῃ δοκεῖν ἀγαθὸς εἶναι, τοῦτο καὶ γενέσθαι ἀγαθὸν πει-
ρᾶσθαι. Ὅσαι δ' ἐν ἀνθρώποις ἀρεταὶ λέγονται, σκοπούμε-
νος εὑρήσεις πάσας μαθήσει τε καὶ μελέτῃ αὐξανομένας.
Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κριτόβουλε, οὕτως οἶμαι [e] δεῖν θηρᾶν
ἡμᾶς· εἰ δὲ σύ πως ἄλλως γιγνώσκεις, δίδασκε. Καὶ ὁ
Κριτόβουλος, ἀλλ' αἰσχυνοίμην ἂν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀν-
τιλέγων τούτοις· οὔτε γὰρ καλὰ οὔτε ἀληθῆ λέγοιμ' ἄν.

a δοκῶ σοι] Juntina τῶν συντυχόντων μᾶλλον ὠφελεῖ. Margo Steph. offert lectionem Κριτόβουλε, μᾶλλον ὠφελοίην, quæ est in Paris. III. Post ὠφελεῖν ex Vossiano I. ἂν addidi.

b οὕτω σοι] Castal. οὕτως ἔξεστί σοι dedit; voluit, credo ἐστὶ.

c ὡς ὄντι] Ita cum Weiskio correxi vulgatum ὡς ἂν; sequitur statim ὡς ὄντι οἰκονομικῷ, nec ἂν locum hic habet.

d συντομωτάτη — ἀσφαλεστάτη] Paris. I. omisit ἀσφαλεστάτη. Ceterum hunc locum monente Ruhnkenio vertit Cicero de Offic. II. 12. simul tamen respiciens ad alterum locum I. vii. 1. *Præclare Socrates hanc viam ad gloriam proximam et quasi compendiariam dicebat esse, si quis id ageret, ut, qualis haberi vellet, talis esset.* Conf. Cyrop. I. vi. 22.

e δεῖν θηρᾶν ἡμᾶς] Ita ex Vossiano I. Ernesti correxit vulgatum δεῖν ὑμᾶς ταύτας θηρᾶσθαι. Sed ἡμᾶς Brodæus jam commendavit et edidit Castalio; deinde ταύτας abest Edd. pr. Paris. et libris Vindob. cum verbo θηρᾶσθαι. Brodæus post δεῖν ἡμᾶς vulgatum inserebat ποιεῖν, quod vertisse videtur Bessarion: *ego itaque sic esse faciundum arbitror.* Vatic. I. II. Florent. A. B. C. οἶμαι δεῖν ὑμᾶς· εἰ δὲ σύ πως. Florent. E. οἶμαι δεῖν ἡμᾶς. εἰ δὲ σύ. Scripturam in margine Edit. Romanæ positam ἡμᾶς ταύτῃ θηρᾶσθαι recepit Schütz, propterea, quod sic optime possit explicari ortus lectionis ταύτας θηρᾶσθαι.

f ἐστασίασεν ἡ πόλις] Cum Lysander urbem cepisset et dominatum triginta (tyrannorum) instituisset, ii qui statum popularem et pristinam libertatem cupiebant, occupato Piræeo adversus eos, qui oligarchiam defendebant, bellum gerebant. Hanc seditionem descripsit Xenophon Hellenicorum libro altero.

g ὡς τὸν] Paris. III. ἐλθόντων εἰς habet.

CAP. VII.

QUOMODO AMICORUM INOPIÆ ET ANGUSTIIS OCCURRERE DEBEAMUS ET CONSILIO ET OPERA, DOCETUR DEHINC USQUE AD FINEM LIBRI; HOC VERO CAPITE EXEMPLO COLLOQUII CUM ARISTARCHO HABITI.

Καὶ μὴν τὰς ἀπορίας γε τῶν φίλων τὰς μὲν δι' ἄγνοιαν
ἐπειρᾶτο γνώμῃ ἀκεῖσθαι, τὰς δὲ δι' ἔνδειαν, διδάσκων κατὰ
δύναμιν ἀλλήλοις ἐπαρκεῖν. ἐρῶ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἃ σύνοιδα
αὐτῷ. Ἀρίσταρχον γάρ ποτε ὁρῶν σκυθρωπῶς ἔχοντα,
Ἔοικας, ἔφη, ὦ Ἀρίσταρχε, βαρέως φέρειν τι. χρὴ δὲ τοῦ
βάρους μεταδιδόναι τοῖς φίλοις· ἴσως γὰρ ἄν τί σε καὶ
ἡμεῖς κουφίσαιμεν. Καὶ ὁ Ἀρίσταρχος, ἀλλὰ μήν, ἔφη, 2
ὦ Σώκρατες, ἐν πολλῇ γε εἰμὶ ἀπορίᾳ. ἐπεὶ γὰρ [f] ἐστασίασεν
ἡ πόλις πολλῶν φυγόντων [g] ὡς τὸν Πειραιᾶ, συνεληλύθασιν
ὡς ἐμὲ καταλελειμμέναι [h] ἀδελφαί τε καὶ ἀδελφιδαῖ
καὶ ἀνεψιαὶ τοσαῦται, ὥστ' εἶναι ἐν τῇ οἰκίᾳ [i] τεσσαρασκαίδεκα
τοὺς ἐλευθέρους. [k] λαμβάνομεν δὲ οὔτε ἐκ τῆς γῆς
οὐδέν· οἱ γὰρ [l] ἐναντίοι κρατοῦσιν αὐτῆς· οὔτε ἀπὸ τῶν οἰκιῶν·
[m] ὀλιγανθρωπία γὰρ ἐν τῷ ἄστει γέγονε. τὰ ἔπιπλα δὲ
οὐδεὶς ὠνεῖται, οὐδὲ δανείσασθαι οὐδαμόθεν ἐστὶν ἀργύριον,
ἀλλὰ πρότερον ἄν τίς [n] μοι δοκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ζητῶν εὑρεῖν, ἢ
δανειζόμενος λαβεῖν. Χαλεπὸν μὲν οὖν ἐστιν, ὦ Σώκρατες,

Attice ὡς vel solum vel præpositioni εἰς vel πρὸς junctum dici pro εἰς vel πρὸς de rebus et personis pervulgatum est.

h ἀδελφιδαῖ] Ita editio Paris. quæ etiam sequens ὥστε pro ὡς dedit, antea cum acuto scriptum edebatur vocabulum ἀδελφιδαί.

i τεσσαρασκαίδεκα] Ita Stephano monente vulgatum τεσσαρακαίδεκα correxi. Articulum ante ἐλευθέρους non esse supervacuum, sed significare *et ii quidem liberi homines, ut de servis nil dicam*, recte monuit Ernesti.

k λαμβάνομεν] Vide ad II. ix. 4. de usu verbi tradenda.

l ἐναντίοι] Thrasybulum ejusque socios intelligi puto, qui antequam in Piræeum transiissent, Phylen, castellum in finibus Atticis, occupaverant, unde in agrum facile excurrere poterant. Vid. Xen. H. Gr. II. iv. 2, 3, 4. Nep. in Vit. Thrasyb. 2. Annon Lacedæmonii intelligendi sunt? *B.*

m ὀλιγανθρωπία] Cives enim multi a tyrannis occisi fuerant, alii in Piræeum confugerant, partim Megara et Thebas migrarant, narrante nostro Hellenicorum II. 4.

n μοι δοκεῖ] Ita cum Paris. Steph. δοκῇ Edd. primarum revocavit Zeune.

τοὺς οἰκείους περιορᾷν ἀπολλυμένους, ἀδύνατον δὲ τοσούτους
3 τρέφειν ἐν τοιούτοις πράγμασιν. Ἀκούσας οὖν ταῦτα ὁ
Σωκράτης, τί ποτέ ἐστιν, ἔφη, ὅτι ὁ Κεράμων [a] μὲν πολλοὺς
τρέφων, οὐ μόνον ἑαυτῷ τε καὶ τούτοις τὰ ἐπιτήδεια δύναται
παρέχειν, ἀλλὰ καὶ περιποιεῖται τοσαῦτα, ὥστε καὶ πλουτεῖν· σὺ δὲ πολλοὺς τρέφων δέδοικας, μὴ δι' ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων ἅπαντες ἀπόλησθε; Ὅτι νὴ Δί', ἔφη, ὁ μὲν δού-
4 λους τρέφει, ἐγὼ δὲ ἐλευθέρους. Καὶ πότερον, ἔφη, τοὺς
παρὰ σοὶ ἐλευθέρους οἴει βελτίους εἶναι ἢ τοὺς παρὰ Κεράμωνι δούλους; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, τοὺς παρὰ ἐμοὶ ἐλευθέρους. Οὐκοῦν, ἔφη, αἰσχρὸν τὸν μὲν ἀπὸ τῶν πονηροτέρων
[b] εὐπορεῖν, σὲ δὲ πολλῷ βελτίους ἔχοντα ἐν ἀπορίαις εἶναι;
[c] Νὴ Δί', ἔφη· ὁ μὲν γὰρ τεχνίτας τρέφει, ἐγὼ δὲ ἐλευθε-
5 ρίως πεπαιδευμένους. Ἆρ' οὖν, ἔφη, τεχνῖταί εἰσιν οἱ χρήσιμόν τι ποιεῖν ἐπιστάμενοι; Μάλιστά γ', ἔφη. Οὐκοῦν χρήσιμά γ' ἄλφιτα; Σφόδρα γε. Τί δ' ἄρτοι; Οὐδὲν ἧττον. Τί γάρ; ἔφη, ἱμάτιά τε ἀνδρεῖα καὶ γυναικεῖα, καὶ [d] χιτωνίσκοι καὶ χλαμύδες καὶ ἐξωμίδες; Σφόδρα γ', ἔφη, [e] καὶ πάντα ταῦτα χρήσιμα. Ἔπειτα, ἔφη, οἱ παρὰ σοὶ τούτων οὐδὲν ἐπίστανται ποιεῖν; Πάντα μὲν οὖν, ὡς
6 ἐγῷμαι. Εἶτ' οὐκ οἶσθα, ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν τούτων, ἀλφιτο-

a μὲν πολλοὺς] Qui vel hic vel paulo post οὐ πολλοὺς scriptum malunt viri docti, vim omnem argumentationis ita infringi non viderant.

b εὐπορεῖν] Edd. pr. εὐποιεῖν.

c Νὴ Δί', ἔφη] Negationem sententia flagitat; igitur Μὰ Δία vel Καὶ μὰ Δία Zeune.

d χιτωνίσκοι] Cum in sequentibus χλανιδοποιΐα tantum commemoretur, nec χιτ. habeant, quod iis respondeat, χλανίδες substitui voluit Valckenair, χλανίσκια Zeune.

e καὶ πάντα] Mihi copula hic incommoda videtur.

f Ναυσικύδης] Hunc eundem nominat Aristophanes Eccles. 426. Cholargea aliquem nescio an eundem, nominat Platonis Gorgias p. 88. edit. Bipont.

g τῇ πόλει — λειτουργεῖν] Docta est de verbo et muneribus civium Atticorum eo comprehensis disputatio V. C. Wolfii in Prolegomenis ad Demosthenis Leptineam.

h λειτουργεῖν] *Cum versuram facere necesse est*, ut Nepos in Attico ait, *suis opibus, mutua data pecunia, levat publicam inopiam.* Λειτουργεῖν dicuntur, quicunque reip. prosunt opera aliqua aut pecunia. Docta est de hoc verbo disputatiuncula apud Casaubonum contra Baron. Exerc. xli. Ern. De hac Atheniensium collatione vide quoque, quem laudat Hindeb. Perizon. ad Æl. Var. Hist. ii. 10. *B.*

i Κειριβὸς] Vindob. I. et margo Steph. dant Κυρικές. Vatic. I. Florent. A. Κύριβος. Valckenair Κόροιβος aut Κυρηβίων, Ruhnken Κυκήβιος scribendum censebat, quod vulgata nunc forma nominis Græcis fuerit inusitata. Apud Demosthenem de Falsa Legatione vulgo editur Κυρηβίων, sed meliores libri Κυρυβίων dant, Eudocia p. 150. inde laudat Κυρηβίων; quod verum videtur nomen, a re ductum. Κυρήβια enim genus farinæ; unde κυρηβιοπώλης Aristophani Equit. 254.

ποιΐας, [f] Ναυσικύδης οὐ μόνον ἑαυτόν τε καὶ τοὺς οἰκέτας
τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ὗς πολλὰς καὶ βοῦς, καὶ
περιποιεῖται τοσαῦτα, ὥστε καὶ [g] τῇ πόλει πολλάκις [h] λει-
τουργεῖν· ἀπὸ δὲ ἀρτοποιΐας [i] Κυρίβος τήν τε οἰκίαν πᾶσαν
διατρέφει, καὶ ζῇ δαψιλῶς; Δημέας δὲ ὁ [k] Κολυττεὺς
ἀπὸ χλαμυδουργίας· Μένων δ' ἀπὸ χλανιδοποιΐας· [l] Με-
γαρέων δὲ οἱ πλεῖστοι, ἔφη, ἀπὸ ἐξωμιδοποιΐας διατρέφονται;
Νὴ Δί', ἔφη· οὗτοι μὲν γὰρ ὠνούμενοι βαρβάρους ἀνθρώπους
ἔχουσιν, ὥστε ἀναγκάζειν ἐργάζεσθαι, [m] ἃ καλῶς ἔχει· ἐγὼ
δ' ἐλευθέρους τε καὶ συγγενεῖς. Ἔπειτ', ἔφη, ὅτι ἐλεύθεροί 7
τ' εἰσὶ καὶ συγγενεῖς σοι, οἴει χρῆναι αὐτοὺς μηδὲν ἄλλο
ποιεῖν, ἢ ἐσθίειν καὶ καθεύδειν; πότερον καὶ τῶν ἄλλων ἐλευ-
θέρων τοὺς οὕτω ζῶντας ἄμεινον διάγοντας ὁρᾷς, καὶ μᾶλλον
εὐδαιμονίζεις ἢ τοὺς ἃ ἐπίστανται χρήσιμα πρὸς τὸν βίον,
τούτων [n] ἐπιμελομένους; ἢ τὴν μὲν ἀργίαν καὶ τὴν ἀμέ-
λειαν αἰσθάνῃ τοῖς ἀνθρώποις πρός τε τὸ μαθεῖν, ἃ προσήκει
ἐπίστασθαι, καὶ πρὸς τὸ μνημονεύειν, ἃ ἂν μάθωσι, καὶ
πρὸς τὸ ὑγιαίνειν τε καὶ ἰσχύειν τοῖς σώμασι, καὶ πρὸς τὸ
κτήσασθαί τε καὶ σώζειν τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ὠφέλιμα
ὄντα, τὴν δὲ ἐργασίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν οὐδὲν χρήσιμα;
Ἔμαθον δὲ, [o] ἃ φῂς αὐτὰς ἐπίστασθαι, πότερον ὡς οὔτε 8

k Κολυττεὺς] Scripturam Κολλυττεὺς monente Valckenario correxit Ernesti.

l Μεγαρέων] Aristophanes Acharn. 519. ἐσυκοφάντει Μεγαρέων τὰ χλανίσκια. Ceterum Pollux VII. 33. ex h. l. χλαμιδοποιΐα laudare videtur.

m ἃ καλῶς ἔχει·] Intelligit Hindeburg αὐτοῖς ἐργάζεσθαι et vertit: *ad elaborandum ea, quæ decet homines barbaros et servos elaborare.* ut I. iii. 3. καλῶς ἔχει τοῖς θεοῖς est *decet, convenit.* Ernesti distinctionem majorem voluit poni post ἐργάζεσθαι, quod fecit Aldina, et verba ἃ κ. ἔ. vertit: *quod reprehendi non potest.* Vulgo vertunt: *quos possunt cogere ad elaborandum ea quæ ipsis expediant:* Schütz conjecit ὥστε ἀναγκάζειν ἐργάζεσθαι καλῶς ἔχει, *et quos ad opus faciendum cogere deceat.* Quam equidem rationem omnium facillimam esse puto.

n ἐπιμελομένους] Stephanus ἐπιμελουμένους dedit.

o ἃ φῂς] Juntina ὡς φῂς αὐτά. Aldina et Paris. ἃ φῂς αὐτά. Ceterum observanda est h. l. generis de iisdem feminis varietas. Nam quamdiu de iis tanquam liberis et ingenuis loquitur, semper masculino genere utitur, § 2. 3. seq: cum primum vero ad earum artes actionesque redit, feminino. Ac non negamus, ubi masculinum est, intelligi posse ἀνθρώπους: sed tamen non frustra videtur fieri, quod hac ratione tantum utitur, ubi de libertate loquitur. Hanc varietatem generis etiam ap. alios auctores reperies, de quo alio loco pluribus agemus. Si auctori Vitæ Homeri fides, hæc est ratio, quod libertas feminis tribuitur, non qua feminæ sunt: est enim maribus et feminis communis; lanificium autem et cetera, de quibus hic sermo, propria sunt feminis apud Græcos, iisque, qua feminæ sunt, tribuuntur. Hæc ad h. l. Ernesti, cujus dictis hæc addidit Hindeburg: his addi

χρήσιμα ὄντα πρὸς τὸν βίον, οὔτε ποιήσουσαι αὐτῶν οὐδὲν, ἢ τοὐναντίον, ὡς καὶ ἐπιμεληθησόμεναι τούτων, καὶ ὠφεληθησόμεναι ἀπ' αὐτῶν; ποτέρως γὰρ ἂν μᾶλλον ἄνθρωποι σωφρονοῖεν, ἀργοῦντες, ἢ τῶν χρησίμων ἐπιμελούμενοι; ποτέρως δ' ἂν δικαιότεροι εἶεν, εἰ ἐργάζοιντο, ἢ εἰ ἀργοῦντες
9 βουλεύοιντο περὶ τῶν ἐπιτηδείων; [a] Ἀλλὰ (καὶ) νῦν μὲν, [b] ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὔτε σὺ ἐκείνας φιλεῖς, οὔτε ἐκεῖναι σέ· σὺ μὲν, ἡγούμενος αὐτὰς ἐπιζημίους εἶναι σεαυτῷ, ἐκεῖναι δὲ, σὲ ὁρῶσαι ἀχθόμενον ἐφ' ἑαυταῖς. ἐκ δὲ τούτων κίνδυνος, μείζω τε ἀπέχθειαν γίγνεσθαι, καὶ τὴν [c] προγεγονυῖαν χάριν μειοῦσθαι. Ἐὰν δὲ [d] προστατήσῃς ὅπως ἐνεργοὶ ὦσι, σὺ μὲν ἐκείνας φιλήσεις, ὁρῶν ὠφελίμους σεαυτῷ οὔσας· ἐκεῖναι δὲ σὲ ἀγαπήσουσιν, αἰσθόμεναι χαίροντά σε αὐταῖς· τῶν δὲ προγεγονυιῶν εὐεργεσιῶν ἥδιον μεμνημένοι, τὴν ἀπ' ἐκείνων χάριν αὐξήσετε, καὶ ἐκ τούτων φιλικώτερόν τε καὶ οἰκειό-
10 τερον ἀλλήλοις ἕξετε. Εἰ μὲν τοίνυν [e] αἰσχρόν τι ἔμελλον ἐργάσασθαι, θάνατον ἀντ' αὐτοῦ προαιρετέον ἦν· νῦν δὲ, ἃ μὲν δοκεῖ κάλλιστα καὶ [f] πρεπωδέστερα γυναικὶ εἶναι, ἐπίστανται, ὡς ἔοικε. πάντες δὲ ἃ ἐπίστανται, ῥᾷστά τε καὶ τάχιστα καὶ κάλλιστα [g] καὶ ἥδιστα ἐργάζονται. Μὴ οὖν ὄκνει, ἔφη, ταῦτα εἰσηγεῖσθαι αὐταῖς, ἃ σοί τε λυσιτελεῖ
11 κἀκείναις· καὶ, ὡς εἰκὸς, ἡδέως ὑπακούσονται. Ἀλλὰ, νὴ

potest ac debet acutissimi Clarkii nota ad Hom. Il. V. 778. qua docet, *unumquemque* (la personne) *sive sit hominum sive deorum, seu quicunque sit, sive mas sive femina, quoties ad sententiam nihil interest, quo quis sexu sit, proprie efferri genere masculino. Scilicet non ad sexum, sed, ut recte alicubi Dionysius Halic.*, πρὸς τὸ πρόσωπον ἀποτείνεται ὁ λόγος. Hæc autem mirifice huic loco convenire, et πρὸς τὸ πρόσωπον non πρὸς τὸ γένος ἀποτείνεσθαι τὸν λόγον opus non est pluribus ostendere.

a Ἀλλὰ (καὶ)] Suspectum mihi et Schützio καὶ seclusi.

b ὡς ἐγὼ οἶμαι] Juntina ὡς omisit; margo Steph. ἐγῷμαι posuit nescio unde.

c προγεγονυῖαν] Edd. pr. προσγεγ. habent.

d προστατήσῃς] Vulgatum προστάτης ᾖς ita correxit Reiske, firmantibus conjecturam libris Vindob. II. Florentinis A. B. C. E. Valckenarii conjectura ἐπιστάτης ᾖς sic non est opus.

e αἰσχρόν τι — ἐργάσασθαι] Per charientismum dicitur, ut monet Zeunius, pro *turpem quæstum sequi.* Cæterum merito hanc sententiam summis laudibus effert Simpsonus, tanquam sanctissimam, et vere Socratica philosophia dignam. *B.*

f πρεπωδέστερα] Reiske πρεπωδέστατα malebat: quocum ego sentio.

g καὶ ἥδιστα] Omittit hæc Editio Parisina. Deinceps ἢ ἐκείναις pro κἀκείναις dat Juntina. κἀκείναις, καὶ ἃ, ὡς εἰκὸς, malebat Weiske, nulla edita ratione.

h ὅ τι ἂν] Ita cum Paris. III. mutavi vulgatum ὃ ἄν.

i εἰς ἔργων ἀφορμὴν] Ἀφορμὴ vox Atticis propria est, qua significatur pecunia, quam quis alteri det ad mercaturam exer-

τοὺς θεοὺς, ἔφη ὁ Ἀρίσταρχος, οὕτω μοι δοκεῖς καλῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὥστε πρόσθεν μὲν οὐ προσιέμην δανείσασθαι, εἰδὼς ὅτι, ἀναλώσας [h] ὅ τι ἂν λάβω, οὐχ ἕξω ἀποδοῦναι· νῦν δέ μοι δοκῶ [i] εἰς ἔργων ἀφορμὴν [k] ὑπομένειν αὐτὸ ποιῆσαι.

Ἐκ τούτων δὲ ἐπορίσθη μὲν ἀφορμὴ, ἐωνήθη δὲ ἔρια· καὶ 12
ἐργαζόμεναι μὲν ἠρίστων, ἐργασάμεναι δὲ ἐδείπνουν, ἱλαραὶ
δὲ ἀντὶ σκυθρωπῶν ἦσαν, καὶ ἀντὶ ὑφορωμένων [l] ἑαυτὰς
ἡδέως ἀλλήλας ἑώρων. καὶ αἱ μὲν ὡς κηδεμόνα ἐφίλουν, ὁ δὲ
ὡς ὠφελίμους ἠγάπα. Τέλος δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸν Σωκράτην,
χαίρων διηγεῖτο ταῦτά τε, καὶ ὅτι αἰτιῶνται αὐτὸν μόνον
τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀργὸν ἐσθίειν. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Εἶτα 13
οὐ λέγεις αὐταῖς τὸν [m] τοῦ κυνὸς λόγον; φασὶ γὰρ, ὅτε
φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν [n] ὄϊν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν.
Θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς ἡμῖν μὲν ταῖς καὶ ἔριά σοι καὶ ἄρνας
καὶ τυρὸν παρεχούσαις οὐδὲν δίδως, ὅ τι ἂν μὴ ἐκ τῆς γῆς
λάβωμεν· τῷ δὲ κυνὶ, ὃς οὐδὲν τοιοῦτόν σοι παρέχει, μεταδίδως οὗπερ αὐτὸς ἔχεις σίτου. Τὸν κύνα οὖν ἀκούσαντα 14
εἰπεῖν· [o] Ναὶ μὰ Δία· ἐγὼ γάρ εἰμι [p] ὁ καὶ ὑμᾶς αὐτὰς σώζων, ὥστε μήτε ὑπ' ἀνθρώπων κλέπτεσθαι, μήτε ὑπὸ λύκων ἁρπάζεσθαι· ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ [q] προφυλάττοιμι ὑμᾶς, οὐδ' ἂν νέμεσθαι δύναισθε, φοβούμεναι μὴ ἀπόλησθε.

cendam. Vide Harpocr. Hesych. et Suid. Hic autem cognato sensu dicitur de pecunia sc. quæ ad artem aliquam suscipiendam sumitur. Ernestus vertit, *occasio, materia operis suscipiendi:* recte, si modo *pecuniam* voluerit; si vero *lanam*, erravit, nam mox inter se distinguuntur ἐπορίσθη ἀφορμὴ, ἐωνήθη ἔρια. Conf. Zeun. ad Viger. III. iv. 2. Ἀφορμὴ ἔργων idem est, quod Anglice dicitur, *A capital to begin business with. B.*

k ὑπομένειν] Stephanus ὑπομενεῖν malebat scriptum. Vulgatum defendit Zeune apposito loco Cyrop. III. i. 28. et V. i. 20. Uterque vero plane alienus est ab hujus loci ratione. Tertius VII. ii. 28. ὥστε τῷ Ἀπόλλωνι ἄλλα μοι δοκῶ χαριστήρια ὀφειλήσειν aliquanto huic nostro similier est. *Consilium, propositum, decretum mihi est, mutuam sumere pecuniam:* hac notione positum μοι δοκῶ, fere semper futurum habet adjunctum.

l ἑαυτὰς] Ex lectione marginali Leoncl. ἑαυτοὺς dedit Welsiana, ut Aristarchus simul intelligatur. recte, puto.

m τοῦ κυνὸς λόγον] fabulam de cane. οἱ τοῦ Αἰσώπου λόγοι Platonis Phæd. sect. 4.

n ὄϊν] Juntina et Paris. οἶν dant.

o Ναὶ μὰ Δία·] Intellige ὀρθῶς ποιεῖ vel similem affirmationem ante hæc verba.

p ὁ καὶ ὑμᾶς] Copula refertur ad intellectum καὶ αὐτὸν, *et dominum;* contra Weiske malebat scriptum ὁ καὶ ἐκεῖνα καὶ ὑμᾶς, referens ἐκεῖνα ad agnos, lanam, caseos, quæ sect. 13. nominat.

q προφυλάττοιμι ὑμᾶς] Stephanus ὑμῶν malebat, ut Hieronis vi. 10. est αὐτῶν μὲν γὰρ προφυλάττουσιν οἱ νόμοι. Cui opposuit Hindeburg locum Hymni in Apollinem versu 539. νηὸν δὲ προφύλαχθε.

Οὕτω δὴ λέγεται καὶ τὰ πρόβατα συγχωρῆσαι, τὸν κύνα προτιμᾶσθαι. Καὶ σὺ οὖν ἐκείναις λέγε, ὅτι ἀντὶ κυνός εἶ φύλαξ καὶ ἐπιμελητής, καὶ διὰ σὲ [a] οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑνὸς ἀδικούμεναι ἀσφαλῶς τε καὶ ἡδέως ἐργαζόμεναι ζῶσιν.

CAP. VIII.

EUTHERUM MERCEDE OPERAM LOCANTEM AD CONVENIENTIUS VITÆ GENUS ELIGENDUM HORTATUR.

Ἄλλον δέ ποτε ἀρχαῖον ἑταῖρον διὰ χρόνου ἰδών, Πόθεν, ἔφη, Εὔθηρε, φαίνῃ; Ὑπὸ μὲν τὴν [b] κατάλυσιν τοῦ πολέμου, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῆς ἀποδημίας, νυνὶ μέντοι [c] αὐτόθεν. ἐπειδὴ γὰρ [d] ἀφῃρέθημεν τὰ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτήματα, ἐν δὲ τῇ Ἀττικῇ ὁ πατήρ μοι οὐδὲν κατέλιπεν, ἀναγκάζομαι νῦν ἐπιδημήσας [e] τῷ σώματι ἐργαζόμενος τὰ ἐπιτήδεια πορίζεσθαι. δοκεῖ δέ μοι τοῦτο κρεῖττον εἶναι, ἢ [f] δεῖσθαί τινος ἀνθρώπων, ἄλλως τε καὶ μηδὲν ἔχοντα, [g] ἐφ᾽
2 ὅτῳ ἂν δανειζοίμην. Καὶ πόσον χρόνον οἴει σοι, ἔφη, τὸ σῶμα ἱκανὸν εἶναι μισθοῦ ([h] τὰ ἐπιτήδεια) ἐργάζεσθαι; Μὰ τὸν Δί᾽, ἔφη, οὐ πολὺν χρόνον. Καὶ μήν, ἔφη, ὅταν γε πρεσβύτερος γένῃ, δῆλον ὅτι δαπάνης μὲν δεήσῃ, μισθὸν δὲ

a *οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑνὸς*] Nescio unde margo Steph. *ὑπ᾽ οὐδενὸς*, formam vulgatam, nec Atticam, habet.

b *κατάλυσιν*] Simson bellum Peloponnesiacum interpretatur a Cimone confectum; scilicet post primam pacem, quæ post decenne bellum inter Lacedæmonios et Athenienses inita fuit.

c *αὐτόθεν*] Ex hac ipsa urbe; alibi est pro *οἴκοθεν* positum.

d *ἀφῃρέθημεν*] Ita cum Reiskio liber uterque Vindob. et Editio Parisina, cum ante Ernestum esset *ἀφῃρέθη μέν*. Hindeburg *ἀφῃρέθην μὲν* malebat; sed Eutherus jacturam cum reliquis civibus communem fecerat, bello erepta Atheniensibus insularum possessione, in quibus ditiorum erant *κτήματα τὰ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ γῇ*. Charmides in Symposio iv. 31. *νῦν δὲ, ἐπειδὴ τῶν ὑπερορίων στέρομαι, καὶ τὰ ἔγγαια οὐ καρποῦμαι, καὶ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας πέπραται* quæ dicta pertinent ad Olympiadis 89. annum 4. quo collocuti inter se ponuntur a Xenophonte, quos Symposium nominat.

e *τῷ σώματι ἐργαζόμενος*] Si fuerat olim Socratis discipulus, ut dicitur initio capitis *ἀρχαῖος ἑταῖρος* ejus, non debebat mirari Weiske civem Atticum ad incitas redactum operam et corpus suum mercede locasse, non magis, quam in Cleanthe miramur operam noctu locatam in pistrino ad aquam ducendam, unde *φρεάντλης* fuit vocatus.

f *δεῖσθαι*] Juntina *δέεσθαι* habet.

g *ἐφ᾽ ὅτῳ ἂν δανειζοίμην*] Intelligit pignus, quod ob mutuum accipiendum opponat. Nam *ἐπὶ* c. dat. post verba *δανείζειν*, *δανείζεσθαι*, aut pignus, aut alteram *conditionem* denotat, *qua quis mutuum det vel accipiat*. Sic *δανείζεσθαι ἐπὶ τοῖς μεγάλοις*

οὐδείς σοι θελήσει τῶν τοῦ σώματος ἔργων διδόναι. Ἀληθῆ
λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, κρεῖττόν ἐστιν [i] αὐτόθεν τοῖς 3
τοιούτοις τῶν ἔργων ἐπιτίθεσθαι, ἃ καὶ πρεσβυτέρῳ γενομένῳ
ἐπαρκέσει, καὶ προσελθόντα [k] (τῳ) τῶν πλείονα χρήματα
κεκτημένων τῳ δεομένῳ τοῦ συνεπιμελησομένου, ἔργων τε
ἐπιστατοῦντα καὶ συγκομίζοντα καρποὺς καὶ συμφυλάτ-
τοντα τὴν οὐσίαν, ὠφελοῦντα ἀντωφελεῖσθαι. Χαλεπῶς ἄν, 4
ἔφη, ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, δουλείαν ὑπομείναιμι. Καὶ μὴν οἵ
γε ἐν ταῖς πόλεσι προστατεύοντες καὶ τῶν δημοσίων ἐπιμελό-
μενοι οὐ δουλοπρεπέστεροι ἕνεκα τούτου, ἀλλ' ἐλευθεριώτεροι
νομίζονται. [l] Ὅλως μὴν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ ὑπαίτιον 5
εἶναί τινι οὐ πάνυ προσίεμαι. Καὶ μὴν, ἔφη, Εὔθηρε, οὐ
πάνυ γε ῥᾴδιόν ἐστιν εὑρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἄν τις αἰτίαν
ἔχοι. χαλεπὸν γὰρ οὕτω τι ποιῆσαι, ὥστε μηδὲν ἁμαρτεῖν,
χαλεπὸν δὲ καὶ ἀναμαρτήτως τι [m] ποιήσαντα μὴ ἀγνώμονι
κριτῇ περιτυχεῖν. ἐπεὶ καὶ οἷς νῦν ἐργάζεσθαι φῂς, θαυμάζω
εἰ ῥᾴδιόν ἐστιν ἀνέγκλητον διαγίνεσθαι. Χρὴ οὖν πειρᾶσθαι 6
τούς τε φιλαιτίους φεύγειν, καὶ τοὺς [n] εὐγνώμονας διώκειν·
καὶ τῶν πραγμάτων ὅσα μὲν δύνασαι ποιεῖν, [o] ὑπομένειν,
ὅσα δὲ μὴ δύνασαι, φυλάττεσθαι· ὅ τι δ' ἂν πράττῃς,
[p] τούτων ὡς κάλλιστα καὶ προθυμότατα ἐπιμελεῖσθαι. [q] οὕτω
γὰρ (ἂν) ἥκιστα μέν σε οἶμαι ἐν αἰτίᾳ εἶναι, μάλιστα δὲ

τόκοις, *mutuum ea conditione accipere, ut magnæ mercedes sint solvendæ*: δανείζειν ἐπὶ τοῖς ἀνδραπόδοις, *servis pignori suppositis mutuum dare*. Vid. Reisk. Ind. Demosth. v. δανείζειν. Conf. Ter. Phorm. IV. iii. 56. *B.*

h (τὰ ἐπιτήδεια)] Seclusa verba primus Ernestus ad rem non pertinere vidit, quem secutus Schütz plane omisit, non bene defendit Hindeburg. Sed præterea ἂν excidisse puto, οἴει ἂν — εἶναι ut sit futuri temporis significatio.

i αὐτόθεν] Statim ab initio.

k (τῳ) τῶν πλείονα] Reiske deletum maluit τῳ, quod interim seclusi commate post κεκτημένων, sublato, et sequenti τῷ in τῳ mutato. Deinde τοῦ συνεπιμελησομένου cum Stephano malui scribere, quam Edd. pr. του repetere aut Paris. Editionis του cum Zeunio recipere.

l Ὅλως μὴν] Mihi μὴν in hac oratione displicet.

m ποιήσαντα] Sic cum Florentino E. suadente Ernesto vulgatum ποιήσαντας correxi. Juntina ποιήσοντας, Vatic. I. ποιήσοντα dat.

n εὐγνώμονας] Paris. I. συγγνώμονας dat.

o ὑπομένειν] Suscipere, et tibi imponi pati.

p τούτων] Ita cum Vossiano I. et prima Basil. Zeune et Schütz. τούτῳ Basil. II. τούτου Steph. Sic Cyrop. III. iii. 6. εἴ τι που καλὸν ἴδοι, εἰς τὴν στρατιὰν ταῦτα κτώμενος διεδωρεῖτο τοῖς ἀεὶ ἀξιωτάτοις habet Guelf. probante Zeunio pro τοῦτο.

q οὕτω γὰρ (ἂν)] Inserui, quæ minime abesse debebat, particulam ἄν, ut futurum tempus definiatur. Miror neminem adhæsisse in vulgata lectione.

τῇ ἀπορίᾳ βοήθειαν εὑρεῖν, ῥᾷστα δὲ καὶ ἀκινδυνότατα ζῆν καὶ εἰς τὸ γῆρας διαρκέστατα.

CAP. IX.

CRITONEM A SYCOPHANTIS TUTUM REDDIT.

Οἶδα δέ ποτε αὐτὸν καὶ Κρίτωνος ἀκούσαντα, ὡς [a] χα-
λεπὸν ὁ βίος Ἀθήνησιν εἴη ἀνδρὶ βουλομένῳ τὰ ἑαυτοῦ
πράττειν. Νῦν γάρ, ἔφη, ἐμέ τινες εἰς δίκας ἄγουσιν, οὐχ
ὅτι ἀδικοῦνται ὑπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ὅτι νομίζουσιν, ἥδιον ἄν με
2 ἀργύριον τελέσαι, ἢ πράγματα ἔχειν. Καὶ ὁ Σωκράτης,
Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Κρίτων, κύνας δὲ τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς
λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων [b] ἀπερύκωσιν; Καὶ μάλα, ἔφη·
μᾶλλον γάρ μοι λυσιτελεῖ τρέφειν, ἢ μή. Οὐκ ἂν οὖν
θρέψαις καὶ ἄνδρα, ὅστις ἐθέλοι τε καὶ δύναιτο σοῦ ἀπερύ-
κειν τοὺς ἐπιχειροῦντας ἀδικεῖν σε; Ἡδέως γ᾽ ἄν, ἔφη, εἰ

a χαλεπὸν ὁ βίος] Propter sycophantarum pestem, quos plebs Atheniensis facile patiebatur vexare optimates et opprimere, quod ad democratiam servandam conducere putabant. Calumniatores cum ditiores exagitabant, solenni vocabulo σείειν dicebantur. Sic est in Aristophanis Pace 639. τῶν δὲ συμμάχων ἔσειον τοὺς παχεῖς καὶ πλουσίους.

b ἀπερύκωσιν] Paris. I. simplex ἐρύκωσιν dat.

c οἵῳ σοὶ] Attice pro οἷός συ εἶ. Deinceps Steph. ἀπεχθανόμενον dedit.

d εἰσὶν — τῶν] Intellige τινές.

e ἐκ τούτων] Est *abhinc*, aut *ex his civibus*, quos nominaverat Socrates, unum inquirentes inveniunt nomine Archedemum aptum consilio suo.

f Ἀρχέδημον] Qui deinde potens Athenis demagogus fuit, quem nominat noster in Hellenicorum I. vii. 1. Aristophanes in Ranis 588. lippum vocat et versu 419. ὃς νυνὶ δημαγωγεῖ — κἄστιν τὰ πρῶτα τῆς ἐκεῖ μοχθηρίας. qui locus pertinet ad Olympiadis 93. annum 3. Xenophontis vero τότε προεστηκὼς ἐν Ἀθήναις ad Olymp. 93. annum eundem. Eundem γλάμωνα nominat Lysias contra Alcibiadem p. 536. Diversus ab eo Archedemus ὁ πήληξ cognominatus apud Æschinem contra Ctesiphontem p. 531. qui locus pertinet ad Olymp. 112. annum 3. quem tum vivum adhuc significant verba οὗτος Ἀρχέδημος ὁ πήληξ.

g εὐφυέστερος (ὤν)] Hanc Vossiani libri scripturam vulgari ἔφη ῥᾷστον εἶναι merito cum Ruhnkenio prætulit Zeune, incommode tamen ὢν a Ruhnkenio jam damnatum, defendens.

h λαμβάνειν] Apud nostrum I. iii. 5. εἴ τις οὕτως ὀλίγα ἐργάζοιτο ὥστε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκοῦντα est acquirere, parare sibi. Similiter fere est οὐδὲν λαμβάνομεν ἐκ τῆς γῆς, οὔτε ἀπὸ τῆς οἰκίας; II vii. 1. ἐκ χωρίου Aristoph. Nub. 1121 ubi vectigal, reditus ex ædibus vel terra significatur. Si datum ab aliquo accipere significatur, Græce λαμβάνειν παρά τινος dicitur. Archedemus igitur si a sycophantis pecuniam corruptus accepisset, ut bonos eloquentia sua vexaret, tum λαμβάνειν παρὰ τῶν συκοφαντῶν dici debebat;

μὴ φοβοίμην, ὅπως μὴ ἐπ' αὐτόν με τράποιτο. Τί δ'; ἔφη, 3
οὐχ ὁρᾷς, ὅτι πολλῷ ἥδιόν ἐστι, χαριζόμενον [c] οἵῳ σοὶ ἀνδρὶ ἢ ἀπεχθόμενον ὠφελεῖσθαι; εὖ ἴσθ', ὅτι [d] εἰσὶν ἐνθάδε τῶν τοιούτων ἀνδρῶν, οἳ πάνυ ἂν φιλοτιμηθεῖεν φίλῳ σοι χρῆσθαι.

Καὶ [e] ἐκ τούτων ἀνευρίσκουσιν [f] Ἀρχέδημον, πάνυ μὲν 4
ἱκανὸν εἰπεῖν τε καὶ πρᾶξαι, πένητα δέ. οὐ γὰρ ἦν οἷος ἀπὸ παντὸς κερδαίνειν, ἀλλὰ, φιλόχρηστός τε καὶ [g] εὐφυέστερος (ὢν) ἀπὸ τῶν συκοφαντῶν [h] λαμβάνειν. Τούτῳ οὖν ὁ Κρίτων, ὁπότε συγκομίζοι ἢ σῖτον ἢ ἔλαιον ἢ οἶνον ἢ ἔρια [i] ἢ ἄλλο τι τῶν ἐν ἀγρῷ γιγνομένων χρησίμων πρὸς τὸν βίον, ἀφελὼν ἔδωκε· καὶ ὁπότε θύοι, [k] ἐκάλει, [l] καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐπεμελεῖτο. Νομίσας δὲ ὁ Ἀρχέδημος [m] ἀποστρο- 5
φήν οἱ τὸν Κρίτωνος οἶκον, μάλα περιεῖπεν αὐτόν. καὶ εὐθὺς τῶν συκοφαντούντων τὸν Κρίτωνα [n] ἀνευρήκει πολλὰ μὲν ἀδικήματα πολλοὺς δ' ἐχθροὺς, καὶ [o] αὐτῶν τινὰ προεκαλεῖτο εἰς δίκην δημοσίαν, ἐν ᾗ αὐτὸν [p] ἔδει κριθῆναι, [q] ὅ τι δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. Ὁ δὲ, συνειδὼς αὑτῷ [r] πολλὰ καὶ 6

quod si contra rogatus amicorum causam suscepit et defendit ita, ut calumniatores ipsos aggrederetur, eoque tandem redigeret, ut pecunia oblata se redimerent ab Archedemi accusatione, (quod factum narratur sect. 6.) tum vero Archedemus recte λαμβάνειν ἀπὸ τ. συκοφ. dicitur, id est reditum et vectigal habere ex calumniatorum fraudulentia persequenda et vindicanda. Quod qui facere præter multos idoneus est, is Græce εὐφυέστερος ἀπὸ τ. σ. λαμβάνειν. Ita, credo, apparebit non opus esse conjectura viri docti εὐφυέστερος ἢ ὡς ἀπὸ τ. σ. λ. quam Weiske probatam vertendo expressit.

i ἢ ἄλλο τι] Edd. pr. et Paris. τι omittunt: ἢ εἴ τι ἄλλο Paris. I. dat.

k ἐκάλει] Ad cœnam facto sacrificio sumendam cum cognatis et amicis.

l καὶ τὰ τοιαῦτα] Intellige κατὰ, quod inseri voluere Portus et Leoncl.

m ἀποστροφὴν] Editio Romana ἀποτροφὴν, vulgatam in margine habet.

n ἀνευρήκει] Durius hoc tempus cum εὐθὺς junctum censebat Ernesti, ideoque præferebat id quod ex ingenio suo dedit Castalio ἀνευρίσκει.

o αὐτῶν τινὰ] Hæc verba ex Vossiano I. solo accesserunt, vulgo omissa. sequens προεκαλέσατο ex Vindob. II. in προεκαλεῖτο mutavit Zeune propter sequentia imperfecta.

p ἔδει κριθῆναι, ὅ, τι δεῖ] *In quo judicio ipsum* (sc. *sycophantam*) *oporteret vel pœnam corpore luere vel mulctam solvere.* Est autem, inquit Brodæus, hæc judicii formula, qua quis accusatur, ut vel supplicio pœnam luat, vel mulcta afficiatur. Demosth. τιμάτω ἡ Ἡλιαία, ὅ, τι χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτίσαι. Plat. ὧν δ' ἂν καταψηφισθῇ, τιμᾶν ὅ, τι χρὴ παθεῖν αὐτῶν τινὰς ἢ ἀποτίνειν. *Z.*

q ὅ τι δεῖ παθεῖν] Formula solennis judicii publici, qua noster utitur facete in Œconomici XI. 24. πολλάκις ἐκρίθην ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. Judicii erat τιμᾷν ὅ τι χρὴ π. ἢ ἀποτ.

r πολλὰ καὶ πονηρὰ] Simpliciter Atticis est pro πολλὰ πονηρὰ recte monente Weiskio, qui ex nostro infra IV. ii. 35. πολλὰ καὶ χαλεπὰ ex Lysia πολλὰ καὶ δεινὰ laudavit; sed etiam Herodotus I. 31. πολλὰ καὶ ὄλβια et multa similia habet.

πονηρὰ, πάντ' ἐποίει, ὥστε ἀπαλλαγῆναι τοῦ Ἀρχεδήμου.
Ὁ δὲ Ἀρχέδημος οὐκ [a] ἀπηλλάττετο, ἕως τόν τε Κρίτωνα
7 ἀφῆκε, καὶ [b] αὐτῷ χρήματα ἔδωκεν. Ἐπεὶ δὲ τοῦτό τε
καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὁ Ἀρχέδημος διεπράξατο ἤδη, τότε,
ὥσπερ, ὅταν νομεὺς ἀγαθὸν κύνα [c] ἔχῃ, καὶ οἱ ἄλλοι νομεῖς
βούλονται πλησίον αὐτοῦ τὰς ἀγέλας ἱστάναι, ἵνα τοῦ
κυνὸς ἀπολαύωσιν, οὕτω καὶ τοῦ Κρίτωνος πολλοὶ τῶν φίλων
8 ἐδέοντο καὶ σφίσι παρέχειν φύλακα τὸν Ἀρχέδημον. Ὁ δὲ
Ἀρχέδημος τῷ Κρίτωνι ἡδέως ἐχαρίζετο, καὶ [d] οὐχ ὅτι
μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ. εἰ
δέ τις αὐτῷ τούτων, οἷς ἀπήχθετο, ὀνειδίζοι, ὡς ὑπὸ Κρίτωνος
ὠφελούμενος [e] κολακεύοι αὐτόν· Πότερον οὖν, ἔφη ὁ Ἀρχέδημος, αἰσχρόν ἐστιν εὐεργετούμενον ὑπὸ χρηστῶν ἀνθρώπων καὶ ἀντευεργετοῦντα, τοὺς μὲν τοιούτους φίλους ποιεῖσθαι, τοῖς δὲ πονηροῖς διαφέρεσθαι· ἢ τοὺς μὲν καλοὺς κἀγαθοὺς ἀδικεῖν πειρώμενον ἐχθροὺς ποιεῖσθαι, τοῖς δὲ πονηροῖς συνεργοῦντα πειρᾶσθαι φίλους ποιεῖσθαι, καὶ χρῆσθαι τούτοις ἀντ' ἐκείνων; [f] Ἐκ δὲ τούτου εἷς τε τῶν Κρίτωνος φίλων Ἀρχέδημος ἦν, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Κρίτωνος φίλων ἐτιμᾶτο.

a ἀπηλλάττετο — ἀφῆκε] Activum ἀπαλλάξαι τοὺς κατηγόρους posuit Lysias c. Philocr. c. 1. ἀφεῖναι de accusatore positum annotavit cum altero Harpocration in ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας.

b αὐτῷ] Archedemo.

c ἔχῃ] Edd. pr. ἔχει habent. sequens βούλονται recte ex Leoncl. sec. recepit Zeune pro vulgato βούλωνται, quod miror a Schützio toleratum.

d οὐχ ὅτι μόνος] Insolens formula, quare ὅτι delebat Ernesti, servari voluit Zeune intellecto λέγω; sin hæc ellipsis displiceat, mutari ὅτι in ἔτι i. e. *posthæc:* quæ quidem emendatio jam viro docto apud Simsonem in mentem venerit. Equidem cum Ernesto facio. Primum dicere solet Xenophon μὴ ὅτι — ἀλλὰ καὶ pro *non solum, sed etiam,* velut in Cyrop. VIII. i. 28. μὴ γὰρ ὅτι ἄρχοντα ἀλλὰ καὶ οὓς οὐ φοβοῦνται. Arrianus Cyneget. xxiv. 1. μὴ ὅτι ἐλάφους αἱροῦσιν — ἀλλὰ καὶ τοὺς ὄνους. Alia notione est in Symposio et alibi, veluti Symposii ii. 26. καὶ οὐδὲ ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα, ubi Latine dicitur *ne dicam.* Cf. supra I. vi. 11.

e κολακεύοι] Ita cum Hindeburgio et editione Paris. libri Vatic. I. et Florent. A. C. F. Antea legebatur κολακεύει. Vatic. II. αὐτὸν omittit.

f Ἐκ δὲ τούτου] Paris. III. τούτων dat; non inepte.

g τοιάδε] Paris. I. τοιαῦτα ὅπως ἀνασώσῃ dat.

h σῶστρα τούτου] Juntina Σώστρατον, edd. reliquæ σῶστρα τούτῳ, quod ἐπὶ τούτῳ esse debebat ex Reiskii opinione. Brodæum secutus Zeune τούτου dedit, quod præfert etiam Schütz suo invento τούτοις. Equidem τούτου non magis ferendum censeo quam vulgatum τούτῳ; quare aut cum Reiskio ἐπὶ τούτῳ aut cum Schützio τούτοις scribendum.

i ἀνακηρύσσων] Hanc Reiskii correctionem vulgati ἀνακηρύσσειν firmarunt Vossianus I. et Vind. II. ἀλλά γε νὴ Δία παρακαλῶ σῶστρα τούτῳ ἀνακηρύσσων Paris. I. Σώστρατον ἀνακηρύσσων Vatic. I. et

CAP. X.

AMICORUM INDIGENTIÆ OCCURRENDUM ESSE BENEFICIIS DOCET.

Οἶδα δὲ καὶ Διοδώρῳ αὐτὸν ἑταίρῳ ὄντι [g] τοιάδε διαλεχ-
θέντα· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Διόδωρε, ἄν τίς σοι τῶν οἰκετῶν
ἀποδρᾷ, ἐπιμελῇ ὅπως ἀνακομίσῃ; Καὶ ἄλλους γε νὴ 2
Δί', ἔφη, παρακαλῶ, [h] σῶστρα τούτου [i] ἀνακηρύσσων. Τί
γάρ; ἔφη, ἐάν τίς σοι κάμνῃ τῶν οἰκετῶν, [k] τούτου ἐπι-
μελῇ, καὶ παρακαλεῖς ἰατρούς, ὅπως μὴ ἀποθάνῃ; Σφόδρα
γ', ἔφη. Εἰ δέ τίς σοι τῶν γνωρίμων, ἔφη, πολὺ τῶν οἰκετῶν
χρησιμώτερος ὤν, κινδυνεύει δι' ἔνδειαν ἀπολέσθαι, οὐκ οἴει
σοι ἄξιον εἶναι ἐπιμεληθῆναι, ὅπως διασωθῇ; [l] Καὶ μὴν 3
οἶσθά γε, ὅτι οὐκ ἀγνώμων ἐστὶν [m] Ἑρμογένης· αἰσχύνοιτο
δ' ἄν, εἰ ὠφελούμενος ὑπὸ σοῦ μὴ ἀντωφελοίη σε. καίτοι τὸ
ὑπηρέτην ἑκόντα τε καὶ εὔνουν καὶ [n] παράμονον [o] (καὶ τὸ
κελευόμενον ἱκανὸν ποιεῖν) ἔχειν, καὶ μὴ μόνον τὸ κελευόμενον
ἱκανὸν ὄντα ποιεῖν, ἀλλὰ δυνάμενον καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ χρήσιμον
εἶναι, καὶ προνοεῖν καὶ προβουλεύεσθαι, πολλῶν οἰκετῶν
οἶμαι ἀντάξιον εἶναι. [p] Οἱ μέντοι ἀγαθοὶ οἰκονόμοι, ὅταν 4
τὸ πολλοῦ ἄξιον μικροῦ ἐξῇ πρίασθαι, τότε φασὶ δεῖν ὠνεῖσ-
θαι. νῦν δὲ [q] διὰ τὰ πράγματα εὐωνοτάτους ἐστὶ φίλους

Florent. E. σῶστρα ἀνακηρύσσειν Vatic. II. Flor. B. omisso τούτῳ.

k τούτου] Juntina τούτων dat; Paris. I. νοσῇ pro κάμνῃ.

l Καὶ μὴν] Ante hæc excidisse quædam ex Socratis oratione, non vana est Weiskii conjectura. Subito nec exspectata injicitur Hermogenis mentio antea non nominati.

m Ἑρμογένης] De quo dicetur ad IV. viii. 4. unde vana apparebit conjectura Weiskiana Hermogenem bonis suis exutum fuisse bello Peloponnesiaco grassante per Græciam.

n παράμονον] Non dubito quin cum Valckenario sit παραμόνιμον scribendum. Ita enim supra II. iv. 6. est ποῖον ἀνδράποδον οὕτως εὔνουν καὶ παραμόνιμον; Infra III. xi. 11. ἁλώσιμον καὶ παραμόνιμον est. Quod vero dubitabat vir egregius παράμονος an Græcis fuerit in usu, non recordabatur tum Pindari Nem. viii. 28.

o καὶ τὸ κελευόμενον ἱκανὸν ποιεῖν] Præstat hæc verba secludere cum Schützio et Weiskio quam cum Ruhnkenio in sequenti membro abjicere verba τὸ κελευ. ἱκανὸν ὄντα ποιεῖν et scribere partem anteriorem καὶ μὴ μόνον τοῦτο.

p Οἱ μέντοι] Quod Vossianus I. dat οἱ μὲν δὴ mihi placet; quia jam καὶ μὴν — καίτοι continuo in sententia præcedente adhibita fuerunt. ex quibus duobus quasi lemmatibus conclusio fit nunc addito hoc postremo, quod primum esse debebat: ordo enim naturalis in disputando inversus est a Socrate.

q διὰ τὰ πράγματα] Hoc rei publicæ statu, ut nunc res sunt.

5 ἀγαθοὺς κτήσασθαι. Καὶ ὁ Διόδωρος, ἀλλὰ [a] καλῶς γε, ἔφη, λέγεις, ὦ Σώκρατες· καὶ κέλευσον ἐλθεῖν ὡς ἐμὲ τὸν Ἑρμογένην. Μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἔγω γε. νομίζω γὰρ οὔτε σοὶ κάλλιον εἶναι τὸ καλέσαι ἐκεῖνον τοῦ αὐτὸν ἐλθεῖν πρὸς ἐκεῖνον, οὔτε ἐκείνῳ μεῖζον ἀγαθὸν τὸ πραχθῆναι ταῦτα ἢ

6 σοί. Οὕτω δὴ ὁ Διόδωρος ᾤχετο πρὸς τὸν Ἑρμογένην· καὶ οὐ πολὺ τελέσας ἐκτήσατο φίλον, ὃς ἔργον εἶχεν σκοπεῖν, ὅ τι ἂν ἢ λέγων ἢ πράττων ὠφελοίη τε καὶ εὐφραίνοι Διόδωρον.

a καλῶς γε] Infra III. iii. 4. est καλῶς τε. rectius, ut mihi videtur. Ceterum Edwards recte comparavit locum Horatii Epistol. I. xii. 22. ubi socio commendat in amicitiam Pompeium: *Utere Pompeio Grospho: et si quid petet, ultro defer: nil Grosphus nisi verum orabit et æquum: Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.*

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ Γ΄.

CAP. I.

QUID ET QUANTUM IMPERATORI SCIRE SIT NECESSARIUM, SOCRATES DOCET.

ὍΤΙ δὲ τοὺς ὀρεγομένους [b] τῶν καλῶν, ἐπιμελεῖς ὧν ὀρέγοιντο ποιῶν ὠφέλει, νῦν τοῦτο διηγήσομαι. [c] ἀκούσας γάρ ποτε [d] Διονυσόδωρον εἰς τὴν πόλιν [e] ἥκειν, ἐπαγγελλόμενον στρατηγεῖν διδάξειν, [f] ἔλεξε πρός τινα τῶν ξυνόντων, ὃν ᾐσθάνετο βουλόμενον τῆς τιμῆς ταύτης ἐν τῇ πόλει τυγχάνειν·
Αἰσχρὸν μέντοι, ὦ νεανία, τὸν βουλόμενον ἐν τῇ πόλει στρα- 2
τηγεῖν, ἐξὸν τοῦτο μαθεῖν, ἀμελῆσαι αὐτοῦ· καὶ δικαίως ἂν οὗτος ὑπὸ τῆς πόλεως ζημιοῖτο πολὺ μᾶλλον, ἢ εἴ τις ἀνδριάντας ἐργολαβοίη, μὴ μεμαθηκὼς ἀνδριαντοποιεῖν. Ὅλης 3
γὰρ τῆς πόλεως ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις ἐπιτρεπομένης τῷ στρατηγῷ, μεγάλα [g] τά τε ἀγαθὰ, κατορθοῦντος αὐτοῦ, καὶ τὰ κακὰ, διαμαρτάνοντος, εἰκὸς γίγνεσθαι. πῶς οὖν οὐκ ἂν δικαίως ὁ τοῦ μὲν [h] μανθάνειν τοῦτο ἀμελῶν, τοῦ δὲ αἱρεθῆναι ἐπιμελούμενος ζημιοῖτο; Τοιαῦτα μὲν δὴ λέγων

b τῶν καλῶν] Honores, ἀρχὰς, vel munera publica, intelligi recte admonuit Weiske. Ita πάντων τῶν καλῶν τυγχάνειν est in Cyrop. VII. iii. 17.

c ἀκούσας γὰρ] Stobæus p. 361. δὲ hinc posuit.

d Διονυσόδωρον] Chium, Euthydemi fratrem, qui primo ad Thurios se contulerat, deinde Athenas, ibique non solum sophisticen sed artem etiam militarem profitebatur. Plura de eo discere licebit ex Platonico Euthydemo

e ἥκειν] Grammaticus Sangermannensis a Ruhnkenio ad h. l. laudatus annotavit usitatius fuisse ἥκοντα, sed ita Menandrum aliosque cum Xenophonte dixisse.

f ἔλεξε] Stobæus ἔλεγε et mox τυχεῖν posuit. Sed statim sect. III. de eadem re est ἔπεισεν.

g τά τε] In Edd. pr. deest τὰ.

h μανθάνειν τοῦτο] Ita Editio Parisina, ibri Brodæi et Vaticani tres. Vulgo est τουτου, quod ex Stephani conjectura correxerunt Wels, Ernesti et Zeune.

4 ἔπεισεν αὐτὸν ἐλθόντα μανθάνειν. Ἐπεὶ δὲ μεμαθηκὼς ἧκε,
[a] προσέπαιζεν αὐτῷ λέγων· Οὐ δοκεῖ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ
Ὅμηρος τὸν Ἀγαμέμνονα γεραρὸν ἔφη εἶναι, καὶ [b] οὕτω
ὅδε στρατηγεῖν μαθὼν, γεραρώτερος φαίνεσθαι; καὶ γὰρ
ὥσπερ ὁ κιθαρίζειν μαθὼν, [c] κἂν μὴ κιθαρίζῃ, κιθαριστής
ἐστι· καὶ ὁ μαθὼν ἰᾶσθαι, κἂν μὴ ἰατρεύῃ, ὅμως ἰατρός
ἐστιν· οὕτω καὶ ὅδε ἀπὸ τοῦδε τοῦ χρόνου διατελεῖ στρα-
τηγὸς ὢν, κἂν μηδεὶς αὐτὸν ἕληται. ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος,
[d] οὔτε στρατηγὸς οὔτε ἰατρός ἐστιν, οὐδὲ ἐὰν ὑπὸ πάντων
5 ἀνθρώπων αἱρεθῇ. Ἀτὰρ, ἔφη, ἵνα καὶ, ἐὰν ἡμῶν τις
ταξιαρχῇ ἢ [e] λοχαγῇ σοι, ἐπιστημονέστεροι τῶν πολεμι-
κῶν ὦμεν, λέξον ἡμῖν, πόθεν ἤρξατό σε διδάσκειν τὴν
στρατηγίαν. Καὶ ὃς, Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἔφη, εἰς ὅπερ καὶ
ἐτελεύτα· τὰ γὰρ τακτικὰ ἐμέ γε καὶ [f] ἄλλο οὐδὲν
6 ἐδίδαξεν. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τοῦτό γε [g] πολ-
λοστὸν μέρος ἐστὶ στρατηγίας. [h] καὶ γὰρ παρασκευαστικὸν
τῶν εἰς τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρὴ, καὶ ποριστικὸν
τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις, καὶ μηχανικὸν, καὶ ἐργα-
στικὸν, καὶ ἐπιμελῆ, καὶ καρτερικὸν, καὶ ἀγχίνουν, καὶ
φιλόφρονά τε καὶ ὠμὸν, καὶ ἁπλοῦν τε καὶ ἐπίβουλον, καὶ
[i] φυλακτικόν τε καὶ κλέπτην, καὶ προετικὸν καὶ ἅρπαγα,

a προσέπαιζεν] Stephanus προσέπαιξεν dedit; qua forma cum dubitetur an Attici sint usi, προσέπαισεν malebat Ernesti.

b οὕτω ὅδε] Non solum κακόφωνος oratio mihi esse videtur, sed ipsum adeo οὕτω superfluum. Forte ex grammatici interpretatione οὗτος ad pronomen ὅδε adscripta ουτω ortum est. Homeri locus est Iliadis III. 170. Ceterum Edd. pr. post Ἀγαμέμνονα additum γε habent, quod Castalio delevit.

c κἂν μὴ] Ita cum Leonclaviana tertia Wels et Zeune; reliquæ καὶ ἐὰν μὴ habent.

d οὔτε στρατηγὸς] Deinceps membrum οὔτε κιθαριστὴς excidisse putabat Stephanus, quod sane ἀκρίβεια summa et concinnitas exigere videtur.

e λοχαγῇ σοι] Quod Stephanus edidit λοχαγήσῃ, habet Vindob. I. et Paris. III. λοχαγήσοι Castalio dedit.

f ἄλλο οὐδὲν ἐδίδαξεν] Quantum pretium tacticæ statuerint Græci, intelligi potest ex iis, quæ Folardus ad Polybium disputavit: qui ipse quoque omnia propemodum, in re militari, tacticæ tribuit. *E.*

g πολλοστὸν] Commentarii vicem geret comparatus locus in Cyri disciplina I. vi. 12. seqq.

h καὶ γὰρ] Deinceps καὶ additum malebat Ernesti, quod vertisse etiam Bessarion videbatur Zeunio.

i φυλακτικόν] Qui suos ab insidiis et clade tutos servat; hostibus contra quocunque modo damnum infert insidiis et dolis struendis. Non monuissem, nisi in vocabulo φύλ. hæsisset Weiske.

k ἐπιστήμῃ δεῖ] Vulgatum ἐπιστήμῃ, ᾧ δεῖ ex Stobæo, Veneto et MSto correxit Ernesti præeunte Brodæo.

l πλίνθοι] Cum πλίνθοι juxta ligna positi ad res referatur, quæ aqua igneve liquefieri aut putredine corrumpi possint, videntur esse lateres non igne cocti, sed crudi et admista palea in ære et sole siccati, quales

καὶ φιλόδωρον καὶ πλεονέκτην, καὶ ἀσφαλῆ καὶ ἐπιθετικὸν,
καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ φύσει καὶ [k] ἐπιστήμῃ δεῖ τὸν εὖ
στρατηγήσοντα ἔχειν. Καλὸν δὲ καὶ τὸ τακτικὸν εἶναι. 7
πολὺ γὰρ διαφέρει στράτευμα τεταγμένον ἀτάκτου· ὥσπερ
λίθοι τε καὶ [l] πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ [m] κέραμος ἀτάκτως μὲν
ἐῤῥιμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ ταχθῇ κάτω
μὲν καὶ ἐπιπολῆς τὰ μήτε σηπόμενα μήτε τηκόμενα, οἵ τε
λίθοι καὶ ὁ κέραμος, ἐν μέσῳ δὲ αἵ τε πλίνθοι καὶ τὰ
ξύλα, ὥσπερ ἐν οἰκοδομίᾳ [n] συντίθενται, τότε γίγνεται πολ-
λοῦ ἄξιον κτῆμα οἰκία. Ἀλλὰ πάνυ, ἔφη ὁ νεανίσκος, 8
ὅμοιον, ὦ Σώκρατες, εἴρηκας. καὶ γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ τούς
τε πρώτους ἀρίστους δεῖ τάττειν καὶ τοὺς τελευταίους, [o] ἐν
δὲ μέσῳ τοὺς χειρίστους, ἵνα [p] ὑπὸ μὲν τῶν ἄγωνται, ὑπὸ δὲ
αὖ τῶν ὠθῶνται. Εἰ μὲν τοίνυν, [q] ἔφη, καὶ διαγιγνώσκειν 9
σε τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς [r] ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μὴ, τί
σοι ὄφελος, ὧν ἔμαθες; οὐδὲ γὰρ, [s] εἴ σε ἀργύριον ἐκέλευσε
πρῶτον μὲν καὶ τελευταῖον τὸ κάλλιστον τάττειν, ἐν μέσῳ
δὲ τὸ χείριστον, μὴ διδάξας διαγιγνώσκειν τό τε καλὸν
καὶ τὸ κίβδηλον, οὐδὲν ἄν σοι ὄφελος ἦν. Ἀλλὰ, μὰ Δί',
ἔφη, οὐκ ἐδίδαξεν. ὥστε αὐτοὺς ἂν ἡμᾶς δέοι τούς τε ἀγα-
θοὺς καὶ [t] τοὺς κακοὺς κρίνειν. [u] Τί οὖν οὐ σκοποῦμεν, 10

et Græci olim et Romani in ædificiis adhibebant, auctore Vitruvio II. c. 3. et Plinio 35. cap. 14. Similitudine ceterum eadem utitur noster Cyropædiæ VI. iii. 25. et forte ex Xenophonte repetita usus erat Demetrius Phalereus in dicto, quod in Excerptis historiarum Polybii ex libro X. legitur cap. 22. *καθάπερ ἐν οἰκοδομίαις ἐὰν κατὰ μίαν πλίνθον θῇς, καὶ καθ' ἕνα δόμον ἐπιμελείας τύχῃ τὸ παραῤῥαγὲν, οὕτως ἐν στρατοπέδῳ τὸ κατ' ἄνδρα καὶ κατὰ λόχον ἀκριβωθὲν ὅλην ποιεῖ τὴν δύναμιν ἰσχυράν.* ubi legendum esse *παρατεθὲν* ex Codicis varietate aliqua docuit Schweighäuser, qui præterea recte monuit *δόμον* esse ordinem et stratum laterum.

m *κέραμος*] Sunt tegulæ, a *πλίνθοις* lateribus diversæ. Male h. l. vertit Weiske: *steine, ziegel, holzwerk und thon:* et abutitur auctoritate Vitruvii ii. 8.

n *συντίθενται*] Ita Stephanus. *συντίθεται* cum Edd. pr. Stobæus.

o *ἐν δὲ μέσῳ*] Stobæus *ἐν μέσῳ δὲ τοὺς χείρους*; etiam Paris. I. et Vatic. I. *ἐν μέσῳ δὲ* habent; recte puto; uti mox sectione 9. sed Vatic. I. præterea *τὸ χείριστον.*

p *ὑπὸ μὲν τῶν*] Edd. pr. *ὑπὸ μὲν αὖ τῶν*, Castalio cum Paris. III. *αὐτῶν* dedit, sed Stephaniana secunda cum Stobæo *αὖ* omisit, quod præeunte Zeunio ante alterum *τῶν* posui ex auctoritate Vossiani I.

q *ἔφη*] Hoc verbum omisit Juntina, *τοὺς ἀγαθοὺς* Stobæus.

r *ἐδίδαξεν*] Intellige deinceps *εὖ ἔχει* vel *καλῶς ἔχει*, solenni Atticis scriptoribus ellipsi.

s *εἴ σε*] Stobæi Codex Ernestio laudatus *εἴγε* dabat, idem Stobæus deinceps *μέσον δὲ* habet.

t *τοὺς κακοὺς*] Inepte Paris. III. *καλοὺς* habet scriptum.

u *Τί οὖν οὐ σκοποῦμεν*] Edd. pr. et Sto-

ἔφη, πῶς ἂν αὐτῶν μὴ [a] διαμαρτάνοιμεν; Βούλομαι, ἔφη ὁ νεανίσκος. Οὐκοῦν, ἔφη, [b] εἰ μὲν ἀργύριον δέοι ἁρπάζειν, τοὺς φιλαργυρωτάτους πρώτους καθιστάντες, ὀρθῶς ἂν τάττοιμεν; Ἔμοι γε δοκεῖ. [c] Τί δέ; [d] τοὺς κινδυνεύειν μέλλοντας, ἆρα τοὺς φιλοτιμοτάτους προτακτέον; [e] Οὗτοι γοῦν εἰσὶν, ἔφη, οἱ ἕνεκα ἐπαίνου κινδυνεύειν ἐθέλοντες. οὐ τοίνυν οὗτοί γε ἄδηλοι, ἀλλ', ἐπιφανεῖς πανταχοῦ ὄντες,
11 εὐαίρετοι ἂν [f] εἶεν. Ἀτὰρ, ἔφη, πότερά σε τάττειν μόνον ἐδίδαξεν, ἢ καὶ ὅποι καὶ ὅπως χρηστέον ἑκάστῳ τῶν [g] ταγμάτων; Οὐ πάνυ, ἔφη. Καὶ μὴν πολλά γ' ἐστὶ, πρὸς ἃ οὔτε τάττειν [h] οὔτε ἄγειν ὡσαύτως προσήκει. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, [i] οὐδὲ διεσαφήνιζε ταῦτα. Νὴ Δί', ἔφη, πάλιν τοίνυν ἐλθὼν ἐπανερώτα· ἢν γὰρ ἐπίστηται, καὶ μὴ ἀναιδὴς ᾖ, αἰσχυνεῖται, ἀργύριον εἰληφὼς, ἐνδεᾶ σε ἀποπέμψασθαι.

CAP. II.

OSTENDITUR, SUMMUM IMPERATORIS OFFICIUM ESSE, EOS, QUIBUS PRÆSIT, REDDERE BEATOS.

Ἐντυχὼν δέ ποτε στρατηγεῖν ᾑρημένῳ τῳ, Τοῦ ἕνεκεν, ἔφη, [k] Ὅμηρον οἴει τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγορεῦσαι [l] ποιμένα λαῶν; ἆρά γε ὅτι, ὥσπερ τὸν ποιμένα ἐπιμελεῖσθαι

bæus MS. τί οὖν; σκοπῶμεν. Unde Stephanus duxerit hanc nostram lectionem, ignoro. Vide infra ad III. xi. 15.

a διαμαρτάνοιμεν] Stobæus διαμάρτοιμεν dat.

b εἰ μὲν] Vulgo additum γὰρ post μὲν auctoritate Vossiani I. Stobæi Veneti, Vatic. I. Florent. A. C. E. delevit Ernesti.

c Τί δὲ;] Stobæus Τί δαὶ; habet.

d τοὺς κινδυνεύειν μέλλοντας] Intellige εἰ κινδυνεύειν μέλλοιεν.

e Οὗτοι γοῦν] Ante hæc intellige ἔμοι γε δοκεῖ.

f εἶεν. Ἀτὰρ] Ex versione Bessarionis, ubi est *Sed sint hæc:* post εἶεν. Ἀλλ' εἶεν interserit Weiske, quo quid profecerit vir doctus, equidem non intelligo.

g ταγμάτων] Hanc ex Stobæo scripturam vulgari τακτέων prætulit cum Schützio Zeune, quamvis ἑκάστῃ τῶν τάξεων sermoni de modo aciei instruendæ melius convenire recte monuerit Schütz.

h οὔτε ἄγειν] Hanc Stobæanam, Bessarionis libri et trium Vatic. Codd. scripturam vulgatæ λέγειν recte prætulit Stephanus, Hindenburg, Zeune et Schütz, comparato loco Cyropædiæ I. vi. 43. aliisque.—Juntina verba οὔτε λέγειν plane omisit.

i οὐδὲ διεσαφήνιζε] Juntina cum Stobæo οὐ διεσ. sed οὐδὲ ταῦτα verum est.

k Ὅμηρον] Iliadis I. versu 263. et alibi.

l ποιμένα λαῶν] Iliad. II. 243. De hac autem ratione appellandorum regum et ducum egregia disputatio est ap. Philonem Lib. I. de vita Mosis, init. Ern. Ab

δεῖ, ὅπως σῶαί τε ἔσονται αἱ ὄϊες, καὶ τὰ ἐπιτήδεια [m] ἕξου-
σιν, οὕτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ, ὅπως σῶοί τε
οἱ στρατιῶται ἔσονται, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἕξουσι, καὶ οὗ ἕνεκα
στρατεύονται, τοῦτο ἔσται; στρατεύονται δὲ, ἵνα κρατοῦντες
τῶν πολεμίων εὐδαιμονέστεροι ὦσιν. Ἢ τί δήποτε οὕτως 2
ἐπῄνεσε τὸν Ἀγαμέμνονα εἰπὼν,

Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής;

[n] ἆρά γε ὅτι [o] "αἰχμητής τε κρατερὸς" ἂν εἴη, οὐκ εἰ μόνος
αὐτὸς εὖ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ' εἰ καὶ παντὶ
τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἴτιος εἴη; καὶ "βασιλεὺς ἀγαθὸς,"
οὐκ εἰ μόνον τοῦ ἑαυτοῦ βίου καλῶς προεστήκοι, ἀλλ' εἰ
καὶ, ὧν βασιλεύοι, τούτοις εὐδαιμονίας αἴτιος εἴη; Καὶ 3
γὰρ βασιλεὺς αἱρεῖται, οὐχ ἵνα ἑαυτοῦ καλῶς ἐπιμελῆται,
ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἑλόμενοι [p] δι' αὐτὸν εὖ πράττωσι. καὶ
στρατεύονται δὲ πάντες, ἵνα ὁ βίος αὐτοῖς ὡς βέλτιστος [q] ᾖ·
καὶ στρατηγοὺς αἱροῦνται τούτου ἕνεκα, ἵνα [r] πρὸς τοῦτο
αὐτοῖς ἡγεμόνες ὦσι. Δεῖ οὖν τὸν στρατηγοῦντα [s] τοῦτο 4
παρασκευάζειν τοῖς ἑλομένοις αὐτὸν στρατηγόν· καὶ γὰρ
οὔτε κάλλιον τούτου ἄλλο ῥᾴδιον εὑρεῖν, οὔτε αἴσχιον τοῦ
ἐναντίου. καὶ οὕτως ἐπισκοπῶν, τίς εἴη ἀγαθοῦ ἡγεμόνος
ἀρετὴ, τὰ μὲν ἄλλα περιῄρει, [t] κατέλειπε δὲ τὸ εὐδαίμονας
ποιεῖν, ὧν ἂν [u] ἡγῆται.

imperatorio ad pastorale munus apta satis transitio, Homero scriptoribusque orientalibus perquam familiaris. Quæ quidem et simplicitati dictionis, quam in Xenophonte nulli non deamarunt, et verbis, quibus Cyrum usum facit, adprime est consentanea, *παραπλήσια ἔργα εἶναι νομέως ἀγαθοῦ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ.* Cyrop. Lib. VIII. p. 581. Ed. Hutch. *S.*

m *ἕξουσιν, οὕτω*] In Juntina et Stobæo adduntur post *ἕξουσιν* hæc: *καὶ οὗ ἕνεκα στρατεύονται,* (quod Castalio in *ποιμαίνονται*, Brodæus in *τρέφονται* mutari voluit) *τοῦτο ἔσται*: quæ ex sequentibus temere sunt assumta.

n *ἆρά γε*] Stobæus *γε* omisit. Locus Homericus est Iliadis III. 179.

o *αἰχμητής τε κρατερὸς*] Vulgo intersertum *καὶ* post *τε* suadente Hindeburgio et præeunte Schützio delevi. Sensum enim turbabat, quem hunc esse puto: *an quia bellator dici κρατερὸς vere potest, non si solus ipse cum hostibus dimicetur,* etc. Ceterum margo editionis Romanæ *εἰ μόνον* commemoravit.

p *δι' αὐτὸν*] Ex Edd. pr. Stobæo, Vindob. I. et Vossiano I. *διὰ τοῦτον* revocavit Ernesti, Zeune et Schütz.

q *ᾖ*] Stobæus *εἴη* posuit.

r *πρὸς τοῦτο*] Ita Brodæus, Bessario, Stobæus, Stephaniana secunda et Vossianus I. Antea erat *πρὸς τούτοις*. Edwards *πρὸς αὐτὸ τοῦτο* malebat.

s *τοῦτο παρασκευάζειν*] Bessarionis librum scriptum habuisse *αὐτὸ τοῦτο παρασκ. τοῖς ἑλομένοις αὐτὸν* omisso *στρατηγὸν* ex versione ejus arguit Weiske.

t *κατέλειπε*] Castalio *κατέλιπε* dedit.

CAP. III.

CUIDAM PRÆFECTO EQUITUM CREATO DEMONSTRAT SOCRATES IN OFFICIO EJUS ESSE, UT ET EQUOS ET EQUITES MELIORES EFFICIAT.

Καὶ ἱππαρχεῖν δέ τινι ᾑρημένῳ οἶδά ποτε αὐτὸν τοιάδε διαλεχθέντα· Ἔχοις ἄν, ἔφη, [a] ὦ νεανία, εἰπεῖν ἡμῖν, ὅτου ἕνεκα ἐπεθύμησας ἱππαρχεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦ πρῶτος τῶν ἱππέων ἐλαύνειν· καὶ γὰρ οἱ ἱπποτοξόται τούτου γε ἀξιοῦνται· προελαύνουσι γοῦν καὶ τῶν ἱππάρχων. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ γνωσθῆναί γε· ἐπεὶ καὶ [b] οἵ μαινόμενοί γε ὑπὸ πάντων γιγνώσκονται. Ἀληθές, ἔφη, καὶ τοῦτο
2 λέγεις. Ἀλλ' ἆρα ὅτι τὸ ἱππικὸν οἴει τῇ πόλει βέλτιον ἂν ποιήσας παραδοῦναι, καὶ εἴ τις χρεία γίγνοιτο ἱππέων, τούτων ἡγούμενος, ἀγαθοῦ τινος αἴτιος γενέσθαι τῇ πόλει; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ ἔστι γε, νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, καλὸν ἐὰν δύνῃ ταῦτα ποιῆσαι. Ἡ δὲ ἀρχή που, [c] ἐφ' ἧς ᾕρησαι, ἵππων

u ἡγῆται] Ita Parisina, Steph. sec. Stobæus et Vindob. I. ante Ernestium ἡγεῖται erat.

a ὦ νεανία] Adolescentes Athenis ad equitatum lege vocati quibus modis incitandi sint, docet Xenophon Hipparchici i. 11. ἔτι δὲ καὶ οὕτως ἄν μοι δοκεῖ τις τοὺς νέους μὲν τὰ ἐν ἱππικῇ λαμπρὰ λέγων εἰς ἐπιθυμίαν καθιστάναι τοῦ ἱππεύειν, τοὺς δὲ κυρίους αὐτῶν (i. e. parentes, tutores et curatores) ἧττον ἀντιτείνοντας ἔχειν τάδε διδάσκων, ὡς ἂν ἀναγκασθήσονται μὲν ἱπποτροφεῖν ἢν μὴ ὑπό σου ὑπ' ἄλλου γε, διὰ τὰ χρήματα· ἢν δὲ ἐπὶ σοῦ ἀναβῶσιν, ὡς ἀποστρέψεις μὲν τοὺς παῖδας αὐτῶν τῶν πολυτελῶν γε καὶ μανικῶν ἱππωνειῶν, ἐπιμελήσει δὲ, ὡς ἂν ταχὺ ἱππικοὶ γίγνοιντο.

b οἱ μαινόμενοι] Schützio verbum suspectum videbatur, ideoque conjecit scribendum σημαίνοντες vel σημειοφόροι, i. e. buccinatores vel signiferi. Cui reposuit Weiske buccinæ sonum et signum militibus sine dubio omnibus notum esse, paucis vero buccinatorem vel signiferum.

c ἐφ' ἧς] Mihi casus hic et ipsa formula insolens videtur esse.

d πρῶτον] Stobæus τοῦτο πρῶτον habet.

e βελτίους] Stephani βελτίστους recte relegavit Ernesti. τοὺς ἱππέων βελτίστους margo Edit. Romanæ habet.

f οἶμαι τὸ ἔργον] Stobæus ἐμὸν εἶναι τὸ ἔργον οἶμαι. Articulum ante ἔργον Valckenair in γε mutabat: male. Sic enim Cyrop. II. i. 11. ὑμέτερον τὸ ἔργον· ubi tamen Aldina cum libro Altorfino τὸ omittit.

g ἵππου] Ita cum Steph. sec. Stobæo, Vatic. I. Florent. B. C. E. Ernestiana; reliquæ dant ἔργου.

h παρέχωνταί σοι] Observent lectores σοι h. l. παρέλκειν. Nam παρέχειν ἵππον τινὶ est equum præbere vel adducere: παρέχεσθαι vero ἵππον dicuntur, qui ἐκ καταλόγου ἱπποτροφοῦσι, et quos noster Hellenic. III. iv. 16. et Agesilai I. 24. ἱπποτροφεῖν καταλέγεσθαι dicit. Hinc est in Agesilao l. c. ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὅπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον. quod Plutarchus in Agesilao c. 9. mutavit in παρασχεῖν ἕκαστον ἵππον ἀνθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄνδρα. Ipse Xenophon Œcon. iv. 7. καὶ τούτους ἵπποις τε καὶ ὅπλοις κατεσκευασμένους παρέχωσι. quod suspicor in παρέχωνται mutandum esse. Ceterum de officio civium

τε καὶ ἀμβατῶν ἐστιν. Ἔστι γὰρ οὖν, ἔφη. Ἴθι δὴ λέξον ἡμῖν 3
[d] πρῶτον τοῦτο, ὅπως διανοῇ τοὺς ἵππους [e] βελτίους ποιῆσαι;
Καὶ ὅς, Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, οὐκ ἐμὸν [f] οἶμαι τὸ ἔργον
εἶναι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκαστον δεῖν τοῦ ἑαυτοῦ [g] ἵππου ἐπιμελεῖσθαι.
Ἐὰν οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, [h] παρέχωνταί σοι τοὺς ἵππους, οἱ 4
μὲν οὕτω [i] κακόποδας ἢ κακοσκελεῖς ἢ ἀσθενεῖς, οἱ δὲ οὕτως
[k] ἀτρόφους ὥστε μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν, οἱ δὲ οὕτως ἀναγώ-
γους ὥστε μὴ μένειν, ὅπου ἂν σὺ τάξῃς, οἱ δὲ οὕτω λακτιστὰς
ὥστε [l] μηδὲ τάξαι δυνατὸν εἶναι, τί σοι τοῦ ἱππικοῦ ὄφελος
ἔσται; ἢ πῶς δυνήσῃ τοιούτων ἡγούμενος ἀγαθόν τι ποιῆσαι
τὴν πόλιν; Καὶ ὅς, Ἀλλὰ [m] καλῶς τε λέγεις, ἔφη, καὶ
πειράσομαι [n] τῶν ἵππων εἰς τὸ δυνατὸν ἐπιμελεῖσθαι. Τί 5
δέ; τοὺς ἱππέας οὐκ ἐπιχειρήσεις, ἔφη, βελτίονας ποιῆσαι;
Ἔγωγε, ἔφη. [o] Οὐκοῦν πρῶτον μὲν ἀναβατικωτέρους ἐπὶ τοὺς
ἵππους [p] ποιήσεις αὐτούς. Δεῖ γοῦν, ἔφη· καὶ γὰρ, εἴ τις
αὐτῶν καταπέσοι, μᾶλλον ἂν οὕτω σώζοιτο. Τί γάρ; ἐὰν 6
που κινδυνεύειν [q] δέῃ, πότερον ἐπάγειν τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὴν
ἄμμον κελεύσεις, [r] ἔνθαπερ εἰώθατε ἱππεύειν, ἢ πειράσῃ τὰς

Atticorum ditiorum equos publicos alere noster Hipparchici i. 9. *τοὺς μὲν ἱππέας καθιστάναι δεῖ κατὰ τὸν νόμον τοὺς δυνατωτάτους καὶ χρήμασι καὶ σώμασιν ἢ εἰσάγοντα εἰς δικαστήριον ἢ πείθοντα.* ad quem locum plura olim de hoc munere dicemus.

i *κακόποδας ἢ*] Reiske hæc ut glossema verbi *κακοσκελεῖς* deleri vult, defendit Ernesti, admonens de diversitate pedis et cruris. Noster in libro de re equestri i. 2. equum *κακόποδα* non item *κακοσκελεῖ* nominavit; quem posteriorem ex h. l. annotavit Pollux ii. 193.

k *ἀτρόφους*] Appellari P. Victorius censet, *qui naturæ vitio non sentiunt cibum, sed semper tenues imbecillique manent.* Bessario recte reddidit *strigosos.* Nam sive naturæ vitium est, sive inopia aut nimiis laboribus contracta est tenuitas et imbecillitas, *strigosus equus* recte dicitur. *Λακτισταὶ* sunt *Varronis calcitrones.* Vid. Victor. Var. Lect. 4. ult. *Ἀνάγωγοι* autem sunt equi *nondum domiti et condocefacti.* Sic. IV. i. 3. canes *ἀνάγωγοι* dicuntur. Ern. Conf. de eadem re Xen. de Mag. Eq. I. iii. 4. Conf. Zeun. *B.*

l *μηδὲ τάξαι*] Edd. pr. *μὴ μέταξαι.* Margo Castal. *μετατάξαι.* In Hipparchici i. 15. *συντάττειν* est de eo genere.

m *καλῶς τε*] Stobæus *καλῶς γε* dat, quod comparato loco II. x. 5. præferebat Weiske, non ego.

n *τῶν ἵππων*] Edd. pr. *ἱππέων* habent.

o *Οὐκοῦν — γοῦν, ἔφη·*] Hæc Juntina omisit omnia.

p *ποιήσεις αὐτοὺς*] Stobæus *αὐτοὺς* omisit; et potest abesse. De re conferatur de Magistro Equitum liber i. 5.

q *δέῃ*] Edd. pr. *δέοι* dant. Ceterum in ordine disputationis aliquid desiderabat Weiske, qui totum locum ita fere interpolari voluit locum ita fere interpolari voluit conjectura: *ἐπεὶ πάντως κινδυνεύειν δεήσει — εἰώθατε ἱππεύειν, ἢ πολεμήσεις αὐτοῖς ὁπουοῦν αὐτοὺς εὑρήσεις;* (quin scripsit *ὅπου ἂν εὑρήσῃς;*) *Πῶς γὰρ οὔ; Πότερον οὖν καὶ τοὺς ἱππέας ἐπὶ τὴν ἄμμον ἐπάξεις, ἢ πειράσῃ,* etc. quæ ita si scripta fuissent a Xenophonte, plane mihi ut inepta displicerent.

r *ἔνθαπερ*] Stob. *ἵνα.* Exercitationes equestres in substrato sabulo fiebant. Hinc *ἀμμόδρομοι* ejusmodi loca dicuntur. Cf. Lexicon ap. Ruhnken. ad Timæum p. 23. ed secundæ.

μελέτας ἐν [a] τοιούτοις ποιεῖσθαι χωρίοις, ἐν οἵοισπερ οἱ
7 [b] πολέμιοι γίγνονται; [c] Βέλτιον γοῦν, ἔφη. [d] Τί δέ; τοῦ
βάλλειν, [e] ὡς πλεῖστον ἀπὸ τῶν ἵππων ἐπιμέλειάν τινα
ποιήσῃ; Βέλτιον γοῦν, ἔφη, καὶ τοῦτο. Θήγειν δὲ τὰς
ψυχὰς τῶν ἱππέων καὶ ἐξοργίζειν πρὸς τοὺς πολεμίους,
8 [f] ἅπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖ, διανενόησαι; Εἰ δέ μὴ, ἀλλὰ
νῦν γε πειράσομαι, ἔφη. Ὅπως δέ σοι [g] πείθωνται οἱ ἱππεῖς,
πεφρόντικάς τι; ἄνευ γὰρ δὴ τούτου οὔτε ἵππων οὔτε ἱππέων
ἀγαθῶν καὶ ἀλκίμων οὐδὲν ὄφελος. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη·
ἀλλὰ πῶς ἄν τις μάλιστα, ὦ Σώκρατες, ἐπὶ τοῦτο αὐτοὺς
9 προτρέψαιτο; Ἐκεῖνο μὲν δήπου οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ πράγ-
ματι οἱ ἄνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι,
οὓς ἂν ἡγῶνται [h] βελτίστους εἶναι. καὶ γὰρ ἐν νόσῳ ὃν ἂν
ἡγῶνται ἰατρικώτατον εἶναι, τούτῳ μάλιστα πείθονται· καὶ
ἐν πλοίῳ οἱ πλέοντες, ὃν ἂν κυβερνητικώτατον· καὶ ἐν γεωρ-
γίᾳ, ὃν ἂν γεωργικώτατον. Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν
εἰκὸς, ἔφη, καὶ ἐν ἱππικῇ, ὃς ἂν μάλιστα εἰδὼς φαίνηται ἃ
δεῖ ποιεῖν, τούτῳ μάλιστα ἐθέλειν τοὺς ἄλλους πείθεσθαι.
10 Ἐὰν οὖν, ἔφη, ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, βέλτιστος ὢν αὐτῶν δῆλος

a τοιούτοις — οἵοισπερ] MS. Stob. τούτοις — οἷσπερ, monente Ernesto.

b πολέμιοι] Stob. et Bessar. πόλεμοι. Sed vulgatum convenit loco Xen. de Mag. Eq. i. 1. Δεύτερον δὲ, ὅπως ἐν παντοίοις χωρίοις ἱππάζεσθαι δυνήσονται· καὶ γὰρ οἱ πολέμιοι ἄλλοτε ἐν ἄλλοις τόποις γίγνονται.

c Βέλτιον γοῦν, ἔφη.] Stob. confuse βέλτιον οὖν, ἔφη, καὶ τοῦτο, et post omisit βέλτιον γοῦν. In Junt. autem et ap. Bessarionem hæc verba usque ad ποιήσῃ exciderunt.

d Τί δὲ;] Ita cum Vossiano I. et Stobæo Zeune. Vulgo erat Τί γάρ; deinceps λαβεῖν pro βάλλειν Vindob. I.

e ὡς πλεῖστον] Vulgo πλείστους, Stobæus τοὺς πλείστους. Dedi emendationem Zeunii ductam ex Hipparchico i. 6. ὅταν δὲ ἤδη ἔποχοι ὦσιν, δεῖ αὖ σκοπεῖσθαι, ὅπως ἀκοντιοῦσι τε ὡς πλεῖστον ἀπὸ τῶν ἵππων. qui locus satis redarguit argutias Weiskii, qui vulgatum defendit interpretatus *ut plurimum*. Moris enim fuisse ut equites jaculari discerent in terra consistentes, non equo insidentes. Hoc vero facile viro docto concesserim, usitatius esse ὡς ἐπὶ πλεῖστον dicere, si longinque jaculari significare velimus.

f ἅπερ — ποιεῖ,] Vulgatum εἴπερ — ποιεῖν in Juntina et Stobæo est ἅπερ ποιεῖν, unde nostrum effecit Stephanus præeunte Brodæo et Castalione. Zeune cum Bessarione καὶ — ποιεῖν scribere malebat: ita tamen ut in Reiskii opinionem proclivis esset, qui verba hæc ex scholio nata esse suspicatus fuit. Schütz cum Moro apud Hindeburgium διανενόησαι refert non solum ad θήγειν et ἐξοργίζειν, sed ad vulgatum etiam εἴπερ—ποιεῖν refert. Mihi ὅπερ — ποιεῖ placeret omnium maxime.

g πείθωνται] Edd. pr. cum Stobæo πείθονται habent: vitium correxit Castalio et Stephanus.

h βελτίστους εἶναι] Juntina βελτίους dat. Ceterum rem eandem noster verbis diversis docet Cyrop. I. vi. 19. seqq.

i πρὸς τούτῳ] Ita cum Paris. Steph. sec. et Vossiano I. præeunte Schützio scripsi pro τοῦτο.

k εἴ σε δέοι] Ita ex Stobæo vulgatum εἴ σοι δέοι monente Hindeburgio correxit Zeune et Schütz.

ῶ, ἀρκέσει μοι τοῦτο εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἐμοί; Ἐάν
γε [i] πρὸς τούτῳ ἔφη, διδάξῃς αὐτοὺς, ὡς τὸ πείθεσθαί σοι,
κάλλιόν τε καὶ σωτηριώτερον αὐτοῖς ἔσται. Πῶς οὖν, ἔφη,
τοῦτο διδάξω; Πολὺ, νὴ Δί', ἔφη, ῥᾷον, ἢ [k] εἴ σε δέοι διδάσ-
κειν, ὡς τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν [l] ἀμείνω καὶ λυσιτελέστερά
ἐστι. Λέγεις, ἔφη, σὺ, τὸν ἵππαρχον πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπι- 11
μελεῖσθαι δεῖν καὶ τοῦ [m] λέγειν δύνασθαι; Σὺ δ' ᾤου, ἔφη,
χρῆναι σιωπῇ ἱππαρχεῖν; ἢ οὐκ ἐντεθύμησαι, ὅτι ὅσα τε
[n] νόμῳ μεμαθήκαμεν κάλλιστα ὄντα δι' ὧν γε ζῆν ἐπιστάμεθα,
ταῦτα πάντα διὰ λόγου ἐμάθομεν, καὶ εἴ τι ἄλλο καλὸν
μανθάνει τις μάθημα, διὰ λόγου μανθάνει. καὶ οἱ ἄριστα
διδάσκοντες μάλιστα λόγῳ χρῶνται, καὶ οἱ τὰ σπουδαιότατα
μάλιστα ἐπιστάμενοι κάλλιστα [o] διαλέγονται; Ἢ τόδε 12
οὐκ ἐντεθύμησαι, ὡς, ὅταν γε [p] χορὸς εἷς ἐκ τῆσδε τῆς
πόλεως γίγνηται, ὥσπερ [q] ὁ εἰς Δῆλον πεμπόμενος, οὐδεὶς
ἄλλοθεν οὐδαμόθεν τούτῳ ἐφάμιλλος γίγνεται, οὐδὲ [r] εὐαν-
δρία ἐν ἄλλῃ πόλει ὁμοία τῇ ἐνθάδε συνάγεται; Ἀληθῆ
λέγεις, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν οὔτε [s] εὐφωνίᾳ τοσοῦτον διαφέ- 13
ρουσιν Ἀθηναῖοι τῶν ἄλλων, οὔτε σωμάτων μεγέθει καὶ

ἀμείνω] Castalio καὶ ἀμείνω dedit.

m λέγειν δύνασθαι;] Mutato ordine δυ. λ. Stobæus.

n νόμῳ] Fuit, qui vocabulum delendum ut inutile censeret, quod recte defendit Ernesti interpretatus quæ more et instituto civitatis ad hominis liberaliter educati disciplinam referri solent. His opponuntur εἴ τι ἄλλο καλὸν μάθημά τις μανθάνει. Sic dicitur νόμος supra I. iii. 3. et apud Aristotelem Rhetor. II. 12. οἱ νέοι πεπαίδευνται ὑπὸ τοῦ νόμου μόνον. quem locum apposuit Weiske.

o διαλέγονται] Juntina διδάσκονται habet.

p χορὸς εἷς] Non est pro τις positum, quæ erat Zeunii opinio, sed opponitur sequenti οὐδεὶς ἄλλοθεν οὐδαμόθεν, quibus verbis complures significantur.

q ὁ εἰς Δῆλον] Annuam θεωρίαν, de qua est etiam infra IV. viii. 2. intelligit Ernesti, quinquennem Weiske. Cf. Spanheim ad Callimachi hymnum in Delum versu 279. πᾶσαι δὲ χοροὺς ἀνάγουσι πόληες. et Interpretes Thucydidis ad IV. 104. in quo est: ὕστερον δὲ τοὺς μὲν χοροὺς οἱ νησιῶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μεθ' ἱερῶν ἔπεμπον.

r εὐανδρία] Respicit ad morem, quo in sacris Panathenæis venustissimos quosque et juvenes et senes eligebant, qui Minervæ thallophori essent. Cf. Harpocration. sub. h. v. ibique Valesium p. 34. Senes thallophoros nominat Xenophon Sympos. IV. 17. ubi est: θαλλοφόρους γὰρ τῇ Ἀθηνᾷ, τοὺς καλοὺς γέροντας ἐκλέγονται, ὡς συμπαρομαρτοῦντος πάσῃ ἡλικίᾳ τοῦ κάλλους. Hinc Andocides contra Alcibiadem p. 133. νενικηκὼς εὐανδρίᾳ καὶ λαμπάδι. Ex Dinarcho laudatur locus εὐανδρίας ἀγὼν ἤγετο. Athenæus 13. p. 565. ἐν ταῖς εὐανδρίαις τοὺς καλλίστους ἐκκρίνουσι καὶ τούτους πρωτοφορεῖν ἐπιτρέπουσι. quem locum Casaubonus minus bene interpretatur.

s εὐφωνίᾳ] Ad chorum et cantum chori referri, manifestum est; contra ad εὐανδρίαν Panathenæorum pertinent sequentia, quæ viri docti fere omnes cum choro Delum misso copulasse videntur. Quare εὐφυΐα Valkenarii non opus est, ut bene docuit Schütz; vana etiam est opinio Weiskii εὐφωνίαν ad sermonis Attici elegantiam referentis. Excellebant cives

ῥώμῃ, ὅσον φιλοτιμίᾳ, ἥπερ μάλιστα παροξύνει πρὸς τὰ
14 καλὰ καὶ ἔντιμα. Ἀληθὲς, ἔφη, καὶ τοῦτο. Οὐκοῦν
οἴει, ἔφη, καὶ τοῦ ἱππικοῦ τοῦ ἐνθάδε εἴ τις ἐπιμεληθείη, ὡς
πολὺ [a] ἂν καὶ τοῦτο διενέγκοιεν τῶν ἄλλων ὅπλων τε καὶ
ἵππων παρασκευῇ καὶ εὐταξίᾳ, καὶ τῷ ἑτοίμως κινδυνεύειν
πρὸς τοὺς πολεμίους, εἰ νομίσειαν ταῦτα ποιοῦντες ἐπαίνου
15 καὶ τιμῆς τεύξεσθαι; Εἰκός γε, ἔφη. Μὴ τοίνυν ὄκνει, ἔφη,
ἀλλὰ πειρῶ τοὺς ἄνδρας [b] ἐπὶ ταῦτα προτρέπειν, ἀφ' ὧν αὐτός
τε ὠφεληθήσῃ, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται διὰ σε. Ἀλλὰ, νὴ Δία,
πειράσομαι, ἔφη.

CAP. IV.

SOCRATES DOCERE CONATUR BONUM CHORAGUM ET ŒCONOMUM POSSE ETIAM ESSE BONUM IMPERATOREM.

ALITER,

SOCRATIS CUM NICOMACHIDE DE SIMILITUDINE INTER SE BONI PATRIS-FAMILIAS BONIQUE IMPERATORIS DISPUTATIO. *B.*

[c] Ἰδὼν δέ ποτε Νικομαχίδην ἐξ ἀρχαιρεσιῶν ἀπιόντα, ἤρετο. Τίνες, ὦ Νικομαχίδη, στρατηγοὶ ᾕρηνται; Καὶ

Attici cantu, quoniam certamina musica omnis generis sedulo colebant et publice celebrabant.

a ἂν καὶ τοῦτο διενέγκοιεν] Edd. pr. διενέγκειεν habent. Leoncl. corrigebat καὶ κατὰ τοῦτο, Stephanus πολὺ κἂν τούτῳ, Reiske οὐκ οἴει, εἴ τις — ἐπιμεληθείη ὡς δεῖ, πολὺ — διενεγκεῖν. Si τὸ ἱππικὸν diceretur *res equestris*, non dubitarem τοῦτο interpretari κατὰ τοῦτο: nunc vero τὸ ἱππικὸν esse mihi videtur *equitatus, equites*, quare aut τοῦτο διενέγκοι scribendum aut Reiskii conjectura erit probanda. Sequens νομίσειαν recte præcedenti ἱππικὸν jungitur; idem vero in διενέγκοιεν, propter vicinum singularem τοῦτο, fieri mihi posse non videtur.

b ἐπὶ ταῦτα] Edwards τοιαῦτα scriptum malebat.

c Ἰδὼν δέ ποτε —] Hujus dialogi vim optime, mea quidem sententia, perspexit Uptonus, qui monet Socratem hæc ad arrogantiam militis irati minuendam facete et urbane disseruisse. Nullo modo enim hic sophistam agit Socrates, sed recte ostendere conatur, alias etiam virtutes præter usum et scientiam militarem summo imperatori necessarias esse, nec eos cives temere esse contemnendos, qui in aliis rebus tum privatim tum publice gerendis optimos et prudentissimos se præstiterint. Sic omnia cum ipsius Socratis moribus, tum etiam Xenophontis instituto aptissime congruunt, qui hic idem argumentum agit, quod ab ineunte hoc libro instituisset, Ὅτι δὲ τοὺς ὀρεγ.—νῦν τοῦτο διηγ. Idem etiam usque ad finem capitis 6. agitur. Cæterum ejusdem Uptoni viri. cl. admonitu titulum huic capiti ab Ernesto impositum mutavi, quippe qui res ipsas non satis vere et perspicue exponere videbatur. *B.*

d Οὐ γὰρ] Cum Leonclavio et Reiskio interrogative hæc interpretanda vel ἦ γὰρ scribendum monuit Schütz.

e ἐκ καταλόγου] Cum delectus militum

ὅς, [d] Οὐ γὰρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτοί εἰσιν Ἀθηναῖοι;
ὥστε ἐμὲ μὲν οὐχ εἵλοντο, ὃς [e] ἐκ καταλόγου στρατευόμενος
κατατέτριμμαι, καὶ λοχαγῶν, καὶ ταξιαρχῶν, καὶ τραύ-
ματα ὑπὸ τῶν πολεμίων τοσαῦτα ἔχων, (ἅμα δὲ τὰς οὐλὰς
τῶν τραυμάτων ἀπογυμνούμενος ἐπεδείκνυεν) Ἀντισθένην
δὲ, ἔφη, εἵλοντο, τὸν οὔτε ὁπλίτην [f] πώποτε στρατευσάμενον,
ἔν τε τοῖς ἱππεῦσιν οὐδὲν περίβλεπτον ποιήσαντα, ἐπιστάμε-
νόν τε ἄλλο οὐδὲν ἢ χρήματα συλλέγειν. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ 2
Σωκράτης, τοῦτο μὲν ἀγαθὸν, εἴγε τοῖς στρατιώταις ἱκανὸς
ἔσται τὰ ἐπιτήδεια πορίζειν. Καὶ γὰρ οἱ ἔμποροι, ἔφη
ὁ Νικομαχίδης, χρήματα συλλέγειν ἱκανοί εἰσιν· ἀλλ'
οὐχ ἕνεκα τούτου καὶ στρατηγεῖν δύναιντ' ἄν. Καὶ ὁ 3
Σωκράτης ἔφη, Ἀλλὰ καὶ [g] φιλόνικος Ἀντισθένης ἐστὶν, ὃ
στρατηγῷ προσεῖναι ἐπιτήδειόν ἐστιν. οὐχ ὁρᾷς, ὅτι καὶ ὁσάκις
[h] κεχορήγηκε, πᾶσι τοῖς χοροῖς νενίκηκε; Μὰ Δί', ἔφη ὁ Νι-
κομαχίδης, ἀλλ' οὐδὲν ὅμοιόν ἐστιν χοροῦ τε καὶ στρατεύμα-
τος προεστάναι. Καὶ μὴν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδὲ ᾠδῆς γε 4
ὁ Ἀντισθένης οὐδὲ [i] χορῶν διδασκαλίας ἔμπειρος ὢν, ὅμως
ἐγένετο ἱκανὸς εὑρεῖν τοὺς [k] κρατίστους ταῦτα. Καὶ ἐν τῇ
[l] στρατιᾷ οὖν, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἄλλους μὲν εὑρήσει

fuisset, et inter milites ipse lectus fuissem.

f πώποτε] Iuntina πω dat.

g φιλόνικος] Ita Castal. Vatic. I. Flor. C. aliæ Edd. φιλόνεικος dant.

h κεχορήγηκε.] Χορηγὸς, unde χορηγεῖν, ap. Atticos scriptores dicitur proprie, qui suis sumtibus χορὸν comparat, instruit, omnibus rebus ornat, et in eo genere exerceri curat, in quo eum vult certare. nam diversi generis erant chori, tanquam Cyclii s. Dithyrambici, quod soli essent orbiculares, Tragici, Comici, qui τετράγωνοι. v. Schol. ad Aristoph. Nubes v. 311: et Aves 1405: ad Equ. 586, et Salmas. ad Solin. p. 596, a. Quia autem his choris utebantur in theatris, propterea χορηγοὶ dicuntur, qui sumtum scenæ præbent in totam fabulam, non in solum chorum. v. Salmas. de Usuris p. 58. unde dicuntur etiam χορὸν διδόναι, cum poëtæ alicujus fabulam in theatrum producunt, ipsi autem poëtæ λαβεῖν χορόν. v. Küster. ad Arist. Equit. 510. De insigni autem et pæne insano Atheniensium studio in hoc genere vid. Spanhem. ad Callim. p. 363. Ern. Adde Wolfii Prolegomena ad Leptineam.

i χορῶν διδασκαλίας] Χοροῦ διδασκαλία est proprie ratio ac disciplina chori, unde pro ipsa fabulæ actione ponitur, et χοροῦ διδάσκαλος, qui hanc rationem tenet et alios docere potest. Nam, ut Schol. Aristoph. ad Thesm. 94 ait, διδάσκαλος vocabatur ὁ ἐνεργῶν τι περὶ τὴν δραματοποιὸν (s. δραματοποιΐαν) καὶ τῶν κυκλίων χορῶν παρασκευήν. quæ iisdem verbis sunt ap. Hesych. in διδάσκαλος. sed χοροῦ διδασκάλου est *choro dare modum, et auspicari carmen, et voce sua dare præscriptum, cui reliquos accinere oporteat*, ut docet Cuperus Observ. I. i. unde facile colligi potest, quæ sit χοροῦ διδασκαλία. Distinguuntur autem h. l. ᾠδὴ et διδασκαλία χοροῦ, quarum illa est eorum, qui constituunt chorum (χορευτῶν c. 5, §. vi.

τοὺς τάξοντας ἀνθ' ἑαυτοῦ, ἄλλους δὲ τοὺς [a] μαχομένους.
5 Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐάν γε καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς
τοὺς κρατίστους, ὥσπερ ἐν τοῖς χορικοῖς, [b] ἐξευρίσκῃ τε καὶ
προαιρῆται, εἰκότως ἂν [c] καὶ τούτου νικηφόρος εἴη· καὶ δα-
πανᾷν δ' αὐτὸν εἰκὸς [d] μᾶλλον ἂν ἐθέλειν εἰς τὴν ξὺν ὅλῃ
τῇ πόλει τῶν [e] πολεμικῶν νίκην, ἢ εἰς τὴν ξὺν τῇ φυλῇ τῶν
6 χορικῶν. Λέγεις σὺ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς τοῦ αὐτοῦ ἀν-
δρός ἐστι χορηγεῖν τε καλῶς καὶ στρατηγεῖν; Λέγω ἔγωγ',
ἔφη, ὡς, ὅτου ἄν τις προστατεύῃ, ἐὰν γιγνώσκῃ τε ὧν δεῖ,
καὶ ταῦτα πορίζεσθαι δύνηται, ἀγαθὸς ἂν εἴη προστάτης,
εἴτε χοροῦ εἴτε οἴκου εἴτε πόλεως εἴτε στρατεύματος [f] προστα-
7 τεύοι. Καὶ ὁ Νικομαχίδης, Μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐκ
ἄν ποτε ᾤμην ἐγώ σου ἀκοῦσαι, ὡς ἀγαθοὶ οἰκονόμοι ἀγαθοὶ
στρατηγοὶ ἂν εἶεν. Ἴθι δὴ, ἔφη, ἐξετάσωμεν τὰ ἔργα ἑκατέρου
αὐτῶν, ἵνα εἰδῶμεν, πότερον τὰ αὐτά ἐστιν, ἢ διαφέρει τι. Πάνυ
8 γε, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, τὸ μὲν τοὺς ἀρχομένους κατηκόους
τε καὶ εὐπειθεῖς [g] ἑαυτοῖς παρασκευάζειν, ἀμφοτέρων ἐστὶν
ἔργον; Καὶ μάλα, ἔφη. Τί δέ; τὸ [h] προστάττειν ἑκάσ-
τοις τὰ ἐπιτήδεια πράττειν; Καί τοῦτο, ἔφη· Καὶ μὴν
[i] καὶ τὸ τοὺς κακοὺς κολάζειν, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾷν, ἀμ-
9 φοτέροις οἶμαι προσήκειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ τοὺς
ὑπηκόους εὐμενεῖς ποιεῖσθαι, πῶς οὐ καλὸν ἀμφοτέροις;
Καὶ τοῦτ', ἔφη. Συμμάχους δὲ καὶ βοηθοὺς προσάγεσθαι,

21,) hæc autem magistri. vid. inpr. Casaub. ad Athen. p. 414. Ern. Quin χορ. διδασκ. poëtam et poëtæ drama, ᾠδὴ musicos artifices, cantores, tibicines etc. spectare videtur.

k κρατίστους ταῦτα] Poëtas, citharœdos, tibicines, et reliquos artifices, qui scenam Atticam implebant et choros Dionysiacos.

l στρατιᾷ] *Cum imperet* Bessario vertit: unde margo Steph. στρατηγίᾳ duxisse videtur.

a μαχομένους] Florent. A. dat μαχουμένους, quod ex Stephani conjectura recepit Welsiana.

b ἐξευρίσκῃ τε] Ita vulgatum ἐξευρίσκηται correxit Valkenair.

c καὶ τούτου] Reiskius καὶ τούτων, scilicet πολεμικῶν, malebat.

d μᾶλλον ἂν] Edd. pr. ἂν omittunt, deinde φυλακῇ pro φυλῇ dant. Ad tribum pertinet victoria, cujus nomine sumtus in chorum facti sunt.

e πολεμικῶν] Sequens χορικῶν satis contra Brodæi conatum πολεμίων scribentis defendit.

f προστατεύοι] Ita Vossianus I. et Vindob. I. ante Ernestum προστατεύει erat.

g ἑαυτοῖς παρασκευάζειν] Stobæus omisso ἑαυτοῖς dat παρασκευάσαι.

h προστάττειν] Vulgatam προστατεῖν ἑκάστους ἐπιτηδείους πρ. Juntina cum Stobæo mutat in ἐπιτηδείοις, margo Steph. in πρ. ἑκάστοις ἐπιτηδείοις πρ. Leoncl. τῷ προστατεῖν ἑκάστους ἐπιτηδείους πρ Brodæus τὰ ἐπιτήδεια jam olim restituit; προστάττειν exstat apud Stobæum, atque utrumque reddidit Bessario: *illa vero*

δοκεῖ σοι συμφέρειν ἀμφοτέροις, ἢ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
Ἀλλὰ φυλακτικοὺς τῶν ὄντων οὐκ ἀμφοτέρους εἶναι προσήκει;
Σφόδρα γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἐπιμελεῖς καὶ φιλοπόνους
ἀμφοτέρους εἶναι προσήκει περὶ [k] τὰ αὐτῶν ἔργα. Ταῦτα 10
[l] μὲν οὖν, ἔφη, πάντα ὁμοίως ἀμφοτέρων ἐστίν· ἀλλὰ τὸ
μάχεσθαι οὐκέτι ἀμφοτέρων. Ἀλλ' ἐχθροί γέ τοι ἀμφοτέροις
γίγνονται; Καὶ μάλα, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν τὸ
περιγενέσθαι τούτων ἀμφοτέροις συμφέρει; Πάνυ γε, ἔφη· 11
ἀλλ' ἐκεῖνο [m] παριεὶς, ἂν δέῃ μάχεσθαι, τί ὠφελήσει ἡ
οἰκονομική; Ἐνταῦθα δήπου καὶ πλεῖστον, ἔφη· ὁ γὰρ
ἀγαθὸς οἰκονόμος, εἰδὼς ὅτι οὐδὲν οὕτω λυσιτελές τε καὶ
κερδαλέον ἐστὶν ὡς τὸ μαχόμενον τοὺς πολεμίους νικᾷν,
οὐδὲ οὕτως ἀλυσιτελές τε καὶ ζημιῶδες ὡς τὸ ἡττᾶσθαι,
προθύμως μὲν τὰ πρὸς τὸ νικᾷν συμφέροντα ζητήσει καὶ
παρασκευάσεται, ἐπιμελῶς δὲ τὰ πρὸς τὸ ἡττᾶσθαι φέροντα
σκέψεται καὶ φυλάξεται, [n] ἐνεργῶς δ', ἂν τὴν παρασκευὴν
ὁρᾷ νικητικὴν οὖσαν, μαχεῖται, οὐχ ἥκιστα δὲ τούτων, 12
ἐὰν [o] ἀπαράσκευος ᾖ, φυλάξεται συνάπτειν μάχην. Μὴ
καταφρόνει, ἔφη, ὦ Νικομαχίδη, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν· ἡ
γὰρ τῶν ἰδίων ἐπιμέλεια πλήθει μόνον διαφέρει τῆς τῶν
κοινῶν, τὰ δὲ ἄλλα παραπλήσια ἔχει· [p] τὸ δὲ μέγιστον,
ὅτι οὔτε ἄνευ ἀνθρώπων οὐδετέρα γίγνεται, οὔτε δι' ἄλλων
μὲν ἀνθρώπων τὰ ἴδια πράττεται, δι' ἄλλων δὲ τὰ κοινά· [q] (οὐ

præcipere cuilibet quæ facere sciat: Morus apud Hindeburgium ποιεῖν reponebat interpretatus *reddere quemlibet idoneum ad gubernandum i. e. curandum aliquid.* Eodem plane modo vulgatam interpretabatur Aem. Portus, servato πράττειν, quod esse putabat dictum pro ποιεῖν vel παρασκευάζειν. Fr. Portus conjiciebat: τὸ προστατεῖν ἐν ἑκάστοις ἐπιτηδείους πράττειν, *id dare operam, ut idonei præsint singulis.* Editio Paris. dat τί δὲ τὸ προστάτῃ ἑκάστους ἐπιτηδείους πράττειν; Vatic. I. et Florent. E. προστατεῖν ἕκαστα τοῖς ἐπιτηδείοις πράττειν. Vatic. II. Florent. A. B. C. Paris. III. προστατεῖν ἑκάστοις ἐπιτηδείοις πράττειν. Equidem cum Vatic. I. malim προστάττειν ἕκαστα τοῖς ἐπιτηδείοις πράττειν.

i καὶ τὸ τοὺς] Stobæus cum Juntina καὶ omittit; deinceps οἴομαι Juntina II. et Paris.

k τὰ αὐτῶν] Juntina et Paris. III. τὰ αὐτά.

l μὲν οὖν] Edd. pr. et Stobæus οὖν omittunt.

m παριεὶς] Vossianus I. dat παρίης, quod Bessario reddidit et Stephanus maluit. Ernesti ad παριεὶς intelligit λέγε; quæ ratio mihi dura videtur.

n ἐνεργῶς] Vossani I. ἐναργῶς probatum Ernesto recepit Zeune. Margo Steph. et Leoncl. ἐνεργῶς δὲ τὴν παρασκευὴν ὁρῶν dat.

o ἀπαράσκευος] Paris. III. et margo Leoncl. ἀπαρασκεύαστος. Cf. de vocabulo Intpp. Pollucis vi. 143. et Ruhnkenii Dissert. de Antiphonte p. 19.

p τὸ δὲ μέγιστον] Ex Bessarionis ver-

γὰρ ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμελόμενοι χρῶνται, ἢ οἷσπερ [a] οἱ τὰ ἴδια οἰκονομοῦντες,) [b] οἷς οἱ ἐπιστάμενοι χρῆσθαι, καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ καλῶς πράττουσιν· οἱ δὲ μὴ ἐπιστάμενοι, ἀμφοτέρωθι πλημμελοῦσιν.

CAP. V.

DE REVOCANDIS AD PRISTINAM FORTITUDINEM ET FELICITATEM ATHENIENSIBUS.

Περικλεῖ δέ ποτε, τῷ [c] τοῦ πάνυ Περικλέους υἱῷ, διαλεγόμενος, Ἐγώ τοι, ἔφη, ὦ Περίκλεις, ἐλπίδα ἔχω, σοῦ [d] στρατηγήσαντος ἀμείνω τε καὶ ἐνδοξοτέραν τὴν πόλιν εἰς τὰ πολεμικὰ ἔσεσθαι, καὶ τῶν πολεμίων κρατήσειν. Καὶ ὁ Περικλῆς, Βουλοίμην ἂν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἃ λέγεις· ὅπως δὲ ταῦτα γένοιτ᾽ ἂν, οὐ δύναμαι γνῶναι. Βούλει οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, διαλογιζόμενοι περὶ αὐτῶν ἐπισκοπῶμεν, ὅπου
2 ἤδη τὸ δυνατόν ἐστιν; Βούλομαι, ἔφη. Οὐκοῦν, οἶσθα, ἔφη, ὅτι πλήθει μὲν οὐδὲν μείους εἰσὶν Ἀθηναῖοι Βοιωτῶν; Οἶδα

sione et Edit. Castal. δὲ addidit Zeune; καὶ τὸ μέγ. malebat Wolf ad Reizii Opuscula p. 101.

q (οὐ γὰρ — οἰκονομοῦντες)] Cum eadem res, quæ brevioribus verbis absoluta fuit, pluribus hic repetatur inutiliter (additum enim γὰρ nullam hic argumento vim addit) seclusi verba nescio unde in locum alienum illata, cum in priore editione verba οἱ τὰ ἴδια — χρῆσθαι καὶ seclusissem, quæ commode abesse non possunt, recte monente Weiskio. Libri scripti lacunæ indicium facere videntur in eo, quod alii alia verba omittunt; veluti Paris. III. post χρῶνται legitur ἢ οἷσπερ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ καλῶς πράττουσι: contra desunt verba οἷσπερ οἱ τὰ ἴδια usque ad χρῆσθαι, quæ adulterina censebat Gallus Belin. du Ballu. Florentinus Codex C. omisit verba οἷς οἱ ἐπιστ. usque ad ἀμφοτέρωθι. In Florent. B desunt verba οἰκονομ. οἷς οἱ ἐπιστ. usque ad τὰ κοινά.

a οἱ τὰ ἴδια] Articulum addidit Zeune.

b οἷς οἱ] Vulgatum ὅσοι sic correxit Ernesti; ὡς vel ὥστε οἱ malebat Zeune. De ipso argumento Socratem eadem fere docentem inducit Plato in Politici sect. 2. πότερον τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην καὶ ἔτ᾽ οἰκονόμον θήσομεν, ὡς ἓν πάντα ταῦτα προσαγορεύοντες, ἢ τοσαύτας τέχνας αὐτὰς εἶναι φῶμεν, ὅσαπερ ὀνόματα ἐῤῥέθη. φανερὸν ὡς ἐπιστήμη μία περὶ πάντ᾽ ἐστι ταῦτα. ταύτην δὲ εἴτε βασιλικὴν εἴτε πολιτικὴν εἴτε οἰκονομικήν τις ὀνομάζοι, μηδὲν αὐτῷ διαφερώμεθα. Contra quam sententiam disputat Aristoteles Politicorum I. c. 1. ὅσοι μὲν οὖν οἴονται πολιτικὸν καὶ βασιλικὸν καὶ οἰκονομικὸν καὶ δεσποτικὸν εἶναι τὸν αὐτὸν, οὐ καλῶς λέγουσι· πλήθει γὰρ καὶ ὀλιγότητι νομίζουσι διαφέρειν, ἀλλ᾽ οὐκ εἴδει τούτων ἕκαστον. οἷον ἂν μὲν ὀλίγων, δεσπότην, ἂν δὲ πλειόνων, οἰκονόμον, ἂν δ᾽ ἔτι πλειόνων, πολιτικὸν ἢ βασιλικὸν, ὡς οὐδὲν διαφέρουσαν μεγάλην οἰκίαν ἢ μικρὰν πόλιν. καὶ πολιτικὸν δὲ καὶ βασιλικὸν, ὅταν μὲν αὐτὸς ἐφεστήκῃ, βασιλικὸν, ὅταν δὲ κατὰ λόγους τῆς ἐπιστήμης τῆς τοιαύτης, κατὰ μέρος ἄρχων καὶ ἀρχόμενος, πολιτικόν. Iterum cap. 7. φανερὸν δὲ καὶ ἐκ τούτων ὅτι οὐ ταὐτόν ἐστι δεσποτεία καὶ πολιτική, οὐδὲ πᾶσαι

γάρ, ἔφη. Σώματα δὲ ἀγαθὰ καὶ καλὰ πότερον ἐκ Βοιω-
τῶν οἴει πλείω ἂν ἐκλεχθῆναι, ἢ [e] ἐξ Ἀθηναίων; Οὐδὲ
ταύτῃ μοι δοκοῦσι λείπεσθαι. Εὐμενεστέρους δὲ [f] ποτέρους
ἑαυτοῖς εἶναι νομίζεις; Ἀθηναίους ἔγωγε· Βοιωτῶν μὲν
γὰρ πολλοί, πλεονεκτούμενοι ὑπὸ Θηβαίων, δυσμενῶς αὐτοῖς
ἔχουσιν· Ἀθήνησι δὲ οὐδὲν ὁρῶ τοιοῦτον. Ἀλλὰ μὴν φιλοτι- 3
μότατοί γε καὶ φιλοφρονέστατοι πάντων εἰσίν· ἅπερ οὐχ ἥκισ-
τα παροξύνει κινδυνεύειν ὑπὲρ εὐδοξίας τε καὶ πατρίδος.
Οὐδὲ ἐν τούτοις Ἀθηναῖοι μεμπτοί. Καὶ μὴν προγόνων γε
καλὰ ἔργα οὐκ ἔστιν οἷς μείζω παὶ πλείω ὑπάρχει ἢ Ἀθη-
ναίοις· ᾧ πολλοὶ ἐπαιρόμενοι προτρέπονταί τε ἀρετῆς ἐπιμε-
λεῖσθαι, καὶ ἄλκιμοι γίγνεσθαι. Ταῦτα μὲν ἀληθῆ λέγεις 4
πάντα, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὁρᾷς ὅτι, ἀφ' οὗ ἥ τε σὺν Τολμίδῃ
τῶν χιλίων ἐν [g] Λεβαδείᾳ συμφορὰ ἐγένετο καὶ ἡ μεθ' Ἱπ-
ποκράτους ἐπὶ [h] Δηλίῳ, ἐκ τούτων τεταπείνωται μὲν ἡ τῶν
Ἀθηναίων δόξα πρὸς τοὺς Βοιωτούς, ἐπῆρται δὲ τὸ τῶν
Θηβαίων [i] φρόνημα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· ὥστε Βοιωτοὶ μέν,
οἳ πρόσθεν οὐδ' ἐν τῇ ἑαυτῶν τολμῶντες Ἀθηναίοις ἄνευ
Λακεδαιμονίων τε καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων ἀντιτάττεσ-

ἀλλήλαις αἱ ἀρχαί, ὥσπερ τινὲς φασίν. ἡ μὲν γὰρ ἐλευθέρων φύσει, ἡ δὲ δούλων ἐστί· καὶ ἡ μὲν οἰκονομικὴ μοναρχία· μοναρχεῖται γὰρ πᾶς οἶκος ἡ δὲ πολιτικὴ ἐλευθέρων καὶ ἴσων ἀρχή. Dubitatio de discrimine servorum et liberorum hominum in mentem etiam Weiskio venit; sed locorum Platonis et Aristotelis non recordatus erat vir doctus.

c τοῦ πάνυ] Int. περιβλέπτου s. ἐνδόξου, *celebris illius Periclis filius.* Hic est ille spurius Pericles, oratoris filius, quem Athenienses, Pericli legitimis filiis orbato aliisque miseriis defuncto gratificaturi, ἀνεγράψαντο εἰς τοὺς φράτορας, ὄνομα θέμενοι τὸ αὑτοῦ, sc. *Periclis* v. Plutarch. in Pericle extr. post autem, cum Thrasylo et Erasinide factus prætor, ad Arginusas re male gesta, capitis damnatus est. Olymp. 93. anno 2. vid. ad i. 1. Ernesti.

d στρατηγήσαντος] Leonclavius propter futura sequentia στρατηγήσοντος malebat scriptum: quo non est opus, etiamsi Periclem nondum στρατηγὸν creatum tunc fuisse statuas cum Zeunio. Contra recens creato tamen convenire verba sect. 24. μέλλων στρατηγεῖν censuit Ernesti.

e ἐξ Ἀθηναίων;] Ita præeunte Schutzio scripsi. Vulgatum Ἀθηνῶν jam olim Leoncl. corrigi jussit.

f ποτέρους] Edd. primarum ποτέροις correxit Castalio.

g Λεβαδείᾳ] Juntina Λεβαδίᾳ dedit. De prælio vide Thucydidem i. 113. Plutarchum in Pericle c. 18. Agesilao 19. ubi locus prælii assignatur Chæroneæ, Coroneæ et fano Itoniæ Minervæ, a Pausania vero Haliarto. Lebadia est prope Chæroneam, vel potius inter Chæroneam, et Haliartum media; unde dissensus scriptorum de loco prælii tollitur, monente Ernestio. Addo locum Æschinis de Legatione p. 254. τὴν Τολμίδου στρατηγίαν, ὃς χιλίους ἐπιλέκτους ἔχων Ἀθηναίων διὰ μέσης Πελοποννήσου πολεμίας οὔσης διεξήει.

h Δηλίῳ] Accidit hoc prælium Olympiadis 89. anno 1. eique ipse Socrates interfuisse dicitur apud Strabonem et Diogenem. Cf. Thucyd. 5, 93, seqq.

i φρόνημα] Juntina omisit; deinceps

θαι, [a] νῦν ἀπειλοῦσιν αὐτοὶ καθ' αὑτοὺς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικήν· Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ πρότερον, ὅτε Βοιωτοὶ μόνοι ἐγένοντο, πορθοῦντες τὴν Βοιωτίαν, φοβοῦνται, μὴ Βοιωτοὶ δῃώσωσι τὴν Ἀττικήν. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἀλλ' αἰσθάνομαι μὲν, ἔφη, ταῦτα οὕτως ἔχοντα· δοκεῖ δέ μοι ἀνδρὶ ἀγαθῷ ἄρχοντι νῦν [b] εὐαρεστοτέρως διακεῖσθαι ἡ πόλις. [c] τὸ μὲν γὰρ θάρσος ἀμέλειάν τε καὶ ῥᾳθυμίαν καὶ ἀπείθειαν ἐμβάλλει, ὁ δὲ φόβος προσεκτικωτέρους τε καὶ εὐπειθεστέρους

6 καὶ εὐτακτοτέρους ποιεῖ. [d] Τεκμήραιο δ' ἂν τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσίν. ὅταν μὲν γὰρ δήπου μηδὲν φοβῶνται, μεστοί εἰσιν ἀταξίας· [e] ἔστ' ἂν δὲ ἢ χειμῶνα ἢ [f] πολεμίους δείσωσιν, οὐ μόνον τὰ κελευόμενα πάντα ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ σιγῶσι [g] καραδοκοῦντες τὰ προσταχθησόμενα, ὥσπερ [h] χορευταί.

7 Ἀλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Περικλῆς, εἴγε νῦν μάλιστα πείθοιντο, ὥρα ἂν εἴη λέγειν, πῶς ἂν αὐτοὺς προτρεψαίμεθα πάλιν [i] ἀνερασθῆναι τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς τε καὶ εὐκλείας

8 καὶ εὐδαιμονίας. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ μὲν ἐβουλόμεθα χρημάτων αὐτοὺς, ὧν οἱ ἄλλοι εἶχον, ἀντιποιεῖσθαι,

ὥστε Βοιωτῶν margo Steph. nescio unde annotavit.

a νῦν] Vossianus I. νῦν ἂν habet: quod non spernendum videtur. Ceterum omissa quædam de disciplina militum Atticorum prava et corrupta a librariis esse suspicatur Weiske. Satis tamen ea simul cum sua causa perspicitur ex oratione Socratis τὸ μὲν γὰρ θάρσος — ποιεῖ.

b εὐαρεστοτέρως] Ex margine Steph. adscivi; quod analogiæ magis convenit, quam quod vulgo legitur εὐαρεσκοτέρως. Nullibi δυσάρεσκος legitur, ubique δυσάρεστος, quanquam Diphili locus est apud Athenæum vi. p. 247. ubi forma prior legitur, unde deductum δυσαρεσκομένην Hesychius interpretatur ἀπαρεσκομένη.

c τὸ μὲν γὰρ θάρσος] Hoc illud ipsum est, propter quod Scipio Nasica, ut historici tradunt, Carthaginem, cotem virtutis Romanæ, negabat delendam, ne metu ablato æmulæ luxuriari felicitas urbis Romæ inciperet. Flor. II. xv. 5. Hindeb. Vid. Simps. Conf. Upton. *B.*

d τεκμήραιο] Juntina τεκμήριον δ' ἂν καὶ ἀπὸ dat.

e ἔστ' ἂν] hanc Edd. pr. lectionem restituit Zeune et Schütz in locum Stephaniani ὅταν.

f πολεμίους] Ita Vossianus I. idem conjecerat Brodæus, cum vulgo πολέμους legeretur. Sententiam eandem posuit Polybius vi. 42. et Dio Chrysost. Orat. xxxi. p. 360. B.

g καραδοκοῦντες] Juntina παραδοκοῦντες habet. Causam cur διακαρ. legendum censeret Toupius, comminisci nullam potui.

h χορευταὶ] Hi videlicet semper coryphæum respiciunt.

i ἀνερασθῆναι] Ita vulgatum ἀνερεθισθῆναι correxi, suadente lectione Vossiani I. ἀνερατισθῆναι, quod Ernesti in ἀνερατίσαι mutabat. ἀνερεθίσαντες μνησθῆναι corrigebat Reiske, ἀντερασθῆναι Zeune. Nostram scripturam firmat Andocides p. 63. ὑστέρῳ πάλιν χρόνῳ τῆς γραὸς ἀνηράσθη, καὶ κομίζεται αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν.

k μάλιστ' ἂν] Edd. pr. ἂν omittunt, et deinceps τοῦ μὲν ἀρισταῖς dant, quod Brodæus in μὲν ἀρισταῖς mutari voluit.

l ἀκηκοότας] Zeune interpretatur *cum ipsi audiverint:* in qua sententia γε vel δὴ addendum fuisse censet Weiske, qui

ἀποδεικνύντες αὐτοῖς ταῦτα πατρῷά τε ὄντα καὶ προσήκοντα, [k] μάλιστα ἂν οὕτως αὐτοὺς ἐξορμῷμεν ἀντέχεσθαι τούτων· ἐπεὶ δὲ τοῦ μετ' ἀρετῆς πρωτεύειν αὐτοὺς ἐπιμελεῖσθαι βουλόμεθα, τοῦτ' αὖ δεικτέον ἐκ παλαιοῦ μάλιστα προσῆκον αὐτοῖς, καὶ ὡς, τούτου ἐπιμελούμενοι, πάντων ἂν εἶεν κράτιστοι. Πῶς οὖν ἂν τοῦτο διδάσκοιμεν; Οἶμαι μὲν, εἰ τούς 9
γε παλαιοτάτους, ὧν ἀκούομεν, προγόνους αὐτῶν ἀναμιμνήσκοιμεν αὐτοὺς ([l] ἀκηκοότας) ἀρίστους γεγονέναι. Ἆρα 10
λέγεις τὴν τῶν θεῶν κρίσιν, ἣν [m] οἱ περὶ Κέκροπα δι' ἀρετὴν ἔκριναν; Λέγω γὰρ, καὶ τὴν Ἐρεχθέως γε [n] τροφὴν καὶ γένεσιν, καὶ τὸν πόλεμον τὸν ἐπ' ἐκείνου γενόμενον πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἐχομένης [o] ἠπείρου πάσης, καὶ τὸν ἐφ' Ἡρακλειδῶν πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ πάντας τοὺς [p] ἐπὶ Θησέως πολεμηθέντας, ἐν οἷς πᾶσιν ἐκεῖνοι δῆλοι γεγόνασι τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἀνθρώπων ἀριστεύσαντες. [q] Εἰ δὲ βούλει, ἃ ὕστερον 11
οἱ ἐκείνων μὲν [r] ἀπόγονοι, οὐ πολὺ δὲ πρὸ ἡμῶν γεγονότες, ἔπραξαν, τὰ μὲν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἀγωνιζόμενοι πρὸς [s] τοὺς κυριεύοντας τῆς τε Ἀσίας πάσης καὶ τῆς Εὐρώπης μέχρι

contra *ἀκηκοότας* interpretatur ita, ut cum *προγόνους — ἀρίστους γεγονέναι* jungatur. Mihi vero primum verbum *ἀκούειν* repetitum displicet; deinde tempus præteritum *ἀκηκοότας*; denique valde dubito an uti *εὖ* et *κακῶς ἀκούειν* dicitur, ita etiam *ἀκούει ἀγαθὸς γεγονέναι* alicubi legatur a scriptore Attico usurpatum. Igitur verbum multas ob causas suspectum seclusi.

m *οἱ περὶ Κέκροπα*] Cecrops inter Neptunum et Minervam de dominio Atticæ certantes judex sedisse dicebatur. Fabulam præter alios narrat Apollodorus iii. 13.

n *τροφὴν*] De qua Ilias *β*, 548. *ὅν ποτ' Ἀθηναίη θρέψε* et Apollodorus iii. 13. *Γένεσιν* Erechthei ex Minerva et Vulcano nati ex conjectura Leisneri suadente Ernestio in *ξένισιν* mutavit Zeune, de Cerere ab Erechtheo suscepta hospitio interpretatus. Quam rationem esse durissimam vidit et monuit Weiske. Debebat enim esse *τὴν τῆς Δήμητρος ξένισιν*. Restitui igitur veterem lectionem, quanquam ab interpretibus recentioribus omnibus improbatam; in qua nihil aliud reprehendi potest, nisi quod præpostero loco *γένεσις* post *τροφὴν* nominatur.

o *ἠπείρου*] Græciæ omnis terra continens intelligitur et Peloponneso opponitur. In media enim Bœotia adversus Cadmeos eorumque socios pro Argivis interfectorum sepeliendorum causa bellum hoc gessisse dicuntur Athenienses.

p *ἐπὶ Θησέως*] Contra Amazonas et Thraces gesserunt bella Athenienses. De hac re videndus Diodorus Sicul. L. iv. p. 181. Cæterum hos tres reges tantum commemorat, quia celeberrimi. Conf. Ælian. V. H. v. 13. et ibi Perizon. Ern. Bella, Theseo imperante, gesserunt adversus Amazonas et Thracas. Vid. Isocrat. l. l. Aristid. p. 118. et Plutarch. in Theseo. Zeun. *B.*

q *Εἰ δὲ βούλει*] i. e. *porro*. Exemplum simile Platonis Vol. ii. p. 36. ed. Bipont. apposuit Weiske.

r *ἀπόγονοι*] Intelligit Miltiadem, Themistoclem, Aristidem. Edd. pr. *οἵει ἐκείνων* dant.

s *τοὺς κυριεύσαντας — κατειργασμένους*] Persas eorumque imperii fines dicit.

Μακεδονίας, καὶ πλείστην τῶν προγεγονότων δύναμιν καὶ ἀφορμὴν κεπτημένους, καὶ μέγιστα ἔργα κατειργασμένους, τὰ δὲ καὶ μετὰ Πελοποννησίων ἀριστεύοντες καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν· οἳ δὴ καὶ λέγονται πολὺ διενεγκεῖν
12 τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἀνθρώπων. Λέγονται γάρ, ἔφη. Τοιγαροῦν πολλῶν μὲν μεταναστάσεων ἐν τῇ Ἑλλάδι γογονυιῶν, [a] διέμειναν ἐν τῇ ἑαυτῶν· πολλοὶ δὲ ὑπὲρ δικαίων ἀντιλέγοντες ἐπέτρεπον ἐκείνοις· πολλοὶ δέ, ὑπὸ κρειττόνων ὑβριζόμενοι,
13 κατέφευγον πρὸς ἐκείνους. Καὶ ὁ Περικλῆς, Καὶ θαυμάζω γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, [b] ἡ πόλις ὅπως ποτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον ἔκλινεν. Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ καὶ [c] ἀθληταί τινες διὰ τὸ πολὺ ὑπερενεγκεῖν καὶ κρατιστεῦσαι καταῤῥαθυμήσαντες ὑστερίζουσι τῶν ἀντιπάλων, οὕτω καὶ Ἀθηναίους πολὺ διενεγκόντας ἀμελῆσαι ἑαυτῶν, καὶ διὰ
14 τοῦτο χείρους γεγονέναι. Νῦν οὖν, ἔφη, τί ἂν ποιοῦντες ἀναλάβοιεν τὴν ἀρχαίαν ἀρετήν; Καὶ ὁ Σωκράτης, Οὐδὲν ἀπόκρυφον δοκεῖ μοι εἶναι· ἀλλ' εἰ μέν, ἐξευρόντες τὰ τῶν προγόνων ἐπιτηδεύματα, μηδὲν χεῖρον ἐκείνων ἐπιτηδεύοιεν, οὐδὲν ἂν χείρους ἐκείνων γενέσθαι· εἰ δὲ μή, τούς γε νῦν [d] πρωτεύοντας μιμούμενοι, καὶ τούτοις τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύοντες, ὁμοίως μὲν τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι, οὐδὲν ἂν χείρους ἐκείνων
15 εἶεν· εἰ δ' ἐπιμελέστερον, καὶ βελτίους. [e] Λέγεις, ἔφη, πόῤῥω που εἶναι τῇ πόλει τὴν καλοκἀγαθίαν. πότε γὰρ οὕτως Ἀθηναῖοι, ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι, ἢ πρεσβυτέρους αἰδέσονται; οἳ ἀπὸ τῶν [f] πατέρων ἄρχονται καταφρονεῖν τῶν

a διέμειναν] Hinc Athenienses αὐτόχθονες et γηγενεῖς videri volebant; quorum laudes omnes hic a Xenophonte commemoratas breviter Isocratis Panegyricus enarrat.

b ἡ πόλις ὅπως ποτ' ἐπὶ] Juntinæ lectionem εἰ ἡ πόλις οὕτω ποτ' ἐπὶ reduxerat Zeune, incommodam sane, et sequentibus repugnantem, recte monente Weiskio. Eadem Juntina ἐπὶ χεῖρον dat.

c ἀθληταί τινες] Vulgatam ἄλλοι τινὲς ex Weiskii vel Heinzii (in cujus versione lectio hæc reddita legitur) egregia conjectura correxi. Inepte enim civitati Atheniensium ἄλλοι τινὲς opponuntur' Comparatione eadem breviter defungitur Xenophon I. ii. 24. Ceterum Edd. pr. ἔφη, οἶμαι dant.

d πρωτεύοντας] Lacedæmonios intelligi sequentia etiam docent.

e Λέγεις] Cum Lacedæmonica usus disciplina Athenienses ad virtutem pristinam et antiquam gloriam revocari posse censes, simul mihi dicere videris longe adhuc abesse Athenienses a virtute et καλοκἀγαθίᾳ. Weiske Socrati hæc verba tribuens scribendum censuit ἢ λέγεις — καλοκἀγαθίαν; Alioquin, si Pericli adscribantur, debere esse λέγεις, ἔφη, οὐ πόῤῥω που εἶναι—καλοκἀγαθίαν; Mihi vir doctus a loci sententia plane aberrasse videtur.

γεραιτέρων· ἢ σωμασκήσουσιν οὕτως; οἳ οὐ μόνον αὐτοὶ
εὐεξίας ἀμελοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιμελουμένων καταγε-
λῶσι. Πότε δὲ [g] οὕτω πείσονται τοῖς ἄρχουσιν; οἳ καὶ 16
ἀγάλλονται ἐπὶ τῷ καταφρονεῖν τῶν ἀρχόντων· ἢ πότε οὕτως
ὁμονοήσουσιν; οἵ γε, ἀντὶ μὲν τοῦ συνεργεῖν ἑαυτοῖς τὰ
συμφέροντα, [h] ἐπηρεάζουσιν ἀλλήλοις, καὶ φθονοῦσιν ἑαυτοῖς
μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. μάλιστα δὲ πάντων ἔν τε
ταῖς ἰδίαις συνόδοις καὶ ταῖς κοιναῖς διαφέρονται, καὶ πλείσ-
τας δίκας ἀλλήλοις δικάζονται, καὶ προαιροῦνται μᾶλλον
οὕτω κερδαίνειν ἀπ' ἀλλήλων ἢ συνωφελοῦντες αὐτούς· τοῖς
δὲ κοινοῖς ὥσπερ ἀλλοτρίοις χρώμενοι, περὶ τούτων αὖ μά-
χονται, καὶ ταῖς εἰς τὰ τοιαῦτα δυνάμεσι μάλιστα χαίρου-
σιν. Ἐξ ὧν πολλὴ μὲν [i] ἀπειρία καὶ κακία τῇ πόλει 17
[k] ἐμφύεται, πολλὴ δὲ ἔχθρα καὶ μῖσος ἀλλήλων τοῖς πολί-
ταις ἐγγίγνεται, δι' ἃ ἔγωγε μάλα φοβοῦμαι ἀεί, μή τι
μεῖζον, ἢ ὥστε φέρειν δύνασθαι, κακὸν τῇ πόλει συμβῇ.
Μηδαμῶς, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Περίκλεις, οὕτως ἡγοῦ ἀνη- 18
κέστῳ πονηρίᾳ νοσεῖν Ἀθηναίους. οὐχ ὁρᾷς, ὡς εὔτακτοι μέν
εἰσιν ἐν τοῖς ναυτικοῖς, εὐτάκτως δ' ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι
πείθονται τοῖς [l] ἐπιστάταις, οὐδενῶν δὲ καταδεέστερον ἐν τοῖς
χοροῖς ὑπηρετοῦσι τοῖς [m] διδασκάλοις; Τοῦτο γάρ τοι, 19
ἔφη, καὶ θαυμαστόν ἐστι, τὸ τοὺς μὲν [n] τοιούτους πειθαρ-
χεῖν τοῖς ἐφεστῶσι, τοὺς δὲ ὁπλίτας καὶ τοὺς ἱππεῖς, οἳ
δοκοῦσι καλοκἀγαθίᾳ προκεκρίσθαι τῶν πολιτῶν, ἀπειθεσ-
τάτους εἶναι πάντων. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, Ἡ δὲ ἐν Ἀρείῳ 20

f πατέρων] Margo Steph. πρώτων memorat alicunde.

g οὕτω πείσονται] Ita vulgatum οὗτοι ex conjectura Hindenburgii correxit Ernesti.

h ἐπηρεάζουσιν ἀλλήλοις] Videntur his paululum repugnare, quæ supra dicta sunt sect. 2, 3. Sed ibi, ut opinor, de publico civium amore, patriæque ab hostibus defendendæ studio agitur, quæ quidem virtutes una cum privata illa civium inter se discordia, quam hic vituperat Pericles, consistere poterant. *B.*

i ἀπειρία] Vulgatum hoc vocabulum Ruhnken in ἐπήρεια, Hindenburg in ἀπειροκαλία, Vaticanus I. et Florentinus E. in ἀτηρία, Florentinus B. in ἀπορία mutant. ἀπειρίαν inscitiam rei bellicæ et κακίαν ignaviam interpretatur Weiske. Sed ita nimis anguste circumscribuntur fines malorum, quæ ex corruptis Atheniensium moribus consequi statuit Pericles. Equidem ἀπειροκαλία præferrem, si mutanda est scriptura vulgaris.

k ἐμφύεται] Edd. pr. et Vindob. I. ἐμφυτεύεται.

l ἐπιστάταις] I. e. pædotribis.

m διδασκάλοις] Vide supra ad cap. iv. sect. 4. de χορῶν διδασκαλίᾳ dicta.

n τοιούτους] Edd. pr. τοίους dant.

πάγῳ βουλὴ, ὦ Περίκλεις, οὐκ ἐκ τῶν [a] δεδοκιμασμένων καθίσταται; Καὶ μάλα, ἔφη. Οἶσθα οὖν τινας, ἔφη, κάλλιον ἢ νομιμώτερον ἢ σεμνότερον ἢ δικαιότερον τάς τε δίκας δικάζοντας καὶ τἄλλα πάντα πράττοντας; Οὐ μέμφομαι, ἔφη, [b] τούτοις. Οὐ τοίνυν, ἔφη, δεῖ ἀθυμεῖν, ὡς
21 οὐκ εὐτάκτων ὄντων Ἀθηναίων. Καὶ μὴν ἔν γε τοῖς στρατιωτικοῖς, ἔφη, ἔνθα μάλιστα δεῖ σωφρονεῖν τε καὶ εὐτακτεῖν καὶ πειθαρχεῖν, οὐδενὶ τούτων προσέχουσιν. Ἴσως γὰρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐν τούτοις οἱ ἥκιστα ἐπιστάμενοι ἄρχουσιν αὐτῶν. οὐχ' ὁρᾷς, ὅτι κιθαριστῶν μὲν καὶ χορευτῶν καὶ ὀρχηστῶν οὐδὲ εἷς ἐπιχειρεῖ ἄρχειν μὴ ἐπιστάμενος, οὐδὲ παλαιστῶν οὐδὲ παγκρατιαστῶν; ἀλλὰ πάντες, ὅσοι τούτων ἄρχουσιν, ἔχουσι δεῖξαι, ὁπόθεν ἔμαθον ταῦτα, ἐφ' οἷς ἐφεστᾶσι· τῶν δὲ στρατηγῶν οἱ πλεῖστοι αὐτοσχεδιάζουσιν.
22 Οὐ μέντοι σέ γε τοιοῦτον ἐγὼ νομίζω εἶναι, ἀλλ' οἶμαί σε οὐδὲν ἧττον ἔχειν εἰπεῖν, ὁπότε στρατηγεῖν ἢ ὁπότε παλαίειν ἤρξω μανθάνειν. καὶ πολλὰ μὲν οἶμαί σε τῶν πατρῴων στρατηγημάτων παρειληφότα διασώζειν, πολλὰ δὲ πανταχόθεν [d] συνενηνοχέναι, ὁπόθεν οἷόν τε ἦν μαθεῖν τι ὠφέλιμον εἰς
23 στρατηγίαν. Οἶμαι δέ σε πολλὰ μεριμνᾷν, ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν τι τῶν εἰς στρατηγίαν ὠφελίμων· καὶ ἐάν τι τοιοῦτον αἴσθῃ σεαυτὸν μὴ εἰδότα, ζητεῖν τοὺς ἐπισταμένους ταῦτα, οὔτε δώρων οὔτε χαρίτων φειδόμενον, ὅπως μάθῃς

a δεδοκιμασμένων] Ex iis qui magistratus integri et cum laude gesserant, et post redditam publice factorum rationem judicio populari approbati fuissent.

b τούτοις] Areopagitis, verbis βουλὴ ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ comprehensis.

c πάντες, ὅσοι] Juntinum εἶοι Castalio in οἵ mutavit.

d συνενηνοχέναι] Juntina συνηλοχέναι, voluit συνειλοχέναι dare. Aldina συνενηχέναι. Vulgatam firmant libri Vossiani et Vindob. Sequens μαθεῖν omisit Juntina, ut in sectione 23. verba ἀγνοῶν — σεαυτόν.

e ἔχῃς] Edd. primarum ἔχεις correxit Castalio.

f οὐδ' οἰόμενος] Malim οὐκ οἰόμενος. Respicit autem Socratis ista sect. 22. et 23. οἶμαί σε — οἶμαι δέ σε.

g μεγάλα] Omisit Juntina. Defendunt vero aditum Atticæ terræ Cithæron cum montibus Cerastis et aliis.

h μέση διέζωσται] Montes terræ Atticæ proprii Parnes, Brilessus, Hymettus, Laurium et alii.

i Τί δέ; σὺ ἐκεῖνο] Hæc est lectio Castal. Brodæi et Vossiani I. Pro σὺ in Edd. pr. et Vindob. I. est σὶ, unde Stephanus γε fecerat. Ernesti corrigebat Τί δέ; τό γ' ἐκεῖνο, Hindenburg Τί δέ γε; ἐκεῖνο οὐκ ἀκ. Valkenair Τί δέ; καὶ ἐκεῖνο. Editio Paris. Τί δέ συ ἐκεῖνο habet, narrante Schütz, qui inde lectionem Τί δέ; σὺ

παρ' αὐτῶν ἃ μὴ ἐπίστασαι, καὶ συνεργοὺς ἀγαθοὺς [c] ἔχῃς.
Καὶ ὁ Περικλῆς, Οὐ λανθάνεις με, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ὅτι 24
[f] οὐδ' οἰόμενός με τούτων ἐπιμελεῖσθαι ταῦτα λέγεις, ἀλλ'
ἐγχειρῶν με διδάσκειν, ὅτι τὸν μέλλοντα στρατηγεῖν τούτων
ἁπάντων ἐπιμελεῖσθαι δεῖ. ὁμολογῶ μέντοι κἀγώ σοι ταῦτα.
Τοῦτο δ', ἔφη, ὦ Περίκλεις, κατανενόηκας, ὅτι πρόκειται 25
τῆς χώρας ἡμῶν ὄρη [g] μεγάλα, καθήκοντα ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν,
δι' ὧν εἰς τὴν χώραν εἴσοδοι στεναί τε καὶ προσάντεις εἰσὶ,
καὶ ὅτι [h] μέση διέζωσται ὄρεσιν ἐρυμνοῖς; Καὶ μάλα ἔφη.
[i] Τί δέ; σὺ ἐκεῖνο ἀκήκοας, ὅτι [k] Μυσοὶ καὶ Πισίδαι ἐν 26
[l] τῇ βασιλέως χώρᾳ κατέχοντες ἐρυμνὰ πάνυ χωρία, καὶ
κούφως ὡπλισμένοι, δύνανται πολλὰ μὲν τὴν βασιλέως χώραν
καταθέοντες κακοποιεῖν, αὐτοὶ δὲ ζῆν ἐλεύθεροι; Καὶ τοῦτό
γε, ἔφη, ἀκούω. Ἀθηναίους δ' οὐκ ἂν [m] οἴει, ἔφη, [n] μέχρι 27
τῆς ἐλαφρᾶς ἡλικίας ὡπλισμένους κουφοτέροις ὅπλοις, καὶ
τὰ προκείμενα τῆς χώρας ὄρη κατέχοντας, βλαβεροὺς μὲν
τοῖς πολεμίοις εἶναι, μεγάλην δὲ [o] προβολὴν τοῖς πολίταις
τῆς χώρας κατεσκευάσθαι; Καὶ ὁ Περικλῆς, Πάντ' οἶμαι,
ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ ταῦτα χρήσιμα εἶναι. Εἰ τοίνυν, 28
ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀρέσκει σοι ταῦτα, ἐπιχείρει αὐτοῖς, ὦ
ἄριστε· ὅ τι μὲν γὰρ ἂν τούτων καταπράξῃς, καὶ σοὶ καλὸν
ἔσται καὶ τῇ πόλει ἀγαθόν· ἐὰν δέ τι ἀδυνατῇς, οὔτε τὴν
πόλιν βλάψεις οὔτε σαυτὸν καταισχυνεῖς.

γ' ἐκεῖνο effectam edidit. Equidem cum Valkenario facio.

k Μυσοὶ] Castalio Μυσοί τε dedit. Vatic. I. Πισεῖδαι. Rem eandem narrat noster in Anabasi III. iv. 14.

l τῇ βασιλέως] Edwards τῇ τοῦ β. scriptum malebat, quo non opus esse monuit Zeune. Ita mox est τὴν βασιλέως, et Anabasi l. c.

m οἴει] Edd. primarum οἴῃ revocavit Zeune.

n μέχρι τῆς ἐλαφρᾶς ἡλικίας] Intelligit περιπόλους dictos adolescentes ad ætatis annum vicesimum custodiam finium Atticorum agentes. Cf. de Vectigalibus iv. 47. seqq. Ceterum consilium hoc Socratis Periclis filio datum tam valde placuit viro docto de Paw, ut neglectum ejus ipsi Pericli patri objiceret in crimine. Recherchos sur les Grecs T. I. p. 65.

o προβολὴν] Eleganter h. l. Athenienses dicuntur προβολὴ τοῖς πολίταις τῆς χώρας. Verte, *firmum propugnaculum.* Προβολὴ, interprete Budæo in Comm. Gr. L. proprie dicitur *status pugilis, in procinctu stantis, occasionique inferendæ plagæ imminentis;* adde Cuper. Obs. i. 12. Inde dicitur de *militibus, qui in acie stant, projectis scutis impetum hostium excipientes, tempusque impetum faciendi idoneum speculantes.* Denique dicitur de omni *propugnaculo.* Suid. προβολάς· ἀντὶ τοῦ ἀσφαλείας ἐκ πόλεων ἢ τειχῶν, ἢ ἄλλων δυνάμεως, ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ κράτει γιγνομένων. *B.*

CAP. VI.

GLAUCONEM IMPERITUM ADOLESCENTEM A CAPESSENDA REPUBLICA AVERTIT SOCRATES.

Γλαύκωνα δὲ [a] τὸν Ἀρίστωνος, (ὅτ' ἐπεχείρει δημηγορεῖν, ἐπιθυμῶν προστατεύειν τῆς πόλεως, [b] οὐδέπω εἴκοσιν ἔτη γεγονὼς,) ὄντων ἄλλων οἰκείων καὶ φίλων, οὐδεὶς ἠδύνατο παῦσαι [c] ἑλκόμενόν τε ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ καταγέλαστον
2 ὄντα· Σωκράτης δὲ, εὔνους ὢν αὐτῷ διά τε [d] Χαρμίδην τὸν Γλαύκωνος καὶ διὰ [e] Πλάτωνα, μόνος ἔπαυσεν. Ἐντυχὼν γὰρ αὐτῷ, πρῶτον μὲν εἰς τὸ ἐθελῆσαι ἀκούειν τοιάδε λέξας, κατέσχεν. Ὦ Γλαύκων, ἔφη, [f] προστατεύειν ἡμῖν διανενόησαι τῆς πόλεως; Ἔγωγ', ἔφη, ὦ Σώκρατες. Νὴ Δί', ἔφη· καλὸν γὰρ, εἴπερ τι [g] καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις. δῆλον γὰρ, ὅτι, [h] ἐὰν τοῦτο διαπράξῃ, δυνατὸς μὲν ἔσῃ αὐτὸς τυγχάνειν ὅτου ἂν ἐπιθυμῇς, ἱκανὸς δὲ τοὺς φίλους ὠφελεῖν, [i] ἐπαρεῖς δὲ τὸν πατρῷον οἶκον, αὐξήσεις δὲ τὴν πατρίδα, ὀνομαστὸς δ' ἔσῃ πρῶτον μὲν ἐν τῇ πόλει, ἔπειτα δ' ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἴσως δὲ ὥσπερ Θεμιστοκλῆς καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις·

a τὸν Ἀρίστωνος] Fratrem Platonis philosophi, diversum a Glaucone Charmidæ patre, Platonis patruo.

b οὐδέπω εἴκοσιν] Ut Alcibiades supra I. ii. 40. et in priore Alcibiade Platonis.

c ἑλκόμενον] En locum Platonis in Protagora p. 105. qui nostrum mirifice illustrat: ἐὰν δέ τις ἄλλος ἐπιχειρῇ αὐτοῖς συμβουλεύειν, ὃν ἐκεῖνοι μὴ οἴωνται δημιουργὸν εἶναι, κἂν πάνυ καλὸς ᾖ καὶ πλούσιος καὶ τῶν γενναίων, οὐδέν τι μᾶλλον ἀποδέχονται, ἀλλὰ καταγελῶσι καὶ θορυβοῦσιν, ἕως ἂν ἢ αὐτὸς ἀποστῇ ὁ ἐπιχειρῶν λέγειν καταθορυβηθεὶς ἢ οἱ τοξόται (ministri publici, Athenis etiam Scythæ dicti) αὐτὸν ἀφέλκωσιν ἢ ἐξαίρωνται κελευόντων τῶν πρυτανέων. Jocose Aristophanes Acharnensium versu 45. cum præco exclamasset τίς ἀγορεύειν βούλεται, et Amphitheus ad dicendum surrexisset, præconem facit Scythas advocantem versu 54. οἱ τοξόται; Dicæopolin vero de injuria ista conquerentem ἀδικεῖτε τὴν ἐκκλησίαν τὸν ἄνδρ' ἀπάγοντες versu 56.

d Χαρμίδην] De quo vide infra ad cap. 7.

e Πλάτωνα] Philosophum, cujus mentionem in libris Xenophontis fieri negavit Gellius N. A. xiv. 13. æmulationi id tribuens, quæ fuisse inter eos traditur. Sed hoc ipso loco ad Gellium refellendum usus est jam olim Muretus V. L. v. 14.

f προστατεύειν ἡμῖν] Brodæus memorat lectionem ἡμῶν, minus elegantem.

g καὶ ἄλλο] Minime hæc πλεοναστικῶς eleganter addita censeo cum Ernestio; sed sola copula καὶ Attice abundat. τῶν ἐν ἀνθρώποις est pro τῶν ἀνθρωπίνων dictum.

h ἐὰν τοῦτο] Juntina ἐάν τι dedit, et deinceps verba αὐτὸς — ἱκανὸς δὲ omisit.

i ἐπαρεῖς] Edd. primarum ἐπαίρεις correxit Castal. Deinceps Edd. pr. cum Paris. III. πατρῴους οἴκους habent. Post ἔπειτα eædem Edd. pr. δὲ omittunt.

k τιμᾶσθαι] Weiske addendum censuit ὑπὸ τῆς πόλεως vel ἐν τῇ πόλει, ut est II. i. 28.

l ἀποκρύψῃ] Editionis Romanæ et

ὅπου δ' ἂν ᾖς, παντοιχοῦ περίβλεπτος ἔσῃ. Ταῦτ' οὖν 3
ἀκούων ὁ Γλαύκων ἐμεγαλύνετο, καὶ ἡδέως παρέμενε. Μετὰ
δὲ ταῦτα ὁ Σωκράτης, Οὐκοῦν, ἔφη, τοῦτο μὲν, ὦ Γλαύ-
κων, δῆλον, ὅτι, εἴπερ [k] τιμᾶσθαι βούλει, ὠφελητέα σοι ἡ
πόλις ἐστίν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πρὸς θεῶν, ἔφη, μὴ
τοίνυν [l] ἀποκρύψῃ, ἀλλ' [m] εἰπὲ ἡμῖν, ἐκ τίνος ἄρξῃ τὴν πόλιν
εὐεργετεῖν; Ἐπεὶ δὲ ὁ Γλαύκων [n] διεσιώπησεν, ὡς ἂν 4
[o] τότε σκοπῶν, ὁπόθεν ἄρχοιτο· Ἆρ', ἔφη ὁ Σωκράτης,
ὥσπερ, φίλου οἶκον εἰ αὐξῆσαι βούλοιο, πλουσιώτερον αὐτὸν
ἐπιχειροίης ἂν ποιεῖν, οὕτω καὶ τὴν πόλιν πειράσῃ πλουσιω-
τέραν ποιῆσαι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν πλουσιωτέρα 5
γ' ἂν εἴη, προσόδων αὐτῇ πλειόνων γενομένων; Εἰκὸς γοῦν,
ἔφη. Λέξον δὴ, ἔφη, [p] ἐκ τίνων νῦν αἱ πρόσοδοι τῇ πόλει,
καὶ πόσαι τινές εἰσι; δῆλον γὰρ ὅτι ἔσκεψαι, ἵνα, εἰ μέν
τινες αὐτῶν ἐνδεῶς ἔχουσιν, ἐκπληρώσῃς· εἰ δὲ [q] παραλεί-
πονται, προσποριίσῃς. Ἀλλὰ, μὰ Δί', ἔφη ὁ Γλαύκων,
ταῦτά γε οὐκ ἐπέσκεμμαι. Ἀλλ', εἰ τοῦτο, ἔφη, παρέλιπες, 6
τάς γε δαπάνας τῆς πόλεως ἡμῖν εἰπέ· δῆλον γὰρ, ὅτι καὶ
τούτων τὰς περιττὰς ἀφαιρεῖν [r] διανοεῖ. Ἀλλὰ μὰ τὸν
Δί', ἔφη, οὐδὲ πρὸς ταῦτά πω ἐσχόλασα. Οὐκοῦν, ἔφη,

marginis Steph. lectionem *ἀποκρύψῃς* præferebat Valckenair. Non intelligo, quod ad h. l. egregius vir: *Dicitur*, inquit, *quidem ἐρῶ καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, sed non item μὴ ἀποκρύψῃ*: Exemplum ex Cyrop. VIII. vii. 23. oppositum Zeunio vix sanum est: sed ipse Xenophon supra II. vi. 29. *μὴ σὺ οὖν ἀποκρύπτου με* dixit, et II. iii. 14. *πάντα τὰ ἐν ἀνθρώποις φίλτρα ἐπιστάμενος πάλαι ἀπεκρύπτου*. Recte igitur *μὴ ἀποκρύψῃ* dicitur hic et in Luciani Dial. Meretricio XI. quamquam Codex Parisinus ibi *ἀποκρύψῃς* habet scriptum. Æschyleum *μή τοι με κρύψῃς. τοῦθ' ὅπερ μέλλω παθεῖν* versu 630. Promethei a sententia me dimovere mea non potest.

m *εἰπὲ*] Edd. pr. *εἶπον* dant.

n *διεσιώπησεν*] Edd. pr. *δισώπησεν*, quod Castalio correxit. Quod Edd. quædam habent et Stephani Thes. L. G. hinc attulit *ἐδυσώπησεν*, vulgato elegantius censuit Ernesti, *hæsit* interpretatus. Sed ista notio verbi activi Atticis fuit ignota, et *διασιωπᾷν* est intervallum loquendi facere et meditationi silentium assumere. Infra IV. ii. 10. *διεσιώπησεν — σκοπῶν ὅ τι ἀποκρίναιτο*.

o *τότε*] Schützii conjectura *τόδε* non opus est. Sero tandem hanc cogitationem suscipere volebat videri Glaucon. *σκοπεῖν* est in Edit. Parisina.

p *ἐκ τίνων*] Aristotelis locum Rhetoric. i. 4. hinc ductum, ut videtur, Fr. Portus comparavit: *περὶ μὲν πόρων τὸν μέλλοντα συμβουλεύσειν δέοι ἂν τὰς προσόδους τῆς πόλεως εἰδέναι τίνες καὶ πόσαι· ὅπως, εἴ τέ τις παραλείπεται, προστεθῇ, καὶ εἰ τις ἐλάττων, αὐξηθῇ· ἔτι δὲ τὰς δαπάνας τῆς πόλεως ἁπάσας, ὅπως εἴ τις περίεργος, ἀφαιρεθῇ, καὶ εἰ τις μείζων, ἐλάττων γένηται.*

q *παραλείπονται*] Intellige ex antecedentibus *τινές*.

r *διανοεῖ*] Edd. primarum hanc lectionem Castalio in *διανοεῖς*, Stephanus autem in *διανοῇ* mutavit. Sequens *ἔφη* post *οὐκοῦν* omisit Juntina.

τὸ μὲν πλουσιωτέραν τὴν πόλιν ποιεῖν ἀναβαλούμεθα· πῶς
γὰρ οἷόν τε, μὴ εἰδότα γε τὰ ἀναλώματα καὶ τὰς προσόδους,
7 ἐπιμεληθῆναι τούτων; Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Γλαύκων,
δυνατόν ἐστι καὶ ἀπὸ πολεμίων τὴν πόλιν πλουτίζειν. Νὴ
Δία, σφόδρα γ', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐάν τις αὐτῶν κρείττων ᾖ·
ἥττων δὲ ὢν καὶ [a] τὰ οἰκεῖα προσαποβάλοι ἄν. Ἀληθῆ
8 λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, τόν γε βουλευσόμενον, πρὸς
[b] οὕστινας δεῖ πολεμεῖν, τήν τε τῆς πόλεως δύναμιν καὶ τὴν
τῶν ἐναντίων εἰδέναι δεῖ, ἵνα, ἐὰν μὲν [c] ἡ τῆς πόλεως κρείττων
ᾖ, συμβουλεύῃ ἐπιχειρεῖν τῷ πολέμῳ· ἐὰν δὲ ἥττων τῆς τῶν
9 ἐναντίων, εὐλαβεῖσθαι πείθῃ. Ὀρθῶς λέγεις, ἔφη. Πρῶτον
μὲν τοίνυν, ἔφη, λέξον ἡμῖν τῆς πόλεως τήν τε πεζικὴν καὶ
τὴν ναυτικὴν δύναμιν, εἶτα τὴν τῶν ἐναντίων. Ἀλλά, μὰ
τὸν Δί', ἔφη, οὐκ ἂν ἔχοιμί σοι οὕτως γε ἀπὸ στόματος
εἰπεῖν. Ἀλλ', εἰ γέγραπταί σοι, [d] ἔνεγκε, ἔφη· πάνυ γὰρ
ἡδέως ἂν τοῦτο ἀκούσαιμι. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐδὲ
10 γέγραπταί μοί πω. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ πολέμου συμ-
βουλεύειν [e] τήν γε πρώτην ἐπισχήσομεν· ἴσως γὰρ καὶ διὰ
τὸ [f] μέγεθος αὐτῶν, ἄρτι ἀρχόμενος τῆς προστατείας, οὔπω
ἐξήτακας. Ἀλλά τοι περί γε φυλακῆς τῆς χώρας οἶδ' ὅτι
σοι μεμέληκεν, καὶ οἶσθα, ὁπόσαι τε φυλακαὶ ἐπίκαιροί εἰσι
καὶ ὁπόσαι μή, καὶ ὁπόσοι τε φρουροὶ ἱκανοί εἰσι καὶ ὁπόσοι
μή εἰσι· καὶ τὰς μὲν ἐπικαίρους φυλακὰς [g] συμβουλεύσεις
11 μείζονας ποιεῖν, τὰς δὲ περιττὰς ἀφαιρεῖν. Νὴ Δί', ἔφη ὁ

a τὰ οἰκεῖα προσαποβάλοι] Hæc est lectio Stephani; Juntina τὰ προσόντα ἀποβάλοιο, quod Brodæus in ἀποβάλοιτο mutari voluit, Aldina τὰ προσόντα προσαποβάλοιτο dat. Zeunii conjectura τὰ πρόσθεν ἀποβάλοι facile caremus.

b οὕστινας δεῖ] Edd. pr. οὕστινας δὴ dant; et paulo antea Florent. B. E. βουλευσάμενον.

c ἡ τῆς πόλεως] Articulum Juntina omisit; et statim τῆς ex Vossiano I. demum addidit Ernesti.

d ἔνεγκε] Juntina ἔνεγκαι habet, quæ lectio se probaverat Fischero ad Wellerum p. 280. ed. prioris.

e τήν γε πρώτην] Edd. pr. τήν τε πρώτην dant.

f μέγεθος αὐτῶν] Intellige τῶν πολεμικῶν in πολέμου latentia.

g συμβουλεύσεις] Hanc Vossiani I. lectionem pro συμβουλεύειν dedit Ernesti.

h ἔγωγε] Intellige ἀφαιρεῖν συμβουλεύσω.

i κλέπτεσθαι] Hanc librorum Vaticanorum lectionem conjectura fuit assecutus Valckenair. Vulgatum ἅπτεσθαι ex libro Brodæi et Edd. Castalionis et Bryl. secunda in βλάπτεσθαι mutavit Zeune: *ut agro noceant nostro* vertit Bessarion. In qua scriptura Portus cum Leonclavio ἐκ deletum malebant. Contra ἁρπάζεσθαι Stephanus, ἄγεσθαι Reiske, ἀπάγεσθαι Hindenburg corrigebant.

k ἀτάρ, ἔφη] Juntina ἆ τρέφε dedit, ita

Γλαύκων, ἁπάσας μὲν οὖν [h] ἔγωγε, ἕνεκά γε τοῦ οὕτως
αὐτὰς φυλάττεσθαι, ὥστε [i] κλέπτεσθαι τὰ ἐκ τῆς χώρας.
Ἐὰν δέ τις ἀφέλῃ γ', ἔφη, τὰς φυλακὰς, οὐκ οἴει καὶ
ἁρπάζειν ἐξουσίαν ἔσεσθαι τῷ βουλομένῳ; [k] ἀτὰρ, ἔφη,
πότερον ἐλθὼν αὐτὸς ἐξήτακας τοῦτο, ἢ πῶς οἶσθα, ὅτι κακῶς
φυλάττονται; Εἰκάζω, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ τού-
των, ὅταν μηκέτι εἰκάζωμεν, ἀλλ' ἤδη [l] εἰδῶμεν, [m] τότε
συμβουλεύσομεν; Ἴσως, ἔφη ὁ Γλαύκων, βέλτιον. Εἴς 12
γε μὴν, ἔφη, τἀργύρια οἶδ' ὅτι οὐκ ἀφῖξαι, ὥστ' ἔχειν εἰπεῖν,
διότι [n] νῦν ἐλάττω ἢ πρόσθεν προσέρχεται αὐτόθεν. Οὐ
γὰρ οὖν ἐλήλυθα, ἔφη. Καὶ γὰρ, νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης,
λέγεται [o] βαρὺ τὸ χωρίον εἶναι. ὥστε, ὅταν περὶ τούτου δέῃ
συμβουλεύειν, αὕτη σοι ἡ πρόφασις ἀρκέσει. [p] Σκέψομαι,
ἔφη ὁ Γλαύκων. Ἀλλ' ἐκείνου γέ τοι, ἔφη, οἶδ' ὅτι οὐκ 13
ἠμέληκας, ἀλλ' ἔσκεψαι, πόσον [q] χρόνον ἱκανός ἐστιν ὁ ἐκ
τῆς χώρας γιγνόμενος σῖτος διατρέφειν τὴν πόλιν, καὶ πόσου
εἰς τὸν ἐνιαυτὸν [r] προσδέεται, ἵνα μὴ [s] τούτου λάθῃ σέ ποτε
ἡ πόλις ἐνδεὴς γενομένη, ἀλλ' εἰδὼς, ἔχῃς ὑπὲρ τῶν ἀναγ-
καίων συμβουλεύων τῇ πόλει βοηθεῖν τε καὶ σώζειν αὐτήν.
Λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων, παμμέγεθες πρᾶγμα, εἴγε καὶ
τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθαι δεήσει. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ 14
Σωκράτης, οὐδ' ἂν τὸν ἑαυτοῦ ποτε οἶκον καλῶς τις οἰκήσειεν,
εἰ μὴ πάντα μὲν εἴσεται, ὧν προσδέεται, πάντων δὲ [c] ἐπιμε-
λόμενος ἐκπληρώσει. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ μὲν πόλις ἐκ πλειόνων ἢ

ut cum antecedentibus hæc verba sint copulanda.

l εἰδῶμεν] Edd. pr. ἴδωμεν habent.

m τότε συμβουλεύσομεν] Vossianus I. τότε δὲ dat.

n νῦν ἐλάττω] Noster de Vectigal. c. 4.

o βαρὺ] Pestilenti aëre.

p σκέψομαι] Ita ex Vossiano I. vulgatum σκέπτομαι correxit Ernesti; Fr. Portus malebat σκήπτομαι, quod placuit Hindeburgio. Castalio σκώπτομαι dedit, quod Bessarion vertit, et est in Vaticano I. Scilicet Juntina habet σκόπτομαι. Castalionem cum Schützio sequitur Weiske; sed longa Schützii disputatio persuadere tamen mihi non potuit scribendum σκώπτομαι, contra equidem σκήψομαι scriptum malim.

q χρόνον] Juntina omisit.

r προσδέεται] Hinc Athenis Σιτῶναι et Σιτοφύλακες constituti; hinc σιτοπομπεία annua ex Hellesponto. Vide annotata ad Hellenica I. i. 35. p. 13. et Wolfium ad Demosthenis Leptineam p. 254.

s τούτου λάθῃ σέ] Vulgatum τοῦτό γε correxi ex Vossiano I. qui τούτου dedit, quod Leonclavius et Stephanus voluerunt vulgato substitui. τοῦτο tamen, intellecto κατὰ, velut elegantius cum Ernesto tuetur Zeune. γε Edd. pr. rectius omittunt; sed deinceps male ἔχεις dant. postea βοηθεῖν καὶ σώζειν omisso τε, Juntina.

t ἐπιμελόμενος] Editio Paris. monente Schützio ἐπιμελούμενος dedit.

[a] μυρίων οἰκιῶν συνέστηκε, χαλεπὸν δέ ἐστιν ἅμα τοσούτων οἴκων ἐπιμελεῖσθαι, πῶς οὐχ᾽ ἕνα, [b] τὸν τοῦ Θείου, πρῶτον ἐπειράθης αὐξῆσαι; δέεται δέ. κἂν μὲν τοῦτον δύνῃ, καὶ πλείοσιν ἐπιχειρήσεις· [c] ἕνα δὲ μὴ δυνάμενος ὠφελῆσαι, πῶς ἂν πολλούς γε δυνηθείης; ὥσπερ εἴ τις ἓν τάλαντον μὴ δύναιτο φέρειν, πῶς οὐ φανερὸν, ὅτι πλείω γε φέρειν οὐδ᾽
15 ἐπιχειρητέον αὐτῷ; Ἀλλ᾽ ἔγωγ᾽, ἔφη ὁ Γλαύκων, ὠφελοίην ἂν τὸν τοῦ Θείου οἶκον, εἴ μοι ἐθέλοι πείθεσθαι. Εἶτα, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸν Θεῖον οὐ δυνάμενος πείθειν, Ἀθηναίους πάντας μετὰ τοῦ Θείου νομίζεις δυνήσεσθαι ποιῆσαι πείθεσ-
16 θαί σοι; Φυλάττου, ἔφη, ὦ Γλαύκων, ὅπως μὴ, τοῦ εὐδοξεῖν ἐπιθυμῶν, εἰς τοὐναντίον ἔλθῃς. ἢ οὐχ ὁρᾷς, ὡς σφαλερόν ἐστι τὸ, ἃ μὴ οἶδέ τις, ταῦτα λέγειν ἢ πράττειν; ἐνθυμοῦ δὲ τῶν ἄλλων, ὅσους οἶσθα τοιούτους, οἷοι φαίνονται καὶ λέγοντες, ἃ μὴ ἴσασι, καὶ πράττοντες. πότερά σοι δοκοῦσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐπαίνου μᾶλλον ἢ ψόγου τυγχάνειν; καὶ πότερον θαυμάζεσθαι μᾶλλον ἢ καταφρονεῖσθαι;
17 Ἐνθυμοῦ δὲ καὶ τῶν εἰδότων ὅ τί τε λέγουσι καὶ ὅ τι ποιοῦσι· καὶ, ὡς ἐγὼ νομίζω, εὑρήσεις ἐν πᾶσιν ἔργοις τοὺς μὲν εὐδοκιμοῦντάς τε καὶ θαυμαζομένους ἐκ τῶν μάλιστα ἐπισταμένων ὄντας, τοὺς δὲ κακοδοξοῦντάς τε καὶ καταφρο-
18 νουμένους ἐκ τῶν ἀμαθεστάτων. Εἰ οὖν ἐπιθυμεῖς εὐδοκιμεῖν τε καὶ θαυμάζεσθαι ἐν τῇ πόλει, πειρῶ κατεργάσασθαι ὡς μάλιστα τὸ εἰδέναι, ἃ [d] βούλει πράττειν· ἐὰν γὰρ τούτῳ διενεγκὼν τῶν ἄλλων, ἐπιχειρῇς τὰ τῆς πόλεως πράττειν, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ πάνυ ῥᾳδίως τύχοις ὧν ἐπιθυμεῖς.

a μυρίων] Demosthenes Or. advers. Aristog. T. III. p. 482. ponit numerum Atheniensium vicies mille; in quo consentit Aristoph. Vesp. vers. 709. Ante bellum Persicum tres myriadas numeravit Herodotus V. §. 97. Numerum ædium fere eundem sed obscure tradit Xenophon in Œconom. VIII. 22. Ex hoc numero ædium hominum seu civium ingenuorum additis feminis et servis numerum collegit 50,000 Pauw Recherches sur les Grecs T. I. p 62. Idem tamen numerum eorum detractis servis modo ponit 40,000 ibid. p. 158. Calculus hic aperte est vitiosus.

b τὸν τοῦ Θείου] Juntina τοῦ omisit.

c ἕνα δὲ] In Steph. sec. δὲ excidit.

d βούλει] Edd. pr. βουλῇ. Deinceps τοῦτο διενέγκας Juntina, τοῦτο διενεγκὼν Aldina dat.

e Χαρμίδην] Charmidem, Glauconis filium, Critiæ tutoris patruelem, et cui præterea a genere materno Pyrilampus avunculus erat, omnium suæ ætatis juvenum pulcherrimum et modestissimum Critias Socrati in consuetudinem et disciplinam tradit post pugnam apud Potidæam, ut refert Plato in suavissimo Dialogo nomine Charmidis inscripto. In tam nobili genere juvenis modestia eo

CAP. VII.

CHARMIDEM VERECUNDANTEM AD CAPESSENDAM REM PUBLICAM COHORTATUR SOCRATES.

[e] Χαρμίδην δὲ τὸν Γλαύκωνος ὁρῶν ἀξιόλογον μὲν ἄνδρα
ὄντα, καὶ πολλῷ δυνατώτερον τῶν τὰ πολιτικὰ τότε πραττόν-
των, ὀκνοῦντα δὲ προσιέναι τῷ δήμῳ, καὶ τῶν τῆς πόλεως πραγ-
μάτων ἐπιμελεῖσθαι, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Χαρμίδη, εἴ τις
ἱκανὸς ὢν τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας νικᾷν, καὶ διὰ τοῦτο
αὐτός τε τιμᾶσθαι, καὶ τὴν πατρίδα ἐν τῇ Ἑλλάδι [f] εὐδο-
κιμωτέραν ποιεῖν, μὴ θέλοι ἀγωνίζεσθαι, ποῖόν τινα τοῦτον
νομίζοις ἂν τὸν ἄνδρα εἶναι; Δῆλον ὅτι, ἔφη, μαλακόν τε
καὶ δειλόν. Εἰ δέ τις, ἔφη, δυνατὸς ὢν, τῶν τῆς πόλεως 2
πραγμάτων ἐπιμελόμενος τήν τε πόλιν αὔξειν καὶ αὐτὸς διὰ
τοῦτο τιμᾶσθαι, [g] ὀκνοίη τοῦτο πράττειν, οὐκ ἂν εἰκότως δει-
λὸς νομίζοιτο; Ἴσως, ἔφη. ἀτὰρ πρὸς τί με ταῦτα ἐρωτᾷς;
Ὅτι, ἔφη, οἶμαί σε, δυνατὸν ὄντα, ὀκνεῖν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ
ταῦτα, ὧν ἀνάγκη σοι μετέχειν πολίτῃ γε ὄντι. Τὴν δὲ 3
ἐμὴν δύναμιν, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ἐν ποίῳ ἔργῳ καταμαθὼν, ταῦ-
τά μου [h] καταγιγνώσκεις; Ἐν ταῖς συνουσίαις, ἔφη, αἷς
[i] σύνει τοῖς τὰ τῆς πόλεως πράττουσι· καὶ γὰρ, ὅταν τι
ἀνακοινῶνταί σοι, ὁρῶ σε καλῶς συμβουλεύοντα, καὶ, ὅταν
τι ἁμαρτάνωσιν, ὀρθῶς ἐπιτιμῶντα. Οὐ ταὐτόν ἐστιν, ἔφη, 4
ὦ Σώκρατες, ἰδίᾳ τε διαλέγεσθαι, καὶ ἐν τῷ πλήθει ἀγω-

magis admiranda! Inter decem Piræei archontes Charmidem deinde nominavit Xenophon H. Gr. II. iv. 12. Est etiam in Theage Platonis locus p. 19. Χαρμίδην γὰρ τουτονὶ γιγνώσκετε τὸν καλὸν γενόμενον, τὸν Γλαύκωνος· οὗτός ποτε ἐτύγχανεν ἐμοὶ ἀνακοινούμενος μέλλων ἀσκήσειν στάδιον εἰς Νεμέαν—ἄξιον οὖν πυθέσθαι αὐτοῦ ἃ αὐτῷ ξυνέβη ἀπὸ ταύτης τῆς ἀσκήσεως. Theages collocutus esse cum Socrate ponitur Olympiadis 92 anno 3. Cf. ad Xenophontis Hellenica I. ii. 1. Nescio an idem sit Charmides, qui de paupertate sua queritur, cum antea dives fuisset, in Nostri Symposio iv. sect. 31.

f εὐδοκιμωτέραν ποιεῖν] Pleraque omnia Pindarica carmina, quæ supersunt, in ejusmodi victoriis celebrandis versantur, quorum partem præcipuam facit laus victoris cum patria communicata et poëticis rationibus amplificata.

g ὀκνοίη] Juntina ὀκνοῖ ἤδη, Aldina ὀκνοίη δὴ; Brodæus ὀκνεῖ ἤδη conjecit, quod Castalio edidit.

h καταγιγνώσκεις] Juntina καταμανθάνεις.

i σύνει] Edd. pr. σύνειμι; cum Stephano facit Bessarion.

νίζεσθαι. Καὶ μὴν, ἔφη, ὅγε ἀριθμεῖν δυνάμενος οὐδὲν ἧτ-
τον ἐν τῷ πλήθει ἢ μόνος ἀριθμεῖ, καὶ οἱ κατὰ μόνας ἄριστα
5 κιθαρίζοντες οὗτοι καὶ ἐν τῷ πλήθει κρατιστεύουσιν. Αἰδῶ
δὲ καὶ φόβον, ἔφη, οὐχ ὁρᾷς ἔμφυτά τε ἀνθρώποις ὄντα, καὶ
[a] πολλῷ μᾶλλον ἐν τοῖς [b] ὄχλοις ἢ ἐν ταῖς ἰδίαις ὁμιλίαις
παριστάμενα; [c] Καὶ σέ γε διδάξων, ἔφη, ὥρμημαι, ὅτι
οὔτε τοὺς φρονιμωτάτους αἰδούμενος οὔτε τοὺς ἰσχυροτάτους
φοβούμενος, ἐν τοῖς ἀφρονεστάτοις τε καὶ ἀσθενεστάτοις
6 [d] αἰσχύνει λέγειν. Πότερον γὰρ τοὺς γναφεῖς αὐτῶν ἢ
τοὺς σκυτεῖς ἢ τοὺς τέκτονας ἢ τοὺς χαλκεῖς ἢ τοὺς γεωρ-
γοὺς ἢ τοὺς ἐμπόρους ἢ τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλλομένους,
καὶ [e] φροντίζοντας, ὅ τι ἐλάττονος πριάμενοι πλείονος [f] ἀπο-
δῶνται, [g] αἰσχύνει; ἐκ γὰρ τούτων ἁπάντων [h] ἡ ἐκκλησία
7 συνίσταται. [i] Τί δὲ οἴει διαφέρειν ὃ σὺ ποιεῖς, ἢ τῶν [k] ἀσ-
κητῶν ὄντα κρείττω τοὺς ἰδιώτας φοβεῖσθαι; [l] ἐν γὰρ τοῖς
πρωτεύουσιν ἐν τῇ πόλει (ὧν ἔνιοι καταφρονοῦσί σου) ῥᾳδίως
διαλεγόμενος, καὶ τῶν [m] ἐπιμελουμένων τοῦ τῇ πόλει διαλέ-
γεσθαι πολὺ περιὼν, ἐν τοῖς μηδὲ πώποτε φροντίσασι τῶν πο-
λιτικῶν μηδὲ σοῦ καταπεφρονηκόσιν ὀκνεῖς λέγειν, δεδιὼς μὴ

a πολλῷ] Stephani Editio et Florent. liber A. omittunt.

b ὄχλοις] Conciones recte interpretatur Ernesti; et sic est ἐνοχλεῖν apud Isocratem in Oratione ad Philippum p. 202. ed. Beattianæ: τὸ ταῖς πανηγύρεσιν ἐνοχλεῖν καὶ πρὸς ἅπαντας λέγειν τοὺς συντρέχοντας ἐν αὐτοῖς. ubi est conciones habere, publice dicere. Est etiam locus Platonis in Gorgia sect. 9. ταύτης τῆς πειθοῦς λέγω, τῆς ἐν τοῖς δικαστηρίοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄχλοις, ὥσπερ καὶ ἄρτι ἔλεγον. dixerat vero antea s. 7. de eadem re τὸ πείθειν οἷόν τε εἶναι τοῖς λόγοις καὶ ἐν δικαστηρίῳ δικαστὰς καὶ ἐν βουλευτηρίῳ βουλευτὰς, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιαστὰς, καὶ ἐν ἄλλῳ ξυλλόγῳ παντὶ, ὅστις ἂν πολιτικὸς ξύλλογος γίγνηται.

c Καὶ σέ γε — ὥρμημαι, ὅτι οὔτε] Omissum in Edd. pr. ὅτι addidit Castalio et Bryl. sec. ὥρμημαι εἶτά σu οὔτε dat Vossianus I. quæ lectio arguit olim in h. l. scriptura turbatum fuisse. Priora enim cum ea non bene coëunt, etiam si verba καὶ σέ γε — ὥρμημαι, Charmidæ adhuc tribueris, quod facit Weiske interpretatus: *Eben beginne ich dir selbst unterricht zu geben.* Quam voluit vir doctus esse formulam viri modesti suam audaciam increpantis, quod Socratem de re illi melius quam sibi nota docere susceperit. Ipse in priore Editione Καί τοι σέ γε scripseram; nunc mutatione ea non opus esse video, quamvis vulgarem lectionem mihi videri languere non diffitear.

d αἰσχύνει] Vulgatum αἰσχυνῇ et Juntinæ αἰσχυνεῖ in præsens tempus mutare jussit Stephanus, quod feci præeunte Schützio, quanquam hic αἰσχύνῃ dedit.

e φροντίζοντας] Est periphrasis vocabuli καπήλων. Ad μεταβαλλόμενοι intellige τὰ ὤνια.

f ἀποδῶνται] Juntina οὐ πωλῶνται, quod Brodæus in ἂν πωλῶνται mutat.

g αἰσχύνει;] Juntina etiam h. l. αἰσχυνεῖ, reliquæ αἰσχυνῇ dant.

h ἡ ἐκκλησία συνίσταται] Narrationem ad Alcibiadem mutato nomine ex h. l. transtulit Ælianus V. H. ii. 1. Huc pertinet locus Ciceronis Tuscul. 5. 36. *an quidquam stultius quam quos singulos sicut operarios barbarosque contemnas, eos*

καταγελασθῇς; Τί δ'; ἔφη, οὐ δοκοῦσί σοι πολλάκις οἱ 8
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ὀρθῶς λεγόντων καταγελᾷν; [n] Καὶ
γὰρ καὶ [o] οἱ ἕτεροι, ἔφη. διὸ καὶ θαυμάζω σου, εἰ ἐκείνους,
ὅταν τοῦτο ποιῶσι, ῥᾳδίως χειρούμενος, [p] τούτοις μηδένα τρό-
πον οἴει δυνήσεσθαι προσενεχθῆναι. [q] Ὦ ἀγαθὲ, μὴ ἀγνόει 9
σεαυτὸν, μηδὲ ἁμάρτανε, ἃ οἱ πλεῖστοι ἁμαρτάνουσιν. οἱ γὰρ πολλοὶ ὡρμηκότες ἐπὶ τὸ σκοπεῖν τὰ τῶν ἄλλων πράγματα, οὐ τρέπονται ἐπὶ τὸ ἑαυτοὺς ἐξετάζειν. μὴ οὖν ἀποῤῥαθύμει τούτου, ἀλλὰ διατείνου μᾶλλον πρὸς τὸ σαυτῷ προσέχειν· καὶ μὴ ἀμέλει τῶν τῆς πόλεως, εἴ τι δυνατόν ἐστιν διὰ σὲ βέλτιον ἔχειν. τούτων γὰρ καλῶς ἐχόντων, οὐ μόνον [r] οἱ ἄλλοι πολῖται ἀλλὰ καὶ οἱ σοὶ φίλοι καὶ αὐτὸς σὺ οὐκ ἐλάχιστα ὠφελήσῃ.

CAP. VIII.

CAPTIOSIS ARISTIPPI QUÆSTIONIBUS DE BONO ET PULCRO RESPONDET SOCRATES.

Ἀριστίππου δὲ ἐπιχειροῦντος ἐλέγχειν τὸν Σωκράτη,

esse aliquid putare universos. Contra Aristoteles Politicorum iii. p. 266. ed. Victorii: καθ' ἕνα μὲν οὖν συμβαλλόμενος ὁστισοῦν ἴσως χείρων, ἀλλ' ἔστιν ἡ πόλις ἐκ πολλῶν ὥσπερ ἑστίασις συμφόρητος, καλλίων μιᾶς καὶ ἁπλῆς· διὰ τοῦτο καὶ κρίνει ἄμεινον ὄχλος πολλὰ ἢ εἷς ὁστισοῦν. Quæ philosophi sententia in paucis admodum rebus vera esse videtur.

i Τί δὲ οἴει διαφέρειν] Quidnam discriminis esse statuis? Sic est infra III. xi. 14. πολὺ διαφέρει τὰ αὐτὰ δῶρα τηνικαῦτα ἢ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, διδόναι. Zeune scripserat Τί δέ; οἴει, ut sensui consuleret, ut ait. Mecum facit Weiske.

k ἀσκητῶν] Qui gymnasticæ operam dederunt et adhuc dant. Ita est ἄσκησις III. xiv. 3. et ἰδιωτικῶς ἔχειν est in III. xii. 1.

l ἐν γὰρ τοῖς] Ita cum Stephano vulgatum οὐ γὰρ ἐν correxi; deinde διαλεγομένου dant Edd. pr.

m ἐπιμελουμένων] Juntina ἐπιμελομένων. quæ varietas in Cyri disciplina sæpissime a libris scriptis offertur: deinceps περὶ ὧν Edd. pr.

n Καὶ γὰρ καὶ] Alterum καὶ ex Vossiano I. addidit Ernesti. Exemplum Platonis T. IV. p. 104. καὶ γὰρ σὺ, ubi esse debebat καὶ γὰρ καὶ σὺ apposuit Weiske. Ad sententiam absolvendam intellige καταγελῶσι.

o οἱ ἕτεροι] Leoncl. vertit: *nimirum ab illis aliis:* quod nemo facile intellexerit. Intelligendum est ex antecedd. καταγελῶσι, et οἱ ἕτεροι opponuntur h. l. τοῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Homines intelligit Socrates, quibuscum quotidie versabatur, sermonesque conferebat Charmides, etiam τοὺς πρωτεύοντας, quos longe superabat dicendo. *H.*

p τούτοις μηδένα] Vulgatum τούτοις δὲ μηδ. ex Vossiano I. in γε mutavit Ernesti; equidem inutilem particulam cum Editione Paris. et Vindob. omittere malui, suadente etiam Ernesto.

q Ὦ ἀγαθὲ] Paris. III. ὦγαθὲ dat. Ad hunc locum respexisse Ciceronem in Epistola ad Quintum fratrem iii. 6. *Cessator esse noli et illud* γνῶθι σεαυτὸν *noli putare ad arrogantiam minuendam solum esse dictum, verum etiam ut bona nostra norimus:* annotavit Ernesti.

ὥσπερ αὐτὸς ὑπ' ἐκείνου [a] τὸ πρότερον ἠλέγχετο, [b] βουλόμενος τοὺς συνόντας ὠφελεῖν ὁ Σωκράτης, ἀπεκρίνατο, οὐχ ὥσπερ οἱ φυλαττόμενοι μή πῃ ὁ λόγος [c] ἐπαλλαχθῇ, ἀλλ'
2 [d] ὡς ἂν πεπεισμένοι μάλιστα πράττοιεν τὰ δέοντα. Ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἤρετο, εἴ τι εἰδείη ἀγαθὸν, ἵνα, εἴ τι εἴποι τῶν τοιούτων, οἷον ἢ [e] σιτίον, ἢ ποτὸν, ἢ χρήματα, ἢ ὑγίειαν, ἢ ῥώμην, ἢ τόλμαν, δεικνύῃ δὴ τοῦτο κακὸν ἐνίοτε ὄν. ὁ δὲ εἰδὼς, ὅτι, ἐάν τι ἐνοχλῇ ἡμᾶς, δεόμεθα τοῦ παύσοντος,
3 ἀπεκρίνατο, [f] ᾗπερ καὶ ποιεῖν κράτιστον. [g] Ἆρα γὰρ, ἔφη, ἐρωτᾷς με, εἴ τι οἶδα πυρετοῦ ἀγαθόν; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Ἀλλὰ ὀφθαλμίας; Οὐδὲ τοῦτο. Ἀλλὰ λιμοῦ; Οὐδὲ λιμοῦ. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴγ' ἐρωτᾷς με, εἴ τι ἀγαθὸν οἶδα, ὃ μηδενὸς ἀγαθόν ἐστιν, οὔτ' οἶδα, ἔφη, οὔτε δέομαι.

4 Πάλιν δὲ τοῦ Ἀριστίππου ἐρωτῶντος αὐτὸν, εἴ τι εἰδείη καλόν; Καὶ πολλὰ, ἔφη. Ἆρ' οὖν, ἔφη, πάντα ὅμοια ἀλλήλοις; Ὡς οἷόν τε μὲν οὖν, ἔφη, ἀνομοιότατα ἔνια. Πῶς οὖν, ἔφη, τὸ τῷ καλῷ ἀνόμοιον καλὸν ἂν εἴη; Ὅτι, νὴ Δί', ἔφη, ἔστι μὲν τῷ καλῷ πρὸς δρόμον ἀνθρώπῳ ἄλλος

r οἱ ἄλλοι πολῖται] Articulum ex Ald. Junt. Steph. et MS. revocavit Ernesti. Deinceps ὠφεληθήσῃ habet Vossianus liber I.

a τὸ πρότερον] Compara II. cap. 1.

b βουλόμενος — ὠφελεῖν] Exemplis sermonum singulorum cum amicis de rebus ad ipsos pertinentibus habitorum subito Xenophon hoc et sequenti capite interponit varias definitiones Socrati quasi extortas a sophistis invidiosis. Quæstionibus enim eorum captiosis ita respondit Socrates, ut semper amicorum præsentium rationem haberet, eorumque utilitati prospiceret. Capite demum decimo et sequentibus ad extremum usque librum tertium Xenophon continuat exempla sermonum singulorum cum amicis et discipulis vel cum civibus in amicorum præsentium usum habitorum. Modum, quo prospicere discipulorum commodis præsentium conabatur Socrates, dum ad captiosas Aristippi quæstiunculas respondebat, significant verba varia interpretatione et conjecturis vexata.

c ἐπαλλαχθῇ] Valckenario insolens verbum in talibus visum est; igitur scribi maluit, μή πη σπαραχθῇ ὁ λόγος. quam conjecturam in pessimis viri egregii habeo. Ernesti vulgatum interpretatur; *ne quid responderet ejusmodi, quod propter ambiguitatem aliquam detorqueri in alienam ab ipsius mente sententiam posset, aut quo adversarius abuti ad ipsum capiendum posset.* Apposuit idem vir doctus locum Aristotelis Politic. I. 6. ὃ ποιεῖ τοὺς λόγους ἐπαλλάττειν, ambiguos facit: et Euripidis Hippol. 935. ubi ἐπαλλάττοντες λόγοι similiter dicantur. Schütz scribi maluit μή ποι ὁ λ. ἀπαλλαχθῇ interpretatus: *ne sibi causa eripiatur et aliorsum* i. e. ad alium, *transferatur.* Equidem Ernestianam rationem sequerer, nisi sequentium verborum sententia mihi obscura etiamnum maneret.

d ὡς ἂν πεπεισμένοι] Quoniam hic non esset locus de demonstratione aut persuasione, sed de modo bene docendi, Ernesti putabat Xenophontem scripsisse ὡς ἂν πεπαιδευμένοι κάλλιστα. Cui Schütz respondit, eo ipso Socratem bene docuisse,

ἀνόμοιος, [h] καλὸς πρὸς πάλην· ἔστι δὲ [i] καὶ ἀσπὶς, καλὴ
πρὸς τὸ προβαλέσθαι, ὡς ἔνι ἀνομοιοτάτη τῷ ἀκοντίῳ, καλῷ
πρὸς τὸ σφόδρα τε καὶ ταχὺ φέρεσθαι. Οὐδὲν διαφερόντως, 5
ἔφη, ἀποκρίνῃ μοι, ἢ ὅτε σε ἠρώτησα, εἴ τι ἀγαθὸν εἰδείης.
Σὺ δ' οἴει, ἔφη, ἄλλο μὲν ἀγαθὸν, ἄλλο δὲ καλὸν εἶναι;
οὐκ οἶσθ', ὅτι πρὸς ταὐτὰ πάντα καλά τε καὶ ἀγαθά ἐστι;
πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἀρετὴ οὐ πρὸς ἄλλα μὲν ἀγαθὸν, πρὸς
ἄλλα δὲ καλόν ἐστιν· ἔπειτα οἱ ἄνθρωποι [k] τὸ αὐτό τε καὶ
πρὸς τὰ αὐτὰ καλοὶ κἀγαθοὶ λέγονται· πρὸς τὰ αὐτὰ δὲ
καὶ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων καλά τε κἀγαθὰ φαίνεται·
πρὸς ταὐτὰ δὲ καὶ τἄλλα πάντα, οἷς ἄνθρωποι χρῶνται,
καλά τε καὶ ἀγαθὰ νομίζεται, πρὸς ἅπερ ἂν [l] εὔχρηστα ᾖ.
Ἆρ' οὖν, ἔφη, καὶ κόφινος κοπροφόρος καλόν ἐστιν; Νὴ Δί', 6
ἔφη, καὶ χρυσῆ γε ἀσπὶς αἰσχρὸν, ἐὰν πρὸς τὰ ἑαυτῶν ἔργα
ὁ μὲν καλῶς πεποιημένος ᾖ, ἡ δὲ κακῶς. Λέγεις σὺ, ἔφη,
καλά τε καὶ αἰσχρὰ τὰ αὐτὰ εἶναι; Καὶ νὴ Δία, ἔγωγ', 7
ἔφη, ἀγαθά τε καὶ κακά· πολλάκις γὰρ τό γε [m] λιμοῦ
ἀγαθὸν πυρετοῦ κακόν ἐστιν, καὶ τὸ πυρετοῦ ἀγαθὸν λιμοῦ
κακόν ἐστι· πολλάκις δὲ τὸ μὲν πρὸς δρόμον καλὸν, πρὸς

quod ad veram persuasionem vitæ magistram spectaret, nec spinosis uteretur concertationibus, more Sophistarum, quæ auditores prius ut confiterentur, cogerent, quam ut assentirentur. Weiske πεπεισμένοι refert non ad solos Socratis familiares sed ad omnes eos, qui Socratis doctrina uti velint; τὰ δέοντα interpretatur non officia, sed *quo in quaque re facto opus sit: nicht mit der behutsamkeit dessen der seinen satz behaupten will, sondern so, dass derienige, der seine meinungen annimmt, gebörig verfahren kann.* Mihi locus hic obscurus etiamnum est; nec qui sint, qui πεπεισμένοι dicuntur, intelligo, nisi quod facile video ad Socratis discipulos referri debere; quod tamen sine addito pronomine, post οἱ φυλαττόμενοι, et cum articulus sit omissus, fieri commode posse non videtur. Nec in exemplo sermonis video, quæ Socrates ad τὰ δέοντα referri voluerit.

e σιτίον] Ex Castal. σῖτον recepit Zeune. paulo antea Edd. pr. εἴδει dant, et deinceps δεικνοίη, Paris. III. δεικνύοι.

f ἥπερ] Verborum paulo obscuriorum ὁ δὲ εἰδὼς — κράτιστον sensus, ni fallor, hic est: *Socrates vero, qui haud ignorabat, id omnino esse haberique bonum, quod a nobis propulset molestiam, velut famem, sitim, morbum, vim,* etc. *respondebat ita, ut in vita quotidiana factu esset optimum* h. e. *non respondebat simpliciter aliquid esse bonum, sed cum respectu ad rem malam avertendam. B.*

g Ἆρα γὰρ] Margo Steph. γε pro γὰρ offert.

h καλὸς πρὸς πάλην] Ita ex Vossiano I. vulgatum καὶ ἄλλος πρὸς πάλην correxit Ernesti. Libri Vaticani et Florent E. habent ἄνθρωποι πάντως ἀνόμοιοι· ἄλλος γὰρ πρὸς δρόμον, ἕτερος πρὸς πάλην.

i καὶ ἀσπὶς] Ita Florent. C. Vulgo deest copula.

k τὸ αὐτό τε] Intellige κατά.

l εὔχρηστα] Aldina, Juntina II. εὔχρηστον dant. Ceterum cum h. l. comparandus simillimus Platonis in Hippia p. 35. Vol. II. recte admonente Weiskio.

m λιμοῦ ἀγαθὸν — πυρετοῦ κακὸν] In

πάλην αἰσχρόν· τὸ δὲ πρὸς πάλην καλὸν, πρὸς δρόμον αἰσχρόν. πάντα γὰρ ἀγαθὰ μὲν καὶ καλά ἐστι, πρὸς ἃ ἂν εὖ ἔχῃ, κακὰ δὲ καὶ αἰσχρὰ, πρὸς ἃ ἂν κακῶς.

8 Καὶ οἰκίας δὲ λέγων τὰς αὐτὰς καλάς τε εἶναι καὶ χρησίμους, παιδεύειν ἔμοι γ᾽ ἐδόκει, οἵας χρὴ οἰκοδομεῖσθαι. ἐπεσκόπει δὲ ὧδε· Ἆρά γε τὸν μέλλοντα οἰκίαν, οἵαν χρὴ, ἔχειν τοῦτο δεῖ μηχανᾶσθαι, ὅπως ἡδίστη τε ἐνδιαιτᾶσθαι καὶ χρησιμωτάτη ἔσται; Τούτου δὲ ὁμολογουμένου,
9 Οὐκοῦν ἡδὺ μὲν θέρους ψυχεινὴν ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλεεινήν; Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο [a] συμφαῖεν, Οὐκοῦν ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλεπούσαις οἰκίαις τοῦ μὲν χειμῶνος ὁ ἥλιος εἰς τὰς [b] παστάδας [c] ὑπολάμπει, τοῦ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν παρέχει. οὐκοῦν εἴ γε καλῶς ἔχει ταῦτα οὕτω γίγνεσθαι, οἰκοδομεῖν δεῖ ὑψηλότερα μὲν τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ἵνα ὁ χειμερινὸς ἥλιος μὴ ἀποκλείηται· χθαμαλώτερα δὲ τὰ πρὸς ἄρκτον,
10 [d] ἵνα οἱ ψυχροὶ μὴ ἐμπίπτωσιν ἄνεμοι. Ὡς δὲ [e] συνελόντι

telligi cibum patet, uti τοῦ πυρετοῦ ἀγαθὸν inediam.

a συμφαῖεν] Quod editio Paris. habet, monente Schützio, συμφαίη, conjecit vir doctus, Nagel. Professor olim Altorfinus. Frustra, inquit Schütz, si quid video. Potest enim συμφαῖεν hoc significare: *postquam vero etiam de hac re inter eos convenerat.* Mihi contra lectio Parisina placet, quod in toto hoc capite disputatio ita instituta est, ut unus aliquis familiarium Socrati respondeat.

b παστάδας] Vulgatum ex h. l. laudavit Pollux Onomastici vii. 122. Stobæus contra ex h. l. παραστάδας excerpsit, quod vocabulum præferebat Ernesti, quoniam eodem Noster in Hierone XI. 2. usus sit. At in illo loco παραστάδας cum foris et templis inter ornamenta urbis nominantur; et tamen Ernesti etiam ibi παστάδες restitutum malebat. Sed de toto h. l. et de domorum Græcarum forma partiumque singularum descriptione, quoad ex veterum scriptorum libris rem obscuram assequi potui, in Epimetro dixi.

c ὑπολάμπει — παρέχει] In sententia hypothetica, ut videbatur Weiskio, si cum eo ὑπολάμποι — παρέχοι scripseris, aut ὑπολάμψει — παρέξει parum aut nihil lucratus fueris. Sequens ἡμῶν αὐτῶν Weiske ad dominos ædium referebat, in παστάσι muliebria conclavia sita statuens. Mihi ἡμῶν suspectum de vitio est.

d ἵνα οἱ ψυχροὶ] Stobæus p. 491. hoc ordine h. l. excerpsit: ἵνα μὴ οἱ ψυχροὶ παρεμπίπτωσιν. Idem sectione sequenti ἀσφαλέστερα dedit.

e συνελόντι εἰπεῖν] Aliquot versus ante hanc sectionem excidisse suspicatus est Weiske, quod in hac brevi totius argumenti repetitione verba ὅποι τὰ ὄντα ἀσφαλέστατα τιθοῖτο non habeant in antecedente tractatione quo referantur.

f ποικιλίαι] Plato in Hippia majore p. 41. similiter ποικίλματα καὶ ζωγραφήματα καὶ πλάσματα jungit. Weiske ποικιλίας tectorium aut pictos flores, acanthos vel similia ornamenta intelligit; ego contra opus intestinum, lacunaria et similia artificia interpretor.

g ἐμφανεστάτη] Stobæus ἀσφαλεστάτη alienum ab h. l. habet, sed idem deinceps ἰδόντας dedit pro vulgato ante Zeunium εἰδότας. ubi Reiske τοὺς θεοὺς addi voluit. ἐμφ. est locus maxime conspicuus et excelsus.

h ἀστιβεστάτη] Ex Juntino ἀτιμεστάτης Castalio ἀτιμεστάτη fecit; Aldina

εἰπεῖν, ὅποι πάσας ὥρας αὐτός τε ἂν ἥδιστα καταφεύγοι καὶ τὰ ὄντα ἀσφαλέστατα τιθοῖτο, αὕτη ἂν εἰκότως ἡδίστη τε καὶ καλλίστη οἴκησις εἴη. γραφαὶ δὲ καὶ [f] ποικιλίαι πλείονας εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν ἢ παρέχουσι. Ναοῖς γε μὴν καὶ βωμοῖς χώραν ἔφη εἶναι πρεπωδεστάτην, ἥτις [g] ἐμφανεστάτη οὖσα [h] ἀστιβεστάτη εἴη· ἡδὺ μὲν γὰρ [i] ἰδόντας προσεύξασθαι, ἡδὺ δὲ [k] ἁγνῶς ἔχοντας προσιέναι.

CAP. IX.

SENTENTIÆ SOCRATIS VARIÆ, DE FORTITUDINE, DE SAPIENTIA, DE TEMPERANTIA, ALIISQUE VIRTUTIBUS ET REBUS.

[l] Πάλιν δὲ ἐρωτώμενος, [m] ἡ ἀνδρία πότερον εἴη διδακτὸν ἢ φυσικόν; οἶμαι μὲν, ἔφη, ὥσπερ σῶμα σώματος ἰσχυρότερον πρὸς [n] τοὺς πόνους φύεται, οὕτω καὶ ψυχὴν ψυχῆς ἐῤῥωμενεστέραν πρὸς τὰ δεινὰ φύσει γίγνεσθαι. [o] ὁρῶ γὰρ ἐν

ἀστοιβεστάτη, Florent. A. ἀκριβεστάτη habet; verum dant Stobæus, Steph. Vatic. I. Florent. B. E.

i ἰδόντας πρ.] Prætereuntes, qui adorare vellent, ut respicere possint templa et aras, et in conspectu salutationes facere, intelligit cum I. M. Fabro Schütz, comparato loco Vitruvii i. 7. *ædibus sacris, quorum deorum maxime in tutela civitas videtur esse, et Jovi et Junoni et Minervæ, in celsissimo loco, unde mœnium maxima pars conspiciatur, aræ distribuantur.* alteroque iv. 5. *uti quam plurima pars mœnium e templis deorum conspiciatur—similiter si circum vias publicas erunt ædificia deorum, ita constituantur, uti prætereuntes possint respicere et in conspectu salutationes facere.* Ita Euripideus Eteocles Phœn. 1380. Παλλάδος χρυσασπίδος βλέψας πρὸς οἶκον ηὔξατο.

k ἁγνῶς — προσιέναι] Caste et sine pulvere, ut nec ipsi pulvere aspergantur, nec pedibus excitent pulverem, unde deorum simulacra maculentur, interpretatus Zeune, quem sequitur Weiske; contra vero rectius Schütz: *suave vero etiam* (ipsa templa aditeris) *sic adire posse ut ab omni labe aut piaculo puri accedant:* quod facile contrahi possit in magna viæ celebritate. Ceterum Britannus Edwards verba postrema hujus capitis inde a γραφαὶ δὲ veluti spuria et cum præcedentibus sensu non necessario conjuncta et connexa delenda censuit et seclusit. Nec ego, si abessent, desiderarem; nunc locum suum facile tuebuntur, si memineris πρεπωδεστάτην esse, quæ utile cum pulcro conjunctum habeat.

l Πάλιν δὲ ἐρωτώμενος] Post exempla singulorum sermonum cum amicis de rebus ad ipsos pertinentibus habitorum Xenophon capite antecedente delapsus ad singulas Socratis responsiones et definitiones exponendas ejus consilii causam et ordinis, quem sequitur, rationem exponit verbis βουλόμενος τοὺς συνόντας ὠφελεῖν—πράττοιεν τὰ δέοντα. Ad hoc idem consilium referendum est etiam hujus capitis argumentum, quod responsiones et definitiones varias continet, vel eidem Aristippo, vel alii sophistæ Socratem quæstiunculas vexanti regestas.

m ἡ ἀνδρία πότερον] Edd. pr. excepta Castal. εἰ ἡ ἀνδρεία habent; quod indicio est olim scriptum fuisse in aliis libris εἰ ἡ ἀνδρία εἴη διδακτόν. Stobæus εἴη omisit. p. 94.

n τοὺς πόνους] Stobæus omisso articulo deinceps εἰς τὰ δεινὰ habet.

o ὁρῶ γὰρ] Stobæus ὁρῶ δὲ habet; dein-

τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθεσι τρεφομένους πολὺ διαφέρον-
2 τας ἀλλήλων τόλμῃ. [a] Νομίζω μέντοι πᾶσαν φύσιν μα-
θήσει καὶ μελέτῃ πρὸς ἀνδρίαν αὔξεσθαι. δῆλον μὲν γὰρ, ὅτι
Σκύθαι καὶ Θρᾷκες οὐκ ἂν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα
λαβόντες Λακεδαιμονίοις [b] διαμάχεσθαι· φανερὸν δὲ, [c] ὅτι
καὶ Λακεδαιμόνιοι [d] οὔτ' ἂν Θρᾳξὶν [e] ἐν πέλταις καὶ ἀκον-
τίοις, οὔτε Σκύθαις ἐν τόξοις ἐθέλοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι.
3 Ὁρῶ δ' ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει
διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπιμελείᾳ πολὺ
ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν, ὅτι [f] πάντας χρὴ καὶ
τοὺς εὐφυεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους τὴν φύσιν, ἐν οἷς
ἂν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ
4 μελετᾷν. Σοφίαν δὲ καὶ σωφροσύνην οὐ διώριζεν, ἀλλὰ
[g] τὸν τὰ μὲν καλά τε καὶ ἀγαθὰ γιγνώσκοντα χρῆσθαι
αὐτοῖς, καὶ τὸν τὰ αἰσχρὰ εἰδότα εὐλαβεῖσθαι, σοφόν τε καὶ
σώφρονα ἔκρινε. Προσερωτώμενος δὲ, εἰ τοὺς ἐπισταμένους
μὲν, ἃ δεῖ πράττειν, ποιοῦντας δὲ τἀναντία, σοφούς τε καὶ

ceps idem cum Steph. τόλμῃ dedit, τόλμην Edd. pr.

a Νομίζω] Stobæus μανθάνω habet. De sententia compara supra II. vi. 39.

b διαμάχεσθαι] Juntina simplex μάχεσθαι dedit.

c ὅτι καὶ] Juntina cum Stobæo copulam καὶ omisit.

d οὔτ' ἂν] Hindeburgii conjecturam οὔτ' αὖ scribentis probavit Schütz; mihi vero αὖ ita nimis longe ab initio remotum, et propter antecedens καὶ post ὅτι inutile videtur.

e ἐν πέλταις] Stobæus Θρᾳξὶ πέλταις—Σκύθαις τόξοις habet et ἂν post ἐθέλοιεν omittit.

f πάντας χρὴ] Stobæus πάντα χρὴ habet.

g τὸν τὰ μὲν — καὶ τὸν τὰ] Hæc est lectio Ald. Bessar. Steph. Ern. in qua modus infinitus χρῆσθαι et alter εὐλαβεῖσθαι ab intellecto ὥστε pendere putatur. Juntinum τὸ recepit Leoncl. et Wels. cui ut sequentia responderent, Leonclavius σῶφρον pro σώφρονα, Stephanus σόφου τε καὶ σώφρονος legi malebat. Stephanum sequitur Schütziana Editio. Masculinum τὸν Ernestus ita defendebat ut diceret Socratem non quid sit sapientia, sed qui sapientes dicendi sint; docere voluisse. Edwards verba χρῆσθαι αὐτοῖς καὶ εὐλαβεῖσθαι suspecta habuit, quoniam de scientia hic sermo tantum sit, non de actu. Venit etiam aliquando mihi in mentem concinnius forte τὰ αἰσχρὰ καὶ κακὰ juncta opponi τοῖς καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς. Nunc in vulgata mihi displicet præter omissum εἶναι, si ἔκρινεν *judicabat* interpreteris, verbum geminum χρῆσθαι καὶ εὐλαβεῖσθαι, ipso illo ὥστε, quod intelligi volunt, non satis cum sententia et re ipsa copulatum. Socrates enim σωφροσύνης et σοφίας nullos alios terminos esse ait, nisi eosdem quibus scientia et factum discriminetur. Igitur Stephani lectionem utpote commodiorem multo et ipse præfero, modo libri scripti addicerent!

h οὐδέν γε μᾶλλον] Non magis eos σοφοὺς καὶ ἐγκρατεῖς existimo esse, quam ἀσόφους καὶ ἀκρατεῖς eosdem dicere velim. In utroque enim hominum genere abest causa, ob quam homines σοφοὶ καὶ σώφρονες vel ἐγκρατεῖς vere dicuntur, scientia videlicet boni et veri. Ernestus cum ἄλλο pro μᾶλλον conjiceret scribendum, a sententia aberraverat.

i ἢ ἀσόφους] Schützius τοὺς ἀσόφους edidit, intelligens et copulans cum his

ἐγκρατεῖς εἶναι νομίζοι; [h]Οὐδέν γε μᾶλλον, ἔφη, [i]ἢ ἀσόφους τε καὶ [k]ἀκρατεῖς. πάντας γὰρ οἶμαι προαιρουμένους ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, [l]ἃ ἂν οἴωνται συμφορώτατα αὐτοῖς εἶναι, ταῦτα πράττειν. νομίζω οὖν τοὺς μὴ ὀρθῶς πράττοντας οὔτε σοφοὺς οὔτε σώφρονας εἶναι. Ἔφη δὲ καὶ τὴν 5
δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀρετὴν σοφίαν εἶναι. τά τε γὰρ δίκαια καὶ πάντα, ὅσα ἀρετῇ πράττεται, καλά τε καὶ ἀγαθὰ εἶναι· καὶ οὔτ' ἂν τοὺς ταῦτα εἰδότας ἄλλο [m]ἀντὶ τούτων οὐδὲν προελέσθαι, οὔτε [n]τοὺς μὴ ἐπισταμένους δύνασθαι πράττειν, ἀλλὰ καί, ἐὰν ἐγχειρῶσιν, ἁμαρτάνειν. οὕτω καὶ τὰ [o]καλά τε καὶ ἀγαθὰ τοὺς μὲν σοφοὺς πράττειν, τοὺς δὲ μὴ σοφοὺς οὐ δύνασθαι, ἀλλὰ καί, ἐὰν ἐγχειρῶσιν, ἁμαρτάνειν. ἐπεὶ οὖν τά τε δίκαια καὶ τὰ ἄλλα καλά τε καὶ ἀγαθὰ [p]πάντα ἀρετῇ πράττεται, δῆλον εἶναι, ὅτι καὶ [q]δικαιοσύνη καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα ἀρετὴ σοφία ἐστί. Μανίαν 6
γε μὴν ἐναντίον μὲν ἔφη εἶναι σοφίᾳ, οὐ μέντοι γε τὴν [r]ἀνεπιστημοσύνην μανίαν ἐνόμιζεν. τὸ δὲ ἀγνοεῖν ἑαυτόν, καὶ [s]ἃ

proxima verba σοφούς τε καὶ ἐγκρατεῖς. Equidem, ut antea dixi, refero hæc ad verba τοὺς ἐπισταμένους et reliqua.

k ἀκρατεῖς] Ita Voss. Flor. A. E. ἀσθενεῖς Vatic. I. Flor. B. Vulgatum ἀμαθεῖς cum Hindeburgio et Schützio rejecit Zeune.

l ἃ ἂν οἴωνται] Ita Voss. ἃ οἴονται liber Brodæi, Flor. E. probante Stephano. Ante Zeunium erat ἃ οἷόν τε. Post πράττειν Leoncl. δεῖν addendum suspicabatur.

m ἀντὶ τούτων] Ita Valckenair vulgatum ἄν τι correxit. ἄλλο τι Aldina et Parisina dant.

n τοὺς μὴ ἐπισταμένους] Edd. pr. τοὺς ἐπισταμένους οὐ habent.

o καλά τε καὶ] Ita ex Vossiano I. pro καλά γε καὶ scripsit Ernesti. Schütz γε inferendi vim habere h. l. ait, et ad οὕτω pertinere.

p πάντα ἀρετῇ] Reiske σοφίᾳ malebat; sed is ratiocinii subtilitate aberrasse videtur, quod ita procedit. Justitia et quicquid virtutis nomine venit, pulcrum et honestum est. Hoc qui novit, nihil ei præferet; nec, qui ignorat, studere ei poterit unquam, aut, si fuerit ausus, excidet. Atqui justitia et quicquid bonum honestumque dicitur, ad virtutem pertinet: igitur justitia et reliquæ virtutes omnes scientia constant. Mihi itaque verba οὕτω καὶ — ἁμαρτάνειν ex interpretatione præcedentium οὔτ' ἂν τοὺς ταῦτα εἰδότας — ἁμαρτάνειν orta et superflua esse videntur. Fatetur etiam Weiske sibi de syllogismi rationibus non satis constare, et de loci obscuritate merito conqueritur.

q δικαιοσύνη] Articulum necessario addendum censuit Weiske, ego vero abesse debere ex usu Attico censeo.

r ἀνεπιστημοσύνην] Grammaticus Bibliothecæ Sangermannensis apud Ruhnkenium ad h. l. ex hoc Xenophontis libro ἀδημοσύνην annotavit, quod vir doctus in ἀδαημοσύνην mutat, et olim a Grammatico h. l. lectum fuisse suspicatur.

s ἃ μὴ οἶδε] Vulgarem ordinem μὴ ἃ οἶδε per figuram synchysin excusabat Ernesti cum Dorvillio ad Charitonem p. 92. Verum ordinem dedit Parisiensis Editio. Similis inepta transpositio locum habebat vulgo post οἴεσθαι, ubi importune intrusum καὶ Bessarionis versione et Editione Paris. confisus cum Welsio delevit Zeune.

μὴ οἶδε δοξάζειν τε καὶ οἴεσθαι γιγνώσκειν, [a] ἐγγυτάτω μα-
νίας ἐλογίζετο εἶναι. τοὺς μέντοι πολλοὺς ἔφη, ἃ μὲν οἱ
πλεῖστοι ἀγνοοῦσι, τοὺς διημαρτηκότας τούτων οὔ φάσκειν
μαίνεσθαι· τοὺς δὲ διημαρτηκότας, ὧν οἱ πολλοὶ γιγνώσκου-
7 σι, μαινομένους καλεῖν. ἐάν τε γάρ τις μέγας οὕτως οἴηται
εἶναι, ὥστε κύπτειν τὰς πύλας τοῦ τείχους διεξιὼν, ἐάν τε
οὕτως ἰσχυρὸς, ὥστ' ἐπιχειρεῖν οἰκίας αἴρεσθαι, ἢ ἄλλῳ τῳ
[b] ἐπιτίθεσθαι τῶν πᾶσι δήλων ὅτι ἀδύνατά ἐστι, τοῦτον
μαίνεσθαι φάσκειν· [c] τοὺς δὲ μικρὸν διαμαρτάνοντας οὐ δοκεῖν
τοῖς πολλοῖς μαίνεσθαι, ἀλλ', ὥσπερ τὴν ἰσχυρὰν ἐπιθυμίαν
ἔρωτα καλοῦσιν, οὕτω καὶ τὴν μεγάλην παράνοιαν μανίαν αὐ-
8 τοὺς καλεῖν. Φθόνον δὲ σκοπῶν, ὅ τι εἴη, λύπην μέν τινα ἐξεύ-
ρισκεν αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίαις οὔτε
τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην· ἀλλὰ μόνους ἔφη
φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους.
Θαυμαζόντων δέ τινων, εἴ τις φιλῶν τινα ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ
αὐτοῦ λυποῖτο, ὑπεμίμνησκεν, ὅτι πολλοὶ οὕτω πρός τινας
ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ δύνασθαι περιορᾶν,
ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχοῦσιν, εὐτυχούντων δὲ λυπεῖσθαι. [d] τοῦτο
δὲ φρονίμῳ μὲν ἀνδρὶ οὐκ ἂν συμβῆναι, τοὺς [e] ἠλιθίους δὲ
9 δὴ πάσχειν αὐτό. Σχολὴν δὲ σκοπῶν, [f] τί εἴη, ποιοῦντας

a ἐγγυτάτω] Weiske τὸ ἐγγ. μανίας interpretatur ipsam μανίαν, idque ordinem disputationis flagitare censet. Affert ex Platone vol. ix. p. 11. ὁ τοῦ φιλοσοφεῖν ἐγγὺς positum pro ὁ φιλοσοφῶν; et comparat Latinum *proximus* et *affinis*, quod utrumque vocabulum dicitur pro participe.

b ἐπιτίθεσθαι] Juntina ἐπίθεσθαι dat. Sequens φάσκειν pendet ab antecedente ἔφη.

c τοὺς δὲ μικρὸν] Mihi μικρῶν scribendum videtur propter sententiam, et quoniam in antecedentibus verbum διαμαρτάνειν ubique jungitur genitivo.

d τοῦτο δὲ] Ex Stobæo p. 225. τοῦτο μέντοι dedit cum Zeunio Schütz, quod quare vulgata lectione præstet, equidem non intelligo.

e ἠλιθίους δὲ δὴ] Vulgo erat δὲ δεῖ, Vossianus I. habet δὲ δεῖν. Vatic. I. δὲ ἀεὶ quod conjiciendo assecutus est Reiske; Stobæus cum Bessarione et Brodæo omisit δεῖ, quos duces secutus est Zeune; δὲ δὴ nostrum dedit Stephani secunda Editio, probatum etiam a Schützio.

f τί εἴη] Edd. pr. τίς εἴη, quod Brodæus in ὅτι εἴη mutari voluit. Nostrum ex Stobæo assumserat Stephanus.

g μέν τι] Male Edd. pr. μέντοι, quod vitium præeunte Stobæo correxit Stephanus. Codex Vossianus I. miram habet lectionem: ποιοῦντας μέν τι ὅλως ἅπαντας, σχολάζοντας μέντι τοὺς πλείστους. quam interpolatorem sapere censuit Ernesti; cum quo facit Zeune et Schütz, non ego. Mihi enim supplementum Vossianum adeo necessarium videtur ad ratiocinationem absolvendam, ut texto inserere non dubitaverim verba, quæ vulgo deerant ὅλως ἅπαντας, σχολάζοντας μέντοι. quanquam in Codice est μέντι, quod in δὲ mutari voluit Schütz. Ita non opus est cum Ernesto deinceps scribere καὶ γὰρ καὶ τοὺς πιστεύοντας, etc. Stobæus εὑρίσκειν ἔφη habet ordine inverso.

[g] μέν τι ὅλως ἅπαντας, σχολάζοντας μέντοι τοὺς πλείστους ἔφη εὑρίσκειν· καὶ γὰρ τοὺς πεττεύοντας καὶ τοὺς γελωτοποιοῦντας ποιεῖν τι· πάντας δὲ τούτους ἔφη σχολάζειν· ἐξεῖναι γὰρ αὐτοῖς ἰέναι πράξοντας τὰ βελτίω τούτων. ἀπὸ μέντοι τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χείρω [h] ἰέναι οὐδένα σχολάζειν· εἰ δέ τις [i] ἴοι, τοῦτον, [k] ἀσχολίας αὐτῷ οὔσης, κακῶς ἔφη (τοῦτο) πράττειν.

10 Βασιλεῖς δὲ καὶ ἄρχοντας [l] οὐ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας ἔφη εἶναι, οὐδὲ τοὺς ὑπὸ τῶν τυχόντων αἱρεθέντας, οὐδὲ τοὺς κλήρῳ λαχόντας, οὐδὲ τοὺς βιασαμένους, οὐδὲ τοὺς ἐξαπατήσαντας, ἀλλὰ τοὺς ἐπισταμένους ἄρχειν.

11 Ὁπότε γάρ τις ὁμολογήσειε τοῦ μὲν ἄρχοντος εἶναι τὸ προστάττειν ὅ τι χρὴ ποιεῖν, τοῦ δὲ ἀρχομένου τὸ πείθεσθαι, ἐπεδείκνυεν, [m] ἔν τε νηῒ τὸν μὲν [n] ἐπιστάμενον, ἄρχοντα, τὸν δὲ ναύκληρον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νηῒ πάντας, πειθομένους τῷ ἐπισταμένῳ· καὶ ἐν γεωργίᾳ, τοὺς κεκτημένους ἀγρούς· καὶ ἐν νόσῳ, τοὺς νοσοῦντας· καὶ ἐν σωμασκίᾳ, τοὺς σωμασκοῦντας· καὶ τοὺς ἄλλους πάντας, οἷς ὑπάρχει τι ἐπιμελείας δεόμενον, ἂν μὲν αὐτοὶ ἡγῶνται ἐπίστασθαι, ἐπιμελεῖσθαι· εἰ δὲ μή, τοῖς ἐπισταμένοις οὐ μόνον παροῦσι πειθομένους, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας μεταπεμπομένους, ὅπως ἐκείνοις πειθόμενοι τὰ δέοντα πράττωσιν. ἐν δὲ ταλασίᾳ

h *ἰέναι οὐδένα σχολάζειν*] Intellige *πρὸς τὸ ἰέναι*. otium iis non est ad deteriora transeundi.

i *ἴοι, τοῦτον*] Editio Romana *εἰ δέ τις ἴοι τοῦτο, ἀσχ. πράττειν* dedit.

k *ἀσχολίας αὐτῷ οὔσης*] Weiske dictum interpretatur recte pro *διὰ τὸ ἀσχολίαν αὐτῷ εἶναι*, is aliis nogotiis intentus non animadvertit, se ad deteriora devenire et peccare. Schütz conjecit: *εἰ δέ τις ἴοι σχολάσων, ἀσχολίας αὐτῷ οὔσης, κακῶς ἔφη τοῦτον πράττειν.* Quæ viri docti suspicio me in viam induxit, ut viderem Socratem in disputatione subtili magis quam fructuosa ingeniose sibi opponere *σχολάζειν, ποιεῖν τι, τὰ βελτίω πράττειν* et *κακῶς πράττειν.* Quibus licet ad meliora transire, eos *σχολάζειν* dicebat Socrates; etsi aliquid agere videantur: contra, qui a melioribus ad deteriora transeunt, eos non *σχολάζειν* aiebat, sed potius *πράττειν τὰ χείρω* vel *κακῶς πράττειν*, idque ut faciant, in causa esse non otium, sed potius occupationes, quibus sint distenti. Sed idem vir doctus vulgarem etiam lectionem servari posse censebat, ita interpretatus: *omnibus vero his, ait, otium esse: nihil enim impedire, quo minus statim abeant et meliora faciant: a melioribus autem ut ad deteriora abeat otium esse nemini. Si quis autem abeat* (a melioribus ad pejora) *eum, cum maxime in negotio* (meliora agendi) *constitutum, pessime, ait, facere.*

l *οὐ τοὺς τὰ*] Castalio *οὐδὲ τοὺς τὰ* dedit. Ceterum Socrates in sequentibus sumsit imperium, magistratus et regnum acquiri et obtingere vel hereditate, vel electione, vel sorte, vel vi, vel fraudibus vel scientia.

m *ἔν τε νηῒ*] Leonclaviana et Welsiana *ἐν τῇ νηῒ* dant.

n *ἐπιστάμενον*] Si ex antecedentibus intellexeris *ὅ τι χρὴ ποιεῖν*, non opus erit cum Reiskio *κυβερνᾷν* addere.

καὶ τὰς γυναῖκας ἐπεδείκνυεν ἀρχούσας τῶν ἀνδρῶν, διὰ τὸ
τὰς μὲν εἰδέναι ὅπως χρὴ ταλασιουργεῖν, τοὺς δὲ μὴ εἰδέναι.
12 Εἰ δέ τις πρὸς ταῦτα λέγοι, ὅτι τῷ τυράννῳ ἔξεστι μὴ
πείθεσθαι τοῖς ὀρθῶς λέγουσι· Καὶ πῶς ἂν, ἔφη, ἐξείη μὴ
πείθεσθαι, ἐπικειμένης γε ζημίας, ἐάν τις τῷ εὖ λέγοντι μὴ
πείθηται; ἐν ᾧ γὰρ ἄν τις πράγματι [a] μὴ πείθηται τῷ εὖ
λέγοντι, ἁμαρτήσεται δήπου, ἁμαρτάνων δὲ ζημιωθήσεται.
13 Εἰ δὲ φαίη τις τῷ τυράννῳ ἐξεῖναι καὶ ἀποκτεῖναι τὸν εὖ
φρονοῦντα· Τὸν δὲ [b] ἀποκτείναντα, ἔφη, τοὺς κρατίστους
τῶν συμμάχων οἴει ἀζήμιον γίγνεσθαι, ἢ, ὡς ἔτυχε, ζημιοῦσ-
θαι; [c] πότερον γὰρ ἂν μᾶλλον οἴει σώζεσθαι τὸν ταῦτα
14 ποιοῦντα, ἢ οὕτω καὶ τάχιστ' ἂν [d] ἀπολέσθαι; Ἐρομένου
δέ τινος αὐτὸν, τί δοκοίη αὐτῷ κράτιστον ἀνδρὶ ἐπιτήδευμα
εἶναι, ἀπεκρίνατο, Εὐπραξίαν. Ἐρομένου δὲ πάλιν, εἰ καὶ
τὴν εὐτυχίαν ἐπιτήδευμα νομίζοι εἶναι, Πᾶν μὲν οὖν τοὐναν-
τίον ἔγωγ', ἔφη, τύχην καὶ πρᾶξιν ἡγοῦμαι· τὸ μὲν γὰρ
μὴ ζητοῦντα ἐπιτυχεῖν τινι τῶν δεόντων, εὐτυχίαν [e] οἶμαι
15 εἶναι· τὸ δὲ μαθόντα τι [f] καὶ μελετήσαντα εὖ ποιεῖν, εὐ-
πραξίαν νομίζω· καὶ οἱ τοῦτο ἐπιτηδεύοντες, δοκοῦσί μοι εὖ
πράττειν. Καὶ ἀρίστους δὲ καὶ θεοφιλεστάτους ἔφη εἶναι
ἐν μὲν γεωργίᾳ τοὺς τὰ γεωργικὰ εὖ πράττοντας, ἐν δὲ
ἰατρείᾳ τοὺς τὰ ἰατρικὰ, ἐν δὲ πολιτείᾳ τοὺς τὰ πολιτικά·
τὸν δὲ μηδὲν εὖ πράττοντα, οὔτε χρήσιμον οὐδὲν ἔφη εἶναι
οὔτε θεοφιλῆ.

a *μὴ πείθηται τῷ εὖ λέγοντι*] Omittunt hæc Edd. pr. et Steph. ex Stobæo, ubi bis est *πίθηται*, recepit Leoncl. Ad Hesiodi locum Ἔργων versu 293. *οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτὸς πάντα νοήσει, ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται* respexisse Xenophontem monuit Zeune.

b *ἀποκτείναντα*] Ita cum Stobæo Ernesti, ante quem *ἀποκτείνοντα* erat.

c *πότερον*] Stobæus *πότερα* habet; deinceps *εἴη* Edd. pr. postea *τοῦτο ποιοῦντα* Stobæus.

d *ἀπολέσθαι*] Stobæus *ἀπολεῖσθαι*. Quod Edwards conjecit *κάκιστ' ἂν* pro *τάχιστ' ἂν*, equidem probo propter antecedens *ὡς ἔτυχε ζημιοῦσθαι*.

e *οἶμαι εἶναι*] Juntina cum Stobæo p. 29. omisit.

f *καὶ μελετήσαντα*] Hæc Edd. pr. et Stobæus omittunt, vertit Bessario.

g *τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων*] Brodæus *τῶν περὶ τ. τ. ἐχόντων* malebat, oblitus loci de Republica Lacedæmoniorum i. 3. *ὥσπερ οἱ πολλοὶ τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων ἑδραῖοι εἰσίν.* Utilitatem his Socratis colloquia eam afferebant, ut rationes quisque operis sui recte faciundi intelligere aliisque explicare posset, quod in artificibus vel summis admodum hodieque rarum est. Sed Parrhasio pictori aliam etiam utilitatem attulisse videtur Socraticus sermo, quam explicabo ad sect. 5.

CAP. X.

CUM ARTIFICIBUS DE IPSORUM ARTE DISSERIT, ATQUE ITA PRODESSE IIS STUDET SOCRATES.

Ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ ποτε [g] τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων, καὶ
ἐργασίας ἕνεκα χρωμένων αὐταῖς, διαλέγοιτό [h] τινι, καὶ
τούτοις ὠφέλιμος ἦν. εἰσελθὼν μὲν γάρ ποτε [i] πρὸς Παῤῥά-
σιον τὸν ζωγράφον, καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, Ἆρα, ἔφη,
ὦ Παῤῥάσιε, [k] ἡ γραφική ἐστιν εἰκασία τῶν ὁρωμένων; τὰ
γοῦν κοῖλα καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινὰ,
καὶ τὰ σκληρὰ καὶ τὰ μαλακὰ, καὶ τὰ τραχέα καὶ τὰ
λεῖα, καὶ τὰ νέα καὶ τὰ παλαιὰ σώματα διὰ τῶν χρωμά-
των ἀπεικάζοντες ἐκμιμεῖσθε. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ 2
μὴν τά γε καλὰ εἴδη ἀφομοιοῦντες, ἐπειδὴ οὐ ῥᾴδιον ἑνὶ
ἀνθρώπῳ περιτυχεῖν ἄμεμπτα πάντα ἔχοντι, [l] ἐκ πολλῶν
[m] συνάγοντες τὰ ἐξ ἑκάστου κάλλιστα, οὕτως ὅλα τὰ σώ-
ματα καλὰ ποιεῖτε φαίνεσθαι; Ποιοῦμεν γὰρ, ἔφη, οὕτως. 3
Τί γάρ; ἔφη, [n] τὸ πιθανώτατόν τε καὶ ἥδιστον καὶ φιλικώ-
τατον καὶ ποθεινότατον καὶ ἐρασμιώτατον ἀπομιμεῖσθε τῆς
ψυχῆς ἦθος; ἢ οὐδὲ [o] μιμητόν ἐστι τοῦτο; Πῶς γὰρ ἂν,
ἔφη, μιμητὸν εἴη, ὦ Σώκρατες, ὃ μήτε συμμετρίαν μήτε
χρῶμα μήτε ὧν σὺ εἶπας ἄρτι μηδὲν ἔχει, μηδὲ ὅλως ὁρα-

h τινι] Aldinum et Stephani τισι rejecit et Juntinam lectionem restituit Zeune.

i πρὸς Παῤῥάσιον] Stobæus p. 381. articulum τὸν interserit, contra verba καὶ διαλ. αὐτῷ omittit.

k ἡ γραφική ἐστιν εἰκασία] Ita cum Schützio præeunte Stobæo scripsi. Articulum ἡ Edd. ante εἰκασία positum habebant, ex Stobæo eundem ante γραφικὴ inseruit Ernesti, alterum ante εἰκασία seclusit Zeune.

l ἐκ πολλῶν] Quod fecisse pictorem Zeuxin refert Cicero de Inventione libri secundi initio.

m συνάγοντες] Ex margine Stephanianæ συναγαγόντες aoristum Atticum veluti naturæ rei convenientiorem recepit Zeune, eumque ait ex h. l. relatum esse a Maximo Tyrio Dissert. xxiii. 3.

n τὸ πιθανώτατον] Articulum ex Stobæo recepit Leoncl. τε contra idem Stobæus omittit. οὐ τὸ πιθανώτατον scriptum malebat Stephanus, quod si liber scriptus obtulisset, recepissem. Ceterum omisso vocabulo φιλικώτατον h. l. ita vertit Weiske: *Mahlt ihr auch das ideal des einnehmenden, anmuthsvollen, sehnsucht erweckenden, liebreitzenden charakters der seele!* Equidem gradatim puto Socratem ad majora progredi; itaque τὸ πιθανὸν interpretor vultum, qui spectato-

4 τόν ἐστιν; [a] Ἆρ᾽ οὐκ, ἔφη, γίγνεται ἐν ἀνθρώπῳ [b] τό τε φιλοφρόνως καὶ τὸ ἐχθρῶς βλέπειν πρός τινας; Ἔμοι γε δοκεῖ, ἔφη. Οὐκοῦν [c] τοῦτό γε μιμητὸν ἐν τοῖς ὄμμασιν; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν φίλων ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς ὁμοίως σοι δοκοῦσιν ἔχειν τὰ πρόσωπα οἵ τε φροντίζοντες καὶ οἱ μή; Μὰ Δί᾽, οὐ δῆτα, ἔφη· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς φαιδροὶ, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς σκυθρωποὶ γίγνονται. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ταῦτα δυνατὸν ἀπεικάζειν;
5 Καὶ μάλα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μεγαλοπρεπές τε καὶ ἐλευθέριον καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ ἀνελεύθερον, καὶ τὸ σωφρονητικόν τε καὶ φρόνιμον καὶ τὸ ὑβριστικόν τε καὶ ἀπειρόκαλον καὶ διὰ τοῦ προσώπου καὶ διὰ τῶν σχημάτων καὶ ἑστώτων καὶ κινουμένων ἀνθρώπων [d] διαφαίνει. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα [e] μιμητά; Καὶ μάλα, ἔφη· Πότερον οὖν, ἔφη, νομίζεις ἥδιον ὁρᾷν τοὺς ἀνθρώπους, δι᾽ ὧν τὰ καλά τε κἀγαθὰ καὶ ἀγαπητὰ ἤθη φαίνεται, [f] ἢ δι᾽ ὧν τὰ αἰσχρά τε καὶ πονηρὰ καὶ μισητά; Πολὺ νὴ Δί᾽, ἔφη, διαφέρει, ὦ Σώκρατες.

6 Πρὸς δὲ [g] Κλείτωνα τὸν ἀνδριαντοποιὸν εἰσελθών ποτε, καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, Ὅτι μὲν, ἔφη, ὦ Κλείτων, ἀλλοίους ποιεῖς δρομεῖς τε καὶ παλαιστὰς καὶ πύκτας καὶ παγκρατιαστὰς, [h] ὁρῶ τε καὶ οἶδα· ὃ δὲ μάλιστα ψυχαγω-

ris oculos moratur et quasi invitat ad spectandum diutius, *das interessante.*

o μιμητόν ἐστι] Castalio μιμητέον edidit, ἐστι Stobæus omisit.

a Ἆρα οὐκ] Ausus sum recipere conjecturam in priore Editione propositam, quam unice huic loco convenire puto, non vulgatum οὖν. Nihil enim ex præcedentibus conficitur, sed negantem Parrhasium docet Socrates.

b τότε φιλοφρόνως] Sic ex Stobæo Veneto et Tigurino correxit Ernesti vulgatum πώποτε φιλοφρ. quod Castalio in τό ποτε, Stephanus in πώποτε τὸ mutari voluit. τὸ ante ἐχθρῶς omittit Vatic. I. et Florentinus E.

c τοῦτό γε] Ita pro τόγε ex Vossiano I. scripsit Ernesti.

d διαφαίνει] Ita cum Stobæo et Bessarione Stephanus. διαφέρει Edd. pr.

e μιμητά;] Hoc ex Stobæo recepit Stephani Editio secunda; vulgatum antea vocabulum μιμήματα huic loco non convenit.

f ἢ δι᾽ ὧν τὰ αἰσχρὰ—μισητά] Cum Plinius xxxv. 10. in Parrhasii pictoris operibus laudaverit, *argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris confessione artificum—in lineis extremis palmam adeptus;* difficultatem ex loco Xenophontis subnasci putavit Weiske, ubi Parrhasius animi virtutes maxime amabiles in vultu reddi a pictore posse negat. Multa commentus est vir doctus, ut difficultatem hanc explicaret, laudando sane consilio; tamen a vero aberrasse mihi videtur, nec satis ad hæc verba adtendisse animum, unde cognoscimus Socratem Parrhasio suasisse, ut hominum mores honestos, pulchrosque et amabiles quam malos, tur-

γεῖ διὰ τῆς ὄψεως τοὺς ἀνθρώπους, τὸ [i] ζωτικὸν φαίνεσθαι,
πῶς τοῦτο ἐνεργάζῃ τοῖς ἀνδριᾶσιν; Ἐπεὶ δὲ ἀπορῶν ὁ
Κλείτων οὐ ταχὺ ἀπεκρίνατο, Ἆρ', ἔφη, τοῖς τῶν ζώντων 7
εἴδεσιν ἀπεικάζων τὸ ἔργον, ζωτικωτέρους ποιεῖς φαίνεσθαι
τοὺς ἀνδριάντας; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν τά τε ὑπὸ
τῶν [k] σχημάτων [l] κατασπώμενα καὶ τὰ ἀνασπώμενα ἐν
τοῖς σώμασι, καὶ τὰ συμπιεζόμενα καὶ τα διελκόμενα, καὶ
τὰ ἐντεινόμενα καὶ τὰ ἀνιέμενα ἀπεικάζων, ὁμοιότερά τε
τοῖς ἀληθινοῖς καὶ πιθανώτερα ποιεῖς φαίνεσθαι; Πάνυ μὲν
οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ καὶ [m] τὰ πάθη τῶν ποιούντων τι σωμά- 8
των ἀπομιμεῖσθαι, οὐ ποιεῖ τινα τέρψιν τοῖς θεωμένοις;
Εἰκός γ' οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν μὲν μαμοχένων
ἀπειλητικὰ τὰ ὄμματα ἀπεικαστέον, τῶν δὲ νενικηκότων
[n] εὐφραινομένη ἡ ὄψις μιμητέα; Σφόδρα γε, ἔφη. Δεῖ
ἄρα, ἔφη, τὸν ἀνδριαντοποιὸν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τῷ εἴδει
προσεικάζειν.

Πρὸς δὲ Πιστίαν τὸν θωρακοποιὸν εἰσελθὼν, ἐπιδείξαντος 9
αὐτοῦ τῷ Σωκράτει θώρακας εὖ εἰργασμένους, Νὴ τὴν
Ἥραν, ἔφη, καλόν γε, ὦ Πιστία, τὸ εὕρημα, [o] τὸ τὰ μὲν
δεόμενα σκέπης τοῦ ἀνθρώπου σκεπάζειν τὸν θώρακα, ταῖς
δὲ χερσὶ μὴ κωλύειν χρῆσθαι. Ἀτὰρ, ἔφη, λέξον μοι, ὦ 10
Πιστία, διὰ τί οὔτε ἰσχυροτέρους οὔτε [p] πολυτελεστέρους

pes et odiosos penicillo reddere mallet. In loco Plinii omnia sunt referenda ad *lineas extremas* picturæ; quibus opponit Plinius: *corpora enim pingere et media rerum est quidem magni operis, sed in quo multi gloriam tulerint*.

g Κλείτωνα] Stobæus Κλίτωνα scribit. Hunc plane ignoramus hodie; sup. I. iv. 3. juxta Parrhasium pictorem Polycletum pariter fama celebratum nominavit.

h ὁρῶ τι] Stobæus ὁρῶ γε dat, deinceps ἐργάζῃ simplex Juntina.

i ζωτικὸν] Stobæus ζωτικώτερον habet; unde Stephanus ζωτικωτέρους efficiebat.

k σχημάτων] Σχῆμα est positio hominis aut stantis aut incedentis. In tali positione partes quædam et membra detrahuntur aut sursum trahuntur, alia constringuntur aut distrahuntur, quædam denique intenduntur aut relaxantur: quorum omnium detractionem, retractionem, constrictionem, distractionem, intensionem, et remissionem si fideliter imitatur statuarius, vitæ speciem indit imagini hominis in ære expressæ. *B.*

l κατασπώμενα] Stobæus male καταρτώμενα et deinceps ἀνειμένα habet.

m τὰ πάθη] Stobæus τὰ ἤθη habet, et deinde simplex εἰκαστέον.

n εὐφραινομένη ἡ] Vulgatum εὐφραινομένων ὄψις Valckenair ita corrigebat, ut ἐξ antecedere participium juberet; contra ἡ ὄψις ex Stobæo scripsit Zeune. Quod edidi, conjectando assecutus est etiam Weiske.

o τὸ τὰ μὲν] quod conjecerat Hindeburg, τὸ pro vulgato τῷ ex Vossiano I. edidit Ernesti, qui verba τοῦ ἀνθρώπου suspecta habuit, quod loco incommodo locata illi esse videbantur.

p πολυτελεστέρους] Hoc vocabulum

τῶν ἄλλων ποιῶν τοὺς θώρακας, πλείονος πωλεῖς; Ὅτι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εὐρυθμοτέρους ποιῶ. [a] Τὸν ῥυθμὸν δ', ἔφη, πότερα [b] μέτρῳ ἢ σταθμῷ ἐπιδεικνύων, πλείονος [c] τιμᾷ; οὐ γὰρ δὴ ἴσους γε πάντας οὐδὲ ὁμοίους οἶμαί σε ποιεῖν, εἴγε ἁρμόττοντας ποιεῖς. Ἀλλὰ νὴ Δί', ἔφη, ποιῶ· οὐδὲν
11 γὰρ ὄφελός ἐστι θώρακος ἄνευ τούτου. Οὐκοῦν, ἔφη, σώματά γε ἀνθρώπων τὰ μὲν εὔρυθμά ἐστι, τὰ δὲ [d] ἄῤῥυθμα; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πῶς οὖν, ἔφη, τῷ ἀῤῥύθμῳ σώματι ἁρμόττοντα τὸν θώρακα εὔρυθμον ποιεῖς; Ὥσπερ καὶ ἁρμόττοντα, ἔφη· ὁ ἁρμόττων γάρ ἐστιν εὔρυθμος.
12 Δοκεῖς μοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ εὔρυθμον οὐ καθ' ἑαυτὸ λέγειν, ἀλλὰ πρὸς τὸν χρώμενον· ὥσπερ ἂν εἰ φαίης ἀσπίδα, [e] ᾧ ἐὰν ἁρμόττῃ, τούτῳ εὔρυθμον [f] εἶναι, καὶ χλαμύδα,
13 καὶ τἄλλα ὡσαύτως ἔοικεν ἔχειν τῷ σῷ λόγῳ. Ἴσως δὲ καὶ ἄλλο τι οὐ μικρὸν ἀγαθὸν τῷ ἁρμόττειν πρόσεστι. Δίδαξον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἴ τι ἔχεις. Ἧττον, ἔφη, τῷ βάρει πιέζουσιν οἱ ἁρμόττοντες τῶν ἀναρμόστων, τὸν αὐτὸν σταθμὸν ἔχοντες. οἱ μὲν γὰρ ἀνάρμοστοι, ἢ ὅλοι ἐκ τῶν ὤμων κρεμάμενοι ἢ καὶ ἄλλο τι τοῦ σώματος σφόδρα πιέζοντες, δύσφοροι καὶ χαλεποὶ γίγνονται· οἱ δὲ ἁρμόττοντες, διειλημμένοι τὸ βάρος τὸ μὲν ὑπὸ τῶν κλειδῶν καὶ ἐπωμίδων, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν ὤμων, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ στήθους, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ νώτου, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς γαστρὸς, ὀλίγου δεῖν οὐ φορήματι

vitiosum visum fuisse Ruhnkenio annotavit Ernesti, nulla edita ratione.

a Τὸν ῥυθμὸν δ'] Vulgo omissum δὲ suadente Leonclavio, ex versione Bessarionis addidit Ernesti.

b μέτρῳ] Nempe omnis rhythmus quidem *numero* judicatur, et hoc ipso, ut Aristoteles ait, delectat, quod certo numero continetur: sed numerus ille esse in diversis rebus potest, in *dimensione, pondere, tempore, motu* etc. Hinc Socrati ῥυθμὸς ἐν μέτρῳ καὶ σταθμῷ. Hæc Ernesti ad h. l. sed σταθμὸς qui rhythmo conveniat, non docuit vir doctus. Nec omnino Socrates docere voluit quid sit rhythmus aut quot modis dicatur, sed potius artificem ad accuratius noscendam virtutem eam, qua præstabant loricæ ejus invitare et ducere quæstiunculis variis voluit. Nunc igitur quærit ex Pistia, si majus loricis suis statuit pretium propterea, quod sint alienis εὐρυθμότεροι, quomodo emtoribus ejus virtutis fidem faciat, quove argumento num pondere an mensura ῥυθμὸν eum cupidis demonstret? Quare pro ἐπιδεικνύων scribendum censeo ἀποδεικνύων.

c τιμᾷ] Cum Welsio Ernestus τιμᾷς invexerat, quod relegavit Zeune.

d ἄῤῥυθμα] Edd. pr. ἄρυθμα hic dant; quæ scriptura si ubique peræque servata fuisset, probari poterat.

e ᾧ ἐὰν] Usum Atticum particulæ ἐὰν pro ἂν negat etiam Fischer in Commentariis ad Platonis Cratylum Particula XI. p. IX. et X. n. 21. quamvis Platonis etiam et Xenophontis in Anabasi I. iii. 6. loca afferantur huic nostro similia.

ἀλλὰ [g] προσθήματι ἐοίκασιν. [h] Εἴρηκας, ἔφη, αὐτὸ, δι' 14
ὅπερ ἔγωγε τὰ ἐμὰ ἔργα πλείστου ἄξια νομίζω εἶναι. ἔνιοι
μέντοι τοὺς ποικίλους καὶ τοὺς ἐπιχρύσους θώρακας μᾶλλον
ὠνοῦνται. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴγε διὰ ταῦτα μὴ ἁρμόττοντας
ὠνοῦνται, κακὸν ἔμοι γε δοκοῦσι ποικίλον τε καὶ ἐπίχρυσον
ὠνεῖσθαι. Ἀτὰρ, ἔφη, τοῦ σώματος μὴ μένοντος, ἀλλὰ 15
τοτὲ μὲν κυρτουμένου, τοτὲ δὲ ὀρθουμένου, πῶς ἂν [i] ἀκριβεῖς θώρακες ἁρμόττοιεν; Οὐδαμῶς, ἔφη. Λέγεις, ἔφη, ἁρμόττειν οὐ τοὺς ἀκριβεῖς, ἀλλὰ τοὺς μὴ λυποῦντας ἐν τῇ χρείᾳ. [k] Αὐτὸς, ἔφη, τοῦτο λέγω, ὦ Σώκρατες, καὶ τὰ νῦν ὀρθῶς ἀποδέχῃ.

CAP. XI.

CUM THEODOTA MERETRICE DE ARTE AMATORUM ALLICIENDORUM CONFABULATUR SOCRATES.

Γυναικὸς δέ ποτε οὔσης ἐν τῇ πόλει καλῆς, ᾗ ὄνομα ἦν [l] Θεοδότη, [m] καὶ οἵας συνεῖναι τῷ [n] πείθοντι, μνησθέντος αὐτῆς τῶν παρόντων τινὸς, καὶ εἰπόντος, ὅτι κρεῖττον εἴη λόγου τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς, καὶ ζωγράφους φήσαντος εἰσιέναι πρὸς αὐτὴν ἀπεικασομένους, οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν

f εἶναι] Libri Florentini A. B. C. εἴη dant; deinceps in Juntina σῷ excidit; postea εἴ τι ἔχοις Paris. III.

g προσθήματι] Suspectum sibi vocabulum Weiske in ἐσθήματι vel περιεσθήματι mutari voluit.

h Εἴρηκας — αὐτὸ, δι' ὅπερ] Usitatius dicitur αὐτὸ τοῦτο. Sed sic etiam Plutarchus in Cleomene c. 24. αὐτὸ μὲν, ἔφη, λέγω. ubi Reiske τοῦτο additum malebat.

i ἀκριβεῖς] Sunt qui corporis immoti membris et partibus omnibus tam accurate congruunt, ut levissimus corporis motus eorum usum incommodum et molestum faciat.

k αὐτὸς — λέγω] Ernesti αὐτὸ τοῦτο λέγεις conjecerat scribendum, vulgatam αὐτὸς — λέγεις contra defendit Zeune, velut eodem sensu positam. Schütz αὐτὸ in texto posuit, ceterum Parisinæ Editionis lectionem αὐτὸς — λέγω probans, assentiente Weiskio.

l Θεοδότη] Hunc locum laudat Athenæus V. p. 220. F. Theodote postea cum Alcibiade consuevit, eumque mortuum, muliebri sua veste contectum, cremavit. Vide Athen. XIII. p. 574. F. Eam inter nobilissimas Græciæ meretrices commemorat Libanius T. I. p. 582. Apud Ælianum V. H. XIII. 32. etiam Callisto meretrix commemoratur, quacum habuerit sermonem Socrates.

m καὶ οἵας] Hanc Ernestianam vulgati οἵα correctionem firmavit Florent. E.

n πείθοντι] Intellige vel λόγῳ vel ἀργυρίῳ. Bessario πεινῶντι vertit, quod Castalio edidit.

ἑαυτῆς [a] ὅσα καλῶς ἔχοι· Ἰτέον ἂν εἴη [b] θεασομένους, ἔφη ὁ Σωκράτης· οὐ γὰρ δὴ ἀκούσασί γε [c] τὸ λόγου κρεῖττόν ἐστι καταμαθεῖν. Καὶ ὁ διηγησάμενος, [d] οὐκ ἂν φθάνοιτ',
2 ἔφη, ἀκολουθοῦντες; Οὕτω μὲν δὴ πορευθέντες πρὸς τὴν Θεοδότην, καὶ καταλαβόντες [e] ζωγράφῳ τινὶ παρεστηκυῖαν, ἐθεάσαντο. παυσαμένου δὲ τοῦ ζωγράφου, ὦ ἄνδρες, ἔφη ὁ Σωκράτης, πότερον ἡμᾶς δεῖ μᾶλλον Θεοδότῃ χάριν ἔχειν, ὅτι ἡμῖν τὸ κάλλος ἑαυτῆς ἐπέδειξεν, ἢ ταύτην ἡμῖν, ὅτι ἐθεασάμεθα; Ἆρ' εἰ μὲν ταύτῃ ὠφελιμωτέρα ἐστὶν ἡ ἐπίδειξις, [f] ταύτην ἡμῖν χάριν ἑκτέον· εἰ δὲ ἡμῖν ἡ θέα, ἡμᾶς
3 ταύτῃ. Εἰπόντος δέ τινος, ὅτι δίκαια λέγοι, Οὐκοῦν, ἔφη, αὕτη μὲν [g] ἤδη τε τὸν παρ' ἡμῶν ἔπαινον κερδαίνει, καὶ, ἐπειδὰν εἰς πλείους διαγγείλωμεν, πλείω [h] ὠφεληθήσεται· ἡμεῖς δὲ ἤδη τε, ὧν ἐθεασάμεθα, ἐπιθυμοῦμεν ἅψασθαι, καὶ ἄπιμεν ὑποκνιζόμενοι, καὶ ἀπελθόντες ποθήσομεν. ἐκ δὲ τούτων εἰκὸς, ἡμᾶς μὲν θεραπεύειν, ταύτην δὲ θεραπεύεσθαι. Καὶ ἡ Θεοδότη, νὴ Δί', ἔφη, εἰ τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, ἐμὲ
4 ἂν δέοι ὑμῖν τῆς θέας χάριν ἔχειν. Ἐκ δὲ τούτου ὁ Σωκράτης, ὁρῶν αὐτήν τε πολυτελῶς κεκοσμημένην, καὶ μητέρα παροῦσαν αὐτῇ ἐν ἐσθῆτι καὶ θεραπείᾳ οὐ τῇ τυχούσῃ, καὶ θεραπαίνας πολλὰς καὶ εὐειδεῖς, καὶ οὐδὲ ταύτας ἠμελημένως ἐχούσας, καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν οἰκίαν ἀφθόνως κατεσκευασμένην, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Θεοδότη, ἔστι σοι ἀγρός; Οὐκ ἔμοιγ', ἔφη. Ἀλλ' ἄρα οἰκία [i] προσόδους ἔχουσα; Οὐδὲ οἰκία, ἔφη. Ἀλλὰ μὴ [k] χειροτέχναι τινες; Οὐδὲ

a *ὅσα καλῶς ἔχοι*] Intellige ἐπιδεικνύναι. Si voluisset Xenophon dicere *quæcunque haberent pulchritudinis commendationem*, ut censuit Hindenburg, *ὅσα καλὰ ἔχοι* dicere debebat.

b *θεασομένους*] Edd. pr. *θεασαμένους*. Athenæus xiii. 6. ex h. l. *θεασομένοις* laudat.

c *τὸ λόγου*] Vulgatum *τοῦ λόγου* Leoncl. mutabat in *εἰ τοῦ λόγου κρείττων*. Certissimam Ernesti correctionem firmant libri Florentini A. B. C. E. *ἀκούσας ἥγετο τὸ λόγου κρεῖττον* Vaticani I. ii. 3.

d *οὐκ ἂν φθάνοιτ'*] Hic et II. iii. 11. cum interrogandi signo scripsi formulam Atticam: *quin vos statim me sequimini?*

e *ζωγράφῳ*] Edd. pr. *ζωγράφου* habent.

f *ταύτην ἡμῖν χάριν ἑκτέον*] Est pro *ταύτην ἡμῖν χ. δεῖ ἔχειν*, ut antea *ἰτέον ἂν εἴη θεασομένους* pro *δεῖ ἰέναι θεασομένους*.

g *ἤδη τε*] Omissum in recentioribus *τε* ex Edd. pr. revocavit Ernesti.

h *ὠφεληθήσεται*] Ita etiam Vossianus I. *ὠφελήσεται* Edd. pr.

i *προσόδους ἔχουσα*] Interpretantur *παρέχουσα*; mercedem ex locatione domus intelligit.

k *χειροτέχναι*] Servi opifices, quorum

χειροτέχναι, ἔφη. Πόθεν οὖν, ἔφη, τὰ ἐπιτήδεια ἔχεις;
[l] Ἐάν τις, ἔφη, φίλος μοι γενόμενος, εὖ ποιεῖν ἐθέλῃ, οὗτός
μοι βίος ἐστί. Νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη, ὦ Θεοδότη, καλόν γε 5
τὸ κτῆμα, καὶ πολλῷ [m] κρεῖττον οἴων τε καὶ βοῶν καὶ
αἰγῶν, [n] φίλων ἀγέλην κεκτῆσθαι. Ἀτὰρ, ἔφη, πότερον τῇ
τύχῃ ἐπιτρέπεις, ἐάν τις σοὶ φίλος, ὥσπερ μυῖα, προσπτῆται,
ἢ καὶ αὐτή τι μηχανᾷ; Πῶς δ᾽ ἂν, ἔφη, ἐγὼ τούτου μη- 6
χανὴν εὕροιμι; Πολὺ νὴ Δί᾽, ἔφη, προσηκόντως μᾶλλον ἢ
αἱ φάλαγγες· οἶσθα γὰρ, ὡς ἐκεῖναι θηρῶσι τὰ πρὸς τὸν
βίον· ἀράχνια γὰρ δήπου λεπτὰ ὑφηνάμεναι, ὅ τι ἂν ἐνταῦ-
θα ἐμπέσῃ, τούτῳ τροφῇ χρῶνται. Καὶ ἐμοὶ οὖν, ἔφη, 7
συμβουλεύεις ὑφήνασθαί τι θήρατρον; [o] Οὐ γὰρ δὴ,
ἔφη, οὕτω γε ἀτεχνῶς οἴεσθαι χρὴ τὸ πλείστου ἄξιον
ἄγρευμα, φίλους, θηράσειν. οὐχ ὁρᾷς, ὅτι καὶ τὸ μικροῦ
ἄξιον, τοὺς λαγὼς, θηρῶντες πολλὰ τεχνάζουσιν; Ὅτι 8
μὲν γὰρ τῆς νυκτὸς νέμονται, κύνας [p] νυκτερευτικὰς πορισά-
μενοι, ταύταις αὐτοὺς θηρῶσιν· ὅτι δὲ μεθ᾽ ἡμέραν ἀποδι-
δράσκουσιν, ἄλλας κτῶνται κύνας, αἵτινες, ᾗ ἂν ἐκ τῆς
νομῆς εἰς τὴν εὐνὴν [q] ἀπέλθωσι, τῇ ὀσμῇ αἰσθανόμεναι, εὑ-
ρίσκουσιν αὐτούς· ὅτι δὲ ποδώκεις εἰσὶν, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ
φανεροῦ τρέχοντες ἀποφεύγειν, ἄλλας αὖ κύνας ταχείας
παρασκευάζονται, ἵνα [r] κατὰ πόδας ἁλίσκωνται· ὅτι δὲ καὶ
ταύτας αὐτῶν [s] τινὲς ἀποφεύγουσι, δίκτυα ἱστᾶσιν εἰς τὰς
ἀτραποὺς, ᾗ φεύγουσιν, ἵν᾽ εἰς ταῦτα ἐμπίπτοντες συμποδίζων-
ται. Τίνι οὖν, ἔφη, τοιούτῳ φίλους ἂν ἐγὼ θηρῴην. [t] Ἐὰν 9

multitudine Athenis fere omnes divitiæ constabant.

l Ἐάν τις] Valckenair ὃ ἄν τις malebat; vulgatum inepte defendit Zeune.

m κρεῖττον οἴων] Stephani conjecturam κρεῖττον ἢ οἴων receperunt Leonclavii tertia, Welsiana, Strothiana et Schützianа, posita scilicet post κτῆμα majore distinctione.

n φίλων ἀγέλην] Juntina φίλων δὲ ἀγ. quod in φίλων δὴ mutavit Castalio.

o Οὐ γὰρ δὴ] Repete συμβουλεύω ὑφ. τι θήρατρον ante hæc verba. Sequens ἔφη ex Vossiano I. addidit Zeune.

p νυκτερευτικὰς] Cum de canibus generatim dicitur, sexu fœmineo utuntur scriptores etiam prosaici. Alioquin de hoc genere valet quod Plutarchus ait in Amatorio p. 55. ed. Hutten. θηρατικὸς οὐ τοῖς ἄῤῥεσι χαίρει μόνον, ἀλλὰ καὶ Κρήσσας τρέφει καὶ Λακαίνας σκύλακας.

q ἀπέλθωσι] Juntina ἐπέλθωσιν dat.

r κατὰ πόδας] In Cyrop. I. vi. 40. est κατὰ πόδας αἱρεῖν, cursu capere.

s τινὲς ἀποφεύγουσι] In Cynegetico contra v. 29. noster: κατὰ πόδας δὲ οὐ πολλάκις ὑπὸ τῶν κυνῶν διὰ τάχος κρατεῖται· ὅσοι δὲ ἁλίσκονται, παρὰ φύσιν τοῦ σώματος, τύχῃ δὲ χρησάμενοι. unde recte arguebat Arrianus Cynegetici cap. 2. sect. 2. Xenophonti genus canum velocium igno-

νὴ Δί', ἔφη, ἀντὶ κυνὸς κτήσῃ, ὅστις σοι ἰχνεύων μὲν τοὺς
φιλοκάλους καὶ πλουσίους εὑρήσει, εὑρὼν δὲ μηχανήσεται,
10 ὅπως ἐμβάλῃ αὐτοὺς εἰς τὰ σὰ δίκτυα. Καὶ ποῖα, ἔφη,
ἐγὼ δίκτυα ἔχω; Ἓν μὲν δήπου, ἔφη, καὶ μάλα εὖ περι-
πλεκόμενον, τὸ σῶμα· ἐν δὲ τούτῳ ψυχὴν, ᾗ [a] καταμανθά-
νεις, καὶ ὡς ἂν ἐμβλέπουσα χαρίζοιο, καὶ ὅ τι ἂν λέγουσα
εὐφραίνοις, καὶ ὅτι δεῖ τὸν μὲν ἐπιμελόμενον ἀσμένως
ὑποδέχεσθαι, τὸν δὲ τρυφῶντα ἀποκλείειν, καὶ [b] ἀῤῥω-
στήσαντός γε φίλου φροντιστικῶς ἐπισκέψασθαι, καὶ
καλόν τι πράξαντος σφόδρα συνησθῆναι, καὶ τῷ σφόδρα
σοῦ φροντίζοντι ὅλῃ τῇ ψυχῇ κεχαρίσθαι. φιλεῖν γε
μὴν, εὖ οἶδ', ὅτι ἐπίστασαι οὐ μόνον [c] μαλακῶς, ἀλλὰ
καὶ εὐνοϊκῶς· [d] καὶ ὅτι ἀριστοί σοι εἰσὶν οἱ φίλοι, οἶδ' ὅτι
οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ ἀναπείθεις. Μὰ τὸν Δί', ἔφη ἡ Θεοδό-
11 τη, ἐγὼ τούτων οὐδὲν μηχανῶμαι. Καὶ μὴν, ἔφη, πολὺ
διαφέρει τὸ κατὰ φύσιν τε καὶ ὀρθῶς ἀνθρώπῳ προσφέ-
ρεσθαι. [e] καὶ γὰρ δὴ βίᾳ μὲν οὔτ' ἂν ἕλοις οὔτε κατάσ-
χοις φίλον· εὐεργεσίᾳ δὲ καὶ ἡδονῇ τὸ θηρίον τοῦτο ἁλώσι-
12 μόν τε καὶ παραμόνιμόν ἐστιν. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Δεῖ
τοίνυν, ἔφη, πρῶτον μὲν τοὺς φροντίζοντάς σου τοιαῦτα [f] ἀξιοῦν,
οἷα ποιοῦσιν αὐτοῖς σμικρότατα μελήσει· ἔπειτα δὲ αὐτὴν
ἀμείβεσθαι χαριζομένην τὸν αὐτὸν τρόπον. οὕτω γὰρ ἂν
μάλιστα φίλοι γίγνοιντο, καὶ πλεῖστον χρόνον φιλοῖεν, καὶ
3 μέγιστα εὐεργετοῖεν. Χαρίζοιο δ' ἂν μάλιστα εἰ δεομένοις

tum fuisse, quod Segusia Romanis misit ad usum venaticum.

t Ἐὰν] Juntina ἐὰν δὲ dedit.

a καταμανθάνεις] Castalio καταμανθάνοις dedit.

b ἀῤῥωστήσαντός γε] Recte Hindeburg in τε mutari voluit γε.

c μαλακῶς] Ridicule Weiske vertit, *du verstehst die kunst zu lieben, und nicht nur buhlerisch, sondern auch wohlwollend zu lieben.*

d καὶ ὅτι οἱ φίλοι — ἀναπείθεις] Sententiam horum verborum mihi plane obscuram ita reddidit Weiske: *und weil du wahre thätige freunde hast, so schliesse ich, dass du sie nicht mit worten, sondern durch die that gewinnest.*

e καὶ γὰρ δὴ] Juntina δὴ omisit.

f ἀξιοῦν] Intellige e sequentibus ποιεῖν.

g τις προσφέρῃ] Stephanianum προσφέρηται recte rejecit Zeune.

h τῷ τῶν] Juntina τῷ omisit.

i προσφέροις] Intellige τὰ παρὰ σεαυτῆς. Sequens δέωνται est in Juntina, Steph. sec. et Vatic. I. δέονται est in Aldina.

k ἔπειτα δὲ] Cum Hindeburgio, Ernestio et Schützio δὲ addidi.

l βουλομένη] Weiske negationem οὐ βουλ. necessariam putavit esse: in quo judicio innocentiam viri magis quam perspicacitatem admiror. In toto vero hoc loco vertendo non solum a lepore sermonis Græci, sed ab ipsa adeo Socratis sententia aberravit Weiske.

δωροῖο τὰ παρὰ σεαυτῆς. ὁρᾷς γὰρ, ὅτι καὶ τῶν βρωμάτων
τὰ ἥδιστα, ἐὰν μέν [g] τις προσφέρῃ, πρὶν ἐπιθυμεῖν, ἀηδῆ
φαίνεται, κεκορεσμένοις δὲ καὶ βδελυγμίαν παρέχει· ἐὰν δέ
τις προσφέρῃ λιμὸν ἐμποιήσας, κἂν φαυλότερα ᾖ, πάνυ ἡδέα
φαίνεται. Πῶς οὖν ἂν, ἔφη, ἐγὼ λιμὸν ἐμποιεῖν [h] τῳ τῶν 14
παρ' ἐμοὶ δυναίμην; Εἰ, νὴ Δί', ἔφη, πρῶτον μὲν τοῖς
κεκορεσμένοις μήτε [i] προσφέροις μήτε ὑπομιμνήσκοις, ἕως
ἂν τῆς πλησμονῆς παυσάμενοι πάλιν δέωνται· [k] ἔπειτα δὲ
τοὺς δεομένους ὑπομιμνήσκοις ὡς κοσμιωτάτῃ τε ὁμιλίᾳ,
καὶ τῷ φαίνεσθαι [l] βουλομένη χαρίζεσθαι, καὶ [m] διαφεύ-
γουσα, ἕως ἂν ὡς μάλιστα δεηθῶσι. τηνικαῦτα γὰρ πολὺ
διαφέρει τὰ αὐτὰ δῶρα, ἢ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, διδόναι. Καὶ 15
ἡ Θεοδότη, [n] Τί οὖν οὐ σύ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐγένου
συνθηρατὴς τῶν φίλων; [o] Ἐάν γε, νὴ Δί', ἔφη, πείθῃς με
σύ. Πῶς οὖν ἂν, ἔφη, πείσαιμί σε; Ζητήσεις, ἔφη, τοῦτο
αὐτὴ καὶ μηχανήσῃ, ἐάν τί μου δέῃ. Εἴσιθι τοίνυν, ἔφη,
θαμινά. Καὶ ὁ Σωκράτης ἐπισκώπτων [p] τὴν αὑτοῦ ἀπραγ- 16
μοσύνην, Ἀλλ' ὦ Θεοδότη, ἔφη, οὐ πάνυ μοι ῥᾴδιόν ἐστι
σχολάσαι. καὶ γὰρ ἴδια πράγματα πολλὰ καὶ δημόσια
παρέχει μοι ἀσχολίαν· εἰσὶ δὲ καὶ φίλαι μοι, αἳ οὔτε
ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἀφ' αὑτῶν [q] ἐάσουσί με ἀπιέναι, φίλ-
τρα τε μανθάνουσαι παρ' ἐμοῦ καὶ ἐπῳδάς. Ἐπίστασαι 17
γὰρ, ἔφη, καὶ ταῦτα, ὦ Σώκρατες; Ἀλλὰ διὰ τί οἴει,
ἔφη, [r] Ἀπολλόδωρόν τε τόνδε καὶ Ἀντισθένην οὐδέποτέ μου

m διαφεύγουσα] Hoc præceptum tenebat meretrix apud Terent. Heaut. II. iii. 125: *Quendam misere offendi militem ejus noctem orantem: hac arte tractabat virum, ut illius animum cupidum inopia incenderet.* Alciphron. II. 1. p. 202. τὰς ὁπωσοῦν ἄλλως ταχὺ μαραινομένας μισολαβοῦσα χάριτας, ἵνα μᾶλλον ἐξάπτωνται τοῖς διαστήμασι. Utrumque locum annotavit Ruhnken.

n Τί οὖν οὐ σύ μοι — ἐγένου] Pro οὐ quidam ap. Simsonem vult corrigi εἰ, ut sensus esset, *Quid, si tu fieres,* etc. Sed correctione non est opus. Sic Cyrop. VIII. iii. 46. est, Τί οὖν: οὐχὶ σύγε αὐτίκα μάλα εὐδαίμων ἐγένου; *Quid obstat, quin tute statim sis felix?* Zeunii exemplo addo Platonem in Charmide p. 109. ed. Bipont. τί οὖν οὐκ ἀπεδύσαμεν αὐτοῦ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐθεασάμεθα; Infra IV. vi. 14. formulam eandem non agnoverunt viri docti. Plato comicus in Menelao apud Suidam habet Τί οὐκ ἀπήγξω, ἵνα Θήβησιν ἥρως γένῃ. Noster tamen in Hellenicis IV. i. 11. τί οὖν οὐ πυνθάνῃ, εἰ καὶ ἐκείνῳ βουλομένῳ ταῦτ' ἐστί; formulam variavit. Cf. supra ad III. i. 10. annotata.

o Ἐάν γε] Intellige γενήσομαι συνθηρατής. Deinceps με omisit Juntina.

p τὴν αὑτοῦ] Hanc Edd. pr. et Bessarionis scripturam restituit Zeune in locum Stephaniani αὑτῆς, quod tamen Schützio se approbare potuit.

q ἐάσουσι] Mihi ἐῶσι scribendum videtur, quod tempus vertendo reddidit Weiske.

ἀπολείπεσθαι; διὰ τί δὲ καὶ Κέβητα καὶ Σιμμίαν Θήβηθεν παραγίγνεσθαι; εὖ ἴσθι, ὅτι ταῦτα οὐκ ἄνευ πολλῶν φίλ-
18 τρων τε καὶ ἐπῳδῶν καὶ [a] ἰΰγγων ἐστί. Χρῆσον τοίνυν μοι, ἔφη, τὴν ἴϋγγα, ἵνα ἐπὶ σοὶ πρῶτον ἕλκω αὐτήν. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ αὐτὸς ἕλκεσθαι πρός σε βούλομαι, ἀλλά σε πρὸς ἐμὲ πορεύεσθαι. Ἀλλὰ πορεύσομαι, ἔφη· μόνον ὑποδέχου. Ἀλλ' [b] ὑποδέξομαί σε, ἔφη, ἐὰν μή τις φιλωτέρα σου ἔνδον ᾖ.

r Ἀπολλόδωρον] De quo vide Apologiam Xenophonteam § 28. et Platonicum Sympos. ii. 1. Antisthenes in Xenophontis Symposio iv. 44. καὶ, ὃ πλείστου ἐγὼ τιμῶμαι, Σωκράτει σχολάζων συνδιημερεύειν.

a ἰΰγγων] Avicula proprie dicitur in cavis arborum nidulans atque insectis victitans, inprimis formicis, quas lingua prælonga projecta glutini ejus adhærentes deglutit, veluti picorum genus. Præterea avicula, quam Latini torquillam, Galli *torcou*, nos *wendehals* appellamus, gestibus etiam quibusdam mirabilis, caput et collum reflectere et circumrotare potest reliquo quiescente corpore; quod facit, dum in manibus eam tenemus vivam. Deinde nido suo incubans, aut cavea inclusus accedentem hominem territare conatur, dum appropinquans capite projecto et collo, alisque pendentibus subito retracto et capite et collo saltum retro dat, eundemque gestum repetit. Hæc avis natura et mores mirabiles antiquitatem rudem in admirationem rei raptam eo adegit, ut virium aliquid extraordinariarum inesse illi et corpori ejus crederent, eamque adeo ad usum pelliciendorum hominum ad amorem adhiberent. Avem scilicet rotæ quatuor radios habenti illigabant atque ita rotam variis cum incantationibus versabant. Hinc ipsa rota nomine aviculæ appellata fuit. Hinc ἕλκειν ἴϋγγα ἐπί τινα, atque omnino illiciorum genus omne ita vocabant. Locus antiquissimus de usu rotæ hujus et avis in re amatoria est Pindari Pyth. IV. 380. Æschyli Pers. 993. deinde Theocritus Idyll. II. 17. apparatum istum copiosius enarrat, et rotam ῥόμβον χάλκειον dicit. Trocho etiam fila magica inducta versabant, ut ait Lucanus VI. 460. traxerunt torti magica vertigine fili. Recentiores magi strophalum Hecaticum appellarunt seu sphærica seu triangulari forma, de quo vide Tiedemann de magicarum artium origine p. 69. Omissis locis veterum scriptorum multis, ubi iynx metaphorice dicitur de amoris illiciis aut partis alicujus, velut oculorum pulcritudine ad amorem invitante, unum Plutarchi locum excitabo de Sera Numinis vindicta p. 109. ed. Wyttenb. ubi Thespesium, animo loca inferna peragrantem et reverti volentem, subito virga tangit, quo melius singula recordaretur: Καί τι ῥαβδίον ὥσπερ οἱ ζωγράφοι, διάπυρον προσάγειν — αὐτὸν δὲ ὥσπερ ὑπὸ σύριγγος ἐξαίφνης σπασθέντα πνεύματι νεανικῷ σφόδρα καὶ βιαίῳ τῷ σώματι προσπεσεῖν, etc. Ubi miror Wyttenbachium non vidisse legendum esse ὑπ' ἴϋγγος, sed longe alia cogitasse. Nec potest vulgari lectioni succurrere locus ex Lexico MSto positus in Biblioth. Coisliniana p. 492. ἴϋγξ σύριγξ μονοκάλαμος, καὶ ὄρνεον, ᾠδὴ καὶ πειθώ. Id enim docere voluit auctor, ab avis voce fistulæ etiam genus, una arundine compositum, dici iyngem. Vocem avis Aristoteles H. A. II. 12. exprimit verbo τρίζειν; sed Ælianus VI. 19. vocem cum sono tibiæ transversæ comparat, atque hanc ipsam veteres ab ave iynga dixisse videntur. Nec magis in loco Plutarchi virgam candentem pictorum explicavit Wyttenbach, qua scilicet pictores ceram picturis inductam inussisse atque ita picturas encaustas absolvisse videntur. Hic ex tota antiquitate unus est locus, qui artificii istius rationem aliquotenus non explicet, sed arguat tantum. Enarrationem iyngum, Celedonum et Sirenum in artis vetustæ monumentis reliquarum promisit nuper Boëttiger, Vinariensis Gymnasii Director.

b ὑποδέξομαι] Edd. pr. Doricam formam ὑποδεξοῦμαι dant.

c Ἐπιγένην] Epigenes hic fuit Antiphontis Atheniensis filius, quem inter

CAP. XII.

DE BONA VALETUDINE, FIRMITATE ET ROBORE CORPORIS PER EXERCITIA GYMNASTICA QUÆRENDIS.

[c] Ἐπιγένην δὲ τῶν ξυνόντων τινὰ, νεόν τε ὄντα, καὶ τὸ
σῶμα [d] κακῶς ἔχοντα, ἰδὼν, Ὡς ἰδιωτικῶς, ἔφη, τὸ σῶμα
ἔχεις, ὦ Ἐπίγενες! Καὶ ὃς, Ἰδιώτης μὲν, ἔφη, εἰμὶ, ὦ
Σώκρατες. [e] Οὐδέν γε μᾶλλον, ἔφη, τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ
μελλόντων ἀγωνίζεσθαι. Ἢ δοκεῖ σοι μικρὸς εἶναι, ὁ περὶ
τῆς ψυχῆς πρὸς τοὺς πολεμίους ἀγὼν, ὃν Ἀθηναῖοι [f] θήσου-
σιν, ὅταν τύχωσι; Καὶ μὴν οὐκ ὀλίγοι μὲν διὰ τὴν [g] τοῦ 2
σώματος καχεξίαν ἀποθνήσκουσί τε ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύ-

sodales suos nominat Socrates in Apologia Platonica. Diversum Critonis filium, Critobuli fratrem, nominat Diogenes Laërt. ii. 121.

d κακῶς ἔχοντα] Ex corporis incuria. Socrates autem, uti noster ait supra I. ii. 4. καὶ τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ ἠμέλει τοὺς τ' ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῄνει. Corporis autem εὐεξίαν gymnastica ars procurare videbatur, quare noster II. ii. 20. αἱ μὲν ῥᾳδιουργίαι καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμαι ἡδοναὶ οὔτε σώματι εὐεξίαν ἱκαναί εἰσιν ἐνεργάζεσθαι, ὡς φασὶν οἱ γυμνασταί. et III. v. 15. Periclis filius Athenienses cum Lacedæmoniis comparans ait πότε σωμασκήσουσιν οὕτως, οἳ οὐ μόνον αὐτοὶ εὐεξίας ἀμελοῦσιν, ἀλλὰ, etc. Homo autem qui corporis exercitiorum genere vario ex disciplina gymnastica firmandi curam gerit, Attice ἀσκητὴς, qui negligit ἰδιώτης, et qui corpore infirmo est, ἰδιωτικῶς ἔχειν male nec athletice se habere dicitur. Noster III. vii. 7. τῶν ἀσκητῶν ὄντα κρείττω τοὺς ἰδιώτας φοβεῖσθαι. Ite um infra III. xiv. 3. ἐάν τις ἄνευ τοῦ σίτου τὸ ὄψον αὐτὸ ἐσθίῃ, μὴ ἀσκήσεως ἀλλ' ἡδονῆς ἕνεκα, i. e. propter vitam gymnasticam, et victum ex præceptis gymnasticis servandum. Platonis locum aptissimum Vol. VIII. p. 420. apposuit Weiske: εὖ τὸ σῶμα ἔχων καὶ μὴ ἰδιωτικῶς ἢ φαύλως. Qui corpus igitur infirmum et male sanum habet propter exercitium corporis et curam neglectam, ἰδιωτικῶς ἔχειν h. l. dicitur, cujus dictionis vim qui non ceperunt Interpretes, varia commenti sunt, quibus verba Xenophontis magis obscurarent quam illustrarent.

e Οὐδέν γε μᾶλλον] Intellige ἰδιώτης εἶς. Si qui stadium et certamina Olympica ingreditur, victoriæ cupidus, vere dici potest ἰδιώτης, etiam tibi, Epigenes, concedere possim ἰδιώτην te profitenti. Contra majore te jure ἀσκητὴν aliquis vel ἀθλητὴν habuerit vel nominaverit, qui quidem certamina bellica, quo te patria vocat civem, cum Olympicis, quæ nemo invitus subit, comparaverit. Atqui quemadmodum hic, qui victoriæ Olympicæ æmulus gymnastica tamen præcepta negligat et corporis curam debitam non habeat, merito sit culpandus; multo vero magis ille est increpandus, qui cum ad certamina bellica pro patria subeunda quovis tempore paratus esse debeat, omnem corporis curam deponit adeoque vires admodum infirmas aut plane nullas bellicis laboribus opponere potest.

f θήσουσιν] Ernestus interpretatur: quod Athenienses obibunt, cum res feret. Contra ἀγῶνα τιθέναι est certamen instituere præmiis propositis.

g τοῦ σώματος] Margo Steph. τῶν σωμάτων nescio unde memoravit.

νοις, καὶ [a] αἰσχρῶς σώζονται· πολλοὶ δὲ [b] δι' αὐτὸ τοῦτο ζῶν-
τες ἁλίσκονται, καὶ ἁλόντες ἤτοι δουλεύουσι τὸν λοιπὸν βίον
([c] ἐὰν οὕτω τύχωσι) τὴν χαλεπωτάτην δουλείαν, ἢ, εἰς
τὰς ἀνάγκας τὰς ἀλγεινοτάτας [d] ἐμπεσόντες καὶ ἐκτίσαν-
τες ἐνίοτε πλείω τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, τὸν λοιπὸν βίον
ἐνδεεῖς τῶν ἀναγκαίων ὄντες καὶ κακοπαθοῦντες διαζῶσι·
πολλοὶ δὲ δόξαν αἰσχρὰν κτῶνται, διὰ τὴν τοῦ σώματος
3 ἀδυναμίαν δοκοῦντες ἀποδειλιᾶν. Ἢ καταφρονεῖς τῶν ἐπι-
τιμίων τῆς καχεξίας τούτων, καὶ ῥᾳδίως ἂν [e] οἴει φέρειν τὰ
τοιαῦτα; ([f] καὶ μὴν οἶμαί γε πολλῷ ῥᾴω καὶ ἡδίω τού-
των εἶναι, ἃ δεῖ ὑπομένειν τὸν ἐπιμελόμενον τῆς τοῦ σώματος
εὐεξίας.) ἢ ὑγιεινότερόν τε καὶ εἰς τἄλλα χρησιμώτερον
νομίζεις εἶναι τὴν καχεξίαν [g] τῆς εὐεξίας; ἢ τῶν διὰ τὴν
4 εὐεξίαν γιγνομένων καταφρονεῖς; Καὶ μὴν πάντα γε [h] τἀ-
ναντία συμβαίνει τοῖς εὖ τὰ σώματα ἔχουσιν ἢ τοῖς κακῶς.
καὶ γὰρ ὑγιαίνουσιν οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες, καὶ ἰσχύου-
σι. καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγώνων σώ-
ζονταί τε εὐσχημόνως, καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαφεύγουσι·
πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθοῦσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετοῦσι,
καὶ διὰ ταῦτα [i] χάριτός τε ἀξιοῦνται, καὶ δόξαν μεγάλην
κτῶνται, καὶ τιμῶν καλλίστων τυγχάνουσι· καὶ ([k] διὰ ταῦ-
τα) τόν τε λοιπὸν βίον ἥδιον καὶ κάλλιον διαζῶσι, καὶ τοῖς
ἑαυτῶν παισὶ καλλίους ἀφορμὰς εἰς τὸν βίον καταλείπουσιν.
5 Οὔτοι χρὴ, ὅτι ἡ πόλις οὐκ ἀσκεῖ δημοσίᾳ τὰ πρὸς τὸν πό-
λεμον, διὰ τοῦτο καὶ [l] ἰδίᾳ ἀμελεῖν, ἀλλὰ μηδὲν ἧττον ἐπι-

a αἰσχρῶς σώζονται] Veluti clypeo abjecto, vel omnino in turpi fuga salutem quærunt.

b δι' αὐτὸ τοῦτο] Propter eandem corporis infirmitatem vel καχεξίαν.

c (ἐὰν οὕτω τύχωσι)] Hæc verba in Juntina et versione Bessarionis omissa veluti frigida recte damnavit Ruhnken; igitur seclusit Zeune, delevit Schütz. Sed Juntina præterea etiam verba τὴν χαλ. δουλείαν omisit.

d ἐμπεσόντες] Edd. pr. ἐκπεσόντες dant, et Juntina sequens πλείω omisit.

e οἴει] Edd. pr. οἴῃ dant.

f (Καὶ μὴν—εὐεξίας)] Ineptissime hæc verba inter duas interrogationes interposita orationis et sententiæ seriem abrumpunt et interpellant; nec ea commode interpretari per se licet verba ῥᾴω καὶ ἡδίω τούτων, ubi Zeune τούτων ad precædens τούτων referens monet fuisse, qui ἃ ad τούτων referrent et putarent hæc esse Epigenis verba. Weiske monet sententiam flagitare in locum vocabuli ἡδίω aliud, veluti ἧττον ἀηδῆ vel ἥττω, adeo ut ῥᾴω opponantur antecedenti membro καὶ ῥᾳδίως ἂν οἴει φέρειν, contra vero ἥττω respondeant alteri colo ἢ καταφρονεῖς—τούτων; Manifestum est de incommodis victus et vitæ gymnasticæ sermonem esse, quibus verbum ὑπομένειν congruit, minime vero vocabulum ἡδίω,

μελεῖσθαι. εὖ γὰρ ἴσθι, ὅτι οὐδὲ ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἀγῶνι,
οὐδὲ ἐν πράξει οὐδεμιᾷ μεῖον ἕξεις, διὰ τὸ βέλτιον τὸ σῶμα
παρεσκευάσθαι· πρὸς πάντα γὰρ, ὅσα πράττουσιν ἄνθρωποι,
χρήσιμον τὸ σῶμά ἐστιν· ἐν πάσαις δὲ ταῖς τοῦ σώματος
χρείαις πολὺ διαφέρει ὡς βέλτιστα τὸ σῶμα ἔχειν. Ἐπεὶ 6
καὶ, [m] ἐν ᾧ δοκεῖς ἐλαχίστην σώματος χρείαν εἶναι, ἐν τῷ δια-
νοεῖσθαι, τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ πολλοὶ μεγάλα
σφάλλονται, διὰ τὸ μὴ ὑγιαίνειν τὸ σῶμα; καὶ λήθη δὲ καὶ
ἀθυμία καὶ δυσκολία καὶ μανία πολλάκις πολλοῖς διὰ τὴν
τοῦ σώματος καχεξίαν εἰς τὴν διάνοιαν ἐμπίπτουσιν οὕτως,
ὥστε καὶ τὰς ἐπιστήμας ἐκβάλλειν. Τοῖς δὲ τὰ σώματα 7
εὖ ἔχουσι πολλὴ [n] ἀσφάλεια καὶ οὐδεὶς κίνδυνος διά γε τὴν
τοῦ σώματος καχεξίαν τοιοῦτόν τι παθεῖν. εἰκὸς δὲ μᾶλλον
πρὸς τὰ ἐναντία τῶν διὰ τὴν καχεξίαν γιγνομένων [o] καὶ τὴν
εὐεξίαν χρήσιμον εἶναι. καίτοι τῶν γε τοῖς εἰρημένοις ἐναν-
τίων ἕνεκα τί οὐκ ἄν τις νοῦν ἔχων ὑπομείνειεν; Αἰσχρὸν δὲ 8
καὶ τὸ διὰ τὴν ἀμέλειαν [p] γηράσαι, πρὶν ἰδεῖν ἑαυτὸν, ποῖος ἂν
κάλλιστος καὶ κράτιστος τῷ σώματι γένοιτο. ταῦτα δὲ οὐκ
ἔστιν ἰδεῖν ἀμελοῦντα· οὐ γὰρ ἐθέλει αὐτόματα γίγνεσθαι.

CAP. XIII.

VARIA SOCRATIS COMMEMORANTUR APOPHTHEGMATA.

Ὀργιζομένου δέ ποτέ τινος, ὅτι προσειπών τινα χαίρειν

quod cum ῥᾴω junctum est incommode. Xenophon enim alio sensu copulare solet utrumque vocabulum, veluti II. i. 9. ῥᾷστα τε καὶ ἥδιστα βιοτεύειν est. Suo vero loco Xenophon sectione 7. de gymnastici victus molestia loquitur καίτοι—τί οὐκ ἄν τις—ὑπομείνειεν; Igitur seclusi verba quæ a loci sententia plane aliena orationis seriem importune interpellant, nec adeo ipsa satis sana esse videntur.

g τῆς εὐεξίας] Hæc omisit Juntina.

h τἀναντία συμβαίνει] Compara mihi Weiskianam versionem: *Menschen von einem ausgearbeiteten körper machen durchaus ganz andere erfahrungen.*

i χάριτός τε] Concinnitatis ratio si habeatur, Weiske putabat addendum fuisse πολλῆς vel simile vocabulum.

k (διὰ ταῦτα) τόν τε] Male repetita ex antecedentibus verba omisit Bessarion et damnavit Valckenair.

l ἰδίᾳ ἀμελεῖν] Erant scilicet Athenis et in aliis Græciæ civitatibus ὁπλομάχοι, quibus operam dare poterant, qui ad belli munia recte obeunda corpus præparare volebant.

m ἐν ᾧ δοκεῖς] Miror neminem de vitio loci admonuisse, quod manifestum esse mihi videtur; et scribendum δοκεῖ ἐλαχίστη τοῦ σώματος χρεία εἶναι. Vulgaro

οὐκ ἀντιπροσεῤῥήθη, Γελοῖον, ἔφη, [a] τὸ, εἰ μὲν τὸ σῶμα κάκιον ἔχοντι ἀπήντησάς τῳ, μὴ ἂν ὀργίζεσθαι· ὅτι δὲ τὴν ψυχὴν ἀγροικοτέρως διακειμένῳ περιέτυχες, τοῦτό σε [b] λυπεῖ.

2 Ἄλλου δὲ λέγοντος, ὅτι ἀηδῶς ἐσθίοι, [c] Ἀκουμενὸς, ἔφη, τούτου φάρμακον ἀγαθὸν [d] διδάσκει. Ἐρομένου δὲ, ποῖον; [e] Παύσασθαι ἐσθίοντα, ἔφη, καὶ ἥδιόν τε καὶ εὐτελέστερον καὶ ὑγιεινότερον [f] φησὶ διάξειν παυσάμενον.

3 Ἄλλου δ' αὖ λέγοντος, ὅτι θερμὸν εἴη παρ' ἑαυτῷ τὸ ὕδωρ, ὃ πίνοι, Ὅταν ἄρ', ἔφη, βούλῃ θερμῷ λούσασθαι, ἕτοιμον ἔσται σοι. Ἀλλὰ [g] ψυχρὸν, ἔφη, ὥστε λούσασθαι, ἐστίν. Ἆρ' οὖν, ἔφη, καὶ οἱ οἰκέται σου ἄχθονται πίνοντές τε αὐτὸ, καὶ [h] λουόμενοι αὐτῷ; [i] Μὰ τὸν Δί', ἔφη· ἀλλὰ καὶ πολλάκις τεθαύμακα, ὡς ἡδέως αὐτῷ πρὸς ἀμφότερα ταῦτα χρῶνται. Πότερον δὲ, ἔφη, τὸ παρὰ σοὶ ὕδωρ θερμότερον πιεῖν ἐστιν, ἢ τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ; [k] Τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ, ἔφη. Ἐνθυμοῦ οὖν, ἔφη, ὅτι κινδυνεύεις δυσαρεστότερος εἶναι τῶν τε οἰκετῶν καὶ τῶν [l] ἀῤῥωστούντων.

4 Κολάσαντος δέ τινος ἰσχυρῶς ἀκόλουθον, ἤρετο, Τί χαλεπαίνοι τῷ θεράποντι. Ὅτι, ἔφη, ὀψοφαγίστατός τε ὢν, [m] βλακώτατός ἐστι, καὶ φιλαργυρώτατος ὢν, ἀργότατος.

δοκεῖς est *putas*, quod locum hic non habet.

n ἀσφάλεια καὶ οὐδεὶς κίνδυνος] Comma post ἀσφάλεια vulgo positum sustuli, quia utraque dictio copulatur cum sequenti τοιοῦτόν τι παθεῖν.

o καὶ τὴν εὐεξίαν] Copula ad initium retrahenda est interpretatione: εἰκὸς δὲ καὶ μᾶλλον πρὸς τὰ ἐναντία etc.

p γηράσαι] Ad hoc verbum propter esquens ἑαυτὸν (quod male mutabat Upton. ad Arrianum p. 267 in. αὐτὸν) intellige τινὰ.

a τὸ, εἰ μὲν] Ex Juntina articulum revocavit Zeune: deinceps ejusdem Juntinæ ἀπήντησάς τῳ Castalio in ἀπηντήσαι mutavit.

b λυπεῖ] Ernestus malebat λυπεῖν scriptum, ut verbo ὀργίζεσθαι respondeat, cui assentitur Weiske: alioquin post λυπεῖ interrogandi signum ponendum esse; quod mihi non videtur. Mutata subito orationis forma nihil nec inusitati nec ingrati habet in Xenophonte quidem.

c Ἀκουμενὸς] Vulgatum ἀκούμενος Vossianus I. in ἀκουόμενος sequente deinceps φημὶ, Vatic. I. in κακούμενος mutat. Acumenum medicum ejusque filium Eryximachum Plato multis in locis commemorat inter amicos Socratis.

d διδάσκει] Ita cum Juntina et Bessarione Zeune, suadente Stephano. Vulgabatur antea διδάσκειν.

e Παύσασθαι] Antequam cibi satietas edentem capiat.

f φησὶ διάξειν] Florentini B. C. φησὶ omittunt, διεξάγειν dat Flor. B. deinceps παυσόμενον habent Edd. pr.

g ψυχρὸν—ὥστε] Usitatius erat ψυχρότερον ἢ ὥστε. Sic Noster Œcon. XVI. 11. σκληρὰ ἔσται ἡ γῆ κινεῖν. Thucydides II. 61. ταπεινὴ ἡ διάνοια ἐγκαρτερεῖν. Vos-

Ἤδη ποτὲ οὖν ἐπεσκέψω, [n] ἔφη, πότερος πλειόνων πληγῶν δεῖται, σὺ, ἢ ὁ θεράπων;

5 Φοβουμένου δέ τινος τὴν εἰς Ὀλυμπίαν ὁδὸν, Τί, ἔφη, [o] φοβῇ σὺ τὴν πορείαν; οὐ καὶ οἴκοι σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν περιπατεῖς; καὶ ἐκεῖσε πορευόμενος, περιπατήσας ἀριστήσεις, περιπατήσας δειπνήσεις καὶ ἀναπαύσῃ. οὐκ οἶσθα, ὅτι, εἰ [p] ἐκτείναις τοὺς περιπάτους, οὓς ἐν πέντε ἢ ἓξ ἡμέραις περιπατεῖς, ῥᾳδίως ἂν Ἀθήνηθεν εἰς Ὀλυμπίαν ἀφίκοιο; χαριέστερον δὲ καὶ προεξορμᾷν [q] ἡμέρᾳ μιᾷ μᾶλλον, ἢ ὑστερίζειν. τὸ μὲν γὰρ ἀναγκάζεσθαι, περαιτέρω τοῦ μετρίου μηκύνειν τὰς ὁδοὺς, χαλεπόν. τὸ δὲ μιᾷ ἡμέρᾳ πλείονας πορευθῆναι, πολλὴν ῥᾳστώνην παρέχει. κρεῖττον οὖν ἐν τῇ ὁρμῇ σπεύδειν, ἢ ἐν τῇ ὁδῷ.

6 Ἄλλου δὲ λέγοντος, ὡς παρετάθη μακρὰν ὁδὸν πορευθεὶς, ἤρετο αὐτὸν, εἰ καὶ φορτίον ἔφερε. Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγ', ἔφη, [r] ἀλλὰ τὸ ἱμάτιον. Μόνος δ' ἐπορεύου, ἔφη, ἢ καὶ ἀκόλουθός σοι ἠκολούθει; Ἠκολούθει, ἔφη. [s] Πότερον, ἔφη, κενὸς, ἢ φέρων τι; Φέρων, νὴ Δί', ἔφη, τά τε στρώματα καὶ τἄλλα σκεύη. Καὶ [t] πῶς δὴ, ἔφη, ἀπήλλαχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, βέλτιον ἐμοῦ. Τί οὖν; ἔφη, εἰ τὸ ἐκείνου φορτίον ἔδει σε φέρειν, πῶς ἂν οἴει

sianus liber I. οὐ ψυχρὸν habet, Vatic. I. ἔφη, ἔσται ὥστε λ. sic etiam Florent. E. nisi quod ἐστὶν habet.

h λουόμενοι] Atticismum λούμενοι posuit Zeune.

i Μὰ τὸν Δί'] Intellige ante hæc negationem οὐκ ἄχθονται.

k Τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ;] Multa de Æsculapio hoc et ægris in ejus templo decumbentibus Aristophanes Pluti versu 653 et seqq. In via a theatro ad acropolin ducente positum templum obiter commemorat Pausanias Atticorum c. 21. addens ἐν αὐτῷ κρήνη, natura aquæ non indicata.

l ἀῤῥωστούντων] Qui in templo Æsculapii decumbentes aqua illa calida utebantur.

m βλακώτατός] Ex h. l. βλακίστατος laudare videtur Athenæus VII. p. 277. idque verum putabat Casaubonus: idem ex h. l. posuit Eustathius in Commentariis ad Homerum; sed Xenophon infra IV. ii. 40. iterum posuit βλακώτερος.

n ἔφη, πότερος] Edd. pr. ἔφη omittunt.

o φοβῇ σὺ] Ex Vossiano I. σὺ addidit Zeune; Edd. pr. φοβεῖται dant.

p ἐκτείναις] Leonclavii Editiones ut etiam libri Florentini A. B. C. ἐκτείνας habent.

q ἡμέρᾳ μιᾷ] Margo Steph. annotavit lectionem μιᾶς ἡμέρας scilicet ὁδὸν, quam reddidit Bessarion.

r ἀλλὰ τὸ ἱμάτιον] Quod Bessario vertendo expressit μόνον additum malebat Ernesti; ἄλλ' ἢ τὸ ἱμάτιον conjecit Weiske.

s Πότερον, ἔφη,] Hæc in Edd. pr. omissa sunt.

t πῶς δὴ] Quod Hindeburg conjectura fuit assecutus, dant libri Florentini quatuor; vulgo erat, etiam in Vindob. πῶς τι. Deinceps οἴη Edd. pr. excepta Castalionea.

διατεθῆναι; Κακῶς, νὴ Δί', ἔφη [a] μᾶλλον δὲ οὐδ' ἂν ἠδυνήθην κομίσαι. Τὸ οὖν τοσούτῳ ἧττον τοῦ παιδὸς δύνασθαι πονεῖν, [b] πῶς ἠσκημένου δοκεῖ σοι ἀνδρὸς εἶναι;

CAP. XIV.

SERMONES SOCRATIS CONVIVALES FRUGALITATEM COMMENDANT.

Ὁπότε δὲ τῶν ξυνιόντων [c] ἐπὶ τὸ δεῖπνον οἱ μὲν μικρὸν ὄψον, οἱ δὲ πολὺ φέροιεν, ἐκέλευεν ὁ Σωκράτης τὸν παῖδα τὸ μικρὸν ἢ εἰς τὸ κοινὸν τιθέναι, ἢ διανέμειν ἑκάστῳ τὸ μέρος. Οἱ οὖν τὸ πολὺ φέροντες ᾐσχύνοντό τε [d] μὴ κοινωνεῖν τοῦ εἰς τὸ κοινὸν τιθεμένου, καὶ μὴ ἀντιτιθέναι τὸ ἑαυτῶν. ἐτίθεσαν οὖν καὶ τὸ ἑαυτῶν εἰς τὸ κοινόν· καὶ ἐπεὶ οὐδὲν πλέον εἶχον τῶν μικρὸν [e] φερομένων, ἐπαύοντο [f] πολλοῦ ὀψωνοῦντες.

2 Καταμαθὼν δέ [g] τινα τῶν ξυνδειπνούντων, τοῦ μὲν σίτου πεπαυμένον, τὸ δὲ ὄψον αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐσθίοντα, λόγου ὄντος περὶ ὀνομάτων, ἐφ' οἵῳ ἔργῳ ἕκαστον εἴη, Ἔχοιμεν ἄν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, εἰπεῖν, ἐπὶ ποίῳ ποτὲ ἔργῳ ἄνθρωπος ὀψοφάγος καλεῖται; ἐσθίουσι μὲν γὰρ δὴ πάντες ἐπὶ τῷ σίτῳ ὄψον, ὅταν παρῇ· ἀλλ', οἶμαι, [h] οὔ πω ἐπί γε τούτῳ ὀψοφάγοι

3 καλοῦνται. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη τις τῶν παρόντων. Τί γάρ; ἔφη, ἐάν τις ἄνευ τοῦ σίτου τὸ ὄψον [i] αὐτὸ ἐσθίῃ, μὴ [k] ἀσ-

a μᾶλλον δὲ] Omissum in Edd. pr. δὲ addidit Castalio, firmante Vossiano I. et Vaticano I. Sic est in Cyrop. V. iv. 42. et alibi.

b πῶς ἠσκημένου] Intellige κακῶς ἠσκημένου καὶ κακῶς ἔχοντος τὸ σῶμα indicium est et argumentum tanto minus laboris perferre posse quam servus. Leges autem Atticæ servis artis gymnasticæ usu et exercitiis interdixerant, ut ex Nostri Libello de re publica Atheniensium i. 13. apparet.

c ἐπὶ τὸ δεῖπνον] Cœnam collatitiam intellige, ad quam quisque victum suum afferre solebat.

d μὴ κοινωνεῖν] Leisner negationem delebat; sed pudor non magis partem suam in medium apponere quam in medium ab aliis positi cibi partem suam capere jubebat. Ceterum copulam τε post κοινωνεῖν ponendam putabat Ernesti, qui vulgatam τε ante μὴ κοινωνεῖν positam delevit.

e φερομένων] Secum afferentium; quamvis paulo antea sit φέροιεν; unde etiam hic φερόντων malebat scriptum Ernesti.

Proclive esset corrigere φερόντων: nam et ante dicuntur φέροντες et τιθ.? Deinde legendum videtur πολὺ vel πολλά: nam πολλοῦ deberet referri ad ὄψον, essetque, magna pecunia emere obsonia? magno obsonari: quod huic loco non est aptum. Librarius revulit ad ἐπαύοντο, quod genitivum requirit. Sed ita esse deberet τοῦ πολλοῦ E.

f πολλοῦ] Ernesti πολὺ vel πολλὰ scribendum censebat, nisi sic vulgatam lec-

κήσεως ἀλλ' ἡδονῆς ἕνεκα, πότερον ὀψοφάγος εἶναι δοκεῖ, ἢ οὔ; Σχολῇ γ' ἄν, ἔφη, ἄλλος τις ὀψοφάγος εἴη. Καί τις ἄλλος τῶν παρόντων, Ὁ δὲ μικρῷ σίτῳ, ἔφη, [l] πολὺ ὄψον ἐπεσθίων; Ἐμοὶ μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ οὗτος δοκεῖ δικαίως ἂν ὀψοφάγος καλεῖσθαι· καὶ, ὅταν γε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοῖς θεοῖς εὔχωνται πολυκαρπίαν, εἰκότως ἂν οὗτος πολυοψίαν εὔχοιτο. Ταῦτα δὲ τοῦ Σωκράτους εἰπόντος, 4
νομίσας ὁ νεανίσκος εἰς αὐτὸν εἰρῆσθαι τὰ λεχθέντα, τὸ μὲν ὄψον οὐκ ἐπαύσατο ἐσθίων, ἄρτον δὲ προσέλαβεν. Καὶ ὁ Σωκράτης καταμαθὼν, Παρατηρεῖτ', ἔφη, τοῦτον [m] οἱ πλησίον, ὁπότερα τῷ σίτῳ ὄψῳ, ἢ τῷ ὄψῳ σίτῳ χρήσεται.

Ἄλλον δέ ποτε τῶν [n] συνδείπνων ἰδὼν ἐπὶ τῷ ἑνὶ ψωμῷ 5
πλειόνων ὄψων γευόμενον, Ἆρα γένοιτ' ἂν, ἔφη, πολυτελεστέρα ὀψοποιΐα [o] ἢ μᾶλλον τὰ ὄψα λυμαινομένη, ἢ ἣν ὀψοποιεῖται ὁ ἅμα πολλὰ ἐσθίων καὶ ἅμα παντοδαπὰ ἡδύσματα εἰς τὸ στόμα λαμβάνων; [p] πλείω μέν γε τῶν ὀψοποιῶν συμμιγνύων πολυτελέστερα ποιεῖ· ἃ δὲ ἐκεῖνοι μὴ συμμιγνύουσιν, ὡς οὐχ ἁρμόττοντα, ὁ συμμιγνύων (εἴπερ ἐκεῖνοι ὀρθῶς ποιοῦσιν) ἁμαρτάνει τε καὶ καταλύει τὴν τέχνην αὐτῶν. Καίτοι πῶς οὐ γελοῖόν ἐστι, παρασκευάζεσ- 6
θαι μὲν ὀψοποιοὺς τοὺς [q] ἄριστα ἐπισταμένους, αὐτὸν δὲ μηδ' ἀντιποιούμενον τῆς τέχνης ταύτης, τὰ ὑπ' ἐκείνων ποιούμενα μετατιθέναι; καὶ ἄλλο δέ τι προσγίγνεται τῷ ἅμα

tionem explices, ut qui magno obsonetur, etiam multa obsonari dicatur.

g τινὰ τῶν] Edd. pr. τῶν omittunt. πεπαυμένος τοῦ σίτου dicitur is, qui panem edere ad obsonium desiisset.

h οὔ πω] Divisit vulgatum οὔπω Ernesti; sed Vatic. I. dat. ἀλλ', οὐκ οἶμαι, πω ἐπὶ τούτῳ γε ὀψοφάγοι. quæ mihi lectio præplacet.

i αὐτὸ] Edd. primarum αὐτοῦ Stephanus in αὑτοῦ mutavit; sed αὐτὸ, quod Reiske conjecerat, ex margine Steph. et versione Bessarionis recepit Zeune. Est αὐτὸς, solus, merus.

k ἀσκήσεως] Est Atticis ἄσκησις vita et victus hominis corpus ex præceptis gymnasticis exercentis et curantis, breviter vita et victus hominis σωμασκοῦντος, qui et ἀσκητὴς dicitur. Ei opponitur ἰδιώτης. Cf. dicta supra ad III. xii. 1. et I. ii. 4. Vocabuli usum Atticum non recordatus Leonclavius ἀρτύσεως conjecerat scribendum.

l πολὺ ὄψον] Inepte Juntina πολὺ σῖτον repetit.

m οἱ πλησίον] Aliter h. l. retulit Athenæus V. p. 186. memoriter scilicet recitans: ὦ παρόντες, τίς ὑμῶν τῷ μὲν ἄρτῳ ὡς ὄψῳ χρῆται, τῷ δ' ὄψῳ ὡς ἄρτῳ.

n συνδείπνων] Margo Steph. συνδειπνούντων habet, ut supra sect. 2.

o ἢ μᾶλλον] Vulgatum antea ἢ ita correxit Castalio; verum vertit etiam Bessarion.

p πλείω μέν γε] Ex versione Bessarionis: μὲν γὰρ assumtum edidit Zeune.

πολλὰ [a] ἐσθίειν ἐθισθέντι· μὴ παρόντων γὰρ πολλῶν, μειονεκτεῖν ἄν τι δοκοίη, ποθῶν τὸ σύνηθες· ὁ δὲ συνεθισθεὶς τὸν ἕνα ψωμὸν ἑνὶ ὄψῳ προπέμπειν, ὅτε μὴ παρείη πολλὰ, δύναιτ' ἂν ἀλύπως τῷ ἑνὶ χρῆσθαι.

7 Ἔλεγε δὲ καὶ ὡς [b] τὸ ἐσθίειν ἐν τῇ Ἀθηναίων γλώττῃ εὐωχεῖσθαι καλοῖτο· τὸ δὲ εὖ προσκεῖσθαι ἔφη, ἐπὶ τῷ ταῦτα ἐσθίειν, [c] ἅτινα μήτε τὴν ψυχὴν μήτε τὸ σῶμα λυποίη, μήτε δυσεύρετα εἴη. ὥστε καὶ τὸ εὐωχεῖσθαι τοῖς κοσμίως διαιτωμένοις ἀνετίθει.

q ἄριστα ἐπισταμένους] Intellige τὸ ὀψοποιεῖν vel τὴν ὀψοποιΐαν.

a ἐσθίειν ἐθισθέντι] Margo Steph. ἐπισθίειν annotavit. deinceps Edd. pr. ἢ παρόντων cum Floront. A. dant, unde Brodæus corrigebat ἢ παρόντων γὰρ οὐ πολλῶν. Posteriores Edd. nescio unde ἢ μὴ· παρόντων γὰρ invexerunt. Sed ἢ μὴ cum Editione Paris. et Vind. libris deleri maluit Ernesti; et jam antea Leonclavius utramque particulam asterisco notatam unco etiam secluserat.

b τὰ ἐσθίειν] Hujus locum antea τὸ εὐωχεῖσθαι occupaverat, antequam Reiskii admonitu sedem permutare utrumque vocabulum jussit Schütz, quem sequor. Achæorum dialecto ὀχὴν cibum dici annotavit Eustathius ad Iliad. β. p. 217. lin. 37. consentiente Athenæo VIII. p. 363.

c ἅτινα] Edd. pr. ἵνα dant.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ Δ′.

CAP. I.

EXPONIT ARTES VARIAS, QUIBUS SOCRATES JUVENES ALLICIEBAT, EORUMQUE INGENIA DIVERSAMQUE INDOLEM TENTABAT, EXPLORABAT, ET DISCIPLINA SUA AD VIRTUTEM CAPESSENDAM FORMATOS EXCITABAT OMNES.

ΟΥΤΩ δὲ ὁ Σωκράτης ἦν ἐν παντὶ πράγματι καὶ πάντα τρόπον ὠφέλιμος, ὥστε τῷ σκοπουμένῳ τοῦτο, [d] εἰ καὶ μετρίως αἰσθανομένῳ, φανερὸν εἶναι, [e] ὅτι οὐδὲν ὠφελιμώτερον ἦν τοῦ Σωκράτει συνεῖναι, καὶ μετ᾽ ἐκείνου διατρίβειν ὁπουοῦν καὶ ἐν ὁτῳοῦν πράγματι· ([f] ἐπεὶ καὶ τὸ ἐκείνου μεμνῆσθαι μὴ παρόντος, οὐ μικρὰ ὠφέλει τοὺς εἰωθότας τε αὐτῷ συνεῖναι καὶ ἀποδεχομένους ἐκεῖνον.) καὶ γὰρ παίζων οὐδὲν ἧττον ἢ σπουδάζων ἐλυσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσι. Πολλάκις 2
γὰρ ἔφη μὲν ἂν τινος ἐρᾷν, φανερὸς δ᾽ ἦν, οὐ τῶν τὰ σώματα πρὸς ὥραν ἀλλὰ τῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν εὖ πεφυκότων ἐφιέμενος. ἐτεκμαίρετο δὲ τὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐκ τοῦ [g] ταχύ τε μανθάνειν οἷς προσέχοιεν, καὶ μνημονεύειν ἃ ἂν μάθοιεν, καὶ ἐπιθυμεῖν τῶν μαθημάτων πάντων, δι᾽ ὧν ἐστὶν οἰκίαν τε

d εἰ καὶ μετρίως] Mediocriter attentum vel intelligentem interpretatur Index Ernestianus. Mihi significatio hæc verbi nova accidit. Ceterum εἰ καὶ cum Vossiano I. scripsi pro καὶ εἰ vulgato, καὶ οἱ Florent. B. Contra εἰ omisit cum Stobæo MSto Zeune et Schütz.

e διότι οὐδὲν] Cum Valckenario ὅτι scribendum censent Interpretes omnes; itaque Schützium imitatus dedi.

f ἐπεὶ — ἐκεῖνον] Hæc parenthesi inutili seriem orationis turbant, nec ullibi habent in antecedentibus, aut sequentibus, quo referantur. Quare alienum locum occupasse recte suspicatus est Weiske.

g ταχύ τι] Stobæus p. 29. ταχύτερον dat; quod præferebat Ernesti, ne ante μνημονεύειν simile adverbium desideretur. Idem Stobæus deinceps dat προσέχουσι — ὅλως.

καλῶς οἰκεῖν καὶ πόλιν, καὶ τὸ ὅλον [a] ἀνθρώποις τε καὶ
ἀνθρωπίνοις πράγμασιν εὖ χρῆσθαι. τοὺς γὰρ τοιούτους
ἡγεῖτο παιδευθέντας οὐκ ἂν μόνον [b] αὐτούς τε εὐδαίμονας
εἶναι καὶ τοὺς ἑαυτῶν οἴκους καλῶς οἰκεῖν, ἀλλὰ καὶ
ἄλλους ἀνθρώπους καὶ πόλεις δύνασθαι εὐδαίμονας ποιεῖν.
3 Οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπὶ πάντας [c] ᾔει, ἀλλὰ τοὺς μὲν
οἰομένους φύσει ἀγαθοὺς εἶναι, μαθήσεως δὲ καταφρονοῦντας,
ἐδίδασκεν, ὅτι αἱ ἄρισται δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα
παιδείας δέονται· ἐπιδεικνύων τῶν τε ἵππων τοὺς εὐφυεστά-
τους, θυμοειδεῖς τε καὶ σφοδροὺς ὄντας, εἰ μὲν ἐκ νέων
δαμασθεῖεν, εὐχρηστοτάτους καὶ ἀρίστους γιγνομένους, εἰ
δὲ ἀδάμαστοι [d] γένοιντο, δυσκαθεκτοτάτους καὶ φαυλοτά-
τους· καὶ τῶν κυνῶν τῶν εὐφυεστάτων φιλοπόνων τε οὐσῶν
καὶ ἐπιθετικῶν τοῖς θηρίοις τὰς μὲν καλῶς [e] ἀχθείσας ἀρίσ-
τας γίγνεσθαι πρὸς τὰς θήρας καὶ χρησιμωτάτας, ἀναγώ-
γους δὲ γιγνομένας ματαίους τε καὶ μανιώδεις καὶ δυσπει-
4 θεστάτας· Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς εὐφυεστάτους
ἐῤῥωμενεστάτους τε ταῖς ψυχαῖς ὄντας καὶ ἐξεργαστικωτά-
τους, ὧν ἂν ἐγχειρῶσι, [f] παιδευθέντας μὲν καὶ μαθόντας,
ἃ δεῖ πράττειν, ἀρίστους τε καὶ ὠφελιμωτάτους γίγνεσθαι·
[g] (πλεῖστα γὰρ καὶ μέγιστα ἀγαθὰ ἐργάζεσθαι,) ἀπαι-
δεύτους δὲ καὶ ἀμαθεῖς γενομένους, κακίστους τε καὶ βλα-
βερωτάτους γίγνεσθαι· κρίνειν γὰρ οὐκ ἐπισταμένους ἃ δεῖ
πράττειν, πολλάκις πονηροῖς ἐπιχειρεῖν πράγμασι, μεγα-
λείους δὲ καὶ σφοδροὺς ὄντας, δυσκαθέκτους τε καὶ δυσαπο-
τρέπτους εἶναι· διὸ πλεῖστα καὶ μέγιστα [h] κακὰ ἐργάζεσ-
5 θαι. Τοὺς δὲ ἐπὶ πλούτῳ μέγα φρονοῦντας καὶ νομίζοντας
οὐδὲν προσδεῖσθαι παιδείας, ἐξαρκέσειν δέ σφισι τὸν πλοῦτον

a ἀνθρώποις τε] Edd. pr. cum Stobæo τε omittunt.

b αὐτούς τε] Stobæus αὐτούς γε dat, et mox verba καὶ τοὺς ἑαυτῶν οἴκους καλῶς οἰκεῖν omittit.

c ᾔει] Edd. pr. εἴη vitiosum dabant.

d γένοιντο] Editio Romana γίγνοιντο dedit.

e ἀχθείσας] Edd. pr. ἀναχθείσας dant.

f παιδευθέντας μὲν] Edd. pr. pro μὲν dabant δὲ.

g πλεῖστα γὰρ — γίγνεσθαι] Totus hic locus in Juntina excidit.

h κακὰ ἐργάζεσθαι] Edd. pr. ἐργάζονται habent.

i δυνήσεσθαι καὶ] Edd. pr. καὶ omittunt.

k πράττειν, οἴεται] Edd. primæ dant πράττειν, οὔτε πράττειν οἴεται, Basil. II

οἰομένους πρὸς τὸ διαπράττεσθαί τε ὅ τι ἂν βούλωνται, καὶ τιμᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐφρένου λέγων, ὅτι μωρὸς μὲν εἴη, εἴ τις οἴεται, μὴ μαθὼν, τά τε ὠφέλιμα καὶ τὰ βλαβερὰ τῶν πραγμάτων διαγνώσεσθαι· μωρὸς δ', εἴ τις, μὴ διαγιγνώσκων μὲν ταῦτα, διὰ δὲ τὸν πλοῦτον, ὅ τι ἂν βούληται, πορίζόμενος, οἴεται [i] δυνήσεσθαι καὶ τὰ συμφέροντα πράττειν· ἠλίθιος δ', εἴ τις, μὴ δυνάμενος τὰ συμφέροντα πράττειν, εὖ τε [k] πράττειν οἴεται καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον αὐτῷ ἢ καλῶς ἢ ἱκανῶς [l] παρεσκευάσθαι· ἠλίθιος δὲ καὶ, εἴ τις οἴεται διὰ τὸν πλοῦτον, μηδὲν ἐπιστάμενος, δόξειν τὶ ἀγαθὸς εἶναι, ἢ μηδὲν ἀγαθὸς [m] εἶναι δοκῶν, εὐδοκιμήσειν.

[n] CAP. II.

CONTINUAT NARRATIONEM ANTECEDENTIS CAPITIS EXEMPLO EUTHYDEMI, QUEM SAPIENTIÆ SUÆ OPINIONE INFLATÛM TAM DIU INTERROGANDO VERSAT SOCRATES, DONEC CONFITETUR OMNIUM SE ILLARUM RERUM, QUAS ANTEA CALLERE EXISTIMAVERAT, ESSE PLANE IGNARUM.

Τοῖς δὲ νομίζουσι παιδείας τε τῆς ἀρίστης τετυχηκέναι καὶ μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ σοφίᾳ ὡς προσεφέρετο, νῦν διηγήσομαι. Καταμαθὼν γὰρ Εὐθύδημον [o] τὸν Καλὸν γράμματα πολλὰ συνειλεγμένον ποιητῶν τε καὶ σοφιστῶν τῶν εὐδοκιμωτάτων, καὶ ἐκ τούτων ἤδη τε νομίζοντα διαφέρειν τῶν ἡλικιωτῶν ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχοντα, πάντων διοίσειν τῷ δύνασθαι λέγειν τε καὶ πράττειν, πρῶτον μὲν,

πράττειν δεῖν πράττειν οἴεται. unde Leonclavius εὖ τε πράττειν elicuit conjectura, quam Stephanus recepit. Contra auctoritate Vossiani I. et Vindob. Codicum confisus Ernesti, quem sequitur Zeune, verba οὔτε πράττειν delevit. Sed ita simul adjunctam post οἴεται particulam καὶ deletam oportuisse recte monuit Schütz. Itaque Leonclavii correctionem admisi.

l παρεσκευάσθαι] Edd. pr. παρασκευᾶσθαι dant.

m εἶναι δοκῶν] Edd. primarum lectionem εἶναι δοκεῖν εὐδοκ. Stephanus mutavit in ὢν, δοκεῖν εὐδοκ. Verum dedit Castalio, Editio Paris. Bessarionis versio et Vossianus I.

n Ineptissime a præcedente disjunctum legitur, quod nec verbis nec sententia separare ullo modo licebat.

αἰσθανόμενος αὐτὸν [a] διὰ νεότητα [b] οὔπω εἰς τὴν ἀγορὰν
εἰσιόντα, εἰ δέ τι βούλοιτο διαπράξασθαι, καθίζοντα εἰς
ἡνιοποιεῖόν τι τῶν ἐγγὺς τῆς ἀγορᾶς, εἰς τοῦτο καὶ αὐτὸς
2 ᾔει, τῶν μεθ' αὐτοῦ τινας ἔχων. Καὶ πρῶτον μὲν πυνθανο-
μένου τινὸς, πότερον Θεμιστοκλῆς διὰ ξυνουσίαν τινὸς τῶν
σοφῶν ἢ φύσει τοσοῦτον διήνεγκε τῶν πολιτῶν, ὥστε πρὸς
ἐκεῖνον ἀποβλέπειν τὴν πόλιν, ὁπότε σπουδαίου ἀνδρὸς δεη-
θείη; ὁ Σωκράτης, βουλόμενος κινεῖν τὸν Εὐθύδημον, Εὔηθες
ἔφη εἶναι τὸ οἴεσθαι, [c] τὰς μὲν ὀλίγου ἀξίας τέχνας μὴ
γίγνεσθαι [d] σπουδαίους ἄνευ διδασκάλων ἱκανῶν, τὸ δὲ προ-
εστάναι πόλεως, πάντων ἔργων μέγιστον ὂν, ἀπὸ ταὐτομάτου
3 παραγίγνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις. Πάλιν δέ ποτε παρόντος τοῦ
Εὐθυδήμου, ὁρῶν αὐτὸν ἀποχωροῦντα τῆς [e] συνεδρίας, καὶ
φυλαττόμενον, μὴ δόξῃ τὸν Σωκράτην θαυμάζειν ἐπὶ σοφίᾳ,
Ὅτι μὲν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Εὐθύδημος οὑτοσὶ ἐν ἡλικίᾳ γενό-
μενος, τῆς πόλεως λόγον περί τινος [f] προτιθείσης, οὐκ ἀφέξ-
εται τοῦ συμβουλεύειν, εὔδηλόν ἐστιν ἐξ ὧν ἐπιτηδεύει. δοκεῖ
δέ μοι καλὸν προοίμιον τῶν [g] δημηγοριῶν παρασκευάζεσθαι
φυλαττόμενος μὴ δόξῃ μανθάνειν τι παρά του. δῆλον γὰρ,
4 ὅτι λέγειν ἀρχόμενος ὧδε προοιμιάσεται· "Παρ' οὐδενὸς
μὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν ἔμαθον, οὐδ' ἀκούων,

o τὸν Καλὸν] Vide ad I. ii. 9. annotata.

a διὰ νεότητα] Simson nondum 30 annos natum fuisse ait. Sed viginti tantum opus fuisse, si quis in concione cum populo loqui vellet, ex narratione de Alcibiade et Glaucone patet. Superest tamen dubitatio, quid sit εἰσιέναι εἰς τὴν ἀγοράν? An Latinum *forum attingere* de tirone? Aristophanes Equitum versu 1373. ἀγοράζειν dixit, ubi vetat, ne quis imberbis in foro versetur: οὐδ' ἀγοράσει γ' ἀγένειος οὐδεὶς ἐν ἀγορᾷ. ubi de concionibus agi sequentia docent. Hic vero item locus sectionis 3. Εὐθύδημος οὑτοσὶ ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος τῆς πόλεως λόγον περί τινος προτιθείσης, οὐκ ἀφέξεται τοῦ συμβουλεύειν docet de concionibus loqui Xenophontem.

b οὔπω] Juntina et Aldina οὕτως habent. deinceps ἢ ὅποι ἰόντι Junt. pro ἡνιοποιεῖόν τι.

c τὰς μὲν] Intellige κατὰ τὰς μέν. Sequens σπουδαίους ex Leonclavii conjectura in σπουδαίοις mutarunt Wels, Ernesti et Schütz. Bessario σπουδαίους ad τέχνας referens *absolutas reddi*, vertit.

d σπουδαίους] Ernestus suspicatur, natum esse nomen ab alicujus περιεργίᾳ, qui æquare hoc membrum vellet alteri, in quo verbo παραγίγνεσθαι addatur τοῖς ἀνθρώποις. Bessario, cum reddiderit, *Stultum, inquit, est putare artes eas, quæ minores sint, non posse absolutas reddi*, forte legit σπουδαίας, haud inepte, nam dicitur etiam in *re probata, bona*, etc. Sed Bessarioni non tuto fides haberi potest. Interim placet cum Reiskio defendere vulgatam, adeo ut σπουδαῖοι τὰς τέχνας, scil. περὶ, sint *artium periti, probabiles artifices.* Sic laudat Hindeburgius παιδία σπουδαῖα τοὺς τρόπους ex Plutarch. de Puer. Educ. vi. I. et Stephanus in Thes. ex Isocrate σπουδαίους τὰ ἤθη: σπουδαῖος αὐλητὴς apud Plutarch. Pericl. est

τινὰς εἶναι λέγειν τε καὶ πράττειν ἱκανοὺς, ἐζήτησα τούτοις
ἐντυχεῖν, οὐδ' ἐπεμελήθην τοῦ διδάσκαλόν τινά μοι γενέσθαι
τῶν ἐπισταμένων· ἀλλὰ καὶ [h] τἀναντία διατετέλεκα φεύγων
οὐ μόνον τὸ μανθάνειν τι παρά τινος ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι.
ὅμως δὲ, ὅ τι ἂν ἀπὸ [i] ταὐτομάτου [k] ἐπίῃ μοι, συμβουλεύ-
σω ὑμῖν." Ἁρμόσειε δ' ἂν οὕτω προοιμιάζεσθαι καὶ τοῖς 5
βουλομένοις παρὰ τῆς πόλεως ἰατρικὸν ἔργον λαβεῖν· [l] ἐπι-
τήδειον γὰρ αὐτοῖς εἴη τοῦ λόγου ἄρχεσθαι ἐντεῦθεν·
"Παρ' οὐδενὸς μὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἰατρι-
κὴν τέχνην ἔμαθον, οὐδ' ἐζήτησα διδάσκαλον [m] ἐμαυτῷ
γενέσθαι τῶν ἰατρῶν οὐδένα· διατετέλεκα γὰρ φυλαττόμενος
οὐ μόνον τὸ μαθεῖν τι παρὰ τῶν ἰατρῶν ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι
μεμαθηκέναι τὴν τέχνην ταύτην. ὅμως δέ μοι τὸ ἰατρικὸν
ἔργον δότε· πειράσομαι γὰρ ἐν ὑμῖν [n] ἀποκινδυνεύων μανθά-
νειν." Πάντες οὖν οἱ παρόντες ἐγέλασαν ἐπὶ τῷ προοιμίῳ.
Ἐπεὶ δὲ φανερὸς ἦν ὁ Εὐθύδημος ἤδη μὲν, οἷς ὁ Σωκράτης λέ- 6
γοι, προσέχων, ἔτι δὲ φυλαττόμενος αὐτός τι φθέγγεσθαι, καὶ
νομίζων τῇ σιωπῇ σωφροσύνης δόξαν περιβάλλεσθαι, τότε ὁ
Σωκράτης, βουλόμενος αὐτὸν παῦσαι τούτου, Θαυμαστὸν
γάρ, ἔφη, τί ποτε οἱ βουλόμενοι κιθαρίζειν ἢ αὐλεῖν ἢ ἱπ-
πεύειν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἱκανοὶ γενέσθαι [o] πειρῶνται ὡς

tibicen bonus, artis peritus. Quinimo in nostro loco paulo ante σπουδαῖος ἀνὴρ est *vir rei gerendæ peritus. B.*

e συνεδρίας] Edd. pr. συνέδρας dant.

f προτιθείσης] Cum præco, convocato populo ad concionem, dicendi potestatem faceret de re proposita, ut apud Demosthenem de Corona c. 53. τίς ἀγορεύειν βούλεται; et apud Aristophanem Acharn. 45.

g δημηγοριῶν] Ita vulgatum δημηγορικῶν ex Vossiano I. correxit Ernesti, sequens παρασκευάζεσθαι ex margine Leoncl. et Steph. vulgato παρασκευάσασθαι substitui.

h τἀναντία] Vulgo additum γὰρ auctoritate Codicis Vindob. et versionis Bessarionis delevit Ernesti, puncto post τἀναντία sublato. Vulgatum tamen præferebat Weiske comparans sectione 22. οὐδὲ δι' ἓν τούτων, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον· οἱ γὰρ πλεῖστοι — εἰσιν.

i ταὐτομάτου] Ita vulgatum αὐτομ. ex margine Steph. et usu Xenophonteo correxit Ernesti et Zeune.

k ἐπίῃ] In mentem venerit, quod alibi παρίστασθαι dicitur. Edd. pr. ἐπήει dabant.

l ἐπιτήδειον — ἐντεῦθεν] Hæc sensu non diversa ab antecedentibus et vix genuina esse statuit Ernesti; nec ea Bessarion vertit; sed mutato vulgato γ' ἂν in γὰρ (quod feci) bene habere recte admonuit Zeune. Sequens εἴη Juntina corrupit in ἐπὶ.

m ἐμαυτῷ] Paris. III. ἐμαυτῷ μαθεῖν τι παρὰ τῶν ἰατρῶν οὐδένα.

n ἀποκινδυνεύων] Quod medici quamvis non profiteantur, multi tamen taciti faciunt. *Discunt periculis nostris et experimenta per mortes agunt,* ut ait Plinius xxix. 1.

o πειρῶνται] Lectionem Aldinam μὴ πειρῶνται — καὶ καθ' ἑαυτοὺς ita corrigere voluit Leonclavius ut ἀμελίστατα pro συν-

συνεχέστατα ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται δυνατοὶ γενέσθαι καὶ
οὐ καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ἀρίστοις δοκοῦσιν εἶναι,
πάντα ποιοῦντες καὶ ὑπομένοντες ἕνεκα τοῦ μηδὲν ἄνευ τῆς
ἐκείνων γνώμης ποιεῖν, [a] ὡς οὐκ ἂν ἄλλως ἀξιόλογοι γενόμε-
νοι· τῶν δὲ βουλομένων δυνατῶν γενέσθαι λέγειν τε καὶ
πράττειν τὰ πολιτικὰ νομίζουσί τινες ἄνευ παρασκευῆς καὶ
ἐπιμελείας αὐτόματοι ἐξαίφνης δυνατοὶ ταῦτα ποιεῖν ἔσεσθαι.
7 Καίτοι γε τοσούτῳ ταῦτα ἐκείνων δυσκατεργαστότερα φαί-
νεται, [b] ὅσῳ περ, πλειόνων περὶ ταῦτα πραγματευομένων,
ἐλάττους οἱ κατεργαζόμενοι γίγνονται. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ
ἐπιμελείας δέονται πλείονος καὶ ἰσχυροτέρας οἱ τούτων ἐφιέ-
8 μενοι ἢ οἱ ἐκείνων. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν, [c] ἀκούοντος Εὐθυ-
δήμου, τοιούτους λόγους ἔλεγε Σωκράτης· ὡς δ' ᾔσθετο αὐτὸν
ἑτοιμότερον ὑπομένοντα, ὅτε διαλέγοιτο, καὶ προθυμότερον
ἀκούοντα, μόνος ἦλθεν εἰς τὸ ἡνιοποιεῖον· παρακαθεζομένου δ'
αὐτῷ τοῦ Εὐθυδήμου, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, τῷ ὄντι,
ὥσπερ ἐγὼ ἀκούω, πολλὰ [d] γράμματα [e] συνῆχας τῶν λεγο-
μένων σοφῶν ἀνδρῶν γεγονέναι; Νὴ τὸν Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες·
καὶ ἔτι γε συνάγω, ἕως ἂν κτήσωμαι ὡς ἂν δύνωμαι πλεῖστα.
9 Νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἄγαμαί σου, διότι οὐκ ἀρ-
γυρίου καὶ χρυσίου [f] προείλου θησαυροὺς κεκτῆσθαι μᾶλλον
ἢ σοφίας· δῆλον γὰρ, ὅτι νομίζεις ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐδὲν
βελτίους ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους, τὰς δὲ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν γνώ-
μας ἀρετῇ πλουτίζειν τοὺς κεκτημένους. Καὶ ὁ Εὐθύδημος
ἔχαιρεν ἀκούων ταῦτα, νομίζων δοκεῖν τῷ Σωκράτει ὀρθῶς
10 μετιέναι τὴν σοφίαν. Ὁ δὲ καταμαθὼν αὐτὸν ἡσθέντα τῷ

εχέστατα scriberet: Stephanus deleto μὴ deinceps scribebat καὶ μὴ μόνον καθ' ἑαυτούς. Nos cum Ruhnkenio, Zeunio et Schützio secuti Juntinam, librosque Brodæi et Bessarionis μὴ delevimus, et post καὶ reposuimus οὐ ex Editione Castalionis, libro Brodæi, Bessarionis et Vossiano I. Hanc eandem scripturam secutus Weiske συνεχέστατα tamen cum Ernestio falso pro παραχρῆμα dictum interpretatur. Locus IV. y. 9. quem vir doctus comparavit, ab hac significatione pariter alienus esse videtur.

a ὡς οὐκ ἂν — γενόμενοι] Est pro ὡς οὐ — γενησόμενοι dictum.

b ὅσῳ περ] Edd. pr. ὅσων περ habent.

c ἀκούοντος] Languere sensum nec satis clarum esse ait Ernestus, cui comparata sectione 3. visum est scribendum οὐδ' ἀκούοντος. Et sane sequens ἑτοιμότερον ὑπομένοντα longe aliud verbum quam ἀκούοντος expectare nos jubet. Igitur Weiske conjecit scribendum μόλις ἀκούοντος aut ὥσπερ ἄκοντος, aut post Σωκράτης inserit tale quid veluti τῶν μεθ' αὐτοῦ τινας ἔχων, ut verbis his μόνος—ἡνιοποιεῖον opponantur.

ἐπαίνῳ τούτῳ, Τί δὲ δὴ βουλόμενος ἀγαθὸς γενέσθαι, ἔφη,
ὦ Εὐθύδημε, συλλέγεις τὰ γράμματα; Ἐπεὶ δὲ [g] διεσιώ-
πησεν ὁ Εὐθύδημος, σκοπῶν ὅ τι ἀποκρίναιτο, πάλιν ὁ
Σωκράτης, Ἆρα μὴ ἰατρός; ἔφη· πολλὰ γὰρ καὶ [h] ἰατρῶν
ἐστι συγγράμματα. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Μὰ Δί', ἔφη,
οὐκ ἔγωγε. Ἀλλὰ μὴ ἀρχιτέκτων βούλει γενέσθαι; γνω-
μονικοῦ γὰρ ἀνδρὸς καὶ τοῦτο δεῖ. Οὔκουν ἔγωγ', ἔφη.
Ἀλλὰ μὴ γεωμέτρης ἐπιθυμεῖς, ἔφη, γενέσθαι ἀγαθὸς,
ὥσπερ ὁ [i] Θεόδωρος; Οὐδὲ γεωμέτρης, ἔφη. Ἀλλὰ μὴ
ἀστρολόγος, ἔφη, βούλει γενέσθαι; Ὡς δὲ καὶ τοῦτο
ἠρνεῖτο, Ἀλλὰ μὴ ῥαψῳδός; ἔφη· καὶ γὰρ τὰ Ὁμήρου
σέ φασιν ἔπη [k] (πάντα) κεκτῆσθαι. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ',
ἔφη· τοὺς γάρ τοι ῥαψῳδοὺς οἶδα τὰ μὲν ἔπη ἀκριβοῦντας,
αὐτοὺς δὲ πάνυ [l] ἠλιθίους ὄντας. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· 11
Οὐ δήπου, ὦ Εὐθύδημε, ταύτης τῆς ἀρετῆς ἐφίεσαι, δι' ἣν
ἄνθρωποι πολιτικοὶ γίγνονται καὶ οἰκονομικοὶ καὶ ἄρχειν ἱκα-
νοὶ, καὶ ὠφέλιμοι τοῖς τε ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ ἑαυτοῖς;
Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Σφόδρα γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ταύτης τῆς
ἀρετῆς δέομαι. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, τῆς καλλίστης ἀρε-
τῆς καὶ μεγίστης ἐφίεσαι τέχνης· ἔστι γὰρ τῶν βασιλέων
αὕτη, καὶ καλεῖται βασιλική. ἀτὰρ, ἔφη, κατανενόηκας, εἰ
οἷόν τ' ἐστὶ, μὴ ὄντα δίκαιον, ἀγαθὸν ταῦτα γενέσθαι; Καὶ
μάλα, ἔφη, καὶ οὐχ [m] οἷόν τέ γε ἄνευ δικαιοσύνης ἀγαθὸν
πολίτην γενέσθαι. Τί οὖν, ἔφη, σὺ δὴ [n] τοῦτο κατείργασαι; 12
Οἶμαί γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐδενὸς ἂν ἧττον φανῆναι
δίκαιος. Ἆρ' οὖν, ἔφη, τῶν δικαίων ἐστὶν ἔργα, ὥσπερ τῶν

d γράμματα] Pro συγγράμματα dictum ex h. l. retulit Phrynichus in παρασκευὴν σοφιστικὴν a Ruhnkenio ad h. l. laudatam.

e συνῆχας] Hoc tempus ex Juntina et libro Brodæi hortante Valckenario prætulit vulgato συνῆξας Zeune et Schütz.

f προιίλου] Edd. primarum εἰ προιίλου correxit Castalio. οὐ προιίλου malebat Brodæus. εἰ οὐκ ἀργυρίου a Xenophonte fuisse scriptum suspicabatur Zeune.

g διεσιώπησεν] Vide annotata ad III. vi. 4. deinceps ἀποκρίνοιτο Castal.

h ἰατρῶν] Ita Castalio Edd. primarum ἰατρεῖν correxit.

i Θεόδωρος] Cyrenæus, Socratis præceptor, de quo Platonis Theætteus narrat. Cf. infra IV. vii. 3.

k (πάντα)] Ernestio suspectum vocabulum omittunt Edd. primæ, asterisco notavit Stephanus, seclusit Zeune; Bessario tamen vertit.

l ἠλιθίους] In hanc sententiam exstat Platonis dialogus Ionis nomine inscriptus.

m οἷόν τέ γε] Valckenario γε improbanti

τεκτόνων; Ἔστι μέντοι, ἔφη. Ἆρ' οὖν, [a] ἔφη, ὥσπερ οἱ τέκτονες ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ἔργα ἐπιδεῖξαι, οὕτως οἱ δίκαιοι τὰ ἑαυτῶν ἔχοιεν ἂν [b] διεξηγήσασθαι; [c] Μὴ οὖν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, οὐ δύνωμαι ἐγὼ τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα ἐξηγήσασθαι; καὶ, νὴ Δί', ἔγωγε [d] τὰ τῆς ἀδικίας· ἐπεὶ οὐκ ὀλίγα ἐστὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν [e] τοιαῦτα ὁρᾷν τε καὶ ἀκούειν.
13 Βούλει οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, γράψωμεν [f] ἐνταυθοῖ μὲν Δ, ἐνταυθοῖ δὲ Α; εἶτα [g] ὅ τι μὲν ἂν δοκῇ ἡμῖν τῆς δικαιοσύνης ἔργον εἶναι, πρὸς τὸ Δ τιθῶμεν, ὅ τι δ' ἂν τῆς ἀδικίας, πρὸς τὸ Α; Εἴ τι σοι δοκεῖ, ἔφη, προσδεῖν τούτων, ποίει ταῦτα.
14 Καὶ ὁ Σωκράτης γράψας ὥσπερ εἶπεν, Οὐκοῦν, ἔφη, ἔστιν ἐν ἀνθρώποις [h] τὸ ψεύδεσθαι; Ἔστι μέντοι, ἔφη. Ποτέρωσε οὖν, ἔφη, θῶμεν τοῦτο; Δῆλον, ἔφη, ὅτι πρὸς τὴν ἀδικίαν. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ τὸ ἐξαπατᾷν ἐστι; Καὶ μάλα, ἔφη. Τοῦτο οὖν [i] ποτέρωσε θῶμεν; Καὶ τοῦτο δῆλον ὅτι, ἔφη, πρὸς τὴν ἀδικίαν. Τί δὲ τὸ [k] κακουργεῖν; Καὶ τοῦτο, ἔφη. [l] Τὸ δὲ ἀνδραποδίζεσθαι; Καὶ τοῦτο. Πρὸς δὲ [m] τῇ δικαιοσύνῃ οὐδὲν ἡμῖν τούτων κείσεται, ὦ Εὐθύδημε;
15 [n] Δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, ἔφη. Τί δέ; ἐάν τις στρατηγὸς αἱρεθεὶς ἄδικόν τε καὶ ἐχθρὰν πόλιν [o] ἐξανδραποδίσηται, φήσομεν τοῦτον ἀδικεῖν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Δίκαια δὲ ποιεῖν οὐ φήσομεν; Καὶ μάλα. Τί δ'; ἂν ἐξαπατᾷ πολεμῶν αὐτοῖς; Δίκαιον, ἔφη, καὶ τοῦτο. Ἐὰν δὲ κλέπτῃ τε καὶ

assentior; nec locus infra IV. v. 2. usum formulæ firmare potest; nam ibi multo minus γε locum suum tueri potest.

n τοῦτο κατείργασαι;] Si τὸ δίκαιον antecessisset, ferrem; nunc ταύτην scriptum mallem.

a ἔφη, ὥσπερ] Ex Stobæo Stephanus. ἔφη addidit: deinceps Juntina ἂν omisit.

b διεξηγήσασθαι] Margo Stephani præbet quod est in Paris. II. διηγήσασθαι. Stobæus ἐξηγήσασθαι habet.

c Μὴ — οὐ δύνωμαι] Vulgatum δύνωμαι ex lectione Stobæi et marginali Stephanianæ mutavit Zeune in δύναμαι male comparans locum Platonicum de Republ. vi. p. 486. μή πῃ δοκοῦμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα ἕκαστα διεληλυθέναι;

d τὰ τῆς ἀδικίας] Ernesti ante τὰ excidisse putabat καὶ, non ego. Verba καὶ νὴ — ὀλίγα omisit liber Florentinus E.

e τοιαῦτα] Stobæus ὁρᾷν τε τοιαῦτα καὶ ἀκούειν habet, et sectione sequenti γράψομεν vitiosum.

f ἐνταυθοῖ] Ita cum Stobæo Stephanus: ἐνταυθί bis habent Edd. pr. quæ etiam cum Stobæo δέλτα — ἄλφα nominant.

g ὅτι μὲν ἂν] Ita cum Stobæo Stephanus: ἂν omittunt Edd. pr. deinceps ὅ τι δ' αὖ pro ὅ τι δ' ἂν malebat Reiske.

h τὸ ψεύδεσθαι] Articulum semel cum Ernestio addere quam cum Stephano ter delere maluit etiam Zeune et Schütz. Deinceps δῆλον ὅτι, ἔφη Stobæus habet.

i ποτέρωσε θῶμεν] Stobæus θῶ et deinceps τὶ δαὶ habet.

k κακουργεῖν] Stobæus κλέπτειν posuit.

ἁρπάζῃ τὰ τούτων, οὐ δίκαια ποιήσει; Καὶ μάλα, ἔφη.
ἀλλ' ἐγώ σε τὸ πρῶτον [p] ὑπελάμβανον [q] πρὸς τοὺς φίλους
μόνον ταῦτ' ἐρωτᾷν. Οὐκοῦν, ἔφη, ὅσα πρὸς τῇ ἀδικίᾳ
ἐθήκαμεν, πάντα καὶ πρὸς τῇ δικαιοσύνῃ θετέον ἂν εἴη;
Ἔοικεν, ἔφη. Βούλει οὖν, ἔφη, ταῦτα [r] οὕτω θέντες διορι- 16
σώμεθα πάλιν, πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους δίκαιον εἶναι [s] τὰ
τοιαῦτα ποιεῖν, πρὸς δὲ τοὺς φίλους, ἄδικον· ἀλλὰ δεῖν πρός
γε τούτους ὡς ἁπλούστατον εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ
Εὐθύδημος. Τί οὖν; ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐάν τις στρατηγὸς 17
ὁρῶν ἀθύμως ἔχον τὸ στράτευμα, ψευσάμενος [t] φήσῃ συμ-
μάχους προσιέναι, καὶ τῷ ψεύδει τούτῳ παύσῃ [u] τῆς ἀθυ-
μίας τοὺς στρατιώτας, ποτέρωθι τὴν ἀπάτην ταύτην θήσο-
μεν; Δοκεῖ μοι, ἔφη, πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐὰν δέ τις
υἱὸν ἑαυτοῦ δεόμενον φαρμακείας καὶ μὴ προσιέμενον φάρ-
μακον ἐξαπατήσας ὡς [x] σῖτον τὸ φάρμακον δῷ, καὶ τῷ
ψεύδει χρησάμενος οὕτως ὑγιᾶ ποιήσῃ, ταύτην [y] αὖ τὴν
ἀπάτην ποῖ θετέον; Δοκεῖ μοι, ἔφη, καὶ ταύτην εἰς τὸ
αὐτό. [z] Τί δέ; ἄν τις, ἐν ἀθυμίᾳ ὄντος φίλου, δείσας μὴ
διαχρήσηται ἑαυτὸν, κλέψῃ ἢ ἁρπάσῃ ἢ ξίφος ἢ ἄλλο τι
τοιοῦτον, τοῦτο αὖ ποτέρωσε θετέον; Καὶ τοῦτο νὴ Δί',
ἔφη, πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Λέγεις, ἔφη, σὺ οὐδὲ πρὸς τοὺς 18
φίλους ἅπαντα δεῖν ἁπλοΐζεσθαι; Μὰ Δί', οὐ δῆτα, ἔφη·
ἀλλὰ μετατίθεμαι τὰ εἰρημένα, εἴπερ ἔξεστι. Δεῖ γέ τοι,

l Τὸ δὲ ἀνδραποδίζεσθαι;] Juntina τὸ μὲν. Ald. Steph. et Vindob. τὸ ἀνδρ. Leonclavius et Welsius cum Stobæo τί δ' ἀνδρ. dederunt. Ex Castalionis Editione τὸ δ' ἀνδρ. repetiit Zeune. τί δὲ τὸ ἀνδρ. suadente Stephano dedit Schütz.

m τῇ δικαιοσύνῃ] Articulum ex Stobæo et Vindob. libro addidit Zeune et Schütz.

n Δεινὸν γὰρ] Male Stobæus δεινόν γε dat; deinceps bis Τί δαί;

o ἐξανδραποδίσηται] Juntina ἐξανδραποδιεῖται, Stobæus ἐξανδραποδίσειται habet.

p ὑπελάμβανον] Stobæus ὑπέλαβον dat, et mox μόνους.

q πρὸς τοὺς φίλους] Ratione habita amicorum, respectu ad amicos habito.

r οὕτω θέντες] Stobæus θέντες, οὕτω διορισόμεθα habet.

s τὰ τοιαῦτα] Stobæus ταῦτα — πρός γε τούτους habet.

t φήσῃ] Stobæus φήσει et mox καταπαύσει posuit.

u τῆς ἀθυμίας] Juntina cum Vindob. τὰς ἀθυμίας. Aldina et Steph. τὰς ἀθυμίας τοῦ στρατεύματος. Nostrum ex Stobæo recepit Zeune, atque hanc lectionem dat Paris. Liber II. annotata in margine varietate hac ῥᾳθυμίας τοῦ στρατεύματος.

x σῖτον] Ita ex Stobæo pro σιτίον scripsit Zeune; deinceps ὑγιῆ habet Stobæus.

y αὖ τὴν] Ita Stobæus, Castalio et Steph. αὐτὴν Edd. pr.

z Τί δέ; ἂν] Stobæus Τί δαί; ἐὰν — διαχρήσεται. — ἁρπάσῃ ξίφος — τοιοῦτα. omisso ἔφη sequenti.

ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐξεῖναι πολὺ μᾶλλον, ἢ μὴ ὀρθῶς τιθέναι.
19 Τῶν δὲ δὴ τοὺς φίλους ἐξαπατώντων ἐπὶ βλάβῃ (ἵνα μηδὲ
τοῦτο [a] παραλείπωμεν ἄσκεπτον) πότερος ἀδικώτερός ἐστιν,
ὁ ἑκὼν ἢ ὁ ἄκων; Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔτι μὲν ἔγωγε
πιστεύω, οἷς ἀποκρίνομαι· [b] καὶ γὰρ τὰ πρόσθεν πάντα νῦν
ἄλλως ἔχειν δοκεῖ μοι, ἢ ὡς ἐγὼ τότε ᾤμην. ὅμως δὲ εἰρήσθω
μοι, ἀδικώτερον εἶναι τὸν ἑκόντα ψευδόμενον τοῦ ἄκοντος.
20 Δοκεῖ δέ σοι μάθησις [c] καὶ ἐπιστήμη τοῦ δικαίου εἶναι,
ὥσπερ τῶν γραμμάτων; Ἔμοιγε. Πότερον δὲ γραμμα-
τικώτερον κρίνεις, ὃς ἂν ἑκὼν μὴ ὀρθῶς γράφῃ καὶ ἀναγι-
νώσκῃ, ἢ ὃς ἂν ἄκων; Ὃς ἂν ἑκὼν, ἔγωγε· δύναιτο γὰρ
ἂν, ὁπότε βούλοιτο, καὶ ὀρθῶς αὐτὰ ποιεῖν. Οὐκοῦν ὁ μὲν
ἑκὼν μὴ ὀρθῶς γράφων γραμματικὸς ἂν εἴη, ὁ δὲ ἄκων,
ἀγράμματος; Πῶς γὰρ οὔ; [d] Τὰ δίκαια δὲ πότερον ὁ
ἑκὼν ψευδόμενος καὶ ἐξαπατῶν οἶδεν, ἢ ὁ ἄκων; Δῆλον
ὅτι ὁ ἑκών. Οὐκοῦν γραμματικώτερον μὲν τὸν ἐπιστάμενον
γράμματα [e] τοῦ μὴ ἐπισταμένου φῂς εἶναι; Ναί. Δι-
καιότερον δὲ τὸν ἐπιστάμενον τὰ δίκαια τοῦ μὴ ἐπισταμένου;
[f] Φαίνομαι· δοκῶ δέ μοι καὶ ταῦτα οὐκ οἶδ' ὅπως λέγειν.
21 Τί δὲ δὴ, ὃς ἂν βουλόμενος τἀληθῆ λέγειν μηδέποτε τὰ
αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγῃ, ἀλλ' ὁδόν τε [g] φράζων τὴν
αὐτὴν, τοτὲ μὲν πρὸς ἕω τοτὲ δὲ πρὸς ἑσπέραν φράζῃ, καὶ
λογισμὸν ἀποφαινόμενος τὸν αὐτὸν, τοτὲ μὲν πλείω τοτὲ δ'
ἐλάττω ἀποφαίνηται, τί σοι δοκεῖ ὁ τοιοῦτος; [h] Δῆλος, νὴ Δί',
22 εἶναι, ὅτι, ἃ ᾤετο εἰδέναι, οὐκ οἶδεν. Οἶσθα δέ τινας ἀνδρα-
ποδώδεις καλουμένους; Ἔγωγε. Πότερον [i] διὰ σοφίαν ἢ δι'

a παραλείπωμεν] Edd. pr. et Stobæus παραλίπωμεν. Margo Steph. παραλείπω dat.

b καὶ γὰρ τὰ] Juntina γὰρ omisit; deinceps ᾠόμην habent Edd. pr. ᾤμην Steph. ex Stobæo dedit.

c καὶ ἐπιστήμη] Stobæus copulam καὶ omisit.

d Τὰ δίκαια δὲ] Sophismate satis puerili usum Socratem miror; Grammatica enim sola literarum scientia constat; sed justitia non scientia sed factis continetur, nec justus is, qui quæ cuique debeantur, scit, sed qui facit ea, quæ cuique deberi scit, dicitur. Monuit etiam hac de fallacia Weiske.

e τοῦ μὴ ἐπισταμένου] Juntina τὸν μὴ ἐπιστάμενον τ. δ. τοῦ ἐπισταμένου.

f Φαίνομαι] Stephaniana secunda Stobæi φαίνεται recepit; idem annotavit Brodæus.

g φράζων τὴν αὐτὴν] Mihi φράζων ἐρωτῶντι vel ἐρομένῳ τὴν αὐτὴν scribendum videbatur.

h Δῆλος] Ita pro δειλὸς Castal. Bessar. Stob. et Steph. sec. cum libris Vatic. I. Paris. II. Florentinis IV.

ἀμαθίαν; Δῆλον ὅτι δι' ἀμαθίαν. Ἆρ' οὖν διὰ τὴν τοῦ
χαλκεύειν ἀμαθίαν τοῦ ὀνόματος τούτου τυγχάνουσιν; Οὐ
δῆτα. Ἀλλ' ἆρα διὰ τὴν τοῦ τεκταίνεσθαι; Οὐδὲ διὰ
ταύτην. Ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ σκυτεύειν; Οὐδὲ δι' ἓν
τούτων, ἔφη, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον· οἱ γὰρ πλεῖστοι τῶν γε
τὰ τοιαῦτα ἐπισταμένων ἀνδραποδώδεις εἰσίν. Ἆρ' οὖν τῶν
τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ [k] καὶ δίκαια μὴ εἰδότων τὸ ὄνομα
τοῦτ' ἐστίν; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Οὐκοῦν δεῖ παντὶ τρόπῳ 23
διατειναμένους [l] φεύγειν, ὅπως μὴ ἀνδράποδα ὦμεν. Ἀλλά,
νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πάνυ ᾤμην [m] φιλοσοφεῖν
φιλοσοφίαν, δι' ἧς ἂν μάλιστα ἐνόμιζον παιδευθῆναι τὰ
προσήκοντα ἀνδρὶ καλοκἀγαθίας ὀρεγομένῳ· νῦν δὲ πῶς οἴει
με ἀθύμως ἔχειν, ὁρῶντα ἐμαυτὸν διὰ μὲν τὰ προπεπονημένα
[n] οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι δυνάμενον, ὑπὲρ ὧν
μάλιστα χρὴ εἰδέναι, ἄλλην δὲ ὁδὸν οὐδεμίαν ἔχοντα, ἣν
ἂν πορευόμενος βελτίων γενοίμην; Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰπέ 24
μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, εἰς Δελφοὺς [o] ἤδη πώποτε ἀφίκου;
Καὶ δίς γε, νὴ Δία, ἔφη. Κατέμαθες οὖν πρὸς τῷ ναῷ που
γεγραμμένον τὸ ΓΝΩ͂ΘΙ ΣΑΥΤΟ΄Ν; Ἔγωγε. Πότερον
οὖν οὐδέν σοι τοῦ γράμματος ἐμέλησεν, ἢ προσέσχες τε
καὶ ἐπεχείρησας σαυτὸν ἐπισκοπεῖν, ὅστις εἴης; Μὰ Δί',
οὐ δῆτα, ἔφη. καὶ γὰρ δὴ [p] πάνυ τοῦτό γε ᾤμην εἰδέναι·
σχολῇ γὰρ ἂν [q] ἄλλο τι ᾔδειν, εἴγε μηδ' ἐμαυτὸν ἐγίγνωσ-
κον. Πότερα δέ σοι δοκεῖ γιγνώσκειν ἑαυτόν, ὅστις τοὔνομα 25
τὸ ἑαυτοῦ μόνον οἶδεν, ἢ ὅστις, ὥσπερ οἱ τοὺς ἵππους ὠνού-
μενοι, οὐ πρότερον οἴονται γιγνώσκειν, ὃν ἂν βούλωνται

i διὰ σοφίαν ἢ δι' ἀμαθίαν] Stobæus ordine inverso δι' ἀμ. ἢ δ. σ. habet.

k καὶ δίκαια] Stobæus articulum τὰ interserit.

l φεύγειν, ὅπως μὴ] Est pro φυλάττεσθαι dictum.

m φιλοσοφεῖν] Quomodo verbum apud Isocratem et alios dicitur pro ratione et methodo assequendæ alicujus rei.

n οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον] Cum Ernestio οὐδὲν τῶν ἐρωτωμένων mallem scriptum; nam οὐδὲ cum verbis ὑπὲρ ὧν μ. χρὴ εἰδέναι, quod suadet facere Weiske, durum mihi et difficile esse videtur. Deinceps ἀποκρίνεσθαι dant Florent. A. B. C.

o ἤδη] Margo Steph. δὲ ἤδη annotavit. deinceps γε post δὶς ex Stobæo addidit Ernesti.

p πάνυ τοῦτο] Stobæus τοῦτο πάνυ dedit.

q ἄλλο τι ᾔδειν] Duobus aliis in locis, quos Index monstrabit, ubi σχολῇ γ' ἂν adhibetur notione eadem, cum optativo jungitur: quare et h. l. malim εἰδείην scriptum.

γνῶναι, πρὶν ἂν ἐπισκέψωνται, πότερον εὐπειθής ἐστιν ἢ δυσ-
πειθὴς, καὶ πότερον [a] ἰσχυρός (ἐστιν) ἢ ἀσθενὴς, καὶ πότερον
ταχὺς ἢ βραδὺς, καὶ τἄλλα τὰ πρὸς τὴν τοῦ ἵππου χρείαν
ἐπιτήδειά τε καὶ ἀνεπιτήδεια ὅπως ἔχει, [b] οὕτως ἑαυτὸν
ἐπισκεψάμενος, ὁποῖός ἐστι πρὸς τὴν [c] ἀνθρωπίνην χρείαν,
ἔγνωκε τὴν αὑτοῦ δύναμιν; [d] Οὕτως ἔμοι γε δοκεῖ, ἔφη, ὁ
26 μὴ εἰδὼς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀγνοεῖν ἑαυτόν. Ἐκεῖνο δὲ οὐ
φανερὸν, ἔφη, ὅτι διὰ μὲν τὸ εἰδέναι ἑαυτοὺς πλεῖστα ἀγαθὰ
πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι, διὰ δὲ τὸ ἐψεῦσθαι ἑαυτῶν πλεῖστα
κακά; [e] οἱ μὲν γὰρ εἰδότες ἑαυτοὺς τά τε ἐπιτήδεια ἑαυτοῖς
ἴσασι, καὶ διαγιγνώσκουσιν ἅ τε δύνανται καὶ ἃ μή· καὶ ἃ
μὲν ἐπίστανται πράττοντες, πορίζονταί τε ὧν δέονται, καὶ εὖ
πράττουσιν· ὧν δὲ μὴ ἐπίστανται ἀπεχόμενοι, ἀναμάρτητοι
γίγνονται, καὶ διαφεύγουσι τὸ κακῶς πράττειν· [f] διὰ τοῦτο
δὲ καὶ τοὺς ἄλλους (ἀνθρώπους) δυνάμενοι δοκιμάζειν, καὶ
διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρείας τά τε ἀγαθὰ πορίζονται, καὶ τὰ
27 κακὰ φυλάττονται. Οἱ δὲ μὴ εἰδότες, ἀλλὰ διεψευσμένοι
τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως, πρός τε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ
τἄλλα ἀνθρώπινα πράγματα [g] ὁμοίως διάκεινται· καὶ οὔτε
ὧν δέονται ἴσασιν, οὔτε ὅ τι πράττουσιν, οὔτε οἷς χρῶνται,
ἀλλὰ πάντων τούτων διαμαρτάνοντες, τῶν τε ἀγαθῶν ἀπο-
28 τυγχάνουσι, καὶ τοῖς κακοῖς περιπίπτουσι. Καὶ οἱ μὲν εἰδότες
ὅ τι ποιοῦσιν, ἐπιτυγχάνοντες ὧν πράττουσιν, εὔδοξοί τε καὶ
τίμιοι γίγνονται· καὶ [h] οἵ τε ὅμοιοι τούτοις ἡδέως χρῶνται, οἵ

a ἰσχυρός (ἐστιν)] Omissum a Stobæo verbum seclusit Zeune.

b οὕτως ἑαυτὸν] Stobæus οὗτος, Castalio οὗτως ὁ ἑαυτὸν dedit.

c ἀνθρωπίνην] I. e. πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τἄλλα ἀνθρώπινα πράγματα, ut est sectione 27. χρεία est χρῆσις, usus hominum et rerum humanarum.

d Οὕτως ἔμοι γε] Ex ratione et argumentatione tua constare mihi videtur, etc.

e οἱ μὲν γὰρ] Juntina γὰρ, ut sequens τε Stobæus omisit.

f διὰ τοῦτο δὲ] Stobæus διὰ τὸ αὐτὸ habet; sequens ἀνθρώπους omittit, igitur seclusi.

g ὁμοίως διάκεινται] H. e. similiter uti se ipsos, ita alios quoque homines et negotia humana ignorant.

h οἵ τε ὅμοιοι] Similes prudentia et felicitate interpretatur Ernesti: qui sunt ejusdem dignitatis, conditionis vel muneris Zeune: qui similiter in republica cum laude versantur Schütz, qui præterea ἀποτυγχάνοντες mutat in ἀπέχοντες, ut ita dicantur, qui ad rempublicam non accedunt, negotiis publicis abstinent. Quæ mihi conjectura valde similis veri videtur.

i τούτους ὑπὲρ] Juntina τούτου dedit.

k τε ἑαυτῶν τούτους] Stephanus γε malebat scriptum; mihi neutra particula huic loco convenire videtur. Sed concinnitatis ratio si habeatur, recte mihi idem Stephanus conjecisse videtur post τούτους verbum ἐθέλουσι vel simile ex-

τε ἀποτυγχάνοντες τῶν πραγμάτων ἐπιθυμοῦσι [i] τούτους ὑπὲρ
αὐτῶν βουλεύεσθαι, καὶ προΐστασθαί [k] τε ἑαυτῶν τούτους,
καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν ἀγαθῶν ἐν τούτοις ἔχουσι, καὶ [l] διὰ
(πάντα) ταῦτα πάντων μάλιστα τούτους ἀγαπῶσιν. Οἱ 29
δὲ μὴ [m] εἰδότες ἃ ποιοῦσι, κακῶς δὲ αἱρούμενοι καὶ οἷς ἂν
ἐπιχειρήσωσιν ἀποτυγχάνοντες, οὐ μόνον ἐν αὐτοῖς τούτοις
ζημιοῦνταί τε καὶ κολάζονται, ἀλλὰ καὶ ἀδοξοῦσι διὰ
ταῦτα, καὶ καταγέλαστοι γίγνονται, καὶ καταφρονούμενοι
καὶ [n] ἀτιμαζόμενοι ζῶσιν. ὁρᾷς δὲ καὶ τῶν πόλεων ὅτι [o] ὅσαι
ἂν ἀγνοήσασαι τὴν ἑαυτῶν δύναμιν κρείττοσι [p] πολεμήσωσιν,
αἱ μὲν ἀνάστατοι γίγνονται, αἱ δὲ ἐξ ἐλευθέρων δοῦλαι.
Καὶ ὁ Εὐθύδημος, [q] Ὡς πάνυ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἔφη, 30
περὶ πολλοῦ ποιητέον εἶναι τὸ ἑαυτὸν γιγνώσκειν, οὕτως ἴσθι·
ὁπόθεν δὲ χρὴ ἄρξασθαι ἐπισκοπεῖν ἑαυτὸν, τοῦτο πρός σε
ἀποβλέπω εἴ μοι ἐθελήσαις ἂν ἐξηγήσασθαι. Οὐκοῦν, ἔφη 31
ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ὁποῖά ἐστι, πάντως
που γιγνώσκεις. Νὴ Δί', ἔφη· εἰ γὰρ μηδὲ ταῦτα οἶδα,
καὶ τῶν ἀνδραπόδων φαυλότερος ἂν εἴην. Ἴθι δὴ, ἔφη, καὶ
ἐμοὶ ἐξήγησαι [r] αὐτά. Ἀλλ' οὐ χαλεπὸν, ἔφη· πρῶτον
μὲν γὰρ αὐτὸ τὸ ὑγιαίνειν ἀγαθὸν εἶναι νομίζω, τὸ δὲ νοσεῖν
κακόν· ἔπειτα τὰ αἴτια ἑκατέρου αὐτῶν καὶ ποτὰ καὶ
βρωτὰ καὶ ἐπιτηδεύματα, τὰ μὲν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν φέροντα
ἀγαθὰ, τὰ δὲ πρὸς τὸ νοσεῖν κακά. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ τὸ 32
ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ὅταν μὲν ἀγαθοῦ τινος αἴτια γίγνη-

cidisse; alioquin τούτους altero loco abundat.

l διὰ (πάντα) ταῦτα] Omissum a Stobæo πάντα seclusi, ut inutile.

m εἰδότες ἃ ποιοῦσι] Juntina ἃ omisit, unde Brodæus ὅτι inserebat, quod est in Castal. et Florent. libro B. εἰδότες τί ποιοῦσι, κακῶς τι Stobæus habet. Sequens αἱρούμενοι sensu passivo interpretatur Weiske. Bessario verba κακῶς δὲ αἱρ. plane omisit.

n ἀτιμαζόμενοι] Edwards ἀτιμούμενοι præferebat, quoniam hoc verbo publicam ignominiam, illo privatam significari putabat.

o ὅσαι ἂν] Ita cum Stobæo hortante Brodæo et Valkenario Zeune. Vulgatum ἐὰν tenent Vatic. I. et quatuor libri Florentini. Cf. ad III. x. 12. ἀγνοήσωσι est in Florent. E.

p πολεμήσωσιν] Edd. primarum πολεμίσωσι correxit Castalio: deinceps αἱ δὲ ἀνάστατοι — δοῦλοι dat Stobæus.

q Ὡς πάνυ μοι δοκεῖ — οὕτως ἴσθι·] Mihi usitatius fuisse videtur ὡς οὖν πάνυ μοι δοκοῦντος — οὕτως ἴσθι. Nullibi alterius formulæ exemplum mihi occurrit.

r αὐτὰ] Stobæus ταῦτα habet; deinceps αὐτὸ ὑγιαίνειν dat Juntina et Steph. secunda; alii libri cum Paris. II. αὖ τὸ ὑγ. Aldina αὐτὸν ὑγ. Vossianus I. τὸ αὐτὸν ὑγ. Stobæus τὸ ὑγ. Stephani emendationem recepit Ernesti.

ται, ἀγαθὰ ἂν εἴη, ὅταν δὲ κακοῦ, κακά. Πότε δ' ἄν, ἔφη, τὸ μὲν ὑγιαίνειν κακοῦ αἴτιον γένοιτο, τὸ δὲ νοσεῖν, ἀγαθοῦ; Ὅταν, νὴ Δί', ἔφη, [a] στρατείας τε αἰσχρᾶς καὶ ναυτιλίας βλαβερᾶς καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων οἱ μὲν διὰ ῥώμην μετασχόντες ἀπόλωνται, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολειφθέντες σωθῶσιν. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ' ὁρᾷς, ἔφη, ὅτι καὶ τῶν ὠφελίμων οἱ μὲν διὰ ῥώμην μετέχουσιν, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολείπονται. Ταῦτα οὖν, ἔφη, ποτὲ μὲν ὠφελοῦντα ποτὲ δὲ βλάπτοντα [b] οὐ μᾶλλον ἀγαθὰ ἢ κακά ἐστιν. Οὐδὲν, μὰ Δία, φαίνεται κατά γε τοῦτον τὸν [c] λόγον.
33 Ἀλλ' ἥ γε τοι σοφία, ὦ Σώκρατες, [d] ἀναμφισβητήτως ἀγαθόν ἐστιν. ποῖον γὰρ ἄν τις πρᾶγμα οὐ βέλτιον πράττοι σοφὸς ὢν, ἢ ἀμαθής; [e] Τί δέ; τὸν Δαίδαλον, ἔφη, οὐκ ἀκήκοας, ὅτι ληφθεὶς ὑπὸ Μίνω διὰ τὴν σοφίαν, ἠναγκάζετο ἐκείνῳ δουλεύειν, καὶ τῆς τε πατρίδος ἅμα καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐστερήθη, καὶ ἐπιχειρῶν ἀποδιδράσκειν μετὰ τοῦ υἱοῦ τόν τε παῖδα ἀπώλεσε καὶ αὐτὸς οὐκ ἠδυνήθη σωθῆναι, ἀλλ' ἀπενεχθεὶς εἰς τοὺς [f] βαρβάρους πάλιν ἐκεῖ [g] ἐδούλευε; Λέγεται νὴ Δί', ἔφη, ταῦτα. Τὰ δὲ [h] Παλαμήδους οὐκ ἀκήκοας πάθη; τοῦτον γὰρ δὴ πάντες ὑμνοῦσιν, ὡς διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως [i] ἀπώλετο. Λέγεται καὶ ταῦτα, ἔφη. Ἄλλους δὲ πόσους οἴει διὰ σοφίαν [k] ἀναρπάστους πρὸς [l] βασιλέα γεγονέναι, καὶ ἐκεῖ δουλεύειν;
34 Κινδυνεύει, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀναμφιλογώτατον [m] ἀγαθὸν εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν. Εἴγε μή τις αὐτὸ, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε,

a στρατείας] Stobæus στρατιᾶς habet, deinceps σώζονται.

b οὐ μᾶλλον] Juntina cum Stobæo οὐ omisit: unde Brodæus τί μᾶλλον corrigebat: οὐδὲν μᾶλ. edidit Castalio.

c λόγον] Edd. pr. Vindob. Paris. II. τρόπον; nostrum Stobæus dedit.

d ἀναμφισβητήτως] Cum statim sequatur § 34. ἀναμφιλογώτατον ἀγαθὸν, potest alicui in mentem venire hic etiam vulgatam ad eam normam corrigere.

e Τί δέ;] Stobæus Τί δαί; habet ex eodem τε ante πατρίδος addidit Zeune.

f βαρβάρους;] Ad Cocalum Siculorum regem. Cf. Ovidii Metam. 8. 261. et Hygini Fab. 39. et 40.

g ἐδούλευε] Ernestii correctionem ἐδούλευσε dubiam facit præcedens ἠναγκάζετο.

h Παλαμήδους] Palamedes, quia detexit simulatam Ulyssis insaniam, in ejus odium incurrit, et in proditionis crimen vocatus ab eo, lapidibus obrutus fuit ab exercitu. Vid. Serv. ad Virg. Æn. II. 90. et Hygin. c. 105. *H.*

i ἀπώλετο] Juntin. et Stob. ἀπόλλυται.

k ἀναρπάστους] Stobæus ἀνασπάστους habet. ἀνάρπαστος illustravit Dorville ad

ἐξ ἀμφιλόγων ἀγαθῶν [n] συντιθείη. Τί δ' ἂν, ἔφη, τῶν
εὐδαιμονικῶν ἀμφίλογον εἴη; Οὐδὲν, ἔφη, εἴγε μὴ [o] προσ-
θήσομεν αὐτῷ κάλλος ἢ ἰσχὺν ἢ πλοῦτον ἢ δόξαν ἢ καί τι
ἄλλο τῶν τοιούτων. Ἀλλὰ, νὴ Δία, προσθήσομεν, ἔφη·
πῶς γὰρ ἄν τις ἄνευ τούτων [p] εὐδαιμονοίη; Νὴ Δί', ἔφη, 3
προσθήσομεν ἄρα, ἐξ ὧν πολλὰ καὶ χαλεπὰ συμβαίνει τοῖς
ἀνθρώποις· πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ κάλλος ὑπὸ τῶν ἐπὶ
τοῖς ὡραίοις [q] παρακεκινηκότων διαφθείρονται· πολλοὶ δὲ
διὰ τὴν ἰσχὺν μείζοσιν ἔργοις ἐπιχειροῦντες οὐ μικροῖς
κακοῖς περιπίπτουσι· πολλοὶ δὲ διὰ τὸν πλοῦτον διαθρυπτό-
μενοί τε καὶ ἐπιβουλευόμενοι ἀπόλλυνται· πολλοὶ δὲ διὰ
[r] τὴν δόξαν καὶ πολιτικὴν δύναμιν μεγάλα κακὰ πεπόν-
θασιν. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴγε μηδὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐπαινῶν 36
ὀρθῶς λέγω, ὁμολογῶ μηδὲ, ὅ τι πρὸς τοὺς θεοὺς εὔχεσθαι
χρὴ, εἰδέναι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἴσως
διὰ τὸ σφόδρα πιστεύειν εἰδέναι, [s] οὐδ' ἔσκεψαι· ἐπεὶ δὲ
πόλεως δημοκρατουμένης παρασκευάζῃ προεστάναι, δῆλον
ὅτι δημοκρατίαν γε οἶσθα τί ἐστι. Πάντως δήπου, ἔφη.
Δοκεῖ οὖν σοι δυνατὸν εἶναι, δημοκρατίαν εἰδέναι, μὴ εἰδότα 37
δῆμον; Μὰ Δί', οὐκ ἔμοι γε. Καὶ τί νομίζεις δῆμον εἶναι;
Τοὺς πένητας τῶν πολιτῶν ἔγωγε. Καὶ τοὺς πένητας ἄρα
οἶσθα; Πῶς γὰρ οὔ; Ἆρ' οὖν καὶ τοὺς πλουσίους οἶσθα;
[t] Οὐδέν γε ἧττον ἢ καὶ τοὺς πένητας. Ποίους δὲ πένητας
[u] καὶ ποίους πλουσίους καλεῖς; Τοὺς μὲν, οἶμαι, μὴ ἱκανὰ
[x] ἔχοντας εἰς ἃ δεῖ τελεῖν, πένητας, τοὺς δὲ πλείω τῶν

Charitonem p. 416. altero utitur in eadem re Herodotus 7. 80.

l βασιλέα] Est qui sæpissime μέγας audit apud Græcos, rex Persarum.

m ἀγαθὸν] Glossam sapere ait Ernesti, coque deleto sententiam meliorem fieri censet. Sed sic sect. 33. est ἀναμφισβητήτως ἀγαθόν.

n συντιθείη] Edd. pr. συντιθείη, Stobæus συντιθῇ.

o προσθήσομεν] Edd. primarum et Stobæi προσθήσωμεν correxit Castalio.

p εὐδαιμονοίη] Stobæus εὐδαίμων εἴη.

q παρακεκινηκότων] Stobæus παρακεκινημένων habet, ex grammatici vel librarii correctione.

r τὴν δόξαν] Articulum ex conjectura Hindenburgii addidit Ernesti.

s οὐδ' ἔσκεψαι] Stobæus οὐ διέσκεψαι habet.

t οὐδέν γε ἧττον] Vulgatum οὐδὲν δὲ ἧττον ex Stobæo correxit præeunte Stephano Ernesti. Vatic. I. et Florent. E. particulam satis inutilem plane omittunt.

u καὶ ποίους] Margo Stephanianæ ἢ ποίους nescio unde annotavit.

x ἔχοντας εἰς ἃ δεῖ τελεῖν] Vulgarem

38 ἱκανῶν, πλουσίους. Καταμεμάθηκας οὖν, ὅτι ἐνίοις μὲν πάνυ ὀλίγα ἔχουσιν οὐ μόνον ἀρκεῖ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ περιποιοῦνται ἀπ' αὐτῶν, ἐνίοις δὲ πάνυ πολλὰ οὐχ ἱκανά ἐστι; [a] Καὶ, νὴ Δί', ἔφη ὁ Εὐθύδημος, (ὀρθῶς γάρ με ἀναμιμνήσκεις,) οἶδα (γὰρ) καὶ τυράννους τινὰς, οἳ δι' ἔνδειαν, ὥσπερ
39 οἱ ἀπορώτατοι, ἀναγκάζονται ἀδικεῖν. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴγε ταῦτα οὕτως ἔχει, τοὺς μὲν τυράννους εἰς τὸν δῆμον θήσομεν, τοὺς δὲ ὀλίγα κεκτημένους, ἐὰν οἰκονομικοὶ ὦσιν, εἰς τοὺς πλουσίους. Καὶ ὁ Εὐθύδημος ἔφη, ἀναγκάζει με καὶ ταῦτα ὁμολογεῖν δηλονότι ἡ ἐμὴ φαυλότης· καὶ φροντίζω, μὴ κράτιστον ᾖ μοι σιγᾷν· κινδυνεύω γὰρ ἁπλῶς οὐδὲν εἰδέναι. Καὶ πάνυ ἀθύμως ἔχων ἀπῆλθε, καὶ καταφρονήσας ἑαυτοῦ, καὶ νομίσας τῷ ὄντι ἀνδράποδον εἶναι.
40 Πολλοὶ μὲν οὖν τῶν οὕτω διατεθέντων ὑπὸ Σωκράτους οὐκ ἔτι αὐτῷ προσήεσαν, οὓς καὶ [b] βλακωτέρους ἐνόμιζεν· ὁ δὲ Εὐθύδημος ὑπέλαβεν οὐκ ἂν ἄλλως ἀνὴρ ἀξιόλογος γενέσθαι, εἰ μὴ ὅτι μάλιστα Σωκράτει συνείη· καὶ οὐκ ἀπελείπετο ἔτι αὐτοῦ, εἰ μή τι ἀναγκαῖον εἴη· ἔνια δὲ καὶ ἐμιμεῖτο, ὧν ἐκεῖνος ἐπετήδευεν. ὁ δὲ ὡς ἔγνω αὐτὸν οὕτως ἔχοντα, ἥκιστα μὲν διετάραττεν, ἁπλούστατα δὲ καὶ σαφέστατα ἐξηγεῖτο, ἅ τε ἐνόμιζεν εἰδέναι δεῖν, καὶ ἐπιτηδεύειν [c] κράτιστα εἶναι.

CAP. III.

SOCRATES NON PRIUS AD REM PUBLICAM JUVENES AUT QUAMCUNQUE ARTEM CAPESSENDAM INCITANDOS ESSE STATUEBAT, QUAM EORUM ANIMUS FUISSET PRÆCEPTIS AD VIRTUTEM

distinctionem ἔχοντας, εἰς ἃ δ. τελ. quasi εἰς ἃ referantur ad ἱκανὰ, nec potius cum δεῖ copulanda sint, mutavi.

a Καὶ, νὴ Δί', ἔφη] Vulgarem distinctionem Καὶ νὴ δί' ἔφη ὁ Εὐθύδημος· ὀρθῶς γάρ με ἀναμιμνήσκεις· οἶδα γὰρ κ. τ. adnonitus a Weiskio mutavi, et alterum γὰρ a Stobæo omissum seclusi. Verterim h. l. *Per Jovem, et ipse novi tales homines adeoque reges, qui per indigentiam eo adiguntur, quo pauperrimi, ut injuriam facere et vim inferre aliis cogantur.*

b βλακωτέρους] Vide ad III. xiii. 4. natura et indole ignaviores, nec generosos ingenio.

c κράτιστα] Margo Stephanianæ κράτιστον annotavit.

d λεκτικοὺς] Hanc Stephani conjecturam, a Vaticano libro I. et Florent. A. E. firmatam in locum vulgati δεικτικοὺς suffecit Ernesti, διαλεκτικοὺς malebat Edwards, quod equidem cum Weiskio præfero, quoniam capite 6. ubi promissum exsequitur Xenophon, statim ab initio ponit ὡς δὲ καὶ διαλεκτικωτέρους ἐποίει τοὺς συνόντας.

FORMATUS, CUJUS FUNDAMENTUM SIT PIETAS ERGA DEOS. IGITUR EUTHYDEMUM DOCET HOC CAPITE DEOS HOMINIBUS CONSULERE ET PROPTEREA COLENDOS ESSE.

Τὸ μὲν οὖν [d] λεκτικοὺς καὶ πρακτικοὺς καὶ [e] μηχανικοὺς
γίγνεσθαι τοὺς συνόντας οὐκ ἔσπευδεν, [f] ἀλλὰ πρότερον τού-
των ᾤετο χρῆναι σωφροσύνην αὐτοῖς ἐγγενέσθαι. τοὺς γὰρ
ἄνευ τοῦ σωφρονεῖν ταῦτα δυναμένους, ἀδικωτέρους τε καὶ
δυνατωτέρους κακουργεῖν ἐνόμιζεν εἶναι. Πρῶτον μὲν δὴ 2
περὶ θεοὺς ἐπειρᾶτο σώφρονας ποιεῖν τοὺς [g] συνόντας.
Ἄλλοι μὲν οὖν αὐτῷ πρὸς ἄλλους οὕτως ὁμιλοῦντι παρα-
γενόμενοι διηγοῦντο· ἐγὼ δὲ, ὅτε πρὸς Εὐθύδημον τοιάδε
διελέγετο, παρεγενόμην. Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἤδη 3
ποτέ σοι ἐπῆλθεν ἐνθυμηθῆναι, ὡς ἐπιμελῶς οἱ θεοὶ, ὧν οἱ
ἄνθρωποι δέονται, κατεσκευάκασι; Καὶ ὃς, Μὰ τὸν Δί',
ἔφη, οὐκ ἔμοι γε. Ἀλλ' οἶσθά γ', ἔφη, ὅτι πρῶτον μὲν
φωτὸς δεόμεθα, ὃ ἡμῖν οἱ θεοὶ παρέχουσι; Νὴ Δί', ἔφη, ὅ
γ' εἰ μὴ εἴχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν, [h] ἕνεκά γε
τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀναπαύσεώς γε
δεομένοις ἡμῖν νύκτα παρέχουσι, κάλλιστον ἀναπαυτήριον.
Πάνυ γ', ἔφη, καὶ τοῦτο χάριτος ἄξιον. Οὐκοῦν καὶ
[i] ἐπειδὴ ὁ μὲν ἥλιος φωτεινὸς ὢν τάς τε ὥρας τῆς ἡμέρας
ἡμῖν καὶ τἄλλα πάντα σαφηνίζει, ἡ δὲ νὺξ διὰ τὸ σκοτεινὴ
εἶναι [k] ἀσαφεστέρα ἐστὶν, ἄστρα ἐν τῇ νυκτὶ [l] ἀνέφηναν, ἃ
ἡμῖν τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς ἐμφανίζει; καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ
ὧν δεόμεθα πράττομεν. Ἔστι ταῦτα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν
ἥ γε σελήνη οὐ μόνον τῆς νυκτὸς ἀλλὰ καὶ τοῦ [m] μηνὸς τὰ

e μηχανικοὺς] Hoc docet cap. 7.

f ἀλλὰ πρότερον τούτων] Vide ad I. ii. 17.

g συνόντας] Edd. pr. συντυχόντας. Ceterum σωφροσύνης fundamentum esse pietatem erga deos ita docere voluit Xenophon.

h ἕνεκά γε] Per oculos ipsos et solos per se si staret, cœci essemus, si luce careremus. Bessario et Leonclavius vertunt *oculos quod attinet*. Malo tamen cum Weiskio suspicari post ἦμεν pauca quædam excidisse, ejusdem fere sententiæ cum sequenti καὶ τοῦτο χάριτος ἄξιον, quæ cum verbis ἕνεκά γε τ. ἡ. ὀφθ. conjuncta fuerint.

i ἐπειδὴ] Ita pro ἐπειδὰν hic et sect. vi. 9. ex Edd. pr. Steph. Vossian. Vindob. scripsit Ernesti.

k ἀσαφεστέρα] Nihil patitur oculis distinguere. Activo sensu dicitur.

l ἀνέφηναν] Margo Steph. ἀνεφάνησα annotavit.

m μηνὸς τὰ μέρη] Infra IV. vii. 4. sunt μηνὸς ὧραι. Zeune vocabula ἱσταμένου, μεσοῦντος et λήγοντος μηνὸς annotavit, dierum numero adjuncta. Sed plures etiam

5 μέρη φανερὰ ἡμῖν ποιεῖ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. [a] Τὸ δ', ἐπεὶ τροφῆς δεόμεθα, ταύτην ἡμῖν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόναι, καὶ ὥρας ἁρμοττούσας πρὸς τοῦτο παρέχειν, αἳ ἡμῖν οὐ μόνον ὧν δεόμεθα πολλὰ καὶ παντοῖα παρασκευάζουσιν, ἀλλὰ καὶ οἷς εὐφραινόμεθα; Πάνυ, ἔφη, καὶ ταῦτα φιλάνθρωπα.

6 [b] Τὸ δὲ καὶ ὕδωρ ἡμῖν παρέχειν οὕτω πολλοῦ ἄξιον, ὥστε καὶ [c] φύειν τε καὶ συναύξειν τῇ γῇ καὶ ταῖς ὥραις πάντα [d] τὰ χρήσιμα ἡμῖν, συντρέφειν δὲ καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς, καὶ μιγνύμενον πᾶσι τοῖς τρέφουσιν ἡμᾶς, εὐκατεργαστότερά τε καὶ ὠφελιμώτερα [e] καὶ ἡδίω ποιεῖν αὐτά· καὶ, ἐπειδὴ πλείστου δεόμεθα τούτου, ἀφθονέστατον αὐτὸ παρέχειν

7 ἡμῖν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, προνοητικόν. Τὸ δὲ καὶ τὸ πῦρ πορίσαι ἡμῖν, ἐπίκουρον μὲν ψύχους, [f] ἐπίκουρον δὲ σκότους, συνεργὸν δὲ πρὸς πᾶσαν τέχνην καὶ πάντα ὅσα ὠφελείας ἕνεκα ἄνθρωποι κατασκευάζονται; ὡς γὰρ συνελόντι εἰπεῖν, οὐδὲν ἀξιόλογον ἄνευ πυρὸς ἄνθρωποι τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων κατασκευάζονται. Ὑπερβάλλει, ἔφη, καὶ τοῦτο

8 φιλανθρωπίᾳ. Τὸ δὲ [g] καὶ ἀέρα ἡμῖν ἀφθόνως οὕτω πανταχοῦ διαχῦσαι, οὐ μόνον πρόμαχον καὶ σύντροφον ζωῆς, [h] ἀλλὰ καὶ . . . . πελάγη περᾶν δι' αὐτοῦ καὶ τὰ ἐπιτήδεια [i] ἄλλον ἀλλαχόθι καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ στελλόμενος πορίζεσθαι, πῶς οὐχ ὑπὲρ λόγον; [k] Ἀνέκφραστον. Τὸ δὲ

luna κυρτὴ, ἀμφίκυρτος, κοίλη, ἡμίτομος, et plura alia lunæ epitheta, partes mensium indicant.

a Τὸ δ', — ἀναδιδόναι — παρέχειν] Intellige deinceps τί δοκεῖ σοὶ, quid tibi hæc omnia significare videntur.

b Τὸ δὲ καὶ] Vatic. I. et Florent. E. καὶ omittunt.

c φύειν] Lectionem Brodæi, quam Leonclavius in aliquo libro se reperisse testatur, vulgari φυτεύειν, conjecturæque Reiskii συμφυτεύειν Salgasiique συμφύειν prætulit Zeune. φύειν est h. l. germina seminum elicere atque evocare in lucem.

d τὰ χρήσιμα ἡμῖν] Florent. E. τὰ omittit; χρ. εἶναι Florent. A.

e καὶ ἡδίω ποιεῖν] Vatic. I. et Florent. E. ὠφελιμώτερά τε ποιεῖν ταῦτα καὶ ἡδίω.

f ἐπίκουρον δὲ] Concinnitatis et elegantiæ studium Xenophontis non admittit repetitum ἐπίκουρον, quod hic occupasse videtur vocabuli alius locum.

g καὶ ἀέρα] Non solum euphoniæ ratio sed sequens etiam ἀφθόνως οὕτως articulum τὸν ut addamus, postulare mihi videntur. Ceterum totum hunc locum usque ad ἀνέκφραστον solus liber Meermanni servavit, sane non integrum, sed vitiosum hinc inde, ut statim videbimus.

h ἀλλὰ καὶ . . . .] Malui lacunæ signa apponere, quam plura mutare vel inserere verba. Schütz corrigebat: πρόμαχον ἀλλὰ καὶ σύντροφον ζωῆς, ὥστε καὶ πελάγη περᾶν δι' αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἄλλους ἄλλοις ἀλλαχόθεν καὶ εἰς ἀλλοδαπὴν στελλομένοις πορίζεσθαι.

i ἄλλον ἀλλαχόθιν] Vulgatum ἄλλος ἀλλαχόθι καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ στελλόμενος, Valckenair corrigebat ita: ἄλλον ἄλλοσέ πῃ στελλόμενον ἐν ἀλλοδαπῇ πορίζεσθαι.

τὸν ἥλιον, ἐπειδὰν ἐν χειμῶνι τράπηται, προσιέναι τὰ μὲν
ἁδρύνοντα, τὰ δὲ ξηραίνοντα, ὧν καιρὸς [l] διελήλυθεν· καὶ
ταῦτα διαπραξάμενον μηκέτι ἐγγυτέρω προσιέναι, ἀλλ'
ἀποτρέπεσθαι φυλαττόμενον μή τι ἡμᾶς μᾶλλον τοῦ δέοντος
θερμαίνων βλάψῃ· καὶ ὅταν αὖ πάλιν ἀπιὼν γένηται,
(ἔνθα καὶ ἡμῖν δῆλόν ἐστιν, ὅτι εἰ προσωτέρω ἄπεισιν, ἀπο-
παγησόμεθα ὑπὸ τοῦ ψύχους,) πάλιν αὖ τρέπεσθαι καὶ
προσχωρεῖν, καὶ ἐνταῦθα τοῦ οὐρανοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἔνθα
ἂν μάλιστα ἡμᾶς ὠφελοίη; Νὴ τὸν Δί' ἔφη, καὶ ταῦτα
παντάπασιν ἔοικεν ἀνθρώπων ἕνεκα [m] γιγνομένοις· [n] Τὸ δ' 9
αὖ, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο φανερὸν ὅτι οὐκ ἂν ὑπενέγκαιμεν οὔτε τὸ
καῦμα οὔτε τὸ ψῦχος, εἰ ἐξαπίνης [o] γίγνοιτο, οὕτω μὲν
κατὰ μικρὸν προσιέναι τὸν ἥλιον, οὕτω δὲ κατὰ μικρὸν
ἀπιέναι, ὥστε λανθάνειν ἡμᾶς εἰς ἑκάτερα τὰ ἰσχυρότατα
καθισταμένους; Ἐγὼ μὲν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, [p] ἤδη τοῦτο
σκοπῶ, εἰ [q] ἄρα τι ἐστὶ τοῖς θεοῖς ἔργον ἢ ἀνθρώπους θερα-
πεύειν· ἐκεῖνο δὲ μόνον ἐμποδίζει με, ὅτι καὶ τἄλλα ζῶα
τούτων μετέχει. [r] Οὐ γὰρ καὶ τοῦτ', ἔφη ὁ Σωκράτης, 10
φανερὸν, ὅτι καὶ ταῦτα [s] ἀνθρώπων ἕνεκα γίγνεταί τε καὶ
ἀνατρέφεται; τί γὰρ ἄλλο ζῶον αἰγῶν τε καὶ ὑῶν καὶ ἵπ-
πων καὶ βοῶν καὶ ὄνων καὶ τῶν ἄλλων ζώων τοσαῦτα ἀγαθὰ
ἀπολαύει, ὅσα [t] ἄνθρωπος; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ πλείω [u] ἢ

Mihi alia incedere via visum est, quamvis transposito verbo στελλόμενος malim legere περᾶν δι' αὐτοῦ στελλόμενον καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἄλλον ἀλλαχόθι ἐν ἀλλαδαπῇ πορίζεσθαι.

k Ἀνέκφραστον] Est Euthydemi responsio; quam alii omissam censent a librariis, et vocabulum ἀνέκφ. glossam esse verborum ὑπὲρ λόγον.

l διελήλυθεν] Zeune δὴ ἐλήλυθεν conjecit scribendum; equidem παρελήλυθε malim.

m γιγνομένοις] Cum Aldina Stephanus γιγνόμενα dedit, quod est etiam in Vindob. et Paris. II.

n Τὸ δ' αὖ] Edd. pr. αὖ omittunt; deinceps Steph. ὑπενέγκοιμεν dedit.

o γίγνοιτο] Vossianus II. cum Juntina πήγνοιτο dat. Compara Cyrop. VI. ii. 29. ubi eadem res traditur.

p ἤδη] Vindob. MS. omisit.

q ἄρα τι — ἔργον] Intelligit ἄλλο Ernesti et interpretatur *utrum hominum causa dii ista paraverint, an aliam ob rem.* Quæ versio a sententia Socratis plane aliena est. Mihi sensus exigere hanc videtur: *Ego quidem jam dubitare cœpi, an dii aliud omnino negotium agant, nisi ut hominum valetudinem, commoda et voluptates curent; sed hoc unum impedit me*, etc. Weiskio oratio nimis abrupta, ideoque scribendum videbatur ἀλλ' ἐγὼ μὲν vel Ἐγὼ μέντοι.

r οὐ γὰρ] Ad omissa οὐκ ὀρθῶς ἐκεῖνό σε ἐμποδίζειν refert hoc γὰρ Zeune.

s ἀνθρώπων ἕνεκα] Ita etiam Cicero de N. D. 2, 62. seqq.

t ἄνθρωπος;] Propter sequens δοκεῖ, vulgatum ἄνθρωποι mutare, quam cum Zeunio post δοκεῖ intelligere ἀπολαύειν τοὺς ἀνθρώπους malui.

τῶν φυτῶν· τρέφονται γοῦν καὶ χρηματίζονται οὐδὲν ἧττον ἀπὸ τούτων ἢ ἀπ' ἐκείνων. πολὺ δὲ γένος ἀνθρώπων τοῖς μὲν ἐκ τῆς γῆς φυομένοις εἰς τροφὴν οὐ χρῶνται, ἀπὸ δὲ βοσκημάτων γάλακτι καὶ τυρῷ καὶ κρέασι τρεφόμενοι ζῶσι· πάντες δὲ τιθασσεύοντες καὶ [a] δαμάζοντες τὰ χρήσιμα τῶν ζώων, εἴς τε πόλεμον καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ συνεργοῖς χρῶνται. [b] Ὁμογνωμονῶ σοι καὶ τοῦτ', ἔφη· ὁρῶ γὰρ αὐτῶν καὶ τὰ πολὺ ἰσχυρότερα ἡμῶν οὕτως ὑποχείρια γιγνόμενα
11 τοῖς ἀνθρώποις, ὥστε χρῆσθαι αὐτοῖς ὅ τι ἂν βούλωνται. Τὸ δ', ἐπειδὴ πολλὰ μὲν καλὰ καὶ ὠφέλιμα, διαφέροντα δὲ ἀλλήλων ἐστὶ, προσθεῖναι τοῖς ἀνθρώποις αἰσθήσεις ἁρμοττούσας πρὸς ἕκαστα, δι' ὧν ἀπολαύομεν [c] πάντων τῶν ἀγαθῶν. Τὸ δὲ καὶ λογισμὸν ἡμῖν ἐμφῦσαι, ᾧ, περὶ ὧν αἰσθανόμεθα, λογιζόμενοί τε καὶ [d] μνημονεύοντες καταμανθάνομεν, ὅπῃ ἕκαστα συμφέρει, καὶ πολλὰ μηχανώμεθα, δι' ὧν τῶν τε ἀγαθῶν ἀπολαύομεν καὶ τὰ κακὰ ἀλεξόμεθα· Τὸ δὲ καὶ ἑρμηνείαν δοῦναι, δι' ἧς πάντων τῶν ἀγαθῶν μεταδίδομέν τε ἀλλήλοις διδάσκοντες [e] καὶ κοινωνοῦμεν, καὶ νόμους

u ἢ τῶν φυτῶν] Cum Zeunio ἢ inserui, quod omitti non debuit ab auctore. Præterea τούτων vel τῶν ζώων addi voluit Weiske. Certius mihi videtur paulo antea ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ scribere, quam γὰρ vulgatum cum Weiskio *vero, sane* interpretari.

a δαμάζοντες] Aldina δοκιμάζοντες vitiosum habet.

b Ὁμογνωμονῶ] Edd. primarum Ὁμογνωμόνως correxit Castalio.

c πάντων τῶν ἀγαθῶν] Quæ vocaverat antea καλὰ καὶ ὠφέλιμα.

d μνημονεύοντες] Præcedere merito debebat memoria vel recordatio, quæ commune cum ratiocinatione nihil habet, nisi quod materiam sumtioni uni et alteri suppeditat, quam ratio copulans verum consequentia justa exquirit.

e καὶ κοινωνοῦμεν] Post διδάσκοντες comma sustuli; cum μεταδίδομέν τε conjungendum est καὶ κοινωνοῦμεν scilicet πάντων τῶν ἀγαθῶν.

f εἰ ἀδυνατοῦμεν] Propter sensum et sequens ταύτῃ Reiskii conjecturam ᾗ cum Schützio admisi, quamvis sciam interdum εἰ dici pro διότι vel ἐπεὶ, quæ tamen hic locum habere significatio mihi non videtur. Igitur ὅτι malim scriptum. Pro sequenti ταύτῃ Edd. pr. ταύτην, margo Steph. ταῦτα dat.

g ὑπὲρ τῶν μ.] Valckenair περὶ τ. μ. corrigebat; sed vulgata tolerari potest.

h γίγνοιντο] Ernestiana Editio γίγνοιτο posuit. Deinceps Bessario addit: *Magni, ait, amoris hoc est:* Πάνυ τοῦτο φιλικόν ἐστί. quod supplementum propter sequens ἔτι φιλικώτερον cum Weiskio probo.

i οἵγε μηδὲ] Vulgatum εἴγε μ. ex Vossiano I. correxit Ernesti, contra cum Schützio defendit Zeune interpretatus *quia, quandoquidem.* Cf. dicta ad locum similem Cyrop. II. ii. 10.

k Ὅτι δέ γε] Ante hæc Valckenario nonnulla videbantur excidisse. Bessario vertit: *Quod igitur dii sint, hominumque habeant curam, tu quoque, O Euth.* Weiskius lacunam suspicabatur esse ante verba Ἐννόει; excidisse autem Euthydemi dubitationem geminam et similem Aristodemeæ I. iv. 9. cui respondit Socrates oratione, cujus ipsum initium perditum censet Weiske. Equidem lacunæ locum

τιθέμεθα, καὶ πολιτευόμεθα; Παντάπασιν ἐοίκασιν, ὦ
Σώκρατες, οἱ θεοὶ πολλὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν ποιεῖσ-
θαι. Τὸ δὲ καὶ, [f] εἰ ἀδυνατοῦμεν τὰ συμφέροντα προ- 12
νοεῖσθαι [g] ὑπὲρ τῶν μελλόντων, ταύτῃ αὐτοὺς ἡμῖν συνεργεῖν,
διὰ μαντικῆς τοῖς πυνθανομένοις φράζοντας τὰ ἀποβησόμενα,
καὶ διδάσκοντας ᾗ ἂν ἄριστα [h] γίγνοιντο; Σοὶ δ', ἔφη, ὦ
Σώκρατες, ἐοίκασιν ἔτι φιλικώτερον ἢ τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι,
[i] οἵγε μηδὲ ἐπερωτώμενοι ὑπό σου προσημαίνουσί σοι, ἅ τε
χρὴ ποιεῖν καὶ ἃ μή. [k] Ὅτι δέ γε ἀληθῆ λέγω, καὶ σὺ, 13
[l] ὦ Εὐθύδημε, γνώσῃ, ἂν μὴ ἀναμένῃς, ἕως ἂν [m] τὰς μορ-
φὰς τῶν θεῶν ἴδῃς, ἀλλ' ἐξαρκῇ σοι, τὰ ἔργα αὐτῶν ὁρῶντι
σέβεσθαι καὶ τιμᾷν τοὺς θεούς. Ἐννόει δὲ, ὅτι καὶ αὐτοὶ
οἱ θεοὶ οὕτως ὑποδεικνύουσιν· [n] οἵ τε γὰρ ἄλλοι ἡμῖν τὰ
ἀγαθὰ διδόντες, οὐδὲν τούτων εἰς [o] τοὐμφανὲς ἰόντες διδόασιν,
καὶ [p] ὁ τὸν ὅλον κόσμον συντάττων τε καὶ συνέχων, ἐν ᾧ
[q] πάντα καλὰ καὶ ἀγαθά ἐστι, καὶ ἀεὶ μὲν [r] χρωμένοις
ἀτριβῆ τε καὶ [s] ὑγιᾶ καὶ ἀγήρατον παρέχων, θᾶττον δὲ νοή-
ματος ἀναμαρτήτως ὑπηρετοῦντα, οὗτος τὰ μέγιστα μὲν πράτ-
των ὁρᾶται, [t] τάδε δὲ οἰκονομῶν ἀόρατος ἡμῖν ἐστιν. Ἐννόει 14

cum Valckenario initio sectionis assignaverim.

l ὦ Εὐθύδημε] Hæc verba ex Brodæi et Bessarionis libris addidit Zeune.

m τὰς μορφὰς] Hunc locum respexit Lactantius de Ira xi. 13.

n οἵ τε γὰρ ἄλλοι] Dubito an alibi Socrates ordinem deorum hunc instituisse et tradidisse discipulis suis dicatur, ut singuli singula hominibus bona præstent, unus autem aliquis isque potestate et auctoritate omnium maximus omnem hujus universi curam solus gerat. Sed locus est aperte vitiosus, et hæsit in his etiam verbis Weiske.

o τοὐμφανὲς] Hoc ex Vossiano II. vulgato τὸ ἐμφανὲς prætulit Ernesti.

p ὁ τὸν ὅλον κόσμον] Leonclavius ὁ τῶν ὅλων κόσμον corrigebat propter locum Cyrop. VIII. vii. 22. ubi est τὴν τῶν ὅλων τήνδε τάξιν, quam viri egregii conjecturam ineptam et absurdam pronunciavit Zeune, nulla tamen edita ratione.

q πάντα καλὰ] Weiske πάντα τὰ καλὰ corrigit; supra I. iv. 13. dii dicuntur οἱ τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα συντάξαντες. ubi vide annotationem.

r χρωμένοις] Miror si articulum τοῖς Xenophon ipse omisit.

s ὑγιᾶ] Ex margine Steph. vulgato ὑγιῆ substituit Ernesti; sequens ἀγήρατον pro ἀγήρατα ex Stephani emendatione idem cum Leonclavio et Welsio dedit. Noster Cyrop. VIII. vii. 22. θεοὺς τοὺς ἀεὶ ὄντας καὶ πάντα δυναμένους, οἳ καὶ τήνδε τὴν τῶν ὅλων τάξιν συνέχουσιν ἀτριβῆ καὶ ἀγήρατον καὶ ἀναμάρτητον.

t ταδε] Vulgatum τόδε ex Vossiano I. et Florent. E. ita correxit Ernesti; Edwards τόνδε, intelligens κόσμον, malebat. Omnino ad sententiam aliquid deesse, quod cum τάδε sit jungendum, vidit cum Schützio Weiske, qui vertendo expressi lectionem hanc οἰκονομῶν δὲ ἕκαστα ἀόρατος ἡμῖν ἐστιν. Mihi sequenti hanc viri docti conjecturam scribendum videtur: οὗτος τὰ μέγιστα μὲν πράττων ὁρᾶται τάδε, οἰκονομῶν δὲ ἕκαστα ἀόρατος ἡμῖν ἐστιν. i. e. *effectum in hac maximarum rerum universitate videmus, agentem vero ipsum deum et*

δὲ, ὅτι καὶ [a] ὁ πᾶσι φανερὸς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐκ ἐπιτρέπει
τοῖς ἀνθρώποις ἑαυτὸν ἀκριβῶς ὁρᾶν, ἀλλ', ἐάν τις αὐτὸν
ἀναιδῶς ἐγχειρῇ θεᾶσθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται. Καὶ τοὺς
ὑπηρέτας δὲ τῶν θεῶν εὑρήσεις ἀφανεῖς ὄντας· κεραυνός τε
γὰρ ὅτι μὲν ἄνωθεν ἀφίεται δῆλον, καὶ ὅτι οἷς ἂν ἐντύχῃ
πάντων κρατεῖ, ὁρᾶται δ' οὔτ' ἐπιὼν οὔτε κατασκήψας οὔτε
ἀπιών· καὶ ἄνεμοι αὐτοὶ μὲν οὐχ' ὁρῶνται, ἃ δὲ ποιοῦσι
φανερὰ ἡμῖν ἐστι, καὶ προσιόντων αὐτῶν αἰσθανόμεθα.
Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνθρώπου γε ψυχὴ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν
ἀνθροπίνων, τοῦ θείου μετέχει, (ὅτι μὲν γὰρ βασιλεύει ἐν
ἡμῖν, φανερὸν,) ὁρᾶται δὲ οὐδ' αὐτή. Ἃ χρὴ [b] κατανοοῦν-
τα μὴ καταφρονεῖν τῶν ἀοράτων, ἀλλ' ἐκ τῶν γιγνομένων
τὴν δύναμιν αὐτῶν καταμανθάνοντα, τιμᾶν τὸ δαιμόνιον.
15 Ἐγὼ μὲν, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, ὅτι μὲν οὐδὲ μικ-
ρὸν ἀμελήσω τοῦ δαιμονίου, [c] σαφῶς οἶδα· ἐκεῖνο δὲ ἀθυμῶ,
ὅτι μοι δοκεῖ τὰς τῶν θεῶν εὐεργεσίας οὐδ' ἂν εἷς ποτε ἀν-
16 θρώπων ἀξίαις χάρισιν ἀμείβεσθαι. Ἀλλὰ μὴ τοῦτο
[d] ἀθύμει, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε· ὁρᾷς γὰρ, ὅτι ὁ ἐν Δελφοῖς
θεὸς, ὅταν τις αὐτὸν [e] ἐπερωτᾷ, πῶς ἂν τοῖς θεοῖς χαρίζοιτο,
ἀποκρίνεται, [f] "Νόμῳ πόλεως." Νόμος δὲ δήπου πανταχοῦ
ἐστι, κατὰ δύναμιν ἱεροῖς θεοὺς ἀρέσκεσθαι. πῶς οὖν [g] ἂν
τις κάλλιον καὶ εὐσεβέστερον τιμῴη θεοὺς, ἢ ὡς αὐτοὶ κε-

singula administrantem non conspicimus. Sed mihi incommodum et ineptum videtur esse verbum ὁρᾶται, cujus loco scriptum malim δῆλός ἐστιν. Locum Xenophontis ita excerptum posuit Clemens Protreptici p. 46. ed. Sylb. ὁ γοῦν τὰ πάντα σείων καὶ ἀτρεμίζων ὡς μὲν μέγας τις καὶ φανερῶς δυνατὸς, ὁποῖος δέ τις μορφὴν, ἀφανής· quæ sic corrigenda esse non dubito: μέγας τις καὶ δυνατὸς, φανερὸς, ὁποῖος — ἀφανὴς, ut sibi φανερὸς et ἀφανὴς respondeant. Ceterum ex hoc eodem Clementis loco Schütz suspicabatur pro verbis istis τάδε δὲ οἰκονομῶν Xenophontem scripsisse τὴν δὲ εἰκόνα καὶ μορφὴν ἀόρατος ἡμῖν ἐστιν· quam conjecturam amplectitur Weiske. Verum εἰκὼν non est forma, sed similitudo et imago. Igitur alteram viri amicissimi conjecturam αὐτὸς δὲ τάδε οἰκονομῶν equidem præferrem, ita tamen parumper mutatam πράττων τάδε φανερός ἐστιν, αὐτὸς δὲ οἰκονομῶν ἕκαστα ἀόρατος ἡμῖν ἐστιν.

a ὁ πᾶσι φανερὸς] Articulum Edd. pr. omittunt, ante ἥλιος reponit Vossianus II. Ceterum Clemens l. c. hæc sic excerpsit: οὐδὲ μὴν ὁ παμφαὴς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐδ' αὐτὸς ἔοικεν ὁρᾷν αὐτὸν ἐπιτρέπειν, ἀλλ' ἤν τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσηται, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται.

b κατανοοῦντα] Paris. καταφρονοῦντα dat. Ad ἀοράτων intellige θεῶν.

c σαφῶς οἶδα·] Cum Weiskio ἴσθι expectabam.

d ἀθύμει, ἔφη] Vossianus I. ἔφη omisit.

e ἐπερωτᾷ] Cf. dicta ad I. iii. 1.

f νόμῳ πόλεως] Conf. supra I. iii. 1. Cic. de Legg. II. 16. *In lege est, ut de ritibus patriis colantur optimi: de quo cum consulerent Athenienses Apollinem Py-*

λεύουσιν, οὕτω ποιῶν; Ἀλλὰ χρὴ τῆς μὲν δυνάμεως μηδὲν 17
ὑφίεσθαι· ὅταν γάρ τις τοῦτο ποιῇ, φανερὸς δήπου ἐστὶ τότε
[h] οὐ τιμῶν θεούς. [i] χρὴ οὖν, μηδὲν ἐλλείποντα, κατὰ δύ-
ναμιν τιμᾶν τοὺς θεοὺς, θαῤῥεῖν τε καὶ ἐλπίζειν τὰ μέγιστα
ἀγαθά· οὐ γὰρ παρ᾽ ἄλλων γ᾽ ἄν τις μείζω ἐλπίζων [k] σωφρο-
νοίη, ἢ παρὰ τῶν τὰ μέγιστα ὠφελεῖν δυναμένων, οὐδ᾽ ἂν ἄλλως
μᾶλλον, ἢ εἰ τούτοις ἀρέσκοι. ἀρέσκοι δὲ πῶς ἂν μᾶλλον,
ἢ [l] εἰ ὡς μάλιστα πείθοιτο αὐτοῖς; [m] Τοιαῦτα μὲν λέγων 18
τε καὶ αὐτὸς ποιῶν εὐσεβεστέρους τε καὶ σωφρονεστέρους τοὺς
συνόντας παρεσκεύαζεν.

CAP. IV.

JURIS CIVILIS ET NATURALIS FONTES ET CAUSAS APERIT SOCRATES CUM HIPPIA SOPHISTA DISPUTANS.

Ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ [n] τοῦ δικαίου γε οὐκ ἀπεκρύπτετο ἣν εἶχε γνώμην, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐπεδείκνυτο, ἰδίᾳ τε πᾶσι νομίμως τε [o] καὶ ὠφελίμως χρώμενος, καὶ κοινῇ ἄρχουσί τε [p] ἃ οἱ νόμοι προστάττοιεν πειθόμενος καὶ κατὰ πόλιν καὶ ἐν ταῖς [q] στρατείαις οὕτως, ὥστε διάδηλος εἶναι παρὰ τοὺς ἄλ-

thium, quas potissimum religiones tenerent, oraculum editum est, eas, quæ essent in more majorum, etc. Conf. Davis. ad h. l. *B.*

g ἄν τις] Vossianus II. hæc verba omittit, et deinceps τιμᾷν habet, quod, si ποιῶν mutetur in ποιοῦντα, ferri potest.

h οὐ τιμῶν] Negationem omittit Vossianus II.

i χρὴ οὖν] Fastidium mihi facit repetita sententia eadem et verbis quidem pluribus; et tamen prius membrum abruptum hæret: τῆς μὲν δυνάμεως μ. ὑφ. cui sequens apte non adhæret media particula δὲ commissum. Quid si olim fuisse scriptum conjicio: Ἀλλὰ χρὴ τῆς μ. δ. μ. ὑφ. — τιμῶν θεούς· μηδὲν δὲ ἐλλείποντα θαῤῥεῖν τε καὶ ἐλπίζειν τὰ μ. ἀγαθά.

k σωφρονοίη] Quod vulgari dictione esset ἄν τις σώφρων μείζω ἐλπίζοι. sequens τὰ ante μέγιστα Edd. pr. omittunt: eædem postea ἀρέσκει habent, quod correxit Castalio.

l εἰ ὡς] Juntina ἴσως, Aldina ὡς absque εἰ dedit.

m Τοιαῦτα μὲν δὴ] Ita cum Vossiano I. et II. scripsi pro μέντοι.

n τοῦ δικαίου] Juntina omisit articulum: sequens ἐπεδείκνυτο est ex margine Steph. receptum a Zeunio; antea erat ἀπεδείκνυτο. Vide ad sect. 18.

o καὶ ὠφελίμως] Quid utilitatis mentio h. l. habeat commune cum justitia, aut quid Xenophon spectaverit, equidem non intelligo, nisi forte vocabulum alienum vel verioris locum occupavit. Sed ecce in extremo capite sect. 11. est δίκαιος ὥστε βλάπτειν μὲν μηδένα, ὠφελεῖν δὲ τὰ μέγιστα τοὺς χρωμένους ἑαυτῷ.

p ἃ οἱ νόμοι] Intellige κατὰ ταῦτα, ἃ οἱ νόμοι. ut exempla sequentia docent.

q στρατείαις] Edd. pr. στρατιαῖς dant.

2 λους εὐτακτῶν. [a] Καί ποτε [b] ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιστάτης
γενόμενος οὐκ ἐπέτρεψε τῷ δήμῳ παρὰ τοὺς νόμους ψηφί-
σασθαι, ἀλλὰ σὺν τοῖς νόμοις ἠναντιώθη τοιαύτῃ ὁρμῇ τοῦ
δήμου, ἣν οὐκ ἂν οἶμαι ἄλλον οὐδένα ἄνθρωπον ὑπομεῖναι.
3 Καὶ ὅτε οἱ τριάκοντα προσέταττον αὐτῷ παρὰ τοὺς νόμους
τι, [c] οὐκ ἐπείθετο. τοῖς τε γὰρ νέοις ἀπαγορευόντων αὐτῶν
μὴ διαλέγεσθαι, καὶ προσταξάντων ἐκείνῳ τε καὶ ἄλλοις
τισὶ τῶν πολιτῶν ἀγαγεῖν [d] τινὰ ἐπὶ θανάτῳ, μόνος οὐκ
ἐπείσθη, διὰ τὸ παρὰ τοὺς νόμους αὐτῷ προστάττεσθαι.
4 Καὶ ὅτε τὴν ὑπὸ Μελίτου γραφὴν ἔφευγε, τῶν ἄλλων εἰωθό-
των ἐν τοῖς δικαστηρίοις πρὸς χάριν τε τοῖς δικασταῖς διαλέ-
γεσθαι καὶ κολακεύειν καὶ [e] δεῖσθαι παρὰ τοὺς νόμους, καὶ
διὰ τὰ τοιαῦτα πολλῶν πολλάκις ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀφιε-
μένων, ἐκεῖνος οὐδὲν ἠθέλησε [f] τῶν εἰωθότων ἐν τῷ δικαστηρίῳ
παρὰ τοὺς νόμους ποιῆσαι, ἀλλὰ ῥᾳδίως ἂν ἀφεθεὶς ὑπὸ τῶν
δικαστῶν, εἰ καὶ μετρίως τι τούτων ἐποίησε, προείλετο μᾶλ-
5 λον τοῖς νόμοις ἐμμένων ἀποθανεῖν, ἢ παρανομῶν ζῆν. Καὶ
ἔλεγε δὲ οὕτω καὶ πρὸς [g] ἄλλους μὲν πολλάκις, οἶδα δέ
ποτε αὐτὸν καὶ πρὸς Ἱππίαν τὸν Ἠλεῖον περὶ τοῦ δικαίου
τοιάδε διαλεχθέντα. [h] διὰ χρόνου γὰρ ἀφικόμενος ὁ Ἱππίας
Ἀθήναζε, παρεγένετο τῷ Σωκράτει λέγοντι πρός τινας, ὡς
θαυμαστὸν εἴη, τὸ, εἰ μέν τις [i] βούλοιτο σκυτέα διδάξασθαί
τινα ἢ τέκτονα ἢ χαλκέα ἢ ἱππέα, μὴ ἀπορεῖν ὅποι ἂν πέμ-

a Καί ποτε] Ita cum Vossiano I. Ernesti et Zeune scripserunt, cum antea esset καὶ ὅτε, quod vitiosum esse viderat jam olim Leonclavius. Eadem narratio supra I. i. 18, in exemplo pietatis Socraticæ posita fuit.

b ἐν ταῖς ἐκκλησίαις] Supra I. i. 18. erat ἐπιστάτης ἐν τῷ δήμῳ γενόμενος.

c οὐκ ἐπείθετο] Juntina οὐδὲ dat.

d τινὰ] Leonem Salaminium intelligit, de quo Plato in Apologia sect. 20. obiter Xenophon Hellen. II. iii. 39. Andocides de Mysteriis p. 46.

e δεῖσθαι π. τ. ν.] Pollux de Areopagitis προοιμιάζεσθαι δὲ οὐκ ἐξῆν οὐδὲ οἰκτίζεσθαι. Quinctilianus vi. 1. Athenis affectus movere etiam per præconem prohibebatur orator.

f τῶν εἰωθότων] Intellige πράττεσθαι, eorum quæ fieri solent.

g ἄλλους μὲν] Edd. pr. μὲν omittunt.

h διὰ χρόνου] Secundum advenerat tum Athenas Hippias, ut sequentia docent.

i βούλοιτο] Stobæus p. 110. μέλλοιτο excerpsit; et deinceps ὅπη ἄν.

k τούτου τύχοι] Quæ vulgo deinceps addita legebantur φασὶ δέ τινες, καὶ ἵππον καὶ βοῦν τῷ βουλομένῳ δικαίους ποιήσασθαι πάντα μεστὰ εἶναι τῶν διδαξόντων· merito damnata a Ruhnkenio et Valckenario secluserat Zeune, ego vero cum Schützio relegavi. Ceterum Vatic. I. δικαίως πρίασθαι in hoc adscititio panno habet scriptum.

l διδάξασθαι, μὴ εἰδέναι] Vatic. I. post διδ.

ψας [k] τούτου τύχοι· ἐὰν δέ τις βούληται ἢ αὐτὸς μαθεῖν τὸ
δίκαιον ἢ υἱὸν ἢ οἰκέτην [l] διδάξασθαι, μὴ εἰδέναι [m] ὅποι ἂν
ἐλθὼν τύχοι τούτου. Καὶ ὁ μὲν Ἱππίας ἀκούσας ταῦτα, 6
[n] ὥσπερ ἐπισκώπτων αὐτὸν, Ἔτι γὰρ σὺ, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
ἐκεῖνα τὰ αὐτὰ λέγεις, ἃ ἐγὼ πάλαι ποτέ σου ἤκουσα;
Καὶ ὁ Σωκράτης, Ὃ δέ γε τούτου δεινότερον, ἔφη, ὦ Ἱππία,
οὐ μόνον ἀεὶ τὰ αὐτὰ λέγω, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. σὺ
δ' ἴσως, διὰ τὸ πολυμαθὴς εἶναι, περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε
τὰ αὐτὰ λέγεις. Ἀμέλει, ἔφη, πειρῶμαι καινόν τι λέγειν
ἀεί. Πότερον, ἔφη, καὶ περὶ ὧν ἐπίστασαι; οἷον περὶ γραμ- 7
μάτων, ἐάν τις ἔρηταί σε, πόσα καὶ ποῖα Σωκράτους ἐστὶν,
[o] ἄλλα μὲν πρότερον, ἄλλα δὲ νῦν πειρᾷ λέγειν; ἢ περὶ
ἀριθμῶν τοῖς ἐρωτῶσιν εἰ τὰ δὶς πέντε [p] δέκα ἐστὶν, οὐ τὰ
αὐτὰ νῦν, ἃ καὶ πρότερον, ἀποκρίνῃ; Περὶ μὲν τούτων,
ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ, καὶ ἐγὼ ἀεὶ τὰ αὐτὰ λέγω·
περὶ μέντοι τοῦ δικαίου πάνυ οἶμαι νῦν [q] ἔχειν εἰπεῖν, πρὸς ἃ
οὔτε σὺ οὔτ' ἂν [r] ἄλλος οὐδεὶς δύναιτ' ἀντειπεῖν. Νὴ τὴν 8
Ἥραν, ἔφη, μέγα λέγεις ἀγαθὸν εὑρηκέναι, εἰ παύσονται
μὲν οἱ δικασταὶ δίχα ψηφιζόμενοι, παύσονται δὲ οἱ πολῖ-
ται περὶ τῶν δικαίων ἀντιλέγοντές [s] τε καὶ ἀντιδικοῦντες καὶ
στασιάζοντες, παύσονται δὲ αἱ πόλεις διαφερόμεναι
περὶ τῶν δικαίων καὶ πολεμοῦσαι. καὶ ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ',
[t] ὅπως ἂν ἀπολειφθείην σου, πρὸ τοῦ ἀκοῦσαι τηλι-

addit τὸ δίκαιον. deinceps μὴ εἶναι est in libris Xenophontis editis et scriptis omnibus; εἰδέναι ex Stobæo recepit Schütz et Zeune.

m ὅποι ἂν] Stobæus ποίαν, margo Steph. ὁποίαν dat.

n ὥσπερ ἐπισκώπτων] Editio Paris. ἀποσκώπτων habet. Ceterum h. l. expressit Dio Chrysostomus Orat. III. p. 40. cujus verba sic correxit Valckenair ad h. l. πάλιν σὺ ταὐτὰ ταῦτα, Σώκρατες; καὶ ὃς γελάσας ἔφη, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. Eadem plane ratione Plato in Gorgia sect. 45. facit Calliclem dicentem; ὡς ἀεὶ ταὐτὰ λέγεις, ὦ Σώκρατες· Socratem vero respondentem: οὐ μόνον γε, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. Platonis locum annotavit Weiske.

o ἄλλα μὲν πρότερον] Stobæus ἄλλα μὲν πρὶν habet.

p δέκα ἐστὶν] Stobæus δέκα γίνονται dat.

q ἔχειν εἰπεῖν] Paris. Editio ἔχειν omisit. Contra καινὰ addendum censet Weiske.

r ἄλλος οὐδεὶς] Edd. pr. οὐδεὶς omiserunt, ut in vulgato deinceps ἂν εἰπεῖν Stobæus ἂν omisit. Cum versione Bessarionis suadente viro docto in Observ. Miscell. Belg. Vol. iii. p. 430. ἀντειπεῖν scripsit Zeune.

s τε καὶ ἀντιδικοῦντες] Edd. pr. καὶ ἀντιδοκοῦντες omisso τε.

t ὅπως ἂν] Juntina omissit ἄν, quod Stobæus post ἀπολειφθείην reponit: deinceps τοιοῦτον ἀγαθὸν dat margo Steph.

9 κοῦτον ἀγαθὸν εὑρηκότος. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἀκούσῃ,
πρίν γ' ἂν αὐτὸς ἀποφήνῃ, ὅ τι νομίζεις τὸ δίκαιον εἶναι.
[a] ἀρκεῖ γὰρ, ὅτι τῶν ἄλλων καταγελᾷς, ἐρωτῶν μὲν καὶ
ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς [b] δὲ οὐδενὶ θέλων ὑπέχειν λόγον
10 οὐδὲ γνώμην ἀποφαίνεσθαι περὶ οὐδενός. Τί δέ; ὦ Ἱππία,
ἔφη, οὐκ ᾔσθησαι, ὅτι ἐγὼ, ἃ δοκεῖ μοι δίκαια εἶναι, [c] οὐδὲν
παύομαι [d] ἀποδεικνύμενος; Καὶ ποῖος δή σοι, ἔφη, οὗτος
ὁ λόγος ἐστίν; Εἰ δὲ μὴ λόγῳ, ἔφη, ἀλλ' ἔργῳ ἀποδείκ-
νυμαι. ἢ οὐ δοκεῖ σοι ἀξιοτεκμαρτότερον [e] τοῦ λόγου τὸ ἔρ-
γον εἶναι. Πολύ γε νὴ Δί', ἔφη· δίκαια μὲν γὰρ λέγον-
τες πολλοὶ ἄδικα ποιοῦσι, δίκαια δὲ [f] πράττων οὐδ' ἂν εἷς
11 ἄδικος εἴη. Ἤισθησαι οὖν πώποτέ μου ἢ ψευδομαρτυροῦν-
τος, ἢ συκοφαντοῦντος, ἢ [g] φίλους ἢ πόλιν εἰς στάσιν ἐμβάλ-
λοντος, ἢ ἄλλο τι ἄδικον πράττοντος; Οὐκ ἔγωγε, ἔφη.
Τὸ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπέχεσθαι οὐ δίκαιον ἡγῇ; Δῆλος εἶ,
ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ νῦν διαφεύγειν ἐγχειρῶν τὸ ἀποδείκ-
νυσθαι γνώμην, ὅ τι νομίζεις τὸ δίκαιον· οὐ γὰρ ἃ πράττου-
12 σιν οἱ δίκαιοι, ἀλλ' ἃ μὴ πράττουσι, ταῦτα λέγεις. Ἀλλ'
ᾤμην ἔγωγε, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ μὴ θέλειν ἀδικεῖν, ἱκανὸν δι-
καιοσύνης ἐπίδειγμα εἶναι. εἰ δέ σοι μὴ δοκεῖ, [h] σκέψαι, ἐὰν
τόδε σοι μᾶλλον ἀρέσκῃ· φημὶ γὰρ ἐγὼ [i] τὸ νόμιμον δίκαιον
εἶναι. Ἆρα τὸ αὐτὸ λέγεις, ὦ Σώκρατες, νόμιμόν τε καὶ
δίκαιον εἶναι; Ἔγωγε, ἔφη. [k] Οὐ γὰρ αἰσθάνομαί σου,

a ἀρκεῖ γὰρ,] In hac lectione σοι intelligit Ernesti, μοι Weiske. Contra cum Hindenburgio Ernesti οὐκ ἀρκεῖ γὰρ scriptum malebat. Vulgata bene habet, modo omissum intelligas et suppleas: ἐμοῦ δὲ οὐ καταγελάσεις, ὥσπερ τῶν ἄλλων.

b δὲ οὐδενὶ θέλων] Stobæus δ' οὐδενὶ ἐθέλων λόγον ὑπέχειν excerpsit.

c οὐδὲν παύομαι] Pro οὐ παύομαι dictum displicebat Ernestio.

d ἀποδεικνύμενος] Ut antea γνώμην ἀποφαίνεσθαι est; igitur male margo Steph. ἐπιδείκνυσθαι, et statim ἐπιδείκνυμαι, ubi Stobæus ἐπιδείκνυμι habet. Vide ad sect. 18. annotanda.

e τοῦ λόγου] Stobæus ἀξιοτέκμαρτον τοῦ λόγου εἶναι omissis τὸ ἔργον.

f πράττων οὐδ' ἂν εἷς] Ex Stobæo πραττόντων invexit Zeune. οὐδὲ εἷς ἄδικος ἔσται Juntina, Vindob. et Florent. C. οὐδεὶς ἄδικος ἂν εἴη Aldina et Steph.

g φίλους ἢ πόλιν] Stobæus πόλιν ἢ φίλους habet, et mox ἐμβαλόντος.

h σκέψαι, ἐὰν] Supra II. ii. 2. et in Anabasi VII. iii. 37. sequitur εἰ. Contra Plato in Menone sect. 26. σκέψαι ἐάν σοι δοκῶ εἰκότως ἀπιστεῖν. Critonis sect. 9. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχὴν, ἐάν σοι ἱκανῶς λέγηται. Alcibiadis I. sect. 38. μηδὲ τοῦτο ἡμῖν ἄῤῥητον ἔστω, ἐάν πως αἴσθῃ οὗ εἶ i. e. ut videam, an sentire possis. ubi recte comparavit Buttmann in Indice Editionis Berolinensis secundæ Iliadis I. versum 421. αἴκε πίθηται. Plato Gorgiæ sect. 7. σκόπει ἐάν σοι πλούτου φανῇ τι μεῖζον ἀγαθὸν ὄν. sect. 6. σκόπει δὴ καὶ τόδε ἐάν σοι δοκῶ εὖ λέγειν.

ὁποῖον νόμιμον ἢ ποῖον δίκαιον λέγεις. Νόμους δὲ πόλεως,
ἔφη, γιγνώσκεις; Ἔγωγε, ἔφη. Καὶ τίνας τούτους νομί- 13
ζεις; Ἃ οἱ πολῖται, ἔφη, συνθέμενοι, ἅ τε δεῖ ποιεῖν καὶ
ὧν ἀπέχεσθαι, ἐγράψαντο. Οὐκοῦν, ἔφη, νόμιμος μὲν ἂν
εἴη ὁ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενος, ἄνομος δὲ ὁ ταῦτα παρα-
βαίνων; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ δίκαια μὲν
[l] ἂν πράττοι ὁ τούτοις πειθόμενος, ἄδικα δ' ὁ τούτοις ἀπει-
θῶν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ὁ μὲν τὰ δίκαια πράττων,
δίκαιος· ὁ δὲ τὰ ἄδικα, ἄδικος; [m] Πῶς γὰρ οὔ; Ὁ μὲν
ἄρα νόμιμος, δίκαιός ἐστιν, ὁ δὲ ἄνομος, ἄδικος. Καὶ ὁ 14
Ἱππίας, νόμους δ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, πῶς ἄν τις ἡγήσαιτο
σπουδαῖον πρᾶγμα εἶναι ἢ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, [n] οὕς γε πολ-
λάκις αὐτοὶ οἱ θέμενοι ἀποδοκιμάσαντες μετατίθενται;
[o] Καὶ γὰρ πόλεμον, ἔφη ὁ Σωκράτης, πολλάκις [p] ἀράμεναι
αἱ πόλεις, πάλιν εἰρήνην ποιοῦνται. Καὶ μάλα, ἔφη. Διά-
φορον οὖν τι οἴει ποιεῖν, ἔφη, τοὺς τοῖς νόμοις πειθομένους
φαυλίζων, ὅτι [q] καταλυθεῖεν ἂν οἱ νόμοι, ἢ εἰ [r] τοὺς ἐν τοῖς
πολέμοις εὐτακτοῦντας ψέγοις, ὅτι γένοιτ' ἂν εἰρήνη; ἢ καὶ
τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ταῖς πατρίσι [s] προθύμως βοηθοῦντας
μέμφῃ; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. [t] Λυκοῦργον δὲ τὸν Λα- 15
κεδαιμόνιον, ἔφη ὁ Σωκράτης, καταμεμάθηκας, ὅτι [u] οὐδὲν ἂν
διάφορον τῶν ἄλλων πόλεων τὴν [x] Σπάρτην ἐποίησεν, [y] εἰ μὴ
τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις μάλιστα ἐνειργάσατο αὐτῇ; τῶν

i τὸ νόμιμον] Juntina τὸν νόμον, Aldina τὸν νόμιμον; verum Stobæus et ex eo Steph. dedit.

k οὐ γὰρ αἰσθάνομαι] Stobæi lectionem οὐκ ἄρα vertit Weiske, et ipse probo.

l ἂν πράττοι] Vulgatum πράττει a Stephano inductum ejecit et antiquum πράττοι restituit Zeune; ex Stobæo præterea ἂν adjeci.

m Πῶς γὰρ οὔ; — δίκαιος] Hæc verba in Edd. pr. omissa ex Stobæo restituit Stephanus.

n οὕς γε] Stobæus οὗ γε habet, et deinceps αὐτοὶ οἱ θέμενοι cum Brodæo, Castal. αὐτοὶ θέμενοι Steph. secunda, αὐτοῖς οἱ θέμενοι Edd. pr. unde Steph. I. et Leoncl. fecerunt αὐτοὺς οἱ θέμενοι: quæ lectio bene habet, modo εἴγε πολλάκις αὐτὸς οἱ θέμενοι scripseris.

o Καὶ γὰρ] Weiske scribendum censet Οὐ γὰρ καὶ cum interrogatione, cui respondeat sequens καὶ μάλα. Recte.

p ἀράμεναι] Juntina et Brodæi liber αἱρούμεναι; deinceps Juntina οἴει omisit; unde Castalio ποιεῖς correxit.

q καταλυθεῖεν ἂν] Vulgatum καταλύοιεν ex Stobæo, Vossiano I. Vatic. I. Florent. E. correxit Ernesti. καταλύοιντο est in margine Stephanianæ. Sequens ἂν Juntina omisit.

r τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις] Vulgatum τοὺς πολεμίους ex Stobæo, versione Bessarionis, libro Brodæi, Vaticani I. et Florentini E. correxit Zeune. εἰ τοὺς ἐν πολέμοις, πολεμίους habet Vossianus I.

s προθύμως] Vatic I. et Florent. E. omittunt.

t Λυκοῦργον δὲ] Weiske scribi voluit δὴ, non satis idonea de causa.

δὲ ἀρχόντων ἐν ταῖς πόλεσιν οὐκ οἶσθα, [a] ὅτι, οἵτινες ἂν τοῖς πολίταις αἰτιώτατοι ὦσι τοῦ τοῖς νόμοις πείθεσθαι, οὗτοι ἄριστοί εἰσι; [b] καὶ πόλις, ἐν ᾗ μάλιστα οἱ πολῖται τοῖς νόμοις πείθονται, ἐν εἰρήνῃ τε ἄριστα διάγει καὶ ἐν πολέμῳ
16 ἀνυπόστατός ἐστιν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁμόνοιά γε μέγιστόν τε ἀγαθὸν δοκεῖ ταῖς πόλεσιν εἶναι, καὶ πλειστάκις ἐν αὐταῖς αἵ τε γερουσίαι καὶ οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν, καὶ πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι [c] νόμος κεῖται, τοὺς πολίτας ὀμνύναι ὁμονοήσειν, καὶ πανταχοῦ ὀμνύουσι τὸν ὅρκον τοῦτον. οἶμαι δ' ἐγὼ ταῦτα γίγνεσθαι, οὐχ ὅπως τοὺς αὐτοὺς χοροὺς [d] κρίνωσιν οἱ πολῖται, οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς αὐλητὰς ἐπαινῶσιν, οὐδ' ὅπως τοὺς αὐτοὺς ποιητὰς αἱρῶνται, οὐδ' ἵνα [e] τοῖς αὐτοῖς ἥδωνται, ἀλλ' ἵνα τοῖς νόμοις πείθωνται. τούτοις γὰρ τῶν πολιτῶν ἐμμενόντων, αἱ πόλεις ἰσχυρόταταί τε καὶ εὐδαιμονέσταται γίγνονται· ἄνευ δὲ ὁμονοίας οὔτ' ἂν πόλις εὖ πολιτευθείη, οὔτ' οἶκος
17 καλῶς οἰκηθείη. Ἰδίᾳ δὲ πῶς μὲν ἄν τις ἧττον ὑπὸ πόλεως ζημιοῖτο; πῶς δ' ἂν μᾶλλον τιμῷτο, ἢ εἰ τοῖς νόμοις πείθοιτο; πῶς δ' ἂν ἧττον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἡττῷτο; ἢ πῶς ἂν μᾶλλον νικῴη; Τίνι δ' ἄν τις μᾶλλον πιστεύσειε [f] παρακαταθέσθαι ἢ χρήματα ἢ υἱοὺς [g] ἢ θυγατέρας; τίνα δ' ἂν ἡ πόλις ὅλη ἀξιοπιστότερον ἡγήσαιτο τοῦ νομίμου; [h] παρὰ τίνος δ' ἂν μᾶλλον τῶν δικαίων τύχοιεν ἢ γονεῖς ἢ οἰκεῖοι ἢ οἰκέται ἢ

u οὐδὲν ἂν διάφορον] Nulla in re præstantem reliquis civitatibus, ut recte interpretatur Weiske.

x Σπάρτην] Compara nostri libellum de Republica Laced. c. 8.

y εἰ μὴ τὸ] Edd. pr. εἰ μὴ τῷ. deinde eædem cum Stobæo habent μάλιστα οὓς ἐνειργάσατο αὐτῇ. Sed οὓς Stobæus Venetus non habet.

a ὅτι οἵτινες] Juntina ὅτι omisit.

b καὶ πόλις] Weiske καὶ γὰρ πόλις vel potius καὶ ὅτι πόλις scribendum putat.

c νόμος κεῖται] Attici meminit Lycurgus adv. Leocratem p. 189.

d κρίνωσιν] Est pro ἐγκρίνωσιν, approbent, victoriam adjudicent.

e τοῖς αὐτοῖς] Reiske θαύμασι vel θεάμασι vel ἀκούσμασι addi voluit, cujus sagacitatem equidem admiror.

f παρακαταθέσθαι] Stobæus omisit. Cf. Symposii viii. 36. ubi est idem modus dicendi.

g ἢ θυγατέρας ;] Ex sequentibus intellige ἢ τῷ νομίμῳ.

h παρὰ τίνος] Ita cum Bessarione Stobæus; ante Zeunium παρὰ τίνων erat.

i τίνι δ' ἂν — εἰρήνης] Hæc Stobæus omisit. post εἰρήνης Ernesti putabat ποιήσαντι aut simile verbum deesse. Sed εἰς vel κατὰ ante ἀνοχὰς ἢ σπονδὰς ἢ συνθήκας intellige monet Zeune.

k ἢ τῷ τοιούτῳ ;] Juntina et Stobæus hæc ponunt ante ἢ τῷ ἧττον ἐχθρός.

l ἀποδείκνυμαι] Vulgatum ἐπιδείκνυμαι nullo modo tolerari potest, et miror tam

φίλοι ἢ πολῖται ἢ ξένοι; [l] τίνι δ' ἂν μᾶλλον πολέμιοι πισ-
τεύσειαν ἢ ἀνοχὰς ἢ σπονδὰς ἢ συνθήκας περὶ εἰρήνης; τίνι
δ' ἂν μᾶλλον [k] ἢ τῷ νομίμῳ σύμμαχοι ἐθέλοιεν γίγνεσθαι;
τῷ δ' ἂν μᾶλλον οἱ σύμμαχοι πιστεύσειαν ἢ ἡγεμονίαν ἢ
φρουραρχίαν ἢ πόλεις; τίνα δ' ἄν τις εὐεργετήσας ὑπολά-
βοι χάριν κομιεῖσθαι μᾶλλον ἢ τὸν νόμιμον; ἢ τίνα μᾶλ-
λον ἄν τις εὐεργετήσειεν, ἢ παρ' οὗ χάριν ἀπολήψεσθαι
νομίζει; τῷ δ' ἄν τις βούλοιτο μᾶλλον φίλος εἶναι ἢ τῷ
ἧττον ἐχθρὸς, ἢ τῷ τοιούτῳ; τῷ δ' ἄν τις ἧττον πολεμήσειεν,
ἢ ᾧ ἂν μάλιστα μὲν φίλος εἶναι βούλοιτο, ἥκιστα δὲ
ἐχθρὸς, καὶ ᾧ πλεῖστοι μὲν φίλοι καὶ σύμμαχοι βούλοιντο
εἶναι, ἐλάχιστοι δ' ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι; Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ 18
Ἱππία, τὸ αὐτὸ [l] ἀποδείκνυμαι νόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι·
σὺ δ' εἰ τἀναντία γιγνώσκεις, δίδασκε. Καὶ ὁ Ἱππίας,
Ἀλλὰ, μὰ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὔ μοι δοκῶ τἀναν-
τία γιγνώσκειν οἷς εἴρηκας περὶ τοῦ δικαίου. Ἀγράφους δέ 19
τινας [m] οἶσθα, ἔφη, ὦ Ἱππία, νόμους; Τούς γ' ἐν πάσῃ,
ἔφη, χώρᾳ κατὰ ταὐτὰ νομιζομένους. Ἔχοις ἂν οὖν εἰπεῖν,
ἔφη, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὺς ἔθεντο; Καὶ πῶς ἄν; ἔφη, οἵ
γε οὔτε συνελθεῖν ἅπαντες ἂν δυνηθεῖεν, οὔτε ὁμόφωνοί εἰσι.
Τίνας οὖν, ἔφη, νομίζεις τεθεικέναι τοὺς νόμους τούτους;
Ἐγὼ μὲν, ἔφη, θεοὺς οἶμαι τοὺς νόμους τούτους τοῖς ἀνθρώ-
ποις [n] θεῖναι. καὶ γὰρ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομί-

diu a viris doctis omissum fuisse. Supra sect. 10. libri variant inter ἀποδείκνυμαι, ἐπιδείκνυμαι et ἐπιδείκνυμι; et ubi est εἰ δὲ μὴ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ ἀποδείκνυμαι: poterat, si solum ἀλλ' ἔργῳ ἀποδ. posuisset, etiam verbum ἐπιδείκνυμαι adhibere: uti sect. 12. est τὸ μὴ ἐθέλειν ἀδικεῖν, ἱκανὸν δικαιοσύνης ἐπίδειγμα. ubi ἀπόδειγμα locum non habebat. Verbum enim ἀποδείκνυσθαι junctum vocabulo γνώμην, uti ἀποφαίνεσθαι, dicitur uti Latinum sententiam dicere, declarare: ἐπιδείκνυσθαι vero de factis dicitur, ubi virtutis vel morum aliquod specimen vel documentum editur. Nostri tamen in Anabasi VII. vii. 46. est: πάντας ἀνθρώπους εὔνοιαν δεῖν ἀποδείκνυσθαι τούτῳ, παρ' οὗ ἄν τις δῶρα λαμβάνῃ, ubi scribendum puto ἐπιδ. quamvis ἀποφαίνεσθαι etiam pro ἐπιδείκνυσθαι dictum reperiam Cyrop. VIII. viii. 13. Hoc vero in loco ubi de docendo est sermo, nec ἐπιδείκνυμαι, quod Stobæus habet, multo vero minus ἐπιδείκνυμι locum habet. Post τἀναντία Stobæus ἃ pronomen additum habet, et pro περὶ pejus ἐπὶ posuit.

m οἶσθα, ἔφη,] Juntina ἔφη omisit.

n θεῖναι] Ernesti, qui τεθεικέναι debere esse statuit, Xenophontem ipsum minime scripsisse hæc censet sed librarium aut grammaticum: τοὺς νόμους τούτους τοῖς ἀνθρώποις θεῖναι. Differentiam dictionis τίθεσθαι et τιθέναι νόμους habet etiam locus Platonis Vol. viii. p. 387. a Weiskio comparatus.

20 ζεται τοὺς θεοὺς [a] σέβειν. Οὐκοῦν καὶ [b] γονέας τιμᾶν πανταχοῦ νομίζεται; Καὶ τοῦτο, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ μήτε γονέας παισὶ μίγνυσθαι μήτε παῖδας γονεῦσιν; Οὐκ ἔτι μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὗτος θεοῦ νόμος εἶναι. Τί δή; ἔφη. Ὅτι αἰσθάνομαί τινας, ἔφη, παραβαίνοντας
21 αὐτόν. [c] Καὶ γὰρ ἄλλα πολλά, ἔφη, παρανομοῦσιν· ἀλλ' οὖν δίκην γέ τοι διδόασιν οἱ παραβαίνοντες τοὺς ὑπὸ τῶν θεῶν κειμένους νόμους, ἣν οὐδενὶ τρόπῳ δυνατὸν ἀνθρώπῳ διαφυγεῖν, ὥσπερ τοὺς ὑπ' ἀνθρώπων κειμένους νόμους ἔνιοι παραβαίνοντες διαφεύγουσι τὸ δίκην [d] διδόναι, οἱ μὲν λανθάνοντες,
22 οἱ δὲ βιαζόμενοι. Καὶ ποίαν, ἔφη, δίκην, ὦ Σώκρατες, οὐ δύνανται διαφεύγειν γονεῖς τε παισὶ καὶ παῖδες γονεῦσι μιγνύμενοι; Τὴν μεγίστην νὴ Δί', ἔφη. τί γὰρ ἂν μεῖζον πάθοιεν ἄνθρωποι τεκνοποιούμενοι τοῦ κακῶς τεκνοποιεῖσθαι;
23 Πῶς οὖν, ἔφη, κακῶς οὗτοι τεκνοποιοῦνται, [e] οὕς γε οὐδὲν κωλύει ἀγαθοὺς αὐτοὺς ὄντας ἐξ ἀγαθῶν παιδοποιεῖσθαι; Ὅτι νὴ Δί', ἔφη, οὐ μόνον ἀγαθοὺς δεῖ τοὺς ἐξ ἀλλήλων παιδοποιουμένους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζοντας τοῖς σώμασιν. ἢ δοκεῖ σοι ὅμοια τὰ σπέρματα εἶναι τὰ τῶν ἀκμαζόντων [f] τοῖς τῶν μήπω ἀκμαζόντων ἢ τῶν παρηκμακότων; Ἀλλά, μὰ Δί', ἔφη, οὐκ εἰκὸς ὅμοια εἶναι. Πότερα οὖν, ἔφη, βελτίω; [g] Δῆλον ὅτι, ἔφη, τὰ τῶν ἀκμαζόντων. Τὰ τῶν μὴ ἀκμαζόντων ἄρα οὐ σπουδαῖα; Οὐκ εἰκός, μὰ Δί', ἔφη.

a σέβειν] Stobæus editus εὐσεβεῖν sed MS. et margo editi vulgatum habet. Valckenair εὐσεβεῖν veteres dixisse negans, εὖ σέβειν scribendum esse censuit, si Stobæi lectionem probes; præterea τὸ post νομίζεται inserit. Articulum tamen sic post νομίζεται omitti comparato loco supra II. iii. 15. et Symposii i. 15. admonet Zeune; verum πρῶτον νομίζεται h. l. est: *prima omnium lex habetur:* minime vero, uti cum Weiskio Zeune censuit, *primum quidem moribus et legibus receptum est.* Sequi enim debebat ἔπειτα. Cum vero νομίζεται πρῶτον sic dicitur, uti h. l. esse monui, tum articulus abesse non potest. Deinceps ὅτι, ἔφη, αἰσθ. τινας παραβ. τ. Stobæus habet.

b γονέας] Stobæus γονεῖς dedit. Mos autem hic a Persis erat receptus: apud Ægyptios vero fratri soror nubere solebat.

c Καὶ γὰρ] Intellige, *nil mirum:* nam etc. deinceps ἀλλὰ δίκην γέ τοι Stobæus omisso οὖν. In Agesilao ii. 22. est: ἀλλ' οὖν φιλεταιρείᾳ γε πραχθέντα φανερά ἐστι. Similiter Cyneget. ii. 2. et Plato Gorgiæ sect. 61.

d διδόναι] Stobæus δοῦναι posuit.

e οὕς γε] Edd. primarum οὕς τε correxit Castalio. ὅτε dedit Stobæus et mox τεκνοποιεῖσθαι. Locum eundem moralis philosophiæ paulo copiosius et aliquot aliis rationibus additis tractat Plato de Legibus viii. p. 417. Nam argumentum a Xenophonte positum solum non sufficere cum Grotio de Jure B. et P. 2, 5, 12, 4. annotavit Weiske, qui parentum

Οὐκοῦν οὕτω γε οὐ δεῖ παιδοποιεῖσθαι; Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη.
Οὐκοῦν οἵ γε [h] οὕτω παιδοποιούμενοι, ὡς οὐ δεῖ, παιδοποιοῦν-
ται; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Τίνες οὖν ἄλλοι, ἔφη, [i] κακῶς
ἂν παιδοποιοῖντο, εἴγε μὴ οὗτοι; Ὁμογνωμονῶ σοι, ἔφη,
καὶ τοῦτο. [k] Τί δέ; τοὺς εὖ ποιοῦντας ἀντευεργετεῖν οὐ 24
πανταχοῦ νόμιμόν ἐστι; Νόμιμον, ἔφη. Παραβαίνεται
δὲ καὶ τοῦτο. οὐκοῦν καὶ οἱ τοῦτο παραβαίνοντες δίκην δι-
δόασι, φίλων μὲν ἀγαθῶν ἔρημοι γιγνόμενοι, τοὺς δὲ
μισοῦντας ἑαυτοὺς ἀναγκαζόμενοι διώκειν. ἢ οὐχ οἱ μὲν εὖ
ποιοῦντες τοὺς χρωμένους ἑαυτοῖς, ἀγαθοὶ φίλοι εἰσὶν, οἱ δὲ
μὴ ἀντευεργετοῦντες τοὺς τοιούτους, διὰ μὲν τὴν ἀχαρισ-
τίαν μισοῦνται ὑπ' αὐτῶν, διὰ δὲ τὸ μάλιστα λυσιτελεῖν
τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι, τούτους μάλιστα διώκουσι; Νὴ
τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔφη, [l] θείοις ταῦτα πάντα ἔοικε· τὸ
γὰρ τοὺς νόμους αὐτοὺς τοῖς παραβαίνουσι τὰς τιμωρίας
ἔχειν, βελτίονος ἢ κατ' ἄνθρωπον νομοθέτου δοκεῖ μοι εἶναι.
Πότερον οὖν, ὦ Ἱππία, τοὺς θεοὺς ἡγῇ τὰ δίκαια νομοθετεῖν, 25
ἢ ἄλλα τῶν δικαίων; Οὐκ ἄλλα, μὰ Δί', ἔφη. σχολῇ
γὰρ ἂν ἄλλος γέ τις τὰ δίκαια νομοθετήσειεν εἰ μὴ θεός.
Καὶ τοῖς [m] θεοῖς ἄρα, ὦ Ἱππία, τὸ αὐτὸ δίκαιόν τε καὶ νό-
μιμον εἶναι ἀρέσκει.

Τοιαῦτα λέγων τε καὶ πράττων δικαιοτέρους ἐποίει τοὺς πλησιάζοντας.

et liberorum officia mutua plus ait valere ad reprobanda connubia talia quam annorum inæqualitatem.

f τοῖς τῶν μ. ἀκμ.] Hæc desunt in Edd. pr. et Stobæo.

g Δῆλον ὅτι, ἔφη,] Juntina et Stobæus ἔφη omittunt.

h οὕτω παιδοποιούμενοι] Ex solo Vossiano I. et Stobæo οὕτω supplevit Ernesti; omittunt cum editis libri Vaticani et Florentini.

i κακῶς ἂν] Edd. pr. ἂν omittunt.

k Τί δέ;] Stobæus Venetus et MS. τί δαί; habet.

l θείοις] Ita cum Brodæo et Stephano ex Vossiano I. scripsi, suadente Ernestio: θείοις θεσμοῖς conjecerat Reiske; vulgatum cum Hindenburgio tenet Zeune et Schütz, interpretati: *deos decet, diis convenit*, vel *digna sunt*. Deinceps Stobæus πάντα ταῦτα habet: postea vero νόμους αὐτοῖς.

m θεοῖς ἄρα — δίκαιόν τε καὶ νόμιμον] Non usquequaque verum est de voluntate et assensu deorum pronunciatum. Jus enim naturale et justitia naturalis legibus divinis continetur: contra jus civile legibus humanis et consensu hominum continetur, nec ullam voluntatis divinæ rationem habet. Præterea vocabulum νόμιμον est ambiguum, et ad fallaciam argumentandi perquam aptum. Est enim non solum, quod legibus sancitur, νόμιμον, sed etiam ita dicitur sæpissime quod moribus publice et privatim receptum observatur absque ullo pœnæ timore.

CAP. V.

INTEMPERANTIÆ MALA OSTENDUNTUR.

Ὡς δὲ καὶ πρακτικωτέρους ἐποίει τοὺς συνόντας ἑαυτῷ, νῦν αὖ τοῦτο λέξω. νομίζων γὰρ ἐγκράτειαν [a] ὑπάρχειν ἀγαθὸν εἶναι τῷ μέλλοντι καλόν τι πράξειν, πρῶτον μὲν αὐτὸς φανερὸς ἦν τοῖς συνοῦσιν [b] ἠσκηκὼς αὐτὴν μάλιστα πάντων ἀνθρώπων· ἔπειτα διαλεγόμενος [c] προετρέπετο πάντων
2 μάλιστα τοὺς συνόντας πρὸς ἐγκράτειαν. [d] Ἀεὶ μὲν οὖν τῶν πρὸς ἀρετὴν χρησίμων αὐτός τε διετέλει μεμνημένος καὶ τοὺς συνόντας πάντας ὑπομιμνήσκων, οἶδα δέ ποτε αὐτὸν καὶ πρὸς Εὐθύδημον περὶ ἐγκρατείας τοιάδε διαλεχθέντα· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἆρα καλὸν καὶ μεγαλεῖον νομίζεις εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ πόλει κτῆμα ἐλευθερίαν;
3 Ὡς [e] οἷόν τέ γε μάλιστα, ἔφη. Ὅστις οὖν ἄρχεται ὑπὸ τῶν [f] διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν, καὶ διὰ ταύτας μὴ δύναται πράττειν τὰ βέλτιστα, νομίζεις τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι; Ἥκιστα, ἔφη. Ἴσως γὰρ ἐλεύθερον φαίνεταί σοι τὸ πράττειν τὰ βέλτιστα· εἶτα τὸ ἔχειν τοὺς κωλύσοντας [g] τὰ
4 τοιαῦτα ποιεῖν, ἀνελεύθερον νομίζεις; [h] Παντάπασί γε, ἔφη. Παντάπασιν ἄρα σοι δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς ἀνελεύθεροι εἶναι; Νὴ τὸν Δί', ἔφη, εἰκότως. [i] Πότερον δέ σοι

a ὑπάρχειν ἀγαθὸν εἶναι] Prius verbum a Stephaniana inde Editione exulans restituit Zeune. Est vero *subesse fundamenti quasi loco aut præcedere.* Compara Platonis Alcibiadem I. 33. ubi sect. 1. et 36. τὰ ὑπάρχοντα sunt, quæ natura vel natales homini tribuunt propria vel præcipua. Rem ipsam noster supra I. v. ita tradit: καλόν τι κἀγαθὸν κτῆμα ἀνδρί.

b ἠσκηκὼς] Est qui exercuit et exercere solet. Sequens vulgo αὐτὸν, vel ut est in Edd. pr. αὐτὸν Ernesti in αὐτὴν, scilicet ἐγκράτειαν, mutatum voluit, contra nitente Zeunio. Mihi αὐτὴν brevius et clarius videtur; ad αὐτὸν deesse aliquid facile suspicetur lector.

c προετρέπετο] Vide ad ii. 1. sect. 1. annotata. πάντων μάλιστα non ad τοὺς συνόντας præcipue referendum videtur, sed potius ad πρὸς ἐγκράτειαν.

d Ἀεὶ μὲν οὖν τῶν] Vulgo erat περὶ τῶν. præpositionem cum Juntina, Steph. sec. Florent. C. et Vindob. omisit Ernestiana postrema. Verum sectio ipsa incipiebat in verbo οἶδα δὲ, puncto posito post ὑπομιμνήσκων, quasi non prior hujus orationis pars inde a verbis Ἀεὶ μὲν οὖν non solum sensu sed vinculis etiam particularum μὲν et δὲ arctissime cum posteriore οἶδα δὲ conjuncta hæreat. Quare mutavi distinctionem vulgarem.

e οἷόν τέ γε] Mihi postrema particula inutilis videtur, nec magis hic ferenda

δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς κωλύεσθαι μόνον τὰ κάλλιστα πράτ-
τειν, ἢ καὶ ἀναγκάζεσθαι τὰ αἴσχιστα ποιεῖν; Οὐδὲν
ἧττον ἔμοιγ', ἔφη, δοκοῦσι ταῦτα ἀναγκάζεσθαι, ἢ ἐκεῖνα
κωλύεσθαι. Ποίους δέ τινας δεσπότας ἡγῇ τοὺς τὰ μὲν 5
ἄριστα κωλύοντας, τὰ δὲ κάκιστα ἀναγκάζοντας; Ὡς
δυνατὸν, νὴ Δί', ἔφη, κακίστους. Δουλείαν δὲ ποίαν κα-
κίστην νομίζεις εἶναι; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, τὴν παρὰ τοῖς κα-
κίστοις δεσπόταις. Τὴν κακίστην ἄρα δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς
δουλεύουσιν; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Σοφίαν δὲ τὸ μέγιστον 6
ἀγαθὸν οὐ δοκεῖ σοι ἀπείργουσα τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀκρασία
εἰς τοὐναντίον αὐτοὺς [k] ἐμβάλλειν; ἢ οὐ δοκεῖ σοι προσέ-
χειν τε τοῖς ὠφελοῦσι καὶ καταμανθάνειν αὐτὰ κωλύειν,
ἀφέλκουσα ἐπὶ τὰ ἡδέα, καὶ πολλάκις αἰσθανομένους τῶν
ἀγαθῶν τε καὶ τῶν κακῶν ἐκπλήξασα ποιεῖν το χεῖρον ἀντὶ
τοῦ βελτίονος αἱρεῖσθαι; Γίγνεται τοῦτο, ἔφη. [l] Σωφρο- 7
σύνης δὲ, ὦ Εὐθύδημε, τίνι ἂν φαίημεν ἧττον ἢ τῷ ἀκρατεῖ
προσήκειν; [m] αὐτὰ γὰρ δήπου τὰ ἐναντία σωφροσύνης καὶ
ἀκρασίας ἔργα ἐστίν. Ὁμολογῶ καὶ τοῦτο, ἔφη. Τοῦ
δ' ἐπιμελεῖσθαι, ὧν προσήκει, οἴει τι [n] κωλυτικώτερον ἀκρα-
σίας εἶναι; Οὔκουν ἔγωγε, ἔφη· Τοῦ δὲ ἀντὶ τῶν ὠφε-
λούντων τὰ βλάπτοντα προαιρεῖσθαι ποιοῦντος, καὶ τούτων
μὲν ἐπιμελεῖσθαι, ἐκείνων δὲ ἀμελεῖν πείθοντος, καὶ τοῖς σω-
φρονοῦσι τὰ ἐναντία ποιεῖν ἀναγκάζοντος, οἴει τι ἀνθρώπῳ

quam sect. 5. ubi est ὡς δυνατὸν, νὴ Δία, κακίστους· Supra cap. ii. sect 11. in eadem formula adhæsit Valckenair.

f διὰ τοῦ σώματος] Male cum Stobæo Castal. διὰ omisit.

g τὰ τοιαῦτα] Stobæus ταῦτα dat, quod præfero. Sic est sect. 4. ταῦτα ἀναγκάζεσθαι.

h Παντάπασί γε] Cum Stobæo γε omitti malim.

i Πότερον] Stobæus πότερα dat.

k ἐμβάλλειν] Ita Edd. pr. ἐμβαλεῖν ex Stobæo correxit Steph.

l σωφροσύνης] Iuntinæ σωφροσύνῃ in σωφροσύνης mutatum voluit Brodæus, quod recepi. Reliquæ omnes σωφροσύνην dant. Sic est sect. 10. et 11. Aliud significat σωφροσύνης τινὶ προσήκει, aliud σωφροσύνη τινὶ πρ.

m αὐτὰ γὰρ δήπου] Stephanus hunc verborum ordinem esse censebat: αὐτὰ γὰρ δη τὰ σωφροσύνης καὶ ἀκρ. ἔργα ἐναντία ἐστι: contra Weiske αὐτὰ pro ταυτὰ dictum censens, ordinem hunc esse statuit: τὰ γὰρ ἐναντία σωφροσύνης ἔργα καὶ τὰ ἀκρ. ἔργα ταὐτά ἐστιν. ut ἔργα σωφ. ἐναντία sint *facta pudori et modestiæ contraria.* Ita esse in Platonis Phædro p. 376. αὐτὰ—ἃ λέγουσιν. Mihi αὐτὰ τὰ ἐναντία dictum videtur pro *omnino vel plane contraria*, ut supra IV, iv, 6. est ἐκεῖνα τὰ αὐτὰ ἔτι λέγεις: plane adhuc eadem dicis.

n κωλυτικώτερον] Edd. pr. λυτικώτερον ita cum Brodæo ex Stobæo, quocum facit Vaticani libri 1. κωλυκώτερον, correxit Stephani sec. Editio.

8 κάκιον εἶναι; Οὐδὲν, ἔφη. Οὐκοῦν τὴν ἐγκράτειαν [a] τῶν ἐναντίων ἢ τὴν ἀκρασίαν εἰκὸς τοῖς ἀνθρώποις αἰτίαν εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ [b] τὸ τῶν ἐναντίων αἴτιον εἰκὸς ἄριστον εἶναι; Εἰκὸς γὰρ, ἔφη. Ἔοικεν ἄρα, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἄριστον ἀνθρώπῳ [c] ἡ ἐγκράτεια εἶναι; Εἰ-
9 κότως γὰρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. [d] Ἐκεῖνο δὲ, ὦ Εὐθύδημε, ἤδη πώποτε ἐνεθυμήθης; Ποῖον; ἔφη. Ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἡδέα, ἐφ' ἅπερ μόνα δοκεῖ ἡ ἀκρασία τοὺς ἀνθρώπους ἄγειν, αὐτὴ μὲν οὐ δύναται ἄγειν, ἡ δ' ἐγκράτεια πάντων μάλιστα ἥδεσθαι ποιεῖ. Πῶς; ἔφη. [e] Ὥσπερ ἡ μὲν ἀκρασία, οὐκ ἐῶσα καρτερεῖν οὔτε λιμὸν οὔτε [f] δίψος οὔτε ἀφροδισίων ἐπιθυμίαν οὔτε ἀγρυπνίαν, (δι' ὧν μόνων ἐστὶν ἡδέως μὲν φαγεῖν τε καὶ πιεῖν καὶ ἀφροδισιάσαι, ἡδέως δ' ἀναπαύσασθαί τε καὶ κοιμηθῆναι, [g] καὶ περιμείναντας καὶ ἀνασχομένους ἕως ἂν ταῦτα ὡς ἔνι ἥδιστα γένηται,) κωλύει τοῖς ἀναγκαιοτάτοις τε καὶ [h] συνεχεστάτοις [i] ἀξιολόγως ἥδεσθαι· ἡ δ' ἐγκράτεια μόνη ποιοῦσα καρτερεῖν τὰ εἰρημένα, μόνη καὶ ἥδεσθαι ποιεῖ ἀξίως μνήμης ἐπὶ τοῖς εἰρημέ-
10 νοις. Παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλὰ μὴν [k] ἀπὸ τοῦ μαθεῖν τι καλὸν καὶ ἀγαθὸν, καὶ τοῦ [l] ἐπιμελη-

a τῶν ἐναντίων ἢ] Non esse vertendum: *continentiam an vero incontinentiam vero simile est causam esse hominibus contrariorum:* contra potius ita: *Non igitur consentaneum est, continentiam efficere contraria iis, quæ incontinentia efficit?* recte admonuit Weiske.

b τὸ τῶν ἐναντίων αἴτιον] Ita cum Castal. Ernesti: cum vulgo esset τὸ τ. ἐν. τὸ αἴτιον, quæ est etiam scriptura Vaticani et omnium librorum Florent.

c ἡ ἐγκράτεια] Stobæus ἐγκράτειαν dat.

d Ἐκεῖνο δὲ] Stobæus ἐκεῖνο δ' ἔφη dat.

e Ὥσπερ] Omissum a Stobæo Veneto deleri voluit cum Stephano Ernesti, in ὅτι ἄρ' Leoncl. in ὧδε Portus mutatum voluit. Usum Platonicum et Xenophonteum in Dialogis frequentissimum miror Stephanum et Leonclavium non recordatos. Ita supra III. x. 11. particulæ πῶς respondet ὥσπερ. Platonis locos Reip. I. p. 177. ed. Bip. et Phædonis p. 204. annotavit Weiske.

f δίψος] Hoc vulgato δίψαν ex Stobæo et margine Steph. restituit Zeune. δίψης Vatic. I.

g καὶ περιμείναντας] Copulam hanc priorem cum Stobæo Veneto deleri voluere viri docti, defendit satis apte Zeune.

h συνεχεστάταις] Non sunt durabiles voluptates; et oppositæ ταῖς ἐκ τοῦ παράχρημα ἡδοναῖς, ut dixi in priore Editione, multo minus sunt *voluptates, quibus continuo satisfaciendum*, quod censuit Weiske, sed *pæne continuæ, raro intermissæ, quarum usus et indigentia fere quotidie renovatur et redit.*

i ἀξιολόγως] Recte hoc dedit Steph. pro Edd. pr. et Stobæi ἀξιολόγοις.

k ἀπὸ τοῦ μαθεῖν] Cum vulgo in Edd. pr. legeretur in sequentibus: κρατήσειεν, ἀφ' ὧν οὐ μόνον ὠφέλειαι ἀλλὰ καὶ ἡδοναὶ μέγισται γίγνονται. Οἱ μὲν γὰρ ἐγκρατεῖς ἀπολαύουσιν etc. Ernesti admonitus a Brodæo, Stephano in Edit. sec. et a Bessarionis versione, adjutus etiam a Stobæo Veneto et libro Vossiano I. punctum

θῆναι τῶν τοιούτων τινὸς, δι' ὧν ἄν τις καὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
καλῶς διοικήσειε, καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καλῶς οἰκονομήσειε,
καὶ φίλοις καὶ πόλει ὠφέλιμος γένοιτο, καὶ [m] ἐχθρῶν κρα-
τήσειεν, οὐ μόνον ὠφέλειαι ἀλλὰ καὶ ἡδοναὶ μέγισται γίγ-
νονται, ὧν οἱ μὲν ἐγκρατεῖς ἀπολαύουσι πράττοντες αὐτὰ,
οἱ δὲ ἀκρατεῖς οὐδενὸς μετέχουσι. τῷ γὰρ ἂν ἧττον φήσαι-
μεν τῶν τοιούτων προσήκειν, ἢ ᾧ ἥκιστα ἔξεστι ταῦτα πράτ-
τειν, κατεχομένῳ ἐπὶ τῷ σπουδάζειν περὶ [n] τὰς ἐγγυτάτω
ἡδονάς; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Δοκεῖς μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
λέγειν, ὡς ἀνδρὶ ἥττονι τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν πάμ- 11
παν οὐδεμιᾶς ἀρετῆς προσήκει. [o] Τί γὰρ διαφέρει, ἔφη, ὦ
Εὐθύδημε, ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου τοῦ [p] ἀμαθεστάτου;
ὅστις γὰρ τὰ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἥδιστα δ' ἐκ
παντὸς τρόπου ζητεῖ ποιεῖν, [q] τί ἂν διαφέροι τῶν ἀφρονεσ-
τάτων βοσκημάτων; ἀλλὰ τοῖς ἐγκρατέσι μόνοις ἔξεστι
σκοπεῖν τὰ κράτιστα τῶν πραγμάτων, καὶ, [r] λόγῳ καὶ
ἔργῳ διαλέγοντας κατὰ γένη, τὰ μὲν ἀγαθὰ προαιρεῖσθαι,
τῶν δὲ κακῶν ἀπέχεσθαι. [s] (Καὶ οὕτως ἔφη ἀρίστους τε 12
καὶ εὐδαιμονεστάτους ἄνδρας γίγνεσθαι, καὶ διαλέγεσθαι
δυνατωτάτους.) ἔφη δὲ καὶ τὸ διαλέγεσθαι ὀνομασθῆναι ἐκ

post γίγνονται sustulit et sequens γὰρ post Οἱ μὲν, atque locum ita persanasse sibi visus est, adstipulantibus Zeunio et ceteris Editoribus recentioribus, quamvis Weiske de sanitate loci adhuc dubitasset, aliamque rationem ejus corrigendi proposuisset, quæ a vero proxime abesse mihi videtur. Vertit igitur hæc quasi scriptum legisset: 'Αλλὰ μὴν τοῦ μαθεῖν τι—γίγνονται, ὧν οἱ μὲν ἐγκρατεῖς etc. inserto primum ὧν post γίγνονται: genitivum τοῦ μαθεῖν pendere censuit a verbo προσήκειν: sententiam enim continuavit sic ut post οὐδενὸς (quod pro οὐδεμιᾶς dictum censuit) μετέχουσι sublato puncto comma poneret, et sequens τῷ γὰρ i. e. τίνι γὰρ simpliciter dictum pro τίνι interpretatur. In qua correctione unum possum probare, quod ὧν inseritur post γίγνονται, reliqua ratio est durissima. Equidem levissima mutatione vocabula duo ἀφ' ὧν post κρατήσειε vulgo interposita, sustuli et dispescui, ita ut ἀπὸ ad initium retraherem, ὧν retraherem et ponerem post γίγνονται atque ita locum difficillimum persanasse et lucidum reddidisse mihi videor. Castalio illa ἀφ' ὧν mutata voluerat in ἀφ' οὗ, unde apparet jam olim virum doctum ad istum locum adhæsisse.

l ἐπιμεληθῆναι] Castalio et Stobæus deinceps καὶ addunt.

m ἐχθρῶν] Juntina cum Stobæo ἐχθροὺς dat; ut supra est I. v. 1.

n τὰς ἐγγυτάτω] Quæ alibi αἱ παραυτίκα ἡδοναὶ dicuntur.

o Τί γὰρ] Juntina Τίνι γὰρ dat; sequens ἔφη omisit Stob.

p ἀμαθεστάτου] Stobæus ἀκρατιστάτου. Vulgatum est de bestia a scientia boni malique aliena; ut sequens βόσκημα ἀφρονέστατον.

q τί ἂν διαφέροι] Iuntina διαφέρει.

r λόγῳ καὶ ἔργῳ] Edd. pr. ἔργῳ καὶ λόγῳ dant: deinceps cum Stobæo multo pejus καὶ τὰ γένει.

s Καὶ οὕτως] Castalio Καὶ τούτους scripsit; quod præferrem, nisi totum hoc membrum alienum et spurium censerem.

τοῦ συνιόντας κοινῇ βουλεύεσθαι, διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ πράγματα. δεῖν οὖν πειρᾶσθαι ὅτι μάλιστα πρὸς τοῦτο ἑαυτὸν ἕτοιμον παρασκευάζειν, καὶ τούτου μάλιστα ἐπιμελεῖσθαι· ἐκ τούτου γὰρ γίγνεσθαι ἄνδρας ἀρίστους τε καὶ ἡγεμονικωτάτους καὶ διαλεκτικωτάτους.

CAP. VI.

ARTEM BENE ET RECTE DE RE QUACUNQUE PROPOSITA DISSERENDI DOCET FAMILIARES SUOS SOCRATES.

Ὡς δὲ καὶ διαλεκτικωτέρους ἐποίει τοὺς συνόντας, πειράσομαι καὶ τοῦτο λέγειν. Σωκράτης γὰρ τοὺς μὲν εἰδότας, τί ἕκαστον εἴη τῶν ὄντων, ἐνόμιζε καὶ τοῖς ἄλλοις ἂν ἐξηγεῖσθαι δύνασθαι· τοὺς δὲ μὴ εἰδότας, οὐδὲν ἔφη θαυμαστὸν εἶναι, αὐτούς τε σφάλλεσθαι καὶ ἄλλους σφάλλειν. ὧν ἕνεκα σκοπῶν σὺν τοῖς συνοῦσι, τί ἕκαστον εἴη τῶν ὄντων, [a] οὐδεπώποτ᾽ ἔληγε. πάντα μὲν οὖν, ᾗ διωρίζετο, πολὺ ἔργον ἂν εἴη διεξελθεῖν· ἐν ὅσοις [b] δὲ (καὶ) τὸν τρόπον τῆς ἐπι-
2 σκέψεως δηλώσειν οἶμαι, τοσαῦτα λέξω. Πρῶτον δὲ περὶ εὐσεβείας ὧδέ πως ἐσκόπει· Εἰπέ [c] μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ποῖόν τι νομίζεις εὐσέβειαν εἶναι; Καὶ ὅς, Κάλλιστον, νὴ Δί᾽, ἔφη. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν, ὁποῖός τις ὁ εὐσεβής ἐστιν; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, ὁ τοὺς θεοὺς τιμῶν. Ἔξεστι δὲ, ὃν ἄν τις βούληται τρόπον, τοὺς θεοὺς τιμᾶν; Οὔκ·

Natum est ex argumento Grammatici ad marginem libri apposito, quod ille ex verbis postremis duxerat: ἐκ τούτου γὰρ γίγνεσθαι ἄνδρας ἀρίστους τε καὶ ἡγεμονικωτάτους καὶ διαλεκτικωτάτους. Quod vero ἡγεμονικωτάτους mutavit in εὐδαιμονεστάτους, in eo male fecit; est enim tota disputatio de discipulis Socratis doctrina ad vitam civilem et rem publicam rectius et cum laude administrandam instituendis et formandis. Seclusi itaque verba, quæ rectius forsan loco ejecissem.

a οὐδεπώποτ᾽ ἔληγε] Iuntina οὐδέ ποτ᾽ ἔλεγε dat.

b δὲ καὶ τὸν] Copulam καὶ Edd. pr. et Vindob. omittunt; ejus loco αὐτοῦ scriptum maluit Weiske, cui assentior; interim καὶ seclusi.

c μοι, ἔφη,] Edd. pr. ἔφη omittunt.

d δεῖ τοῦτο ποιεῖν] Tres Vaticani libri dant δεῖ τοὺς θεοὺς τιμᾶν.

e τούτους εἰδὼς] Ita cum Vossiano I. Vatic. I. et Flor. E. pro ποιῶν scripsit Ernesti.

f δὲ ἄρα] Ita cum Reiskio Stobæus p. 302. (qui pro ἔξεστιν dat ἔστιν) et Florentini A. B. C. Vulgatum vero ἆρα mutavi in ἄρα.

g περὶ τούτους] Juntina et Vindob. τούτοις, Ald. Steph. παρὰ τούτοις. Nostrum ex Stobæo Veneto et libris Brodæi rece-

ἀλλὰ νόμοι εἰσὶ, καθ' οὓς [d] δεῖ τοῦτο ποιεῖν. Οὐκοῦν ὁ 3
τοὺς νόμους [e] τούτους εἰδὼς, εἰδείη ἂν, ὡς δεῖ τοὺς θεοὺς
τιμᾶν; Οἶμαι ἔγωγ' ἔφη. Ἆρ' οὖν ὁ εἰδὼς τοὺς θεοὺς
τιμᾶν, οὐκ ἄλλως οἴεται δεῖν τοῦτο ποιεῖν, ἢ ὡς οἶδεν; Οὐ
γὰρ οὖν, ἔφη. Ἄλλως δέ τις θεοὺς τιμᾷ, ἢ ὡς οἴεται δεῖν;
Οὐκ οἶμαι, ἔφη. Ὁ ἄρα τὰ περὶ τοὺς θεοὺς νόμιμα εἰ- 4
δὼς, νομίμως ἂν τοὺς θεοὺς τιμῴη; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν
ὅ γε νομίμως τιμῶν, ὡς δεῖ τιμᾷ; Πῶς γὰρ οὔ; Ὁ
δέ γε ὡς δεῖ τιμῶν, εὐσεβής ἐστι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
Ὁ ἄρα τὰ περὶ τοὺς θεοὺς νόμιμα εἰδὼς, ὀρθῶς ἂν ἡμῖν
εὐσεβὴς ὡρισμένος εἴη; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ.

Ἀνθρώποις [f] δὲ ἄρα ἔξεστιν, ὃν ἄν τις τρόπον βούληται, 5
χρῆσθαι; Οὔκ· ἀλλὰ καὶ [g] περὶ τούτους ὁ εἰδὼς ἅ ἐστι
νόμιμα [h] καθ' ἃ δεῖ πῶς ἀλλήλοις χρῆσθαι, νόμιμος ἂν
εἴη. Οὐκοῦν οἱ κατὰ ταῦτα χρώμενοι ἀλλήλοις, ὡς δεῖ, χρῶν-
ται; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν οἵ γε, ὡς δεῖ, χρώμενοι, καλῶς
χρῶνται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν οἵ γε τοῖς ἀνθρώποις
καλῶς χρώμενοι, καλῶς πράττουσι τἀνθρώπεια πράγματα;
Εἰκός γ', ἔφη. Οὐκοῦν οἱ τοῖς νόμοις πειθόμενοι, δίκαια οὗτοι 6
ποιοῦσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Δίκαια δὲ οἶσθα, ἔφη, ὁποῖα
καλεῖται; Ἃ οἱ νόμοι [i] κελεύουσιν, ἔφη. Οἱ ἄρα ποιοῦν-
τες, ἃ οἱ νόμοι κελεύουσι δίκαιά τε ποιοῦσι καὶ ἃ δεῖ;
[k] Πῶς γὰρ οὔ; [l] Οὐκοῦν οἵ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαιοί
εἰσιν; Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. Οἴει οὖν τινας πείθεσθαι τοῖς
νόμοις, μὴ εἰδότας, ἃ οἱ νόμοι κελεύουσιν; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη.

pit Zeune. Sic sect. 6. οἱ εἰδότες τὰ περὶ ἀνθρώπους νόμιμα.

h καθ' ἃ] Ita cum Vossiano I, Vindob. et Florentino A. Stephani Editio secunda pro καθά. Ex iisdem libris scriptis vulgatum πρὸς ἀλλήλους correxit suadente Ernesto Schütz et Zeune. Sed πως mihi in hac verborum serie displicet.

i κελεύουσιν, ἔφη.] Verbum ἔφη omittunt Edd. pr.

k Πῶς γὰρ οὔ;] Juntina γὰρ omisit.

l Οὐκοῦν—Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη.] Hanc ratiocinationis partem hoc loco veluti supervacuam delendam censuit Weiske, inferiorem autem locum, ubi iisdem verbis repetitur, recte occupare ait. Mihi vero idem lemma merito bis subsumi videtur, primum quidem ad demonstrandam propositionem, eum qui præscripta legibus faciat, justa facere meritoque justum censeri et dici; deinde repetitur ad alteram, similiter eum, qui τὰ περὶ τοὺς ἀνθρώπους νόμιμα observet, justa facere et justum merito dici. Generatim enim si verum est, eum qui leges observat, justum esse et dici; etiam illum speciatim justum dicere oportet, qui legum præscripta vitæ humanæ et commercio hominum civili accommodata exsequitur.

Εἰδότας δὲ ἃ δεῖ ποιεῖν, οἴει τινὰς οἴεσθαι, δεῖν μὴ ποιεῖν ταῦτα; Οὐκ οἴομαι, ἔφη. Οἶδας δέ τινας ἄλλα [a] ποιοῦντας, ἢ ἃ οἴονται δεῖν; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Οἱ ἄρα τὰ [b] περὶ τοὺς ἀνθρώπους νόμιμα εἰδότες τὰ [c] δίκαια οὗτοι ποιοῦσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν οἵ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες, δίκαιοί εἰσι; Τίνες γὰρ ἄλλοι; ἔφη. Ὀρθῶς ἂν [d] ποτε ἄρα ὁριζοίμεθα, ὁριζόμενοι δικαίους εἶναι τοὺς εἰδότας τὰ περὶ τοὺς ἀνθρώπους νόμιμα; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

7 Σοφίαν δὲ τί ἂν φήσαιμεν εἶναι; εἰπέ μοι, πότερά σοι δοκοῦσιν οἱ σοφοὶ, ἃ ἐπίστανται, ταῦτα σοφοὶ εἶναι, ἢ εἰσί τινες, ἃ μὴ ἐπίστανται, σοφοί; Ἃ ἐπίστανται δῆλον ὅτι, ἔφη. πῶς γὰρ ἄν τις, ἅ γε μὴ ἐπίσταιτο, ταῦτα σοφὸς εἴη; Ἆρ' οὖν οἱ σοφοὶ [e] ἐπιστήμῃ σοφοί εἰσι; Τίνι γὰρ, ἔφη, ἄλλῳ τις ἂν εἴη σοφὸς, εἴ γε μὴ ἐπιστήμῃ; Ἄλλο δέ τι σοφίαν οἴει εἶναι, ἢ ᾧ σοφοί εἰσιν; Οὐκ ἔγωγε. [f] Ἐπιστήμη ἄρα σοφία ἐστίν; Ἔμοιγε δοκεῖ. Ἆρ' οὖν δοκεῖ σοι ἀνθρώπῳ δυνατὸν εἶναι τὰ ὄντα πάντα ἐπίστασθαι; Οὐδὲ, μὰ Δί', ἔμοιγε πολλοστὸν μέρος αὐτῶν. Πάντα μὲν ἄρα σοφὸν οὐχ οἷόν τε ἄνθρωπον εἶναι; Μὰ Δί', οὐ δῆτα, ἔφη. Ὃ ἄρα ἐπίσταται ἕκαστος, τοῦτο καὶ σοφός ἐστιν; Ἔμοιγε δοκεῖ.

8 Ἆρ' οὖν, ὦ Εὐθύδημε, καὶ τἀγαθὸν οὕτω ζητητέον ἐστί;

a ποιοῦντας, ἢ] Edd. pr. ἢ omittunt, quod Castal. addidit; Stobæus habet ἄλλα ποιεῖν εἰ οἴονται ἐθέλοντας, δεῖν. ubi lectio varia latere videtur hæc: ἄλλα ποιεῖν ἐθέλοντας ἢ οἴονται δεῖν vel ἢ ἃ οἴονται δεῖν.

b περὶ τοὺς ἀνθρώπους] Edd. pr. cum Stobæo omittunt τούς. Equidem etiam paulo post, ubi erat vulgo scriptum εἰδότας τὰ περὶ ἀνθρώπους νόμιμα; articulum inserui. Ita enim sect. 4. ubique dicuntur τὰ περὶ τοὺς θεοὺς νόμιμα.

c δίκαια ουτοι] Stobæus οὗτοι τὰ δίκαια habet, Juntina οὗτοι omittit, quod equidem abesse malim.

d ποτε ἄρα] Juntina ἄρα et deinceps ὁριζόμενοι Stobæus Venetus omittit; equidem ποτε abesse malim, quod etiam Weiskium offendit.

e ἐπιστήμῃ] Edd. primarum ἐπιστήμης correxit Castal.

f Ἐπιστήμη ἄρα] Ita plane Socratem disputantem inducit Plato in Theæteto p. 55. Ἆρ' οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶ τὸ σοφώτερον γενέσθαι περὶ ὃ μανθάνει τις;—Σοφίᾳ δὲ γ', οἶμαι, σοφοὶ οἱ σοφοὶ—μῶν διαφέρει τι ἐπιστήμης ἡ σοφία, ἢ οὐχ' ἅπερ ἐπιστήμονες, ταῦτα καὶ σοφοὶ,—ταυτὸν ἄρα σοφία καὶ ἐπιστήμη.

g πᾶσιν ὠφέλιμον] Eadem disputatio cum Aristippo fuit habita supra libro III. cap. viii. sect. 2—8.

h ἄλλῳ ὠφέλιμον] Subjungi participium ἂν maluit Weiske, recte.

i ἤ, ᾗ ἐστιν; ὀνομάζεις] Vulgatam lectionem ἤ, εἴ ἐστιν, ὀνομάζεις ita levissima mutatione correxisse mihi videor. Ad ἄλλως πως recte refertur sequens ᾗ ἐστιν Num aliter pulchrum dicitur aliquid, nisi quatenus id pulchrum est natura sua? Est enim τὸ καλὸν ex earum rerum numero, quæ πρός τι dicuntur a philosophis, quæ referuntur ad aliud quid, quæ dici videntur hic a Xenophonte τά πως λεγόμενα. Sed videamus interpretum aliorum

Πῶς; ἔφη. Δοκεῖ σοι τὸ αὐτὸ [g] πᾶσιν ὠφέλιμον εἶναι; Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; τὸ [h] ἄλλῳ ὠφέλιμον οὐ δοκεῖ σοι ἐνίοτε ἄλλῳ βλαβερὸν εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἄλλο δ᾽ ἄν τι φαίης ἀγαθὸν εἶναι, ἢ τὸ ὠφέλιμον; Οὐκ ἔγωγ᾽, ἔφη. Τὸ ἄρα ὠφέλιμον ἀγαθόν ἐστιν, ὅτῳ ἂν ὠφέλιμον ᾖ; Δοκεῖ μοι ἔφη.

Τὸ δὲ καλὸν ἔχοιμεν ἄν πως ἄλλως εἰπεῖν, [i] ἤ, ᾗ ἔστιν, 9 ὀνομάζεις καλὸν ἢ σῶμα ἢ σκεῦος ἢ ἄλλ᾽ ὁτιοῦν, ὃ οἶσθα πρὸς πάντα καλὸν ὄν; Μὰ Δί᾽ οὐκ ἔγωγ᾽, ἔφη. Ἆρ᾽ οὖν, πρὸς ὃ ἂν ἕκαστον χρήσιμον ᾖ, πρὸς τοῦτο ἑκάστῳ καλῶς ἔχει χρῆσθαι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Καλὸν δὲ πρὸς ἄλλο τι ἐστὶν ἕκαστον, ἢ πρὸς ὃ ἑκάστῳ καλῶς ἔχει χρῆσθαι; Οὐδὲ πρὸς ἓν ἄλλο, ἔφη. Τὸ χρήσιμον ἄρα καλόν ἐστι, πρὸς ὃ ἂν ᾖ χρήσιμον; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

[k] Ἀνδρίαν δέ, ὦ Εὐθύδημε, ἆρα τῶν καλῶν νομίζεις 10 εἶναι; Κάλλιστον μὲν οὖν ἔγωγ᾽, ἔφη. Χρήσιμον ἄρα οὐ πρὸς τὰ ἐλάχιστα νομίζεις τὴν ἀνδρίαν; Μὰ Δί᾽, ἔφη, πρὸς τὰ μέγιστα μὲν οὖν. [l] Ἆρ᾽ οὖν δοκεῖ σοι πρὸς τὰ δεινά τε καὶ ἐπικίνδυνα χρήσιμον εἶναι τὸ ἀγνοεῖν αὐτά; Ἥκιστά γ᾽, ἔφη. Οἱ ἄρα μὴ φοβούμενοι τὰ τοιαῦτα, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τί ἐστιν, οὐκ ἀνδρεῖοί εἰσι; Νὴ Δί᾽ ἔφη. πολλοὶ γὰρ ἂν οὕτω γε [m] τῶν τε μαινομένων καὶ τῶν δειλῶν

opiniones et librorum scriptorum varietates. In margine Steph. est lectio ἢ ἔνεστιν ὀνομάζειν. in Vossiano I. ἢ καὶ ἐστὶν ὀνομάζειν. Ex Florentino E. affertur lectio ἔχοι, quæ forte pertinet ad vulgatum ἔχοιμεν. Reiske conjiciebat scribendum ἢ ᾧ ἐστιν, ὃ ὀνομάζεις, aut servata vulgata scriptura, ὃ ante οἶσθα delebat. Vulgatam defendebat ita, ut εἰ ἔστιν dictum sit ut εἰ τύχοι, *exempli causa:* hoc nisi probetur, scribendum censebat ἢ ἔστιν, ὃ ὀνομάζεις καλόν. Proxime a vero abfuit Hindeburg corrigens ἢ ᾗ ἐστιν ὀνομάζειν;— ὁτιοῦν οἶσθα. Strothio in mentem venit ἢ ἐστιν εἰ ὀνομάζεις. Schütz edidit ἤ, εἴ ἐστιν ὀνομάζειν, hac sententia: *Pulchrum vero quid sit num alio modo dicere possimus, quam si liceat nominare pulchrum corpus etc.* Quæ consilio Socratis et toti ratiocinationi plane est contraria. Idem videtur de correctione I. M. Fabri a Schützio annotata, qui scribebat ἢ εἰ ὀνομάζεις. Præterea in duabus his correctionibus vitium hoc inest, quod sequens οὐκ ἔγωγε non habet ita, ad quod referatur verbum. Referendum autem videtur ad ὀνομάζεις. In Weiskii conjectura, quam ex Florentini E. scriptura dubia concinnavit, εἰπεῖν, ἢ ἔχοις τι ὀνομάζειν debebat ἂν accedere, ἔχοις ἄν. Verum brevissima via ad verum mihi ducere videbatur ea, quam sum ingressus.

k Ἀνδρίαν δὲ] Castal. Steph. II. et Stobæus p. 94. dant δὲ, quod ceteræ Edd. omiserunt, quæ ἀνδρείαν scriptum habent.

l Ἆρ᾽ οὖν] Stobæus simplex ἆρα dat, deinceps ἥκιστα γάρ.

m τῶν τε μαινομένων] Ita cum Stobæo et Voss. I. Steph. sec. τῶν γε est in reliquis libris, neutrum in Vatic. I et Flor. E.

ἀνδρεῖοι εἶεν. Τί δέ; οἱ καὶ τὰ μὴ δεινὰ δεδοικότες; Ἔτι γε, νὴ Δία, ἧττον, ἔφη. Ἆρ᾽ οὖν τοὺς μὲν ἀγαθοὺς πρὸς τὰ δεινὰ καὶ ἐπικίνδυνα ὄντας, ἀνδρείους ἡγῇ εἶναι, τοὺς δὲ κα-
1 κούς, δειλούς; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀγαθοὺς δὲ πρὸς τὰ τοιαῦτα νομίζεις ἄλλους τινὰς, ἢ τοὺς δυναμένους [a] αὐτοῖς καλῶς χρῆσθαι; Οὐκ, ἀλλὰ τούτους, ἔφη. Κακοὺς δὲ ἄρα τοὺς οἵους τούτοις κακῶς χρῆσθαι; Τίνας γὰρ ἄλλους; ἔφη. Ἆρ᾽ οὖν ἕκαστοι χρῶνται, [b] ὡς οἴονται δεῖν; Πῶς γὰρ ἄλλως; ἔφη. Ἆρα οὖν οἱ μὴ δυνάμενοι καλῶς χρῆσθαι, ἴσασιν, ὡς δεῖ, χρῆσθαι; Οὐ δήπου γε, ἔφη. Οἱ ἄρα εἰδότες, ὡς δεῖ, χρῆσθαι, οὗτοι καὶ δύνανται; Μόνοι γε, ἔφη. [c] Τί δέ; οἱ μὴ διημαρτηκότες ἄρα κακῶς χρῶνται τοῖς τοιούτοις; Οὐκ οἴομαι, ἔφη. Οἱ ἄρα κακῶς χρώμενοι διημαρτήκασιν; Εἰκός γε, ἔφη. Οἱ μὲν ἄρα ἐπιστάμενοι τοῖς δεινοῖς τε καὶ ἐπικινδύνοις καλῶς χρῆσθαι, ἀνδρεῖοί εἰσιν, οἱ δὲ [d] διαμαρτάνοντες τούτου δειλοί; Ἔμοιγε δοκοῦσιν, ἔφη.

Βασιλείαν δὲ καὶ τυραννίδα ἀρχὰς μὲν ἀμφοτέρας ἡγεῖτο εἶναι, διαφέρειν δὲ ἀλλήλων ἐνόμιζε. τὴν μὲν γὰρ, ἑκόντων τε τῶν ἀνθρώπων καὶ [e] κατὰ νόμους, τῶν πόλεων ἀρχὴν, βασιλείαν ἡγεῖτο· τὴν δὲ ἀκόντων τε καὶ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ᾽ ὅπως ὁ ἄρχων βούλοιτο, τυραννίδα. καὶ ὅπου μὲν ἐκ τῶν τὰ νόμιμα ἐπιτελούντων αἱ ἀρχαὶ καθίστανται, [f] ταύτην τὴν πολιτείαν ἀριστοκρατίαν ἐνόμιζεν εἶναι· ὅπου δ᾽ ἐκ τιμημάτων, πλουτοκρατίαν· ὅπου δ᾽ ἐκ πάντων, δημοκρατίαν.

13 Εἰ δέ τις αὐτῷ περί του ἀντιλέγοι, μηδὲν ἔχων σαφὲς λέγειν, ἀλλ᾽ ἄνευ ἀποδείξεως ἤτοι σοφώτερον φάσκων εἶναι, [g] ὃν αὐτὸς λέγοι, ἢ πολιτικώτερον ἢ ἀνδρειότερον ἢ ἄλλο τι

a αὐτοῖς καλῶς] Stobæus τούτοις καλῶς habet.

b ὡς οἴονται] Ita cum Stobæo Castal. Brodæi libri, Bess. et Steph. ὡς οἷόν τε habent Edd. pr. et Vindob. οἷοί τ᾽ εἰσι Voss. I.

c Τί δέ;] Stobæus Τί δαί; habet.

d διαμαρτάνοντες] Juntina μὴ ἁμαρτόντες τοῦτο dat; τούτων Stobæus.

e κατὰ νόμους] Stobæus κατὰ τοὺς νόμους habet.

f ταύτην τὴν] Stobæus ταύτην μὲν τὴν, deinde πλουτοκράτειαν dat.

g ὃν αὐτὸς] Margo Steph. ὧν αὐτὸς dat, οὗ malebat Weiske, quoniam αὐτὸς ad Socratem sit referendum.

h ἂν πάντα] Zeunio ἀεὶ πάντα scriben-

τῶν τοιούτων, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν [h] ἂν πάντα τὸν λό-
γον ὧδέ πως· Φῂς σὺ ἀμείνω πολίτην εἶναι, ὃν σὺ ἐπαινεῖς, 14
ἢ ὃν ἐγώ; Φημὶ γὰρ οὖν. [i] Τί οὖν οὐκ ἐκεῖνο πρῶτον
ἐπεσκεψάμεθα, τί ἐστιν ἔργον ἀγαθοῦ πολίτου; Ποιῶμεν
τοῦτο. Οὐκοῦν ἐν μὲν χρημάτων διοικήσει κρατοίη ἂν ὁ
χρήμασιν εὐπορωτέραν τὴν πόλιν ποιῶν; [k] Πάνυ μὲν οὖν,
ἔφη. Ἐν δέ γε πολέμῳ, ὁ καθυπερτέραν τῶν ἀντιπάλων;
Πῶς γὰρ οὔ; Ἐν δὲ πρεσβείᾳ, ἆρα ὃς ἂν φίλους ἀντὶ
πολεμίων παρασκευάζῃ; Εἰκότως γε. Οὐκοῦν καὶ ἐν δη-
μηγορίᾳ, ὁ στάσεις τε παύων καὶ ὁμόνοιαν ἐμποιῶν; [l] Ἔ-
μοιγε δοκεῖ.

Οὕτω δὲ τῶν λόγων ἐπαναγομένων, καὶ τοῖς ἀντιλέγουσιν
αὐτοῖς φανερὸν ἐγίγνετο τἀληθές. [m] Ὁπότε δὲ αὐτός τι τῷ 15
λόγῳ διεξίοι, διὰ τῶν μάλιστα ὁμολογουμένων ἐπορεύετο,
νομίζων ταύτην τὴν ἀσφάλειαν εἶναι λόγου. τοιγαροῦν πολὺ
μάλιστα, ὧν ἐγὼ οἶδα, ὅτε λέγοι, τοὺς ἀκούοντας ὁμολο-
γοῦντας παρεῖχε. ἔφη δὲ καὶ Ὅμηρον τῷ Ὀδυσσεῖ ἀνα-
θεῖναι, [n] τὸ ἀσφαλῆ ῥήτορα εἶναι, ὡς ἱκανὸν [o] αὐτὸν ὄντα
διὰ τῶν δοκούντων τοῖς ἀνθρώποις ἄγειν τοὺς λόγους.

CAP. VII.

DEMONSTRAT SOCRATES, QUID ET QUANTUM IN ARTE QUAQUE, VELUT GEOMETRIA, ASTRONOMIA, ARITHMETICA, MEDICA, DISCENDUM SIT, ADEO UT, QUÆSTIONIBUS INTELLECTU DIFFICILIBUS USUQUE INANIBUS NEGLECTIS, EAS RES TANTUM COGNOSCERE JUBEAT, QUÆ AD VITAM DOMESTICAM CIVILEMQUE RECTE INSTITUENDAM GERENDAMQUE PERTINENT.

Ὅτι μὲν οὖν ἁπλῶς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφαίνετο Σωκράτης πρὸς τοὺς ὁμιλοῦντας αὐτῷ, δοκεῖ μοι δῆλον ἐκ τῶν

dum videbatur, probante Weiskio. Verum sæpe ita positum ἂν reperitur, ubi xempli causa refertur factum hominis aliquod.

i Τί οὖν οὐκ — ἐπεσκεψάμεθα] Ex Vindob. et Florent. C. ἐπισκεψόμεθα dedit Ernesti probante Schützio, qui vulgatam formam hic locum habere negat. Margo Steph. cum Florent. A. B. ἐπισκεψώμεθα offert, quod Welsiana recepit. Florent. E. dat ἐπεσκεψαίμεθα. Nihil mutatione opus esse docui supra ad III. xi. 15.

k Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.] Juntina ἔφη omisit.

l Ἔμοιγε δοκεῖ.] Edd. pr. δοκεῖ omittunt, quod Castal. addidit; eædem deinceps ἀληθὲς habent.

εἰρημένων εἶναι· ὅτι δὲ καὶ [a] αὐτάρκεις ἐν ταῖς προσηκούσαις πράξεσιν αὐτοὺς εἶναι ἐπεμελεῖτο, νῦν τοῦτο λέξω. πάντων μὲν γὰρ, ὧν ἐγὼ οἶδα, μάλιστα [b] ἔμελεν αὐτῷ εἰδέναι, ὅτου τις ἐπιστήμων [c] εἴη τῶν συνόντων αὐτῷ. ὧν δὲ προσήκει ἀνδρὶ καλῷ κἀγαθῷ εἰδέναι, ὅ τι μὲν αὐτὸς εἰδείη, πάντων προθυμότατα ἐδίδασκεν· ὅτου δὲ αὐτὸς [d] ἀπειρότερος εἴη,
2 πρὸς τοὺς ἐπισταμένους ἦγεν αὐτούς. Ἐδίδασκε δὲ καὶ
μέχρι ὅτου δέοι ἔμπειρον εἶναι ἑκάστου [e] πράγματος τὸν ὀρθῶς πεπαιδευμένον. αὐτίκα γεωμετρίαν μέχρι μὲν τούτου ἔφη δεῖν μανθάνειν, ἕως ἱκανός τις γένοιτο, εἴ ποτε δεήσειε, γῆν μέτρῳ ὀρθῶς ἢ παραλαβεῖν ἢ παραδοῦναι ἢ διανεῖμαι, ἢ [f] ἔργον ἀποδείξασθαι. οὕτω δὲ τοῦτο ῥᾴδιον εἶναι μαθεῖν, ὥστε τὸν προσέχοντα τὸν νοῦν τῇ μετρήσει, ἅμα τήν τε γῆν ὁπόση ἐστὶν εἰδέναι, καὶ ὡς μετρεῖται ἐπισ-
3 τάμενον ἀπιέναι. Τὸ δὲ μέχρι τῶν δυσξυνέτων διαγραμ-

m Ὁπότε δὲ] Omissum in Edd. pr. δὲ addidit Castal.

n τὸ ἀσφαλῆ] Edd. pr. τὸν habent. Socratis interpretationem laudat Dionysius Halic. de Arte c. 8.

o αὐτὸν ὄντα] Juntina pronomen omisit.

a αὐτάρκεις] Quod promiserat cap. 3. docere, quomodo Socrates discipulos μηχανικοὺς effecerit, nunc exsequitur.

b ἔμελεν αὐτῷ] Sic Aldina, Castal. et Steph. ἐμὲ δ' ἐν τῷ Juntina. ἐπεμελεῖτο τοῦ alicunde apposuit Brodæus.

c εἴη] Edd. pr. ἦν dant, deinde προθυμώτατα.

d ἀπειρότερος] Margo Steph. ἀπείρατος offert.

e πράγματος] Negotii ex doctrina et scientia pendentis.

f ἔργον ἀποδείξασθαι] *Ad opus faciendum agri portionem assignare*, interpretatus erat Ernesti: contra ego in priore Editione comparato loco Platonico VII. p. 151. ubi usum geometriæ definit Socrates πρὸς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς vertere hæc malueram: *operam aliquam perficere, ubi mensura geometrica opus est*. At enim Weiske per linguæ leges hoc fieri posse negans, (debere enim esse ἢ ἄλλο τι ἔργον ἀποδ.) eam sententiam non solum ab hoc loco alienam sed vagam etiam nimis nec satis definitam esse censet; ideoque Ernestium sequitur. Contra ἀποδείξασθαι nego esse *assignare*; debebat enim ἀποδεῖξαι esse. Διανεῖμαι, ut παραλαβεῖν et παραδοῦναι, licet ad hereditatem et locationem agri referre: ἔργον ἀποδεῖξαι esset servis opus in agro faciundum ad mensuram distribuere. Sed vel sic τοῖς δούλοις additis opus erat. Quod vero ait vir doctus Xenophontem debuisse ex interpretatione mea scribere ἢ ἄλλο τι ἔργον ἀποδείξασθαι, majus habet pondus. Quicquid sit, ἀποδείξασθαι vix locum habet, aut est usu rariore pro ἀποδεῖξαι positum. Jam vero ἔργον, opus ἀποδεῖξαι (vel ἀποδείξασθαι) factum ad mensuram justam demonstrare, et *approbare exigenti* interpretor, veluti supra III, x, 10. τὸν ῥυθμὸν δὲ πότερα μέτρῳ ἢ σταθμῷ ἐπιδεικνύων (malim ἀποδεικνύων) πλείονος τιμᾷ;

g ὅ τι] De sententia Socratica sic ad h. l. Zeune: "Socrates non omnino improbabat geometriæ et astronomiæ studium, sed physicorum suæ ætatis morem, qui omnem operam collocabant in quæstionibus difficilioribus de figura terræ etc. neglecta prorsus philosophia morali. Cum Xenophonte convenit ipse Plato Phæd. c. 46. seq. Atque sane ab usu vitæ communis et moralis, quam solam spectabat Philosophus, alienum erat summum ejusmodi rerum studium." In tanta artium mechanicarum

μάτων γεωμετρίαν μανθάνειν ἀπεδοκίμαζεν. [g] ὅ τι μὲν γὰρ
ὠφελοίη ταῦτα, οὐκ ἔφη ὁρᾷν· καίτοι [h] οὐκ ἄπειρός γε αὐ-
τῶν ἦν. ἔφη δὲ ταῦτα ἱκανὰ εἶναι ἀνθρώπου βίον κατατρί-
βειν, καὶ ἄλλων πολλῶν τε καὶ ὠφελίμων [i] μαθημάτων
ἀποκωλύειν. Ἐκέλευε δὲ καὶ [k] ἀστρολογίας ἐμπείρους 4
γίγνεσθαι, καὶ ταύτης μέντοι μέχρι τοῦ [l] νυκτός τε ὥραν
καὶ μηνὸς καὶ ἐνιαυτοῦ δύνασθαι γιγνώσκειν, [m] ἕνεκα πορείας
τε καὶ πλοῦ καὶ φυλακῆς· καὶ ὅσα ἄλλα ἢ νυκτὸς ἢ μηνὸς
ἢ ἐνιαυτοῦ πράττεται, πρὸς ταῦτ᾽ ἔχειν τεκμηρίοις χρῆσθαι,
τὰς ὥρας τῶν εἰρημένων [n] διαγιγνώσκοντας. Καὶ ταῦτα δὲ
ῥᾴδια εἶναι μαθεῖν παρά τε [o] τῶν νυκτοτηρῶν καὶ κυβερνη-
τῶν καὶ ἄλλων πολλῶν, οἷς ἐπιμελὲς ταῦτα εἰδέναι. Τὸ 5
δὲ [p] μέχρι τούτου ἀστρονομίαν μανθάνειν, μέχρι τοῦ καὶ
[q] τὰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ περιφορᾷ ὄντα, καὶ τοὺς πλάνητάς τε
καὶ [r] ἀσταθμήτους ἀστέρας γνῶναι, καὶ τὰς ἀποστάσεις

infantia et inepto cosmologorum more, geometriam et astronomiam ad res intellectum humanum transcendentes accommodare conantium, non mirabimur sententiam Socratis, qui mores hominum excoli malebat, quam victum atque ingenium artium subtilitate. Eandem hodie cantilenam repetunt, qui artes istas plane ignorant.

h οὐκ ἄπειρος] Habuerat enim Theodorum Cyrenæum magistrum, de quo supra IV. ii. 10.

i μαθημάτων] Suspectum Weiskio vocabulum, quoniam Bessarion omisit, deinde ipse Xenophon sect. 5. eandem sententiam absque hoc vocabulo repetit: denique Themistius Orat. p. 318. de Socrate loquens: οὗτος ταῦτα μὲν οὐκ ἐνόμιζεν εὑρετὰ εἶναι ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ κατατρίβειν τὸν βίον καὶ τῶν ὠφελίμων ἀποκωλύειν omisit μαθημάτων. Sed auctoritas Themistii potest etiam ad sectionem 5. referri.

k ἀστρολογίας] Margo Steph. ἀστρονομίας annotavit.

l νυκτός τε ὥραν] Sequitur statim τὰς ὥρας τῶν εἰρημένων: et supra IV. iii. 4. pariter sunt ἡμέρας et νυκτὸς ὧραι, deinde μηνὸς μέρη. Huc pertinet locus Platonis Reipubl. 7. p. 153. Τρίτον θῶμεν τοῖς νέοις μάθημα τὴν ἀστρονομίαν· τὸ γὰρ περὶ ὥρας εὐαισθητοτέρως ἔχειν καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν οὐ μόνον γεωργίᾳ οὐδὲ ναυτιλίᾳ προσήκει ἀλλὰ καὶ στρατηγίᾳ οὐχ ἧττον.

m ἕνεκα] Edd. pr. cum Paris. II. τοῦ additum habent deinceps. sequens ἄλλα omittunt tres libri Vaticani.

n διαγιγνώσκοντας] Edd. pr. et Paris. II. διαγιγνώσκοντα habent.

o τῶν νυκτοτηρῶν] Edd. pr. τῶν omittunt, et νυκτοθηρῶν ostendunt. Margo Steph. νυκτοτηρῶν præbet, quod in textu revocavi. Locus enim Platonis in Sophista p. 13. ed. Fischeri de nocturna piscatione, πυρευτικῇ, alienus est ab hoc loco, et inepte ab Ernestio comparatur. Cum facibus enim ista piscatio peragitur. Præterea quid piscatoribus cum sideribus? nisi quod pisces quidam sub astris quibusdam latere, migrare et capi dicuntur. Venatores autem præter lunam siderum reliquorum rationem plane negligunt. Contra φρυκτωροὶ, qualem pingit Æschylei Agamemnonis initium, observator ignium prænuntiorum, custos in speculis oræ, quem bis nominavit Thucydides libro 3 et 8. et in civitate sua Aves constituunt apud Aristoph. versu 1161, siderum ortus facile discere et observare poterant. Ergo veriorem lectionem νυκτοτηρῶν censeo.

p μέχρι τούτου] Valkenario inutilem interpolationem censenti hæc verba non assentitur Weiske comparans locum Platonis Legg. II. p. 95. μέχρι γε τοσούτου

αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τὰς [a] περιόδους καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν
ζητοῦντας κατατρίβεσθαι, ἰσχυρῶς ἀπέτρεπεν. ὠφέλειαν
μὲν γὰρ οὐδεμίαν οὐδ᾽ ἐν τούτοις ἔφη ὁρᾷν. (καίτοι οὐδὲ
τούτων γε [b] ἀνήκοος ἦν·) ἔφη δὲ καὶ ταῦτα ἱκανὰ εἶναι κα-
τατρίβειν ἀνθρώπου βίον, καὶ πολλῶν καὶ ὠφελίμων ἀπο-
6 κωλύειν. Ὅλως δὲ, τῶν οὐρανίων, ᾗ ἕκαστα ὁ θεὸς μηχα-
νᾶται, [c] φροντιστὴν γίγνεσθαι ἀπέτρεπεν· οὔτε γὰρ εὑρετὰ
ἀνθρώποις αὐτὰ ἐνόμιζεν εἶναι, οὔτε χαρίζεσθαι θεοῖς ἂν
ἡγεῖτο τὸν ζητοῦντα, ἃ ἐκεῖνοι σαφηνίσαι οὐκ ἐβουλήθησαν.
κινδυνεῦσαι δ᾽ ἂν ἔφη καὶ παραφρονῆσαι τὸν ταῦτα μεριμ-
νῶντα, οὐδὲν ἧττον ἢ Ἀναξαγόρας παρεφρόνησεν, ὁ μέγισ-
τον φρονήσας [d] ἐπὶ τῷ τὰς τῶν θεῶν μηχανὰς ἐξηγεῖσθαι.
7 Ἐκεῖνος γὰρ λέγων μὲν [e] τὸ αὐτὸ εἶναι πῦρ τε καὶ ἥλιον,
ἠγνόει ὡς τὸ μὲν πῦρ οἱ ἄνθρωποι ῥᾳδίως καθορῶσιν, εἰς δὲ
τὸν ἥλιον οὐ δύνανται ἀντιβλέπειν· καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ ἡλίου
καταλαμπόμενοι τὰ χρώματα μελάντερα ἔχουσιν, ὑπὸ δὲ
τοῦ πυρὸς οὔ. [f] ἠγνόει δὲ καὶ ὅτι τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων
ἄνευ μὲν ἡλίου αὐγῆς οὐδὲν δύναται καλῶς αὔξεσθαι, ὑπὸ
δὲ τοῦ πυρὸς θερμαινόμενα πάντα ἀπόλλυται. Φάσκων δὲ
τὸν ἥλιον [g] λίθον διάπυρον εἶναι, καὶ τοῦτο ἠγνόει [h] ὅτι λίθος
μὲν ἐν πυρὶ ὢν οὔτε λάμπει, οὔτε πολὺν χρόνον ἀντέχει· ὁ δὲ
8 ἥλιος τὸν πάντα χρόνον πάντων [i] λαμπρότατος ὢν διαμένει.
Ἐκέλευε δὲ καὶ λογισμοὺς μανθάνειν· καὶ τούτων δὲ ὁμοίως

πεπαιδεῦσθαι σχεδὸν ἀναγκαῖον, μέχρι τοῦ δυνατὸν εἶναι.

q τὰ μὴ — ὄντα] Quæ non communi eodemque cœli motu circumacta proprio sibi motu feruntur, ut recte ex Diogene Laërtio VII. sect. 144. interpretatur Edwards.

r ἀσταθμήτους ἀστέρας] Planetas interpretantur Brodæus, Ernesti aliique; rectius cum Brodæo Weiske cometas, ad eosque verba τὰς αἰτίας αὐτῶν præcipue refert. Diogenes enim Apolloniates ἀστέρας εἶναι τοὺς κομήτας statuerat, teste Plutarcho de Plac. Phil. 3; 2. et Pythagoreorum aliqui adeo cometas docuerant διά τινος ὡρισμένου χρόνου περιοδικῶς ἀνατέλλειν. Cf. Olympiodorus ad Meteorol. Aristotelis p. 11. a.

a περιόδους] Tempus circularis eorum motus, non ipsam viam vel periodum interpretatur Weiske.

b ἀνήκοος] Cf. Platonis Phædo sect. 46.

c φροντιστὴν] Compara disputationem supra I. i. 11. seq.

d ἐπὶ τῷ] Anaxagoras enim quid de sole statuerit, mox dicetur. Præterea studiose siderum magnitudines, intervalla, cursus anquirebat, Cic. Tusc. V. 4. statuebat, lunam esse terram, Plat. Apol. 14. seu, secundum Laërt. II. 7. in luna esse οἰκήσεις, λόφους, φάραγγας: idem docuit, esse lunæ καταυγασμοὺς et σκιὰν, Plutarch. Nic. c. 23. Z.

e τὸ αὐτὸ εἶναι] Edd. pr. τὸν αὐτὸν εἶναι πῦρ καί. Florent. E. ἠγνόει ὅτι ὡς τὸ etc.

f ἠγνόει δὲ καὶ ὅτι] Ita cum Florentino libro E. scripsi pro ἠγ. δὲ ὅτι καί.

τοῖς ἄλλοις ἐκέλευε φυλάττεσθαι τὴν μάταιον πραγματείαν.
μέχρι δὲ τοῦ ὠφελίμου πάντα καὶ αὐτὸς [k] συνεπεσκόπει καὶ
συνδιεξῄει τοῖς συνοῦσι. Προέτρεπε δὲ σφόδρα καὶ ὑγιείας 9
ἐπιμελεῖσθαι τοὺς συνόντας, παρά τε τῶν εἰδότων μανθάνον-
τας ὅσα ἐνδέχοιτο, καὶ ἑαυτῷ ἕκαστον προσέχοντα διὰ παν-
τὸς τοῦ βίου, τί βρῶμα ἢ τί πόμα ἢ ποῖος πόνος [l] συμφέροι
αὐτῷ, καὶ πῶς τούτοις χρώμενος [m] ὑγιεινότατ' ἂν διάγοι.
[n] τὸν γὰρ οὕτω προσέχοντα [o] ἑαυτῷ ἔργον ἔφη εἶναι εὑρεῖν
ἰατρὸν τὰ πρὸς ὑγίειαν συμφέροντα αὐτῷ μᾶλλον [p] διαγιγ-
νώσκοντα ἑαυτοῦ. Εἰ δέ τις μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην 10
σοφίαν ὠφελεῖσθαι βούλοιτο, συνεβούλευε [q] μαντικῆς ἐπιμε-
λεῖσθαι. τὸν γὰρ εἰδότα, δι' ὧν οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις περὶ
τῶν πραγμάτων σημαίνουσιν, οὐδέποτ' ἔρημον ἔφη γίγνεσθαι
συμβουλῆς θεῶν.

CAP. VIII.

DEMONSTRATUR SOCRATEM CAPITALI JUDICIO CONDEMNATUM MINIME MENDACII DE DÆMONIO SIBI SIGNIFICANTE, SI QUID SIT OMITTENDUM AUT FACIENDUM, COARGUI. AD EXTREMUM FIT BREVIS REPETITIO ARGUMENTORUM, QUÆ PER HOS COMMENTARIOS SUNT TRACTATA.

Εἰ δέ τις, ὅτι, φάσκοντος αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ προσημαίνειν ἅ τε δέοι καὶ ἃ μὴ δέοι ποιεῖν ὑπὸ τῶν δικαστῶν

g λίθον διάπυρον] Solem dictum esse μύδρον διάπυρον ab Anaxagora, testatur Laërtius II. 8. Scholiastes Eurip. Orest. v. 982. et alii. Μύδρος vero hic non est *ferrum candens*, ut Callim. Dian. 49. sed *lapis*, sive *globus lapideus igneus*. ut Socrates h. l. et Plat. Apol. 14. accepit. Cui consentit Scholiastes Eurip. l. l. et Suidas, qui voce Ἀναξαγόρας. οὗτός ἐστιν, inquit, ὁ τὸν ἥλιον εἰπὼν μύδρον διάπυρον, τουτέστι πύρινον λίθον. *Z.*

h ὅτι λίθος μὲν] Florent. E. ὅτι ὁ λίθος μὲν habet.

i λαμπρότατος] Ita ex tribus Vaticanis libris vulgatum λαμπρότερος correxi.

k συνεπισκόπει] Edd. pr. συνισκόπει, et mox Juntina συνδιέξεισι habet.

l συμφέροι] Aldinum συμφέρει in Steph. primam et Leonclav. priores manavit.

m ὑγιεινότατ' ἂν] Juntina omisso ἂν dat ὑγιεινότατα.

n τὸν γὰρ — προσέχοντα] Ita cum Vossiano I. Ernesti, quem sequitur etiam Schütz: antiquum τοῦ γὰρ — προσέχοντος reduxit et defendit inepte Zeune, et Weiske genitivum a μᾶλλον pendere censens. Quoniam ita incommodum est pronomen ἑαυτοῦ in extrema sectione, Bessarionem illud omisisse monens Weiskius delet.

o ἑαυτῷ] Vindob. αὐτῷ habet.

p διαγιγνώσκοντα] Tacitus Ann. VI. 46. *Tiberius solitus erat eludere medicorum artes, eosque, qui post tricesimum ætatis annum ad internoscenda corpori suo utilia vel noxia alieni consilii indigerent.* Huic loco ab Ernestio comparato addo Plutarcheum de Sanitate Tuenda p.

[a] κατεγνώσθη θάνατος, οἴεται αὐτὸν ἐλέγχεσθαι περὶ τοῦ δαιμονίου ψευδόμενον, ἐννοησάτω πρῶτον μὲν, ὅτι οὕτως ἤδη πότε [b] πόῤῥω τῆς ἡλικίας ἦν, ὥστ', εἰ καὶ μὴ τότε, οὐκ ἂν πολλῷ ὕστερον τελευτῆσαι τὸν βίον· εἶτα, ὅτι τὸ μὲν ἀχθεινότατον τοῦ βίου, καὶ ἐν ᾧ πάντες τὴν διάνοιαν μειοῦνται, [c] ἀπέλειπεν· ἀντὶ δὲ τούτου τῆς ψυχῆς τὴν ῥώμην ἐπιδειξάμενος εὔκλειαν προσεκτήσατο, τήν τε δίκην πάντων ἀνθρώπων ἀληθέστατα καὶ ἐλευθεριώτατα καὶ δικαιότατα εἰπὼν, καὶ τὴν κατάγνωσιν τοῦ θανάτου πρᾳότατα καὶ ἀνδρωδέστατα

2 [d] ἐνεγκών. Ὁμολογεῖται γὰρ, οὐδένα πω τῶν μνημονευομένων ἀνθρώπων κάλλιον θάνατον ἐνεγκεῖν. ἀνάγκη μὲν γὰρ ἐγένετο αὐτῷ μετὰ τὴν κρίσιν τριάκοντα ἡμέρας βιῶναι διὰ τὸ [e] Δήλια μὲν ἐκείνου τοῦ μηνὸς εἶναι, τὸν δὲ νόμον μηδένα ἐὰν

407. ed Hutten. ἤκουσα Τιβέριόν ποτε Καίσαρα εἰπεῖν, ὡς ἀνὴρ ὑπὲρ ἑξήκοντα γεγονὼς ἔτη καὶ προτείνων ἰατρῷ χεῖρα, καταγέλαστός ἐστιν. Sequuntur ibi plura, quæ ad illustrandum Socraticum præceptum faciunt.

q μαντικῆς] De se Xenophon in Anabasi V. vi. 20. ᾔδει γὰρ καὶ ἐμὲ οὐκ ἄπειρον ὄντα, διὰ τὸ ἀεὶ παρεῖναι τοῖς ἱεροῖς. Cf. Cyropædiæ I. vi. 2. seqq.

a κατεγνώσθη θάνατος] Juntina κατεγνώθη habet, et libri Brodæi θανάτου. Ceterum comma post ποιεῖν positum sustuli, quoniam verba κατεγνώσθη θάνατος copulari debent cum illis αὐτοῦ φάσκοντος.

b πόῤῥω] Septuaginta annos natus, teste Diogene et Maximo Tyrio Diss. ix. 8.

c ἀπέλειπεν] Rectius ἀπέλιπεν legit hic olim et expressit imitatione auctor Apologiæ inter Xenophontea 32. τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον ἀπέλιπε, τῶν δὲ θανάτων τοῦ ῥᾴστου ἔτυχε.

d ἐνεγκὼν] Juntina ἐνέγκας habet.

e Δήλια] Plato Phædonis sect. 1. ἔτυχε τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσι κατ' ἔτος. — Τοῦτό ἐστι τὸ πλοῖον, ὥς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δὶς ἑπτὰ ἐκείνους ᾤχετο ἄγων καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. Τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὔξαντο τότε, εἰ σωθεῖεν ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον· ἣν δὴ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν· Ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτιννύναι, πρὶν ἂν εἰς Δῆλον ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο. Τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίνεται, ὅταν τύχωσιν οἱ ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς. Ἀρχὴ δὲ τῆς θεωρίας, ἐπειδὰν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου.

f ἡ θεωρία] Stephanus et Ruhnkenius θεωρὶς corrigebant, quo nomine navis legationem sacram, θεωρίαν, vehens, dicta fuit; et Bessarionis versio *ni prius a Delo navis sacra rediisset* habet; sed vulgata potest tamen defendi.

g καίτοι τὸν] Cum Brodæo Weiske τὸν scribendum pro τῶν esse monuit; alioquin debere esse καί τοι πάντων γε τῶν ἐμ. ἀνθρ. De ordine non quæro; sententia enim ipsa flagitat correctionem. Cur enim Socrates omnium hominum, qui antea vixerint, nec potius omnium suæ ætatis hominum suavissime et hilarissime vixisse dicatur

h εὐδαιμονέστερος] Edd. primarum εὐδαιμονέστατος ex Brodæi lectione correxit Castalio primus. Ceterum sedet mihi adhuc sententia eadem quam in priore editione publicavi, quamque ut repetam iisdem verbis, facit et res et disputatio Weiskii contraria. *Consilium hoc præfatur Xenophon, demonstrare se velle, de dæmonio, quod sibi semper quæ agenda atque omittenda essent, significare Socrates affirmabat, mendacii non fuisse convictum, in judicio illo, quo morte damnatus fuerit, quod alicui possit videri. Verum argumenta, quæ statim ab initio sequuntur, non pertinent ad suspicionem vel opinio-*

δημοσίᾳ ἀποθνήσκειν, ἕως ἂν [f] ἡ θεωρία ἐκ Δήλου ἐπανέλθῃ. καὶ τὸν χρόνον τοῦτον ἅπασι τοῖς συνήθεσι φανερὸς ἐγένετο οὐδὲν ἀλλοιότερον διαβιοὺς ἢ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον· [g] καίτοι τὸν ἔμπροσθέν γε πάντων ἀνθρώπων μάλιστα ἐθαυμάζετο ἐπὶ τῷ εὐθύμως τε καὶ εὐκόλως ζῆν. Καὶ πῶς 3
ἄν τις κάλλιον ἢ οὕτως ἀποθάνοι; ἢ ποῖος ἂν εἴη θάνατος καλλίων ἢ ὃν ἄν κάλλιστά τις ἀποθάνοι; ποῖος δ' ἂν γένοιτο θάνατος [h] εὐδαιμονέστερος τοῦ καλλίστου; ἢ ποῖος θεοφιλέστερος τοῦ εὐδαιμονεστάτου; Λέξω δὲ καὶ ἃ [i] Ἑρμο- 4
γένους τοῦ Ἱππονίκου [k] ἤκουσα περὶ αὐτοῦ. ἔφη γὰρ, ἤδη Μελίτου γεγραμμένου αὐτὸν τὴν γραφὴν, αὐτὸς ἀκούων αὐτοῦ πάντα μᾶλλον ἢ περὶ τῆς δίκης διαλεγομένου, λέγειν αὐτῷ, ὡς χρὴ σκοπεῖν ὅ τι [l] ἀπολογήσεται. τὸν δὲ τὸ μὲν

nem hanc redarguendam, sed illa demum, quæ sectio 4. et sequentes referunt, ubi Socrates admonitus ab amicis, ut, quid in judicio accusatoribus respondeat, cogitet, bis se jam ea de re cogitare voluisse refert, abnuisse tamen dæmonium; atque inde se cœpisse intelligere, diis etiam placere, ut vitam potius morte placidissima nunc et honestissima concludat, quam in senectutem forte molestissimam et gravissimam servet et procrastinet. Deinde multis rationibus et vitæ ante actæ argumentis docere conatur benevolentiam Deorum sibi etiam ex hac dæmonii sui admonitione fieri manifestam. Quæ igitur ante sectionem 4. traduntur saltem præpostero ordine posita nemo facile non sentiet. Addo nunc sectionem inprimis tertiam reliquas ineptiis sophisticis dictionis superare; quale enim est illud πῶς ἄν τις κάλλιον ἢ οὕτως ἀποθάνοι; ἢ ποῖος ἂν εἴη θάνατος καλλίων ἢ ὃν ἂν κάλλιστά τις ἀποθάνοι. ubi alterum membrum continet ineptam interpretationem, quis sit θάνατος καλὸς, cum gradatim potius adscendere conclusio deberet. Deinde οὕτως refertur aperte ad narrationem de morte Socratis, quæ præcedere debebat, hic vero sequitur.

Contra Weiske omnia sana et integra censens consilio suo Xenophontem demum sect. 3. et lectoris expectationi satisfacere ait. Per Soritem enim doceri mortem Socratis fuisse θεοφιλῆ. Hujus syllogismi primum esse membrum, mortem Socratis fuisse gloriosam: alterum, eandem fuisse beatam: tertium, fuisse eandem θεοφιλῆ, quoniam dii hominibus sibi amatis tantum mortem beatam contingere patiantur. Atque ita simul objectioni de dæmonio Socratis responderi putat vir doctus. Sed hic tantus est stupor ingenii mei, uti nec Soritem videam, nec, si is adesset, equidem intelligam, quid ita ad refellendam de dæmonio objectionem faciat. Judicium igitur penes lectores doctos atque æquos esto.

i Ἑρμογένους] Quem Xenophon Symposio suo inservit Cap. i. sect. 3. cap. iii. s. 14. cap. iv. s. 47—50. et vi. s. 2. et ut virum bonum Socratisque inprimis amantem et studiosum laudavit. De eodem est in Apologia sect. 2. et in Platonis Cratylo s. 1. ubi Socrates jocans ad eum de Prodico ait: οἴεται γὰρ ἴσως σε χρημάτων ἐφιέμενον κτήσεως ἀποτυγχάνειν ἑκάστοτε. Locus clarissimus est sect. 11. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ σοφισταὶ, οἷσπερ καὶ ὁ ἀδελφός σου Καλλίας πολλὰ τελέσας χρήματα σοφὸς δοκεῖ εἶναι· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐγκρατὴς εἶ τῶν πατρῴων, λιπαρεῖν χρὴ τὸν ἀδελφὸν καὶ δεῖσθαι αὐτοῦ διδάξαι σὲ τὴν ὀρθότητα περὶ τούτων ἣν ἔμαθε παρὰ Πρωταγόρου. Post mortem igitur patris Callias solus bona patris Hipponici possedisse videtur: et egenum Hermogenem prodit narratio supra ii. 10. posita.

k ἤκουσα] Aberat enim ipse cum Cyro in Asia militans. Ceterum eadem exstant totidem verbis in Apologia sect. 2. seqq.

l ἀπολογήσεται] Edd. pr. ἀπολογήση-

πρῶτον εἰπεῖν· Οὐ [a] γὰρ δοκῶ σοι τοῦτο μελετῶν διαβεβιωκέναι; Ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἤρετο, ὅπως; εἰπεῖν αὐτὸν [b] ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιῶν διαγεγένηται, ἢ διασκοπῶν μὲν [c] τά τε δίκαια καὶ τὰ ἄδικα, πράττων δὲ τὰ δίκαια καὶ τῶν ἀδίκων ἀπεχόμενος· ἥνπερ νομίζοι καλλίστην μελέτην ἀπολογίας
5 εἶναι. [d] Αὐτὸς δὲ πάλιν εἰπεῖν, Οὐχ ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες, [e] ὅτι οἱ Ἀθήνησι δικασταὶ πολλοὺς μὲν ἤδη μηδὲν ἀδικοῦντας, λόγῳ ἀχθεσθέντες ἀπέκτειναν, πολλοὺς δὲ ἀδικοῦντας [f] ἀπέλυσαν; Ἀλλὰ νὴ τὸν Δία, φάναι αὐτὸν, ὦ Ἑρμόγενες, [g] ἤδη μοῦ ἐπιχειροῦντος φροντίσαι τῆς πρὸς τοὺς δικαστὰς
6 ἀπολογίας, ἠναντιώθη τὸ δαιμόνιον. Καὶ αὐτὸς εἰπεῖν, Θαυμαστὰ λέγεις· τὸν δὲ Θαυμάζεις, φάναι, [h] εἰ τῷ θεῷ δοκεῖ βέλτιον εἶναι, ἐμὲ τελευτᾷν τὸν βίον ἤδη; οὐκ οἶσθ' ὅτι μέχρι μὲν [i] τοῦδε τοῦ χρόνου ἐγὼ οὐδενὶ ἀνθρώπων ὑφείμην ἂν οὔτε βέλτιον οὔθ' ἥδιον ἐμοῦ βεβιωκέναι; [k] ἄριστα μὲν γὰρ οἶμαι ζῆν [l] τοὺς ἄριστα ἐπιμελομένους τοῦ ὡς βελτίστους γίγνεσθαι, ἥδιστα δὲ τοὺς μάλιστα αἰσθανομένους

ται. In Apologia oratio directa adhibetur.

a γὰρ — τοῦτο μελετῶν] Apologia omisso γὰρ pronomini τοῦτο verbum ἀπολογεῖσθαι male repetitum substituit.

b ὅτι οὐδὲν — εἶναι] Multo brevius Apologia ὅτι οὐδὲν ἄδικον διαγεγένημαι ποιῶν, ἥνπερ νομίζω μέλ. εἶναι καλλίστην ἀπολογίαν. Ordo verborum postremorum hic mihi concinnior esse videtur, quam in nostro loco.

c τά τε δίκαια] Edd. pr. τε omittunt.

d Αὐτὸς δὲ] Ad αὐτὸς intellige ἔφη, ut antea ἔφη αὐτὸς λέγειν et post καὶ αὐτὸς εἰπεῖν, quo utroque loco Wels αὐτὸν habet cum Steph. priore. Præterea δὲ Edd. pr. omittunt.

e ὅτι οἱ Ἀθ. δικασταὶ] Apologia οὐχ ὁρᾷς τὰ Ἀθηναίων δικαστήρια, ὡς πολλάκις μὲν οὐδὲν ἀδικοῦντας λόγῳ παραχθέντες ἀπέκτειναν. multo pejus.

f ἀπέλυσαν.] Ante hoc verbum desiderantur quæ Apologia servavit, concinnitatis ratione habita, ut verba antecedentia λόγῳ ἀχθεσθέντες sequentibus etiam sensu æquentur ἢ ἐκ λόγου οἰκτίσαντες ἢ ἐπιχαρίτως εἰπόντας. De lacuna admonuit etiam Reiske.

g ἤδη μοῦ] Apol. καὶ δὶς ἤδη ἐπιχ. μου σκοπεῖν περὶ τῆς ἀπολ. brevius et concinnius. Verba καὶ δὶς ab interpolatore esse non videntur. Ceterum pejus ibi legitur ἐναντιοῦται.

h εἰ τῷ θεῷ] Apologia εἰ καὶ τῷ θ. habet, rectius. cetera ibi sunt breviora sed minus concinna; δοκεῖ ἐμὲ β. εἶναι ἤδη τελευτᾷν; nisi quod magis numerose τελευτᾷν extremo loco collocatur. Verba τὸν βίον ut suspecta notavit Stephanus, nescio quam ob causam.

i τοῦδε] Apol. τοῦ χρόνου omittit, pejus autem ἂν οὔτε et deinde οὔθ' ἥδιον. In Juntina μέχρι excidit, et ἐμαυτοῦ est pro ἐμοῦ.

k ἄριστα μὲν γὰρ — usque ad sect. 7. βέλτιστοι γίγνεσθαι] Hæc in compendium redegit auctor Apologiæ ita, ut sententiam plane mutilaret: ὅπερ γὰρ ἥδιστόν ἐστιν, ᾔδειν, ὁσίως μοι καὶ δικαίως ἅπαντα τὸν βίον βεβιωμένον· ὥστε ἰσχυρῶς ἀγάμενος ἐμαυτὸν, ταὐτὰ εὕρισκον καὶ τοὺς ἐμοὶ συγγινομένους γιγνώσκοντας περὶ ἐμοῦ. Ubi membrum prius, τῷ βέλτιον βεβιωκέναι respondens, librarii culpa omitti potuit; sed auctoris est ignavia non sentientis, quantum conscientia vitæ pure et sancte actæ differat a voluptatis in dies crescentis sensu, si quis meliorem semper fieri se animadverterit. Hæc est summa

ὅτι βελτίους γίγνονται. Ἃ ἐγὼ μέχρι τοῦδε τοῦ χρόνου 7
[m] ᾐσθανόμην ἐμαυτῷ συμβαίνοντα, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις
ἐντυγχάνων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους παραθεωρῶν ἐμαυτὸν
οὕτω διατετέλεκα περὶ ἐμαυτοῦ γιγνώσκων. καὶ οὐ μόνον
ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμοὶ φίλοι οὕτως [n] ἔχοντες γνώμης περὶ
ἐμοῦ διατελοῦσιν· οὐ διὰ τὸ φιλεῖν ἐμὲ, (καὶ γὰρ οἱ τοὺς
ἄλλους φιλοῦντες οὕτως ἂν εἶχον πρὸς τοὺς ἑαυτῶν φίλους,)
ἀλλὰ διόπερ καὶ αὐτοὶ ἂν [o] οἴονται ἐμοὶ συνόντες βέλτιστοι
γίγνεσθαι. Εἰ δὲ βιώσομαι [p] πλείω χρόνον, ἴσως ἀναγκαῖον 8
ἔσται τὰ τοῦ γήρως ἀποτελεῖσθαι, καὶ [q] ὁρᾷν τε καὶ
ἀκούειν ἧττον, καὶ διανοεῖσθαι χεῖρον, καὶ δυσμαθέστερον
καὶ ἐπιλησμονέστερον ἀποβαίνειν, [r] καὶ ὧν πρότερον βελτίων
ἦν, τούτων χείρω γίγνεσθαι. ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε μὴ αἰσθα-
νομένῳ μὲν [s] ἀβίωτος ἂν εἴη ὁ βίος, αἰσθανόμενον δὲ πῶς
οὐκ ἀνάγκη [t] χεῖρόν τε καὶ ἀηδέστερον ζῆν; Ἀλλὰ μὴν εἴ 9
γε ἀδίκως ἀποθανοῦμαι, τοῖς μὲν ἀδίκως ἐμὲ ἀποκτείνασιν
αἰσχρὸν ἂν εἴη τοῦτο. ([u] εἰ γὰρ τὸ ἀδικεῖν αἰσχρόν ἐστι, πῶς

vitæ voluptas, illa suavissima vitæ actæ recordatio. De illa vero loqui voluit Xenophon.

l τοὺς ἄριστα] Suspicor ex antecedentibus huc relatum a librario; Xenophon autem si verbo voluit adjungere adverbium, quod respondeat sequenti μάλιστα, aliud quid scripsit. Vis sententiæ omnis spectatur in vocabulis ἄριστα ζῆν et βέλτιστοι γίγνεσθαι, ut in altera τὸ μάλιστα αἰσθ. ὁ. β. γ. efficit τὸ ἥδιστα ζῆν. Sola igitur concinnitas desiderat vocabulum, quod respondeat illi μάλιστα.

m ᾐσθανόμην] Si cum Weiskio αἰσθανόμενος scripseris, oratio erit non solum facilior, sed etiam rectior. Minime enim cum imperfecto congruit sequens διατετέλεκα.

n ἔχοντες γνώμης] Ex solo Vossiano I. γνώμης accessit.

o οἴονται] Steph. secundæ et Edd. pr. οἴωνται revocavit Zeune. Mihi γίγνεσθαι in γενέσθαι propter additum ἂν, mutandum esse videtur, quod futuri significationem incerti indit aoristo tempori. Forte tamen ἂν rectius deletur.

p πλείω χρόνον] Apol. Νῦν δὲ εἰ ἔτι προβήσεται ἡ ἡλικία οἶδ' ὅτι ἀνάγκη ἔσται — ἀποτιλᾶσθαι. Ubi οἶδ' ὅτι Socrati de futuris non vaticinari volenti minime convenit; ἀποτελεῖσθαι autem verum est, igitur vulgatum h. l. ἐπιτελ. correxi.

q ὁρᾷν τε] Apol. ὁρᾷν τε χεῖρον omissis verbis καὶ διαν. χεῖρον. Deinceps ibidem est δυσμαθέστερον εἶναι καὶ ὧν ἔμαθον ἐπιλησμονέστερον, ubi addita verba ὧν ἔμαθον satis mihi placent.

r καὶ ὧν — χείρω γίγνεσθαι] Hæc usque ad finem sectionis auctor Apologiæ ineptissime ita contraxit: ἢν δ' αἰσθάνωμαι χείρων γιγνόμενος καὶ καταμέμφωμαι ἐμαυτὸν, πῶς ἂν, εἰπεῖν, ἐγὼ ἔτι ἂν ἡδέως βιοτεύοιμι, ubi verba καὶ καταμ. ἐμ. respondent verbis illis ab initio positis ὥστε ἰσχυρῶς ἀγάμενος ἐμαυτόν. Ceterum χείρων vulgatum ante Zeunium correxit jam olim Castalio et Æmil. Portus: verum dant Vatic. I. Florent. B. C. et Paris. II.

s ἀβίωτος — βίος,] Vita non esset censenda et vere dicenda, quippe sine sensu et conscientia viventis transacta.

t χεῖρόν τε καὶ ἀηδέστερον] Ut antea βέλτιον βεβιωκέναι se dicit, quoniam in dies meliorem se fieri sentiebat ipse comparans sese cum ceteris hominibus; ita nunc χεῖρον ζῆν dicitur ille, qui deteriorem ceteris hominibus se fieri in dies sentit; ideoque ut ille ex incremento virtutis suæ

οὐκ αἰσχρὸν καὶ τὸ ἀδίκως ὁτιοῦν ποιεῖν;) ἐμοὶ δὲ τί αἰσχρὸν, τὸ ἑτέρους μὴ δύνασθαι περὶ ἐμοῦ τὰ δίκαια
10 μήτε γνῶναι μήτε ποιῆσαι; Ὁρῶ δ' ἔγωγε καὶ τὴν δόξαν τῶν προγεγονότων ἀνθρώπων ἐν τοῖς ἐπιγιγνομένοις οὐχ ὁμοίαν [a] καταλειπομένην τῶν τε ἀδικησάντων καὶ τῶν [b] ἀδικηθέντων. οἶδα δὲ ὅτι καὶ ἐγὼ ἐπιμελείας τεύξομαι ὑπ' ἀνθρώπων, καὶ ἐὰν νῦν ἀποθάνω, οὐχ ὁμοίως τοῖς ἐμὲ ἀποκτείνασιν. [c] οἶδα γὰρ ἀεὶ μαρτυρήσεσθαί μοι, ὅτι ἐγὼ [d] ἠδίκησα μὲν οὐδένα πώποτε ἀνθρώπων οὐδὲ χείρω ἐποίησα, βελτίους δὲ [e] ποιεῖν ἐπειρώμην ἀεὶ τοὺς ἐμοὶ συνόντας. Τοιαῦτα μὲν πρὸς Ἑρμογένην τε διελέχθη καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους.
11 Τῶν δὲ Σωκράτην γιγνωσκόντων, οἷος ἦν, οἱ ἀρετῆς ἐφιέμενοι πάντες ἔτι καὶ νῦν διατελοῦσι πάντων μάλιστα ποθοῦντες ἐκεῖνον, ὡς [f] ὠφελιμώτατον ὄντα πρὸς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν. ἐμοὶ μὲν δὴ, [g] τοιοῦτος ὢν, οἷον ἐγὼ διήγημαι, (εὐσεβὴς μὲν οὕτως, ὥστε μηδὲν ἄνευ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ποιεῖν, δίκαιος δὲ, ὥστε βλάπτειν μὲν μηδὲ μικρὸν μηδένα, ὠφελεῖν δὲ τὰ μέγιστα τοὺς χρωμένους ἑαυτῷ, [h] ἐγκρατὴς δὲ, ὥστε μηδέποτε προαιρεῖσθαι τὸ

summam voluptatem, ita hic ex detrimento virium, sensuum ingeniique et animi facultatum summam tristitiam percipit.

u (εἰ γὰρ — ποιεῖν;)] Esse genus τὸ ἀδικεῖν, speciem autem τὸ ἀδίκως ὁτιοῦν ποιεῖν vel cœcus viderit; nec diffiteor, nihil esse mutandum hic; quis enim ineptias aptas efficere potest? Maneo igitur in ea sententia, mihi totum hoc colon, quoniam; est frigidum et ineptum, spurium et delendum videri; quare seclusi. Weiskio videbatur locus ita sanandus esse: εἰ δὲ τὸ ἀδίκως ὁτιοῦν ποιεῖν αἰσχρόν ἐστιν, πῶς οὐ μᾶλλον αἰσχρὸν τὸ ἀδίκως ἀποκτείνειν. Hoccine est ineptam sententiam aptam facere? Ceterum argumentum sect. 9, 10. multis interpositis repetitur in Apologia sect 26. seqq.

a καταλειπομένην] Ita Steph. correxi. Edd. pr. καταλιπ. quod revocavit Zeune

b ἀδικηθέντων] Apologia hæc inde ab initio sect. 16. usque ad verba οἶδα γὰρ ἀεὶ ita contraxit, partim dilatavit: Παραμυθεῖται δ' ἔτι με καὶ Παλαμήδης ὁ παραπλησίως ἐμοὶ τελευτήσας· ἔτι γὰρ καὶ νῦν πολὺ καλλίους ὕμνους παρέχεται Ὀδυσσέως τοῦ ἀδίκως ἀποκτείναντος αὐτόν. De Palamede similiter sentit supra IV. ii. 33. Socrates, aliter vero Xenophon de Venatione I. 11.

c οἶδα γὰρ ἀεὶ] Apologia οἶδ' ὅτι καὶ ἐμοὶ μαρτυρήσεται ὑπό τι τοῦ ἐπιόντος καὶ ὑπὸ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, ὅτι ἠδίκησα μὲν οὐδένα πώποτε, οὐδὲ πονηρότερον ἐποίησα, εὐεργέτουν δὲ τοὺς ἐμοὶ διαλεγομένους προῖκα διδάσκων ὅ τι ἐδυνάμην ἀγαθόν· ubi vide mihi, quam inepte dilatatum sit adverbium ἀεὶ. Testimonio futuri omnis temporis confidit Socrates; quomodo vero cum futuro μαρτυρήσεται ὑπὸ τοῦ ἐπιόντος χρόνου conjungi potest cogitatione præteritum tempus? Deinde ἐγὼ ante ἠδίκησα in nostro loco pariter abesse malim. Πονηρότερον mihi indicium certissimum interpolatoris præbet. Πονηροὺς enim Socrates ad numerum τῶν συνόντων omnino non admittebat. Qui igitur πονηρότερον dixit pro χείρω, Xenophontis ætate non vixerat.

d ἠδίκησα] Stephanus ἠδίκηκα induxit, quod relegavit Zeune.

ἥδιον ἀντὶ τοῦ βελτίονος, φρόνιμος δὲ, ὥστε μὴ διαμαρτάνειν κρίνων τὰ βελτίω καὶ τὰ χείρω, μηδὲ ἄλλου [i] προσδεῖσθαι, ἀλλ' [k] αὐτάρκης εἶναι πρὸς τὴν τούτων γνῶσιν, ἱκανὸς δὲ καὶ [l] λόγῳ εἰπεῖν τε καὶ διορίσασθαι τὰ τοιαῦτα, ἱκανὸς δὲ καὶ [m] ἄλλους δοκιμάσαι τε καὶ ἁμαρτάνοντας ἐξελέγξαι καὶ προτρέψασθαι ἐπ' ἀρετὴν καὶ καλοκἀγαθίαν,) [n] ἐδόκει τοιοῦτος εἶναι, οἷος ἂν εἴη ἄριστός γε ἀνὴρ καὶ εὐδαιμονέστατος. εἰ δέ τῳ μὴ [o] ἀρέσκει ταῦτα, παραβάλλων τὸ ἄλλου ἦθος πρὸς ταῦτα, οὕτω κρινέτω.

e *ποιεῖν ἐπειρώμην*] Hæc Socratem cum discipulis loquentem decet oratio, minime magnifica et gloriosa, quali demum apud judices usus esse dicitur, in Apologia.

f *ὠφελιμώτατον ὄντα*] Res *γεγονότα* postulabat.

g *τοιοῦτος ὢν*] Castalio addidit *ἐδόκει*, cum parenthesin longiorem non animadvertisset.

h *ἐγκρατὴς δὲ*] Juntina *ἐγκρατὴς γὰρ* habet.

i *προσθεῖσθαι*] Edd. pr. *προσδέεσθαι* dant.

k *αὐτάρκης πρὸς τὴν τούτων γνῶσιν*] i. e. aliorum consilio et prudentia non indigebat ad discernenda mala a bonis, quoties vitæ rationes publicæ vel privatæ exigebant, ut hæc aut illa optaret faceretve. Weiske h. l. ita vertit; *von so gesunden Einsichten, dass er nie in seinen Urtheilen über das Böse und Gute irre ging und das ohne fremde Hülfe, sich selbst genug diese Einsichten zu erwerben.* Atque hinc in annotatione p. 400. conficere vult in libris *'Απομνημονευμάτων* deesse hodie eam partem, quæ doceret, Socratem *αὐτοδίδακτον* fuisse, nec ex ullius præceptoris disciplina profecisse aliquid ad philosophiam moralem virtutemque ipsam excolendam. Cui sententiæ nihil simile inest verbis Xenophontis, qui perfectam Socratis prudentiam, alieno consilio non indigentem, ubi bona a malis discernere oportebat, laudare voluit; quem discipulos suos etiam *αὐτάρκεις ἐν ταῖς προσηκούσαις πράξεσι* reddidisse testatur capitis 7. initio. Quod ad quæstionem de Socratis præceptoribus attinet, brevis est responsio ex Xenophontis Symposio.

l *λόγῳ εἰπεῖν τε καὶ διορίσασθαι*] Si esset solum *λόγῳ διορίσασθαι*, nihil esset, quod reprehenderes.

m *ἄλλους — ἁμαρτάνοντας*] Ita ex Castalionis Editione et versione Bessarionis scripsit cum Welsio Ernesti et Zeune; antea erat *ἄλλως — ἁμαρτάνοντα*. Deinceps *ἐλέγξαι* ex Codice non nominato annotavit Ernesti.

n *ἐδόκει τοιοῦτους*] Juntina *δὲ* ineptum interserit.

o *ἀρέσκει*] Edd. pr. *ἀρέσκῃ*, unde rectius *ἀρέσκοι* effici debebat. deinceps *ἄλλων* cum Castal. Bessarione et margine Steph. præfert Zeune; recte! Sed clausula libri egregii languida et ingenio Xenophontis indigna est.

APOLOGIA SOCRATIS.

[a] ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

[b] ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΙΚΑΣΤΑΣ.

ΣΩΚΡΑ'ΤΟΥΣ δὲ ἄξιόν μοι δοκεῖ εἶναι μεμνῆσθαι καὶ ὡς, ἐπειδὴ [c] ἐκλήθη εἰς τὴν δίκην, [d] ἐβουλεύσατο περί τε τῆς

a Ξενοφῶντος] Ita habet versio Aretini, sed titulus abest in Edd. pr. Ceterum judicium Valkenarii de hoc libello publicatum in Annotationibus ad Memorab. I. i. hoc est: *Quæ vulgata prostat ut Xenophontis Σωκράτους ἀπολογία, est illa hoc ingenio capitali, si quid judico, prorsus indigna, ab eodem conflata, cui finem Cyropædiæ debemus et alia quædam, quæ vulgo leguntur ut Xenophontea.* Iterum vir egregius ad iii. 9. *et crederemus*, inquit, *Apologiam scripsisse Socratis, in qua nihil alicujus inveniatur momenti, quod non legatur in his commentariis* Vindicias libelli a Gymnasii Vinariensis quondam Rectore, Heinze, scriptas non legi; sententiam Zeunii qui cupit cognoscere, ex initio annotationum ad hunc libellum scriptarum potest. Equidem in rem præsentem lectorem deducere et rerum sermonisque Græci argumentis Valkenarii judicium confirmare conatus sum. Nihil ad rem nec contra sententiam Valkenarii facit testimonium Diogenis Laërtii, qui Xenophontis Apologiam cum ceteris libris numeravit, aut Athenæi Stobæique, qui quædam Apologiæ loca ut Xenophontis laudarunt. Ex judicio in Editione priore proposito persisto adhuc in ea sententia, quam ad postremum Memorabilium caput adscripsi. Omni in tali disputatione juvenculos taciturnos veteranis judicibus assidere, quam intempestiva loquacitate judicium nondum lectione diuturna scriptorum Atticorum subactum prodere malim.

b πρὸς τοὺς δικαστὰς] Hæc qui addidit, ferebatur, puto, ne ad familiares apologiam hanc spectare crederemus. Transtulit ex Memorab. IV. viii. 5. ineptus scriptor, ubi est τῆς πρὸς τοὺς δικαστὰς ἀπολογίας: sed qui locum propius inspexerit, statim animadvertet propter antecedentia additum ibi hoc verborum supplementum, cum tamen sect. 4. esset simpliciter χρὴ σκοπεῖν ὅ τι ἀπολογήσεται, et in fine sectionis ἥνπερ νομίζοι καλλίστην μελέτην ἀπολογίας εἶναι. Atqui nondum apologiæ fuerat facta mentio; itaque si judicum mentio adjungi debebat, ibi non omitti poterat. Deinde vix dimidia libelli parte orationem ad judices dirigit Socrates, sed narrationem continet tautologiis refertam. Quod si vero esset Apologia vera, qualis illa Platonica, hoc est oratio Socratis nomine ad judices dicta, haberemus causam probabilem, cur Xenophon idem argumentum alio modo retractaverit, scilicet ut μεγαληγορίαν Socratis planam lectoribus et manifestam redderet.

c ἐκλήθη εἰς τὴν δίκην] Dicitur quidem ἡ δίκη εἰσκαλεῖσθαι, sed qui καλεῖσθαι εἰς δίκην pro accusari criminis publice dixerit, velim mihi demonstrari scriptorem Atticum ab iis, qui hanc Apologiam Xenophonti adscribunt.

d ἐβουλεύσατο περί τε τῆς ἀπολογίας] Atqui Xenophonteus Socrates in Memorabilibus eo loco, quem auctor Apologiæ ineptus mutuatus est: ἤδη μου ἐπιχειροῦντος φροντίσαι τῆς πρὸς τοὺς δικαστὰς ἀπολογίας, ἠναντιώθη τὸ δαιμόνιον. et Xenophon auctore Hermogene narrat sect. 4. Socratem accusatum de rebus aliis potius quam de causa sua loqui solitum.

ἀπολογίας [a] καὶ τῆς τελευτῆς τοῦ βίου. γεγράφασι μὲν
περὶ τούτου [b] καὶ ἄλλοι, καὶ πάντες [c] ἔτυχον τῆς μεγαλη-
γορίας αὐτοῦ· ᾧ καὶ δῆλον, ὅτι τῷ ὄντι οὕτως ἐῤῥήθη ὑπὸ
Σωκράτους. ἀλλ' ὅτι ἤδη ἑαυτῷ ἡγεῖτο αἱρετώτερον εἶναι
τοῦ βίου θάνατον, τοῦτο οὐ διεσαφήνισαν· [d] ὥστε ἀφρονεσ-
2 τέρα αὐτοῦ φαίνεται εἶναι ἡ μεγαληγορία. [e] Ἑρμογένης
μέντοι ὁ Ἱππονίκου, ἑταῖρός τε ἦν αὐτῷ, καὶ ἐξήγγειλε περὶ
αὐτοῦ τοιαῦτα, ὥστε πρέπουσαν φαίνεσθαι τὴν μεγαληγο-
ρίαν αὐτοῦ τῇ διανοίᾳ. ἐκεῖνος γὰρ ἔφη, ὁρῶν αὐτὸν περὶ
πάντων μᾶλλον διαλεγόμενον ἢ περὶ τῆς δίκης, εἰπεῖν·
3 Οὐκ ἐχρῆν [f] μέντοι σκοπεῖν, ὦ Σώκρατες, καὶ ὅ τι ἀπολο-
γήσῃ; Τὸν δὲ τὸ πρῶτον ἀποκρίνασθαι, Οὐ δοκῶ σοι ἀπο-
λογεῖσθαι μελετῶν διαβεβιωκέναι; Ἔπειτα δ' αὐτὸν ἔρεσθαι,
Πῶς; Ὅτι οὐδὲν ἄδικον διαγεγένημαι ποιῶν· ἥνπερ νομίζω
4 μελέτην εἶναι καλλίστην ἀπολογίας. [g] Ἐπεὶ δὲ αὐτὸν
πάλιν λέγειν, Οὐχ' ὁρᾷς τὰ Ἀθηναίων δικαστήρια ὡς, πολ-
λάκις μὲν οὐδὲν ἀδικοῦντας λόγῳ ταραχθέντες ἀπέκτειναν
πολλάκις δὲ ἀδικοῦντας ἢ [h] ἐκ τοῦ λόγου οἰκτίσαντες ἢ
ἐπιχαρίτως εἰπόντας [i] ἀπέλυσαν; Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία,

a καὶ τῆς τελευτῆς τοῦ βίου] Quid de fine vitæ suæ cogitare et meditari voluit auctor Socratem? qui ad mortem semper erat præparatus, nec meditatione precibusve monachorum instar in mortis articulo opus habebat.

b καὶ ἄλλοι] Curavitne Xenophon, quinam alii Socratis defensionem susceperint ediderintque? Si quid ab istis omissum repererat, quod causam μεγαληγορίας Socraticæ, qua maxime judices a se causaque sua abalienasse videbatur, contineret, satisne hoc erat causæ, ut Xenophon id enarratum copiosius et Apologiæ nomine inscriptum publicaret?

c ἔτυχον] Non prætermisisse sed attigisse interpretatur Gesner probante Zeune: ego contra puto scriptorem voluisse docere: assecutos illos Apologiarum scriptores Socraticam magniloquentiam bene reddidisse. De hac ita Cicero de Oratore I. 54. *Socrates, quum omnium sapientissimus esset, sanctissimeque vixisset, ita in judicio capitis pro se ipse dixit, ut non supplex aut reus sed magister aut dominus videretur esse judicum.* Idem Tuscul. I. 29. *His et talibus rationibus adductus Socrates nec patronum quæsivit ad judicium capitis, nec judicibus supplex fuit, adhibuitque liberam contumaciam a magnitudine animi ductam non a superbia.* Maximus Tyrius in Dissert. IX. quærit, an recte fecerit Socrates, quod accusatoribus non respondit.

d ὥστε ἀφρονεστέρα] Qua scilicet judices potius irritavit, quam ad causam suam æque et juste judicandam promtos et sibi benevolos reddidit. Scriptor apologiæ videtur credidisse, Socratem, nisi tum ad senectutem jam pervenisset, cum accusaretur, majorem operam fuisse daturum, ut judicum moveret misericordiam aut crimini sibi objecta dilueret. Stulte Zeune cum Gesnero putabat auctorem voluisse docere: illam pervicacem et abhorrentem ab ipsius ingenio magniloquentiam adhibitam esse a magno viro eo consilio, ut irritati judices ipsum damnarent, qui mori cuperet quam quod maxime. Vide ad sect. 14. Rem ab aliis omissam dicit scriptor opinionem, qua causæ ætatisque suæ momentis rite invicem comparatis specta-

φάναι αὐτὸν, καὶ δὶς ἤδη ἐπιχειρήσαντός μου σκοπεῖν περὶ
τῆς ἀπολογίας, ἐναντιοῦταί μοι τὸ δαιμόνιον. Ὡς δὲ αὐτὸν 5
εἰπεῖν, θαυμαστὰ λέγειν, τόνδ' αὖ ἀποκρίνασθαι, Ἦ θαυ-
μαστὸν νομίζεις, εἰ καὶ τῷ θεῷ δοκεῖ ἐμὲ βέλτιον εἶναι ἤδη
τελευτᾷν; οὐκ οἶσθα ὅτι μέχρι μὲν τοῦδε οὐδενὶ ἀνθρώπων
[k] ὑφείμην βέλτιον ἐμοῦ βεβιωκέναι; ὅπερ γὰρ ἥδιστόν ἐστιν,
[l] ᾔδειν, ὁσίως μοι καὶ δικαίως ἅπαντα τὸν βίον βεβιωμένον·
ὥστε ἰσχυρῶς ἀγάμενος ἐμαυτὸν, ταὐτὰ εὕρισκον καὶ τοὺς ἐμοὶ
συγγινομένους γιγνώσκοντας περὶ ἐμοῦ. Νῦν δὲ εἰ ἔτι προ- 6
βήσεται ἡ ἡλικία, οἶδ' ὅτι ἀνάγκη ἔσται τὰ τοῦ γήρως
[m] ἀποτελεῖσθαι καὶ ὁρᾷν τε χεῖρον, καὶ ἀκούειν ἧσσον, καὶ
δυσμαθέστερον εἶναι, καὶ ὧν ἔμαθον ἐπιλησμονέστερον. ἢν δὲ
αἰσθάνωμαι χείρων γιγνόμενος καὶ καταμέμφωμαι ἐμαυτὸν,
[n] πῶς ἂν, εἰπεῖν, ἐγὼ ἔτι ἂν ἡδέως βιοτεύοιμι; [o] Ἴσως δέ 7
τοι, φάναι αὐτὸν, καὶ ὁ θεὸς δι' εὐμένειαν προξενεῖ μοι οὐ
μόνον τὸ ἐν καιρῷ τῆς ἡλικίας καταλῦσαι τὸν βίον, ἀλλὰ
καὶ τὸ ᾗ ῥᾷστα. ἢν γὰρ νῦν [p] κατακριθῇ μοι, δῆλον ὅτι
ἐξέσται μοι τῇ τελευτῇ χρῆσθαι, ἣ ῥᾴστη μὲν ὑπὸ τῶν [q] τού-
του ἐπιμεληθέντων κέκριται, ἀπραγμονεστάτη δὲ [r] τοῖς φί-

tisque omnibus, sibi persuaserat Socrates mortem sibi optabiliorem vita esse. Hanc fuisse μεγαληγορίας ejus causam; idque ut doceret, hanc Apologiam scribere instituit auctor.

e Ἑρμογένης] Hæc ex Memorabilibus translata breviter transcurram, quæ enim annotationem merebantur, ibi attigi.

f μέντοι σκοπεῖν] In tali interrogatione inusitatum μέντοι; sequens καὶ post ὅ τι collocatum locum suum ex Atticorum more rectius tuebitur; in Memorabilibus excidisse videtur; ut in nostro loco μὲν deest post Τὸν δὲ τό.

g Ἐπεὶ δὲ — λέγειν] Morelliana Editio ἔπειτα δὲ dedit, quam scripturam Stephanus probabat. In tali narratione sæpissime ἐπεὶ habet adjunctum infinitivum; ut sect. 5. est. ὡς δ' αὐτὸν εἰπεῖν. Eadem Editio Morelliana deinceps ἀχθεσθέντες pro ταραχθέντες dedit; ex conjectura, credo.

h ἐκ τοῦ λόγου] Geminam ponit causam absolutionis, miserationem supplicantis, et gratiam judicum blandæ orationi accusati obsequentem.

i ἀπέλυσαν] Edd. pr. ἀτέλησαν correxit Castalio.

k ὑφείμην] Omissum ἂν exstat in Memorab.

l ᾔδειν] Codd. Brodæi εἰδεῖν dicuntur habere.

m ἀποτελεῖσθαι] Pejus ἐπιτελ. est in Memorab.

n πῶς ἂν, εἰπεῖν] Stephani conjecturam πῶς ἂν εἴποιμι ἐγὼ, ὅτι ἂν ἡδέως β. recepit Welsiana Editio; duplex scilicet ἂν Stephanum offenderat.

o Ἴσως] Abhinc auctorem Apologiæ a Xenophonte diversum omni qua potero diligentia investigabo.

p κατακριθῇ μοι] Leonclavianam conjecturam νῦν μὲν κατακριθῶ, δῆλον recte damnavit Ernestium secutus Zeune; sed Græcismum κατακρίθῃ μου postulare neuter admonuit.

q τούτου ἐπιμεληθέντων] Sc. πράγματος, qui statum, conditionem et motus hominum a cicuta pota morientium observatione sua dignos censuerunt. Ex Platonico Phædone sect. 66. licet aliquatenus cognoscere, quæ scriptor hic observatione diuturna annotata fuisse refert.

λοις, πλεῖστον δὲ πόθον ἐμποιοῦσα [a] τοῦ τελευτῶντος. ὅταν
γὰρ [b] ἄσχημον μὲν μηδὲν μηδὲ δυσχερὲς ἐν ταῖς γνώμαις τῶν
παρόντων [c] καταλίπηται, [d] ὑγιὲς δὲ τὸ σῶμα ἔχων καὶ τὴν
ψυχὴν δυναμένην [e] φιλοφρονεῖσθαι ἀπομαραίνηται, πῶς οὐκ
8 ἀνάγκη [f] τοῦτον ποθεινὸν εἶναι; [g] Ὀρθῶς δὲ οἱ θεοὶ τότε
μου ἐναντιοῦντο, φάναι αὐτὸν, [h] τῇ τοῦ λόγου ἐπισκέψει, ὅτε
ἐδόκει ἡμῖν ζητητέα εἶναι ἐκ παντὸς τρόπου τὰ ἀποφευκτικά.
εἰ γὰρ τοῦτο διεπραξάμην, δῆλον ὅτι [i] ἡτοιμασάμην ἂν,
ἀντὶ τοῦ ἤδη λῆξαι τοῦ βίου, ἢ νόσοις ἀλγυνόμενος τελευτῆ-
σαι ἢ γήρᾳ, εἰς ὃ [k] πάντα τὰ χαλεπὰ συῤῥεῖ καὶ μάλα
9 ἔρημα τῶν εὐφροσυνῶν. Μὰ Δί', εἰπεῖν αὐτὸν, ὦ Ἑρμό-
γενες, ἐγὼ [l] ταῦτα οὐδὲ προθυμήσομαι· ἀλλ' ὅσων νομίζω
τετυχηκέναι [m] καλῶν καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων,
καὶ ἣν ἐγὼ δόξαν ἔχω περὶ ἐμαυτοῦ, ταύτην ἀναφαίνων εἰ
βαρύνω τοὺς δικαστὰς, αἱρήσομαι τελευτᾷν μᾶλλον, ἢ
ἀνελευθέρως τὸ ζῆν ἔτι προσαιτῶν, κερδᾶναι τὸν πολὺ χείρω
10 βίον ἀντὶ θανάτου. Οὕτως δὲ γνόντα αὐτὸν [n] ἔφη εἰπεῖν. ἐπειδὴ
κατηγόρησαν αὐτοῦ οἱ ἀντίδικοι, ὡς οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει

r τοῖς φίλοις] Quia non coguntur assidere diu decumbenti.

a τοῦ τελευτῶντος] Hanc Gesneri conjecturam recte vulgato τῷ τελευτῶντι substituit Zeune.

b ἄσχημον μὲν μηδὲν μηδὲ δυσχερὲς] Diuturna ægritudo corporis multa hominem cogit ἀσχήμονα καὶ δυσχερῆ facere, quæ assidentium et amicorum miserationem movent, adeo ut vota faciant potius pro morte hominis acceleranda quam pro vita proroganda. Huic mortem omnes gratulantur, nec ullum ejus post mortem apud viventes superest desiderium. Contrarium accidere ait auctor, cum quis mente et sanitate integra ex hac vita discedit, uti Socrates. Hæc est illa mors, quæ plurimum mortui desiderium apud viventes relinquere dicitur. Sed vide quam inepte scriptor causam rei aperiens dixerit morientem nihil indecori vel turpe in animis præsentium relinquere!

c καταλίπηται] Edd. primarum lectionem reduxi; aoristus enim verbi medii solus huic loco et sententiæ convenit.

d ὑγιὲς δὲ τὸ σῶμα] Leonclavii conjecturam ὑγιὲς δέ τις τὸ σῶμα Wels, Simson et Gesner receperunt; durum enim est τις intelligere omissum.

e φιλοφρονεῖσθαι] Videtur esse h. l. gaudere, exhilarari.

f τοῦτον] Ex Editione Halensi recepi hanc scripturam; vulgaris τοῦτο mihi nullo modo ferri posse videbatur.

g Ὀρθῶς — ἐναντιοῦντο] Castalio ἠναντιοῦντο dedit. Ceterum vide quam inepte Socratem faciat repetentem, quæ multo decentius Xenophon eundem dicentem induxerat, quæque noster repetiit sect. 5. θαυμάζεις εἰ τῷ θεῷ δοκεῖ βέλτιον εἶναι ἐμὲ τελευτᾷν τὸν βίον ἤδη. Pergit Xenophonteus εἰ δὲ βιώσομαι πλείω χρόνον ἴσως ἀναγκαῖον ἔσται τὰ τοῦ γήρους ἀποτελεῖσθαι — χείρω γίγνεσθαι. Quæ noster sect. 6. non solum in brevitatem nimiam contraxit, sed vatum etiam mendacium instar asseverantem facit Socratem; οἶδ' ὅτι ἀνάγκη ἔσται. Hic vero iterum modestius ait: ἡτοιμασάμην ἄν.

h τῇ τοῦ λόγου ἐπισκέψει] Xenophon φροντίσαι τῆς ἀπολογίας in Memorab. sect. 5. noster σκοπεῖν περὶ τῆς ἀπολογίας dixit sect. 5. at ille non dixisset, credo, ἐπισκέπτεσθαι λόγον vel περὶ λόγου: igitur ἐπίσκε-

θεοὺς, οὐ νομίζοι, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσφέροι, καὶ
τοὺς νέους διαφθείροι, παρελθόντα εἰπεῖν· Ἀλλ' ἐγὼ, ὦ 11
ἄνδρες, τοῦτο μὲν πρῶτον θαυμάζω Μελίτου, [o] ὅτῳ ποτὲ
γνοὺς λέγει, ὡς ἐγὼ οὓς ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζω·
ἐπεὶ θύοντα γέ με ἐν ταῖς κοιναῖς ἑορταῖς καὶ ἐπὶ τῶν δημο-
σίων βωμῶν καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρατυγχάνοντες ἑώρων καὶ
αὐτὸς Μέλιτος, εἰ ἠβούλετο. Καινά γε μὴν δαιμόνια πῶς 12
ἂν ἐγὼ εἰσφέροιμι, λέγων, [p] ὅτι θεοῦ μὲν φωνὴ φαίνηται ση-
μαίνουσα ὅ τι χρὴ ποιεῖν; καὶ γὰρ οἱ [q] φθόγγοις οἰωνῶν καὶ
οἱ φήμαις ἀνθρώπων χρώμενοι, φωναῖς δήπου τεκμαίρονται.
[r] βροντὰς δὲ ἀμφιλέξει τις ἢ μὴ φωνεῖν ἢ μὴ μέγιστον
οἰωνιστήριον εἶναι; ἡ δὲ Πυθοῖ ἐν τῷ τρίποδι [s] ἱέρεια οὐ καὶ
αὐτὴ φωνῇ τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ διαγγέλλει; Ἀλλὰ μέντοι 13
καὶ τὸ προειδέναι γε τὸν Θεὸν τὸ μέλλον, καὶ τὸ προσημαί-
νειν [t] ᾧ βούληται, καὶ τοῦτο, ὥσπερ ἐγώ φημι, οὕτω πάντες
καὶ λέγουσι καὶ νομίζουσιν. ἀλλ' οἱ μὲν οἰωνούς τε καὶ
φήμας καὶ συμβόλους τε καὶ μάντεις [u] ὀνομάζουσι τοὺς
προσημαίνοντας εἶναι· ἐγὼ δὲ τοῦτο δαιμόνιον καλῶ. καὶ

ψις τοῦ λόγου mihi Xenophonteum multo minus videtur esse.

i ἡτοιμασάμην] Stephanus ἐτιμασ. dedit.

k πάντα τὰ χαλεπὰ] Hæc et talia Socrates jam septuaginta annos natus in senectutem dicere nec potuit nec debuit; Sophistam autem decent.

l ταῦτα] Refer ad τὰ ἀποφευκτικὰ, quo redit etiam ibidem additum: εἰ γὰρ τοῦτο διεπραξάμην.

m καλῶν] Ita recte Gesnerus vulgatum καλῶς correxit, frustra obnitente Zeunio.

n ἔφη εἰπεῖν.] Sic h. l. interpunxit Zeune cum Edd. pr. Contra recentiores hæc jungunt sequentibus, unde tautologia inepta oritur. Mihi εἰπεῖν h. l. alieno loco esse et secludendum videbatur, reliqua vero cum prioribus continuanda. Alioquin ἐπειδὴ et sequentia hærent; accedere debebat copula, veluti γὰρ, vel similis.

o ὅτῳ ποτε γνοὺς] Ducta hæc ex Memorab. I. 1. ποίῳ ποτ' ἐχρήσαντο τεκμηρίῳ et seqq.

p ὅτι θεοῦ μὲν φωνὴ φαίνεται] In Memorab. l. c. est: διετεθρύλλητο γὰρ, ὡς φαίη Σωκράτης τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ σημαίνειν. ὅθεν δὴ καὶ μάλιστά μοι δοκοῦσιν αὐτὸν αἰτιάσασθαι καινὰ δαιμόνια εἰσφέρειν. Unde etiam magis patet in nostro loco scribi debuisse θεοῦ μοι φωνὴ φαίνεται. Sed scriptor apologiæ rationes Xenophontis mire invertit, dum δαιμόνιον Socratis interpretatur φωνὴν θεοῦ, substituta voce, qua usus nunquam erat Socrates. Plato quidem Apologiæ sect. 19. Socratem facit loquentem: ἐμοὶ δὲ τοῦτό ἐστιν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον, φωνή τις γιγνομένη· ἣ ὅταν γένηται, ἀεὶ ἀποτρέπει με τούτου, ὃ ἂν μέλλω πράττειν. sect. 31. est τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον.

q φθόγγοις οἰωνῶν] In Memorab. junguntur οἰωνοὶ vel ὄρνιθες, et φῆμαι vel ἀπαντῶντες.

r βροντὰς δὲ] Vulgatum βρονταῖς auctore Gesnero correxit Zeune, qui particulam δὲ ex Edd. pr. revocavit, postea mutatam in μὲν. Ceterum in Memorab. οἰωνοῖς et φήμαις junguntur συμβόλοις καὶ θυσίαις. Hoc in loco malim scriptum τίς ἀμφιλέξει;

s ἱέρεια] Auctor θυσίας Xenophontis non extispicinam interpretatur, uti par erat, sed vaticinationem: hinc deinceps μάντεις nominat, aruspicina plane omissa.

οἶμαι οὕτως ὀνομάζων, καὶ ἀληθέστερα καὶ ὁσιώτερα λέγειν τῶν τοῖς ὄρνισιν ἀνατιθέντων τὴν τῶν θεῶν δύναμιν. [a] ὥς γε μὴν οὐ ψεύδομαι κατὰ τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦτ' ἔχω τεκμήριον· καὶ γὰρ τῶν φίλων πολλοῖς δὴ ἐξαγγείλας τὰ τοῦ θεοῦ
14 συμβουλεύματα, οὐδεπώποτε ψευσάμενος ἐφάνην. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἀκούοντες οἱ δικασταὶ [b] ἐθορύβουν, οἱ μὲν ἀπιστοῦντες τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ καὶ φθονοῦντες, εἰ καὶ παρὰ θεῶν μειζόνων ἢ αὐτοὶ τυγχάνοι· πάλιν εἰπεῖν τὸν Σωκράτην· Ἄγε δὴ ἀκούσατε καὶ ἄλλα, ἵνα ἔτι μᾶλλον οἱ βουλόμενοι ὑμῶν [c] ἀπιστῶσι τῷ ἐμὲ τετιμῆσθαι ὑπὸ δαιμόνων. Χαιρεφῶντος γάρ ποτε [d] ἐπερωτῶντος ἐν Δελφοῖς περὶ ἐμοῦ, πολλῶν παρόντων, ἀνεῖλεν ὁ Ἀπόλλων, μηδένα εἶναι ἀνθρώπων ἐμοῦ μήτε ἐλευθεριώτερον, μήτε δικαιότερον, μήτε [e] σωφρονέστερον. Ὡς δ' αὖ ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ δικασταὶ ἔτι μᾶλ-
15 λον ἐθορύβουν εἰκότως, αὖθις εἰπεῖν τὸν Σωκράτην. Ἀλλὰ μείζω μὲν, ὦ ἄνδρες, εἶπεν ὁ Θεὸς ἐν χρησμοῖς περὶ Λυκούργου τοῦ Λακεδαιμονίοις νομοθετήσαντος, ἢ περὶ ἐμοῦ. λέγεται γὰρ εἰς τὸν ναὸν εἰσιόντα προσειπεῖν αὐτόν· [f] Φροντίζω, πότερα θεόν σε εἴπω, ἢ ἄνθρωπον. Ἐμὲ δὲ θεῷ μὲν οὐκ εἴκασεν, ἀνθρώπων δὲ πολλῷ προέκρινεν ὑπερφέρειν. ὅμως δὲ

t ᾧ βούληται] Addendum censeo ἂν ut sit ᾧ ἂν βούληται.

u ὀνομάζουσι — εἶναι] Cum non meminissent apud Platonem sæpiuscule verbo ὀνομάζω jungi alterum εἶναι, veluti in Protagora σοφιστὴν δή τοι ὀνομάζουσί γε τὸν ἄνδρα εἶναι: Stephanus τὰ μέλλοντα εἶναι, Leonclavius vero ἃ δεῖ εἶναι corrigebant.

a ὥς γε μὴν] Etiam hæc accuratius tractantur in Memor. I. i. 4, et 5.

b ἐθορύβουν] Mihi aoristus, minime vero imperfectum tempus in hac narratione adhibendum fuisse videtur.

c ἀπιστῶσι] Gesnerus ad h. l. Hic aperte, inquit, satis prodit consilium suum irritandi judices. Scilicet causam ineptiorem scriptor comminisci non potuit, cur narrationem de Chærephonte subjungeret. Sed ἀπιστῶσι h. l. esse videtur: Quo magis etiam admiremini et quasi re incredibili stupeatis.

d ἐπερωτῶντος] Athenæus p. 218. laudat ex h. l. rectius ἐπερωτήσαντος, deinde ὑπὲρ pro περί. Qui vulgatam defendit, deinceps ἀναιρεῖ scribere etiam debet.

e σωφρονέστερον] Ernesti cum Gesnero addendum fuisse censebat μήτε σοφώτερον, quoniam in sequentibus quatuor partes demonstrentur, et in his sapientiæ fiat diserta mentio sectione 16. Cum falsissimum hoc sit, nec quatuor partes sed tres tantum deinceps explicentur, defensionem vulgatæ lectionis, qua usus est Zeune, apponere nolo. Quatuor sunt membra orationis sect. 16. sed tres tantum virtutes explicantur. Ad ἐλευθεριότητα enim pertinet primum μὴ δουλεύειν ταῖς ἐπιθυμίαις, deinde παρ' οὐδενὸς οὔτε δῶρον οὔτε μισθὸν δέχεσθαι. Sequitur δικαιοσύνης explicatio; tertia σοφία nominatur, unde apparet σωφροσύνην eandem esse quæ σοφία etiam a Xenophonte interdum dicitur.

f φροντίζω] Oraculum illud refert Herodotus I. 65. sic: Ἥκεις, ὦ Λυκόοργε, ἐμὸν ποτὶ πίονα νηὸν, Ζηνὶ φίλος καὶ πᾶσιν Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι. Δίζω, εἴ σε θεὸν

ὑμεῖς μηδὲ ταῦτα εἰκῆ πιστεύσητε τῷ Θεῷ, ἀλλὰ καθ' ἓν
ἕκαστον ἐπισκοπεῖτε, ὧν εἶπεν ὁ Θεός. Τίνα μὲν γὰρ ἐπίσ- 16
τασθε ἧσσον ἐμοῦ δουλεύοντα ταῖς [g] τοῦ σώματος ἐπιθυμίαις;
τίνα δὲ ἀνθρώπων ἐλευθεριώτερον; ὃς παρ' οὐδενὸς οὔτε δῶρα
οὔτε μισθὸν δέχομαι. δικαιότερον δὲ τίνα ἂν εἰκότως νομίσητε
τοῦ πρὸς τὰ παρόντα συνηρμοσμένου, ὡς τῶν ἀλλοτρίων μη-
δενὸς προσδεῖσθαι; σοφὸν δὲ πῶς οὐκ ἄν τις εἰκότως ἄνδρα
φήσειεν εἶναι, ὃς ἐξ ὅτουπερ ξυνιέναι τὰ λεγόμενα ἠρξάμην,
οὐ πώποτε διέλιπον καὶ ζητῶν καὶ μανθάνων ὅ τι ἐδυνάμην
ἀγαθόν; Ὡς δὲ οὐ μάτην ἐπόνουν, οὐ δοκεῖ ὑμῖν καὶ τάδε 17
τεκμήρια εἶναι, τὸ πολλοὺς μὲν πολίτας τῶν ἀρετῆς ἐφιεμέ-
νων, πολλοὺς δὲ ξένων, [h] ἐκ πάντων προαιρεῖσθαι ἐμοὶ ξυν-
εῖναι: ἐκείνου δὲ τί φήσομεν αἴτιον εἶναι, τοῦ [i] πάντας εἰδέ-
ναι, ὅτι ἐγὼ ἥκιστα ἔχοιμι χρήματα ἀντιδιδόναι, ὅμως πολ-
λοὺς ἐπιθυμεῖν ἐμοί τι [k] δωρεῖσθαι; [l] τὸ δ' ἐμὲ μὲν μηδ' ὑφ'
ἑνὸς [m] ἀπαιτεῖσθαι εὐεργεσίαν, ἐμοὶ δὲ πολλοὺς ὁμολογεῖν
χάριτας ὀφείλειν; Τὸ δ' ἐν τῇ [n] πολιορκίᾳ τοὺς μὲν ἄλ- 18
λους οἰκτείρειν ἑαυτοὺς, ἐμὲ δὲ μηδὲν ἀπορώτερον διάγειν,
ἢ ὅτι τὰ μάλιστα ἡ πόλις εὐδαιμονεῖ; τὸ δὲ τοὺς ἄλλους
μὲν [o] τὰς εὐπαθείας ἐκ τῆς ἀγορᾶς πολυτελεῖς πορίζεσθαι,

μαντεύσομαι ἢ ἄνθρωπον· Ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον Θεὸν ἔλπομαι, ὦ Λυκόοργε. Cf. Plutarch. in Lyc. cap. 5.

g τοῦ σώματος ἐπιθυμίαις] Inepte dixit, quæ Xenophonti sunt et Platoni αἱ διὰ σώματος ἡδοναί.

h ἐκ πάντων] Dure dictum seu ἐκ παντὸς τρόπου, seu ἐκ πάντων ἀνθρώπων μάλιστα ἐμοὶ interpreteris.

i πάντας εἰδέναι] Interserendum est μὲν et post ὅμως addendum δὲ. Cum ἔχοιμι Xenophon ἂν junxisset.

k δωρεῖσθαι] An respicit ea quæ narrat Libanii Apologia c. 59. καὶ διὰ τοῦτο ἐκάλει μὲν ὁ Εὐρύλοχος ὁ Καρύστιος, ἐκάλει δὲ Σκοπᾶς ὁ Κρανώνιος, οὐχ ἥκιστα δὲ ὁ Μακεδόνων ἄρχων Ἀρχέλαος, δεόμενοι, πέμποντες τοὺς ἄξοντας, ἐπιστέλλοντες, ὑπισχνούμενοι. — οὐ τοίνυν, ὡς καλοῦντες διήμαρτον, ἀφίσταντο τῆς πείρας ἀλλ' ἀκούοντες ἀνάλωτον εἶναι χρήμασιν, οἴκοι καθημένῳ προὔτεινον· ὁ δ' οὐ μετριώτερον ἡγούμενος τοῦ βαδίζειν ἐκεῖσε, τὸ ἐκεῖθεν κερδαίνειν, διεώσατο, καὶ δυνάμενος εὐπορεῖν τούτων μᾶλλον — ἔμεινεν ἐπὶ τῆς πενίας ἡδέως. ita dedit Reiske, cum Codex Χαρίσιος, Morelliana Editio Χαρίστιος exhiberent; unde facile erat Λαρισσαῖος exsculpere, quod verum esse docet Diogenes II. 25. Idem Diogenes II. 31. Χαρμίδου οἰκέτας αὐτῷ διδόντος ἵν' ἀπ' αὐτῶν προσοδεύοιτο, οὐχ εἵλετο.

l τὸ δ' ἐμὲ] Gesnerus τοῦ δ' ἐμὲ h. l. et bis in sectione sequenti posuit. Sed similiter Xenophon posuit τὸ δὲ in Memor. IV. iii. 5. De loco enim I. iv. 12. adhuc dubius hæreo.

m ἀπαιτεῖσθαι εὐεργεσίαν] Edd. pr. εὐεργεσίας habent. Locutio mihi singularis videtur. Voluit auctor dicere: ego nemini beneficium debeo, mihi contra multi gratias habent: ineptiuscule autem dixit: nemo me beneficium reposcit, multi contra gratias mihi se debere profitentur.

n πολιορκίᾳ] Cum Lysander Athenas obsideret post pugnam infelicem ad Ægospotamos.

ἐμὲ δὲ ἐκ τῆς ψυχῆς ἄνευ δαπάνης ἡδίους ἐκείνων μηχανᾶσ-
θαι; Εἴγε μὴν, ὅσα εἴρηκα περὶ ἐμαυτοῦ, μηδεὶς δύναιτ'
ἂν ἐξελέγξαι με ὡς ψεύδομαι, πῶς οὐκ ἂν ἤδη δικαίως καὶ
19 ὑπὸ θεῶν καὶ ὑπ' ἀνθρώπων ἐπαινοίμην; Ἀλλ' ὅμως σύ με
φῄς, ὦ Μέλιτε, τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντα τοὺς νέους διαφθεί-
ρειν; Καίτοι ἐπιστάμεθα μὲν δήπου, τίνες εἰσὶ νέων διαφ-
θοραί· σὺ δ' εἰπὲ, εἴ τινα οἶσθα ὑπ' ἐμοῦ γεγενημένον ἢ ἐξ
εὐσεβοῦς ἀνόσιον, ἢ ἐκ σώφρονος ὑβριστὴν, ἢ ἐξ εὐδιαίτου
πολυδάπανον [a] ἢ ἐκ μετριοπότου οἰνόφλυγα, ἢ ἐκ φιλοπόνου
20 μαλακὸν, ἢ ἄλλης [b] πονηρᾶς ἡδονῆς ἡσσημένον. Ἀλλὰ,
ναὶ μὰ Δία, ἔφη ὁ Μέλιτος, ἐκείνους οἶδα, οὓς σὺ πέπεικάς
σοι πείθεσθαι μᾶλλον, [c] ἢ τοῖς γειναμένοις. Ὁμολογῶ,
φάναι τὸν Σωκράτην, περί γε παιδείας· τοῦτο γὰρ ἴσασιν
ἐμοὶ μεμεληκός· περὶ δὲ ὑγιείας τοῖς ἰατροῖς μᾶλλον οἱ
ἄνθρωποι πείθονται, ἢ τοῖς γονεῦσι· καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
γε πάντως οἱ Ἀθηναῖοι πάντες δήπου τοῖς φρονιμώτατα λέ-
γουσι πείθονται μᾶλλον, ἢ τοῖς προσήκουσιν. οὐ γὰρ δὴ καὶ
στρατηγοὺς αἱρεῖσθε καὶ πρὸ πατέρων καὶ ἀδελφῶν, καὶ, ναὶ
μὰ Δία, γε ὑμεῖς πρὸ ὑμῶν αὐτῶν, οὓς ἂν ἡγῆσθε περὶ
τῶν πολεμικῶν φρονιματάτους εἶναι; Οὕτω γὰρ, φάναι
τὸν Μέλιτον, ὦ Σώκρατες, καὶ συμφέρει καὶ νομίζεται.
21 Οὔκουν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτην, θαυμαστὸν καὶ τοῦτό σοι
δοκεῖ εἶναι, τὸ ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πράξεσι μὴ μόνον ἰσο-
μοιρίας τυγχάνειν τοὺς κρατίστους, ἀλλὰ καὶ προτετιμῆσ-

o τὰς εὐπαθείας] Xenophon Agesilai IX. 2. τὴν εὐπάθειαν ῥᾴονα καὶ εὐπορωτέραν. et cap. xi. sect. 9. οὐ καρτερίαν τὴν ἀρετὴν ἀλλ' εὐπάθειαν νομίζων; Sed res ad εὐπάθειαν pertinentes Xenophon vix ipse dixerat εὐπαθείας; unde barbarum εὐπαθεῖσθαι ἐν καπηλείοις nescio unde ductum annotavit Suidas. Plutarchus in Præceptis de Sanitate Tuenda p. 396. ed. Hutten. usum recentiorem aut non satis frequentem vocabuli videtur indigitare: εἴ τις εὐπάθειαν καλεῖ τὴν ἡδυπάθειαν.

a ἢ ἐκ μετριοπότου] Recte vulgatum ἢ ὡς ἐκ μετρ. taciti correxerunt Gesner et Bach, inepte reduxit Zeune.

b πονηρᾶς ἡδονῆς] Non puto Xenophontem ἡδονὴν aliquam πονηρὰν dixisse. Per se enim et vere nulla est πονηρὰ ἡδονὴ, sed qui abutuntur voluptatibus, sunt ii, vel fiunt πονηροί. Xenophon Memorab. I. ii. 64. πονηρὰς ἐπιθυμίας dixit.

c ἢ τοῖς γειναμένοις.] Compara Memorab. I. ii. 49. seqq.

d ἐμὲ δὲ, ὅτι] Halensis Editio ὅτι omiserat, unde Castalio ὃς reposuit. Sequens casus genitivus περὶ τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ τῆς παιδείας, βέλτιστος Atticismo et elegantiæ Xenophonteæ non convenit.

e τὰ ἐκ τῆς δίκης] *Quæ in judicio sunt dicta,* interpretatur Zeune: sed Græca non congruunt sermoni Attico.

θαι· [d] ἐμὲ δὲ, ὅτι περὶ τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ ἀνθρώποις, περὶ παιδείας, βέλτιστος εἶναι ὑπό τινων προκρίνομαι, τούτου ἕνεκα θανάτου ὑπὸ σοῦ διώκεσθαι;

Ἐῤῥήθη μὲν δῆλον ὅτι τούτων πλείονα ὑπό τε αὐτοῦ καὶ 22 τῶν συναγορευόντων φίλων αὐτῷ. ἀλλ' ἐγὼ οὐ τὰ πάντα εἰπεῖν [e] τὰ ἐκ τῆς δίκης ἐσπούδασα, ἀλλ' ἤρκεσέ μοι δηλῶσαι, ὅτι Σωκράτης τὸ μὲν μήτε περὶ θεοὺς ἀσεβῆσαι μήτε περὶ ἀνθρώπους ἄδικος φανῆναι περὶ παντὸς ἐποιεῖτο. Τὸ δὲ μὴ ἀποθανεῖν οὐκ ᾤετο [f] λιπαρητέον εἶναι, ἀλλὰ καὶ 23 καιρὸν ἤδη [g] ἐνόμιζεν ἑαυτῷ τελευτᾶν. [h] Ὅτι δὲ οὕτως ἐγίγνωσκε, καταδηλότερον ἐγίγνετο, ἐπεὶ καὶ ἡ δίκη κατεψηφίσθη. [i] πρῶτον μὲν γὰρ κελευόμενος [k] ὑποτιμᾶσθαι, [l] οὔτε αὐτὸς ὑπετιμήσατο, οὔτε τοὺς φίλους εἴασεν, ἀλλὰ καὶ ἔλεγεν, ὅτι τὸ ὑποτιμᾶσθαι ὁμολογοῦντος εἴη ἀδικεῖν. Ἔπειτα τῶν ἑταίρων [m] ἐκκλέψαι βουλομένων αὐτὸν, οὐκ ἐφείπετο, ἀλλὰ καὶ ἐπισκῶψαι ἐδόκει, ἐρόμενος εἴ που εἰδεῖέν τι χωρίον ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα οὐ προσβατὸν θανάτῳ.

Ὡς δὲ τέλος εἶχεν ἡ δίκη, εἰπεῖν αὐτόν· Ἀλλ', ὦ ἄνδρες, 24 τοὺς μὲν διδάσκοντας τοὺς μάρτυρας, ὡς χρὴ ἐπιορκοῦντας καταψευδομαρτυρεῖν ἐμοῦ, καὶ τοὺς πειθομένους τούτοις ἀνάγκη ἐστὶ πολλὴν ἑαυτοῖς συνειδέναι ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν. ἐμοὶ δὲ τί προσήκει νῦν μεῖον φρονεῖν, ἢ πρὶν κατακριθῆναι, μηδὲν ἐλεγχθέντι, ὡς πεποίηκά τι ὧν [n] ἐγράψατό με; οὔτε γὰρ ἔγω γε ἀντὶ Διὸς καὶ Ἥρας καὶ τῶν σὺν τούτοις θε-

f λιπαρητέον] Precibus efflagitare est etiam Xenophonti Œcon. II. 16.

g ἐνόμιζεν] Ita Edd. pr. quarum scripturam in ἐνόμισεν mutavit Stephanus.

h Ὅτι δὲ οὕτως] Atqui jam antea sunt hæc demonstrata ab initio libelli.

i πρῶτον μὲν] Particulam μὲν, a Stephano omissam, ex Edd. primis restituit Zeune.

k ὑποτιμᾶσθαι] Cicero Orat. I. 54. *Erat Athenis reo damnato, si fraus capitalis non esset, quasi pœnæ æstimatio. Et sententia cum judicibus daretur, interrogabatur reus, quam quasi æstimationem commeruisse se maxime confiteretur: quod cum interrogatus Socrates esset, respondit, se meruisse ut amplissimis honoribus et præmiis decoraretur, et ei victus quotidianus in Prytaneo publice præberetur: qui honos apud Græcos maximus habetur.* In formula accusationis erat positum a Melito τίμημα θάνατος, teste Diogene. Cum reus contra causam suam æstimare jubebatur, ἀντιτιμᾶσθαι dicebatur, quo verbo utitur Plato Apologiæ sect. 26. Cf. Pollux viii. 150.

l οὔτε αὐτὸς] Inepte editur οὔτε αὐτὸν.

m ἐκκλέψαι] Cf. Platonis Critonem sect. 4.

n ἐγράψατο] Ita cum Edd. pr. Stephanus, ἐγράψαντο cum Brodæo, Leon-

ὢν, οὔτε θύων τισὶ καινοῖς δαίμοσιν, οὔτε ὀμνὺς οὔτε ὀνομάζων
ἄλλους θεοὺς ἀναπέφηνα. Τούς γε μὴν νέους πῶς ἂν διαφ-
25 θείροιμι, καρτερίαν καὶ εὐτέλειαν προσεθίζων; [a] Ἐφ' οἷς
γε μὴν ἔργοις κεῖται θάνατος ἡ ζημία, ἱεροσυλίᾳ, τοιχωρυ-
χίᾳ, ἀνδραποδίσει, πόλεως προδοσίᾳ, οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἀντίδικοι
τούτων πρᾶξαί τι [b] κατ' ἐμοῦ φασίν. ὥστε θαυμαστὸν ἔμοι
γε δοκεῖ εἶναι, [c] ὅπως ποτὲ ἐφάνη ὑμῖν τοῦ θανάτου [d] ἔργον
26 ἄξιον ἐμοὶ εἰργασμένον. Ἀλλ' οὐδὲ μέντοι, ὅτι ἀδίκως
ἀποθνήσκω, διὰ τοῦτο μεῖον φρονητέον. [e] οὐ γὰρ ἐμοὶ ἀλλὰ
τοῖς καταγνοῦσι τοῦτο αἰσχρόν ἐστι. παραμυθεῖται δ' ἔτι
με καὶ Παλαμήδης, ὁ παραπλησίως ἐμοὶ τελευτήσας. ἔτι
γὰρ καὶ νῦν πολὺ καλλίους ὕμνους παρέχεται Ὀδυσσέως τοῦ
ἀδίκως ἀποκτείναντος αὐτόν. οἶδ' ὅτι καὶ ἐμοὶ [f] μαρτυρήσε-
ται ὑπό τε τοῦ ἐπιόντος καὶ ὑπὸ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, ὅτι
ἠδίκησα μὲν οὐδένα πώποτε οὐδὲ πονηρότερον ἐποίησα, εὐερ-
γέτουν δὲ τοὺς ἐμοὶ διαλεγομένους, προῖκα διδάσκων ὅ τι
27 ἐδυνάμην ἀγαθόν. [g] Εἰπὼν δὲ ταῦτα, μάλα ὁμολογουμέ-
νως δὴ τοῖς εἰρημένοις ἀπήει καὶ ὄμμασι καὶ [h] σχήματι καὶ
βαδίσματι φαιδρός. Ὡς δὲ ᾔσθετο ἄρα τοὺς παρεπομένους
δακρύοντας, Τί τοῦτο; εἰπεῖν αὐτὸν, [i] ἦ ἄρτι δακρύετε;
οὐ γὰρ πάλαι [k] ἴστε ὅτι, ἐξ ὅτου περ ἐγενόμην, κατεψηφισμέ-

clavio, Welsio et Bachio Zeune dedit. In toto hoc libello solus Melitus accusator nominatur.

a Ἐφ' οἷς γε μὴν] Similia hæc Xenophonteis Memorab. II. ii. 62. seqq. Ceterum ante Zeunium legebatur h. l. ἱεροσυλίαι, τοιχωρυχίαι, ἀνδραπόδισις, πρόδοσις: quam scripturam ille Aretino interprete duce correxit.

b κατ' ἐμοῦ φασίν.] Quidni ἐμέ φασι dixit?

c ὅπως ποτὲ] Ita cum Stobæo Zeune; antea ὅπου legebatur.

d ἔργον ἐμοὶ ἄξιον] Codex Stobæi Brunckianus a Zeunio laudatus, ita h. l. excerpsit: Θαυμαστὸν ἔμοι γε δοκεῖ ὅπως ποτὲ ὑμῖν ἐφάνη τοῦ θανάτου ἔργον ἄξιον ἐμοὶ εἰργασμένον, unde assumsi verbum εἰργασμένον, quo sine sententia plane yacillat, ordinem verborum vulgarem hunc ὑμῖν τὸ τοῦ θανάτου ἔργον ἐμοὶ ἄξιον immutavi. Gesneri conjecturam ἐμοῦ ἄξιον corrigentis, recte reprobavit Ernesti; nihil enim ita ad sententiam redintegrandam proficitur.

e οὐ γὰρ] Codex Stobæi supra laudatus οὔτε γὰρ dat. Ceterum quæ hac sectione continentur, expressa sunt et translata ex Xenophontis sect. 9. et 10. ubi compara, si placet, annotata.

f μαρτυρήσεται] Ita cum Steph. secunda Zeune et Bach. μαρτυρήσετε Edd. pr. deinceps εὐηργέτουν dedit Castalio.

g Εἰπὼν δὲ] Stobæus MS. εἰπὼν δὴ dat, et mox δὴ omittit.

h σχήματι] Ita cum Stobæo MS. Aretino et Gesnero vulgatum σχήμασι correxit Zeune.

i ἦ ἄρτι] Ernestius malebat scriptum una cum interrogatione τί τοῦτο, εἰ ἄρτι.

k ἴστε ὅτι] Ita cum Stephano et Stobæo MS. Zeune scripsit. Vulgo omissum ὅτι Leonclavius ante κατεψηφισμένος posuit.

l ἐμοῖς εὔνοις] Recte Stephanus ἐμοὶ corrigi voluit.

νος ἦν μου ὑπὸ τῆς φύσεως ὁ θάνατος; ἀλλὰ μέντοι, εἰ μὲν ἀγαθῶν ἐπιῤῥεόντων προαπόλλυμαι, δῆλον ὅτι ἐμοὶ καὶ τοῖς [l] ἐμοῖς εὔνοις λυπητέον· εἰ δὲ χαλεπῶν προσδοκωμένων καταλύω τὸν βίον, ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὡς εὐπραγοῦντες ἐμοῦ, πᾶσιν ὑμῖν εὐθυμητέον εἶναι. Παρὼν δέ τις Ἀπολλόδωρος, 28
[m] ἐπιθυμητὴς μὲν ἰσχυρῶς αὐτοῦ, ἄλλως δ' εὐήθης, εἶπεν· Ἀλλὰ τοῦτο ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, χαλεπώτατα φέρω, ὅτι ὁρῶ σε ἀδίκως ἀποθνήσκοντα. τὸν δὲ λέγεται [n] καταψήσαντα αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν εἰπεῖν· Σὺ δὲ, ὦ φίλτατε Ἀπολλόδωρε, μᾶλλον ἂν ἐβούλου με ὁρᾶν δικαίως ἢ ἀδίκως ἀποθνήσκοντα; καὶ ἅμα ἐπιγελάσαι. [o] Λέγεται δὲ καὶ Ἄνυτον 29
παριόντα ἰδὼν εἰπεῖν· Ἀλλ' ὁ μὲν ἀνὴρ ὅδε [p] γε κυδρὸς, ὡς μέγα τι καὶ καλὸν διαπεπραγμένος, εἰ ἀπέκτονέ με, [q] ὅτι, αὐτὸν [r] τῶν μεγίστων ὑπὸ τῆς πόλεως ὁρῶν ἀξιούμενον, [s] οὐκ ἔφην χρῆναι τὸν υἱὸν [t] περὶ βύρσας παιδεύειν. Ὡς μοχθηρὸς οὗτος, ἔφη, ὃς οὐκ ἔοικεν εἰδέναι, ὅτι, ὁπότερος ἡμῶν καὶ συμφορώτερα καὶ καλλίω εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον [u] διαπέπρακται, οὗτός ἐστι καὶ ὁ νικῶν. Ἀλλὰ μέντοι, φάναι αὐτὸν, ἀνέ- 30
θηκε μὲν καὶ [x] Ὅμηρος ἔστιν οἷς τῶν ἐν [y] καταλύσει τοῦ βίου προγιγνώσκειν [z] τὰ μέλλοντα· βούλομαι δὲ καὶ ἐγὼ χρησμῳδῆσαί τι. συνεγενόμην γάρ ποτε βραχέα τῷ Ἀνύτου

m ἐπιθυμητὴς μὲν] Stobæus p. 94. ἐπιθ. μὲν ὢν dat, quod probabat Zeune. Post εἶπεν Edd. pr. addunt ἄρα.

n καταψήσαντα] Eundem gestum Socratis annotavit Plato Phædonis sect. 38.

o Λέγεται δὲ] Ex Stobæo δὲ restituit Zeune.

p γε κυδρὸς] Ita cum Brodæo, Stobæo, et Stephano Zeune: φαιδρὸς Castalio et Aretinus habent.

q ὅτι, αὐτὸν] Stobæus οὕτως καὶ τ. μ. αὐτὸν ὑπὸ. Brodæus corrigebat καὶ αὐτὸν τ. μ. ὑπὸ.

r τῶν μεγίστων — ἀξιούμενον] De eodem Anyto Socrates in Platonico Menone sect. 18. αἱροῦνται γοῦν αὐτὸν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς. Amator Alcibiadis fuit, teste Plutarcho Alc. c. 4. Idem Plutarchus in Coriolano c. 14. Ἀθήνησι λέγεται πρῶτος ἀργύριον δοῦναι δικασταῖς Ἄνυτος ὁ Ἀνθεμίωνος προδοσίας περὶ Πύλον κρινόμενος ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἤδη τελευτῶσι. Idem tradit Aristoteles apud Harpocrationem in δεκάζων. Diodorus Siculus xiii. 64. Anytum accusatum judicium corrupisse argento dato ait sub Olympiadis 92. anno 4. quarto anno ante finem belli Peloponnesaici.

s οὐκ ἔφην] Stobæus οὐκ ἔτι et mox ἐπὶ βύρσας inepte scriptum habet.

t περὶ βύρσας παιδεύειν] Plato Apologiæ sect. 10. ἐκ τούτων καὶ Μέλιτός μοι ἐπέθετο — Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν. Coriarius fuisse videtur Anytus,

u διαπέπρακται] Stobæus habe : συμφορώτερος καὶ καλλίων εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον διαπέπλασται, χείρων δέ ἐστιν ὁ νικῶν.

x Ὅμηρος] Patroclum Il. π, 851. Hectorem X. 358. Cf. Cicero de Divinatione I. 30. Ceterum Plato Apologiæ 30. Aliter præfantem vaticinio simili facit Socratem: καὶ γάρ εἰμι ἤδη ἐνταῦθα ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησμῳδοῦσι, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι.

υἱῷ, καὶ ἔδοξέ μοι οὐκ ἄῤῥωστος τὴν ψυχὴν εἶναι. ὥστε
φημὶ, αὐτὸν ἐπὶ τῇ δουλοπρεπεῖ διατριβῇ, ἣν ὁ πατὴρ αὐτῷ
παρεσκεύακεν, οὐ διαμενεῖν· διὰ δὲ τὸ μηδένα ἔχειν σπου-
δαῖον ἐπιμελητὴν, προσπεσεῖσθαί τινι αἰσχρᾷ ἐπιθυμίᾳ, καὶ
προβήσεσθαι μέντοι πόῤῥω μοχθηρίας. Ταῦτα δ᾽ εἰπὼν οὐκ
31 ἐψεύσατο· ἀλλ᾽ ὁ νεανίσκος ἡσθεὶς οἴνῳ, οὔτε νυκτὸς οὔτε
ἡμέρας ἐπαύετο πίνων· καὶ τέλος οὔτε τῇ ἑαυτοῦ πόλει οὔτε
τοῖς φίλοις οὔτε αὑτῷ ἄξιος οὐδενὸς ἐγένετο. Αὐτὸς μὲν δὴ,
διὰ τὴν τοῦ υἱοῦ πονηρὰν παιδείαν καὶ διὰ τὴν αὑτοῦ ἀγ-
νωμοσύνην, ἔτι καὶ τετελευτηκὼς τυγχάνει κακοδοξίας.
32 Σωκράτης δὲ διὰ τὸ μεγαλύνειν ἑαυτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ,
φθόνον ἐπαγόμενος, μᾶλλον καταψηφίσασθαι ἑαυτοῦ ἐποίησε
τοὺς δικαστάς. [a] ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ θεοφιλοῦς μοίρας τετυ-
χηκέναι. τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον ἀπέλιπε, τῶν δὲ
33 θανάτων τοῦ ῥᾴστου ἔτυχεν. Ἐπεδείξατο δὲ τῆς ψυχῆς
τὴν ῥώμην. ἐπεὶ γὰρ ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τὸ τεθνάναι αὑτῷ
κρεῖσσον εἶναι, ὥσπερ οὐδὲ πρὸς [b] τἄλλα τἀγαθὰ [c] προσάν-
της ἦν, οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ἐμαλακίσατο, ἀλλ᾽ ἱλαρῶς
34 καὶ προσεδέχετο αὐτὸν καὶ [d] ἐπετελέσατο. Ἐγὼ μὲν δὴ
κατανοῶν τοῦ ἀνδρὸς τήν τε σοφίαν καὶ τὴν γενναιότητα, οὔτε
μὴ μεμνῆσθαι δύναμαι αὐτοῦ, οὔτε μεμνημένος μὴ οὐκ

y καταλύσει τοῦ βίου] Intellige ὄντων, quod Xenophon ipse non omisisset.

z τὰ μέλλοντα] Ernesti bene viderat articulum τὸ deesse; sed non bene τὸ ἐν καταλύσει τοῦ βίου corrigi voluit. Ceterum vaticinium ipsum, quo Anyto filii prodigi exitum prædicit, non eo animo, ut pater filium mature ad frugem redire cogat et rectius educet, sed potius ut patri superbienti de morte Socratis ægre faceret, Socrate non dignum censuisset Xenophon.

a ἐμοὶ μὲν — ἔτυχεν] Tertium redit ineptus scriptor ad eandem sententiam. Sed voluit reddere locum Xenophontis IV. viii. 1. qui θανάτους non dixisset, credo, plurali numero.

b τἄλλα τἀγαθὰ] Alterum articulum omittere debebat scriptor, aut librarius addidit.

c προσάντης] Facilem interpretatur Index Zeunianus; cum ceteris scriptoribus sit acclivis, arduus et difficilis. Sed quocunque modo interpreteris difficile est dictu, quid scriptor spectaverit, quid nomine ἀγαθῶν intelligi voluerit? Si mortem ἐν καιρῷ τῆς ἡλικίας accedentem inter ἀγαθὰ numeravit, cur verbo ἐμαλακίσατο usus est?

d ἐπετελέσατο] Nescio an alibi ἐπιτελεῖν θάνατον occurrat; media forma certe nemo usus est hac quidem significatione.

e τῶν ἀρετῆς] Stephanus ἀρετῶν nescio unde induxit, quod rejecit Zeune. οἱ ἀρετῆς ἐφιέμενοι sunt Memorab. IV. viii. 11. et supra sect. 17.

f ὠφελιμοτέρῳ] Xenophon Memor. IV. viii. 11. οἱ ἀρετῆς ἐφιέμενοι πάντες ἔτι καὶ νῦν διατελοῦσι πάντων μάλιστα ποθοῦντες ἐκεῖνον, ὡς ὠφελιμώτατον ὄντα πρὸς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν. Hæc scriptor Apologiæ augenda sibi putavit.

g ἀξιομακαριστότατον] Nec hoc vocabu-

ἐπαινεῖν· ει δέ τις [e] τῶν ἀρετῆς ἐφιεμένων [f] ὠφελιμωτέρῳ τινὶ Σωκράτους συνεγένετο, ἐκεῖνον ἐγὼ τὸν ἄνδρα [g] ἀξιομακαριστότατον νομίζω.

lum Xenophonteum est. Cyropædia VII. ii. 6. *μακαριστοὺς* tales dicit, sect. 27. *βιοτὴν μακαριστοτάτην*, et Memor. II. i. 33. *εὐδαιμονίαν μακαριστοτάτην*. In Anabasi I. ix. 6. *πολλοῖς μακαριστὸν εἶναι ἐποίησεν* est.

ADDENDA ANNOTATIONIBUS.

Ad I. i. 7. *πάντα τὰ τοιαῦτα μαθήματα καὶ ἀνθρώπου γνώμῃ αἱρετέα ἐνόμιζεν εἶναι.* Tolerari posset hæc scriptura, nisi *καὶ* ante *ἀνθρώπου* additum esset: itaque *αἱρετὰ* scribendum est, *prudentia et ratione humana assequi et capere licet ista omnia.* Sic infra I, v. 5. *εὐκτὸν* vulgabatur, ubi cum Weiskio *εὐκτέον* scripsi.

Ad I. ii. 2. *ἀλλ' ἔπαυσε μὲν τούτων πολλούς.* Miror vitium latuisse hucusque tot Interpretes; scribendum enim Ἀλλ' ἔπαυσε *μὴν τ. π.* Particulæ *ἀλλὰ* cum *μὲν* junctæ hoc quidem sensu exemplum hucusque nullum vidi aliud allatum.

Ad I. ii. 20. In loco Theognidis Codex Stobæi Parisinus A, quem cum vulgato textu comparaverat H. Grotius, cujus annotationum apographum illatum Bibliothecæ regiæ Gœttingensi, dum hæc commentabar, manibus versabam, idem ille cujus varietatem ex bibliotheca Leidensi cum Ernestio communicaverat Ruhnkenius, *διδάξεαι* et deinde §. 21. *νουθετικῶν*, ubi editus *νομοθετικῶν*, habet. Cum liber iste scriptus ex optimorum genere sit, et lectiones aliquot bonas solus exhibeat, quas adeo Xenophontis orationi inserere Interpretes dignati sunt, nolo committere, ut varietatem ab Ernestio nescio qua de caussa omissam taceam.

Ad I. iii. 7. *Οἴεσθαι δ' ἔφη ἐπισκώπτων* et reliqua. Miror ab Ernestio omissam scripturam Codicis A Parisini: *Οὐκ οἴεσθε δ', ἔφη ἐπισκώπτων, καὶ τὴν,* et cet. quæ orationem variare et colloquii formam suavitatemque magis referre mihi videbatur. Schow in Stobæo Οἴεσθε δὲ (ἔφη ἐπισ.) edidit, et deinde *ἀποσχόμενον τοῦ* pro vulgato *τὸ* Codd. omnes a se inspectos scriptum habere annotavit.

Ad I. iii. 8. *Ἀλλὰ καὶ Κριτόβουλόν ποτε τὸν Κρίτωνος πυθόμενος ὅτι ἐφίλησε τὸν Ἀλκιβιάδου υἱὸν καλὸν ὄντα;* deinde sect. 10. *Οὐ γὰρ οὗτος, ἔφη, ἐτόλμησε τὸν Ἀλκιβιάδου υἱὸν φιλῆσαι ὄντα εὐπροσωπότατον καὶ ὡραιότατον;* Dum quæro quis fuerit ille Alcibiades, cujus filium pulcherrimum osculatus Critobulus reprehensionem Socratis meruerit; ab Interpretibus quidem nihil ad hunc locum annotatum reperi, sed a Zeunio hanc brevem notitiam in Indicem nominum conjectam vidi: *Alcibiades minor, Alcibiadis filius pulcherrimus quem osculatur Critobulus* I. iii. 8. 10. Mirum unde nomen patris pueri pulcherrimi exsculpserit vir doctus. Patris enim nomen in Græcia, filius fere alter, avi primum natus gerere solebat. Deinde Alcibiadem unum memorat historia hujus ævi, Cliniæ filium, Socratis consuetudine et Platonicis dialogis virorum doctorum memoriæ satis commendatum. Hujus vero filius nullus fuit, quem quidem historia commemoraverit: nec, si fuit aliquis, potuit is cum Socrates adhuc viveret, ætatem istam attigisse, ut ejus disciplina uteretur. Quid multa? Locus est in Symposio Xenophontis cap. iv. sect. 23. ubi Critobulus amore Cliniæ captus atque adeo osculo capto ab eo incensus fuisse traditur: unde apparebit Cliniam hic intelligi. Deinde aliunde docebo hunc fuisse Alcibiadis fratrem juniorem, Cliniæ filium alterum vel tertium, adeoque vitium esse in vocabulo *υἱὸν*, idque corrigendum esse reposito *ἀδελφόν*. Primum igitur in Xenophontis Symposio Socratem Hermogenes reprehendit, quod Critobulum amore insano Cliniæ incensum et quasi stupentem revocare ad frugem non conatus sit: cui respondet Socrates: Putasne eum ex quo mecum versatur, hunc errare errorem? At is amorem Cliniæ concepit jam tum animo, cum eosdem cum illo literarum magistros frequentaret. Multo quidem jam modestior factus is est, posteaquam a patre mihi traditus commendatusque consuetudine mea uti

cœpit. Antea enim insaniæ propior erat amor iste Cliniæ, quem quidem osculatus esse mihi videtur Critobulus, ut hoc in animi tantum incendium incideret: καί τοι, νὴ τοὺς θεοὺς, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ μοί γε, ἔφη, ὡς ἐν ὑμῖν αὐτοῖς εἰρῆσθαι, οὗτος καὶ πεφιληκέναι τὸν Κλεινίαν, οὗ ἔρωτος οὐδέν ἐστι δεινότερον ὑπέκκαυμα. Cliniam Alcibiadis fratrem nominat Platonicus Alcibiades I. sect. 31. p. 126. ed. Berolinensis sec. ubi Socrates ad Alcibiadem Ἀλλὰ Κλεινίαν τὸν σὸν ἀδελφὸν ἐποίησε Περικλῆς σοφόν; cui reponit Alcibiades Τί δ' ἂν αὖ Κλεινίαν λέγοις μαινόμενον ἄνθρωπον; Idem Plato in Protagora p. 106. ed. Bipont. Κλεινίαν τὸν Ἀλκιβιάδου τουτονὶ νεώτερον ἀδελφὸν ἐπιτροπεύων ὁ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ Περικλῆς, δεδιὼς περὶ αὐτοῦ μὴ διαφθαρῇ δὴ ὑπὸ Ἀλκιβιάδου, ἀποσπάσας ἀπὸ τούτου καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος ἐπαίδευε καὶ πρὶν ἓξ μῆνας γεγονέναι ἀπέδωκε τούτῳ, οὐκ ἔχων ὅ τι χρήσαιτο αὐτῷ. Hæc dicentem facit Plato Socratem anno I. Olympiadis 90. ut ex loco p. 121. apparet, ubi Pherecrates poeta comœdiam Ἄγριοι inscriptam anno præterito edidisse dicitur. Fuit autem eodem tempore alter Athenis Clinias Axiochi filius; is vero Axiochus erat filius Alcibiadis antiquioris, Ἀλκιβιάδου τοῦ παλαιοῦ, patruelis Alcibiadis recentioris, ejusdem de quo Xenophontei et Platonici libri loquuntur, αὐτανεψιὸς τοῦ νῦν ὄντος Ἀλκιβιάδου, ut est apud Platonem in Euthydemo p. 12. In eodem dialogo Critobulus Critonis filius natu major ἤδη ἡλικίαν ἔχων inducitur, quem cui tradat erudiendum pater adhuc dubius hæret (p. 78). Hunc eundem Cliniam Axiochi filium cum Damone præceptore et Charmide Glauconis filio, amatore commemorat auctor Axiochi dialogi p. 181. ed. Bipont.

Ad I. iii. 13. ὅτι σὺ οὐχ ὁρᾷς; Idem Codex A Parisinus Stobæi ἢ γὰρ οὐχ ὁρᾷς pro vulgato ibi ὃ σὺ οὐχ ὁρᾷς.

Ad I. vi. 7: κρείττους τε γίγνονται. Idem Codex A Paris. τε omittit.

Ad I. vi. 9. ἐὰν δὲ δὴ φίλους scriptum habet etiam uterque Codex Parisinus Stobæi, A et N, nec erat, cur lectio antiqua in ἐὰν δὲ ἢ ex versione Bessarionis atque edito Stobæo mutaretur. Deinde Codex A rectius ὦ τὸ παρὸν ἀρκοίη dat cum libris scriptis a Schowio inspectis.

Ad I. vi. 15. Idem ille Codex Parisinus, qui supra §. 14. ἔχω, deinde ἡγοῖτο, πράττοι, ἐπίσταιτο scriptum habet, admonente Ernestio, hic πράττοιμι, εἴτε ἐπιμελοίμην scriptum habet.

Ad II. i. 18. πονῶν εὐφραίνεται. Idem ille Stobæi Codex, ex quo annotatum a Grotio πονῶν vulgari φρονῶν substituit Ernesti, sectione vero 19. οἴεσθαι χρὴ vulgatum οἶσθα, ὡς χρὴ equidem correxi, deinceps οἷον τὰ θηρία θηρῶντες pro εἰ δὲ τ. θ. θ. dabat, quod annotare omisit Ernesti. Sectione 20. vulgatus Stobæi codex exhibet scriptum ἐξικνεῖσθαι πονοῦσιν, quod repetiit nupera Editio Schowiana p. 59. sed Codex Paris. alter a Grotio comparatus ποοῦσιν habet scriptum.

In verbis Epicharmi nupera Editio Stobæi p. 59. ex Codice nescio quo prodidit; ὦ πονηρὲ, μή τι μαλακῶς, εἰ μὴ τὰ σκληρ' ἔχεις, cum antea esset ὁ μὴ τ. σ. ἔ. Codex Grotii dabat: Ὦ π. μὴ ποτὰ μαλακὰ Μῶσομ τὰ. sed antea aliter fuisse scriptum apparebat. In illa scriptura fortasse latet lectio μή πω τὰ μαλακὰ μώεο, μὴ τὰ σκ. ἔχῃς.

Ad II. iii. 9. μηχανᾶσθαι. Vulgatum in Stobæo μηχανήσασθαι in illud tempus præsens mutat Codex A Parisinus, ex quo paulo antea sect. 9. ἀδελφὸν, ὃν φῂς fuit receptum a Zeunio. Idem sect. 14. vulgatum ὅς γε κελεύεις ἐμὲ νεώτερον et κατηγεῖσθαι, cum editus textus ὅς με κ. νεώτερον — ἡγεῖσθαι exhibeat. Idem sect. 16. ὑποδεῖξαι pro ὑπεῖξε dat.

Ad II. iii. 17. Τί γὰρ ἄλλο ἢ κινδυνεύσεις ἐπιδεῖξαι, σὺ μὲν χρηστός τε — ἐκεῖνος δὲ et reliqua. Idem Codex A Parisinus Joannis Stobæi verba sic ordinat τί γὰρ ἄλλο κινδυνεύσεις ἢ σὺ μὲν et reliqua.

Ad II. iv. 6. τῆς τῶν ἰδίων κατασκευῆς καὶ τῶν κοινῶν πράξεων. Subito mihi via facilis sese ostendit ad vitium lectionis vulgatæ emendandum. Corrigo πράξεως: Sæpiuscule in his ipsis libris πράττειν τὰ τῆς πόλεως est de republica gerenda: eadem sunt τὰ κοινά. Infra III. iv. 12. ἡ γὰρ τῶν ἰδίων ἐπιμέλεια πλήθει μόνον διαφέρει τῆς τῶν κοινῶν — οἷς οἱ ἐπιστάμενοι χρῆσθαι καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ καλῶς πράττουσι.

Ad III. i. 7. Idem Codex A Parisinus τεταγμένον τοῦ ἀτάκτου, sectione 8. ὦ νεανίσκε, sect. 9. τοὺς ἀδίκους καὶ τοὺς κακοὺς ἐδίδαξεν, denique εἴ γε ἀργύριον dat. Idem sect. 10. Τί γε; τοὺς κινδυνεύειν, postea Ἀτὰρ cum Edd. Xenophontis præfert, cum in vulgato Stobæo Αὐτὰρ extet.

Ad III. iv. 8. Verba οὐκοῦν, ἔφη, vulgo in Stobæo omissa supplet Codex a Grotio comparatus; idem deinceps ἑαυτοῖς κατασκευάζειν — ἑκάστους τοῖς ἐπιτηδείοις dat: postea sect 9. πῶς οὐκ ἀμφοτέροις; dat in fine sectionis περὶ τὰ αὑτῶν ἔργα: et sect. 10. πάντα ὅμοια καὶ ἀμφοτέρων ἐστίν. Sed omnium maxime assensum virorum doctorum merebitur, ut spero, lectio sect. 7. ὡς οἱ ἀγαθοὶ οἰκονόμοι ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ἂν εἶεν. Mihi quidem articulus ab initio sententiæ plane necessarius esse videbatur.

Ad III. v. 14. ἀλλ' εἰ μὲν ἐξευρόντες τὰ τῶν προγόνων ἐπιτηδεύματα μηδὲν χεῖρον ἐκεί-

των ἐπιτηδεύοιεν, οὐδὲν ἂν χεῖρους ἐκείνων γενέσθαι. Neglexi vitium loci, quod Zeune obtegere conatus est annotatiuncula hac: γενέσθαι] *Scilicet* δοκεῖ μοι εἶναι. Modus infinitus hic locum non habet. Aut igitur scribendum est εἶεν, aut omnia hæc verba plane delenda sunt, utpote ex sequenti membro huc translata. Sensus etiam absque iis bene constat. Solennis enim Atticorum brevitas ante membri alterius εἰ δὲ μὴ omittit formulam quæ sensum absolvit: aut si desideras tamen sententiæ supplementum, ex superioribus repete ἀναλάβοιεν ἂν τὴν ἀρχαίαν ἀρετήν.

Ad III. v. 15. ἢ σωμασκήσουσιν οὕτως; οἳ οὐ μόνον αὐτοὶ εὐεξίας ἀμελοῦσι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιμελουμένων καταγελῶσι. Concinnitas membrorum et orationis elegantia laborant, et vitium vulgatæ lectionis arguunt. Incipit Pericles Πότε γὰρ οὕτως Ἀθηναῖοι — αἰδέσονται; sequitur ἢ σωμασκήσουσιν οὕτως; — Tertio ait Πότε δὲ οὕτω πείσονται; Quartum membrum incipit ἢ πότε οὕτως ὁμονοήσουσιν; Mihi quidem nulla superest dubitatio πότε in altero membro excidisse, et particulam ἢ mutandum in δὲ. Scribendum igitur puto Πότε γὰρ — Πότε δὲ — Πότε δέ — Ἢ πότε, et cett.

Superest ut de re ipsa videamus. Conqueritur scilicet Pericles neglectam vulgo a civibus Atticis curam corporis gymnasiorum genere vario exercendi et ad sanitatem usumque bellicum roborandi præparandique. Querelam eandem reperio in Aristophanis Ranis Olympiadis 93. anno 3 editis, versu 1069. ἢ 'ξεκένωσε τάς τε παλαίστρας. Lex Solonis servis usu gymnasiorum interdixerat, quo magis cives liberos ad corporis exercitationes frequentandas impelleret. Locus est classicus Æschinis contra Timarchum p. 147. Δοῦλον, φησὶν ὁ νόμος, μὴ γυμνάζεσθαι μηδὲ ξηραλοιφεῖν ἐν ταῖς παλαίστραις — Ὁπότε γὰρ οἱ νομοθέται τὸ καλὸν τὸ ἐκ τῶν γυμνασίων κατιδόντες ἀπεῖπον τοῖς δούλοις μὴ μετέχειν, τῷ αὐτῷ νόμῳ ἡγοῦντο ὧ ἐκείνους ἐκώλυον τοὺς ἐλευθέρους προτρέπειν ἐπὶ τὰ γυμνάσια. Hinc in dialogo Axiochi nomine inscripto adolescentes gravantur gymnastarum et gymnasiarchorum severitatem: καὶ φόβος χείρων εἴη τὸ Λύκειον καὶ Ἀκαδημία καὶ γυμνασιαρχία καὶ ῥάβδοι (gymnastæ) καὶ κακῶν ἀμετρίαι. Sed cum Solonica civitatis Atticæ forma leges etiam et instituta plurima paulatim in desuetudinem et oblivionem abierant; quod accidit etiam exercitationibus gymnicis, quarum usum retinuerunt eatenus, quatenus gymnasiarchi, munus publicum suis sumtibus sustinentes, ad certamina gymnica publice instituenda festis diebus veluti Panathenæis aliisque, adolescentes puerosque, qui sponte honori deorum corpus præbere exercendum vellent, in gymnasiis publicis instituendos a gymnastis curabant eosdemque alebant. Locus est Xenophontis de republica Atheniensi I. sect. 13. Τοὺς δὲ γυμναζομένους αὐτόθι καὶ τὴν μουσικὴν ἐπιτηδεύοντας καταλέλυκεν ὁ δῆμος (i. e. plebs, recepta forma reipublicæ democratica) νομίζων τοῦτο οὐ καλὸν εἶναι, γνοὺς ὅτι οὐ δυνατὰ ταῦτά ἐστιν ἐπιτηδεύειν. Ἐν ταῖς χορηγίαις αὖ καὶ γυμνασιαρχίαις καὶ τριηραρχίαις γιγνώσκουσιν, ὅτι χορηγοῦσι μὲν οἱ πλούσιοι, χορηγεῖται δὲ ὁ δῆμος, καὶ γυμνασιαρχοῦσιν οἱ πλούσιοι ὁ δὲ δῆμος — καὶ γυμνασιαρχεῖται. Alter est locus de Reditibus IV. 52. οἵ τε γὰρ ταχθέντες γυμνάζεσθαι πολὺ ἂν ἐπιμελέστερον πράττοιεν τὰ ἐν τοῖς γυμνασίοις τὴν τροφὴν ἀπολαμβάνοντες πλείω ἢ ἐν ταῖς λαμπάσι γυμνασιαρχούμενοι. Ubi οἱ ταχθέντες γ. videntur esse ephebi Attici. Deinde idem locus docet certamen λαμπαδοφορίας publicum festis Vulcani, Promethei aliisque diebus institutum fuisse sumtibus gymnasiarchi a tribu sua electi, qui adolescentibus ad istud certamen exerceri solitis in publicis gymnasiis victum etiam præbebat.

Ad III. ix. 1. πρὸς τὰ δεινὰ dat etiam Codex A Paris. et sect. 2. νομίζω, cum vulgatus Stobæi textus vitiosas lectiones exhibeat.

Ad III. ix. 14. Verba in vulgatis Stobæi et quibusdam Xenophontis Editionibus omissa οἶμαι, deinde καὶ μελετήσαντα Codex Paris. a Grotio comparatus supplet.

Ad III. x. 5. verba καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ ἀνελεύθερον male omittit Codex A Parisinus: contra statim σωφρονικὸν exhibet, quod vulgato σωφρονητικὸν præstare mihi quidem videbatur. Eandem vocabuli formam Xenophon supra I. iii. 9. adhibuit, item Aristophanes Equitum versu 545. Altera forma non habitum aliquem animi, sed potius actum significat, ut dicitur φιλοφρονητικὴ προσφώνησις. In Musonii loco apud Stobæum Serm. 17. p. 167. τροφὴ σωφρονικοτέρα rectius est in Codice A Parisino quam σωφρονεστέρα in vulgato.

Ad III. xiii. 4. κολάσαντός τινος ἰσχυρῶς ἀκόλουθον. Articulus τὸν abesse mihi videtur librariorum negligentia.

Ad IV. i. 2. ταχύ τε μανθάνειν. Stobæi Codex a Grotio comparatus, non vulgatus typis, ταχύτερον dat; idem deinceps verba καὶ τοὺς οἴκους καλῶς οἰκεῖν, vulgo omissa, inserit.

Ad IV. ii. 25 et 26. Stobæus editus Coloniæ Allobr. τοὔνομα μόνον τὸ ἑαυτοῦ — ὧν ἂν βούλωνται γνῶναι — οὗτος ἑαυτὸν ἐπισκ. — dat, sed Codex A Paris. οὗ ἂν β. γ. exhibet scriptum, deinde οὗτος ὁ ἐπισκ. Schow in nupera Editione Lipsiensi Sermonum Stobæi priorum ex tribus Codd. οὕτως ἑαυτὸν ἐπ. posuit, sed vitiosum ὧν reliquit.

Equidem in sequentibus scriptum nunc malim Οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὁ μὴ εἰδὼς et reliqua. Sect. 26. Stobæus editus ἴσχουσιν ἀγαθὰ ἄνθρωποι dat:

Ad IV. ii. 29. rectum αἱ μὲν ἀνάστατοι — δοῦλαι dat Codex A Parisinus Stobæi, qui statim sect. 30. ὡς πάνυ μοι δοκοῦν proxime ad verum scriptum exhibet. Vulgatum δοκεῖ ex suis libris scriptis reduxit Schow. Sect. 32. σωθῶσιν dat cum Edd. Xenophontis, deinde ὁρᾷς, ἔφη, καὶ τῶν ὠφελίμων omissa particula ὅτι.

Ad IV. ii. 32. Ταῦτα — βλάπτοντα οὐ μᾶλλον, et cetera. Codex A Parisinus plane firmat Brodæi correctionem Ταῦτα —βλάπτοντα τί μᾶλλον cum interrogatione scriptum recte exhibens.

Ad IV. iii. 8. καὶ ὅταν αὖ πάλιν ἀπιὼν γίνηται, (ἔνθα — ψύχους) Video parentheseos signum ex editione Ernestiana translatum in Zeunianam et meam vertendo reddidisse etiam Weiskium: verum id orationis consecutionem mire perturbat, et barbaram adeo efficit. Necesse enim ita est verba ἀπιὼν γίνηται, ita interpretari, quasi scriptum esset ἀπογίνηται, *cum iterum sol abiit*: quod per Græci sermonis ingenium et usum an liceat facere, valde equidem dubito. Recte igitur Schutziana Editio parenthesin sustulit, quo facto sententia hoc ordine verborum decurrit; Cum iterum *sol hinc abiit eo usque, ut facile judicare possimus nos, si ultra is progressus fuerit, frigore congelatos perituros fuisse, rursus conversus ad nos revertitur.*

Ad IV. iii. 14. Locum Clementis sub nomine Xenophontis ita exscripsit Joannes Stobæus Eclog. ethicarum p. 157. Δαίμονες οἱ τὰ μέγιστα διαπρασσόμενοι ἥκιστα ἀνθρώποισι ἐπιφαίνονται· ὁ γοῦν πάντα σείων — μέγας τις καὶ δυνατὸς, φανερὸν, ὁποῖος δὲ τὴν μορφὴν — ἥλιος, οὐδ᾽ οὗτος αὐτὸν, ὡς ἔοικεν, ὁρᾷν ἐπιτρέπει, ἀλλ᾽ ἄν τις. in quibus lectiones insunt aliquot meliores.

Ad IV. iv. 5. βούλοιτο pro vitioso μέλλοιτο dedit ex Codd. Stobæi a se inspectis Schow. In extrema sectione quatuor Codd. eidem offerebant μὴ εἶναι ὅπη ἂν ἐλθὼν, ipse Schow ποῖ ἂν edidit. sect. 6. μὲν πρότερον Codd. omnes Schowio pro vitioso πρὶν dederunt.

Ad IV. iv. 10. ἀξιοτεκμαρτότερον. Lectio Stobæi est manuscripti ἀξιοτέκμαρτον τοῦ λόγου εἶναι, quam ex Ernestiana Editione annotavi. Eandem in Gœttingensi Apographo ex Codice Paris. A excerptam video a Grotio, sed idem indidem πόλλ᾽ ἄδικα ποιοῦσι annotavit, denique πράττων οὐδ᾽ ἂν εἷς: adeo vana apparet lectio Zeuniana πραττόντων!

Ad IV. iv. 14. οὕς γε πολλάκις Codd. omnes Schowii in Stobæo exhibent scriptum. sect 15. Codex Parisinus A τοῖς νόμοις μᾶλλον ἐνεργάσατο exhibet pro vulgato μάλιστα.

Ad IV. iv. 16. ὅπως — τοὺς αὐτοὺς ποιητὰς αἱρῶνται. i. e. ut iisdem poetis præmium decernant. Respicit enim Socrates ad festorum dierum, inprimis Baccho sacrorum, ludos scenicos et choros, ad quos choragi a tribubus decem electi tibicines peritissimos conducebant et poetas doctissimos eligebant.

Ad IV. iv. 17. Verba τίνι δ᾽ ἂν μᾶλλον πολέμιοι —εἰρήνης in Stobæo omissa supplet Codex A Paris. deinceps πιστεύσειαν ἡγεμονίαν omisso ἢ dat Stobæus.

Ad IV. v. 3. omissum γε in Stobæo post παντάπασι addit Codex A Parisinus: idem sect. 8. εἰκὸς ἀρίστου dat; sect. 10. τῷ γὰρ ἂν φήσαιμεν τῶν τοιούτων ἧττον προσήκειν. sect. 11. λέγειν, ἀνδρὶ, omisso ὡς: deinde ἀμαθεστάτου; οὗτος γὰρ et reliqua.

Ad IV. v. 10. τοῦ ἐπιμεληθῆναι τῶν τοιούτων τινὸς, δι᾽ ὧν ἄν τις καὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καλῶς διοικήσειε. Mihi additum τινὸς ineptum plane videtur et a sententia loci alienum.

Ad IV. v. 11. ἀμαθεστάτου ex libris tribus scriptis edidit etiam Schow in Stobæo.

Ad IV. vi. 9. ἢ, εἰ ἔστιν, ὀνομάζεις — καλὸν ὄν; Bene cecidit error vel calami vel typorum. Nihil enim profici conjectura, qua scribi volebam ἢ ἔστιν, nunc demum video. Saltem ἢ, ἢ ἔστιν; ἢ ὀνομάζεις scribendum fuit.

Ad IV. vi. 10. Νὴ Δί᾽, ἔφη. Sententia negationem Μὰ Δί᾽, ἔφη. postulat.

Ad Apologiam Socratis §. 25. Idem ille Stobæi Codex A Parisinus exhibet lectionem a Zeunio memoratam ex Codice Brunckiano, qui videtur idem esse: Θαυμαστὸν ἔμοιγε δοκεῖ, ὅπως ποτὲ ἐφάνη ὑμῖν τὸ τοῦ θανάτου ἔργον ἄξιον ἐμοὶ εἰργασμένον. Deinde sect. 27. ἴστε ὅτι habet, quod ex Brunckiano recepit Zeune. Sectione 29. ἀξιούμενον, ἔφην οὐκέτι χρῆναι scriptum in tribus Codd. Stobæi annotavit Schow: deinceps ὦ μοχθηρὸς dat Stobæus editus et scriptus.

EPIMETRUM

AD

XENOPHONTIS MEMORABILIUM

III. viii. 9.

DESCRIPTIONEM PARTIUM DOMUS GRÆCÆ ET VOCABULORUM, QUIBUS EÆ DESIGNANTUR, INTERPRETATIONEM CONTINENS.

Cum vir doctus B. Weiske locum hunc Xenophontis difficillimum sibi visum non solum longiore annotatione sed addita etiam pictura lineari domus Græcæ illustrandum putaverit, necesse mihi etiam fuit in eundem disputationis campum exspatiari, ubi nec messem nec gloriæ spicilegium facere mihi posse videor. Errores tamen aliquos ex lectorum animis eradicare conabor, quos viri docti hucusque in fabrica domorum Græcarum explicanda admiserunt, confisi auctoritate Vitruvii, cujus tamen doctrina omnis aut plane non pertinet ad ætatem Xenophonteam et tempora Græciæ florentis, aut Vitruvius ipse in interpretandis male nominibus et vocabulis a totius fabricæ rationibus plane aberravit. Hunc ducem cum sequeretur Weiske, merito quærendum ei antea fuerat, quid interpretes Vitruviani Latini, Gallici, Italici, *Perrault*, et *Galiani*, explicandæ doctrinæ Vitruvianæ attulerint; quid deinde Gallus *Mariette* priorum inventis adstruxerit, cujus opera usus *Barthélemy* in Itinerario Anacharsis I. c. 25. et annotatione capiti illi subjecta picturam domus Græcæ ex rationibus Vitruvianis constructæ addidit inter Icones No. XIII. Antiquiorum opiniones et interpretationes Vitruvii secutus *Stieglitzius* Lipsiensis in Architectura antiqua Lipsiæ idiomate vernaculo prodita anno 1796. p. 119—124. domorum Græcarum descriptionem explicavit. In universum Gallus *Barthélemy* l. c. ita tradit de domo Græca: *La plupart des maisons sont composées de deux appartemens, l'un en haut pour les femmes, l'autre en bas pour les hommes; et couvertes de terrasses, dont les extremités ont une grande saillie. On en voit un assez grand nombre qui ont sur le derriere un jardin, sur le devant une petite cour, et plus souvent, une espece de portique, au fond duquel est la porte de la maison, confiée quelquefois aux soins d'un eunuque. C'est là qu'on trouve tantôt une figure de Mercure, pour écarter les voleurs, tantôt un chien qu'ils redoutent beaucoup plus, et presque toujours un autel en l'hon-*

neur d'Apollon, où le maitre de la maison vient en certains jours offrir des sacrifices. — Depuis que le goût des bâtimens s'est introduit, les arts font tous les jours des efforts pour le favoriser et l'étendre. On a pris le parti d'aligner les rues, de separer les nouvelles maisons en deux corps de logis, d' y placer au rez-de-chaussée les appartemens du mari et de la femme, de les rendre plus commode par de sages distributions et plus brillantes par les ornemens. — Une allée longue et étroite conduisoit directement à l'appartement des femmes. L'entrée en est interdite aux hommes excepté aux parens et à ceux qui viennent avec le mari. Après avoir traversé un gazon entouré de trois portiques nous arrivâmes à une assez grande piece, où se tenoit Lysistrate à qui Dinias me présenta. — Nous passâmes à l'appartement des hommes, au milieu duquel nous trouvâmes une piece de gazon, entourée de quatre portiques dont les murs étoient enduits de stuc et lambrissés ae menuiserie. Ces portiques servoient de communication à plusieurs chambres, la plupart décorées avec soin. Hucusque Gallus, qui descriptionem antiquam ædium privatarum in inferiorem vel andronitin, et superiorem vel sublimem, gynæconitin, in universum recte annotavit. Homerus enim habitationi virginum et mulierum ubique ὑπερῷον assignavit, veluti Iliadis β', 514. *παρθένος αἰδοίη ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα.* ubi Scholiastes Wassenbergii p. 315. *τὸ δίστεγον* et *γυναικωνῖτιν* interpretatur, Paraphrastes ejusdem *ἀνώγεων.* De Penelope est in Odyssea α', *τοῦ δ' ὑπερωϊόθεν φρεσὶ σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν* et Od. ο'; *ἀλλ' ἄπο (τῶν μνηστήρων) ὑπερωΐῳ ἱστὸν ὑφαίνει.* Exemplum tyranni Thessali qui *ἐν θαλάμῳ ὑπερῴῳ* cubare solebat, recentius annotavit Plutarchus Pelopidæ c. 35. Ceterum distinctio domus Græcæ in andronitin et gynæconitin ortum habuit ex moribus Græcorum diversis et conditione mulierum pejore quam apud Romanos. Bene Cornelius Nepos in Præfatione, *Quem enim Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? aut cujus mater familiæ non primum locum tenet ædium atque in celebritate versatur? Quod multo fit aliter in Græcia. Nam neque in convivium adhibetur nisi propinquorum, neque sedet nisi in interiore parte ædium, quæ gynæconitis appellatur, quo nemo accedit nisi propinqua cognatione conjunctus.* Matronas priscas Romanas in atrio lanificio vacasse annotarunt viri docti ad Livii I. 57. 9.

In eadem ædium parte superiore erat conclave cimelia et utensilia pretiosiora servans, *θαλάμου* nomine Homero et Xenophonti notum. Adscendebatur per gradus, quos Homerus *καταρῶγας* dixit, vocabulo variis interpretum dubitationibus vexato.

Sed age singula Homerica vocabula recenseamus, quibus poeta partes domus definire solet. Primas ponam eas voces, quibus semel aut paucissime utitur; sequentur ea vocabula, quæ sæpissime adhibet; atque hinc formam domus Græcæ antiquissimæ conjectura collectam animis lectorum insinuare conabor.

Μέλαθρον μεγάροιο αἰθαλόεντος Iliadis χ', 239. Hesychio est *δοκὸς ἢ διάτονος*, Eustathio ad Il. β'. p. 249. 19. *ὁ ὄροφος ἢ τὸ μέσον τῆς στέγης ξύλον, ὃ, φασὶ, καλεῖται ὑπέρτονον.* et sic idem ad Iliad. ι', p. 780. 27. At Etymol. M. habet *ὑπότονον.* Mihi *διάτονος* vera videtur esse lectio. Ita Vitruvio 2. 8. diatoni lateres dicuntur. Trabs est *διάτονος*, quæ media domum superne et tectum distinet, fumumque ab igne et facibus incensis maxime

excipit. Hinc Odysseæ ϑ', 279. πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο. Apollonius Rhodius 2. 1088. tectum seu τέγεα vocat μέλαθρα, Scholia τὴν ὀροφὴν interpretantur. At Ilias β', 414. subito mutata significatione Πριάμοιο μέλαθρον αἰθαλόεν ipsam Priami regiam dicit.

Αὐλὴ quid Homero vocetur, ante omnia dispiciendum est, a qua derivatur αὔλειος vel αὐλεία θύρα; quam sequitur μέταυλος vel μέσαυλος θύρα in domo Græcanica. Est primum locus apertus et apricus, maceria conclusus, boves, oves et aves cortiles includens, cui juncta domus rustica seu villa ἔπαυλις merito dicitur, quasi ἐπὶ αὐλῇ structa. Unicus est in Odyssea locus ψ', 358. εἰσόκε πάντας ἐνιπλήσωσιν ἐπαύλους, ubi postremum vocabulum τὰς ἐπαύλεις καὶ μάνδρας interpretatur Apollonius, id est casas seu villas, aut cortes seu caulas. Hesiodus in Theogonia versu 129. montes Nympharum χαρίεντας ἐναύλους dixit.

Partem domus facit in Odyssea φ', 389. ubi Euryclea cœnaculi, ubi proci discumbunt Penelopæ, fores occludit; κλήϊσσεν δὲ θύρας μεγάρων εὖ ναιεταόντων. deinde Philœtius tacitus prosilit ex cœnaculo et fores aulæ occludit: (κλήϊσσεν δ' ἄρ' ἔπειτα θύρας εὐερκέος αὐλῆς) quas fune nautico forte in porticu peristyli reperto firmat. (κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ ὅπλον νεὸς ἀμφιελίσσης βύβλινον, ᾧ ῥ' ἐπέδησε θύρας, ἐς δ' ἤϊεν αὐτός.) Quo loco iterum utemur, cum de Homerica αἰθούσῃ dispiciemus, quam ante cœnaculum domini intra ipsam aulam fuisse hinc discimus. Dicitur εὐερκὴς αὐλὴ a maceria, qua concluditur. Sic, ubi narratur Iliadis ί, 472. fuga Phœnicis ex domo paterna, est de custodibus appositis et igne ubique pernoctante :

οὐδέ ποτ' ἔσβη
Πῦρ, ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς
Ἄλλο δ' ἐνὶ προδόμῳ πρόσθεν θαλάμοιο θυράων.

Nocte tandem decima custodum elusa observatione effugit Phœnix :

Καὶ τότ' ἐγὼ θαλάμοιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας
Ῥήξας ἐξῆλθον καὶ ὑπέρθορον ἑρκίον αὐλῆς,
Ῥεῖα λαθὼν φύλακάς τ' ἄνδρας δμωάς τε γυναῖκας.

Tertius est locus Odysseæ σ', 100. ubi Ulysses Irum cœnaculo ejicit :

Εἷλκε δι' ἐκ προθύροιο λαβὼν ποδός· ὄφρ' ἵκετ' αὐλὴν
Αἰθούσης τε θύρας· καί μιν ποτὶ ἑρκίον αὐλῆς
Εἷσεν ἀνακλίνας·

Apparet πρόθυρον ante cœnaculum positum : sequitur αὐλὴ cum αἰθούσῃ; postremum ἑρκίον, *maceria*, aulam ipsam concludit. Similiter Æschylus Choeph. 559. 569. et 651. ἑρκείους πύλας dixit pro θύρας αὐλείας. Apud Homerum θύραι αἰθούσης videntur esse, quæ ducunt ad aulam, inter πρόθυρον et aulam mediæ, quæ μεσαύλοι θύραι vocatæ fuerunt a serioribus Græcis.

Quartus Odysseæ locus χ', 126. est difficilior:

Ὀρσοθύρη δέ τις ἔσκεν ἐϋδμήτῳ ἐνὶ τοίχῳ.
Ἀκρότατον δὲ παρ' οὐδὸν ἐϋσταθέος μεγάροιο
Ἦν ὁδὸς ἐς λαύρην, σανίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυῖαι.

Τὴν δ' Ὀδυσεὺς φράζεσθαι ἀνώγει δῖον ὑφορβὸν
Ἑσταότ' ἄγχ' αὐτῆς· μία δ' οἴη γίγνετ' ἐφορμή.

Per hanc ipsam ὀρσοθύραν Agelaus, unus procorum, adscendere jubet sociorum aliquem et populum ad auxilium ferendum convocare:

Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἀν' ὀρσοθύρην ἀναβαίη,
Καὶ εἴποι λαοῖσιν; βοὴ δ' ὤκιστα γένοιτο.

Cui respondet Melanthius caprarius pastor:

Οὔπως ἔστ', Ἀγέλαε· — ἄγχι γὰρ αἰνῶς
Αὐλῆς καλὰ θύρετρα καὶ ἀργαλέον στόμα λαύρης,
Καί χ' εἷς πάντας ἐρύκοι ἀνὴρ, ὅστ' ἄλκιμος εἴη.

Igitur ex thalamo Ulyssis in sublimi parte ædium arma depromere jubet, adeoque ipse Melanthius statim

— ἀνέβαινε Μελάνθιος —
Ἐς θαλάμους Ὀδυσῆος ἀνὰ ῥῶγας μεγάροιο.

ubi ῥῶγας alii θυρίδας, fenestras, alii τὴν ἐκτομάδα, alii gradus vel scalas, alii denique omnium ineptissime ipsam ὀρσοθύραν interpretati sunt. Optime, qui teste Hesychio τὰς τῆς οἰκίας διόδους ἐν τοῖς ὑπερῴοις οἴκοις, i. e. viam ad superiora domus conclavia ducentem, interpretati sunt. Philon grammaticus singulari numero τὸ ῥῶγας, uti κῶας, intelligi voluit a poeta, ne plures januæ ad conclavia sublimia ducere dicantur. Ipsam ὀρσοθύραν fuere inter veteres Homeri interpretes qui dicerent esse θυρίδα, δι' ἧς εἰς ὑπερῷον ὑπάρχει ἀνάβασις i. e. fenestram aut januam ad superiora conclavia ducentem: contra alii putabant esse januam vel fenestram ad plateam ducentem, ad quam per gradus adscendere oporteret; aut hos ipsos gradus ad januam istam ferentes intelligi opinabantur. (δύναται δὲ καὶ ἄνοδός τις εἶναι φέρουσα ἐπὶ τὴν θύραν ταύτην.) Careremus facile his Grammaticorum dubitationibus, si locum Simonidis in Etymologico M. positum integriorem legeremus: poteramus enim inde arguere, quæ fuerit ætate Simonidis lectorum Homeri opinio de ὀρσοθύρῃ aut quod ipsius poetæ Simonidis judicium. Vulgatur ejus dictum ita: καὶ τῆς ὄπισθεν ὀρσοθύρης ἡλσάμην. Fuerunt olim qui locorum et partium domus Ulysseæ singularum descriptionem et picturam in Commentariis Homericis apponerent, quorum meminit Eustathius ad Odyss. χ', p. 777. ed. Basil. εἰς ὃ (τὸ κατὰ τὴν ὀρσοθύραν) καὶ καταγραφῆς ἐδεήθησαν οἱ παλαιοὶ, σχηματίζοντες ποῦ ὀρσοθύρη καὶ ποῦ ὁ θάλαμος, καὶ τὰς ῥῶγας τοῦ οἴκου καὶ τὴν αὐλὴν καὶ τὰ λοιπὰ, ὡς ἐν τοῖς τῶν ἀντιγράφων ἀκριβεστέροις κεῖται. Quicunque consideratius legerit locum Homeri, confiteatur oportet, ὀρσοθύραν plane esse ab illa janua diversam, quæ ad conclave sublime (ὑπερῷον) ducebat. Deinde nihil aliud nisi fenestram luci admittendæ seu lumen cœnaculi, in pariete viæ publicæ obverso excisum esse ὀρσοθύραν censeo: ad quam adscendere et populum clamando convocare ex publica via licebat. Nec ipse Homerus voluit ὀρσοθύραν januam nos intelligere: statim enim, posteaquam eam nominavit, subjicit ἀκρότατον — ἀραρυῖαι. erat scilicet iter vel via ab ipsis foribus cœnaculi in plateam vel viam publicam ducens, foribus firmis occlusa, qua unus homo viribus valens pluribus irrumpentibus resistere eosque ab aditu arcere posset. Hanc igitur viam et januam

porculatorem Ulysses observare jubet, ne cives a procis per ὀρσοθύραν ad auxilium ferendum convocati, per istud iter irrumpere et cœnaculum ingredi possent. Quare ubi Agelaus adscendere ad ὀρσοθύραν et convocare cives jubet, Melanthius procis favens respondet οὔπως ἔστι i. e. *non procedere consilium istud: esse enim fores aulæ bene firmas,* et difficile ostium ad viam publicam ducens, (στόμα λαύρης) adeo ut aditus hic ab uno homine facile possit defendi. Suspicor hoc iter ad viam publicam ducens esse id, quod sero μέσαυλος fuit dictum. Ex loco Odysseæ χ', ubi Phemius juxta ὀρσοθύραν adstans dubitare dicitur, num per istam ὀρσοθύραν clam conclavi elabatur et evadat ad aram Jovis Hercei in aula positam, videtur argui posse ὀρσοθύραν pariete aulæ obverso fuisse excisam.

Quintus locus Homeri est in Iliade ζ', 244. ubi Priami ædes describuntur. Primum igitur

Πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο
Πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι·

occurrunt œci 50. continui, in quibus filii Priami cum uxoribus commorantur. Sequuntur

Κουράων ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
Δώδεκα — τέγεοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
Πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι.

i. e. ex altera parte prioribus oppositi et continui, sed intra aulam duodecim œci, ubi Priami filiæ cum maritis habitant. Ubi veteres Grammatici errant qui τέγεοι θάλαμοι conclavia sublimia (ὑπερῷοι) interpretantur; rectius alii ὑψηλοί altos simpliciter esse volunt.

Sextus locus est Odysseæ δ', 74. ubi Telemachus Menelai ædes miratus:

Ζηνός, inquit, που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή,
Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.

ubi Jovis regia αὐλή dicitur significatione nova. Quare Seleucus grammaticus, narrante Athenæo 5. p. 189. scriptura Aristarchea rejecta locum Homericum ita legebat:

Ζηνός που τοιαῦτα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται.

Homerum enim αὐλήν ubique dicere locum apertum sub divo, ubi Jovis Ἑρκείου ara posita fuerit. Verum vulgatam Homeri lectionem Æschyli auctoritas et imitatio satis defendit, qui in Promethei Vincti versu 122. ait: ὁπόσοι τὴν Διὸς αὐλὴν εἰσοιχνεῦσι.

In aula Græci aram habebant, ubi sacra privatim diis facerent, de quibus Dorville ad Charitonem p. 247. Xenophon Memorab. I. i. 2. Plato in Republ. I. p. 147. τεθυκὼς γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ. Herodotus 6. 69. ibidem ἡρῷον ἱδρυμένον παρὰ τῇσι θύρῃσι τῇσι αὐλείῃσι memorat. Athenæus 4. p. 189. ubi Homericam αὐλήν interpretatur, Ἑρκείου Ζηνὸς aram ibi fuisse testatur: ad quam confugientem Priamum a Pyrrho occisum narrat Arctinus in Ἰλίου πέρσει, ex eoque Virgilius Æn. 2. 512. sq. ad quem locum est annotatio doctissima Heynii in Excursu VI. *Ædibus in mediis, nudoque sub ætheris axe, ingens ara fuit, juxtaque veterrima laurus incum-*

bens aræ, atque umbra complexa Penates: ibique sedens Priamus filium Politem sauciatum a Pyrrho insequente concidere ante pedes suos vidit versu 526, sq. *Ecce autem elapsus Pyrrhi de cæde Polites — per tela, per hostes porticibus longis fugit et vacua atria lustrat saucius,* ubi porticus esse *αἴθουσαν,* quæ *αὐλὴν* ab utraque parte cingere et ornare soleret, annotavit Heyne, qui tamen simul miratur narrationem a Virgilio ab atrio vel *αὐλῇ,* ubi Jovis Hercei fuit ara, ad penetralia tecti seu impluvium, ubi Penatium ara erat apud Romanos, fuisse translatam. Obiter admonet apud Homerum ædes qui intrat, primum *ἕρκος,* in hoc *αὐλὴν* subire; tum *πρόδομον,* tandem ad *θάλαμον* procedere. Penatium deorum propria sedes fuit impluvium; unde compluvium deorum penatium dicit Suetonius Augusti c. 92.

Atrii vocabulo, quo multi Græcum *αὐλὴν* reddere soliti sunt, proprie de domo Græca uti non licet, si fides Vitruvio 6. c. 10. cujus verba ex Codice Gudiano Guelferbytano emaculata ponam: *Atriis,* inquit, *Græci quia non utuntur, neque ædificant, sed ab janua introeuntibus itinera faciunt latitudinibus non spatiosis, et ex una parte equilia, ex altera ostiariis cellas, statimque januæ interiores finiuntur. Hic autem locus inter duas januas Græce θυρωρεῖον appellatur. Deinde est introitus in peristylum.* Ubi vulgo male interpolatum legitur *neque nostris moribus ædificant — equilia, et ex altera ostiariis.*

Impluvium Virgilius recte mihi Græcorum *αὐλὴν* interpretatus esse videtur; ita enim video Ciceronem in Verrina I. 19. 23. et 56. impluvium porticibus cinctum tradere; memorat enim in ædibus Verrinis columnas in mediis ædibus vel ad *impluvium locatas et stantes.* Non satis accurate Clavis Ciceroniana *μεσαύλιον* interpretatur impluvium, ubi dii penates more Græco colerentur. Quamvis Glossæ veteres *μεσαύλιον,* atrium et compluvium interpretentur. De usu recentiore vocabuli præclare H. Valesius ad Euagrii h. eccl. 4. 3. Rectius idem vir doctus locum Quinctiliani comparavit Institut. orator. XI. 2. *primum locum vestibulo quasi assignant, secundum atrio, tum impluvia circumeunt, nec cubiculis modo aut exedris, sed statuis etiam similibusque per ordinem committunt.* ubi vulgo *stratis* pro *statuis* editum, in libro Gothano *status* scriptum legitur.

Jovis Hercei aram in aula positam domus Ulysseæ commemorat Homerus Odysseæ χ′, ubi occisis procis cantor superest Phemius, juxta *ὀρσοθύραν* stans, et dubitans secum *ἢ ἐκδὺς μεγάροιο Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμὸν ἑρκείου ἕζοιτο τετυγμένον, ἔνθ᾽ ἄρα πολλὰ Λαέρτης Ὀδυσεύς τε βοῶν ἐπὶ μηρί᾽ ἔκηαν· ἢ γούνων λίσσοιτο προσαΐξας Ὀδυσῆα.* Huic supplici sibi facto cum Medonte Ulysses parcit, sed conclavi excedere et in aula considere jubet *ἐξελθόντες μεγάρων ἕζεσθε θύραζε ἐκ φόνου εἰς αὐλήν.* Jussis parent Phemius et Medon *τὼ δ᾽ ἔξω βήτην μεγάροιο κιόντε, ἑζέσθην δ᾽ ἄρα τώγε Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμόν.*

Postremus est locus Odysseæ χ′, ubi Telemachus cæde procorum patrata servas impudicas occidit jubente patre: *δμωὰς ἐξαγαγόντες ἐϋσταθέος μεγάροιο, μεσσηγύς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἕρκεος αὐλῆς εἴλεον ἐν στείνει, ὅθεν οὔπως ἦεν ἀλύξαι. — καὶ πεῖσμα νεὼς κίονος ἐξάψας μεγάλης περίβαλλε θόλοιο ὑψόσ᾽ ἐπενταινύσας, μήτις ποσὶν οὖδας ἵκηται.* Videtur locus ille fuisse extra aulam. Nam et Melanthium postea plectens Telemachus conclavi educit *ἦγον ἀνὰ πρόθυρόν τε καὶ αὐλὴν,* ne scilicet ædes cum aula cæde et cruore pollu-erentur. Tholum Eustathius domunculam rotundam reponendis uten-

silibus, tabulis, crateribus, poculis servientem interpretatur, quo auctore, nescio.

Ceterum domus Græca cum Romana peristyli sed unici, uti videtur, usu maxime conveniebat, contra partium et cubiculorum descriptione et distributione in andronitin et gynæconitin præcipue discrepabat. Peristyli usum Etruscis nescio quo auctore adscripsit Diodorus Siculus 5. 40. ἔν τε ταῖς οἰκίαις τὰ περίστοα πρὸς τὰς τῶν θεραπευόντων ὄχλων ταραχὰς ἐξεῦρον εὐχρηστίαν παρέχοντα. ubi versio Latina habet: *porticus ad avertendum turbæ servorum et clientum strepitus et molestias.* ubi singularis est dictio θεραπεύοντες ὄχλοι, si ad servitium referas, cujus cellæ circum porticus peristyli erant dispositæ: contra clientes in atrium admittebantur, quod an cum peristylo comparari possit recte, equidem ignoro.

Alterum vocabulum Homero fere peculiare, quod in partibus domorum regiarum fere tantum positum reperitur, est αἴθουσα. Grammatici varie interpretati sunt, velut Etymologicum M. αἴθουσαι, αἱ στυλωταὶ καθέδραι, περίστυλα ἔχουσαι. — σημαίνει δὲ τὴν καταφωτιζομένην στοὰν καὶ τὴν μετὰ τὸν πυλῶνα παστάδα. Quæ glossa pertinet ad Iliadis υ', versum 10. ἐλθόντες τ' ἐς δῶμα Διὸς νεφεληγερέταο (dii convocati ad concilium veniunt in regiam Jovis) ξεστῇς αἰθούσῃσιν ἐφίζανον. (insident porticibus ex lapide politis.) ubi sequebantur alii scripturam ἐνίζανον, alii ἐνίδρανον, Zenodotus ἐφίζανον scripsit, αἰθούσας interpretatus θρόνους ἢ καθέδρας. Rectius auctor glossæ in Etym. M. explicat verbis στοαὶ καὶ στυλωταὶ ἕδραι, porticus et sedilia columnis apposita.

Apollonius criticus αἰθούσης interpretatur τῆς παραστάδος ex Iliade φ', 390. κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσης ὅπλον βύβλινον νηός. ubi velut etiam altero loco Il. ι', 472. αἴθουσα jungitur εὐερκέος αὐλῆς mentioni. Inter ornamenta præcipua regiæ domus Priami sunt αἴθουσαι Il. ζ', 242. Πριάμοιο δόμον περικαλλέ' ἵκανε ξεστῇσ' αἰθούσῃσι τετυγμένον. et regiæ Alcinoi Odysseæ θ', 57. πλῆντο δ' ἄρ' αἴθουσαί τε καὶ ἕρκεα καὶ δόμοι ἀνδρῶν. Veneris privata domus ἕρκεα θαλάμου habebat sub αἰθούσῃ. Apollon. Rhod. 3. 39. ἕρκεα δ' εἰσελθοῦσαι ὑπ' αἰθούσῃ θαλάμοιο ἔσταν, ἵν' ἐντύνεσκε θεὰ λέχος Ἡφαίστοιο. Scholia Veneta p. 232. partes domus ita distinguunt: θάλαμος, ὁ ἔσω οἶκος. τὸ δὲ πρὸ αὐτοῦ πρόδομος. αἴθουσα τὸ περίστυλον, τουτέστι τὸ πρὸς ἥλιον τετραμμένον παρὰ τὸ ἀεὶ αἴθεσθαι. Eustathius ad Iliadem ι', p. 669. et Basil. αἴθουσα στοὰ περίστυλος ἡλίῳ αἰθομένη, ἧς τὸ μὲν ἐνδοτέρω πρόδομος, τὸ δὲ ἐνδοτάτω θάλαμος. — κατὰ δὲ τοὺς ἀκριβεστέρους ἡ τάξις οὕτως· ἕρκος, περὶ ὃ πύλαι· μετὰ δὲ τὸ ἑρκίον αὐλή· μεθ' ἣν αἴθουσα, εἶτα πρόδομος, δόμος, θάλαμος. Plura Homeri ejusque interpretum loca sub aliis vocabulis relata reperiet lector; nec est dubium Homericam αἴθουσαν esse eandem cum recentiorum παστάδι, seu peristylo. Cum Homero usus vocabuli αἴθουσα nescio quo pacto subito exolevit.

Μέσαυλος Homero, metri causa μέσσαυλος dicta, significat vel cortem stabula boum oviumque concludentem, veluti Iliadis λ', 548. βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο; Cyclopis antrum cum stabulo ovium Odysseæ libro κ': vel τὴν ἐπ' ἀγρῷ οἴκησιν, villam, domum rusticam, interprete Hesychio, veluti Iliadis ω', 29. ὃς (Paris) νείκεσσε θεάς, ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο. Hinc μεσαύλιος, servus villaticus dicitur Odysseæ ξ', 449.

Longe aliud significat Atticorum μέσαυλος vel μέταυλος θύρα. Est enim interprete Scholiaste Apollonii Rhodii ad 3. 335. ἡ μέσαυλος illa janua, ἡ

φέρουσα εἴς τε τὴν ἀνδρωνῖτιν καὶ γυναικωνῖτιν, quæ ducit ad domum feminis alteramque viris servientem. Hesychius μέσσαυλος, inquit, θυρωρὸς, καὶ ἡ τῆς αὐλῆς θύρα. ubi ex Apollonii Lexico Homerico μέση inserendum est post αὐλῆς, janua inter aulam media. De janitore, quomodo huc pertineat, postea videbimus. Attici scriptores μέταυλον dixerunt hoc iter, cujus naturam egregie illustrat, quod Plutarchus Q. Symp. 7. 1. epiglottidis situm et officium cum μεταύλῳ comparat, stomachi et tracheæ aditum pro necessitate et lubitu hominis ambiguo ministerio occludentis. Huc pertinet ejusdem locus in vita Arati c. 26. ne tyranno Argivo Aristippo τοὺς μὲν δορυφόρους καὶ φυλακὰς ἔξω παρεμβάλλειν ἐκέλευεν ἐν τῷ περιστύλῳ, τοὺς δ' οἰκέτας, ὁπότε δειπνήσαιεν τάχιστα πάντας ἐξελαύνων καὶ τὴν μέταυλον ἀποκλείων, μετὰ τῆς ἐρωμένης αὐτὸς εἰς οἴκημα κατεδύετο μικρὸν ὑπερῷον.

Audiamus nunc Apollonium Rhodium regiam Acetæ domum ita describentem libri tertii versu 215. et seqq. ubi Jasonis comites adveniunt domum regis, quales in Græcia domus lautiorum hominum viderat :

Ἔσταν δ' ἐν προμολῇσι τεθηπότες ἕρκε' ἄνακτος
Εὐρείας τε πύλας καὶ κίονας, οἳ περὶ τοίχους
Ἑξείης ἄνεχον. θριγκὸς δ' ἐφύπερθε δόμοιο
Λαΐνεος χαλκέῃσιν ἐπὶ γλυφίδεσσιν ἀρήρει.

Antequam interiora lustremus, in aula vel vestibulo subsistamus, ut singulas regiæ partes accuratius cognoscamus. Vocabulum προμολὴν Apollonius I. 1174. adhibet de rustici casa (αὖλιν) ejusque vestibulum vel aulam προμολὴν vocat. Scholia Græca προστάδα, πρόθυρα et ἐξώπυλα interpretantur hic et aliis in locis ubi poeta vocabulum adhibet I. 260 et 320. IV. 1161. Est vero προστὰς idem quod πρόστῳον interprete Hesychio. In Apollonio πύλαι εὐρεῖαι sunt quæ Græcis proprio vocabulo αὔλειοι dicuntur. θριγκὸν interpres Latinus *loricam* et γλυφίδας *triglypha* vertit ineptissime : firmamentum enim γλυφίδες addunt, quod docet verbum ἀρήρει : sunt igitur potius cuspides æreæ, ex corona forte prominentes, unde ἐπὶ γλυφίδεσσι ἀρήρει dicitur. Quanquam Scholia Græca γλυφίδας χ. video etiam χαλκᾶ τορεύματα aut χαλκᾶ κιονόκρανα interpretari. Loricam hanc vel coronam murorum Homerus in ædibus Ulyssis sic memorat Odyss. ρ', 266. ἐπήσκηται δέ οἱ αὐλὴ τοίχῳ καὶ θριγκοῖσι, θύραι δ' εὐεργέες εἰσὶ δικλίδες. οὐκ ἄν τις μιν ἀνὴρ ὑπεροπλίσσαιτο. In lautioribus Alcinoi ædibus Odysseæ η', 87. περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο memoratur. Sed in priore loco θριγκὸς αὐλῆς est maceria aulam seu cortem cingens; unde verbum θριγκόω, quod de subulci domo rustica usurpat Odyssea ξ', 5. quem Ulysses rediens offendit

Ἥμενον ἐν προδόμῳ — ἔνθα οἱ αὐλὴ
Ὑψηλὴ δέδμητο περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ
Καλή τε μεγάλη τε, περίδρομος· ἥν ῥα συβώτης
Αὐτὸς δείμαθ' ὕεσσιν, ἀποιχομένοιο ἄνακτος
Ῥυτοῖσιν λάεσσι, καὶ ἐθρίγκωσεν ἀχέρδῳ·
Σταυροὺς δ' ἐκτὸς ἔλασσε διαμπερὲς ἔνθα καὶ ἔνθα
Πυκνοὺς καὶ θαμέας, τὸ μέλαν δρυὸς ἀμφικεάσσας·
Ἐντοσθεν δ' αὐλῆς συφεοὺς δυοκαίδεκα ποίει
Πλησίον ἀλλήλων.

Eundem cortis θριγκὸν intelligere videtur Lucianus Dialog. Meretriciorum XII. τὸν Δρόμωνα ἐκέλευσα παρακύψαντα τῷ θριγκῷ τῆς αὐλῆς, ᾗ ταπεινότατον ἦν, ἀναδέξασθαί με ἐπὶ τῶν νώτων. Loricam domus seu coronam ubi Euri-

pides Orestæ versu 1595. dicit: ἢ τῷδε θριγκῷ κρᾶτα συνθραύσω σέθεν ῥήξας παλαιὰ γεῖσα. Scholia Græca interpretantur οἱ ἐπικείμενοι λίθοι ταῖς ἐξοχαῖς τῶν δωμάτων, et θριγκὸν eundem esse statuunt cum ea parte, quam γεῖσα dicunt Græci. Carum vocabulum Γίσσα, lapidem significans annotavit Stephanus Byzantinus in voce Μονόγισσα, Timæus Grammaticus γεῖσα interpretatur οἱ λίθοι εἰς θριγκία καὶ τοίχων πρόποδας παρεσκευασμένοι. Grammaticus in Lexico rhetorico apud Ruhnkenium (in Auctario Emendat. ad Hesychium) Γεῖσα, inquit, τὸ ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς ναῶν ἢ τειχῶν ἐξέχον κυμάτιον. οἱ δὲ πρὸ τῶν θυρῶν στεγάσματα. Unde γεισίποδες, αἱ τῶν δοκῶν προταγεῖσαι προοχαί: *capita trabium prominentia*, et verbum γεισιποδίζειν, τὸ προβάλλειν τὰ γεῖσα ἐν τοῖς τοίχοις, *projicere γεῖσα vel trabum capita in parietibus*: His vero γείσοις vel trabum capitibus prominentibus adhæret θριγκὸς seu corona. In muris urbium γεῖσα videntur dici proprie loricæ vel pinnæ, velut in Euripidis Phœnissis 1168. λᾶαν ἐμβαλὼν κάρᾳ ἁμαξοπληθῆ, γεῖσ' ἐπάλξεων ἄπο. Diodorus V. 12. ubi Melitensium domos lautius exstructas narrat τάς τε οἰκίας ἀξιολόγους ait καὶ κατεσκευασμένας φιλοτίμως γείσσοις καὶ κονιάμασι περιττότερον. quæ vertunt: *suggrundiis et albario opere elegantius excultas.*

Sed redeamus ad Æetæ regiam et Apollonii locum, qui versu 219. et sequentibus narrat, quæ Argonautis per portam (αὔλειον) ingressis in ipsa αὐλῇ occurrerunt spectanda, vites videlicet arbustivæ, et sub iis profluentes fontes quatuor mirabilis naturæ; deinde narrantur, ut videtur, obiter, Vulcani ejusdem, qui fontes mirabiles effoderat, opera, tauri nempe æripedes cum aratro ferreo. His omnibus locum assignat poeta statim ab initio (versu 219.) ἄγχι δὲ τοῖο (τοῦ οὐδοῦ) prope portam (αὔλειον) quanquam postea (versu 228.) ἐνὶ μεγάροισι in ipsa regia miracula hæc conspecta fuisse dicat. Homericam Alcinoi regiam si comparemus Odyss. η', 112. hortum primum arboribus frugiferis refertum et maceria cinctum (ἕρκος dicit poeta versu 113.) offendimus ἔκτοσθεν αὐλῆς — ἄγχι θυράων, extra aulam, juxta portam, ut videtur αὔλειον. Insunt (horto) fontes duo, quorum alter hortum rigat; alter ab altero latere (ἑτέρωθεν) prope portam αὔλειον versus ædes aquam effundit (ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησι πρὸς δόμον ὑψηλὸν) et usibus domesticis Alcinoi, partim etiam communi civium usui ministrat. (ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.) Sed teneamus ipsam αὐλήν, quam ingressi sunt Argonautæ per αὔλειον portam, et regiæ partes interiores cum poeta inspiciamus. Versu igitur 235. pergit:

Ἐνθάδε καὶ μέσσαυλος ἐλήλατο· τῇ δ' ἐπὶ πολλαὶ
Δικλίδες εὐπηγεῖς, θάλαμοί τ' ἔσαν ἔνθα καὶ ἔνθα·
Δαιδαλέη δ' αἴθουσα παρὲξ ἑκάτερθε τέτυκτο·
Λέχρις δ' αἰπύτεροι δόμοι ἕστασαν ἀμφοτέρωθε·
Τῶν ἤτοι ἄλλῳ μὲν, ὅτις καὶ ὑπείροχος ἦε,
Κρείων Αἰήτης σὺν ἑῇ ναίεσκε δάμαρτι.
Ἄλλῳ δ' Ἄψυρτος ναῖεν πάϊς Αἰήταο
Τοὺς δ' ἔχον ἀμφίπολοι τε καὶ Αἰήταο θύγατρες
Ἄμφω, Χαλκιόπη Μήδειά τε· ἡ μὲν ἄρ' ἤει
Ἐκ θαλάμου θαλαμόνδε κασιγνήτην μετιοῦσα.

Quorum verborum interpretationem Latinam auctore Britanno Joanne Shaw sed emendatam, ut ait, a se postremus Editor Lipsiensis posuit hanc. *Tum etiam media aula exstructa erat, inque ea multæ valvæ bene*

compactæ, et thalami erant hinc et illinc: artificiosa autem porticus seorsum ex utraque parte erat constructa. Ex obliquo autem celsiora conclavia stabant utrinque, in quorum altero, quod et eminentius erat, rex Æetes cum sua habitabat conjuge: in altero Absyrtus habitabat filius Æetæ. Primum, quod reprehendas, est a Brunckii auctoritate ductum, qui spreta Scholiorum interpretatione, μέσαυλος, inquit, Apollonio nihil aliud est quam αὐλὴ seu ἡ περιοχὴ, τὸ χώρημα τῆς αὐλῆς, ut idem Eustathius exponit ad Hom. p. 883. l. 44. Deinde verbum ἐλήλαται, non est aut proprie aut simpliciter *exstructa* est, sed potius *ducta*, *producta est*, et dicitur de corpore aut forma in longum tracta et continuata. Ita τεῖχος, τάφρον ἐλαύνειν et similia dicuntur. Postea ἔπι non significat in ipsa μεσαύλῳ fuisse valvas multas et thalamos, sed ad solas valvas ad extremam μέσαυλον positas, ut videtur, pertinet ἐπί; per valvas aditus patebat ad cubicula et per cubicula ad peristylum. Verba Græca dubium relinquunt peristylum unum an geminum ad dextram itineris seu μεσαύλου et ad sinistram fuerit exstructum. Conclavia porro duo excelsiora, quæ posita utrinque ex obliquo dicuntur, usibus heri, alterum vero herilis filii, patentia, ad meridiem et viam publicam frontem habuisse conversam suspicor, si licet conjecturam ex Xenophontis et Vitruvii notitiis ductam ad ætatem Æetæ transferre.

Eandem μέσαυλον satis eleganter describit cum cubiculis muliebribus, ad quæ ducebat, Achilles Tatius 2. c. 19. de amoribus Clitophontis et Leucippes, De Leucippæ, quam Clitopho vitiare conatur, thalamo seu cubiculo ita est: *εἶχε δὲ ὁ θάλαμος αὐτῆς οὕτως· χωρίον ἦν μέγα, τέτταρα οἰκήματα ἔχον, δύο μὲν ἐπὶ δεξιὰ, δύο δὲ ἐπὶ θάτερα· μέσος δὲ διεῖργε στενωπὸς ὁδὸς ἐπὶ τὰ οἰκήματα. Θύρα δὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ στενωποῦ μία ἐνεκλείετο. Ταύτην εἶχον τὴν καταγωγὴν αἱ γυναῖκες· καὶ τὰ μὲν ἐνδοτέρω τῶν οἰκημάτων ἥτε παρθένος καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς διειλήφεσαν, ἑκατέρα τὰ ἀντικρύ· τὰ δὲ ἔξω δύο τὰ πρὸς τὴν εἴσοδον τὸ μὲν ἡ Κλειὼ τὸ κατὰ τὴν παρθένον, τὸ δὲ ταμεῖον ἦν. Κατακοιμίζουσα δὲ ἀεὶ τὴν Λευκίππην ἡ μήτηρ ἔκλειεν ἔνδοθεν τὴν ἐπὶ τοῦ στενωποῦ θύραν, ἔξωθε δέ τις ἕτερος ἀπέκλειε,* (ἐπέκλειε rectius Codd. ut puto,) *καὶ τὰς κλεῖς ἔβαλλε διὰ τῆς ὀπῆς, ἡ δὲ λαβοῦσα ἐφύλαττεν, καὶ περὶ την ἕω καλέσασα τὸν εἰς τοῦτο ἐπιτεταγμένον διέβαλλε πάλιν τάς κλεῖς, ὅπως ἀνοίξειεν.* Locum ταμείου ibi annotatum vides, de quo iterum dicemus et auctoritatem Aristophanis poetæ afferemus. In hac μεσαύλῳ quia cellam habebat ostiarius, inde factum videtur, ut ipse janitor etiam μέσαυλος diceretur, annotante Hesychio, et contra ipsa μέσαυλος θυρωρεῖον audiebat. De hac enim intellige Vitruvii locum 6. c. 10. *Ab janua*, inquit, *introeuntibus itinera faciunt* (Græci) *latitudinibus non spatiosis*, et ex una *parte equilia, ex altera ostiariis cellas, statimque januæ interiores finiuntur. Hic autem locus inter duas januas Græce* θυρωρεῖον *appellatur. Deinde est introitus in peristylon.* Contra quas Vitruvius ibidem mesaulas dixit, quasi diversas ad alienum plane locum nescio qua causa erroris permotus transtulit. *Præterea*, inquit, *dextra ac sinistra domunculæ constituuntur habentes proprias januas, triclinia et cubicula commoda, uti hospites advenientes non in peristylia sed in ea hospitalia recipiantur. Inter hæc autem peristylia et hospitalia itinera fiunt, quæ mesaulæ dicuntur, quod inter duas aulas media sunt interposita. Nostri autem eas andronas vocant.* Sed rectius Editio princeps cum Codd. Gudiano et

Franekerano habet scriptum. *Inter duo autem peristylia et hospitalia itinera sunt :* Vulgata enim scriptura ponit mesaulas inter peristylia domus, quæ andronitides dicuntur, et hospitalia : at sic nullo modo mesaulæ inter duas aulas mediæ interpositæ dici possunt. Qui scripturam mutavit, ab ipso Vitruvio in errorem inductus fuisse videtur, qui si itinera ab initio capitis memorata eadem esse vel ipse meminisset vel lectores intelligere voluisset, quæ Græci μεσαύλους dicunt, ibidem mentionem vocabuli Græci adjicere debebat ; quod fecit demum hoc loco tam inepte, ut putes plura fuisse itinera inter duas aulas et duo peristylia mesaulas dicta. Errorem ex verbis Vitruvianis vel potius ex vitiosa Jocundi Veronensis scriptura conceptum in picturam domus Græcæ transtulit Gallus *Mariette.*

Sequitur in Vitruvio definitio peristyli, quæ nos ad Xenophontis παστάδας perducet. *Id peristylum in tribus partibus habet porticus : in ea parte quæ spectat ad meridiem duas antas inter se spatio amplo distantes, in quibus trabes invehuntur, et quantum inter antas distat, ex eo tertia dempta spatium datur introrsus. Hic locus apud nonnullos προστὰς apud alios παστὰς nominatur. In his locis introrsus constituuntur œci magni in quibus matres familiarum cum lanificis habent sessionem. In prostadis autem dextra ac sinistra cubicula sunt collocata, quorum unus thalamus, alterum amphithalamus dicitur. Circum autem in porticibus triclinia quotidiana, cubicula etiam et cellæ familiaricæ constituuntur. Hæc pars ædificii Gynæconitis appellatur.* Ubi nuperrima etiam Editio Berolinensis, quæ lectiones Editionis principis, Codicisque Gudiani et Franekerani jactat, sine ulla varietate cum reliquis vulgatis παραστὰς pro παστὰς, et deinde *lanificiis — sessiones* habet : Sed in Gudiano *partes* scriptum, *pastas* vero super eo vocabulo, deinde *sessionem* scriptum ipse legi ; quam posteriorem lectionem et *lanificis* ex Franekerano commemoravit Wesseling Observat. p. 269. In Germanica tamen versione ejusdem nuperi Editoris scripturam παστὰς et deinde pro varietate *antithalamus,* quod magis equidem probaverim, apposita video. Sed jam olim Salmasius Exercit. Plin. p. 1217 et 1218. ex Codice regio Paris. lectiones *apud alios pastas — In prostadii autem dextra* et paulo antea *In his locis etiam constituuntur — lanificis — sessionem* commemoravit et commendavit.

De vocabulo παραστὰς satis copiose et accurate dixisse mihi videor in Lexico Græco. Pertinent nempe παραστάδες ad portam seu ostium, et a poetis sæpe pro ipsa janua ponuntur. *Antas* Latine dici, et esse columnas seu pilas quadratas ad latera ostiorum positas docuit Salmasius Exercitat. p. 1216 et 1217. Addo locum clarissimum Heronis Automat. p. 269. ἐξ ἑκατέρου μέρους τῶν θυρῶν παρὰ τοὺς στροφεῖς τύπους κενοὺς καταπεφραγμένους ἐκ τοῦ κατὰ πρόσθεν ἰδέαν ἀπεργαζομένου οἷον παραστάδων. De foribus ipsis est apud Euripidem Phœnissarum versu 426. Andr. 1118. Cum παστάσι tamen sæpe in libris scriptis permutatæ reperiuntur παραστάδες, velut in Xenophontis Hierone l. c. Apollonius Criticus Homericum αἰθούσης interpretatur τῆς παραστάδος. ubi nisi librariorum est error, et παστάδος scribendum, aut usum loquendi tunc mutatum fuisse, aut παστὰς ex παραστὰς contractum jam olim fuisse, et παραστάδες ubi postes forium significant, rectius παραστάται scribi, credere oportet.

Antiquissimus scriptor, qui vocabulo παστὰς usus esse reperiatur, Herodotus est, qui libro 2. 169. παστὰς λιθίνη ἠσκημένη στύλοισι καὶ τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ. Apud Apollonium Rhodium I. 789. Jasoni advenienti ad regiam Hypsipylæ ministræ aperiunt θύρας δικλίδας, eumque διὰ καλῆς παστάδος ductum in conclave reginæ collocant ἐνὶ κλισμῷ παμφανόωντι. ubi poetam in priore Editione posuisse προδόμου διὰ ποιητοῖο monent Scholia, quæ simul admonent παστάδα suo ævo (quo?) προστάδα, ipsam vero παστάδα a cœnando (πάσασθαι) dici. Male vulgo in poeta δι' ἀναστάδος, in Scholiis vero προπαστάδα scribi jam dudum admonuit Salmasius Exercit. p. 1217.

De andronitide sic pergit Vitruvius: *Conjunguntur autem his domus ampliores habentes latiora* (Codex Gudianus *lautiora*) *peristylia, in quibus pares sunt quatuor porticus altitudinibus, aut una quæ ad meridiem spectat excelsioribus columnis constituitur. Id autem peristylium, quod unam altiorem habet porticum, Rhodiacum appellatur. Habent autem eæ domus vestibula egregia, et januas proprias cum dignitate, porticusque peristyliorum albariis et tectoriis et ex intestino opere lacunariis ornatas, et in porticibus quæ ad septentrionem spectant triclinia Cyzicena et pinacothecas, ad orientem autem bibliothecas: exedras ad occidentem; ad meridiem vero spectantes œcos quadratos tam ampla magnitudine, uti faciliter in eis, quatuor tricliniis stratis, ministrationum ludorumque operis locus possit esse spatiosus. In his œcis fiunt virilia convivia: non enim fuerat institutum matres familiarum eorum moribus accumbere. Hæc autem peristylia domus andronitides dicuntur, quod in his viri sine interpellationibus mulierum versantur. Præterea dextra ac sinistra domunculæ constituuntur* et quæ sequuntur de hospitalibus, supra jam a nobis posita. Addit Vitruvius: *Item prothyra Græce dicuntur, quæ sunt ante in januis vestibula: nos autem appellamus prothyra, quæ Græce dicuntur* διάθυρα. Ubi Codex Gudianus *ante in januas* habens arguit olim scriptum rectius fuisse *ante januas.*

Supersunt vocabula προστὰς et πρόδομος, de quibus breviter disputemus. Et de προστάδι quidem satis dictum est, ubi παστάδα explicavimus, quod est antiquius ejusdem rei vocabulum. Πρόδομον Hesychius aliique Grammatici male significatione eundem faciunt cum vocabulis προστὰς et πρόστωον, cum apud Homerum sit cubiculum sub ipsa porticu et ante thalamum dominicum positum. Sic est Iliadis ι', 472. πῦρ ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς, ἄλλο δ' ἐνὶ προδόμῳ πρόσθεν θαλάμοιο θυράων. Et in Odyssea δ', 297. hospitibus Telemacho cum filio Nestoris lecti sternuntur ὑπ' αἰθούσῃ· stratis hospites minister ducit, οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο — Ἀτρείδης δ' ἐκάθευδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο. ubi δόμος ὑψηλὸς est cubiculum sublime, vel θάλαμος ὑπερῷος. Apud Apollonium Rhodium 3. 278 et 648. est πρόδομος θαλάμοιο. et servi apud eundem versu 839, in hoc προδόμῳ habitabant et cubabant: ἐν προδόμῳ θαλάμοιο θυώδεος ηὐλίζοντο. Idem Apollonius 4. 471. νηοῦ πρόδομον nominat.

Servorum ministerio domini, dominæ, liberorumque inservientium cubicula non fuisse a cubiculis dominorum longo spatio sejuncta sed iisdem plerumque juncta aut opposita, docere videntur multa scriptorum Græcorum loca. Classicus hanc ad rem locus est Xenophontis in Œconomico 9. 2. et seqq. ubi Ischomachus novæ nuptæ usum et commoditatem domus demonstrans inducitur. Ὁ μὲν γὰρ θάλαμος ἐν ὀχυρῷ ὢν τὰ πλείστου

ἄξια καὶ στρώματα καὶ σκεύη παρεκάλει. unde apparet usum Homericum vocabuli thalami, quo cellam promtuariam cimeliorum significat, apud Athenienses durasse. Columella autem hunc locum Latine interpretatus 12. 2. 2. θάλαμον vertit *excelsissimum conclave*.

Sequitur in Xenophonte sectione 4. demonstratio cubiculorum servilium: Καὶ διαιτητήρια δὲ τοῖς ἀνθρώποις ἐπεδείκνυον αὐτῇ κεκαλλωπισμένα τοῦ μὲν θέρους ψυχεινὰ τοῦ δὲ χειμῶνος ἀλεεινά· καὶ σύμπασαν δὲ τὴν οἰκίαν ἐπέδειξα αὐτῇ ὅτι πρὸς μεσημβρίαν ἀναπέπταται, ὥστε εὔδηλον εἶναι, ὅτι χειμῶνος μὲν εὐήλιός ἐστι, τοῦ δὲ θέρους εὔσκιος, ubi verbum ἀναπέπταται et vocabulum εὔσκιος explicare videtur locus Aristotelis Œconom. libro I. de domo; καὶ πρὸς εὐημερίαν δὲ καὶ πρὸς ὑγίειαν δεῖ εἶναι εὔπνουν μὲν τοῦ θέρους, εὐήλιον δὲ τοῦ χειμῶνος· εἴη δὲ ἂν ἡ τοιαύτη κατάβοῤῥος οὖσα καὶ μὴ ἰσοπλατής· unde discere mihi videor ἀναπέπταται significare domum in longitudinem versus meridiem patentem et porrectam, a Borea vero aversam. Quomodo vero eadem domus hieme quidem calida, utpote soli meridiano opposita et patens, æstate vero frigida, utpote umbrosa, id est a sole aversa, dici et esse possit, equidem non intelligo. Sed si in sede vocabuli εὔσκιος collocaveris Aristotelicum εὔπνους, difficultatem omnem plane expedieris: quippe credere oportet, per regionem Atticam dominari ventos æstate constanter solis calorem refrigerantes; Boream vero hominum valetudini frigore suo et natura damnum inferre solitum.

Denique Ischomachus Xenophonteus partem domus habitationi atque usui muliebri servientem a virili separatam demonstrat conjugi sect. 5. medio balneo, ne quid clam efferri possit, neve servæ cum servis promiscue esse et concumbere possint: Ἔδειξα δὲ καὶ τὴν γυναικωνῖτιν αὐτῇ θύραν βαλανείῳ ὡρισμένην ἀπὸ τῆς ἀνδρωνίτιδος, ἵνα μήτε ἐκφέρηται ἔνδοθεν ὅ τι μὴ δεῖ, μήτε τεκνοποιῶνται οἱ οἰκέται ἄνευ τῆς ἡμετέρας γνώμης. In quo loco vocabulum θύραν a manu aliena insertum fuisse recte suspicatur *Heindorf*, Professor Berolinensis. Neque enim ad rem facit, nec Græce θύρα γυναικωνῖτις dicitur, quæ ad gynæconitin ducit. In pictura Galli *Mariette*, quæ domus Atticæ formam designat, locum balneo assignatum nullum video, nec a Vitruvio omnino commemoratum.

Loci Xenophontei et vulgatæ in eo lectionis interpretatio superest, quam verba ipsa per se spectata, nullo tormenti genere adhibito, nec admittere nec offerre videntur. Sed locus Memorabilium Socratis dictorum is ipse, ad quem illustrandum hæc scribere institui, comparatus docet εὔσκιος referri ad παστάδας ante ædes et andronitin collocatas: ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλεπούσαις οἰκίαις τοῦ μὲν χειμῶνος ὁ ἥλιος εἰς τὰς παστάδας ὑπολάμπει, τοῦ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν παρέχει. Itaque verba Xenophontis, ubi domus anteriora, meridiano soli opposita, altiora fieri jubet, quo melius solis radii per porticum ad appositum peristylo conclave penetrare illudque calefacere possit, plane mihi convenire videntur cum Vitruvianis, ubi porticum, quæ ad meridiem spectat, excelsioribus columnis constitui ait in andronitide. Id autem genus peristyli Rhodiacum appellari refert. Alia ratione usus reperitur Columella de R. R. 1. 6. 2. ubi villæ partem urbanam designavit: *Ambulationes*, inquit, *meridiano æquinoctiali subjectæ sint, ut hieme plurimum solis et æstate minimum recipiant.* Nullo igitur modo comparare locum

hunc Columellæ cum Xenophonteo in Memorab. licet, quod tamen inconsulte fecit Nicolaus Loënsis Miscell. Epiphyll. 4. 24.

Θαλάμου Homerici et Xenophontei seu cellæ penariæ cimeliis reponendis et servandis aptæ et sublimis locum supra vidimus. Reliquos locos Homericos de θαλάμῳ nunc annotabimus. Pro penu similiter dicitur Odyss. β'. ὑψόροφον θάλαμον κατεβήσατο πατρὸς εὐρὺν ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο. Tertius locus est Odyss. χ', 109 et 140. θαλάμοιο μυχὸν κάτα Odyss. χ', 180. Sed Iliadis ρ', 36. μυχῷ θαλάμοιο νέοιο est de cubiculo nuptiali. Pro thalamo Xenophonteo Aristophanes in Pluto versu 811. nominat simpliciter ὑπερῷον, ficis siccatis conditis refertum: iterumque Equitum versu 1001. Cubiculum nuptiale seriores poetæ plerumque θάλαμον dixerunt, Theocritus Idyll. 18. 3. νεόγραπτον. Analecta Brunckiana 2 p. 34. no. 98. κροκόεις παστὸς ἔσω θαλάμων πίτνατο νύμφα. ubi παστὸς ipsum lectum nuptialem scena superne tectum vel vestibus croceis significat. Apollonius Rhodius I. 775. καλύβας vocavit. νηγατέησιν ἐεργόμεναι καλύβησι νύμφαι· ubi Scholia ταῖς διὰ τῶν ἱματίων κατεσκευασμέναις ἃς καλοῦσι παστοὺς recte interpretantur. Ita vocat etiam Lucianus 2. p. 215. ed. Bipont. Diversum natura et significatione vocabulum παστὰς alibi tractamus. Ταμιείου seu penariæ cellæ ordinariæ locum indicat Aristophanes Ecclesiaz. versu 14. στοάς τε καρποῦ καὶ βακχείου νάματος. quem locum respiciens Photius στοαὶ, τὰ ταμιεῖα· παραμήκη γὰρ ἦν τοῖς παλαιοῖς. Scilicet in porticu peristyli una alterave erat etiam cella penaria: quare Aristophanes στοὰς pro ταμιεῖα dixit. Eundem cellæ locum arguere videtur etiam locus Platonis in Protagora p. 95. cujus præcipua verba partes domuum Græcarum signantia hæc sunt: Στάντες ἐν τῷ προθύρῳ διελεγόμεθα — ὁ θυρωρὸς εὐνοῦχός τις, κατήκουσεν ἡμῶν, — ἐπειδὴ γοῦν ἐκρούσαμεν τὴν θύραν, ἀνοίξας — καὶ ἅμα ἀμφοτέροιν ταῖν χεροῖν τὴν θύραν — ἐπήραξε καὶ ἡμεῖς πάλιν ἐκρούομεν· καὶ ὃς ἐγκεκλεισμένης τῆς θύρας ἀποκρινόμενος εἶπεν — ἐπειδὴ δ' ἐσήλθομεν κατελάβομεν Πρωταγόραν ἐν τῷ προστόῳ περιπατοῦντα, ἑξῆς δ' αὐτῷ συμπεριεπάτουν. et p. 97. Τὸν δὲ μέτ' εἰσενόησα Ἱππίαν καθήμενον ἐν τῷ καταντικρὺ προστόῳ ἐν θρόνῳ· περὶ δ' αὐτὸν ἐκάθηντο ἐπὶ βάθρων — Πρόδικος δ' ὁ Κεῖος ἦν ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ προτοῦ μὲν ὡς ταμιείῳ ἐχρῆτο Ἱππόνικος, νῦν δὲ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν καταλυόντων ὁ Καλλίας καὶ τοῦτο ἐκκενώσας ξένοις κατάλυσιν πεποίηκεν. Ubi vides πρόθυρον esse locum ante μέσαυλον θύραν et cellam θυρωροῦ: qui dominum alienæ domus videre et cum eo loqui vult, hanc μέσαυλον θύραν pulsat, quod Græci κρούειν dicunt, contra domo exiturus eandem januam κόπτει, ut qui forte in angusto itinere ante portam adstiterit, sibi caveat.

Locus Lysiæ in oratione contra Eratosthenem p. 12. est, ubi domus διόροφος breviter describitur. Οἰκίδιόν ἐστί μοι διπλοῦν ἴσα ἔχον τὰ ἄνω τοῖς κάτω κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν ἀνδρωνῖτιν. ubi multa et frustra tentavit Reiske, cum non meminisset duplicem dici domum, quæ solenniter διόροφος dicitur. Hinc p. 27. in eadem oratione: ἐλθόντες οἴκαδε ὡς ἐμὲ, ἀναβάντες εἰς τὸ ὑπερῷον ἐδειπνοῦμεν. Adulterum per θύραν αὔλειον et μέταυλον obrepentem ubi Lysias memorat p. 20. ait: ὅτι ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐψόφει ἡ μέταυλος θύρα καὶ ἡ αὔλειος.

Rusticas Asiaticorum Græcorum domos obiter describit Galenus de Antidotis 1. 3. cujus locum pósui ad Columellæ 1. 6. 20. et Palladii I. 21.

p. 28. cujus posteriorem saltem partem huc referendam censeo. Οἱ δ' ἐπιμελέστερον αὐτῶν κατασκευαζόμενοι οἶκοι κατὰ τὸν ἔνδον τοῖχον ἔχουσι τὴν κατ' ἄντικρυ τῇ θύρᾳ τεταγμένην ἐξέδραν, ἑκατέρωθεν δὲ αὐτῆς κοιτῶνας, καθ' οὓς ἄνωθέν ἐστιν ὑπερῷα οἰκήματα, καθάπερ καὶ κατὰ πολλὰ τῶν πανδοχείων, ἐν κύκλῳ κατὰ τρεῖς τοίχους οἴκου τοῦ μεγάλου, πολλάκις δὲ καὶ κατὰ τέτταρας. Cujus equidem notitiæ vim omnem partiumque nexum explicare propter descriptionis cum aliorum scriptorum locis non facile comparandæ brevitatem non possum, nec jam vacat: reliqua vero fuerunt a me illustrata aliquatenus in annotationibus ad Columellæ et Palladii locum laudatum.

Ἀμφίθυρος οἰκία est apud eundem Lysiam Reiskii p. 393. quæ posticam et anticam januam habet; et de eadem p. 394. dicitur ἐκείνων ἐπὶ τῇ αὐλείῳ θύρᾳ τὴν φυλακὴν ποιουμένων. Τριῶν δὲ θυρῶν οὐσῶν, ἃς ἔδει με διελθεῖν, ἅπασαι ἀνεωγμέναι ἔτυχον. Tertiam domus ἀμφιθύρου portam Taylor τὴν Παράθυραν intelligi censet.

His scriptis et formulis stanneis expressis reperi quæ vocabuli πρόθυρον et αὐλῆς significationem illustrare videntur: itaque hic statim ea subjungenda censui.

Πρόθυρον εὐτειχὲς θαλάμου columnis fultum memorat in nobili comparatione ab initio Odæ Olympicæ VI. Pindarus et Plutarchus in Solone extremo de Atlantide a Platone cœpta scribi; πρόθυρα μὲν μεγάλα καὶ περιβόλους καὶ αὐλὰς τῇ ἀρχῇ περιέθηκεν. In Oratore Cicero *Vestibula,* inquit, honesta aditusque ad causam faciet illustres. In Pindaro Schoiastes Græcus πρόθυρον interpretatur προπύλαιον, alter vero ex Codice Gœttingensi proditus discrimen alienum statuit inter vocabula θάλαμος, μέγαρον, et μέλαθρον. Alibi Pindarus cum laudibus carminum suorum accedere se velle profitetur ad domum victoris, ubi Isthmicæ VIII. versu 4. est πατρὸς ἀγλαὸν Τελεσάρχου παρὰ πρόθυρον ἰών. Unde Nemeacæ V. versu 97. cum Æginæ laudes memorare vellet, προθύροισιν Αἰακοῦ στεφανώματα φέρειν dixit. Idem significare voluit Nem. I. 29. ἔσταν δ' ἐν αὐλείοις θύραις ἀνδρὸς φιλοξείνου καλὰ μελπόμενος, cum θύραν αὔλειον nominaret, ut προθύρῳ proximam. Denique domum Herculis Thebani indicare cum vellet Nem. IV. 39. Ἡρακλέος ὀλβίαν αὐλάν, similiter Amphitruonis domum Nem. X. 29. αὐλὰν dixit, quia per θύραν αὔλειον, deinde per αὐλὴν postea per πρόθυρα aditus ad domum patebat.

INDEX GRÆCITATIS.

A

Ἀβίωτος βίος, vita non vitalis, iv. 8. 8.

Ἀγαθὸς, utilis, *syn.* ὠφέλιμος iv. 6. 8. φίλος amicus, commodus, frugi, *syn.* χρηστὸς ii. 6. 14: i. 6. 14. Ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν, animi virtutibus ornatus ii. 6. 30, 33. Ἀνὴρ, vir rei peritus, doctus ii. 1. 20. αὐλητὴς, tibicen peritus i. 7. 2. λέγειν καὶ πράττειν ii. 6. 14. ὦ ἀγαθὲ, vir bone! *vox blandientis* ii. 3. 16. Τὸ ἀγαθὸν, bonum, utile iii. 5. 28. ὀφθαλμίας, πυρετοῦ ἀγαθὸν, utile ad ophthalmiam iii. 8. 3, 7. ubi est etiam contrarium κακὸν λιμοῦ, inutile ad famem explendam. βελτίων περὶ παιδείας Apol. 21. ubi expectabam παιδείαν.

Ἄγαμαί τινος, magnifacio aliquem ii. 6. 33: iv. 2. 9. ἐμαυτὸν, meis factis e virtute delector et acquiesco ii. 1. 19.

Ἀγανὸς, mollis, mitis i. 2. 58.

Ἀγαπᾶν, amare quem sentis te delectari ii. 7. 9, 12.

Ἀγαπητὸς, amabilis, *opp.* μισητὸς iii. 10. 5.

Ἄγειν, mittere, jubeo abire iv. 7. 1. educare, instituere, *abrichten, de canibus venaticis*, iv. 1. 3.

Ἄγειν τινὰ ἐπὶ θανάτῳ iv. 4. 3. crimine condemnatum ad supplicium ducere.

Ἀγέλη, grex ovium ii. 9. 7.

Ἄγευστος οὐδενὸς ἔσῃ, nihil non gustabis ii. 1. 23.

Ἀγήρατος, senectutis expers iv. 3. 13.

Ἀγνώμων, imprudens, *qui temere et præceps ad res appetendas fertur* i. 2. 26. κριτὴς, judex iniquus ii. 8. 5. beneficii immemor, ingratus ii. 10. 3.

Ἁγνῶς ἔχειν, iii. 8. 10. *not.*

Ἀγορὰ πλήθουσα i. 1. 10. tempus illud inter mane et meridiem, quo homines in foro conveniebant. *v. Periz. ad Ælian.* xii. 30. *Græv. Lect. Hes. c.* 10. *Ern.* εἰς τὴν ἀγορὰν εἰσιέναι iv. 2. 1. *not.*

Ἀγοραστὴς, servus opsonator i. 5. 2. *Athenæus, qui spectat hunc locum p.* 171, Ἐκάλουν, *inquit,* δὲ καὶ ἀγοραστὴν, τὸν τὰ ὄψα ὠνούμενον, νῦν δὲ, ὀψωνάτορα. *Cf. Taylor. ad Lys. p.* 18. *ed. R.*

Ἄγραφος, non scriptus iv. 4. 19.

Ἄγρευμα, præda iii. 11. 7.

Ἀγριότης, sævitia ii. 2. 7.

Ἀγρὸς, ager, *h. e. arvum, pratum, hortus, vinea* i. 1. 8.

Ἀγυμνάστως, ii. 1. 6. sine exercitatione: ἔχειν πρὸς ψύχη, frigori tolerando adsuetum non esse.

Ἀγχίνους, sagax, iii. 1. 6.

Ἀγῶνες στεφανῖται *v. n.* iii. 7. 1. ἀγῶνα τιθέναι iii. 12. 2. proponere certamen, præmio simul proposito. ὁ περὶ τῆς ψυχῆς ἀγὼν, ibid. certamen de vita.

Ἀγωνίζεσθαι ἐν τῷ πλήθει iii. 7. 4, coram populo orationem habere, in qua contentione opus est, *opp.* διαλέγεσθαι, cum familiaribus disserere.

Ἄδεια, securitas ii. 1. 5.

Ἀδελφιδῆ, sororis filia, sobrina ii. 7. 2.

Ἀδελφὸς, geminus ii. 3. 19.

Ἄδηλα ὅπως ἀποβήσοιτο, quorum eventus est incertus i. 1. 6: i. 3. 2.

Ἀδοξία, mala existimatio, infamia, contemtus i. 3. 4.

Ἁδρύνειν iv. 3. 8. ad maturitatem perducere.

Ἀδύνατος, infirmus, tenuis ii. 1. 13. ποιεῖν τι, qui efficere rem non potest ii. 1. 7.

Ἀεργείη, otium i. 2. 56.

Ἀηδὴς, minus suavis, tædiosus iii. 11. 13. ἀηδῶς ἐσθίειν, fastidio cibi laborare iii. 13. 2.

Ἀθέατος, qui non videt ii. 1. 31.

Ἀθέμιστος, nefarius i. 1. 9. alii libri ἀθέμιτος.

'Αθυμεῖν, ægre ferre iv. 3. 15. animum despondere iii. 5. 20.
'Αθυμία, mœror, desperatio, iii. 12. 6.
'Αθύμως ἔχειν πρός τι, desperare de re ii. 6. 18.
Αἰδὼς, pudor, metus turpitudinis iii. 7. 5.
Αἱρεῖν *pr. in re venatica* capere: *trop.* reconciliare ii. 3. 16.
Αἱρεῖσθαι, eligere, στρατηγεῖν ᾑρημένος iii. 2. 1. ἱππαρχεῖν iii. 3. 1. ἐπὶ ἀρχῆς αἱρεῖσθαι iii. 3. 2. *not.* malle ii. 1, 13. τινα πρὸ, potius eligere quam ii. 5. 3. ἀντί τινος, præferre *ib.* §. 4. Αἱρετέος, suscipiendus i. 1. 7.
Αἴρεσθαι πόλεμον, suscipere b. iv. 4. 14. οἰκίας sustollere ædes iii. 9. 7.
Αἰσθάνεσθαι. μετρίως αἰσθανόμενος, mediocriter attentus, *seu* mediocriter intelligens iv. 1. 1.
Αἰσθάνομαι] Thucydides i. 71. δρῶμεν δ' ἂν ἄδικον οὐδὲν οὔτε πρὸς θεῶν τῶν ὁρκίων οὔτε πρὸς ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων i. e. qui recte et æque judicaverint. Scholia φρονίμων interpretantur. Simile pæne est αἰσθανομένους τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν iv. 5. 6. qui bona et mala noverunt et discernunt. τινὸς φάσκοντος ᾐσθόμην i. 2. 31. audivi. αἰσθάνομαί τινας παραβαίνοντας iv. 4. 21. video vel audio quosdam transire legem istam.
Αἰσχύνομαι ἐπί τινι, me pudet rei ii. 2. 8. αἰσχυνοίμην ἂν ἀντιλέγων, me pudeat contradicere ii. 6. 39.
Αἰτιάομαι, accuso i. 1. 2.
Αἰτίαν ἔχειν, reprehendi ii. 8. 5. *syn.* ἐν αἰτίᾳ εἶναι §. 6. αἰτίαν ἔχειν τινὸς, culpam sustinere i. 2. 27, 28.
Αἰτιώτατοι τοῦ πείθεσθαι, qui maxime sunt auctores ut pareatur iv. 4. 15.
Αἰχμητὴς, bellator iii. 2. 2.
'Ακέομαι, medeor ii. 7. 1.
'Ακίνητος, motu carens i. 4. 4.
'Ακμάζειν τοῖς σώμασιν, corporibus vegetis esse iv. 4. 23.
'Ακοὴ, auditus i. 4. 6.
'Ακολαστοτέρως ἔχειν πρός τι, intemperantius re aliqua uti ii. 1. 1.
'Ακόλουθος, pedissequus, servus qui herum sarcinis onustus sequitur i. 7. 2: iii. 13. 4, 6.
'Ακούειν πολλῶν, e multis audire ii. 4. 1. τοὺς παλαιοτάτους, ὧν ἀκούομεν, de quibus fando audivimus iii. 6. 9. τοὺς παλαιοτάτους ὧν ἀκούομεν προγόνους iii. 5. 9. Poëticum est εἴ τιν' ἀκούεις.
'Ἄκουσμα, res auditu jucunda ii. 1. 31.
'Ακρασία, intemperantia, *quid sit v.* iv. 5. oppos. ἐγκράτεια. Vide in καρτερικός.
'Ακριβὴς θώραξ, thorax qui accurate aptus est corpori, quasi applicatus iii. 10. 15.
'Ακριβοῦν, probe callere iv. 2. 10.
'Ακριβῶς ὁρᾶν, intueri oculis irretortis 3. 14.
'Αλαζονεία i. 7. 1. τὸ ἀλαζονεύεσθαι, ostentatio §. 5. ἀλαζονικὸς, ostentandi cupidus i. 2. 5.
'Αλγηδὼν, dolor i. 2. 54.
'Αλεεινὸς, calidus iii. 8. 9.
'Αλέξεσθαι τὰ κακὰ, arcere iv. 3. 11.
'Αληθεύειν, verum dicere i. 1. 5: ii. 6. 36. ἀληθινὸς, verus *h. e.* vivus iii. 10. 7.
'Αλίσκω, ἁλοὺς, cujus quis animum cepit ii. 3. 10.
'Ἄλκιμος, fortis iii. 3. 8.
'Αλλὰ μὲν, imo i. 2. 2. sed vide Addenda. ἀλλὰ μήν γε, enim vero ii. 6. 20. et sæpiuscule. ἀλλὰ μὴν καὶ, præterea i. 2. 4. ἀλλὰ γὰρ, verum enimvero ii. 1. 17. ἀλλ' ὅμως, veruntamen ii. 4. 7. ἀλλὰ, vero, sane, *servit affirmationi*, ἀλλὰ πορεύσομαι, veniam vero iii. 11. 18.
'Ἄλλοθεν οὐδάμοθεν, ex nulla alia urbe iii. 3. 12. ἄλλοθι οὐδαμοῦ, nusquam alibi i. 4. 8. ἄλλοτε ἀλλαχῇ ψαύειν τοῦ στόματος, diversas oris partes contingere i. 4. 12.
'Ἄλλος, *c. gen. scil.* ἀπὸ, diversus a, iv. 4. 25. ἄλλο *intelligitur* iv. 3. 9. ἄλλό τι ποιεῖν ἤ, contra aliquid peccare i. 2. 35.
'Αλλοῖος, diversus iii. 10. 6. 'Αλλοῖος, οὐδὲν ἀλλοιότερον διαβιοὺς, vitæ rationem diversam minime secutus, iv. 8. 2.
'Ἄλλως, aliam ob causam, aliis in rebus i. 2. 47. ἄλλως τε καὶ ἐὰν inprimis si etiam, cum per se, tum si i. 2. 59. *not.*
'Αλύπως, sine damno, sine offensione ii. 6. 22, 23: iii. 14. 6.
'Αλυσιτελὲς, inutile, *h. e.* perniciosum 7. 4. ἀλυσιτελῶς, inutiliter, misere §. 2.
'Ἄλφιτα, τὰ, polenta ii. 7. 5. ἀλφιτοποιΐα, polentæ confectio §. 6.
'Αλώσιμος, qui capi potest iii. 11. 11.
'Ἅμα ποιῆσαι, jungere ii. 3. 19.
'Αμαθὴς, θηρίον ἀμαθέστατον iv. 5. 11. *not.*
'Αμαρτανόμενα, τὰ, in quibus error committitur i. 2. 9.
'Αμβάτης pro ἀναβάτης, *syn.* ἱππεὺς iii. 3. 2.
'Αμβλὺς, hebes, stupidus, iii. 9. 3.
'Αμείβεσθαι ἀξίαις χάρισιν, gratiam referre ut par est iv. 3. 15: χαριζόμενος τὸν αὐτὸν τρόπον, eandem gratiam referre vicissim iii. 11. 12.
'Αμέλει, profecto, certe i. 4. 7: iv. 4. 6.
'Αμελεῖν τοῦ ὀργίζεσθαι, non irasci ii. 3. 9.
'Αμελὴς, nullam curam gerens ii. 6. 19.
'Ἀμεμπτα, integra, quibus nil vitii inest iii. 10. 2.

Ἄμοχθος, otiosus, labore non fatigatus ii. 1. 33.
Ἀμπεχόνη, vestimentum, i. 2. 5.
Ἀμύνω, propulso scil. ab altero, ἀμύνομαι, propulso a me ipso periculum, defendo me ii. 1. 14.
Ἀμφί οἵ τινα, v. n. i. 1. 18.
Ἀμφίβολος, anceps i. 2. 35.
Ἀμφιλέγειν, dubitare, Apol. 12.
Ἀμφίλογος, dubius iv. 2. 34.
Ἀμφοτέρωθι, utrinque iii. 4. 12.
Ἂν pro ἐὰν ii. 2. 12, 14.
Ἂν] Vide οὐκ ἄν. In loco i. 2. 6. παρ' ὧν αν λάβοιεν τὸν μισθὸν usitatius esset λάβωσιν. Sic ὑφ' ὧν ἂν βούλοιτο i. 2. 55. ubi tamen libri aliqui βούληται dant. ὅντιν' ἂν αἰσθανοίμεθα i. 5. 1. Diversa ratio videtur ii. 6. 29. μὴ ἀποκρύπτου με οἷς ἂν βούλοιο φίλος γενέσθαι. Sic σκοπεῖν ὅ τι ἂν ἢ λέγων ἢ πράττων ὠφελοίη τε καὶ εὐφραίνοι ii. 10. 6.
Ἀναβάλλεσθαι, in aliud tempus differre iii. 6. 6.
Ἀναβατικὸς ἐπὶ τὸν ἵππον, qui facile et scite equum conscendit iii. 3. 5.
Ἀναγκάζειν τὰ Ἀφροδ. re Venerea uti, natura ipsa non stimulante ii. 1. 30.
Ἀναγκαῖα, certa, quorum eventus est necessarius i. 1. 6. ἀναγκαῖοι, necessarii, affinitate vel cognatione conjuncti ii. 1. 14. ἀναγκαῖα, voluptates maxime naturales et necessariæ iv. 5. 9.
Ἀνάγκαι, necessitates, leges naturæ i. 1. 11, 15. ἀλγεινόταται, calamitates gravissimæ iii. 12. 2.
Ἀνάγωγοι ἵπποι iii. 3. 4. sunt, qui non sunt domiti, eamque ob causam contumaces atque inutiles bello. κύνες ἀνάγωγοι iv. 1. 3. qui nondum sunt instituti, *die noch nicht abgerichtet sind.*
Ἀνάδελφος, fratrem non habens ii. 3. 4.
Ἀναδιδόναι, producere iv. 3. 5.
Ἀναιδῶς θεᾶσθαι, impudenter *h. e.* oculis apertis et irretortis intueri iv. 3. 14.
Ἀναιρεῖν, respondere, *de oraculis* i. 3. 1. Solenne verbum.
Ἀνακηρύττειν ii. 10. 1. præconis voce promittere.
Ἀνακοινοῦσθαί τινι, communicare cum al. iii. 7. 3.
Ἀνακομίζεσθαι, recuperare, e fuga retrahere ii. 10. 1.
Ἀναλαμβάνειν τὴν ἀρετὴν, recuperare iii. 5. 14.
Ἀναλώματα *syn.* δαπάναι sumtus iii. 6. 6.
Ἄναλκις, imbecillis i. 2. 58.
Ἀναλογίζομαι τὰ δεινὰ intelligo, reputo ii. 1. 4.
Ἀναμάρτητον γίγνεσθαι, non peccare iv. 2. 26. ἀναμαρτήτως, sine vitio ii. 8. 5.
Ἀναμένω ἕως, expecto dum iv. 3. 13.
Ἀναμιμνήσκειν τι τινὰ, in memoriam alicui revocare iii. 5. 9.
Ἀναμφίλογος, minime dubius iv. 2. 34.
Ἀναμφισβητήτως, haud dubie iv. 2. 33.
Ἄνανδρος, ignavus, *opp.* ἀνδρεῖος ii. 1. 13.
Ἀναπαυτήριον, tempus quietis, *seu potius*, res quieti capiendæ accommodata iv. 3. 3.
Ἀναπείθω, persuadeo i. 2. 52. sequente ὡς εἴη: ἐσθίειν, invito ad edendum, excito cupiditatem edendi i. 3. 6: iii. 11. 10.
Ἀναπεπταμένα ὄμματα, ii. 1. 22. oculi toti aperti, oppositi modestorum oculis dejectis semiapertis.
Ἀνάρμοστος, incongruus iii. 10. 13.
Ἀνάρπαστος, abreptus, *v. n.* iv. 2. 33.
Ἀνασπώμενα, sursum tracta iii. 10. 7.
Ἀνάστατον γίγνεσθαι, everti, deleri iv. 2. 29.
Ἀνατιθέναι, tribuere, dicentem inducere iv. 6. 15. tribuere, *de verbo s. nomine* iii. 14. 7. ἀνατίθεσθαι, in rationibus putandis calculos retrahere ii. 4. 4. retractare sententiam i. 2. 44.
Ἀνατρέφεται τὰ ζῶα, adolescunt et crescunt animalia iv. 3. 10.
Ἀναφαίνειν, spectandum prodere iv. 3. 4. ἀναφαίνεσθαι, esse ii. 2. 14. τὴν δόξαν Ap. 9. ἀναπέφηνα θύων Apol. 24.
Ἀνδραποδίζεσθαι, in servitutem redigere ii. 2. 2: iv. 2. 14, 15: i. 2. 62.
Ἀνδραποδιστὴς, qui in servitutem homines abripit i. 2. 6.
Ἀνδραποδώδης, servili ingenio præditus, illiberalis, iv. 2. 22. *opp.* καλὸς κἀγαθὸς i. 1. 16.
Ἀνδρία *opp.* δειλία i. 1. 16. *quid sit v.* iv. 6. 10, 11.
Ἀνδριαντοποιεῖν iii. 1. 2.
Ἀνδριαντοποιΐα, statuaria i. 4. 3.
Ἀνέγκλητος, inculpatus ii. 8. 5.
Ἀνειμένως, remisse ii. 4. 7.
Ἀνελεύθερος, illiberalis, a dignitate hominis liberi et prudentis alienus i. 2. 29. non liber iv. 5. 4.
Ἀνελίττειν, evolvere, *de libris veterum quæ erant volumina* i. 6. 14.
Ἀνεπιστήμων, ignarus ii. 3. 7.
Ἀνεπιστημοσύνη, ignorantia iii. 9. 6. not.
Ἀνεπίσκεπτος, sine cura et inspectione ii. 4. 3.
Ἀνερᾶσθαι iii. 5. 7. not.
Ἀνευρίσκω, quæsitum reperio ii. 9. 3.
Ἀνέχεσθαι, tolerare iv. 5. 9. ἀνέχεται εὖ πάσχων, libenter accipit beneficia i. 6. 4.
Ἀνεψιὰ, fratris filia, consobrina ii. 7. 2.
Ἀνήκεστος πονηρία, insanabilis morum corruptio iii. 5. 18.
Ἀνήκοος, qui non audiit ii. 1. 31. imperi-

tus, rudis, qui non didicit a magistre iv. 7. 5.

'Ανὴρ, maritus ii. 2. 25.

'Ανθρώπεια, τὰ, artes humanæ i. 1. 15. virtutes, et aliæ res ex genere morum §. 16, 19.

'Ανθρώπινα, τὰ, res, quas vulgo magni faciunt, ut opes, divitiæ, gloria, i. 3. 4. res quæ ad homines pertinent maxime, nempe mores et actiones hominum, doctrina de virtute et felicitate comparanda i. 1. 12. res humanæ i. 4. 16. ἀνθρώπεια πράγματα sunt actiones, quæ pertinent ad alios homines, quibus eæ sc. aut nocent aut prosunt iv. 6. 5. *Non pænitebit contulisse Clav. Cic. in* divinus. *Ernesti.*

'Ανθρώπιον, homuncio ii. 3. 16.

Ανθρωπος. τὰ ἐν ἀνθρώποις φίλτρα πάντα ii. 3. 14. ὅσαι ἐν ἀνθρώποις ἀρεταὶ λέγονται, πάσας ii. 6. 39. καλὸν εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις iii. 6. 2. οὐδὲν ἀνισώτερον τῶν ἐν ἀνθρώποις. Simile est τὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγὰς apud Ælianum.

'Ανιαρῶς ζῆν, ærumnose vivere i. 6. 4.

'Ανίημι, remitto iii. 10. 7. ἀνειμένως, remisse ii. 4. 7.

'Ανόσιος, qui officia, quæ cum Deo tum hominibus sunt præstanda, negligit, impius: οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον i. 1. 11. τὰ ἀνόσια jungitur τοῖς ἀδίκοις καὶ αἰσχροῖς i. 4. 19.

'Ανοχαὶ, induciæ iv. 4. 17.

'Ανταγωνιστὴς, adversarius in certaminibus ii. 6. 26.

'Αντάξιος οἰκετῶν, servis pretio contra carior ii. 10. 3.

'Αντευεργετεῖν, gratiam referre ii. 6. 4.

'Αντέχειν, perdurare, *syn.* διαμένειν iv. 7. 7. ἀντέχεσθαι χρημάτων appetere opes iii. 5. 8.

'Αντί τινος προαιρεῖσθαι, præferre alicui ii. 7. 10.

Αντιδικεῖν, litem sibi invicem movere iv. 4. 8.

Αντιλέγειν ὑπὲρ δικαίων, iii. 5. 12. *et* περὶ τῶν δικαίων iv. 4. 8. de jure disceptare.

'Αντίπαλοι, adversarii in pugna, hostes ii. 1. 3, 4.

'Αντιποιεῖσθαι ἀρχῆς, ii. 1. 1. *et* τοῦ ἄρχειν 7. appetere imperium: χρημάτων, appetere opes iii. 5. 8. τῆς τέχνης, studiosum esse artis iii. 14. 6.

'Αντιτίθημι, vicissim pono iii. 14. 1.

'Αντιτάττεσθαι, aciem opponere ii. 6. 27: iii. 5. 4.

'Ανυπόδητος, discalceatus, qui nudis pedibus ambulat i. 6. 2.

'Ανυπόστατος, cui resisti non potest, qui omnia vincit iv. 4. 15.

'Αξία, *sc.* τιμὴ, pretium, æstimatio i. 6. 11: ii. 5. 2.

'Αξιόλογος ἀνὴρ, laude dignus, vir magni pretii iii. 7. 1. ἐπιστήμη, disciplina probabilis, laude digna ii. 1. 20. ἀξιολόγως, recte i. 5. 5. ἥδεσθαι iv. 5. 9.

'Αξιομακάριστος Apol. 34. dignus qui beatus prædicetur.

"Αξιος θανάτου τῇ πόλει i. 1. 1: i. 2. 62. diverso sensu est ἄξιος πολλοῦ σύμμαχος ἐκείνοις ii. 5. 1. ὁπόσου τοῖς φίλοις ἄξιος ii. 5. 4. οὔτε τῇ πόλει οὐδενὸς ἄξιος Apol. 31. τοῖς ἀνθρώποις ἄξιον εἶναι ζῆν i. 3. 3. in Hellenicis iv. 4. 6. est οὐκ ἀξιοβίωτον εἶναι. ἄξιον decet, 1. 5. 3. ἀξίως μνήμης ἥδεσθαι idem quod ἀξιολόγως iv. 5. 9. ἄξια μικροῦ, parvi æstimanda ii. 1. 19.

'Αξιοτέκμαρτος iv. 4. 10. qui argumentum rei alicujus præbet, indiciumque.

'Αξιοῦν, dignari, dignum judicare i. 4. 10. æquum censere, velle ii. 1. 9, 12. τινά τι, rogare quem quid iii. 11. 12.

'Απαγγέλλειν, renunciare i. 2. 33.

'Απαγορεύω μὴ διαλέγεσθαι iv. 4. 3.

'Απαλλάττειν αἰσχρῶς καὶ κακῶς, cum dedecore et damno discedere i. 7. 3. ἀπαλλάττεσθαι *de reo et accusatore v. n.* ii. 9. 6: τινος, alicujus disciplina non amplius uti i. 2. 24: ἐκ τῆς ὁδοῦ, itinere affici iii. 13. 6.

'Απαράσκευος, imparatus iii. 4. 11.

'Απάτη, fraus, *de laqueo qui tenditur avibus* ii. 6. 9.

'Απεικάζειν τινι τι, assimilare, speciem rei efformare, ad similitudinem exprimere. ἀπεικασομένους iii 11. 1.

'Απειλητικὰ ὄμματα, minaces oculi iii. 10. 8.

'Απειπεῖν, seq. infinit. interdicere i. 2. 33.

'Απείργειν τινὸς, arcere ab al. ii. 1. 16: iv. 5. 6.

'Απειρόκαλος, honesti et decori expers iii. 10. 5.

"Απειρος χαλεπῶν, qui nihil molestiæ expertus est ii. 1. 23.

'Απείρως ἔχειν πρός τι, imperitum esse rei ii. 6. 29.

'Απενιαυτίζειν, per annum in exilio esse i. 3. 13. Ruhnk. ad Tim. p. 39.

'Απεργάζεσθαι, i. 6. 5. de eo, qui mercede conductus operam suam locat, *etwas abarbeiten, at* i. 4. 4. *est* elaborare.

'Απερύκω, arceo, propello ii. 9. 2. *Verbum* ποιητικώτερον.

'Απέχθεια, odium ii. 7. 9. 'Απέχθεσθαι, invisum esse ii. 9. 3, 8

"Απιστος, qui fidem datam non servat, perfidus ii. 6. 19.

'Απλοΐζεσθαί τι, in re se simplicem præbere, sine dolo iv. 2. 18 'Απλοῦς πρός

τινα, sine fraude erga al. iv. 2. 16: apertus, qui nec simulat nec dissimulat iii. 1. 6: iv. 7. 1.

Ἀπὸ στόματος εἰπεῖν, memoriter exponere iii. 6. 9: ἀπὸ ταὐτομάτου, sua sponte, sine magistro iv. 2. 2 et 4: ἀπὸ κυάμου καθ. vid. κύαμος: ἀφ' ἑαυτοῦ, ultro, priusquam a te rogetur ii. 10. §. 3.

Ἀποβαίνειν ἐπιλησμονέστερον, reddi obliviosiorem iv. 8. 8: ἀποβησόμενα: quæ contingent i. 1. 6. τὰ ἄδηλα ὅπως ἂν ἀποβήσοιτο i. 1. 6: i. 3. 2.

Ἀποβλέπω πρός σε εἴ μοι ἐθελήσαις ἂν ἐξηγήσασθαι respicio ad te et exspecto si: iv. 2. 30. πρὸς ἐκεῖνον ἀποβλέπειν, ὁπότε σπουδαίου ἀνδρὸς δεηθείη iv. 2. 2. παρὰ σοῦ ὠφεληλησομένοι ἀποβλέπουσι Œconom. ii. 8. Cf. ibidem xviii. 2. et ad Hist. gr. vi. 1. p. 337. εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιὰν, respicere ad suam umbram ii. 1. 22.

Ἀπογεισόω, suggrundiorum modo munio i. 4. 6. Γεῖσα quid sint, vide in Epimetro p. 287.

Ἀπογυμνοῦσθαι, se denudare iii. 4. 1.

Ἀποδείκνυμι, declaro, ostendo, μωραίνοντας i. 1. 11. ἀποδείκνυμαι γνώμην, quid sentiam profero iv. 4. 11: ἔργον μέτρῳ iv. 7. 2. vide not.

Ἀπόδειξις, demonstratio, probatio rei certa iv. 6. 13.

Ἀποδειλιᾶν, iii. 12. 2. præ timore vel segnitia animi fugere periculum. Locus est Platonis plane geminus eadem de re in Protagora p. 118. εἰς παιδοτρίβου ἀποπέμπουσιν, ἵνα τὰ σώματα βελτίω ἔχοντες ὑπηρετῶσι τῇ διανοίᾳ χρηστῇ οὔσῃ, καὶ μὴ ἀναγκάζωνται ἀποδειλιᾶν διὰ τὴν πονηρίαν τῶν σωμάτων καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πράξεσι.

Ἀποδέχομαι, intelligo iii. 10. 15: τινα, probo i. 2. 8. sequor alicujus disciplinam iv. 1. 1.

Ἀποδημεῖν, abesse peregre ii. 3. 12. ἀποδημία, peregrinatio ii. 8. 1.

Ἀποδίδωμι εὐχὰς, vota persolvo ii. 2. 10: χάριν, gratiam refero §. 13. ἀποδίδομαι, vendo, abalieno ii. 5. 52. iii. 7. 6.

Ἀποδοκιμάζειν νόμους, antiquare, leges iv. 4. 14.

Ἀποδρᾶν, aufugere *de servo fugitivo* ii. 10. 1. Cf. ad Cyrop. i. 4. 23.

Ἀποκαλεῖν, pro καλεῖν, appellare, vocare, i. 2. 6. 57: i. 6. 13: τινὰ τὸ ὄνομα, ii. 2. 1.

Ἀποκάμνειν, defatigari ii. 6. 35.

Ἀποκινδυνεύειν ἔν τινι, periculum facere iv. 2. 5.

Ἀποκρίνεσθαί τι, ad aliquid respondere iv. 2. 23.

Ἀποκρύπτομαί τινα, alicui occultare, non dicere ii. 6. 29: μὴ ἀποκρύψῃ iii. 6. 3: *not.* ἐπιστάμενος, ii. 3. 14. Ἀπόκρυφος, reconditus, obscurus iii. 5. 14.

Ἀποκτείνειν ψήφῳ, capitis damnare, *de judicibus* i. 1. 18: iv. 8. 5. 8.

Ἀπολαμβάνειν χάριν παρά τινος, pro re gratiam reportare ii. 2. 5.

Ἀπολαύειν σωμάτων πρὸς τἀφροδίσια, corporibus abuti ad rem veneream i. 2. 29: τἀναντία τῆς σοφίας, fructum sapientiæ non percipere, *h. e.* infelicem esse i. 6. 2.

Ἀπολείπεσθαί τινος, discedere ab aliquo iii. 11. 17: iv. 2. 40: iv. 4. 8: carere re iv. 2. 32.

Ἀπολογεῖσθαί τι, aliquid sui defendendi causa proferre iv. 8. 4.

Ἀπολύειν, absolvere, *de judicibus*, iv. 8. 5: cf. ad Polluc. 8. 2. 9. et Markland. ad Lysiam p. 585. τὰ ἀπολύσοντα, remedia ii. 1. 5: ii. 2. 4.

Ἀπομαραίνεσθαι, extingui, Apol. 7.

Ἀπομιμεῖσθαι, imitari iii. 10. 3. 8.

Ἀπομνημονεύω τινὶ, memor sum injuriæ i. 2. 31. *ich gedenke einem etwas.* Hesiodi Theog. 503. οἵ οἱ ἀπεμνήσαντο χάριν εὐεργεσιάων.

Ἀπομνημονεύματα, commentarii, pag. 1. *not.*

Ἀπονώτατα, sine ullo labore ii. 1. 24.

Ἀποπέμπειν, dimittere e disciplina *de magistro* i. 2. 61: ἀποπέμπεσθαι, *it.* iii. 1. 11.

Ἀποπήγνυσθαι, congelascere iv. 3. 8.

Ἀποπηδᾶν τινος, *v. n.* i. 2. 16.

Ἀποπτύειν, exspuere i. 2. 54.

Ἀπορεῖν, hæsitare, *de eo, qui nescit quid respondeat* iii. 10. 7: δαπάνης, in angustiis hærere propter nimios sumtus i. 3. 5. diu secum multumque dubitare ii. 1. 21.

Ἀπορίαι, difficultates, unde quis vel ob imprudentiam vel rerum inopiam se expedire nequit ii. 7. 1.

Ἀποῤῥαθυμεῖν, *c. gen.* ex desidia omittere, cessatorem esse iii. 7. 9. sic est ἀποδειλιᾶν τοῦ διαπονεῖσθαι de republ. Lacedæm. x. 7. Contra ἀποθαῤῥεῖν τοῦτο est in Œcon. xvi. 6.

Ἀπόστασις, distantia iv. 7. 5.

Ἀποστρέφειν, avertere, amandare i. 4. 6.

Ἀποστροφὴ, perfugium ii. 9. 5.

Ἀποτίθεμαι, recondo, *proprie* ad futuros usus repono ii. 1. 31.

Ἀποτίω, solvo ii. 9. 5.

Ἀποτρέπειν, a re avertere, deferrere i. 1. 4: i. 7. 5. seq. infin. iv. 7. 6.

Ἀποτυγχάνοντες τῶν πραγμάτων, iv. 2. 28

Ἀποφαίνω, ostendo, doceo i. 7. 4. ἀποφαίνομαι, statuo, aperio sententiam meam

ii. 1. 21: γνώμην *it.* iv. 4. 9: 7. 1: λογισμὸν, rationes edo iv. 2. 21.

Ἀποφευκτικὰ, τὰ, i. e. ἀπόφευξις Apol. 8.

Ἀποχωροῦντα, τὰ, alvi excrementa i. 4. 6.

Ἀπραγμοσύνη, iii. 11. 16.

Ἀπράγμων, ii. 1. 33. non laboriosus, nullo labore quæsitus.

Ἄπρακτον γίγνεσθαι, negligi, infectum relinqui ii. 1. 2.

Ἅπτεσθαι σίτου, sumere cibum, edere ii. 1. 2. τῶν τοιούτων ὑπὲρ τὸν καιρὸν i. 3. 7.

Ἀπτόλεμος, ad bellum non aptus i. 2. 58.

Ἆρα μὴ, numquid ii. 6. 34.

Ἀράχνιον, aranearum tela iii. 11. 6. ἀράχνης aranea.

Ἀργία, desidia, fuga laboris ii. 1. 16.

Ἀργύρια, τὰ, argenti fodinæ ii. 5. 2: iii. 6. 12.

Ἀρέσκεσθαι θεοὺς, placare deos iv. 3. 16. *Cum dat.* ἀρέσκεσθαι *est Xen. Œc.* v. 3. 19.

Ἀρετὴ, ἡγεμόνος, virtus, bonitas, præstantia, officium iii. 2. 4. Sic Plato Alcib. i. §. 33. γῆς ἀρετὴν nominat §. 58. ἡ ὄψις dicitur ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ, ut σοφία est ἡ τῆς ψυχῆς ἀρετή. Xenoph. Hieronis 2. 2. διαφέροντας ἀρετῇ ἵππους, qui 6. 6. ἀγαθοὶ dicuntur διὰ τὴν ἀρετήν. Ibidem 11. 5. ἅρματος ἀρετὴ est bonitas equorum currui junctorum. Cf. Metopus Stobæi Serm. i. p. 7.

Ἀρθροῦν τὴν φωνὴν, articulare vocem, i. 4. 12.

Ἀριστᾶν, ii. 7. 12. cibum meridianum, post quem non sunt manus lavandæ, sumere. *vid. Perizon. ad Ælian.* ix. 19. *Ern.*

Ἀριστεύειν τῶν ἀνθρώπων præstare, iii. 5. 4. 10.

Ἀριστοκρατία *quid v.* iv. 6. 12.

Ἀρκεῖν, sufficere *v. n.* ii. 1. 8: 2. 6: iii. 3. 10. ἀρκεῖ μόνον αὐτοῖς γνῶναι i. 1. 15. Cf. ad Histor. Gr. iii. 2. 21. οὐ μόνον ἤρκεσε τῷ θεῷ i. 4. 13: ii. 2. 6. ἀρκοῦντα τὰ ῥαδίως ἔχειν, facile vivere, facile comparare ea quæ ad vitam sufficiunt i. 2. 1. ἀρκούντως, satis i. 3. 15: idem quod ἀρκούμενος i. 6. 9.

Ἁρμόττειν, congruere iii. 10. 11: 14. 5.

Ἄῤῥυθμος, iii. 10. 11. non aptus, accommodatus, *de thorace.*

Ἀρχαῖος ἑταῖρος, amicus vetustus ii. 8. 1: ἀρχαία ἀρετὴ, virtus prisca, *quam coluerunt majores,* iii. 5. 7.

Ἀρχαιρεσίαι, comitia magistratibus creandis iii. 4. 1.

Ἄρχειν, priorem facere, priores occupare partes ii. 3. 14: magistratum gerere ii. 6. 25: archontem esse ii. 2. 13: γαστρὸς, φιλοποσίας *etc.* coërcere cupiditatem edendi, bibendi, veneris, somni et vitæ mollis desidisque ii. 6. 1.

Ἄρχεσθαι τοῦ λόγου, ordiri orationem iv. 2. 5: ἄρτι ἀρχόμενος τῆς προστατείας, qui modo adjecisti animum ad remp. iii. 6. 10.

Ἀρχικὸς, ad remp. capessendam idoneus ii. 1. 7, 9: ἀνθρώπων, hominum regendorum peritus i. 1. 7.

Ἀσαφὴς, iv. 3. 4. de nocte, quæ nihil nos videre sinit.

Ἀσθένεια, corporis imbecillitas ob morbum iv. 2. 32.

Ἀσκεῖν, *seq. inf.* operam dare ut ii. 1. 6: πῶς ἠσκημένος, iii. 13. 6. τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἀσκεῖν iii. 12. 5. exercitationibus corporum ad bellum præparare.

Ἄσκησις, exercitatio athletarum i. 2. 24. iii. 14. 3.

Ἀσκητὴς *opp.* ἰδιώτῃ iii. 7. 7. *not.*

Ἀσκητὸν, quod exercitatione comparatur i. 2. 23.

Ἀσπάζεσθαι, blandiri ii. 3. 9.

Ἀστάθμητος ἀστὴρ, stella vaga iv. 7. 5. cometa: *not.*

Ἀστιβὴς iii. 8. 10. hominum vestigiis non tritus.

Ἀστὸς, civis, indigena, *opp.* ξένῳ i. 2. 60.

Ἀστρολογία, siderum cognitio iv. 7. 4.

Ἄστυ, urbs Athenarum, *opp.* Piræeo ii. 7. 2.

Ἀσφάλεια πολλὴ καὶ οὐδεὶς κίνδυνος — τοιοῦτόν τι παθεῖν iii. 13. 7. *not.* Thucyd. ii. 11. εἴ τῳ καὶ δοκεῖ ἀσφάλεια πολλὴ εἶναι μὴ ἂν ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους ἡμῖν διὰ μάχης. ἀσφάλεια λόγου iv. 6. 15. certa et evidens ratio disputandi et demonstrandi.

Ἀσφαλὴς ῥήτωρ, iv. 6. 15. qui vincit dicendo. *sic ibid.* ἀσφαλὴς, qui tuto et caute incedit, se munit contra vim hostium iii. 1. 6. *opp.* ἐπιθετικός. Μὴ ἀσφαλῶς ἔχειν πρὸς ἀφροδίσια, nimis proclivem esse ad venerem i. 3. 14.

Ἀσχολία, occupatio iii. 9. 9: ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμελ. negotiis impediri quominus cures, *etc.* i. 3. 11.

Ἀτεκμάρτως ἔχοντα, i. 4. 4. res, quibus nihil indicii, argumenti, inest.

Ἀτεχνῶς, negligenter, incuriose iii. 11. 7. forte ἀτέχνως scrib.

Ἀτιμάζειν, repudiare, contemnere ii. 1. 31: 2. 14.

Ἀτραποὶ, semitæ iii. 11. 8.

Ἀτρέμας, i. 2. 58. de sedente, qui se non commovet.

Ἀτριβὴς, detrimenti expers iv. 3. 13.

Ἄτροφοι ἵπποι, strigosi, et viribus defecti, iii. 3. 4.

Αὖ, porro ii. 1. 13.

Αὐγὴ ἡλίου, lux solis iv. 7. 7.

Αὖθις, alio tempore i. 2. 23.
Αὔξεσθαι διὰ πολέμου, ii. 1. 28. propter res in bello gestas magnum, celebrem fieri.
Αὐτάρκης μὴ ἐστὶν, ii. 6. 2. non sufficit res familiaris sumtibus faciendis; ἐν ταῖς προσηκούσαις πράξεσι, iv. 7. 1. qui ad res gerendas scientiam, quæcunque viro honesto necessaria est, ipse sibi comparavit omnem, nec ab alio petere debet, cum usus est. Αὐταρκέστατα ζῆν ἀπ' ἐλαχίστων χρημάτων, vivere facillime, sine ægritudine et difficultate i. 2. 14.
Αὐτίκα, exempli gratia, iv. 7. 2: μάλα, subito i. 3. 11.
Αὐτόθεν, ex hoc ipso loco, ex ipsa urbe ii. 8. 1: protinus, statim, ex hoc ipso die §. 3: inde iii. 6. 12.
Αὐτοκράτορες, ii. 1. 21. juvenes, qui, cum ex ephebis excessere, liberius vivendi consecuti sunt potestatem, qui sui juris sunt.
Αὐτόματος, sua sponte, sine cura aliena iii. 12. 8: sine magistro iv. 2. 6. ἀπὸ ταὐτομάτου iv. 2. 2. 4.
Αὐτὸς, natura sua et sponte i. 2. 10: i. 3. 7. solus, ii. 6. 4: αὐτοὶ καθ' αὑτοὺς, soli, sine sociis, *syn.* μόνοι, iii. 5. 4. 11: αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ ὄψον, opsonium merum, sine pane iii. 14. 2. Αὐτὸς, dominus ædium, *opp.* supellectili iii. 8. 10: αὐτὴ, mater, *opp.* liberis ii. 2. 5. ὁ αὐτὸς *c. dat. v. n.* ii. 1. 5: iii. 5. 14. εἴρηκας αὐτὸ δι' ὅπερ iii. 10. 14. *not.* ἐκεῖνα τὰ αὐτὰ iv. 4. 6. *not.*
Αὐτὰ τὰ ἐναντία iv. 5. 7. *not.*
Αὐτοσχεδιάζειν, iii. 5. 21. de imperatoribus, qui munere hoc fungi volunt nulla rei militaris scientia imbuti.
Αὐχμηρὸς, squalidus ii. 1. 31.
Ἀφαιρεῖσθαι τὴν ὄψιν, visum adimere iv. 3. 14.
Ἀφανὴς, i. 1. 2. οὐκ ἀφανής ἐστι, *c. partic.*, manifestum est, eum, *etc.*
Ἀφανίζω, i. 2. 53. sepelio, humo.
Ἀφέλκω ἐπί τι, avello et pertraho ad iv. 5, 6.
Ἄφθονος, abundans, copiosus ii. 1. 9. ἄφθονα ἐπιτήδεια, cum vitæ necessitates copiose suppetunt: ἄφθονοι καρποὶ ii. 1. 28. Ἀφθόνως, copiose i. 2. 60: οἰκία ἀφθόνως κατεσκευασμένη, magnifice apparata iii. 11. 4.
Ἀφιέναι, dicitur, qui accusationem non persequitur, causam deponit ii. 9. 6: et judex, cum absolvit reum iv. 4. 4. ἀφίεσθαί τινος, omittere, negligere ii. 3. 18.
Ἀφομοιοῦν, pingendo repræsentare, iii. 10. 2. In libro de Re Equestri ix. 9. est similem efficere.
Ἀφορμὴ ἔργων, pecunia ad materiam operis suscipiendi emendam ii. 7. 11, 12: ἀφορμαὶ καλλίους εἰς τὸν βίον, præsidia ad vitam honeste agendam necessaria iii. 12. 4: copiæ iii. 5. 11.
Ἀφροδίσια, τὰ, καλῶν ἀπέχεσθαι i. 3. 8. Sic est φιλημάτων ὡραίων ἀφεκτέον Symposii iv. 26. πρὸς ἀφ. ἀσφαλῶς ἔχειν, i. 3. 14. τοιαῦτα ἀφροδ. Ibid. *not.* ἀφροδισίων ἡδοναὶ i. 4. 12. τοῖς τῶν ὡραίων ἀφροδισίοις ἡδόμενοι καρτερεῖν ii. 6. 22.
Ἀφροδισιάζειν, venerem exercere iv. 5. 9: πρὸς τοιαῦτα i. 3. 14. *not.*
Ἀφροσύνη, i. 4. 8. δι' ἀφροσύνην, casu, temere, *opp.* ei, quod sapienter et consilio fit.
Ἄφρων, insipiens, sensu et ratione carens ii. 3. 1. ἀφρονέστατα βοσκήματα iv. 5. 11.
Ἀχαριστία, animus ingratus ii. 2. 3. Ἀχάριστος *quid v. ibid.* §. 1.
Ἀχθεινὸς, molestus iv. 8. 1. Ἄχθεσθαι λόγῳ, oratione offendi iv. 8. 5.
Ἀχίτων, tunica carens *v. n.* i. 6. 2.
Ἀχρεῖος, sine usu i. 2. 54. *sed* ἀνωφελὴς, sine utilitate et fructu.
Ἄωρος, deformis i. 3. 14. oppon. ὡραῖος.

B

Βαδίζειν ὁδὸν, *sc.* ἐπὶ *s.* εἰς, via incedere ii. 1. 11.
Βαλαντιοτομεῖν, crumenas incidere i. 2. 62.
Βάρος, animi ægritudo, quod animum excruciat ii. 7. 1.
Βαρὺς, gravis, minime saluber, *de loco inprimis* propter pestilentes et noxios vapores iii. 6. 12. *not.*
Βασίλεια, *quid v.* iv. 6. 12.
Βασιλεὺς, ὁ, Rex Persarum iii. 5. 26.
Βδελυγμία, fastidium, tædium, iii. 11. 13.
Βῆμα, suggestus iii. 6. 1.
Βία, vis, *quid v.* i. 2. 44.
Βιάζεσθαι, cogere, vim adhibere, *opp.* συμπείθειν ii. 4. 6: *v. n.* iv. 4. 21. βιασθέντες passive i. 2. 10.
Βίαιος, violentus, qui vi, sine suadendi gratia, aliquid conatur consequi i. 2. 10.
Βίος, iii. 11. 4. pro re familiari, victu. de victu bestiarum §. 6.
Βλὰξ, βλακώτατος, iii. 13. 4. mollissimus, s. negligentissimus. *not.* βλακωτέρους, ignaro animo iv. 2. 40.
Βλέπειν, iii. 8. 9. spectare, τὸ φιλοφρόνως, vultus blandus, ἐχθρῶς, truculentus iii. 10. 4.
Βλέφαρα, palpebræ i. 4. 6: βλεφαρίδες, ci-

lia, pili palpebrarum *ibid. sed* ὀφρῦς, supercilia.

Βοηθεῖν τὰ δίκαια, in rebus honestis opem ferre ii. 6. 25.

Βοσκήματα, pecora, *animalia quæ pascuntur* i. 5. 2: ii. 1. 28: iv. 5. 11.

Βουκόλος, *syn.* βοῶν ἀγέλης νομεὺς, i. 2. 32.

Βουλεύειν, senatorem esse i. 1. 18: i. 2. 35. ὅσου χρόνου οὐκ ἔξεστι ii. 3. 5. *not.*

Βουλευτικὸς ὅρκος, juramentum, quod senator et ἐπιστάτης præstat i. 1. 18.

Βουλόμενος, ὁ, quivis, quilibet i. 6. 13: iii. 6. 11. *seq. inf. pro* ὅπως ut i. 6. 1: ii. 6. 38: iii. 6. 11: 8. 1. εἰ δὲ βούλει iii. 5. 11. *not.* continuat orationem, licetque Latine interpretari *porro*. Plato Protagoræ p. 106. post exempla filiorum Periclis posita pergit: εἰ δὲ βούλει, Κλεινίαν τὸν Ἀλκιβιάδου τουτονὶ νεώτερον ἀδελφὸν ἐπιτροπεύων ὁ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ Περικλῆς et cet.

Βωμοὶ κοινοὶ τῆς πόλεως i. 1. 2.

Γ

Γὰρ, videlicet *v. n.* i. 1. 6: *refertur ad sententiam eleganter omissam* i. 4. 9: ii. 3. 6: 6. 7. 15: 7. 14: iii. 10. 2: 3. 2: iv. 4. 21: *inprimis* in responsionibus i. 3. 10: iii. 5. 11: *et servit interrogationi* iv. 4. 6. alioquin i. 3. 3. τί γάρ; quid igitur? *servit quæstioni ita ut ad anteced. quæstionem referatur* ii. 6. 2, 3. οὐ γὰρ *v.* ii. 3. 16.

Γαστὴρ, ventriculus i. 3. 6: edendi cupido i. 5. 1: γαστρὸς ἐγκρατέστατος, in cibo potuque temperantissimus, i. 2. 1: γαστρὶ δελεάζεσθαι, ii. 1. 4. de avibus aliisque bestiis, quæ vescendi cupiditate ad escam ductæ capiuntur: γαστρὶ χαρίζεσθαι *ib.* §. 2. ventri obsequium præstare.

Γε, certe: εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ νῦν γε, si minus ante cogitavi, at certe nunc *etc.* iii. 3. 7.

Γελωτοποιεῖν, scurram agere iii. 9. 9.

Γεραίτεροι, seniores ii. 1. 33.

Γεραρὸς, iii. 1. 4. venerandus, augustus.

Γερουσία, Senatus iv. 4. 16.

Γεωργικὸς, agriculturæ peritus i. 1. 7: iii. 3. 9.

Γηράσαι, iii. 12. 18.

Γιγνόμενα, τὰ, ἐν ἀγρῷ ii. 9. 4. fructus agri et pecoris.

Γιγνώσκειν, censere i. 2. 19.

Γναφεὺς, fullo iii. 7. 6: Attice κναφεὺς, *vid. Gregor. de Dial.* p. 68.

Γνώμη, prudentia, consilium, *opp.* τύχη, casus i. 4. 4. γνῶμαι sententiæ ii. 1. 34. ὡς γνώμης εἶχον περὶ ἐμοῦ, qud de me sentirent, iv. 8. 7.

Γνωμονικὸς ἀνὴρ, iv. 2. 10. vir magni judicii, s. peritus, doctus. si lectio vera est.

Γνώμων, i. 4. 5. judex, arbiter.

Γνώριμοι, ii. 3. 1. 11: ii. 10. 2. discipuli, familiares.

Γόμφιοι, dentes molares i. 4. 6.

Γοῦν *pro* γὰρ i. 6. 2: iii. 1. 10: iii. 10. 1: iv. 3. 10. sane, vero ii. 1. 1.

Γράμματα, litterarum figuræ et potestates iv. 2. 10. inscriptiones, tituli iv. 2. 24. scripta, libri iv. 2. 1. 8.

Γραμματικὸς, qui litterarum figuras potest scribere et legere iv. 2. 20.

Γράφειν νόμον, jubere legem, *de populo*, i. 2. 45: γράφεσθαί τινα, accusare aliquem i. 1. 1. de causa publica dicitur.

Γραφὴ κατά τινος, dica, libellus accusationis i. 1. 1: γραφὴν φεύγειν ὑπό τινος accusari iv. 4. 4: γραφὴν γράφεσθαί τινα, accusare iv. 8. 4. γραφὴ dicitur de causa publica, δίκη de publica et privata.

Γυμναστὴς, ii. 1. 20. lanista, magister vel publicus vel privatus exercitiorum, quibus adolescentes continebantur. *vid. longam de gymnaste disputat. apud Perizon. ad Ælian. V. H. II. 6. Ern.*

Γυμνοπαιδιαὶ ludi puerorum nudorum *v. n.* i. 2. 61.

Δ

Δαιμονᾶν, furere i. 1. 9.

Δαιμόνιον *est, auctore Aristotele Rhet. II.* 23. οὐδὲν ἀλλ' ἢ θεὸς ἢ θεοῦ ἔργον. *Hinc est* deus vel genius i. 1. 1: i. 4. 10: iv. 3. 14, 15: i. 2. 4: iv. 8. 1. 5. Res divina, *seu* physica, *s.* naturalis i. 1. 12: divinum, a deo profectum, quod fit vi divina i. 1. 9: providentia divina i. 4. 2: impedimentum divinitus objectum i. 3. 5.

Δαιμόνιε, i. 2. 58. est vox compellantis, et tam blandientis quidem quam irascentis.

Δαμάζειν, domare iv. 1. 3.

Δανείζω, mutuum do. δανείζομαι, mutuum sumo ii. 7. 2.

Δαπανηρὸς, sumtuosus ii. 6. 2.

Δαψιλῶς ζῆν, opipare, laute vivere ii. 7. 6.

Δαὶ *servit interrogationi* ii. 1. 26: ii. 9. 2: iii. 9. 13: *pro* γὰρ, iii. 6. 14.

Δεῖν τινος, requirere aliquid iv. 2. 10. δεῖ μοί τινος, egeo re ii. 6. 29: ὀλίγου δεῖν, prope iii. 10. 13: τὰ δέοντα πράττειν φίλῳ, officium præstare, prodesse amicis ii. 6. 1.

Δυδίσσομαι, i. 2. 58. timeo.
Δεικνύειν, iii. 5. 21. ostendere, docere.
Δεινός τι, qui in aliqua re est multus, aut excellit i. 2. 46: δεινότατον ἑαυτοῦ εἶναι se ipsum in re aliqua superare *ibid.* Herodoto est familiare ἀμείνων αὐτὸς ἑαυτοῦ. δεινὸν ἂν εἴη, indignum, mirum id esset iv. 2. 14: δεινὸς συνάγειν εἰς κηδείαν, aptus ad affinitatem conciliandam ii. 6. 36. Δεινὸς, timendus i. 1. 14: vim animum commovendi et terrendi habens iv. 6. 10, 11: periculosus, i. 3. 12, 13: τὰ δεινὰ, pericula iii. 9. 1.
Δειπνίζειν τινα, cœna aliquem excipere, in cœna apponere aliquid alicui *cum accusat. rei* i. 3. 7.
Δελεάζεσθαι *vid.* γαστήρ.
Δενδροκοπεῖν, arbores cædere ii. 1. 13.
Δέομαι, iv. 2. 11. expeto, exopto, ut scientiam alicujus artis, precor iv. 4. 4.
Δεσπόται οἴκων ii. 1. 23. dominus familiæ, οἰκοδεσπότης brevius dictus.
Δέχεσθαι, appetere i. 2. 4.
Δὴ, 1) *pro* scilicet ii. 1. 21. 2) igitur, i. 2. 12. 31. 41: ii. 5. 2: iii. 8. 2: *servit repetitioni*, i. 2. 56. 58. 3) εἰ δὲ δὴ, si vero, i. 5. 1: ii. 6. 20: iii. 5. 11. Τί δήποτε, quid tandem i. 1. 1: iii. 2. 2. Δήπου, nimirum, vero, sane i. 2. 41: iii. 3. 9. *etc.* Οὐ δῆτα, nullo modo ii. 2. 9: 6. 1. 16: iv. 2. 15.
Δήλια, τὰ, solemnia, quorum causa Θεωρίαν Athenienses in insulam Delum mittebant, unde illi ipsi Θεωροὶ etiam Δηλιασταὶ nominabantur iv. 8. 2.
Δῆλος, *c. partic.* manifestum est, eum, *etc.* i. 1. 2: iii. 3. 10. *sed seq.* ὅτι, iv. 2. 21.
Δηλοῦν, ἐδήλωσε, res declaravit, *v. n.* i. 2. 32.
Δημηγορία, concio, oratio in concione iv. 2. 3.
Δημηγορεῖν, concionari iii. 6. 1.
Δημηγορικὸς, verba faciendi coram populo peritus i. 2. 48. δημηγόροι ii. 6. 15. sunt oratores.
Δημιουργὸς, opifex i. 4. 7.
Δημοκρατία *quid v.* iv. 6. 12.
Δημόσιος, publicus. τῶν δημοσίων ἐπιμέλεσθαι, curare res civitatis ii. 8. 4: δημοσίᾳ, publice, instituto et auctoritate civitatis iii. 12. 5: δημοσίᾳ ἀποθνήσκειν, supplicio publice affectum mori iv. 8. 2.
Δημότης, plebeius i. 2. 58. δημοτικὸς, popularis, facilis i. 2. 60.
Δῃοῦν, vastare iii. 5. 4.
Διὰ χρόνου, *sc.* πολλοῦ, longo ex intervallo temporis ii. 8. 1: iv. 4. 5: δι' ἑαυτῶν, suo ipsorum nutu et arbitrio i. 2. 14. αἱ διὰ τοῦ σώματος ἡδοναὶ, corporis voluptatos i. 5. 6: ii. 6. 5: iv. 5. 3. vide in ἡδονή. *Intelligitur in* τὰ τοιαῦτα, itaque ii. 5. 5.
Διαβάλλειν, criminari i. 2. 31: invisum reddere ii. 6. 34.
Διαβιώσκειν, semper et continuo vivere ii. 1. 23.
Διαγγέλλειν, ii. 6. 36. ultro citroque nunciare.
Διάγειν, vivere i. 3. 5: iii. 13. §. 2.
Διαγίγνομαι. διαγεγένηται ποιῶν, semper fecit iv. 8. 4.
Διαγιγνώσκω, discerno iv. 1. 5.
Διαγράμματα, iv. 7. 3. theoremata et problemata lineis variis invicem intercursantibus describenda et demonstranda. Ita præter figuras geometricas etiam figuræ statuariorum et pictorum dicuntur διαγράμματα a Platone Reipubl. vii. p. 158. ed. Bipont.
Διαγωνίζεσθαί τινι, iii. 9. 2.
Διάδηλος, perspicuus iv. 4. 1.
Διαδύομαι, pervado ii. 6. 22.
Διαθρυλλοῦμαι, celebror i. 1. 2. frequentor sermone i. 2. 37.
Διαθρύπτειν, i. 2. 24, 25. *not.* διὰ τὸν πλοῦτον, ob divitias emollire deliciis iv. 2. 35.
Διαζώννυμι, veluti cingulo divido iii. 5. 25.
Δίαιτα, modus vivendi in cibo, vestitu, ædificiis, famulitio, etc. i. 2. 5: i. 3. 3: victus i. 6. 5: victus habitusque ii. 1. 15.
Διαιτᾶσθαι, degere, vivere i. 6. 2: ii. 3. 2: κοσμίως, temperanter et modice vivere iii. 14. 7.
Διαιτήματα σπανιώτερά τε καὶ πολυτελέστερα, rara et quæ parvi sumi nequeunt opsonia, i. 6. 5.
Διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους, *etc.* eandem eorum inter se esse, quam furiosorum, rationem: i. 1. 13. comparatum esse ii. 3. 18: εὐαρεστοτέρως τῷ ἄρχοντι, magis dicto audientem esse imperatori iii. 5. 5: ἀγροικοτέρως τὴν ψυχὴν, animo rusticiore præditum esse iii. 13. 1.
Διάκονος, servus mediastinus i. 5. 2.
Διακρίνειν, dijudicare i. 1. 9.
Διαλαμβάνεσθαι, διειλημμένοι τὸ βάρος, thoraces dispartiti per totam suam molem pondus suum, dum corpori applicantur, ne gravetur homo iii. 10. 13.
Διαλανθάνειν θεοὺς, diis esse et manere occultum i. 4. 19.
Διαλέγειν, discernere iv. 5. 11. διαλέγεσθαι *quid v. ibid.* 12.
Διαλεκτικὸς, *syn.* διαλέγεσθαι δυνατὸς, de rep. deliberandi peritus iv. 5. 12.
Διαλογιζόμενοι περὶ αὐτῶν ἐπισκοπῶμεν iii. 5. 1

Διαμάχεσθαι, iii. 9. 2.

Διαμένειν, permanere, iii. 5. 12.

Διαμεμνῆσθαι, i. 4. 13. memoria servare. *ὁπόσα ἂν διαμνημονεύσω*, i. 3. 1.

Διανοεῖσθαι, in animum inducere iii. 6. 2. *τὸ διαν.* *die denkkraft*, iii. 12. 6. quod est *ἡ διάνοια* iv. 8. 1. *διανοεῖσθαι χεῖρον* sic est iv. 8. 5. *Διάνοια* Apol. 2. est animus philosophia excultus, *denkungsart.*

Διανύτειν, perficere ii. 4. 7.

Διαπονεῖσθαι τοιαῦτα, ejusmodi labores exantlare ii. 1. 33. *ταῦτα δ.* de Re Equestri v. 10. cum cura et labore perficere vel exsequi: *τὰ νόμιμα δια.* de Republ. Laced. x. 7. quod ibidem est *τὰ νόμ. ἐκτελεῖν.* Cf. Œconom. vii. 32. Agesilai xi. 7.

Διαπράττεσθαι, *active* ii. 3. 13. perficere ii. 9. 7.

Διαπρεπὴς ἐπ' ἀγαθοῖς ii. 1. 28.

Διάπυρος λίθος, lapis ignitus, candens iv. 7. 7.

Διαρκέστατα ἐς τὸ γῆρας, ut nihil desit ii. 8. 6.

Διασαφηνίζω, clare et distincte trado, doceo iii. 1. 11.

Διασιωπᾷν, iii. 6. 4. iv. 1. 10. *not.*

Διασκοπεῖν τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα, iv. 8. 4. quærens et distinguens quid justum injustumque sit.

Διατείνεσθαι, intendere animum ad aliquid iii. 7. 9: *διατειναμένους παντὶ τρόπῳ*, omni modo contendere, iv. 2. 22.

Διατελῶ νομίζων, semper statuo i. 6. 9: *c. adject. sensu participii* i. 6. 2.

Διατίθεμαι, utor i. 6. 13: *sed vide not.* *τὴν θυγατέρα ὅπως ἂν σὺ βούλῃ* Cyrop. v. 2. 3. Galli *disposer de quelqu'un* dicunt; afficior, *in malam partem*, iii. 13. 6: iv. 2. 40. instituere ii. 1. 27. *πῶς οἴει σε διατεθῆναι ἄν*, quomodo putas te affectum discessurum fuisse? *αἰσχρῶς τὸ σῶμα*, utor corpore turpiter affecto i. 5. 5: *ἔριν*, ii. 6. 23. moderari, componere.

Διατιθέναι τινὰ, opinione imbuere aliquem i. 2. 52: i. 6. 3: iv. 2. 40.

Διατρέφειν, plane alere, ita ut nihil desideretur iii. 6. 13.

Διατρέχειν τὰ ἡδέα, percurrere, h. e. cupide frui, uti ii. 1. 31.

Διατρίβειν μετά τινος, iv. 1. 1. esse cum aliquo.

Διατριβὴν δουλοπρεπῆ τινι παρασκευάζειν Apol, 30. erudire et educare ad negotium vel artem servorum conditionem decentem, scilicet coriariam. Quod opprobrium auctor Apologiæ Anyto objicientem faciens Socratem coram judicibus, vereor ne merito inhumanus, incivilis et ineptus habeatur. Debebat enim vir sapiens ita plebem in se Atticam omnem concitare, injuriam faciens necessario reipublicæ hominum generi, quamquam ad consilium publicum et judicia publica obeunda non satis idoneo.

Διαφαίνειν διὰ, elucere per iii. 10. 5.

Διαφέρειν τινὸς ἐπὶ σοφίᾳ, prudentia excellere alicui iv. 2. 1: *τινι*, aliqua re præstare iii. 9. 1: *διαφέρει ἤ*, iii. 7. 7: *not.* iii. 11. 14. *Διαφέρεσθαί τινι*, inimicum esse, dissidere ii. 3. 1: ii. 9. 8: iii. 5. 16. *Διαφερόντως*, aliter iii. 8. 5.

Διαφεύγειν τὰ δεινὰ, periculum effugere iii. 12. 4.

Διαφθείρω. διεφθαρμένος, natura corruptus, natura proclivis ad pravas cupiditates i. 2. 25.

Διάφορον, id de quo dissentitur, caussa dissidii; item, differentia, discrimen ii. 3. 5. *διάφορος οὐδὲν ἄλλων*, nulla re excellens aliis iv. 15.

Διαχρᾶσθαι ἑαυτὸν, se interficere iv. 2. 17.

Διαχῦσαι ἀέρα, diffudisse iv. 3. 8.

Διαψεύδομαι. διεψευσμένοι τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως, qui in æstimandis suis viribus aberrant a vero iv. 2. 27.

Διδασκαλία χοροῦ v. n. iii. 4. 4.

Διδάσκαλος pro χοροδιδάσκαλος iii. 5. 18.

Διδάσκεσθαι, addiscere, accipere ab aliquo doctrinam i. 2. 20: *σκυτέα τινὰ*, aliquem erudiendum curare in arte sutoris iv. 4. 5.

Διδακτὸς, doctrina acquisitus iii. 9. 1.

Διδόναι, optionem dare i. 2. 16: *κακόν τινι*, lædere, malo afficere ii. 2. 7. copiam facere, *ἃ ἔδωκαν οἱ θεοὶ μαθοῦσι διακρίνειν ἀνθρώποις* i. 1. 9. *ἃ μαθόντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ θεοὶ ibid.*

Διέλκω, diduco iii. 10. 7.

Διεξιέναι λόγῳ, oratione persequi, disserero de al. iv. 6. 15.

Διέρχεσθαι, percurrere, perlegere i. 6. 14: præterire iv. 3. 8.

Διηγέομαι ii. 1. 29.

Διίχω, disto ii. 3. 19.

Διθύραμβος, carminis genus in honorem Bacchi i. 4. 3.

Δικάζειν δίκας, jus dicere, actionem dare iii. 5. 20: ii. 2. 13: *δικάζεσθαι δίκας ἀλλήλοις*, sibi invicem lites movere iii. 5. 16. *δικαζόμενοι* i. 2. 51. qui litibus vexantur.

Δίκαιος, justus, qui nemini nocet et prodest aliis i. 6. 11, 12. iv. 8. 11: *quid vid.* iv. 6. 6: *ἵππος*, equus idoneus ad ea, quæ ab equo præstari debent iv. 4, 5. *δίκαια* iii. 5. 12. jura. *Δικαίως*, recte, merito ii. 1. 7.

Δικανικὸς, qui in judiciis versari potest, foro aptus, caussidicus i. 2. 48.

Δικαστιτὸς, juris dicundi peritus ii. 6. 28.

Δίκη, causa forensis sive privata sive publica: δίκη δημοσία ii. 9. 5. est γραφὴ, causa publica: εἰς δίκας ἄγειν, in jus vocare ii. 9. 1: δίκην εἰπεῖν, causam dicere, se defendere iv. 8. 1. ὑπέχειν, pœnas dare ii. 1. 8. εἰς δίκην καλεῖσθαι Ap. 1. *not.*

Διοικέω σῶμα καλῶς iv. 5. 10. valetudini et robori corporis servio. τὴν παίδευσιν ii. 1. 34. digerere oratione et describere: *not.*

Διοίκησις χρημάτων iv. 6. 14. administratio rei pecuniariæ vel redituum.

Διομολογεῖσθαι, i. 2. 57. ἐπεὶ διωμολογήσατο cum inter disputantes hoc constitisset. Plato Gorgiæ 56 sect. ἃ πρὸς τούσδε ἔλεγον, διομολόγησαί μοι, εἰ ἄρα σοι ἔδοξα τό τε ἀληθῆ λέγειν.

Διορίζειν, distinguere iii. 9. 4. Διορίζεσθαι, definire iv. 2. 16: iv. 6. 1: iv. 8. 11.

Διότι, eo quod ii. 1. 15: quamobrem iii. 6. 12.

Δίχα ψηφίζεσθαι, diversa decernere iv. 4. 8.

Διχογνωμονέω, dissentio ii. 6. 21.

Δίψος, sitis i. 4. 13.

Διώκειν, studiose sectari aliquem iv. 4. 24. Θανάτου capitali crimine accusare, Apol. 21. in Hellenicis vii. 3. 6. est διώκειν περὶ Θανάτου.

Δοκῶ, τὰ δοκοῦντα τοῖς ἀνθρώποις, quæ omnes concedunt, vera esse putant iv. 9. *ult.* Δοκεῖ μοι, statuo, *seq. accus. et infinit.* iv. 3. 10. δοκῶ μοι ὑπομένειν ποιῆσαι ii. 7. 1. ubi Steph. ὑπομενεῖν malebat fere ut κᾂν δοκῶ μοι τὸν κίνδυνον ὑπομεῖναι i. 3. 10. ἰσχυρὸν, μὴ ὄντα, δοκεῖν i. 7. 4. simulare, προσποιεῖσθαι, ut ad h. l. docuit Valckenair et ad Eurip. Hippol. 462.

Δοκιμάζειν, laudare i. 2. 4: judicare, sententiam ferre i. 4. 1: probare i. 2. 42: explorare, examinare ii. 6. 1: δεδοκιμασμένοι, cogniti, perspecti iii. 5. 20.

Δοκιμασία ἀρχόντων *v. n.* ii. 2. 13.

Δόξα, opinio i. 4. 16. τοὺς Θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις δόξαν ἐμφῦσαι ὡς ἱκανοί εἰσιν εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν. Ita Thucydides v. 105. ἡγούμεθα γὰρ τό τε Θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειον τε σαφῶς διαπαντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας οὗ ἂν κρατῇ, ἄρχειν. Sed Apol. 9. δόξαν ἔχω περὶ ἐμαυτοῦ Xenophonteum esse non videtur, qui dixisset γνώμην. existimatio iv. 8. 10: αἰσχρὰ, infamia iii. 12. 2.

Δοξάζειν, statuere, opinari i. 1. 13: iii. 9. 6.

Δουλοπρεπὴς, servilis, *opp.* ἐλευθερίῳ ii. 8. 4.

Δραπετεύω, fugio, *de servis* ii. 1. 16.

Δριμὺς, acris, *de cibis et potionibus* i. 4. 5.

Δύναμις, facultas iii. 7. 3: copiæ iii. 5. 11.

Δυνατὸν εἶναι, periphrasis τοῦ δύνασθαι i. 4. 16: iii. 6. 2: δυνατὸς σώματι, robustus, labori ferendo aptus ii. 1. 28: peritus rei cujuscunque iii. 7. 1: δυνατὸς κολακεύειν, assentator i. 2. 24.

Δύο τῶν νέων, *pro* δύο νέους ii. 1. 1.

Δυσάνεκτος, intolerandus, gravissimus ii. 2. 8.

Δυσαπότρεπτος, qui difficulter potest avocari iv. 1. 4.

Δυσαρέσκησις pro δυσαρέστησις est in Cælii Aureliani M. Chron. 5. 10.

Δυσάρεστος, morosus, fastidiosus iii. 13. 3.

Δυσκάθεκτος, effrenis, *de equo* iv. 1. 3: qui vix in officio contineri potest. *de homine* §. 4.

Δυσκατέργαστος, difficilis factu iv. 2. 7.

Δυσκολαίνειν, morosum esse ii. 2. 8.

Δυσκολία, morositas iii. 12. 6.

Δυσμαθὴς, ad discendum ineptus iv. 8. 8.

Δυσμενὴς, malevolus, qui odit ii. 6. 21. Δυσμενῶς ἔχειν τινὶ, odisse iii. 5. 2.

Δυσξύμβολος, homo difficilis: non accommodatus familiaritatibus, amicitiis, congressibus, pactis, *etc.* ii. 6. 3.

Δυσξύνετος, obscurus, qui non facile intelligi potest iv. 7. 3.

Δυσπειθὴς, contumax iv. 1. 3.

Δυσχερὴς, tæter, odore nares offendens, *de excrementis alvi* i. 4. 6.

Δυσωπεῖσθαι, timidum esse ii. 1. 4. *de feris aliquid fraudis et periculi subesse suspicantibus.*

E

'Εὰν *pro* ἂν, ὃς ἐὰν, quicunque iii. 10. 12. *not.* pro num iv. 4. 12. *not.* τόδε δὲ σκόπει ἐὰν ἄρα καί σοι ἀρέσκῃ Platonis Cratylus sect. 17. ut ex Codice Gudiano, ubi vulgo ἀρέσῃ male editum legitur.

'Εαυτοῦ *pro* σαυτοῦ ii. 6. 35.

'Εγγύθεν, e propinquo ii. 2. 12. αἱ ἐγγυτάτω ἡδοναὶ voluptates maxime obviæ iv. 5. 10.

'Εγκαρτερεῖν, se coërcere, sustinere ii. 6. 22.

'Εγκράτεια, temperantia, *quid v.* i. 5. 1: iv. 5. 9: πρὸς ἐπιθυμίαν βρωτοῦ, abstinentia in cibo appetendo ii. 1. 1. *not.* Vide in καρτερικός.

'Εγκρατὴς, *quis vid.* iv. 8. 11.

'Εγχειρεῖν τινι, aggredi ii. 3. 14.

'Εθέλειν, solere iii. 12. 8: μᾶλλον, malle

iii. 4. 5. εἴποτε κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον ἐλθεῖν ἐθελήσειε i. 3. 6. cum libuisset illi ire vocato ad cœnam.

Ἐθελοντὴς, sua sponte ii. 1. 3.

Ἐθίζειν, assuefacere, *seq. inf.* ii. 1. 28.

Ἔθω, τὰ εἰωθότα, quæ fieri solent iv. 4. 4.

Εἰ, quia iv. 3. 12 : *inprimis post* θαυμάζω *ponitur in re certa pro* ὅτι i. 1. 17 : i. 2. 13 : iii. 5. 13 : iii. 6. 18 : iii. 7. 8 : num iii. 13. 6. εἴγε, si quidem, quandoquidem, *in re certa*, iii. 4. 2 : iii. 6. 13 : iii. 10. 10 : iv. 3. 12 : εἴθε, utinam, *c. imperf.* i. 2. 46. εἴτε — εἴτε, num — an ii. 1. 21 : *post aliquot* εἴτε *sequitur in membro ultimo* εἰ δὲ καὶ ii. 1. 28 : εἰ μὴ, *c. indic. fut.* i. 2. 52.

Εἶδος, forma corporis iii. 10. 7. 8.

Εἴδωλον, simulacrum i. 4. 4.

Εἰκάζειν, conjecturam facere. *opp.* εἰδέναι iii. 6. 11. εἰκασία τῶν ὁρωμένων, scientia vel ars efformandæ speciei rerum sub oculos cadentium iii. 10. 1.

Εἴκειν. ἔοικε γιγνομένοις, videntur fieri iv. 3. 8 : ἐοίκασι, *seq. inf.* videntur *ibid.* §. 12 : ἔοικας οἰομένῳ, videris existimare i. 6. 10.

Εἰκὸς, probabile i. 2. 26 : par est, naturale est ii. 1. 2. εἰκότως, jure i. 2. 28.

Εἰλικρινὴς, sincerus, verus, germanus, ii. 2. 3.

Εἰμὶ ὁ σώζων, *pro* σώζω ii. 7. 14.

Εἰπεῖν τινά τι, alicui quid dicere ii. 2. 8.

Εἱρκταὶ, septa loca, gynæcea, *partes ædium eæ, ubi mulieres sunt inclusæ et adversus adulteros custodiuntur* ii. 1. 5. *Idem nomen occurrit Xen. Hist. Gr.* iv. 7. 7. sed alia notione. *Zeune.*

Εἷς *pro* τὶς iii. 3. 12 : *intelligitur* i. 2. 31.

Εἰς *pro* ἐν iv. 2. 1 : εἰς τὸν ἐνιαυτὸν, in annum iii. 6. 13 : εἰς τὸν πάντα βίον, per omnem vitam i. 2. 8 : εἰς βαρβάρους ἀποφέρεσθαι, in terram barbarorum deferri iv. 2. 33 : εἰς ἀνθρώπους ἐξιέναι in publicum prodire i. 1. 14.

Εἰσηγεῖσθαι, suadere ii. 7. 10.

Εἰσφέρειν καινὰ δαιμόνια, novos deos inducere i. 1. 1 : docere aliquid novi *ibid.*

Εἶτα, 1) tum, quo facto iv. 2. 13 : iv. 5. 3. 2) *servit interrogationi, quæ ex quadam indignatione profertur*, siccine, itane i. 2. 26 : ii. 2. 13 : ii. 7. 6 : iii. 6. 15 : εἶτα οὐ, quidni ergo ? ii. 7. 13.

Ἐκ παλαιοῦ, antiquitus, iii. 5. 8 : ἐκ παντὸς τρόπου, omni ratione, omnino iv. 5. 11 : ἐξ ἑτοίμου, facile ii. 6. 16 : τὰ ἐκ τῆς χώρας iii. 6. 11. 13 : οἱ ἐκ τῆς ἐχομένης ἠπείρου, qui incolunt terram continentem finitimam iii. 5. 10.

Ἑκάτερος, uterque iii. 4. 7 : iv. 3. 9.

Ἐκκυλισθέντες εἰς ἔρωτας i. 2. 22. *not.*

Ἐκμιμοῦμαι, imitor iii. 10. 1.

Ἐκπληροῦν τὰ συμφέροντα, quicquid utile est, comparare, afferre ii. 2. 5. τὰ ἐνδεῶς ἔχοντα iii. 6. 5. 14.

Ἐκπλήττειν, dicitur homines, quod, specie aliqua voluptatis aut cujuscunque boni objecta, vehementer perturbat, consternat, *etc.* iv. 5. 6.

Ἐκπολιορκεῖν, expugnare i. 6. 9.

Ἐκπονεῖν, laborando cibum digerere et conficere, *das essen ausarbeiten* i. 2. 4.

Ἐκφέρειν, efferre mortuum ex ædibus ad sepulcrum i. 2. 53.

Ἐλαττοῦσθαι ἐπί τινι, ob aliquem damno affici, alicujus interitum damno sibi esse putare, ii. 4. 3.

Ἐλαύνειν, equo vehi, equitare iii. 3. 1 : ἐλαύνεται εἰς τὰ ἐπικίνδυνα φέρεσθαι, præceps in periculum ruit ii. 1. 5.

Ἐλαφρὰ ἡλικία, ætas agilis iii. 5. 27.

Ἐλέγχειν, arguere, erroris convincere i. 4. 1 : i. 2. 47 : iii. 8. 1 : γελοῖόν τινα, deprehendere aliquem ridiculum i. 7. 2 : ψευδόμενόν τινα, mendacii convincere iv. 8. 1.

Ἑλέσθαι μᾶλλον, præferre i. 2. 16. ἑλόντι παρανοίας i. 2. 49. amentiæ convincenti : ἑλέσθαι eligere i. 5. 1. ἑλέσθαι τι ἀντὶ, præferre ii. 1. 13.

Ἐλευθέριος, liberalis, a lucro alienus ii. 3. 16 : φύσει, ingenio liberali : ἐλευθέριον ζῆν, ita vivere, ut ingenuum et liberalem hominem decet i. 6. 3.

Ἕλκειν, trahere, invitum et reluctantem abstrahere iii. 6. 1.

Ἐλλείπειν, intermittere iv. 3. 17 : ἑαυτῷ πολλὰ ὧν βούλεται ii. 1. 8. sibi denegare. πᾶν τὸ ἐλλεῖπον τῷ φίλῳ ii. 4. 6. μηδὲν ἐλλείποντα iv. 3. 17. ἐλλείπομαι εὖ ποιῶν τοὺς εὐεργετοῦντας, vincor ab aliis benefaciendo ii. 6. 5.

Ἐμβάλλειν εἰς, irruptionem facere iii. 5. 4 : ἀμέλειαν, negligentiam afferre 5.

Ἐμβλέπουσα χαρίζοιο iii. 10. 10.

Ἐμμένειν τοῖς νόμοις iv. 4. 4. leges observare.

Ἐμπίμπλασθαι i. 3. 6. cibo se replere.

Ἐμποδίζειν, scrupulum injicere, impedimento esse quo minus assensus fiat iv. 3. 9.

Ἔμπορος iii. 7. 6. mercator, qui merces importat. Cf. ad Cyrop. iv. 5. 42.

Ἐμφανίζειν, indicare, significare iv. 3. 4.

Ἐμφανὴς iii. 8. 10. conspicuus. εἰς τοὐμφανὲς ἰέναι, conspiciendum se præbere iv. 3. 13.

Ἔμφρων, mente præditus i. 4. 4.

Ἐμφύειν, indere i. 4. 6. 13. 16.

Ἔμφυτος, natura insitus iii. 7. 5.

Ἐν, ad, prope, *de loco* iii. 5. 4 : ἐν τούτῳ,

interim ii. 1. 27: ἐν τούτοις, de his rebus ii. 7. 1: ἔν τινι λέγειν, apud al. verba facere iii. 7. 5: τὰ ἐν ἀνθρώποις, res humanæ iii. 6. 2: ἐν βαρβάροις, apud barbaros *ibid.* ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τρέφεσθαι, iisdem legibus educari iii. 9. 1: ἐν τόξοις ἀγωνίζεσθαι, arcubus depugnare iii. 9. 2.

Ἐναντίος, contrarius *c. gen. et dat.* iii. 12. 7. ἐναντίον τινὸς, coram al. ii. 5. 1.

Ἐναρίθμιος, qui aliquo numero est i. 2. 58.

Ἐναύω πῦρ, incendo, ii. 2. 22.

Ἐνδεῖ παντὸς, ii. 3. 5. non parum aut multum, sed omne et totum abest. *not.*

Ἐνδεὴς, qui perfectam rei scientiam non accepit a magistro, iii. 1. 11: ἐνδεὴς τούτου γίγνομαι, hujus rei penuria premor iii. 6. 13.

Ἐνδεῶς ἔχειν, indigum, inopem esse iii. 6. 5.

Ἐνδέχεται, fieri potest i. 2. 23: iv. 7. 9: ἐνδεχόμενα, quæ fieri possunt iii. 9. 4.

Ἐνδιαιτᾶσθαι, inhabitare iii. 8. 8.

Ἔνδον, domi iii. 11. 18.

Ἐνεδρεύειν ποτῷ τὰ ζῶα, potus cupiditate circumvenire feras ii. 1. 4.

Ἔνειμι, ὡς ἔνι, *syn.* ὡς οἷόν τε, quantum potest iii. 8. 4.

Ἐνεργάζεσθαι, indere i. 4. 5: iii. 10. 6: afferre, efficere ii. 1. 20: τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις, efficere ut cives pareant legibus iv. 4. 15.

Ἐνεργὸς, vim agendi habens i. 4. 4: εἶναι, occupari ii. 7. 9.

Ἐνεργῶς, strenue, impigre iii. 4. 11.

Ἐνθυμεῖσθαί τι, considerare iv. 5. 9: *c. gen.* i. 1. 17: ii. 1. 34.

Ἔνοχος τῇ γραφῇ i. 2. 64.

Ἐνταῦθα, hic, in hoc genere iii. 4. 11: τοῦ οὐρανοῦ, in ea cœli parte iv. 3. 8; ἐνταυθοῖ, hic iv. 2. 13.

Ἐντείνειν, intendere iii. 10. 7.

Ἐντυγχάνειν τινὶ, incidere in al. iii. 2. 1.

Ἐξαιρεῖν, excipere, ex numero aliorum ejicere i. 4. 15.

Ἐξαναγκάζω πληγαῖς ἀργίαν, medeor ignaviæ violentis remediis ii. 1. 16.

Ἐξαπίνης, repente, *opp.* κατὰ μικρὸν, paulatim iv. 3. 9.

Ἐξαρκεῖν πρὸ φίλου ii. 4. 7. *not.* ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἐξαρκέσει ἐπὶ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς καλοὺς, ii. 6. 29.

Ἐξεργάζεσθαι, perficere ii. 3. 14: ii. 4. 7.

Ἐξεργαστικὸς, promtus in efficiendo iv. 1. 4.

Ἐξέρχεσθαι, migrare e corpore, *de animo* i. 2. 53.

Ἔξεστιν, licet *c. accus.* ii. 6. 26: ἐξὸν, cum liceat iii. 1. 2.

Ἐξεταστικὸς, rei explorandæ idoneus i. 1. 7.

Ἐξευρίσκω, excogito iii. 4. 5: reperio vel demonstro iii. 9. 8.

Ἐξηγέομαι, interpretor i. 2. 58: explico, doceo iv. 2. 30. 31.

Ἐξικνεῖται τὸ ὄμμα ἐπὶ, oculus prospicit i. 4. 17: ii. 3. 19: ἐξικνοῦμαι τινος, pervenio ad ii. 1. 20.

Ἕξις, vivendi ratio i. 2. 4.

Ἐξίστησι τοῦ φρονεῖν, mentem aufert i. 3. 12: ἐξιστάμενοι τοῦ τὰ δεινὰ ἀναλογίζεσθαι, de avibus, quæ nimia consequendæ escæ cupidine impeditæ non intelligunt imminens periculum ii. 1. 4.

Ἐξοργίζειν, ferocem reddere iii. 3. 7.

Ἐξορμᾶν τινα, incitare al. *seq. inf.* iii. 5. 8.

Ἐξουσία ἁρπάζειν, licentia rapiendi iii. 6. 11.

Ἔξωθεν, aliunde extra patriam ii. 1. 14.

Ἐξωμίδες, ii. 7. 5. tunicæ substrictæ et breves citra humerum desinentes. *vide Periz. ad Ælian.* ix. 34. *Ernesti.*

Ἐπαγγέλλομαι, de eo, qui artem aliquam profitetur iii. 1. 1: ἀρετὴν, virtutis disciplinam profiteri i. 2. 7.

Ἐπαγωγὸν, quod vim movendi et suadendi habet ii. 5. 5.

Ἐπᾴδειν τινι, incantare, cantiunculis irretire ii. 6. 10. 31.

Ἐπαινεῖ παίεσθαι τοὺς δημότας, plebeios plagis cædi oportere judicat et approbat i. 2. 59.

Ἐπαίρω, tollo, illustrem reddo, τὸν πατρῷον οἶκον, iii. 6. 2: *c. inf.* effero et impello ad, *etc.* i. 2. 9. Ἐπαίρεσθαι, commoveri, impelli iii. 5. 3: efferre se ἐπὶ πλούτῳ i. 2. 25. ἐπῆρται τὸ φρόνημα, elatus factus est *ib.* 4.

Ἐπαλλάττειν τὸν λόγον iii. 8. 1. *not.*

Ἐπανάγειν τοὺς λόγους iv. 6. 14. ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν additur sect. 13. ad causam disputationis referre.

Ἐπανερωτᾷν, iterum interrogare iii. 1. 11.

Ἐπανορθοῦν, sublevare, opem ferre ii. 4. 6.

Ἐπαρκεῖν, suppeditare, communicare i. 2. 60. πᾶσιν ἐπήρκει τῶν ἑαυτοῦ: ii. 1. 31: ii. 6. 23: subvenire ii. 7. 1: victum præbere, sustentare, ii. 8. 3.

Ἔπειμι. Vide ἐπιέναι.

Ἐπεὶ τάχιστα, ut primum i. 2. 47. ἐπείπερ si quidem i. 4. 19. ἐπεὶ seq. infinitivo i. 1. 13. Ap. 4. *not.*

Ἔπειτα 1) deinde, *præc.* πρῶτον μὲν i. 4. 11: iii. 8. 5. 2) siccine, itane vero? *servit interrogationi cum indignatione prolatæ* i. 4. 11: ii. 7. 5.

Ἐπερωτᾷν μάντιν, consulere vatem i. 1. 9. *befragen.*

Ἕπεσθαί τινι, parere alicui ii. 2. 11.

Ἐπεσθίειν σίτῳ ὄψον, iii. 14. 3. cum pane

edere obsonium, *zum brode fleisch essen.* Sic ἐπὶ τῷ ἑνὶ ψωμῷ, πλειόνων ὄψων γευόμενον iii. 14. 5. τὸν ἕνα ψωμὸν ἑνὶ ὄψῳ προπέμπειν *ib.* 7.

Ἐπέχω συμβουλεύειν, differo consilium iii. 6. 10.

Ἐπηρεάζω τινι, cupio injuria et maleficio afficere i. 2. 31 : *opp.* συνεργεῖν iii. 5. 16. *Sed conf. Læsner et Kypkius ad Matth. V.* 44.

Ἐπὶ 1) *c. gen.* in iii. 9. 3 : ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αἱρεῖσθαι, eligi ad imperium gerendum iii. 3. 1 : sub, *de tempore* iii. 5. 10. 2) *c. dat. de causa*: ἐπὶ τῷ ἑνὶ ψωμῷ iii. 14. 5. Vide ἐπεσθίειν, ἐπὶ βλάβῃ, nocendi causa iv. 2. 19 : ἐπ' ὠφελείᾳ — βλάβῃ ii. 3. 18 : sed ἐπὶ τὸ συλλαμβάνειν, *ibid. not.* ἐπὶ τῷ κέρδει, lucri gratia i. 2. 56 : ἐπὶ τοῖς τῶν φίλων ἀγαθοῖς, ob res amicorum secundas iii. 10. 4 : ἐπὶ ποίῳ ἔργῳ, quam ob rem iii. 14. 2 : ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, propterea iii. 6. 16. *de tempore :* ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου, vitæ fine imminente i. 5. 2. *de loco*, apud, prope iii. 5. 4. *de conditione* ii. 2. 8 : ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ *not. pro accus. v. n.* i. 7. 1 : ἐπὶ θανάτῳ ἄγειν, ad supplicium ducere iv. 4. 3. 3) *cum accus.* ἐφ' ἃ ἥκοιμι, quorum causa venerim *s.* ad quæ facienda venerim iii. 3. 13.

Ἐπίβουλος, insidiosus, qui nocendi causa aliud spectat quam quod dicit aut ostendit iii. 1. 6.

Ἐπιγιγνόμενοι, posteri iv. 8. 10.

Ἐπίδειγμα, documentum, specimen iv. 4. 12.

Ἐπιδείκνυμι, ostendo ii. 1. 21 : de artifice, qui opera sua ostendit iii. 10. 9 : Ἐπιδείκνυμαι, ostendo iv. 4. 1 : iv. 8. 1.

Ἐπιδημεῖν, peregre advenire, redire i. 2. 61 : ii. 8. 1.

Ἐπιδιδόναι ἐπιμελείᾳ, proficere iii. 9. 3.

Ἐπιέναι τινὶ, in mentem venire alicui iv. 2. 2.

Ἐπιζήμιος, qui damnum affert i. 2. 57.

Ἐπιθετικὸς, ad aggrediendum aptus iii. 1. 6. τοῖς θηρίοις iv. 1. 3.

Ἐπιθυμεῖν τινος, aliquo magistro uti velle i. 2. 5 : unde *ib.* 60. ἐπιθυμητὰς λαβὼν, discipulos nactus.

Ἐπιθυμίαι μὴ καλαὶ i. 2. 24. πονηραὶ i. 2. 64. σώματος Apol. 16.

Ἐπίκαιρος, necessarius, *opp.* περιττὸς, supervacuus, iii. 6. 10. Vide ad Cyrop.

Ἐπικεῖσθαι, imminere, *in sensu malo* ii. 1. 5.

Ἐπικουρῆσαι νόσοις opitulari, mederi morbis i. 4. 13.

Ἐπίκουρον ψύχους, remedium frigoris iv. 3. 7.

Ἐπιλαμβάνεσθαι dicuntur, quibus noceri potest, *an die man kommen kann*, i. 2. 31.

Ἐπιλήσμων, obliviosus, iv. 8. 8.

Ἐπιμελεῖσθαι, rationem habere ii. 2. 13 : *opp.* περιορᾶν. ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς, καλῶν κἀγαθῶν et sic porro dicuntur, qui virtutem honestatemque diligenter exercent, artem quam didicerunt, sedulo faciunt. Sic est ἃ ἐπίστανται χρήσιμα πρὸς τὸν βίον τούτων ἐπιμελομένους ii. 7. 7. ἀργία et ἀμέλεια socordia et negligentia opponitur ἐργασίᾳ et ἐπιμελείᾳ. Sic Ibid. sect. 8. ὡς οὐδὲν ποιήσουσαι αὐτῶν oppositum habet ἐπιμεληθησόμεναι τούτων καὶ ὠφεληθησόμεναι ἀπ' αὐτῶν. Denique ἀργοῦντες contrarii sunt τοῖς τῶν χρησίμων ἐπιμελουμένοις. Ibidem : ὅ τι δ' ἂν πράττῃς, τούτων ὡς κάλλιστα καὶ προθυμότατα ἐπιμελεῖσθαι. Sic agricultura est ἐν τοῖς καλλίστοις ἐπιμελήμασι Œcon. 4. 4. cf. 7. 37 : ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄλκιμοι γίγνεσθαι iii. 6. 5 : quæ locutio in mentem revocat lectori Homericum ἀλκῆς μεμνῆσθαι et similia. Sic est ἐπιμ. τῶν τοιούτων iv. 5. 10. Denique ἐπεμελεῖτο αὐτοὺς εἶναι αὐτάρκεις iv. 7. 1.

Ἐπιμελὴς, diligens iii. 1. 6 : ἐπιμελῶς, studiose ii. 4. 2. 3.

Ἐπιμελητὴς, curator ii. 7. 14. Sic in Platonis Gorgia sect. 72. de quocunque animalium genere dicitur, uti verbum ἐπιμελεῖσθαι.

Ἔπιπλα, supellex ii. 7. 2.

Ἐπιπολῆς, in superficie iii. 1. 7.

Ἐπισκέπτεσθαι, considerare iii. 6. 5.

Ἐπισκέψεως τρόπος, modus rei quærendæ et inveniendæ iv. 6. 1 : λόγου ἐπίσκεψις Apol. 8. *not.*

Ἐπισκοπεῖν ἑαυτὸν, semet ipsum noscere iv. 2. 24. 30.

Ἐπισκώπτω, ludo, jocor i. 3. 7 : τινὰ, irrideo iv. 4. 6.

Ἐπιστασία, curatio, inspectio i. 5. 2. *not.*

Ἐπιστατεῖν ἔργων, operis præesse, servis opus facientibus ii. 8. 3.

Ἐπιστάτης, præses senatus i. 1. 18 : iv. 4. 2 : pædotriba *v. n.* iii. 5. 18 : εἰς τἀργύρια, qui præest iis, qui in argenti fodinis occupantur ii. 5. 2.

Ἐπιτελεῖσθαι τὰ τοῦ γήρως, incommoda senectutis sustinere iv. 8. 8. *not.* ἐπιτελεῖν τὰ νόμιμα, legibus convenienter vivere iv. 6. 12. τὸν θάνατον Apol. 33. *not.*

Ἐπιτήδειοι, familiares vel discipuli i. 1. 6 : τὰ ἐπιτήδεια, victus, res necessariæ ii. 1. 9 : ii. 7. 3 : commoda iv. 2. 5. 26.

Ἐπιτηδεύματα, instituta vitæ iii. 5. 14: iii. 9. 14: iv. 2. 31.
Ἐπιτηδεύω, facere instituo iii. 5. 14: iv. 2. 3.
Ἐπιτίθημι δίκην, pœnam irrogo ii. 2. 13: ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἔργοις, opera suscipere, aggredi ii. 8. 3: aggredi hostiliter ii. 1. 15.
Ἐπιτίμια τῆς καχεξίας, incommoda quæ pœnæ loco sequuntur ex neglecta valetudine iii. 12. 3.
Ἐπιτιμᾶν τινί τι, crimini dare i. 2. 31: reprehendere i. 2. 28: ubi est in pass. ἐπετιμᾶτο: iii. 7. 3.
Ἐπιτρέπειν, alicujus fidei et tutelæ committere i. 5. 2: ii. 6. 38: iii. 1. 3: ἐπ. τινὶ ὑπὲρ δικαίων ἀντιλέγοντα, arbitrio permittere, arbitrum capere aliquem iii. 5. 12: iv. 4. 2.
Ἐπιτρίβειν ὀδύναις, doloribus conficere i. 3. 12.
Ἐπίτροπος, tutor i. 2. 40.
Ἐπιφέρειν τινί τι, crimini dare alicui aliquid i. 2. 31.
Ἐπιχαρίτως λέγειν Ap. 4. i. e. πρὸς χάριν λέγειν.
Ἐπιχειρεῖν, *c. dat.* aggredi ii. 3. 5: iii. 5. 28: *c. inf.* iii. 6. 1.
Ἐπίχρυσος, inauratus iii. 10. 14.
Ἐπιψηφίζω *v. n.* i. 1. 18.
Ἐπῶν ποίησις, i. 4. 3: epica poesis.
Ἐπῳδαὶ, incantationes ii. 6. 10: iii. 11. 16.
Ἐπωμὶς, summa humeri pars iii. 10. 13.
Ἐρασθέντες, amore alicujus capti i. 2. 22.
Ἐρασιχρήματος, pecuniæ cupidus i. 2. 5.
Ἐράσμιος, amabilis iii. 10. 3.
Ἐργάζομαι, labore quæro, unde vivam i. 3. 5: ii. 7. 8: ἐργαζόμεναι καὶ ἐργασάμεναι *distinguuntur*: ἐργαζόμεναι, quæ in opere adhuc occupatæ sumunt cibum, post quem non sunt manus lavandæ: ἐργασάμεναι, quæ operibus confectis, dilatis certe in aliud tempus, cœnant ii. 7. 12: σώματι ἐργ. comparare, conficere ii. 8. 2: ii. 1. 20: ἀνδριάντας, statuas facere ii. 6. 6: ἐργάζεσθαι, opus facere, laborare, *opp.* ἀργεῖν, i. 2. 57.
Ἐργασία, labor, *opp.* ἀργία, ii. 7. 7: quæstus iii. 10. 1: ἐργασίας ἕνεκα.
Ἐργαστικὸς, qui scite et strenue exsequitur quæ excogitata sunt consilia, *de imperatore* iii. 1. §. 6.
Ἐργάτην γίγνεσθαι τῶν κ. κ. σ. ἀ. res præclaras et augustas strenue gerere ii. 1. 27.
Ἐργολαβεῖν, ἀνδριάντας, conducere opus iii. 1. 2. τὰ τῆς πόλεως Dio Chrysost. Orat. 43. p. 192. ed. Reiskii.
Ἔργον, opus, in quo elaborando quis occupatur, *de statuis* iii. 10. 7: *de agricultura* i. 5. 2: officium iii. 3. 3: iii. 4. 7: οὐκ ἐμὸν τὸ ἔργον iii. 3. 3: *not.* ἰατρικὸν, munus medendi iv. 2. 5: λαμβάνειν, *id. qd.* ἐργολαβεῖν. i. 7. 2: ἔργον ἐστι, difficile est iv. 7. 9: iv. 6. 1: ἔργον εἶχεν σκοπεῖν, sedulo observabat ii. 10. 6.
Ἐργώδης, difficilis i. 3. 6.
Ἐρητύω, cohibeo i. 2. 58.
Ἐρημία, solitudo i. 4. 19.
Ἑρμηνεία, oratio, usus sermonis, iv. 3. 12.
Ἑρμηνεύω τὰ δέοντα, doceo, explico i. 2. 52.
Ἑρπετὰ, animantes quæ pedibus incedunt, i. 4. 11. *not.*
Ἐῤῥωμένος, fortis, robustus iii. 9. 1. ubi ἐῤῥωμενέστερος πρὸς τὰ δεινὰ iv. 1. 4.
Ἔρυμα, munimentum ii. 1. 14.
Ἐρυμνὸς, acclivis, inaccessus iii. 5. 25.
Ἔρως, cupido vehementior ii. 6. 4: iii. 9. 7: ἐρωτικὸς, ad amorem faciendum aptus ii. 6. 28.
Ἐρωτᾶν ὑπὲρ iv. 2. 23.
Ἔστ' ἂν, quamdiu iii. 5. 6: ἔστε, quoad, i. 2. 18.
Ἔστιν οἵτινες, sunt qui i. 4. 2.
Ἔσχατα, τὰ, λέγειν τινὰ, omnibus conviciis proscindere ii. 2. 9.
Ἑταῖρος, familiaris ii. 6. 15.
Ἔτι, adhuc, *opp.* πάλαι iv. 4. 6: ἔτι γε, etiam nunc iv. 2. 8: ἔτι δὲ, prætererea ii. 1. 20.
Ἑτοίμως κινδυνεύειν, alacriter iii. 3. 14.
Εὖ *quid in compositis vid.* iii. 14. 7.
Εὐαίρετον εἶναι, facile eligi posse iii. 1. 10.
Εὐανδρία, copia virorum pulcrorum: ὁμοία, æque pulcri viri iii. 3. 12.
Εὐάρεσκος iii. 5. 5. *not.*
Εὐγνώμονες, æqui rerum æstimatores ii. 8. 6.
Εὐδαιμονικὸς, ad felicitatem faciens iv. 2. 34.
Εὐδίαιτος, Apol. 19. frugalis.
Εὐδοκιμεῖν, celebrari, inclarescere iv. 1. 5.
Εὐδόκιμος, clarus, illustris iii. 7. 1: iv. 2. 1.
Εὐδοξία, gloria i. 7. 1: εὐδοξεῖν, gloria iii. 6. 16.
Εὐειδὴς, speciosus iii. 11. 14.
Εὐεξία, bonus corporis habitus ii. 1. 20: iii. 5. 15.
Εὐεργετεῖν τὴν πόλιν, bene mereri de civitate iii. 6. 3: τὴν πατρίδα ii. 1. 19: τοὺς φίλους ii. 1. 28: εὐεργετήσας τὰ μέγιστα, optime de eo meritus i. 2. 7.
Εὐήθης, stultus iv. 2. 2. *Ern.*
Εὐθυμεῖσθαι, unde εὐθυμητέον ὑμῖν Apol. 27.
Εὐθύμως ζῆν, tranquille vivere iv. 8. 2.
Εὐκατέργαστος, facilis concoctu iv. 3. 6.
Εὔκλεια, gloria iii. 5. 7.
Εὐκόλως ζῆν, suaviter, jucunde vivere iv. 8. 2.

Εὐκτέον, optandum i. 5. 5. *not.*

Εὐλαβεῖσθαι, timere, fugere, cavere iii. 6. 8: iii. 9. 4.

Εὐνὴ, cubile *leporum* iii. 11. 8.

Εὐξύμβολος, ii. 6. 5: facilis, comis, fidelis, *etc. vide* δυσξύμβολος.

Εὔοργος, ii. 6. 5: facilis, commodus.

Εὐορκεῖν, religiose jurare, jusjurandum non violare i. 1. 18.

Εὐπαθεῖαι deliciæ ciborum, Apol. 18. *not.*

Εὐπειθὴς, obediens iii. 4. 8.

Εὐπετῶς, φέρειν, facile ii. 1. 6.

Εὐπορεῖν, habere unde commode vivas ii. 7. 4. *opp.* ἐν ἀπορίαις εἶναι.

Εὔπορον ποιεῖν, opulentiorem reddere iv. 6. 14.

Εὐπραξία, res secundæ iii. 9. 8: studium recte agendi *ibid.* 14.

Εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν καὶ ἐλευθέριον, vultu venusto et liberali ii. 1. 22.

Εὐπρόσωπος, vultu honesto i. 3. 10.

Εὔρυθμος, concinnus, *item* corpori congruens, *de thorace* iii. 10. 10. Theophrasti Char. 2. 4. τὸν πόδα φῆσαι εἶναι εὐρυθμότερον τοῦ ὑποδήματος.

Εὑρίσκειν. τοῦ εὑρόντος, pretio quovis, *v. n.* ii. 5. 5. explorare, exquirere, de physicis, i. 1. 13: εὑρετὸς, reperiendus iv. 7. 6.

Εὐσεβὴς, religiosus i. 1. 20: iv. 8. 11: *quid v.* iv. 6. 2: εὐσεβῶς θύειν ὑπὲρ τῆς π. pro salute civitatis rite facere sacra ii. 2. 13. Est vero εὐσεβὴς non pius homo simpliciter, sed qui religiones deorum patrias observat et ex lege et more deos colit, ut docet iv. 6. 2.

Εὐσχημόνως, decore *opp.* αἰσχρῶς iii. 12. 4.

Εὐτακτεῖν, in omnibus rebus modeste se gerere, parere iv. 4. 1: iii. 5. 21: officium facere iv. 4. 14.

Εὔτακτος, qui obedit, *pro* εὐτακτῶν, iii. 5. 20.

Εὐτελὴς, frugalis, paucis contentus i. 3. 5: εὐτελέστερον διάγειν, parcius vivere, minoribus cum sumtibus vitam transigere iii. 13. 2. Musonius Stobæi Serm. 17. p. 167. καὶ ἡ εὐτελὴς τροφὴ ῥωννύῃ τὸ σῶμα, ubi Codex A Parisinus λυσιτελὴς eodem sensu habet. Sic utitur vocabulo Ælianus.

Εὐτυχία, res fausta, quæ præter spem contigit iii. 9. 14.

Εὐτυχῶς πως, aliquo casu atque fortuna i. 4. 8.

Εὐφροσύνη, delectatio iii. 8. 10.

Εὐφυὴς, bona indole præditus i. 6. 13: iii. 9. 3: iv. i. 3. 4.

Εὐφωνία, vocis suavitas iii. 3. 13.

Εὔχεσθαι, vovere, Deo promittere ii. 2. 10: πρὸς θεοὺς, a diis precari i. 3. 2: iv. 2. 36: τοῖς θεοῖς πολυκαρπίαν iii. 14. 3.

Εὐχὰς ἀποδιδόναι, vota solvere, quæ Deo promiseris præstare ii. 2. 10.

Εὔωνος, vili pretio parabilis ii. 10. 4.

Εὐωχεῖσθαι, convivio excipi, convivari iii. 14. 7.

Ἐφάμιλλος, similis iii. 3. 12.

Ἐφίεμαί τινος, expeto, studeo iv. 1. 2: iv. 2. 7. 11: iv. 8. 11.

Ἔχειν, callere, tenere ii. 2. 6: ii. 3. 10: τὰς τέχνας, artifices esse iii. 10. 1: ἔχειν σωφροσύνην, studere modestiæ i. 2. 15: χάριν, gratiam habere i. 2. 7: τιμωρίας τινι, secum afferre et pœnas infligere alicui iv. 4. 24: προσόδους, afferre reditus iii. 11. 4. Ἔχειν καλῶς τινι, honestum esse alicui, decere i. 3. 3: δυσμενῶς, odisse iii. 5. 2: κακῶς τὸ σῶμα, corpore male affecto esse iii. 12. 1: φιλικώτερόν τε καὶ οἰκειότερον ἀλλήλοις ἔχειν, vehementius se amare invicem ii. 7. 9: οὕτω γνώμης, ita judicare, *v. n.* iv. 8. 7: ὡς εἶχον πρὸς ἀλλήλους, quales inter se erant, quo inter se animo erant i. 2. 38.

Ἐχθρὸς, invisus, quem alii oderunt ii. 6. 12.

Ἕως ἂν, donec iv. 5. 9.

Z

Ζεῦγος, jugum equorum, equi jugales currui juncti i. 1. 9: jugum boum, *opp.* ἵππος ii. 4. 5.

Ζηλοῦν, imitari virtutem alicujus ii. 1. 19.

Ζημία, detrimentum, *opp.* ὠφέλεια ii. 3. 6.

Ζητέω, investigo, cupio cognoscere i. 1. 15. τὰ θεῖα.

Ζωτικὸς, ad speciem animantis prope accedens iii. 10. 7: φαίνεσθαι, vita præditum videri *ibid.* 6.

H

Ἢ ὥστε, quam ut, *post compar.* iii. 5. 17: ἤτοι *seq.* ἢ, veluti — vel, iii. 12. 2: iv. 6. 13.

Ἧι, qua ratione i. 1. 15: ᾗ ῥᾷστα, quam facillime ii. 1. 9: ᾗπερ, quemadmodum i. 3. 1: ii. 1. 27.

Ἡγεῖσθαι, initium rei facere, beneficiis provocare, ii. 3. 14, 15: τινος, præesse alicui, iii. 2. 4.

Ἡγεμονικὸς, idoneus ad rem primum suscipiendam ii. 3. 14: ad imperium idoneus iv. 5. 12.

Ἥδομαι ἐπί τινι iv. 5. 9.

Ἡδονὴ, animi voluptas, *sensu bono* i. 6. 9: ἡδοναὶ cupiditates i. 2. 23: ἡδοναὶ αἱ διὰ τοῦ σώματος, corporis voluptates i. 5. 6: ii. 6. 5: iv. 5. 3. quas corpus ministrat animo. Sic Clinias Stobæi Serm. I. p. 8. in Codice Parisiensi: ὁπόσας δεῖ τὰς αἰτίας ἀναιρεῖν δι' ἃς ἀδικεῖν πέφυκεν ἄνθρωπος, αὗται τρεῖς τυγχάνοντι· φιλαδονία μὲν ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι ταῖς διὰ σώματος. Nupera Schowii Editio p. 18. locum vitiosum etiamnum habet. Theages ibidem p. 10. ἁ σωφροσύνα μετριότης ἐντὶ καὶ κατοχά τις ἡδονῶν τῶν διὰ σώματος. Sic τὰ διὰ στόματος ἡδέα i. 4. 5: αἱ τῶν ἀφροδισίων i. 4. 12: ἡ διὰ τῶν χρημάτων i. 5. 6. Ἡδοναὶ αἱ ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ἡδ. αἱ αὐτίκα vide in παρ. et αὐτίκα. Eædem sunt ἡδοναὶ αἱ ἐγγυτάτω iv. 5. 10: ἡδοναὶ πονηραὶ Apol. 19. *not.*

Ἡδυπαθεῖν, voluptatibus indulgere ii. 6. 24.

Ἡδύσματα, condimenta iii. 14. 5.

Ἠθμὸς, colum i. 4. 6. *not.*

Ἦθος, *et* τὰ ἤθη, mores iii. 10. 5: iv. 8. 11.

Ἥκω. ἀκούσας εἰς τὴν πόλιν ἥκειν, advenisse in urbem iii. 1. 1.

Ἥκιστα (οὐχ), maxime i. 2. 23: iii. 4. 11.

Ἠλίθιος, stultus i. 1. 5: iii. 9. 8: iv. 1. 5: iv. 2. 10.

Ἡλικία ἐλαφρὰ, ætas agilis iii. 5. 27: ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος, cum ad virilem ætatem pervenisset iv. 2. 3.

Ἠμελημένως ἔχειν, iii. 11. 4: de vestitu tenui et exili.

Ἡμιμναῖος, dimidiam minam valens ii. 5. 2.

Ἡμιωβολιαῖος, dimidii oboli magnitudinem æquans i. 3. 12.

Ἡνιοποιεῖον, officina, in qua habenæ conficiuntur et venduntur iv. 2. 1. 8.

Ἡνιοχέω, habenas teneo, aurigor i. 1. 9.

Ἤπειρος, terra continens iii. 5. 10.

Ἡσυχία, solitudo ii. 1. 21. locus a tumultu hominum remotus.

Ἡττάομαι, de iis qui in judicio litem perdiderunt iv. 4. 17.

Ἥττων πόνου, qui laboribus perferendis est impar: ὕπνου, qui somno resistere nequit i. 5. 1: τῶν ἡδονῶν, deditus voluptatibus iv. 5. 11.

Θ

Θάλλω, floreo, de mortuis, quorum memoria reliqua est ii. 1. 33.

Θάλπος, æstus i. 4. 13.

Θαμὰ, subinde, itentidem ii. 1. 22. Θαμινὰ, sæpe iii. 11. 15.

Θαῤῥαλέως, secure, sine metu i. 3. 5.

Θάρσος, securitas, fiducia, *opp.* φόβος, iii. 5. 5.

Θαυμάζω εἰ μὴ φανερόν ἐστιν αὐτοῖς i. 1. 13. miror quid sit quod illis non fiat manifestum. Sic θαυμαστὸν εἰ μὴ τούτων ἐνεθυμήθησαν i. 1. 17: θ. ὅπως ἐπείσθησαν i. 1. 20.

Θαυμαστὰ, *per Atticismum sunt* repugnantia ii. 3. 9. Vide etiam θαυμάζω.

Θεάομαι ii. 1. 22. εἴ τις θεᾶται αὐτὴν, si quis se videret et propter magnificum cultum admiraretur.

Θέαμα, spectaculum, res spectanda ii. 1. 31.

Θεῖα, τὰ, divinæ res, cœlestes, naturales i. 1. 15.

Θεῖος, patruus iii. 6. 14.

Θεοφιλὴς, felix, beatus, de iis dicitur, qui præclaris artibus, virtutibus ornati sunt iii. 9. 15: θάνατος θεοφ. iv. 8. 3.

Θεραπεύειν dii homines dicuntur, quando eorum curam gerunt i. 4. 10: homines deos, quando eos cultu et veneratione prosequuntur ii. 1. 28: τὴν γῆν, terram colere *ibid.* τοὺς ἄρχοντας, magistratibus obedire ii. 1. 12, 13: de femina pulcra iii. 10. 3.

Θερμουργὸς, qui quamcunque rem suscipere audet, homo calidus et temerarius i. 3. 9.

Θέρος, æstus i. 2. 1.

Θεωρία, legatio sacra iv. 8 2: *v. n.* iii. 3. 12.

Θήγειν ψυχὴν, animum alicujus incitare, acuere iii. 3. 7.

Θηρᾶν, de feminis libidinosis, quæ viros venantur i. 2. 24: de amicis comparandis ii. 6. 8.

Θηρατικὰ τῶν φίλων, artes amicorum venandorum ii. 6. 33.

Θήρατρον, quæcunque insidiæ, quæ bestiis capiendis struuntur ii. 1. 4: rete iii. 11. 7.

Θίασος cœtus, societas, proprie ad sacra celebranda ii. 1. 31.

Θορυβεῖν de auditoribus et judicibus oratori indignantibus eumque displicere sibi significantibus Ap. 14. 15.

Θρασὺς insolens i. 2. 59: temerarius *v. n.* i. 3. 9.

Θρυπτικὸς, delicatus, qui cultu utitur molli, i. 2. 5.

Θυμοειδὴς, animosus, iracundus, *de equis* iv. 1. 3.

Θυροῦν, janua munire i. 4. 6.

Θυσίαι, i. 1. 3. aruspicina.

Θωρακοποιὸς, faber loricarius iii. 10. 9

I

Ἰατρικὸς medicinæ peritus iii. 3. 9.

Ἰδίᾳ, privatim, singulis hominibus, *opp.* τῇ πόλει i. 2. 63 : *opp.* κοινῇ ii. 1. 12 : quisque civium pro se iii. 12. 5 : ἰδίᾳ ἕκαστος, pro se quisque iii. 3. 3 : ut privatus iv. 4. 1 : domi, cum familiaribus iii. 7. 4.

Ἰδιώτης, privatus, *opp.* τοῖς πεπολιτευμένοις : ii. 6. 18 : ἰδιῶται *opp. civitatibus*, et sunt tam privati quam magistratus : iii. 7. 7. opponitur ἀσκητῇ iii. 12. 1.

Ἰδιωτικῶς ἔχειν τὸ σῶμα, *v. n.* iii. 12. 1.

Ἰέναι, ἐπί τινα, aggredi aliquem ii. 6. 26.

Ἴθι δὴ, agedum iii. 3. 3 : iii. 4. 7 : iv. 2. 31 : ἴθι οὖν, age igitur i. 6. 4.

Ἱκανὸς μαθητὴς, discipulus artis peritus i. 2. 27.

Ἰλαδὸν, turmatim, *h. e.* copiosissime ii. 1. 20.

Ἱππαρχέω, equitibus præsum iii. 3. 1 : ἵππαρχος, præfectus equitum *ibid.* τὸ ἱππικὸν, res equestris iii. 3. 2. *not.*

Ἱπποτοξόται, iii. 3. 1 : equites levis armaturæ, qui fundis scilicet, aut sagittis utuntur, quibus opponuntur ἱππεῖς ὁπλῖται, qui gravi armatura, gladio puta et clypeo aliisque, utuntur.

Ἴσημι, iv. 2. 30 : ὡς πάνυ μοι δοκεῖ — οὕτως ἴσθι, scito, mihi plane esse persuasum. *not.*

Ἵστημι, aor. 1. pondus explorare i. 1. 9.

Ἴϋγξ, *v. n.* iii. 11. 17 : ἕλκειν τὸν ἴϋγγα ἐπί τινι.

Ἰχνεύω, investigo iii. 9.

K

Καθαρότης, mundities ii. 1. 22. *vid. not.*

Καθηγεῖσθαι, initium vel priorem facere ii. 3. 15.

Καθήκειν, pertinere, *de loco* iii. 5. 25.

Καθίζειν εἰς, sedere apud iv. 2. 1. καθίζειν κλαίοντας ii. 1. 12: lacrimare facere. *not.*

Καθιστάναι δεσπότην ἑαυτοῦ i. 5. 6. *not.* καθιστάναι κυβερνᾷν i. e. κυβερνήτην i. 7. 3 : καθεστῶτες νόμοι, leges receptæ i. 2. 9 : καθεστῶσα πολιτεία, forma civitatis stabilita *ibid.*

Καθορᾷν τι, intueri iv. 7. 7.

Καθυπέρτερος, superior, victor iv. 6. 14. Vocabulum poeticum.

Καθυπνοῦν, dormire, quiescere ii. 1. 30.

Καὶ, imo iv. 2. 12 : καὶ πολλὰ, imo plura iii. 5. 22 : iii. 8. 4 : vel, *sensu intendendi* iv. 1. 1 : *servit interrogationi*, καὶ τί, ecquid i. 3. 10, 11 : iii. 9. 12 : καὶ — οὐ, ne — quidem iv. 5. 9 : *intelligitur post* οὐ μόνον — ἀλλὰ i. 6. 2 : καὶ μάλα, maxime iv. 2. 15 : καὶ μὴν, jam vero, atqui i. 6. 3. 8 : ii. 3. 10 : iii. 12. 2, 3, 4. *etc.* καὶ ταῦτα, præsertim i. 4. 8 : iii. 7. 2 : quamquam, *seq. gen. abs.* ii. 3. 1 : Καίτοι, jam vero i. 6. 11 : ii. 4. 5 : quamquam i. 2. 3 : ii. 3. 15.

Καιρὸς. ὑπὲρ καιρὸν i. e. μέτρον, ἐμπίπλασθαι, nimis se replere i. 3. 6 : καιρῷ, ἐν, τῆς ἡλικίας, Apol. 7. commodo ætatis tempore.

Κακία, corruptio, pessundatio iii. 5. 17 : causa vitiorum et malorum, *opp.* εὐδαιμονία, ii. 1. 26 : voluptas ii. 1. 29 : Potius Vitiositatem interpretor cum Cicerone Tuscul. iv. 15.

Κακοδαιμονία, ἡ, i. 6. 3 : *opp.* εὐδαιμονία, infelicitas : cum ἀμαθίᾳ juncta est insania ii. 3. 19.

Κακοδαιμονᾷν, furere ii. 1. 5. Sic utitur Aristophanes Pluti versu 573 et κακοδαιμονίαν ita posuit Ibid. versu 501.

Κακοδοξέω, male audio i. 7. 2.

Κακόνοος, malevolus ii. 2. 9.

Κακοποιεῖν χώραν, infestare regionem iii. 5. 26.

Κακὸς, imperitus, *de tibicine* i. 7. 2 : ignavus, timidus, *de milite* iii. 1. 9.

Κακοσκελὴς, *de equo*, qui prava crura habet iii. 3. 4.

Κακοῦργός τινος, perniciosus alicui i. 5. 3.

Καλεῖν, ad cœnam vocare ii. 9. 4.

Καλὸς, pulcer ii. 6. 12. 30. 33 : laudabilis, honestus iii. 3. 2. 10 : iii. 5. 28 : καλὸν ἀργύριον, argentum genuinum iii. 1. 9 : καλὸς πρὸς φίλους, amicis commodus i. 3. 5 : Καλῶς ἔχειν τινὶ, laudi esse alicui i. 3. 3 : τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ πάντα ἀσκητὰ, i. 2. 23 : sunt quam καλοκἀγαθίαν dicit i. 6. 14. et iii. 5. 15. id est ἀρετὴν, virtutem. Sic est ἐπιμελεῖσθαί τινος καλοῦ κἀγαθοῦ i. 3. 11 : καλόν τε κἀγαθὸν κτῆμα i. 5. 1 : αἱ ἐπιμέλειαι τῶν καλῶν τε κἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι ii. 1. 20 : καλῶν καὶ σεμνῶν ἐργάτην ii. 1. 27 : quæ statim 28. sunt ἀγαθὰ καὶ καλά. Honores καλὰ sunt iii. 1. 1 : *not.* καλόν τι πράττειν iii. 10. 10 : est rem aliquam feliciter gerere.

Καλλωπίζομαι, fucor ii. 1. 22.

Κάμνω, morbo laboro i. 2. 51 : ii. 4. 3.

Καραδοκέω, expecto, studiose attendo iii. 5. 6.

Καρποῦμαί τινα, percipio fructum ex al. ii. 1. 13. ἀγρὸν i. 1. 8.

Καρτερῶ, tolero *c. accus.* iv. 5. 9 : τὰ συντυγχάνοντα i. 6. 7 : i. e. ῥᾳδίως φέρω, ut ipse X. interpretatur. ἡδόμενοι ἀφρο-

διοίοις καρτερεῖν, ὥστε μὴ λυπεῖν, sibi moderari, quo minus ii. 6. 22.

Καρτερικὸς, fortis, rebus duris ferendis adsuetus iii. 1. 6: πρὸς πάντας πόνους, ad omnis generis labores ferendos fortis i. 2. 1. Est enim καρτερία ἐν τᾷ κατοχᾷ τῶν πόνων, ἐγκράτεια δὲ ἐν τᾷ κατοχᾷ τῶν ἡδέων — μαλακία μὲν ἐν τῷ φεύγειν τοὺς πόνους, ἀκρατία δὲ ἐν τῷ νικᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἡδέων, teste Theage Stobæi Serm. i. p. 8. quod verbis paulum diversis Metopus ibidem p. 7. dicit ἁ μὲν καρτερία ἐν τῷ ἀντέχεν πόνῳ, ἁ δ' ἐγκράτεια ἐν τῷ ἀντέχεν ἡδονᾷ, ἁ δ' ἀκρατία καὶ μαλακία ἐν τῷ μὴ ἀντέχεν μηδὲ κρατέν. Hinc μαλακὸς πρὸς τὸ πονεῖν i. 2. 2. et in Apol. 19. opponitur φιλοπόνῳ.

Κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλ. terra marique iii. 5. 11: κατὰ δύναμιν, pro viribus ii. 7. 1: πόδας, cursu ii. 6. 9: iii. 11. 8: τὸ δῆγμα, per morsum i. 3. 12: κατ' ἀρχὰς, ab initio iv. 2. 8: καθ' ἑαυτοὺς, sine magistris, Marte suo iv. 2. 6: οἱ καθ' ἑαυτοὺς ἄνθρωποι, suæ ætatis homines iii. 5. 10: αὐτοὶ κατ' ἑαυτοὺς, soli, sine sociis *ibid.* 11: καθ' ἑαυτὸ, per se, sine respectu ad aliud iii. 10. 12: καθ' ἑκάστην ἡμέραν, quotidie iv. 2. 12: κατ' ἄνθρωπον νομοθέτης, legislator humanus iv. 4. 24: μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν ὠφελεῖσθαι, plura commoda, quam quæ sapientia humana reperire potest, percipere iv. 7. 10: πόλιν, μείζω ἢ κατὰ δύναμιν, majora quam possunt præstare i. 7. 4: domi, opp. ἐν ταῖς στρατείαις, militiæ iv. 4. 1: ταὐτὰ, eodem modo iv. 4. 19: κατὰ *intelligitur ante* τὰ τοιαῦτα πάντα ii. 9. 4.

Καταγέλαστος, ridiculus, ii. 6. 38.

Καταγιγνώσκω τινὸς, male de aliquo judico i. 3. 10: θάνατόν τινος, capitis condemno iv. 8. 1: Κατάγνωσις τοῦ θανάτου, supplicium mortis decretum *ibid.*

Κατάδηλος, perspicuus, evidens i. 4. 14.

Καταδεέστερον οὐδενῶν, non minus ullo alio iii. 5. 18.

Καταθέειν, de montibus repente invadere regionem iii. 5. 26.

Κατακοιμίζειν, dormiendo consumere ii. 1. 30.

Κατακριθῆ μοι, Apol. 7. *not.*

Καταλαμβάνω, deprehendo, invenio iii. 11. 2.

Καταλάμπω, collustro iv. 7. 7.

Καταλέγειν, recensere ii. 4. 4.

Καταλογίζομαι, in numerum refero ii. 2. 1.

Κατάλογος, iii. 4. 1. delectus militum.

Κατάλυσις, interitus i. 2. 20: βίου, vitæ finis, Apol. 30. πολέμου, finis belli ii. 8. 1.

Καταλύειν τοὺς νόμους, antiquare leges iv. 4. 14.

Καταναλίσκω i. 3. 22.

Καταπράττειν, perficere ii. 1. 28.

Καταπραΰνειν, mitigare iratum ii. 3. 16.

Καταῤῥαθυμήσαντες, præ nimia ignavia vel confidentia exercitationem omittere iii. 5. 13.

Κατάρχω τοῦ καλεῖν, prior voco ad cœnam ii. 3. 11.

Κατασκευάζω κρηπῖδα de fundamento ponendo i. 5. 4: οἰκία κατεσκευασμένη, instructa, ornata domus iii. 11. 4: *med.* se assuefacere i. 3. 15: cf. iii. 5. 27.

Κατασκευὴ τῶν ἰδίων ii. 4. 6: *die häusliche verfassung und einrichtung.* Sic fere est κατασκευάσασθαι et κατασκευὴ, instituere, institutum de Vectig. iv. 41. Ibidem sæpiuscule est κατασκευάζεσθαι ἐν τοῖς ἀργυρείοις sect. 11. et seqq. apparatum et instrumenta necessaria ad argentifodinæ partem exercendam curare, et sumtus ad eam rem facere, igitur κατασκευάζειν est omnino apparare, instruere, instituere.

Κατασκήπτω, cum vi deferor, *de fulmine* iv. 3. 14.

Κατατίθεσθαι ἐν ἀμελείᾳ, negligere, non curare i. 4. 15. *not.*

Κατατρίβεσθαι διαθρυλλουμένους, conteri, absumi i. 2. 37: nimio studio et cogitatione in re aliqua defixum confici iv. 7. 5: στρατευόμενον confici vulneribus, laboribus, *de milite* iii. 4. 1: κατατρίβειν ταῦτα τὸν βίον ἱκανὰ, in his rebus vitam consumi iv. 7. 3. 5.

Καταφιλεῖν, peramanter osculari ii. 6. 33: junctum verbo φιλεῖν.

Καταψευδομαρτυρεῖν τινος Apol. 24. falsum testimonium dicere contra aliquem.

Κατεψηφίσθη ἡ δίκη Apol. 23. cum judices contra eum tulerunt suffragia. κατεψηφισμένος ἐμοῦ θάνατος Apol. 27.

Κατειπεῖν τινὸς, accusare ii. 6. 33.

Κατεπείγω, urgeo: τὸ κατεπεῖγον, res factu necessaria, quæ dilationem respuit ii. 1. 2.

Κατεργάζεσθαι, *v. n.* ii. 3. 16: commovere, persuadere, eo deducere ut ii. 3. 11: τὸ εἰδέναι ἃ βούλει πράττειν iii. 6. 18: perficere iv. 2. 7.

Κατέχεσθαι ἐπὶ τῷ σπουδάζειν περὶ, occupatum esse quærendo iv. 5. 10.

Κατηγόρει μωρίαν τῶν ἄλλων i. 3. 4.

Κατήκοος, obediens iii. 4. 8.

Κατορθοῦν, rem bene et feliciter gerere iii. 1. 3.

Κατοςύττειν, terra obruere i. 2. 55.
Κάτω, in imo iii. 1. 7.
Καχεξία, mala valetudo, corporis imbecillitas iii. 12. 2.
Κεῖσθαι, jacere, non laudari, contemni ii. 1. 33: κεῖται νόμος, lex lata est iv. 4. 16.
Κενὸς, vacuus, non sarcinis onustus iii. 13. 6.
Κέραμος iii. 1. 7. tegula.
Κερδαίνειν ἀπὸ παντὸς ii. 9. 4: κερδᾶναι ii. 1. 25.
Κηδεία, necessitudo conjugii iii. 6. 36.
Κηδεμὼν, tutor ii. 7. 12.
Κηδεστὴς, affinis i. 1. 8: *de hac voce docte disserit Spanhem. ad Julian. Or. I. p.* 287. *Ern.*
Κηλοῦμαι ἀκούων, cantu alicujus suaviter delinior et demulceor ii. 6. 31.
Κίβδηλος, adulterinus, *de numis*, iii. 1. 9.
Κινδυνεύω, videor, parum abest quin, *etc.* κινδυνεύεις δυσαρεστότερος εἶναι τῶν οἰκετῶν, fastidiosior es servis iii. 13. 5: κινδυνεύσεις ἐπιδεῖξαι ii. 3. 17: κινδυνεῦσαι καὶ παραφρονῆσαι τὸν. *etc.* parum abesse, quin insanire videatur, qui, *etc.* iv. 7. 6: κινδυνεύει εἶναι, videtur esse iv. 2. 34: periculum subire iii. 3. 6. 14.
Κινεῖν *pr.* loco suo movere: *hinc* τινα, *translate est* a sua arrogantia avocare et excitare ad rem rectius ponderandam iv. 2. 2.
Κλεῖδες, claviculæ iii. 10. 13.
Κλέπτης, *opp.* φυλακτικὸς iii. 1. 6. *not.* κλεπτίστατος i. 2. 12. legitur in Codice Parisino 1.
Κλέπτειν χρήματα, peculatum committere ii. 6. 24.
Κοινὸς, publicus, qui est civitatis iii. 5. 16: Κοινῇ *sc.* βουλῇ, publice ii. 1. 12: ut magistratus iv. 4. 1: κοινῇ σὺν, una cum i. 6. 14: Κοινωνεῖν χρημάτων, ii. 6. 23: κοινωνὸς φιλίας ii. 1. 32.
Κοίτη, lectus ii. 3. 16.
Κολάζειν, castigare, verberare iii. 13. 4: πᾶσι κακοῖς ii. 1. 17.
Κολαστηρίου ἕνεκα, coërcendi et reprimendi causa i. 4. 1.
Κομίζομαι χάριν, *syn.* χάριν λαμβάνω, gratiam reporto iv. 4. 17.
Κοπροφόρος, in quo stercus portatur iii. 8. 6.
Κοσμεῖν τοὺς τάφους, columellas sepulcrales sertis ac floribus ornare ii. 2. 13.
Κόσμος i. 1. 11. *not.* τὸν ὅλον κ. iv. 3. 13. *not.*
Κουφίζω, sublevo ii. 7. 1.
Κούφως ὡπλισμένοι, leviter armati iii. 5. 26.
Κόφινος, κοπροφόρος, corbis iii. 8. 6.
Κρατεῖν, de eo penes quem summa potestas est in republica i. 2. 43. 45: præstare, potiorem esse iv. 6. 14: ἐπιθυμιῶν, non succumbere cupiditatibus i. 2. 24. *Cum accusativo* πολεμίους i. 5. 1. *not.*
Κρατιστεύειν σώματι καὶ ψυχῇ i. 4. 14: iii. 7. 4.
Κρείττονες, prudentiores i. 2. 47: potentiores iii. 5. 12.
Κρηπὶς, fundamentum, crepido basis i. 5. 4. Jamblichus Stobæi Serm. V. p. 68: ὅτι τοίνυν, κρηπὶς τῆς ἀρετῆς, ὡς ἔλεγε Σωκράτης, ἡ ἐγκράτειά ἐστι τῆς γλυκυθυμίας.
Κρίνειν, discernere, *syn.* διαγίγνωσκειν, iii. 1. 9: æstimare, probare iv. 4. 16.
Κριτὴς, operum tuorum censor ii. 8. 5.
Κτάομαι. κεκτημένος, dominus iv. 2. 9.
Κυαμευτὸς, per fabas electus, i. 2. 9.
Κυάμου (ἀπὸ) καθίστασθαι ἄρχοντας, fabis eligere sibi magistratus i. 2. 9.
Κυβερνητικὸς, navi gubernandæ aptus iii. 3. 9.
Κυβεύω, aleator sum i. 2. 57: Κυβεία, alea i. 3. 2.
Κυβιστᾷν est, se præcipitem aliquo dejicere in caput, ut faciunt urinatores, cum de ponte in flumen se præcipitant, unde et de ipsis dicitur, ipsique κυβιστῆρες dicuntur, ut e Glossis patet: deinde est κολυμβᾷν ap. Suidam, et *mersare* in Glossis iisdem, quia scil. urinatores, ubi se dejecerunt, primo mersantur aqua, deinde vero natant. κυβιστᾷν εἰς μαχαίρας i. 3. 9. est, se præcipitem in medios erectos gladios dare. *Ern.*
Κῦδος, decus, *de viro qui aliis ob virtutem et res bene gestas est decori* ii. 6. 11.
Κυδρὸς Apol. 29. gloriosus.
Κύπτειν, se inclinare iii. 9. 7.
Κυριεύειν πάντων, omnium potiri ii. 6. 22.
Κυρτοῦσθαι, curvari iii. 10. 15.
Κωλύειν ὀργὴν εἰς τὸ μεταμελῆσον προϊέναι, coërcere iram, ne eo progrediatur ut te pœniteat ii. 6. 23: κωλύομαι, impedior quo minus *seq. inf.* iv. 5. 4: Κωλυτικὸς τοῦ ἐπιμελ., vim habens impediendi, quo minus studeas iv. 5. 7.

Λ

Λαγνεία, cupiditas veneris i. 6. 8: ii. 1. 4. 16: ii. 6. 1. usus veneris, coitus ii. 1. 1.
Λαγχάνειν κλήρῳ, imperium sortiri iii. 9. 10: sc. ἀρχήν.
Λακτίζειν, recalcitrare ii. 2. 7: λακτιστὴς, calcitro iii. 3. 4.
Λαμβάνειν ἔργον i. 7. 2: *vide not.* ἔργον

ἰατρικὸν, conducere munus medendi iv. 2. 5: τὰ ἀρκοῦντα, lucrari, parare quæ sufficiant i. 3. 5: *cf.* ii. 7. 2: ἀπὸ συκοφαντῶν ii. 9. 4: *not.* ἐκ τῆς γῆς, ἀπὸ τῆς οἰκίας ii. 7. 1.

Λανθάνω, *c. particip.* clam: ἦ λανθάνουσί σε οἱ τέμνοντες, num ignoras, qui, etc. ii. 1. 13: εἰδὼς λέληθα ἐμαυτὸν, hoc me scire ignorabam ii. 3. 11: ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν, ut scias te ignorare, etc. iii. 5. 23: οὐ λανθάνεις με ὅτι λέγεις, probe scio te dicere hæc propterea quod, *etc. ibid.* 24: ὅπως μὴ λάθω τι παρανομήσας, ne qua in re inscius peccem i. 2. 34.

Λεαίνω, comminuo, i. 4. 6.

Λέγειν τι, dicere quod habet speciem veritatis, dignum quod consideretur, *etc.* ii. 1. 12: ἴσως ἄν τι λέγοις, Lat. eleganter, *audirem, so liesse es sich hören.* πρός τι, objicere contra aliquid iii. 9. 12: τινα, *vid.* ἔσχατα. Λέγειν καὶ πράττειν, iv. 2. 1. 6.

Λεῖος, levis, ii. 1. 20.

Λείπεσθαί τινος, inferiorem esse in re aliqua ii. 4. 7: ταύτῃ, in hac re inf. esse iii. 5. 2.

Λειτουργεῖν τῇ πόλει ii. 7. 6.

Λεκτικὸς, dicendi peritus iv. 3. 1.

Λεωργὸς, audax i. 3. 9.

Λήγω οὐδεπώποτε σκοπῶν, semper considero iv. 6. 1.

Λιμὸς τῶν παρ' ἐμοὶ fames, desiderium iii. 11. 13.

Λιπαρεῖν seq. infin. Apol. 23. deprecari.

Λιπαρὸς, nitidus, vel ob pinguedinem vel unguentum ii. 1. 31.

Λίχνος, gulosus i. 2. 2.

Λόγος, sermo, oratio iii. 3. 11: ὁ τοῦ κυνὸς λόγος, fabula de cane ii. 7. 13: τῷ σῷ λόγῳ, ex tua sententia, quam dixisti iii. 10. 12: λόγοι, argumenta i. 1. 1: λόγων ὑπείκειν, *v. n.* ii. 3. 16.

Λογισμὸς, ratio, facultas intelligendi et judicandi iv. 3. 11: λογισμὸν ἀποφαίνεσθαι, rationes reddere iv. 2. 21. Λογισμοὺς μανθάνειν iv. 7. 8. et λογισμῶν μάταιον πραγματείαν, quam Socrates cavere jubebat discipulos, de numerandi ratione, quæ arithmetica Græce dicitur cum Ernesto etiam Weiske interpretatur. At enim vero λογισμὸς est supputatio, computatio, ratio numeris reddita expensarum vel redituum acceptorum: unde λογιστικὴ ars calculatoria. Arithmetica vero est numerorum scientia et artem multo ampliorem et diviniorem amplectitur. Λογισμοὶ igitur plurali numero varii modi esse debent quibus rationes plus minusve breviter et accurate exponi et reddi possunt. Itaque minima pars arithmeticæ scientiæ est, quam puto magistros Atticos juventutem in scholis docuisse, quatenus ad vitæ civilis usum ea necessaria esse putabatur. Ad animum vero hominis virtutis sensu imbuendum vel potius ad judicium veri falsique acuendum, qua fere sola scientiarum addiscendarum mensura Socrates uti solebat, arithmeticæ pars modo dicta nullum plane habet effectum. Dubitari etiam potest, num Græci philosophi Socratis tempore subtilitatem ingenii in novis ratiociniorum modis exquirendis exercuerint. Satis enim hodie constat, quam difficilis et manca fuerit veterum ratio calculis et adhibitis literis computandi, cum nondum numerorum notæ essent repertæ. Quod si tamen aliquis λογισμοὺς de arithmetica interpretari pertinax velit, is poterit τὴν μάταιον πραγματείαν referre ad philosophumena de natura numerorum, in quibus Pythagoræi inprimis ultra modum ingenio indulgebant, ita ut omni philosophiæ numerorum rationes accommodarent. Habemus hodieque in Stobæi Eclogis capite 11 libri i reliqua fragmenta scriptorum Pythagoricorum multa, unde methodum sterilem et obscuram divinare licet. Poterit etiam abuti Platonis auctoritate, qui libri vii Polit. p. 143. τὸ φαῦλον τοῦτο, τὸ διαγινώσκειν τὸ ἓν καὶ τὰ δύο καὶ τὰ τρία omnibus tamen artibus et disciplinis ad usum communem necessarium, ὃ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις μανθάνειν ἀνάγκη breviter dicit ἀριθμὸν καὶ λογισμόν. Et p. 148. λογιστική τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν πᾶσα versari dicitur. Denique p. 149. jubet omnes, qui rempublicam gerere volunt, ἐπὶ λογιστικὴν ἰέναι καὶ ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς, μὴ ἰδιωτικῶς ἀλλ' ἕως ἐπὶ θέαν τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ οὐκ ὠνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν, ὡς ἐμπόρους ἢ καπήλους, μελετῶντας, ἀλλ' ἕνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ῥαστώνης καὶ μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν. His igitur locis utetur qui volet. Mihi enim arithmetica a disciplina Socratica aliena et hoc etiam loco post astronomiam et meteorologiam valde alieno commemorata esse videtur, quæ cum geometria conjungi debebat. Igitur existimo Xenophontem potius λογισμοὺς dixisse syllogismos, quorum erat olim ut hodieque apud multos est μάταιος πραγματεία. Exempla autem Aristotelis ex libris posuit hujus significationis H. Stephanus in Thesauro, quem adire poterunt lectores curiosi.

Λογιστικὸς, computandi peritus i. 1. 7: alio sensu cum φρόνιμος conjungitur Hellen. v. 2. 28.

Λοχαγεῖν iii. 1. 5: iii. 4. 1: *omnino apud nostrum est* præesse quartæ parti τῆς τάξεως; *quæ vero cum apud diversos populos et diversis temporibus ipsa diversa fuerit: hinc* λοχαγεῖν *verti potest modo* cohortem ducere, *modo* manipulum ducere, *modo* centuriæ præesse, *modo aliter. Sic judicari debent ea, quæ de hac re disserit Perizonius ad Ælian V. H. II. extr. Ernesti.*

Λυμαίνεσθαι γαστέρας, gravare ventriculos i. 3. 6: τὰ ὄψα, corrumpere opsonia iii. 14. 5.

Λυπεῖν, nocere, damno afficere i. 6. 6: τινα, molestum esse alicui iii. 13. 1: λυπητέον ἐμοὶ Apol. 27. i. e. δεῖ ἐμὲ λυπεῖσθαι.

Λωποδυτεῖν, vestes furari in balneis i. 2. 62.

M

Μαίνεσθαι i. 3. 13: insanire, de nimio amore, *ut ap. Latinos*, furere.

Μακάριος, beatus, cui ad animi tranquillitatem nihil deest i. 6. 14: μακαριωτάτη εὐδαιμονία, felicitas perfecta et suis numeris absoluta ii. 1. 33.

Μαλακίζεσθαι πρὸς τὸν θάνατον Apol. 33. molliter ferre mortem, timere mortem.

Μαλακὸς, mollis, qui dura et laboriosa fugit, et suavia tantum sectatur iii. 7. 1: πρὸς τὸ πονεῖν, laboribus perferendis non aptus i. 2. 2: vide in καρτερικός: τὰ μαλακὰ, grata et jucunda sensibus ii. 1. 20: μαλακῶς φιλεῖν, molliter osculari iii. 11. 10.

Μᾶλλον *abundat post comp.* iii. 13. 5. *et post* προαιρεῖσθαι iv. 2. 9: μᾶλλον δὲ, imo vero, quin imo iii. 13. 6.

Μανία, furor, cupiditas rei nimia rationem ducem non sequens i. 1. 16: *quid vid.* iii. 9. 6, 7: Μανιώδης furiosus iv. 1. 3.

Μαντεύομαι, utor auspiciis et ominibus, i. 1. 3: consulo oracula i. 1. 6.

Μαντικὴ, divinatio i. 1. 1, 2: iv. 3. 12: iv. 7. 10.

Μαρτυρεῖν τινι, testimonium alicui præbere, assentiri, probare i. 2. 21.

Μάταιος, cum περίεργος junctum vanus i. 3. 1: iv. 1. 3.

Μεγαλεῖος. κτῆμα μ. ἀνδρὶ καὶ πόλει, magnificus, amplus, ad nomen alicujus celebre faciendum valens iv. 5. 2: μεγαλεῖος καὶ σφοδρὸς, qui est animo elato et vehementi iv. 1. 4: μεγαλεῖα ῥήματα, verba magnifica, quæ ad rem ornandam et commendandam faciunt ii. 1. 34.

Μεγαληγορία Ap. 1.

Μεγαλοπρεπὴς, affectus generosi, sensus magni et sublimes iii. 10. 5: magnus, *de Diis* i. 4. 10.

Μεγαλύνομαι, efferor, placeo mihi iii. 6. 3: μεγαλύνειν ἑαυτὸν Apol. 3.

Μέγιστον, τὸ, quod maximum est iii. 4. 12.

Μεθίημι, πράττειν, omitto, negligo ii. 1. 33.

Μειονεκτεῖν, iii. 14. 6: *et* μεῖον ἔχειν iii. 12. 5. esse deteriori conditione.

Μειοῦμαι, *idem cum præcedenti*, deteriori sum conditione i. 3. 3: imminuor ii. 7. 9: τὴν διάνοιαν, viribus ingenii imminuor iv. 8. 1.

Μειράκιον dicitur Alcibiades nondum annos 20 natus i. 2. 42.

Μέλει μοι περί τινος, curo aliquid iii. 6. 10: μέλει μοι ποιοῦντι σμικρότατα, facillime facere possum iii. 11. 12: οὐδέν σοι τοῦ γράμματος ἐμέλησεν iv. 12. 24. non attendisti animum?

Μελετάω, meditor i. 2. 21: exercere i. 5. 5: commentor, cogito quid dicendum sit iv. 8. 4.

Μελέτη, exercitatio, *pro* ἄσκησις ii. 6. 39: μελέται iii. 3. 6: *plane respondent Latinorum* meditationibus campestribus. *Dicitur etiam de* commentationibus *eorum, qui dicere volunt*, μελέτη ἀπολογίας iv. 8. 4.

Μέλλω *c. inf. fut.* i. 1. 10: ii. 6. 14.

Μεμπτὸς, reprehendendus iii. 5. 3.

Μὲν οὖν, *v. n.* i. 2. 55: μέντοι, sane, vero ii. 6. 2: iv. 2. 12. 14: μέντοι — μέντοι pro μὲν — δὲ ii. 1. 12: μέντοι *pro* δὲ, *præc.* μὲν, ii. 3. 5: iii. 9. 8: iv. 4. 7.

Μένειν *v. n.* iii. 10. 15.

Μεριμνᾶν περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως, de natura hujus universi quærere i. 1. 14.

Μεστοὶ ἀταξίας, confusionis pleni iii. 5. 6.

Μετ' ἀληθείας, vere ii. 1. 27: ii. 6. 36: μεθ' ἡμέραν, interdiu iii. 11. 8.

Μεταβάλλεσθαι ἱμάτια, vestes commutare i. 6. 6: μεταβαλλόμενοι, οἱ, ἐν τῇ ἀγορᾷ iii. 7. 6: *not. id. qd.* μετάβολοι, *h. e. Suida interprete*, πραγματευταὶ, μεταπράται. *Iidem dicuntur* ἀγοραῖοι, *Lat.* cociones. *vid. Salmas. de Usuris p.* 343. *seq. Ern.*

Μεταδιδόναι τοῦ βάρους, sc. τι, ii. 7. 1: communicare cum aliquo malum, sc. indicando.

Μεταμέλει, pœnitet i. 1. 4: τὸ μεταμελησόμενον ii. 6. 23: pœnitentia quæ factum consequitur.

Μεταναστασις, migratio populi alicujus iii. 5. 12.

Μεταπέμπομαι, arcesso iii. 9. 11.

Μετατίθεμαι, muto meam opinionem, retracto iv. 2. 18: iv. 4. 14: μετατίθημι, corrigo, muto iii. 14. 6: sed rem ab alio factam. Vide ἀνατίθεμαι.

Μεταχειρίζομαι, guberno, in potestate habeo i. 4. 17.

Μετέχειν τινὸς, participem esse iii. 7. 2.

Μετιέναι σοφίαν, sapientiæ operam dare iv. 2. 9.

Μέτρια, pauca ii. 6. 22: μετρίων δεῖσθαι, paucis rebus ad vitam sustentandam opus habere i. 2. 1.

Μετριοπότης Apol. 19: sobrius.

Μέχρι ὅτου, quousque iv. 7. 2: μέχρι πόσων ἐτῶν, intra quot annos i. 2. 35: μέχρι τῆς ἐλαφρᾶς ἡλικίας, durante ætate agili, iii. 5. 27.

Μὴ, num? iv. 2. 10: μὴ οὐ, nonne? *ibid.* 12: μὴ ὅτι — ἀλλ' οὐδὲ, non modo — sed ne — quidem i. 6. 11: φοβοῖτο μὴ χάριν ἔξοι i. 2. 7: *not.* μὴ ζημιοῖντο i. 2. 18: ὅπως μὴ τράποιτο ii. 9. 2: φόβος μὴ ἀγάγω ii. 1. 25: nisi ἄγω præstat.

Μηδαμοῦ εἶναι, nullo loco esse, nihili faciendum i. 2. 52.

Μὴν, sane i. 2. 26.

Μηχανᾶσθαι, moliri, dispensare iv. 7. 6: excogitare ii. 3. 10: sedulo et cum animi contentione comparare sibi ii. 1. 30: πάντα μηχανωμένη, omnia facere. *ib.*

Μηχάνημα, artificium i. 4. 7.

Μηχανικὸς, *de imperatore*, in consiliis excogitandis promtus et sollers iii. 1. 6: iv. 3. 1.

Μίγνυσθαι παισὶ, cum liberis consuescere, coire iv. 4. 20.

Μιμεῖσθαί τινά τι, imitari aliquem in re i. 7. 2. Μιμητὸς, imitabilis, quod imitando exprimi potest iii. 10. 3, 4.

Μισητὸς, odio dignus, invisus iii. 10. 5: odium excitans *v. n.* ii. 6. 21.

Μνάομαι, mentionem facio alicujus iii. 11. 1.

Μνημονευόμενοι ἄνθρωποι, quorum ad nos memoria pervenit iv. 8. 2.

Μοίρᾳ θείᾳ, consilio divino ii. 3. 18.

Μόνος *intelligitur* iii. 13. 6: κατὰ μόνας iii. 7. 4: solus. Μόνως, duntaxat i. 5. 5.

Μοχθέω, ærumnas perpetior ii. 1. 18.

Μωραίνοντες i. 1. 11. stulti.

Μωρῶν ἐστι i. 2. 9: ubi alii libri μωρὸν habent.

Μῶσθαι, quærere ii. 1. 20. Verbum Doricum.

N

Ναὸς, delubrum, sacellum ubi est ara et simulacrum Dei iii. 8. 10.

Ναυκληρία, navicularia i. 6. 8: Ναύκληρος, navicularius ii. 6. 38: iii. 9. 11: *Cf. Ern. Clav. Cic.*

Ναυτιλία, navigatio iv. 2. 32.

Νικᾶν τοὺς ἀγῶνας, victorem in certaminibus discedere ii. 6. 26.

Νικητικὸς, ad victoriam parandam idoneus iii. 4. 11.

Νομεὺς βοῶν ἀγέλης ii. 9. 7.

Νομίζειν θεοὺς, deos esse credere eosque more publico receptos colere i. 1. 1: πῶς οὐκ εἶναι θεοὺς ἐνόμιζεν: i. 1. 5: νομίζεται, in more positum est, justum habetur ii. 3. 16: μαντικὴν νομ. i. 1. 3: vaticinandi artem esse credere eaque quæ publico more recepta est uti. πρῶτον νομίζεται iv. 4. 19: prima omnium lex habetur. *not.*

Νόμιμος quis sit et dicatur: iv. 6. 5: νομίμως τε καὶ ὠφελίμως πᾶσι χρώμενος iv. 4. 1: est periphrasis δικαίου: nam ἄδικος est qui contra leges et pacta facit, ut alteri noceat, sibi vero lucrum paret. Contra igitur qui cum aliis ita agit, ut leges et pacta sancte observet, iisque quam potest maxime utilis esse studet, is δίκαιος est et dicitur. Hoc est igitur νομίμως καὶ ὠφελίμως χρῆσθαι τοῖς ἄλλοις, ut contra ἄδικος recte diceretur ἀνόμως καὶ ἐπὶ τῷ κέρδει vel πλεονεκτικῶς χρώμενος. Hinc lux alteri loco Xenophontis ii. 6. 23 · ubi similis est τοῦ δικαίου periphrasis, et dicuntur χρημάτων κοινωνεῖν νομίμως, οὐ μόνον ἀπεχόμενοι τοῦ πλεονεκτεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπαρκεῖν ἀλλήλοις, i. e. ὠφελεῖν ἀλλήλους. In utroque loco interpretando definitio justitiæ Xenophontea (vide iv. 8. 11.) nondum satis clara animo meo obversabatur.

Νόμος, consuetudo iii. 3. 11: νόμῳ πόλεως, more et legibus in civitate receptis iv. 3. 16.

Νοσεῖν, iii. 5. 18. resp. eleganter dicitur, in qua vitia dominantur.

Νουθετικοὶ λόγοι, præcepta de moribus et vita regunda i. 2. 21.

Νυκτοτῆραι, *v. n.* iv. 7. 4.

Νυκτερευτικὴ κύων, canis nocturnis venationibus serviens iii. 11. 8.

Νῦν. τὰ νῦν, nunc, *plene diceretur* κατὰ τὰ νῦν ὄντα πράγματα.

Νῶτον, τὸ, tergum iii. 10. 13.

Ξ

Ξυμβουλία, consilium i. 3. 4.
Ξυνόντες οἱ ἐμοὶ, familiares mei ii. 1. 25.

O

Ὁ *pro* τίς: *ut* τοῦ ἕνεκεν, qua de causa iii. 2. 1: τῷ pro τίνι iv. 4. 17: iv. 5. 10: τὰ μὲν — τὰ δὲ, partim — partim i. 3. 1: ii. 4. 6: iii. 5. 11.
Ὀγκοῦσθαι, tumere superbia i. 2. 25.
Ὁδοὶ, *fortassis sunt* plateæ, viæ urbis ii. 2. 4.
Οἶδα, iv. 4. 8: οὐκ οἶδ᾽ ὅπως, nullo modo.
Οἰκεῖν οἶκον, familiam, domum regere, administrare ii. 1. 19: iii. 6. 14: οἰκίαν iv. 1. 2: καλῶς πόλεις καὶ οἴκους i. 2. 64: εὖ i. 1. 7: καλῶς οἰκεῖται οἶκος iv. 4. 16.
Οἰκεῖοι, propinqui, qui pertinent ad eandem gentem *s.* familiam i. 2. 48: ii. 7. 2: iii. 6. 1: iv. 4. 17: ubi οἰκέται et οἰκεῖοι junguntur. Sed vereor ne verba ἢ οἰκέται e glossa profecta sint. Servi enim in hac hominum societate locum habere non videntur. οἰκειότατος ἄνθρωπος, maxima necessitudine conjunctus i. 2. 53: τὰ οἰκεῖα, sua, quæ quis habet iii. 6. 7.
Οἰκέται, domestici, quicunque pertinent ad eandem domum, familia, servi, i. 2. 48: ii. 1. 9: *ib.* 32: ii. 4. 3: ii. 5. 2. 5: iv. 4. 17. *etc.* Vide in Οἰκεῖοι.
Οἴκημα, cella meretricia, Attice ii. 2. 4: Perizon. ad Æliani *V. H.* 6. 1: Valcken. ad Ammonium p. 177.
Οἰκοδομεῖσθαι οἰκίαν, domum sibi ædificare i. 1. 8.
Οἰκοδόμημα, ædium structura iii. 1. 7.
Οἰκονομικὸς, rei familiaris administrandæ peritus i. 1. 7.
Οἰκονομῶν τάδε, administrans et exsequens singula iv. 3. 13: τὸν οἶκον εὖ iv. 5. 10.
Οἶκος, facultates i. 5. 3: familia iii. 6. 14.
Οἶμος, semita *poët.* pro ὁδὸς ii. 1. 20.
Οἷος, c. *infinit. præcedente vel intellecto* τοιοῦτος, *sign.* ut ὥστε, i. 4. 12: ii. 6. 37: ii. 9. 4: iii. 6. 16: οἷος, *seq. infinit.* qui solet iv. 6. 11: qui possit i. 4. 6: ii. 1. 15: Thucyd. 6. 12: καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἷον νεωτέρῳ βουλεύσασθαι τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσαι. Sic enim Cod. Vind. pro εἶναι recte exhibet. οἷον τ᾽ ἐστὶ, *seq. inf.* fieri potest ut ii. 6. 14: οὐχ οἷον τε, fieri non potest iv. 6. 7: οἵῳ σοὶ ἀνδρὶ χαριζόμενον ii. 9. 3. *not.*
Οἰωνιστήριον, Ap. 12. augurium esse debet, cum proprie sit auguraculum.
Οἰωνοὶ, οἱ, augurium i. 1. 3.
Ὀκνεῖν, cunctari iii. 3. 15: nolle iii. 7. 1.
Ὅλον, τὸ, omnino, universe iv. 1. 2.
Ὁμιλεῖν, consuesse, *per euphemismum de* congressu venereo, ii. 1. 24.
Ὁμιλητὴς, familiaris i. 2. 12.
Ὁμιλίας μισθὸς, didactrum i. 2. 6: ἴδιαι ὁμιλίαι iii. 7. 5.
Ὁμογνωμονέω σοι τοῦτο, assentior iv. 3. 10.
Ὅμοιοι *v. n.* iv. 2. 28.
Ὅμοιον οὐδὲν προεστάναι χοροῦ καὶ στρατεύματος iii. 4. 3.
Ὁμοίως τοῖς ἄλλοις, perinde atque in aliis disciplinis iv. 7. 8: ὁμοίως τοῖς ἐμὲ ἀποκτείνασιν, ut qui me occiderunt iv. 8. 10.
Ὁμοκλέω, clamore impello i. 2. 58.
Ὁμολογεῖν, assentiri, concedere iv. 6. 15: ὁμολογούμενα, concessa, de quibus nemo dubitat *ibid.* ὁμολογεῖται, constat iv. 8. 2.
Ὁμόνοια, concordia iv. 4. 16.
Ὁμόφωνος, eadem lingua utens iv. 4. 19.
Ὅμως, tamen, quamvis ii. 1. 5. 14.
Ὀνειδίζειν, exprobrare ii. 9. 8.
Ὄν, ii. 1. 22: ἐρυθροτέρα τοῦ ὄντος, rubicundior quam erat natura. ἐξ οὐκ ὄντων ποιεῖν εἶναι, de parentibus, qui liberis dant vitam ii. 2. 3.
Ὀνομαστὸς ἐπί τινι, celeber ob i. 2. 14. 61: iii. 6. 2.
Ὄνυξ, unguis i. 2. 54.
Ὁπλῖται, iii. 4. 1: iii. 5. 19: κατ᾽ ἐξοχὴν dicuntur milites gravis armaturæ.
Ὁπόθεν, unde ii. 6. 4.
Ὅπου, ubi, qua in parte iii. 5. 1: ὁπουοῦν, quocunque loco iv. 1. 1.
Ὅπως, quemadmodum iv. 6. 12: ut, *c. fut. ind.* ii. 2. 10: ii. 4. 2: iii. 2. 1: ὅπως οἷόν τε, pro viribus ii. 4. 2: οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν, nullo omnino modo i. 6. 11: ὅπως μὴ — ποιήσῃς — τράποιτο cum φυλάττομαι et φοβοῦμαι i. 2. 37. *not.*
Ὁράω ἐγγιγνομένην λήθην i. 2. 21: pro ἐγγίγνεσθαι. σοὶ διῆσον ii. 6. 29.
Ὀργυιὰ, spatium quantum complectitur extensio manuum ii. 3. 19.
Ὀρέγεσθαι, appetere i. 2. 15.
Ὄρθιος, præruptus ii. 1. 20. Ὀρθότης, rectitudo, status hominis erectus i. 4. 11: ὀρθοῦσθαι, erigi iii. 10. 15.
Ὀρίζομαι, definio iv. 6. 6.
Ὁρμάω, *seq. inf.* impetum capio, cupio i. 2. 39: ὥρμημαί σε διδάξων, volo te docere iii. 7. 5. Dicitur ut apud Hero-

dotum ἔρχομαι λέξων et similia. ὁρμᾶσθαι εἰς ἥβην, pubescere ii. 1. 21.

Ὁρμὴ, abitus, *die abreise*, iii. 13. 5: ἐν τῇ ὁρμῇ σπεύδειν, maturius se in viam dare. cupiditas iv. 4. 2.

Ὄρνις, de ave *unde augurium capi solet* i. 1. 3.

Ὄρτυξ, coturnix ii. 1. 4.

Ὅς, *articulus postpositivus spectat casum substantivi præcedent.* ἐθνῶν ὧν ἴσμεν, ii. 1. 10: *pro* ἐκεῖνος, αὐτὸς i. 4. 2: iii. 1. 5: *pro* οἷος *præced.* τοιοῦτος, iv. 4. 2: ἔστιν οἳ, sunt qui ii. 3. 6.

Ὁσάκις, quotiescunque iii. 4. 3.

Ὅστις, ὅτι — τούτων ii. 7. 6: *not.*

Ὅτι, eo quod, *pro* διότι ii. 9. 1: iii. 2. 1, 2: ὅτι μάλιστα, *h. e.* ὅ τι δυνατὸν μάλιστα, quam maxime iv. 2. 40: iv. 5. 12: οὐχ ὅτι μόνος — ἀλλὰ καὶ *v. n.* ii. 9. 8: ὁτιοῦν, quodcunque i. 1. 4.

Οὐ γὰρ, *v. n.* iii. 7. 7: οὔτοι, non vero iii. 12. 5: οὐδαμοῦ nunquam i. 7. 2: οὔκουν, nullo modo iv. 5. 7: οὐχ ὅτι μόνος ἀλλὰ καὶ ii. 9. 8. *not.*

Οὐδὲ ne — quidem i. 3. 11, 12.

Οὐδὲν *pro* οὐ iv. 4. 10: οὐδὲ εἷς *pro* οὐδεὶς *ibid.* οὐδέν τι, plane non i. 2. 42: οὐδὲν βελτίους, nihilo meliores iv. 2. 9.

Οὐκ ἂν εἴη pro οὐκοῦν εἴη ἂν ii. 3. 19. *not.*

Οὐλὴ, cicatrix iii. 4. 1.

Οὖν, igitur, ut supra dictum est, *servit repetitioni* i. 1. 20: iii. 9. 5: ἀλλ' οὖν γέ τοι iv. 4. 21.

Οὔπω, nunquam iii. 14. 2: *Ern.*

Οὐράνια, τὰ, i. 1. 11. sunt quæ vulgo μετέωρα dicebantur, quæcunque in cœlo visuntur et fiunt. οὐρανίων φροντιστὴς iv. 7. 6.

Οὔτε *absolute* ii. 6. 19.

Οὕτως, ita, hanc ob causam iii. 9. 13: *intelligitur præc.* ὥσπερ 4. 7.

Ὄφελος οὐδὲν εὔνους εἶναι, utile i. 2. 52.

Ὀφθαλμία, lippitudo iii. 8. 3.

Ὀφρῦς, supercilia i. 4. 6.

Ὀχετὸς, canalis *ibid.*

Ὄχλος. ἐν ὄχλῳ in publico, coram multis i. 1. 14: ἐν ὄχλοις, in concionibus iii. 7. 5: *not.*

Ὀψοποιΐα iii. 14. 5: ὀψοποιεῖσθαι *ibid.* ὀψοποιός.

Ὀψοφάγος *quid v.* iii. 14. 3: *cf.* iii. 13. 4.

Ὀψωνεῖν πολλοῦ, magno obsonari, iii. 14. 1. *not.*

Π

Παγκρατιαστὴς, iii. 5. 21: iii. 10. 6: *Plutarch Sympos.* ii. 4: ὅτι γὰρ μέμικται τὸ παγκράτιον ἔκ τε πυγμῆς καὶ πάλης, δῆλον.

Πάγχρηστος, ex omni parte utilis ii. 4. 5.

Πάθη, τὰ, affectiones iii. 10. 8: calamitas iv. 2. 33.

Παιδεία, institutio ii. 1. 27: iv. 1. 3.

Παιδεύειν, docere iii. 8. 8: διαίτῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα i. 3. 5: περὶ βύρσας Apol. 29: coriariam artem docere *not.* παιδεύεσθαι πρὸς seu εἰς, discere i. 2. 1: ii. 1. 7: παίδευσις, institutio pueri ii. 1. 34.

Παιδικὰ, amasii ii. 1. 24.

Παιδοποιεῖσθαι, subolem procreare ii. 2. 4.

Παῖς, servus iii. 13. 6.

Παίζειν ἅμα σπουδάζοντα, inter jocandum seria tractare i. 3. 8.

Πάλαι, dudum ii. 6. 30: παλαιαὶ πράξεις, res olim, in juventute gestæ ii. 1. 33.

Πάλαισμα, δεινὸν ii. 1. 14: callidum et astutum consilium. Παλαιστής, luctator iii. 5. 21.

Πάλη, lucta iii. 8. 4.

Παμμέγεθες πρᾶγμα, res summæ difficultatis et molestiæ iii. 6. 13.

Πάμπαν οὐδεμιᾶς iv. 5. 11.

Πάνυ τι, omnino iii. 5: *extr.* ὁ πάνυ, celeber iii. 5. 1: πάνυ μὲν οὖν, maxime. *formula serviens affirmationibus.*

Παντάπασι γε iv. 5. 3. *not.*

Πάντως, omnino, plane ii. 6. 19: iv. 2. 31.

Παρὰ *cum gen. servit explicationi*; ἡ παρὰ τούτων εὔνοια, horum benevolentia ii. 2. 12: *c. accus.* de violatione; παρὰ τοὺς νόμους contra leges i. 1. 18: *cf.* i. 3. 4: παρὰ τοὺς ἄλλους, præ cæteris iv. 4. 1: inter i. 4. 14: propter ii. 1. 2.

Παραβαίνεται καὶ ταῦτα iv. 4. 24.

Παραβάλλειν πρὸς, comparare cum, ii. 4. 5: iv. 8. 11.

Παραγίνεται, contingit, *sc.* ut nanciscatur, potiatur ii. 1. 2.

Παραγιγνώσκω, male judico i. 1. 17.

Παραθεωρεῖν ἑαυτὸν πρὸς τοὺς ἄλλους se comparare cum aliis iv. 8. 7.

Παραινεῖν, monere i. 3. 8.

Παραιροῦμαί τινος, i. 6. 1: abduco, aufero.

Παραιτοῦμαι, deprecor ii. 2. 14.

Παρακαλῶ, arcesso ii. 10. 2.

Παρακαταθέσθαι iv. 4. 17: alicui aliquid, tanquam depositum, tradere.

Παρακινεῖν, ἐπὶ τοῖς ὡραίοις παρακεκινηκότες amore pulcrorum insanire, iv. 2. 35: *not.* Egregie de h. l. et verbi significatione disputavit doctissimus medicus Smyrnensis *Coray* ad Hippocratem de aere et locis T. II. p. 366.

Παρακμάζειν, ob ingravescentem ætatem debilitari iv. 4. 23.

Παραλαβεῖν, iv. 7. 2: accipere, quod traditur.

Παραλείπειν, prætermittere, *ex consilio* iii. 6. 6. *sed* ἀμελεῖν, prætermittere *ex negligentia aut contemtu*.

Παραμελεῖν τινος ii. 2. 14: idem cum ἀμελεῖν ibidem.

Παραμόνιμος, qui manet, non fugit, *de servo fideli* ii. 4. 5: *not. de fera* iii. 11. 11: Παράμονος, constans, qui manet ii. 10. 3.

Παράνοια, error mentis, dementia iii. 9. 7.

Παρανομεῖν, leges violare iv. 4. 4: παράνομος, legum violator i. 2. 2.

Παραπλήσια, simillima iv. 4. 12.

Παρασκευάζειν, parare alteri, *sed med.* parare sibi ii. 1. 30: παρασκευάζω τινὰ σωφρονέστερον, modestiorem reddere *docendo, exercendo hortando*, iv. 3. 18: τὸ σῶμα, exercere corpus iii. 13. 5: quod ibidem est ἀσκεῖν. παρεσκεύασμαι, consuevi i. 2. 34: ii. 2. 11, 13.

Παρασκευὴ, apparatus iii. 3. 14: νικητικὴ, instrumenta victoriæ, quæcunque ad victoriam faciunt iii. 4. 11.

Παραστάτις, adjutrix ii. 1. 32: παραστάται *proprie dicuntur* milites, qui sibi in acie adstant, quibus sibi invicem opitulari par est. παρίστασθαι *notat*, præsto esse, auxilium ferre iii. 7. 5: παριστάμενα, supervenientia, opprimentia nos.

Παρατείνεσθαι, defatigari, iii. 13. 6: *vid. de hac v. Casaub. ad Athen. p.* 285. *et Ruhnk. ad Timæum p.* 206.

Παρατηρεῖν, observare iii. 14. 4.

Παραφρονῆσαι, desipere, iv. 7. 6.

Παραχρῆμα ἡδοναὶ, αἱ, ii. 1. 20: sunt eædem quæ αἱ παραυτίκα ἡδοναὶ Cyrop. ii. 2. 24: i. 5. 9: et viii. 1. 32: τὸ αὐτίκα ἡδὺ Ibid. vii. 5. 76: τὸ παραχρῆμα περιχαρὲς Thucydides ii. 51.

Παραχωρεῖν ὁδοῦ, de via cedere ii. 3. 16.

Παρέχειν ὁμολογοῦντα, efficere iv. 6. 15: ἐλπίδας i. 2. 2: παρέχεσθαι ὕμνους Apol. 26: hymnorum, laudum materiam poetis et oratoribus præbere.

Παριέναι, prætermittere i. 1. 12.

Παροξύνειν, excitare, impellere πρὸς iii. 3. 13: *c. inf.* iii. 5. 3.

Πᾶς, πάντα, τὰ, ἡ τῶν πάντων φύσις, i. 1. 11. et 14. *alibi* τὰ ὅλα *dicuntur* universum.

Παστὰς, iii. 8. 9. Vide Epimetrum.

Πάσχει ὑϊκόν τι facit quod porcus i. 2. 30: ἀγαθὰ, commodis afficitur ii. 2. 3: iv. 2. 26.

Πατρῷος, patrius, qui fuit majorum iii. 5. 8: πατρῷα στρατηγήματα, patris consilia bellica iii. 5. 22: οἶκος, patris domus iii. 6. 2.

Παύειν τινὰ, alicujus cupiditatem coërcere iii. 6. 1: τῆς ἀθυμίας τινὰ, alicujus trepidationem sedare iv. 2. 17: τινός τινα, avocare a re aliquem i. 2. 2, 5.

Πεζικὴ δύναμις, copiæ pedestres, *opp.* δύναμις ναυτικὴ iii. 6. 9.

Πείθω, persuadere conor i. 3. 4: τὰ πείθοντα ἐσθίειν ib. 6: de ferculis delicatis, quæ etiam cibo refertum ad comedendum alliciunt et invitant. πείθομαι, in hanc sententiam adducor iii. 5. 7.

Πεῖραν λαμβάνειν, periculum facere i. 4. 18: διδόναι, specimen dare ii. 6. 38: in opere ipso faciendo, quod suscepimus. Similiter Cyrop. i. 6. 22.

Πέλτη, pelta, clypeus minor iii. 9. 2.

Πέμπειν, *v. n.* iii. 3. 12.

Πεπρωμένον τέλος, finis a fato præstitutus, mors ii. 1. 33.

Περᾶν διὰ, transire ii. 1. 31.

Περαιτέρω τοῦ μετρίου μηκύνειν τὰς ὁδοὺς, longius itineris spatium absolvere quam vires suppetunt iii. 13. 5.

Περὶ, *c. gen. intelligitur* i. 1. 12: i. 3. 8: οἱ περὶ Κέκροπα, Cecrops iii. 5. 10.

Περιάγεσθαι ἀκολούθους, secum circumducere i. 7. 2.

Περιαιρεῖν, tollere *opp.* καταλείπειν, iii. 2. 4.

Περιάπτειν τι ἀγαθόν τινι, afficere beneficio ii. 6. 13. *not.*

Περιβάλλειν κακοῖς τινα, incommodo afficere i. 2. 63: περιβάλλεσθαι σωφροσύνης δόξαν τῇ σιωπῇ, tacendo assumere et consequi laudem modestiæ iv. 2. 6.

Περίβλεπτος, de re illustri et præclara iii. 4. 1: de homine illustri, in quem vulgo homines oculos conjiciunt digitoque eum monstrant iii. 6. 2.

Περιγίγνομαί τινος, supero ii. 3. 17: iii. 4. 10.

Περιγράφειν τοῦ ἔτους χρόνον, circumscribere, definire, i. 4. 12.

Περιεῖπεν αὐτὸν, observavit, coluit ii. 9. 5.

Περίεργος, in religione nimis curiosus, novandi studiosus i. 3. 1

Περιεῖναι τινὸς, supero aliquem iii. 7. 7.

Περιορᾶν, negligere, *opp.* βοηθεῖν, iii. 9. 8.

Περίοδος, circuitus iv. 7. 5.

Περίπατοι, ambulationes, i. e. loca ad deambulandum opportuna i. 1. 10: junguntur gymnasiis etiam apud Athenæum 1. p. 207. et ambulationum meminit Vitruvius v. 11. in palæstræ descriptione.

Περιπίπτειν τοῖς κακοῖς, incidere in mala iv. 2. 27.

Περιπλεκόμενον εὖ μάλα, quod undequaque circum applicat se; *de reti* iii. 11. 10.

Περιποιεῖσθαι, lucrum facere ii. 7. 3: ἀπὸ

τινος, ex aliquo recondere et reliqui facere, *erübrigen*, iv. 2. 38.
Περιτυχεῖν τινι, incidere in aliquem, nancisci, reperire iii. 10. 2 : iii. 13. 1.
Περιφορὰ, iv. 7. 5. *v. n.*
Πεττεύοντες, aleatores iii. 9. 9.
Πιέζω, premo ii. 5. 1.
Πιθανὸς, de statuis, quæ ad vivum accedunt iii. 10. 7 : ad persuadendum aptus *ib.* 3.
Πιστεύειν τινὶ ἀνοχὰς, in induciis faciendis fidem habere alicui iv. 4. 17 : τίνι δ' ἄν τις μᾶλλον πιστεύσειε παρακαταθέσθαι ἢ χρήματα ἢ υἱοὺς ; *ibid.* Sic ταῦτα δὲ τὸ πιστεύειν (credere) ἀληθεύσειν τίς ἂν ἄλλῳ πιστεύσειεν ἢ Θεῷ ; ἡγεμονίαν, imperium exercitus committere iv. 4. 17.
Πλάττω, fingo, mentior ii. 6. 37.
Πλεονεκτεῖν ἀπέχεσθαι τοῦ πλεονεκτεῖν, in divitiis colligendis abstinere a fraude et injuria ii. 6. 23 : πλέον ἔχειν, plus accepisse quam iii. 14. 1 : οὐδὲν πλέον ἔχειν, nihilo meliori esse conditione i. 4. 14 : ὑπὸ Θηβαίων πλεονεκτουμένοι iii. 5. 2. tanquam interiores et deteriores habiti et tractati.
Πλεονέκτης *quid sit vid.* i. 5. 3 : πλεονεκτίστατος i. 2. 12 : habendi avidus iii. 1. 6 : ἐπὶ πλεονεξίᾳ, ut sis meliori conditione i. 6. 12. *not.*
Πλῆθος, τὸ, populus Atheniensis i. 2. 42.
Πληθούσης ἀγορᾶς, i. 1. 10.
Πλημμελέω, delinquo, pecco, i. 2. 26. Est metaphora ex musica ducta, ut apud Horatium Epistol. ii. 2. 144 : Sed veræ numerosque modosque ediscere vitæ.
Πλησιάζειν, versari cum aliquo iv. 4. 25.
Πλησιαίτερον *c. gen.* propius ii. 1. 23.
Πλησμονὴ, satietas iii. 11. 14.
Πλίνθος, later iii. 1. 7 : *not.*
Πλουτίζειν, locupletare, divitiis augere iii. 6. 7 : ἀρετῇ, virtute ditare iv. 2. 9 : πλουτίζεσθαι ἀπὸ βοσκημάτων, ii. 1. 28.
Πλουτοκρατία, *quid vid.* iv. 6. 12.
Πόθος τοῦ ζῆν, vitæ cupiditas i. 4. 7 : ποθεινὸς, desiderabilis iii. 10. 3 : τὸ ποθεινότατον iii. 10. 3 : quod desiderium facit.
Ποιεῖν τὰ πρὸς Θεοὺς, sacrificare i. 3. 1 : τέρψιν, delectare iii. 10. 8 : ἀγαθόν τι τὴν πατρίδα, bene mereri de patria ii. 6. 25 : πάντ' ἐποίει ὥστε, omnibus modis tentabat ut ii. 9. 6 : ποιοῦντες πάντα, omni conatu, quovis modo ii. 2. 6 : ἐν μέτρῳ πεποιημένα ἔπη i. 2. 21 : ποιεῖν *intelligitur* post τί ἄλλο ii. 3. 17 : Ποιεῖσθαι πρό τινός τι, potiorem ducere ii. 5. 3 : ἐπιμέλειαν, *pro* ἐπιμελεῖσθαι, iii. 3. 7 : εἰρήνην, pacem facere, *de ipsis civibus*, iv. 4. 14 : æstimare, περὶ πλείονος i. 1. 18.
Ποικιλίαι, iii. 8. 10. *not.*
Ποικίλος, variis coloribus distinctus iii. 10. 14 : difficilis, ad quod perficiendum magna multiplicique arte est opus ii. 3. 10.
Ποικίλως ἔχει ταῦτα, ii. 6. 21 : in hoc genere quædam varietas deprehenditur.
Ποιμὴν, ovium pastor ii. 3. 9 : λαῶν, *de rege* iii. 2. 1.
Πολεμικὸν, quod parit dissidia et bella ii. 6. 21.
Πολιορκεῖσθαι, ii. 1. 17 : de corpore, quod omni ærumnarum genere vexatur et premitur. *cf.* §. 13.
Πολιτεύεσθαι, in civitate vivere iv. 4. 13 : remp. gerere i. 2. 47 : ii. 6. 26, *etc.* πόλις εὖ πολιτεύεται iv. 4. 16.
Πολιτικὸς, qui ad rempublicam accedit i. 1. 8 : rerum civitatis peritus i. 6. 15 : ii. 6. 38 : ubi distinguitur a στρατηγικῷ et δικαστικῷ.
Πολίτης ἀγαθὸς, *quis sit v.* iv. 6. 14.
Πολλοστὸν μέρος, pars ex multis una, exigua iii. 1. 6 : iv. 6. 7.
Πολλοὶ, οἱ, vulgo, multitudo i. 2. 21 : πολλοὶ καὶ δυνατοὶ κολακεύειν· i. 2. 24 : πολλαὶ καὶ σεμναὶ γυναῖκες *ibid.* ubi καὶ redundare videtur, vel interpretari licet *multi iique periti assentandi, multæ eæque honoratiores feminæ* : συνειδὼς αὑτῷ πολλὰ καὶ πονηρὰ ii. 9. 6 : *not.* πολλὰ καὶ χαλεπὰ ii. 2. 35.
Πολύαινος, multum laudatus, celeber ii. 6. 11.
Πολυκαρπία, fructuum ubertas iii. 14. 3.
Πολυμαθὴς, doctissimus, multarum rerum scientia imbutus iv. 4. 6.
Πολυοψία, obsoniorum ubertas iii. 14. 3.
Πολυσαρκία, corporis obesitas ii. 1. 22.
Πολυτέλεια, sumtuositas, magnificentia i. 6. 10.
Πολυτελὴς, factus e materia pretiosa iii. 10. 10 : πολυτελῶς κεκοσμημένη, sumtuose ornata, *h. e.* auro, gemmis, *etc.* iii. 11. 4.
Πονεῖν εἴς τι, ad consequendum aliquid laborare ii. 1. 19.
Πονηρὰ, τὰ, ποιεῖν ii. 6. 20.
Πορεύομαι διὰ, persequor oratione iv. 6. 15.
Πορθέω, vasto, depopulor iii. 5. 4.
Πορίζεσθαι, sibi comparare ii. 8. 1 : iii. 11. 8 : ποριστικὸς, *de imperatore*, qui ea comparare potest, quæ ad sustentandum exercitum pertinent iii. 1. 8.
Πόρνος, puer meritorius i. 6. 13.
Πόρρω τῆς ἡλικίας ἦν, ætate processerat iv. 8. 1 : πόρρω εἶναί τινι, longe abesse ab al. iii. 5. 15 : πορρωτάτω, longissime i.

2. 54. πόῤῥω μοχθηρίας προβαίνειν Apol. 3.

Ποτὲ μὲν — ποτὲ δὲ, modo — modo iv. 2. 32: τί ποτε, quid tandem? ii. 7. 3.

Ποτέρως, utro modo ii. 7. 8: ποτέρωσε, utram in partem iv. 2. 14.

Που, forte, ni fallor i. 2. 32, *etc.*

Ποῦς, κατὰ πόδας ἁλίσκειν iii. 11. 8: lepores currentes capere.

Πράγματα ἔχειν, negotiis distentum esse ii. 1. 9: litibus distineri ii. 9. 1: διὰ τὰ πράγματα ii. 10. 4: in hoc rerum statu. *not.*

Πραγματεία λογισμῶν μάταιος, inanis syllogismorum abusus iv. 7. 8.

Πραγματεύομαι ταῦτα, tracto cogitando, discendo i. 1. 16: multum laboro i. 3. 15.

Πρακτικὸς, rebus gerendis idoneus iv. 5. 1: cum populo agendi peritus iv. 3. 1.

Πρᾶξις, ἡ τῶν κοινῶν, reipublicæ administratio, ii. 4. 6: *ubi vulgo* πράξεων *legitur. Vide Addenda.*

Πράττειν τὰ πολιτικὰ, *seu* τὰ τῆς πόλεως, remp. capessere i. 2. 39: iii. 6. 18: iii. 7. 1: unde τὰ τῆς πόλεως πράγματα iii. 7. 1: τὰ ἑαυτοῦ, a re publica remotum sua negotia curare, ii. 9. 1: τὰ δίκαια i. 2. 23: i. e. δίκαιον εἶναι. καλὰ πράττειν, virtuti studere ii. 6. 17: quod est τῶν καλῶν ἐπιμελεῖσθαι *ibid.* 18: εὖ πράττειν, uti fortuna secunda, feliciter gerere rem i. 6. 8: ii. 4. 6: recte agere, non peccare iii. 9. 14, 15: iv. 2. 26: κακῶς, calamitate aliqua premi iii. 9. 8: ἱκανὸς εἰπεῖν τε καὶ πρᾶξαι, dicendi agendique peritus, disertus et in causis forensibus agendis versatus ii. 9. 4: Πράττεσθαι *pro* εἰσπράττεσθαι, τινὰ χρήματα, exigere i. 2. 5. 7. 60: i. 6. 11, 12.

Πραΰνειν, iratum lenire, mitigare ii. 3. 9.

Πρέπει, par est, verosimile est i. 4. 4.

Πριαίμην πρὸ πάντων χρημάτων τόν δε φίλον εἶναί μοι ii. 5. 3: *not.*

Πρὸ, ante, *de tempore* iii. 5. 11.

Προάγειν, magis magisque augere i. 4. 1: ἐς φιλοποσίαν προαχθέντες, ad ebrietatem incitati i. 2. 22.

Προαγορεύειν, suadere cum futuri significatione, i. 1. 4: προλέγειν pro eo est i. 1. 5: edicere i. 2. 35.

Προαιρεῖσθαι ἐκ, eligere iii. 9. 4: ἀντὶ, præferre ii. 7. 10: iv. 5. 6, 7: iv. 8. 11: μᾶλλον, malle iv. 2. 9: τὸ προαιρεῖσθαι, animi propositio ii. 1. 2.

Προακούειν ii. 4. 11: audiendo occupare.

Προβάλλεσθαι iii. 8. 4: ἀσπίδα προβάλλεσθαι *dicuntur milites*, cum protentis clypeis pugnant.

Προβιβάζω τῷ λόγῳ i. 2. 17: λέγων i. 5. 1: Vide προσβιβ.

Προβολὴ, τῆς χώρας iii. 5. 27: propugnaculum.

Προδοσία, proditio i. 2. 63.

Προεξορμᾷν ἡμέρᾳ μιᾷ, uno die citius proficisci, *um einen tag eher sich auf den weg machen* iii. 13. 15.

Προετικὸς, profusus, *de eo qui pecuniam in loco negligit* iii. 1. 6.

Προθυμοῦμαι διαπράττων, promte et alacriter perficio ii. 3. 13.

Προϊέναι, procedere ii. 1. 22.

Προῖκα, gratis i. 2. 60.

Προκαλεῖσθαί τινα εἰς δίκην δημοσίαν ii. 9. 5: criminis publici accusare aliquem.

Προκεῖται τῆς χώρας ὄρη, montes siti sunt ante Atticam iii. 5. 26, 27.

Προκεκρίσθαι τινὸς, præferri alicui iii. 5. 19.

Προμνησαμένη, quæ et dicitur προμνηστρὶς, pronuba, conciliatrix nuptiarum ii. 6. 36. Paulum diversa sed affini notione verbum adhibuit Xenophon Anab. i. 3. 18: de Heraclide Seuthi regi dona corrogante a convivis: τοιαῦτα προμνᾶτο. Festus in v. Procus.

Προνοεῖσθαι τὰ συμφέροντα ὑπὲρ τῶν μελλόντων iv. 3. 13: providere utilia in futurum.

Προνοητικὸς, providus i. 3. 9: de re, quæ ad providentiam div. ostendendam valet iv. 3. 6: οὕτω προνοητικῶς, tanta cum providentia i. 4. 6.

Προοιμιάζομαι, præfatione in loquendo utor iv. 2. 3. 5.

Προοίμιον, exordium, commendatio causæ iv. 2. 3: ἡδονῆς, commendatio suæ causæ a voluptate quam affert ii. 1. 27.

Προορᾷν, prospicere i. 4. 11.

Προπέμπω, prosequor iii. 14. 6: eleganter de opsonio, quod cum pane sumitur. Vide ἐπεσθίειν.

Προπηλακίζω, contumelia afficio i. 2. 49.

Προπονέω. προπεπονημένα iv. 2. 3: quæ superiori tempore magno studio acta sunt.

Πρὸς σοῦ, tibi decora, convenienter tuæ sapientiæ ii. 3. 15: *cum dat.* præter i. 2. 1. 53: iii. 3. 11: *c. accus.* præ, *in sensu comparationis* i. 2. 52: i. 3. 4: πρὸς τοὺς φίλους ἐρωτᾷν, de amicis interrogare iv. 2. 15: πρὸς τί, cur? iii. 1. 2. *worzu?*

Προσαιτέω τινὰ, mendico i. 2. 29.

Προσανατίθεσθαι, novum onus sibi imponere ii. 1. 8.

Προσάντης, acclivis, arduus, ascensu difficilis iii. 5. 25: προσάντης ἦν πρὸς τὰ ἀγαθὰ, aversabatur bona, non admittebat, Apol. 33.

Προσαποβάλλειν, una amittere iii. 6. 7.

Προσβιβάζω τῷ λόγῳ i. 2. 17: *not.*
Προσδεῖν, opus esse ad aliquam rem iv. 2. 13: προσδεῖσθαι i. 4. 10: iii. 6. 13.
Προσδέχομαι, appeto i. 3. 14.
Προσδοῦναι i. 2. 29: *not.*
Προσεικάζειν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τῷ εἴδει, assimulare, exprimere ad formam aliquam quæ in oculos incurrit iii. 10. 8.
Πρόσειμι, προσιέναι τῷ δήμῳ dicuntur, qui coram populo orationem habent et cum eo agunt, quod ap. Demosth. dicitur παρελθεῖν, iii. 7. 1: ibidem s. 7. est διαλέγεσθαι τῇ πόλει.
Προσεῖναί τινι, inesse iii. 4. 3: iii. 10. 12.
Προσεθίζω καρτερίαν Apol. 24.
Προσεκτικὸς, attentus iii. 5. 5.
Προσέρχεσθαι, iii. 6. 12: redire.
Προσερωτάω, porro, insuper interrogo iii. 9. 4.
Προσεύχεσθαι iii. 8. 10: preces facere ad deos.
Προσήκει, convenit, prodest, iii. 1. 11: τινός τινι προσήκειν, convenire aliquid alicui iv. 5. 10, 11: προσῆκον, quod ob cognationem ad aliquem pertinet iii. 5. 8: πράττειν τὰ προσήκοντα, facere quod officii ratio exigit i. 1. 12: προσηκόντως, convenienter, apte, facile iii. 11. 6.
Προσημαίνω, i. 1. 4: futurum significo.
Πρόσθημα, appendix, auctarium iii. 10. 13: *not.*
Προσίεμαι, sustineo, audeo ii. 7. 11: cupio ii. 8. 4.
Προσκνᾶσθαι *c. dat.* i. 2. 30: affricare se alicui.
Προσμάθησις, addiscendi facultas i. 4. 13.
Πρόσοδοι, αἱ, reditus iii. 6. 5.
Προσπαίζειν τινὶ, cum aliquo jocari iii. 1. 4.
Προσπίπτειν ἐπιθυμίᾳ αἰσχρᾷ, incidere in cupiditatem, Apol. 30.
Προσπορίζειν, reditibus addere, iii. 6. 5.
Προσπτάομαι, advolo iii. 11. 5.
Προστατεία, cura magistratus, muneris publici iii. 6. 10.
Προστατεῖν τῆς πόλεως, civitati præesse i. 1. 8: ὅπως ii. 7. 9: curare ut.
Προστατεύειν τῆς πόλεως *id.* iii. 6. 1. 2: προστατεύειν, auctorem esse ii. 7. 9: προστατεύοντες ἐν ταῖς πόλεσιν, civitatum præsides ii. 8. 4: qui principatum tenent.
Προστάτης πόλεως i. 2. 32. Pericles dicitur i. 2. 40.
Προστιθέναι τινὶ, instituere, assuefacere ii. 1. 2. 3: quasi apponere erudiendo.
Προσφέρεσθαί τινι, iii. 11. 10: *dicitur*, qui se hoc vel illo modo erga aliquem præbet, uti aliquo, tractare aliquem: *item*, qui cum iis agit dicendo, conversando iii. 7. 8. Significat etiam cibum aut præbere. προσφέρειν in activo dicitur, qui alteri cibum præbet iii. 11. 14: προσφέρεσθαι, in medio, qui cibum aut potum ori suo admovet et edit iii. 11. 13: ὡς προσεφέρετο αὐτοῖς, quomodo eos tractarit, iis usus sit, cum iis diserverit iv. 2. 1.
Προσχωρεῖν, accedere iv. 3. 8.
Πρόσωπον, vultus iii. 10. 5.
Πρόσωθεν, e longinquo i. 3. 13: προσωτέρω, longius iv. 3. 8: προσωτάτω, longissime i. 4. 6.
Προτάττειν, *syn.* πρώτους καθιστάναι, in fronte colloeare iii. 1. 10.
Πρότερον, facilius, citius ii. 7. 2.
Προτιθέναι λόγον, *v. n.* iv. 2. 3.
Προτιμᾶσθαί τινος, magis æstimare, præferre ii. 5. 3.
Προτρέπω, *c. inf.* impello iii. 5. 3: προτρέπομαι, *c. inf.* i. 2. 32: et ἐπί τι iii. 3. 8: impello.
Προτροπάδην φεύγειν, i. 3. 13: *Livio est* effuse et sine respectu fugere, cum maxima celeritate hosti terga dare. *Ern.*
Πρόφασις, prætextus iii. 6. 12.
Προφυλάττω ὑμᾶς ii. 7. 14: *not.* custodio. προφυλάττεσθαι λιμὸν i. 4. 13: provide̲nter cavere.
Πρωῒ, cum prima luce ii. 1. 3.
Πρῶτα *pro* πρῶτον μὲν *seq.* δὲ i. 4. 13: τὴν πρώτην, ab initio, *vor das erste* iii. 6. 10: τὸ πρῶτον, ab initio, *de loco* ii. 1. 20.
Πρωτεύω, primas obtineo i. 2. 24: iii. 5. 8: περὶ τοῦ πρωτ. de principatu ii. 6. 20.
Πυνθάνεσθαι παρὰ τῶν θεῶν i. 1. 9: deos interrogare et consulere. διὰ μαντικῆς θεῶν i. 4. 15.
Πω, unquam iii. 6. 6.
Πῶς γὰρ οὔ: *habet vim affirmandi*, quomodo enim hoc non esset? iv. 2. 20: ὧδέ πως, sic fere iv. 6. 2: ἔχοιμεν ἂν πως εἰπεῖν; num forte aliqua ratione dicere possumus? iv. 6. 9: πῶς *pro* ὅπως i. 2. 36.

Ρ

Ῥᾳδιουργία, ii. 1. 20: dicitur de homine molli, deside, qui laborem fugit, et voluptatem undequaque captat, levitas in agendo.
Ῥαθυμία, ignavia iii. 5. 5.
Ῥᾶστά τε καὶ ἥδιστα βιοτεύειν, ii. 1. 9: de eo, qui reip. curis non implicitus suaviter et jucunde vivit. *Latini etiam dicunt*, facilis vita, *hoc sensu. Ern.*

Ῥαστώνην παρέχειν, facilitatem et commoditatem afferre iii. 13. 5.
Ῥαψῳδὸς, iv. 2. 10.
Ῥήτορες ii. 6. 15: sunt iidem qui δημηγόροι.
Ῥιψοκίνδυνος i. 3. 9: qui caput suum cuique periculo objicit, audax.
Ῥυθμὸς, iii. 10. 10: concinnitas illa quæ inest thoraci εὐρύθμῳ.
Ῥώμη, corporis robur ob rectam valetudinem iv. 2. 32.

Σ

Σαφὴς φίλος, amicus certus ii. 4. 1: insignis, præcipuus i. 2. 24.
Σαφηνίζειν, illustrare, *de sole* iv. 3. 4.
Σέβειν θεοὺς, colere Deos iv. 4. 19.
Σεμνότερον τὰς δίκας δικάζοντες, ut eorum gravitatem et auctoritatem decet iii. 5. 20.
Σημαίνειν, portendere, res futuras significare i. 1. 2. 19: quod i. 1. 4: est προσημαίνειν.
Σίαλον, sputum i. 2. 54.
Σῖτος, frumentum iii. 6. 13: σῖτον, cibus, *opp.* ποτὸν, ii. 1. 24: ubi tamen propter additum τί scribendum videtur σιτίον. *not.* panis ex frumento factus, iii. 14. 2. 3.
Σιωπῇ, sine usu sermonis, *opp.* διὰ λόγου, iii. 3. 11.
Σκεπάζειν, tegere, munire, defendere iii. 10. 9: Σκέπη, tegumentum *ibid.*
Σκέπτομαι, considero ii. 2. 2: ii. 6. 37: ἐὰν pro si seq. iv. 4. 12.
Σκεύη, τὰ, supellex i. 7. 2: ii. 4. 2.
Σκληρὰ, 1) dura, 2) ingrata et molesta ii. 1. 20.
Σκοπέω, curo, cupio consequi, sector iv. 5. 11: σκοπεῖσθαι, contemplari ii. 2. 4: ii. 6. 39.
Σκυθρωπὸς, qui est vultu tristi ii. 7. 12: σκυθρωπῶς ἔχειν, tristitiam vultu præferre ii. 7. 1.
Σκυτεύειν, τὸ, ars sutoria iv. 2. 22. Σκυτεὺς sutor i. 2. 37: a σκύτος pellis.
Σοφία, *definitur* iv. 6. 7: ars ii. 3. 10: iv. 2. 33: Σοφίζεσθαι, comminisci, argute colligere i. 2. 46: Σοφιστὴς, *in sensu bono*, sapiens, philosophus i. 1. 11: poetis oppositi iv. 2. 1: *cf. Perizon. Præf. ad Ælian. et Taylor. ad Æschin. adv. Timarch. p.* 24. *Sed malo sensu* 1. 6. 13: de eo, qui sapientiam vendit cuivis. Σοφὸς, vir doctus ii. 1. 21: τι, qui excellit in quacunque re bona iv. 6. 7.
Σπάνις, penuria, inopia ii. 1. 25.
Σπονδαὶ, sponsiones bello omisso factæ iv. 4. 17.
Σπουδάζειν, serio loqui i. 3. 7: περὶ τὰς ἐγγυτάτω ἡδονὰς, occupatum esse in quærendis voluptatibus, quæ ex cibo et potu et Venere percipiuntur iv. 5. 10: ἐπί τινι, studere rei i. 3. 11.
Σπουδαῖος ἀνὴρ, vir gravis et rei gerendæ peritus iv. 2. 2: τὰς τέχνας *ibid.* σπουδαῖον πρᾶγμα, res magni facienda iv. 4. 14: σπέρματα σπουδαῖα, bonum semen, e quo valentes et robusti liberi procreari possunt iv. 4. 23.
Στάδιον, stadium, *mensura* 125. *passuum* i. 4. 17.
Σταθμὸς, pondus iii. 10. 10. 13.
Στασιάζειν, dissidere ii. 6. 17: iv. 4. 8.
Στερήσεται τῆς πόλεως, civitate privabitur, in exilium mittetur i. 1. 8.
Στεφανίτης ἀγὼν, iii. 7. 1: cujus præmium est στέφανος, corona.
Στοιχεῖα, elementa, initia demonstrandi ii. 1. 1.
Στόματος ἀπὸ εἰπεῖν iii. 6. 9: memoriter exponere. Ita utitur etiam Plato in Theæteto. Contra ἀποστοματίζειν Platoni dicitur magister ore tradens pueris præcepta ediscenda. Alio sensu ἀπὸ στόματος τῆς ἀδελφῆς εἰπεῖν dixit Polyænus viii. 36. et ἀπὸ γλώττης Herodot. I. 123.
Στοχάζεσθαι, conjectura colligere ii. 2. 5.
Στρατεύεσθαι, militare iii. 4. 1: Στρατεία, expeditio militaris iv. 2. 32: Στρατηγεῖν, exercitui præesse i. 1. 8: Στρατηγία, ars imperatoria iii. 1. 5: Στρατηγὸς, i. 1. 18: Στρατηγικὸς, artis imperatoriæ peritus i. 1. 8: ii. 6. 15.
Στρωμναὶ ii. 1. 30.
Στρώματα φέρων iii. 13. 6: strata vel stragula lecti ferens colligata στρωματοδέσμῳ. Hinc apud Aristophanem Ranarum versu 436. αἴροιο ἂν αὖθις παῖ τὰ στρώματα. cf. vers. 596. et 165: τὰ στρώματα παῖ δῆσον ἐκ τῆς ἀσπίδος Acharn. 1136: Πεισίστρατος — ἦλθε πρὸς αὐτοὺς στρωματόδεσμον αὐτὸς κομίζων Plutarchus Apophthegm. p. 123. ed. Hutten. Plato inter δουλικὰ διακονήματα recenset στρωματόδεσμον συσκευάσασθαι.
Συγγινόμενοι, commilitones i 2. 16.
Συγγνώμων, qui ignoscit ii. 2. 14.
Συλλαμβάνειν τινὶ, adjuvare aliquem ii. 6. 28. 37: de manibus proprie ii. 3. 18.
Συλλέγεσθαι γράμματα collecta comparare sibi scripta iv. 2. 1: ibidem tamen §. 10. est συλλέγεις.
Συλλήπτωρ, auxiliator ii. 2. 12: συλλήπτρια, auxiliatrix, ii. 1. 32.
Συμβὰς κακῶς πόλεμος, bellum male ges-

tum, quod exitum infaustum habet i. 2. 63.

Συμβοηθέω, ii. 4. 6: auxilio adjuvo.

Σύμβολα, i. 1. 3: signa, prodigia, omina, quæ fulgure, tonitru, aliisque id genus διοσημείοις petebantur. *v. Spanh. ad Callim. H. in Pallad. v. 123. ubi de* οἰωνοῖς, συμβόλοις, *et tota augurii ratione more suo agit. Ern.* conjecturas ex ostentis et portentis ductas interpretatur Schütz. vide notam.

Συμβούλευμα consilium Ap. 13.

Συμβουλεύω, consilium do, *sed* συμβουλεύεσθαί τινι, curare ut sibi consilium detur vel ab aliis, vel a se ipso, nempe deliberando iii. 6. 8: consulere i. 4. 18.

Σύμβουλος, consiliarius i. 4. 15.

Σύμμαχος, adjutor i. 2. 24.

Συμμετρία, proportio iii. 10. 3.

Συμπιέζω, comprimo *ibid.* 7.

Σύμπλους, navigationis comes ii. 2. 12.

Συμποδίζω, pedibus impeditis capio iii. 11. 8.

Συμφερόντως, utiliter i. 2. 20.

Συμφέρω πρὸς τὸν βίον, ad vitam sustentandam prosum ii. 2. 5.

Σύμφημι, aio iii. 8. 9.

Συμφορὰ, clades iii. 5. 4.

Συμπεφυτευμέναι τῇ ψυχῇ αἱ ἡδοναὶ, cupiditates animo insitæ i. 2. 23.

Συνάγω, colligo iv. 2. 8: συνῆχας.

Συνάδελφος ii. 3. 4: qui fratres habet.

Συνάπτειν μάχην, pugnam inire iii. 4. 11: ἀνθρώπους, conciliare inter se ii. 6. 22.

Συναρμόζειν ἄλλῳ, cum alio conjungi amicitia ii. 6. 24, 25: εἰς φιλίαν, copulari c. aliquo amicitiæ vinculo ii. 6. 20: συνήρμοσται τὸ σῶμα, corpus est conflatum i. 4. 8: συνηρμοσμένος πρὸς τὰ παρόντα Apol. 16. idem quod ἀρκούμενος τοῖς παροῦσι, *sich in den gegenwärtigen zustand schickend.*

Συναρπάζω, arripio i. 4. 8.

Συναύξω, crescere facio cum iv. 3. 6.

Συνδιατρίβειν, de iis qui cum præceptore discendi causa versantur i. 2. 3.

Συνδικέω, rem alterius in judicio ago et adjuvo i. 2. 51.

Συνεδρία, consessus iv. 2. 3.

Συνεθίζω, assuefacio iii. 14. 6.

Συνειδεῖν. ἃ σύνοιδα αὐτῷ, quæ mihi de ipso constant ii. 7. 1.

Σύνειμι, consuetudine utor ii. 1. 32.

Συνελόντι, ὡς, εἰπεῖν iii. 8. 10: ut brevi oratione complectar, ut breviter dicam.

Συνεπιμελησόμενος, adjutor iii. 8. 3.

Συνεπισχύω, adjuvo, sublevo ii. 4. 6.

Συνεργεῖν τινι, adjuvare iv. 3. 12: ἑαυτοῖς τὰ συμφέροντα, iii. 5. 16.

Συνέρχεσθαι, de congressu Venereo ii. 2. 4.

Συνεχέστατα, τὰ, iv. 5. 9: *not.*

Συνεχῶς, continuo, non per temporis intervallum i. 4. 12: iv. 2. 6.

Συνήθης, familiaris iv. 8. 2.

Συνημέρευε λέγων, quotidie disserebat i. 4. 1.

Συνθῆκαι περὶ εἰρήνης iv. 4. 17.

Σύνθηρος, venationis adjutor ii. 6. 35.

Συνίστημι, commendo i. 6. 14. In Platonis Charmide est: συστῆσαι ἰατρῷ περὶ ἀσθενείας.

Συνουσία, consuetudo i. 2. 13: αὐτῶν πρὸς Σωκράτην: convivium i. 5. 4.

Συνουσιαστὴς, discipulus i. 6. 1.

Συντεκνοποιήσουσα τῷ ἀνδρὶ, uxor quæ cum marito copulatur ad subolem procreandam ii. 2. 5.

Συντίθεσθαι, ii. 6. 26: convenire, pactum facere. συνθέμενοι, iv. 4. 13: consensu statuentes, *de legibus.*

Σύντομος ὁδὸς, ii. 6. 39.

Σύντροφος, qui una nutritur ii. 3. 4.

Συνωφελοῦντες ἑαυτοὺς, se invicem adjuvantes iii. 5. 16.

Σφάλλειν, fallere iv. 6. 1: σφάλλεσθαι μεγάλα ἐν τῷ διανοεῖσθαι, in cogitando plane aberrare a vero iii. 12. 6: σφαλλόμενος, rebus adversis afflictus ii. 2. 12: ii. 4. 6.

Σχεδόν τι λέγεις, ni fallor, hæc est tua sententia ii. 6. 12.

Σχῆμα, habitus corporis, positio aut stantis aut incedentis ii. 1. 22: iii. 10. 5. 7.

Σχολάζειν πρός τι, rei vacare iii. 6. 6: σχολάζω ἰέναι, otium meum eo confero ut eam iii. 9. 9.

Σχολὴ, otium, *definitur ibid.* σχολὴν ποιεῖσθαι πρός τι, rei vacare ii. 6. 4: σχολή ἐστι μοι ἐπιμελεῖσθαι, non impedior quo minus curem i. 6. 9: σχολῇ γε vix iv. 2. 24: *not.* iv. 4. 25: iii. 14. 3. Sic σπουδῇ γε apud Thucydidem viii. 27: habent optimi Codices scriptum, ubi editiones ποῦ δὴ sine sensu dederunt.

Σώζεσθαι, liberari pravis cupiditatibus, quæ vitæ tranquillitatem turbant i. 5. 5.

Σωμασκέω, exercitationibus corporis utor iii. 5. 15: iii. 9. 11: *unde* σωμασκία, iii. 9. 11.

Σῶστρον, pretium, quod Medico pro restituta valetudine datur, deinde cujuscunque rei conservatæ præmium ii. 10. 1.

Σωτήριος ad servandum idoneus, salutaris iii. 3. 10: ubi est σωτηριώτερος.

Σωφρονεῖν, sapere, cupiditates coërcere, rationem ducem sequi i. 2. 17, 18. 27: i. 3. 8; sobrie et modeste se gerere iii.

5. 21: ii. 7. 8: περὶ τοὺς Θεοὺς, de Diis recte statuere i. 1. 20.

Σωφρονίζειν λιμῷ λαγνείαν, lasciviam fame coërcere ii. 1. 16.

Σωφρονικὸς, temperantiæ amans, continentiæ deditus, i. 3. 9: Σωφρονητικὸς, *idem* iii. 10. 5: ubi tamen Codex Stobæi alteram formam præfert.

Σωφροσύνη, *opp.* μανία i. 1. 16: igitur mens integra et sana: modestia, ejus qui non prodit animum commotum et cupiditati alicui indulgentem i. 1. 16: i. 2. 15: ii. 1. 22: iii. 9. 4: temperantia iv. 5. 7.

T

Τάγμα, iii. 1. 11.

Τακτικὸς, aciei instruendæ et agminis ducendi peritus iii. 1. 7: τὰ τακτικὰ, ars aciei instruendæ *ibid.* 5.

Ταλαιπωρεῖν, de laboribus corporis ii. 1. 18. 25.

Τάλαντον, de pondere iii. 6. 14: *apud Atticos æquabat* 80 *libras Romanas, seu* 55 *nostras:* de argento ii. 5. 2: *constabat* 60 *minis.*

Ταλασία, lanificium iii. 9. 11.

Ταμιεῖον, penus i. 5. 2: *not.*

Ταναντία τούτων, contra, e contrario i. 2. 60: ii. 6. 5.

Ταξιαρχέω, iii. 1. 5: centuriæ præfectus sum. vid. Periz. ad Ælian. ii. *cap. ult. Ern.*

Ταπεινόω, debilito iii. 5. 4.

Ταράττειν, scrupulum injicere ii. 6. 17.

Τάττω ἐμαυτὸν εἰς δουλείαν, servus esse volo ii. 1. 11: τάττειν ἑαυτὸν πρὸς, ii. 4. 6.

Ταύτῃ, hic, hac in re, *v. n.* i. 7. 3: iii. 5. 2: iv. 3. 12.

Τάφοι, sepulcra, cippi ii. 2. 13.

Ταχίστην, τὴν, quam primum i. 2. 53: ὡς τάχιστα, quam primum i. 2. 16.

Τε *respondet præcedenti* οὔτε, i. 2. 47: *post* οὔτε *sequitur* τε — τε, iii. 4. 1.

Τεῖχος, τὸ, murus urbis iii. 9. 7.

Τεκμαίρομαι, quibusdam argumentis inducor i. 4. 1: οὐ τοῖς λόγοις αὐτῶν τεκμαιρόμενοι, non ex ipsorum verbis conjecturam facimus de operibus ii. 6. 6: ἐτεκμαίρετο τὰς φύσεις, judicabat de indole iv. 1. 2.

Τεκμήριον, argumentum i. 1. 1.

Τεκνοποιεῖσθαι, iv. 4. 22.

Τεκταίνεσθαι, τὸ, architecturæ iv. 2. 22.

Τεκτονικὸς, architecturæ peritus i. 1. 7.

Τελέω, pecuniam alicui do ii. 9. 1: sumtus facio ii. 10. 6: iv. 2. 37.

Τελευτᾷν τὸν βίον, excedere vita iv. 8. 1.

Τέλος, *intell.* κατὰ, tandem ii. 7. 12.

Τέρας πέμπειν, prodigium i. 4. 15.

Τρέπομαι, delector rebus sensus grate afficientibus ii. 1. 24: Τερπνὰ, suavia sensibus, *ibid.* 23.

Τεχνάζειν πολλὰ Θηρῶντας, varia multiplicique arte uti in venando iii. 11. 7.

Τέχνη, οἱ τὰς τέχνας ἔχοντες artifices iii. 10. 1.

Τέχνημα, τὸ, artificium, i. 4. 7.

Τεχνίτης, opifex ii. 7. 4.

Τήκεσθαι liquefieri *sive igni sive aqua* iii. 1. 7.

Τηλικοῦτος, tantus, de re iv. 4. 8.

Τιθασσεύω, cicuro iv. 3. 10.

Τιθέναι νόμους et τίθεσθαι iv. 4. 19: τίθεσθαι, tractare, regere i. 4. 17: τιθέναι apponere ad edendum iii. 14. 1: ἀγῶνα, proponere certamen iii. 12. 1: de calculo ponendo ii. 4. 4.

Τιμᾷν, præmiis ornare iii. 4. 8: Τιμᾶσθαι, honoribus augeri ii. 1. 28: μείζονος, pluris æstimare iii. 10. 10.

Τιμαὶ, i. 3. 3: omnia ea; quibus Dii placantur, inprimis sacrificia. *vid. Cuper. Obs. II.* 3: ut ap. Lat. *honores,* sunt magistratus ii. 6. 24: iii. 1. 1.

Τίμημα, census, divitiæ iv. 6. 12.

Τίνειν μισθὸν, mercedem solvere i. 2. 54.

Τίς. τί δέ; quid vero, *i. e.* porro ii. 1. 3: *inservit etiam vehementiori interrogationi,* τί δ', οὐ δοκεῖ σοι, quid vero? nonne tibi videtur ii. 1. 18: τί οὖν οὐ σύ μοι ἐγένου συνθηρατής; iii. 11. 15: iii. 1. 10: iv. 6. 14: *not.* In Hieronis c. 1. 3: τί οὖν οὐχὶ καὶ σὺ ὑπέμνησάς με. ubi pessime Stobæi lectionem ὑπομνήσειας cum Bachio recepit Zeune. τίνας ὑπὸ τίνων, quosnam et a quibus ii. 2. 3: τίς, *seq. partic.* ii. 2. 1: iii. 5. 14: τί *pro* ὅτι, i. 6. 4: Τί γάρ; orationem continuat ii. 6. 2. 3: ii. 7. 8: ii. 10. 2.

Τὶς, *c. adjectivis,* i. 2. 39: i. 3. 12 λέγειν τὶ, dicere id quod potest probari ii. 1. 12: *Intelligitur v. n.* ii. 1. 20: ii. 9. 3: τοιόσδε τις fere i. 1. 1.

Τοι, sane. ἐγώ τοι, equidem ii. 1. 11. 13: ii. 5. 4: iii. 5. 1: ἀλλά τοι εἰ, sed si vel maxime ii. 2. 7: διὰ τοῦτο τοι, hanc ipsam ob causam ii. 3. 6: Τοίνυν, jam vero, *servit transitioni,* i. 4. 13.

Τοιοῦτος, γεωργικὸν ἢ ἀνθρώπων ἀρχικὸν ἢ τῶν τοιούτων ἔργων ἐξεταστικὸν i. 1. 7: aut aliorum hujusmodi operum. Sic Cyrop. viii. 2. 26: ταῦτα καὶ τοιαῦτα, hæc et alia hujus modi. cf. i. 1. 11.

Τοιχωρυχεῖν, perforare parietes: *quod est furum,* i. 2. 62.

Τόπος, locus scriptoris, *v. n.* ii. 1. 20.

Τοσοῦτος, tantillus ii. 4. 4: τὸσοῦτον—ὅσον, ita—ut, tantum—quantum iii. 3. 13.

Τοτὲ μὲν—τοτὲ δὲ, modo—modo iii. 10. 15.

Τοὐναντίον, contra ii. 7. 8.

Τοῦτο, adeo, ita, propterea iii. 3. 14.

Τρέπεσθαι τὴν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον, *Cicero vertit*, ingredi viam vivendi ii. 1. 21: ἐπί τινα, aggredi nocendi causa ii. 9. 2: ὁ ἥλιος ὅταν τράπηται, cum sol conversus regreditur iv. 3. 8.

Τροφὴ, educatio iii. 5. 10.

Τρυφῶντα τὸν, ἀποκλείειν, delicias facientem amatorem non admittere, excludere iii. 11. 10.

Τυγχάνειν τινὸς, consequi aliquid i. 7. 4: ii. 1. 24: nancisci i. 4. 14: ὁ τυχὼν, quivis, ubivis obvius i. 5. 6: vulgaris, vilis iii. 11. 4; τὰ τυχόντα, vulgaria, ubivis obvia i. 1. 14: οἱ τυχόντες, plebs, multitudo iii. 9. 10: ὡς ἔτυχε, leviter, mediocriter *ib.* 13: Θήσουσιν, ὅταν τύχωσι, si usus venerit, iii. 12. 1, 2.

Τύλος, callum, clavus i. 2. 54.

Τύραννος *definitur* iv. 6. 12.

Τυρὸς, caseus ii. 7. 13: iv. 3. 10.

Υ

Ὑβρίζουσα νυκτὸς, noctem perdis et consumis rebus venereis implicita ii. 1. 30: ὑβρισθῆναι, injuria, contumeliis affici ii. 1. 5: iii. 5. 12.

Ὑβριστικὸς, insolens, *de vultu qui ipsam animi insolentiam prodit* iii. 10. 5.

Ὑβριστὴς, ὑβριστότατος, insolens, contumeliosus in alios i. 2. 12.

Ὑγιαίνειν, valere ii. 2. 10.

Ὑγιὲς τὸ (κατὰ) δῆγμα γένοιο i. 3. 13.

Ὑΐδιον, porcellus i. 2. 30: Ὑϊκόν τι πάσχει, idem accidit ei quod porcis *ibid.*

Ὑμνεῖν τινα, laudare ii. 1. 33: carmine celebrare iv. 2. 33. Sed est etiam simpliciter: prædicare, celebrare, apud Platonem et alios. *Vide Ruhnk. ad Timæum p.* 262.

Ὑπαίθρῳ (ἐν), sub dio ii. 1. 6.

Ὑπαίτιος τινὶ, obnoxius reprehensionibus ii. 8. 5.

Ὑπακούειν τοῖς τοιούτοις, ejusmodi admonitionibus non auscultari i. 2. 30: ii. 7. 10: ὑπακούσεταί σοι ii. 3. 16; ii. 7. 10: facilem se præbere, admittere dictum alterius. Proprie vocanti, pulsanti januam respondere et aperire.

Ὑπαναστῆναι, venienti assurgere, ii. 3. 16.

Ὑπάρχει εἶναι, iv. 5. 1; *not.*

Ὑπείκειν λόγων *v. n.* ii. 3. 16.

Ὑπὲρ τῶν μελλόντων, de rebus futuris, *pro* περὶ, iv. 3. 12; Τὰ ὕπερθεν, superna i. 4. 11.

Ὑπερβάλλω, excello iv. 3. 7.

Ὑπερεσθίειν, cibo nimis largiter se invitare i. 2. 4.

Ὑπερήφανος, insolens i. 2. 25.

Ὑπερορᾷν πάντα, contemnere i. 2. 9; i. 4. 10.

Ὑπερορία, quod extra fines regionis est ii. 8. 1.

Ὑπερπονεῖν, nimio labore se fatigare i. 2. 4.

Ὑπερφέρειν ἀνθρώπων Apol. 15. excellere, præstare hominibus.

Ὑπέχω δίκην, pœnam luo ii. 1. 8; λόγον, rationem reddo iv. 4. 9.

Ὑπέσχετο διδάσκαλος εἶναι i. 2. 3; præceptorem se professus est.

Ὑπηρετεῖν διδασκάλοις, obedire mag. iii. 5. 18: subministrare, *de manibus* ii. 4. 7.

Ὑπηρέτης, minister, *de ventis, fulminibus* iv. 3. 14.

Ὑπήκοος, imperio subjectus iii. 4. 9.

Ὑπόβαθρα ii. 1. 30; *v. n.*

Ὑποδεικνύουσιν οὕτω οἱ θεοὶ αὐτοὶ iv. 3. 13: ita ut faciamus, dii ipsi ostendere et docere videntur.

Ὑπόδεσις, i. 2. 5; pro ipsis calceamentis seu pro subligaribus, quibus pedes non inducebantur, sed plantæ tantum pedum muniebantur.

Ὑποδέχεσθαι, hospitio excipere ii. 3. 13: admittere, non domo excludere iii. 11. 18; concipere *de femina* ii. 2. 5.

Ὑπόθεσις, iv. 6. 13; res de qua disputatur, quæstio. ἐφ᾽ ὑπόθεσιν ἐπανάγειν τὸν λόγον, est, constituta et explicata quæstione totam disputationem ab ea repetere, ne in pugnam de verbis desinat. *Ern.*

Ὑποθημοσύνη, monitum i. 3. 7; Verbum Homericum.

Ὑποκνίζομαι, pungor, amore uror iii. 11. 3.

Ὑποκορίζομαι rem turpi nomine appello, *v. n.* ii. 1. 26.

Ὑποκρίνεσθαι, respondere, *de oraculo* i. 3. 1.

Ὑποκριτὴς, histrio ii. 2. 9.

Ὑπολαμβάνειν, putare i. 6. 4: ii. 2. 4; ὑπολαβοῦσα εἶπε, sermone ejus excepto ait ii. 1. 29.

Ὑπομένω, subsisto, non fugio ii. 6. 31; πονεῖν, labores non subterfugio ii. 2. 5: πράγματα, suscipere negotia, opera ii. 7. 6.

Ὑποσημειώσασθαι et ὑποσημείωσις quid? *not.* p. 1.

Ὑποτιμᾶσθαι Apol. 33. *not.*

Ὑποχείριος, qui est in potestate alterius iv. 3. 10.

Ὑστερίζειν, serius proficisci iii. 13. 5; τῶν ἀντιπάλων, inferiorem esse adversariis iii. 5. 13.

Ὕστερον, postea *ibid.* 11.

Ὑφαίνεσθαι, sibi texere iii. 11. 7.

Ὑφίεσθαι τῆς δυνάμεως, remittere de viribus, non facere quantum possis iv. 3. 17. οὐδενὶ ὑφείμην ἄν, nemini concesserim iv. 8. 6.

Ὑφορᾶσθαί τινα, ægre videre, ægris oculis aspicere ii. 7. 12.

Ὑψηλὸς, eminens, exstans, *opp.* κοῖλος, cavus iii. 10. 1.

Φ

Φαιδρὸς, hilaris, *opp.* σκυθρωπῷ, iii. 10. 4.

Φαίνομαι, mihi videtur, *v. n.* iv. 2. 20: sum ii. 4. 5: iv. 2. 7. 12; fio i. 2. 27: φαίνονται λέγοντες, *pro* λέγουσι iii. 6. 16; φαίνομαι εἰδὼς, constat me scire iii. 3. 9; φαίνεσθαι, se ostendere, apparere, *de eo, qui tibi præter opinionem longo post tempore offertur*, ii. 8. 1; ὑπὸ θεοῦ φαινόμενα, significata i. 1. 5; *not.*

Φάλαγξ, ἡ, Attice pro aranea iii. 11. 6.

Φαλάγγιον, τὸ, phalangium, i. 3. 11: *not.* A longis pedum articulis seu phalangibus utrumque genus appellatur.

Φανερὸς, *c. particip.* manifestum est, *etc.* φανεροί ἐσμεν σκοπούμενοι, constat nos circumspicere ii. 2. 4; φανερὸς ἦν θύων, palam sacrificabat i. 1. 2; φ. ἦν ὅπως ἐγίγνωσκεν i. 1. 17: manifestum erat quid sentiret: ἐκ φανεροῦ τρέχοντες ἀποφεύγουσι, ex conspectu currendo aufugiunt iii. 11. 8.

Φαρμακεία, medicatio iv. 2. 17: φάρμακον, medicamentum, remedium iii. 13. 2.

Φάσκω φιλοσοφεῖν, profiteor philosophiam i. 2. 19.

Φαυλίζω, vile puto i. 6. 5: vitupero, contemno iv. 4. 14.

Φαυλότης, exiguæ judicandi vires, ignorantia iv. 2. 39.

Φείδομαι χρημάτων, parco opibus, frugalis sum i. 2. 22.

Φέρειν, gestare iii. 13. 6: πρὸς τὸ ὑγιαίνειν, ad valetudinem rectam conferre iv. 2. 31.

Φεύγειν, exsulem esse i. 2. 24: γραφὴν, reum fieri iv. 4. 4; sequente ὅπως μὴ iv. 2. 23.

Φῆμαι, i. 1. 3: omina; φῆμαι ἀνθρώπων Ap. 12. Cicero de Divinatione i. 45. Neque solum Deorum voces Pythagorei observaverunt, sed etiam hominum, quæ vocant omina: ita scilicet periphrasi eleganti expressit Græcorum φήμας et similes voces, quas accurate explicat Wyttenbach in Biblioth. Critica Amstelod. Vol. III. P. I. p. 57. seqq.

Φημὶ, concedo, assentior i. 2. 33.

Φθάνω, anteverto ii. 1. 23: *c. partic.* ποιῶν, prior facio, provoco ii. 3. 14: οὐκ ἂν φθάνοις λέγων; quin statim mihi dicis? ii. 3. 11: iii. 11. 1.

Φθέγγομαι, proloquor iv. 2. 6.

Φθείρω τὸν οἶκον, τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν i. 5. 4.

Φθόγγοι οἰωνῶν Ap. 12.

Φθόνος *definitur* iii. 9. 8.

Φιλαίτιος, qui omnia reprehendit, morosus ii. 8. 6.

Φιλάνθρωπος, humanus, commodis hominum inserviendi studiosus i. 2. 60: iv. 3. 5:

Φιλεῖν, diligere ii. 7. 9. 12: osculari, *minus est quam* καταφιλεῖν ii. 6. 33.

Φιλίαν ποιεῖσθαι πρός τινα ii. 6. 29.

Φιλικὸς, ad amorem faciendum aptus ii. 6. 21: iii. 10. 3: φιλικώτερόν τινι χρῆσθαι, benigniorem erga aliquem existere iv. 3. 12.

Φιλόδωρος, liberalis iii. 1. 6.

Φιλόζωος, animantium amans i. 4. 7.

Φιλόκαλος, pulcritudinis amans iii. 11. 9.

Φιλονικεῖν πάνυ, magno studio contendere ii. 3. 17.

Φιλόνικος, victoriæ studiosus iii. 4. 3: πρὸς τὸ μὴ, *etc.* qui operam dat ne, *etc.* ii. 6. 5.

Φίλος, φιλωτέρα τις iii. 11. 18.

Φιλοσοφεῖν φιλοσοφίαν, rationem et methodum inire et uti iv. 2. 23: *not.*

Φιλοποσία, nimia perpotandi libido i. 2. 22.

Φιλοτιμέομαι, honoris causa ambitiose laboro, honori mihi duco ii. 9. 3: ἐπ' ἀρετῇ, gloriam pono in virtute et recte factis ii. 6. 11: φιλοτιμία, gloriæ studium iii. 3. 13.

Φιλοφρονεῖσθαι δυναμένη ψυχὴ Apol. 7. *not.*

Φιλόφρων, mitis, facilis, oppon. ὠμὸς, iii. 1. 6: humanus, patriæ civiumque amans iii. 5. 3.

Φιλόχρηστος, æquitatis amans ii. 9. 3.

Φίλτρον, omne quod vim conciliandi amoris habet ii. 3. 11. 14: *cf.* iii. 11. 16.

Φοβοῖτο μὴ ἔξοι i. 2. 7.

Φόρημα, onus quod gestatur iii. 10. 13.

Φορτίον, onus, sarcina iii. 13. 6.

Φράζειν, declarare, sancire i. 2. 42.

Φρενοῦν, docere ii. 6. 1: meliora docere ad sanitatem vocare iv. 1. 5.

Φρονεῖν μέγιστον ἐπὶ τῷ λέγειν, jactare plurimum disputationes i. 1. 13.

Φρόνημα, fastus, arrogantia iii. 5. 4.

Φρόνησις, prudentia, rerum faciendarum fugiendarumve cognitio i. 2. 10: pro quo ibid. est γνώμη; 53. ἡ ἐν τῷ παντὶ, mens hujus universi i. 4. 17.

Φρόνιμος, i. 2. 35: prudentiam virilem adeptus: *definitur*, iv. 8. 11: περὶ τῶν πολεμικῶν Apol. 20. peritus.

Φροντίζειν πολέμων, bella curare ii. 1. 24: σοῦ, tui studiosum esse iii. 11. 12: τὰ τοιαῦτα philosophari de i. 1. 11: περί τινος *ib.* 12. φροντίζω μὴ κράτιστον ᾖ, vereor, ne iv. 2. 39.

Φροντιστὴς, studiosus cognoscendi, scrutandi, τῶν οὐρανίων iv. 7. 6.

Φροντιστικῶς, curiose iii. 11. 10.

Φρουραρχία, castellorum vel præsidii præfectura iv. 4. 17.

Φρουρὸς, custos iii. 6. 10.

Φυλακαὶ pro ipsis militibus, ut Lat. præsidium iii. 6. 10: excubiæ iv. 7. 4.

Φυλακτικὸς, cautus, qui cavet ne ab hoste opprimatur iii. 1. 6: τῶν ὄντων, ad sua servanda idoneus iii. 4. 9.

Φυλάττομαί τινα, caveo mihi ab al. i. 1. 18: ii. 2. 14: ὅπως μὴ ποιήσῃς i. 2. 37: αὐτὸν τοιοῦτον γενέσθαι i. 5. 3: φυλάττειν φυλακὰς, agere excubias iii. 6. 11.

Φυλὴ, tribus iii. 4. 5.

Φῦλον, genus, classis hominum ii. 1. 7: genus animantium i. 4. 13.

Πεφυσημένος ἐπὶ δυνάμει, potentia inflatus i. 2. 25.

Φῦμι, πεφυκέναι, natura esse ii. 6. 19 : οἱ τὰ σώματα πρὸς ὥραν εὖ πεφυκότες, corpore formosi iv. 1. 2.

Φύσις, natura, ingenium ii. 1. 27 : iv. 1. 2 : κατὰ φύσιν, ut sua cuique natura fert iii. 11. 11 : amicitia naturæ conveniens ii. 3. 14 : Φυσικὸς, a natura inditus iii. 9. 1.

Φυτεύειν. ἀγρὸν καλῶς φυτευσάμενος, qui agrum arboribus conseverit sibi et plantaverit. i. 1. 8.

Φύω, jubeo esse, indo ii. 3. 19 : effero, produco, *de aqua*, iv. 13. 6 : *not*. φύεσθαι. *syn*. φύσει γίγνεσθαι iii. 9. 1 : τὰ φυόμενα ἐκ τῆς γῆς, fructus terra prognati iv. 3. 10.

Φωνεῖν τὰς βροντὰς, i. e. ad φωνὰς pertinere, Apol. 12.

Φωνὴ, sonus i. 4. 6 : Φωνήεις, voce humana utens ii. 7. 13.

Φωτεινὸς, lucidus, lucis radios diffundens iv. 3. 4.

X

Χαίρειν τινὰ προσειπεῖν, salutare aliquem iii. 13. 1 : ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς ii. 6. 35 : lætari fortuna.

Χαλεπαίνω πρός τινα, succenseo ii. 2. 1 : sævire, difficilem, morosum esse *ib*. 8.

Χαλεπὸς, difficilis explicatu i. 2. 42 : φίλος, molestus amicus ii. 6. 2 : χαλεπώτατα εὑρεῖν, quæ partu sunt difficillima, i. 6. 9 : χαλεπότης, morositas ii. 2. 7.

Χαλκεύειν, τὸ, ars ferraria iv. 2. 22.

Χαλκευτικὸς, qui artem fabri ferrarii callet i. 1. 7.

Χαρὶς, gratia, sive est in animo sive verbis sive re, iv. 3. 3 : χάριτες, quicquid habet vim gratiam amoremque conciliandi iii. 5. 23 ; πρὸς χάριν διαλέγεσθαί τινι, alicujus gratiam captare oratione iv. 4. 4.

Χαριέστερον, commodius iv. 13. 5.

Χαρίζομαι, gratificor i. 2. 10 : σώματι, corporis voluptatibus obsequí i. 2. 23 : γαστρὶ, obedire ventri ii. 1. 2 : κεχαρισμένα, jucunda ii. 1. 24 : ii. 2. 5 : ἐμβλέπουσα, iii. 11. 10 : de feminis quæ corporis faciunt copiam *ibid*. 14 : τοῖς θεοῖς propitios sibi reddere iv. 3. 16.

Χειμὼν, hiems iv. 3. 8 : procella, tempestas iii. 5. 6 : frigus i. 2. 1.

Χεῖρας προσφέρειν τινὶ, manus afferre ii. 6. 31.

Χειροτέχνης, qui artem illiberalem quamcunque exercet, in qua manibus inprimis opus est iii. 11. 4.

Χειροῦσθαι, vincere, subigere ii. 1. 19 : reprimere alicujus deridendi libidinem iii. 7. 8.

Χθαμαλὸς, humilis iii. 8. 9.

Χιτωνίσκος, vestimentum tam virorum quam mulierum ii. 7. 5.

Χιόνα ζητεῖς, ii. 1. 30 : nivem ad potionem refrigerandam.

Χλαμὺς, paludamentum *ibid*. iii. 10. 12.

Χλανιδοποιΐα, pænularum confectio ii. 7. 6.

Χορευταὶ, chori membra iii. 5. 6, 21.

Χορηγεῖν, *v. n*. iii. 4. 3.

Χορὸς iii. 3. 12 : χοροῦ προεστάναι iii. 4. 3 : dicitur choragus : χοροῖς νικῶν *ib*. optimos choros exhibere : χορῶν διδασκαλία *v. n. ib*. 4 : ἡ τῶν χορικῶν νίκη, cum quis optimum chorum habuisse s. scenam optime apparasse judicatur *ibid*. 5.

Χρᾷν, mutuum dare iii. 11. 18 : χρᾶσθαί τινι ἐν τοῖς λόγοις ὅπως βούλοιο, animum alicujus impellere oratione, quocunque velis i. 2. 14 : οἱ χρώμενοι, familiares ii. 6. 5.

Χρᾶσθαι μαντικῇ οἰωνοῖς, φήμαις, συμβόλοις, θυσίαις i. 1. 2. et 3. dicitur ut χρᾶσθαι θεῷ, unde χρηστήριον oraculum est, consulere deum, interrogare.

Χρεία, usus, ratio utendi, *der gerbrauch*, χρῆσις, ii. 4. 1 : iii. 10. 15 ; iv. 2. 25, 26 : ἐν χρείᾳ ὄντα, dum uteris iis i. 6. 8 : χρεία γίγν. ἱππέων, usus venit equitum, opus est equitibus iii. 3. 2 : χρεῖαι τοῦ σώματος, usus corporis, tempora cum corporis opera opus est iii. 12. 5.

Χρήματα, pecuniæ ii. 9. 6.

Χρηματίζομαι, opes colligere, utilitatem capere et lucrum ii. 6. 3 : ἀπὸ ζώων iv. 3. 10.

Χρησίμους οἰκίας iii. 8. 8 : at χρησιμωτάτας iv. 1. 3

Χρησμωδῆσαι τι, Apol. 30.

Ψ

Ψαύω, attingo i. 4. 12.

Ψευδόμενος ἐπαινῶ, perperam laudo ii. 6. 36, 38 : ἐψεῦσθαι ἑαυτῶν, se, vires suas, vitia et virtutes ignorare iv. 2. 26. Τὰ ψευδῆ ἐπαινεῖν, vana laudare, fictis ornare laudibus ii. 6. 37.

Ψῆφος, 1) calculus, 2) suffragium i. 1. 18.

Ψόγος, vituperium iii. 6. 16

Ψυχαγωγέω, iii. 10. 6 : suaviter afficio animum et delecto.

Ψυχεινὸς, frigidus iii. 8. 9.

Ψυχὴ, appetitus v. c. edendi i. 2. 4 : veneris i. 3. 14 : sedes cupiditatum, τὸ ἐπιθυμητικὸν, i. 2. 23 ; αἱ τῇ ψυχῇ συμπεφυτευμέναι ἡδοναί. *not*. cf. Cyri Disciplinam i. 3. 18 : vi. 2. 28 : viii. 7. 4 : Theages Stobæi p. 11. ἁ μὲν ἡδονὰ ἐν τῷ ἐπιθυμιτικῷ. vita iii. 12. 1.

Ψυχρὸν (ὕδωρ) ὥστε λούσασθαι iii. 13. 3 ; *not*. Sic Cyri discipl. iv. 5. 8 : ὀλίγοι ἐσμὲν ὥστε ἐγκρατεῖς εἶναι αὐτῶν. Cf. omnino Wyttenbach in Biblioth. Crit. Amstelod. Vol. III. P. ii. p. 65.

Ψωμὸς, bolus, frustulum panis iii. 14. 5, 6.

Ω

Ὠμὸς, crudus, immitis, severus iii. 1. 6.

Ὦμος, humerus, qui est inter cubitum et os scapularum iii. 10. 13.

Ὥρα τῆς ἡμέρας, pars diei, *ut mane, meridies, tempus pomeridianum et vesperus* iv. 3. 4: τῆς νυκτὸς, *id. qd.* φυλακὴ τῆς νυκτὸς, vigilia, *ibid.* ἐνιαυτοῦ, pars anni, *ut ver, æstas, etc. ibid.* 5. 6: i. 1. 15: iii. 8. 10: iv. 7. 4: tempus cibi sumendi; ii. 1. 2: pulchritudo, splendor ii. 1. 22.

Ὡς *pro* ὅτι iii. 3. 14: iii. 4. 6: *etc.* postquam ii. 1. 23: quia i. 2. 41: qua ratione i. 3. 1: ὡς ἐμοὶ δοκεῖ s. δοκεῖν ii. 3. 10. 19: ὡς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, ut rem paucis complectar iii. 8. 10: ὡς τὸ πολὺ, plurimum i. 1. 10: ὡς τάχιστα, ut primum i. 2. 16: ὡς οἷόν τε γε μάλιστα, quam maxime iv. 5. 2: ὡς δυνατὸν κάκιστος, longe pessimus 5: ὡς ἔνι ἥδιστος, quam jucundissimus 9: ὡς, adeo, ut i. 2. 35: quippe *c. dat. abs. ibid.* prout *c. gen. abs.* i. 1. 4: de opinione *c. gen. abs.* i. 6. 5. iii. 5. 20: ὡς τοὺς καλοὺς φιλήσοντός μου, θαῤῥῶν δίδασκε ii. 6. 33; sed μου omittitur sect. 32: ὡς οὐκ εὐτάκτων ὄντων Ἀθηναίων οὐ δεῖ ἀθυμεῖν iii. 5. 20: *c. acc. abs.* ὡς τὴν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὖσαν i. 3. 2: 1. 2. 20: ii. 2. 13; *c. nominat. abs.* ii. 2. 3: iv. 2. 6: ὡς, usque, *elliptice c. acc.* ii. 7. 2: ii. 10. 5.

Ὥσπερ *pro* ὡς ii. 3. 3: ii. 6. 36: veluti, verbi causa iii. 3. 12; respondet præcedenti πῶς iv. 5. 9: *not.*

Ὥστε *c. nomin. et infin.* i. 2. 1: iv 4. 1: *intelligitur* iii. 9. 4: quamobrem iii. 1. 9: ὥστε λούσασθαι, ad lavandum iii. 13. 3.

Ὠφελεῖν τὰ μέγιστά τινα, plurimum prodesse alicui i. 2. 6: ὠφελεῖσθαι, utilitatem percipere ii. 4. 1.

INDEX NOMINUM.

A

Acumenus, medicus *celeber, quo familiariter usus est Socrates* iii. 13. 2
Ægyptus i. 4. 17.
Æsculapii in templo bibebatur aqua calida iii. 13. 3.
Alcibiades, *Cliniæ filius*, Socratis discipulus, in democratia multa violenter fecit i. 2. 12. cur Socrate magistro usus sit *ib.* 16: quibus causis corruptus, 24. 25: disputat cum Pericle tutore suo *ib.* 40. *seqq.*
Alcibiadis frater natu minor Clinias, pulcherrimus, quem osculatur Critobulus i. 3. 8. 10. *Vide Addenda.*
Anaxagoras, *Clazomenius, Physicus sectæ Ionicæ*, castigatur a Socrate, quod solem statuerit esse ignem iv. 7. 6.
Antiphon Sophista refutatur a Socrate, *v. n.* i. 6. 1.
Antisthenes, *Atheniensis, Socratis discipulus*, cum eo disputat Socrates de amicorum pretio ii. 5. 1: nunquam relinquit Socratem iii. 11. 17.
Antisthenes, *Atheniensis*, ex œconomo factus imperator iii. 4.
Apollodorus, *Atheniensis*, assiduus Socratis discipulus iii. 11. 17.
Archedemus homo pauper et disertus, liberat Critonem a sycophantarum petulantia ii. 9. 3.
Areopagi senatus laudatur constantia, gravitas, justitia iii. 5. 20.
Aristarchus, *Atheniensis*, ejus inopiam sublevat consilium Socratis ii. 7.
Aristippus, *Socraticus, Cyrenaicæ sectæ auctor*, cum eo disputat Socrates de voluptate ii. 1: de bono et pulcro iii. 8. *cf. n.* i. 2. 60.
Aristodemus, cognomine Parvus, contemtor divinationis et religionis a Socrate reducitur ad Deos colendos i. 4.
Aspasia, magistra eloquentiæ qua Socrates usus est ii. 6. 36.
Athenienses laudantur et reprehenduntur iii. 5; victi a Bœotiis §. 4: nunquam sedes mutarunt 12: minus colunt senes §. 15: non parent magistratibus, etc., *ibid.*
Attica, cincta et divisa montibus iii. 5. 25.

B

Bœotiam vastant Athenienses iii. 5. 4.
Bœotii comparantur cum Atheniensibus iii. 5. 2: *seqq.* fiunt insolentiores adv. Athenienses §. 4.

C

Carthaginienses imperium Libyæ tenent ii. 1. 10.
Cebes, Thebanus iii. 11. 17: Socratis auditor laude dignus i. 2. 48.
Cecrops, *antiquissimus Atticæ rex*, dijudicavit litem Deorum iii. 5. 10.
Ceramo, *Atheniensis*, locuples multos alebat servos ii. 7. 3.
Chærecrates, *Atheniensis*, frater minor Chærephontis ii. 3. 1, 15: Socratis discipulus probabilis i. 2. 48.
Chærephon, *Atheniensis, populo Sphettius, vid. Suid. h. v.* frater Chærecratis ii. 3. 1, 15: Socratis discipulus honestus i. 2. 48.
Charicles cum Critia fuit legislator tempore XXX tyrannorum i. 2. 31: *seqq.*
Charmides Glauconis filius iii. 6. 1: iii. 7. 1: ad remp. capessendam excitatur a Socrate *ibid.*
Circe mutat Ulyssis socios in sues i. 3. 7.
Ciribus, Athen. pistor ii. 7. 6: *not.*
Clinias Alcibiadis frater, i. 3. 8, 10; *Vide Addenda.*
Clito, Atheniensis statuarius, quocum disserit Socrates de arte statuaria iii. 10. 6.
Critias, *Callæschri filius*, in oligarchia multa crudeliter fecit i. 2. 12: cur

Socrate magistro usus, 16: in Thessalia depravatus, 25: amator Euthydemi, 39: legem tulit, ne ars disserendi doceretur, 31.
Crito, *Atheniensis*, pater Critobuli i. 3. 8. Socratis discipulus probabilis i. 2. 48: tutus redditur a sycophantarum injuria ii. 9. 1.
Critobulus, Critonis filius, osculatur Alcibiadem pulcrum i. 3. 8: cum eo disserit Socrates, de amicis deligendis et conciliandis ii. 6.
Cyrebion. Vide Ciribus.

D

Dædalus, *Atheniensis*, ob artis peritiam captus a Minoe servus factus, inde cum filio aufugere conatus filium amisit et ad barbaros delatos servivit iv. 2. 33.
Delia *v. n.* iv. 8. 2.
Delium, *oppidum Bœotiæ ab Aulide distans XXX stadia, auctore Strabone:* hic victi sunt Athen. iii. 5. 4.
Delphi, in templo Apollinis fuit inscriptio; *Nosce te ipsum* iv. 2. 25.
Delphicus Deus, *h. e. Apollo*, quid responderit de modo colendi Deos iv. 3. 25.
Delus insula *maris Ægæi;* huc chorus mittitur a Græcis iii. 3. 12; al Atheniensibus *quotannis* navis sacra mittitur huc, iv. 8. 2.
Demeas Colythensis, artifex chlamydum ii. 7. 6.
Diodorus, Socratis familiaris, compellitur ad benefaciendum Hermogeni ii. 10. 1.
Dionysodorus profitetur artem militarem, *v. n.* iii. 1. 1.

E

Epicharmus, *Cous poëta comicus, ex ejus comœdiis* laudatur versus ii. 1. 20.
Epigenes, Socratis discipulus, corporis negligentior iii. 12. 1.
Erasinides, prætor ab Atheniensibus morte multatus i. 1. 18.
Erechtheus, rex Atheniensum, ejus educatio, hospitium, et bellum cum Græcis iii. 5. 10.
Eutherus, Atheniensis, pauper bello factus compellitur ad vitæ genus convenientius ii. 8. 1.
Euthydemus, cognomine Formosus, ab initio alienus ab omni disciplina, postea assiduus Socratis discipulus iv. 2. 1. 40: ad Deos colendos excitatur iv. 5. 2. *segg.* cum eo disputat Socrates de intemperantia iv. 5. 2: amatus a Critia i. 2. 29: *not.*

G

Glauco, Aristonis filius, temere reip. capessendæ cupidus iii. 6. 1.
Glauco, Charmidis pater, *ibid.*

H

Heraclidæ adjuti ab Atheniensibus iii. 5. 10.
Hercules pubescens ii. 1. 21. *seq.*
Hermocrates, discipulus Socratis i. 2. 48.
Hermogenes, Hipponici filius, hortatur Socratem, ut de apologia cogitet iv. 8. 4. *not.* ii. 10. 3.
Hesiodus, hujus versus laudantur i. 2. 56: i. 3. 3: ii. 1. 20.
Hippias, Eliensis, sophista, disputat cum Socrate de justitia et legibus naturalibus iv. 4. 5.
Hippocrates, dux Atheniensium victus ad Delium iii. 5. 4.
Homerus, carminis epici princeps i. 4. 3: locus ejus laudatur i. 2. 58: ii. 6. 11.

L

Lacedæmonii colunt senes iii. 5. 15: corpus exercent, *ibid.* parent magistratibus, et legibus *ibid. et* iv. 4. 15: mutuam colunt concordiam iii. 5. 16. utuntur clypeis et hastis iii. 9. 2.
Lamprocles, Socratis filius natu maximus matri iratus placatur ii. 2. 1.
Lebadia, *oppidum Bœotiæ;* hic clades Atheniensium accidit iii. 5. 4.
Libyes parent Carthaginiensibus ii. 1. 10.
Lichas Lacedæmonius, peregrinos hospitio excepit i. 2. 61.
Lycurgus fecit ut Spartani præ cæteris obedirent legibus iv. 4. 15.
Lydi subjecti Persarum imperio ii. 1. 10.

M

Mæotæ, in Europa subjecti sunt Scythis ii. 1. 10.
Magarenses plerique occupati sunt exomidum confectione ii. 7. 6.
Melanippides, carminis dithyrambici princeps i. 4. 3.
Melitus, *Atheniensis*, accusator Socratis iv. 4. 4: iv. 8. 4.
Meno, Atheniensis, opifex pænularum ii. 7. 6.
Mysi, libertate utuntur, et populantur Persarum regionem iii. 5. 26

N

Nausicydes, Atheniensis, multos alebat servos ad polentam faciendam ii.7. 6.
Nicias, Nicerati filius, emit talento servum qui præesset argenti fodinis ii. 5. 2 .
Nicomachides, Atheniensis, repulsam tulit præturæ iii. 4. 1.

O

Olympia, *civitas Elidis in Peloponneso* iii. 13. 5.

P

Palamedes, *Nauplii Eubœæ regis filius*, celeber, ob sapientiam invisus Ulyssi periit iv. 2. 33.
Parrhasius, Atheniensis pictor, quocum Socrates disserit de arte pingendi iii. 10. 1.
Peloponnesii bellum gerunt cum Atheniensibus iii. 5. 4. 10. 11.
Pericles, *Xanthippi ex Agarista filius, orator et de rep. Athen. optime meritus* dicitur ὁ πάνυ iii. 5. 1: tutor Alcibiadis et civitatis præfectus i. 2. 40: disserit de legibus *ib.* disertissimus ii. 6. 13.
Pericles, Periclis illius nothus; cum eo disputat Socrates de revocandis Atheniensibus ad pristinam fortitudinem, *v. n.* iii. 5. 1.
Persæ imperium Asiæ tenent ii. 1. 10: domini Asiæ et Europæ usque ad Macedoniam iii. 5. 11.
Phædo, *Eliensis Eliacæ sectæ princeps*, Socr. discipulus probabilis i. 2. 48: ubi alii libri Phædondes.
Phryges parent Persis ii. 1. 10.
Pistias, loricarum opifex iii. 10. 9.
Plato amatur a Socrate iii. 6. 1.
Polycletus, statuariorum princeps i. 4. 3.
Procrustes, latro ii. 1. 14
Prodicus, sapiens; ejus narratio de Hercule ii. 1. 21.
Pythia, *Apollinis Delphici sacerdos* i. 3. 1.

S

Sciro, latro *in finibus Megarensium* ii. 1. 14.
Scylla, *monstrum marinum*, ii. 6. 31.
Scythæ excellunt usu arcuum iii. 9. 2: vid. ii. 1. 10.
Sinnis, latro, *cognomine* πιτυοκάμπτης. *in Isthmo sublatus a Theseo* ii. 1. 14.
Sirenes ii. 6. 11. 31.
Socrates, senator fuit i. 1. 18: pater Lamproclis ii. 2. 1: ejus familiares aliquot i. 2. 48.

T

Thebani erga cæteros Bœotios injurii iii. 5. 2.
Themistocles benefaciendo sibi paravit civium amorem ii. 6. 13: apud barbaros celeber iii. 6. 2: unde factum sit, ut civibus excelleret iv. 2. 2.
Theodorus, geometra celeber iv. 2. 10.
Theodota, meretrix iii. 11. 1.
Theognis, *poeta*, distichon ejus citatur i. 2. 20.
Theseus, hoc imperante Atheniens. bella bene gesserunt iii. 5. 10.
Thraces excellunt usu peltarum et jaculorum iii. 9. 2.
Thrasylus, prætor ab Atheniensibus morte multatus i. 1. 18.
Tolmidas, Atheniensium dux, victus ad Lebadiam iii. 5. 4. *Cf. Plutarch. in Pericle* 15

U

Ulysses Mercurii monitu ab incantationibus liber i. 8. 7: orator probabilis iv. 6. 15.

X

Xenophon refutatur a Socrate, cum negasset osculum esse periculosum i. 3. 11.

Z

Zeuxis, pictorum princeps. i. 4. 3.

FINIS.

626
LGr
X55mYo
Xenophon. Memorabilia
Memorabilia... ed. by Young.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED